
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
8 E
39

Clarissimi viri

IO. THOMAE MINADOI PATRICII NEAPOLITANI, CAROLO V. CAESARI, AC DIVO PHILIPPO REGI

In Regno Neapolitano à Consiliis, Repetitionis Regni constitutionis in aliquibus.

DE SVCCESSIONE FILIORVM,

Comitum & Baronum, Consiliorum & Decisionum Sacri Consilij Commentaria.

ACCESSIT CLARISSIMI VIRI BARTHOLOMEI CAMERARII REPETITIO

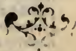
c. primi. An agnatus, in vsibus feudorum.

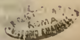

CVM PRIVILEGIIS

Summi Pontificis, Regni Neapolitani, Regis Galliae, & Senatus Veneti.

VENETIIS, M D LXXVI.

Expensis Iacobi Anelli Mariae, & Ioan. Antonij Serrae Bibliopolarum Neapolit.

Preuilege du Roy.

Henry par la grace de Dieu Roy de France & de Pologne, Au preuost de Paris, Bailly de Rouen, Seneschal de Lyon & a tous nos autres Iustitiers & Officiers qu'il appartiendrà salut. Nostre chier & bien aymé Iaques Anel de Maria Imprimeur, demeurant a Naples, nous a presente Requeste, donnant à entendre, que suyuant le desir qu'il a tousiours eu de prouffiter aux lettres & ayder les gens d'estude. Il a recouuert deux Traictez en Latin, intitulez, *Opera Joan. Thomasij Minadoi, Regij Neapolitani Consiliarij. Idem speculum Principum Petri de Beluga, cum additionibus Camilli Borelli I. V. D. Neapolitani.* Lesquelz liures ayant imprimes il desireroit en faire distribuer paurt en nostre Royaulme, & en debiter; Mais il craint que quelques vns ne s'aduancent d'Imprimer sur ses coppies, & par ce moyen le frustrer du labeur qu'il auroit pris en c'est endroict & fraiz qu'il lui conuiendrà faire pour les enuoier en cestuy nostre Royaulme. Surquoy il nous a faict supplier luy pouruoir : Nous a ces causes desirans subuenir au dict Anel en c'est endroict, & ayder son bon desir, luy auons permis & permectons qu'ayant faict Imprimer lesdictes oeuures & traictez audict Naples, & ailleurs ou il aura aduise il les puisse vendre & debiter en cestuy nostre Royaulme sans aucun empeschement. Deffendant a tous autres Libraires & Imprimeurs de n'en Imprimer, vendre, ny debiter autres que ceux que seront Imprimes par ledict Anel, iusques a Six ans, a peine d'amande arbitraire, confiscation desdictz liures, & de tous despens, dommages & interestz. Voulons dauantage & nous plaict que appresant vn brief, vn extraict de ce present preuilege a la fin ou au commencement desdictz liures il soit tenu pour deuement signiffie & notiffie a tous ceux qu'il appartiendra sans qu'ilz en puissent pretendre cause dignorance. Si vous mandons & a chascun de vous expressement enioignons que de nostre presente permission vous faictes & souffriers iouyr & vser lexposant sans aucun trouble ou empechement. Non obstant oppositions ou appellations quelzconques faictes ou a faire, pour lesquelles ne voulons estre differe, Car tel est nostre plaisir. Donne a Paris le 8. Iour de May. Lan de grace 1575. Et de nostre Regne le premier au bas est escrit par le Roy a vostre Relation, ainsi signe More & sceelle du grand seel dudict S^r. de cyre iaulne en simple queue pendant.

B

Illuſtri viro

THOMAE SALERNITANO
DIVI PHILIPPI REGIS
à latere Conſiliario.

IVLIVS CÆSAR MINADOVS S. P. D.

CVM DIV *mecum (Thoma Salernitane) dubitaſſem, diuulganda ne eſſent Parentis monumenta, an potius ſupprimenda, quòd in vtramque partem multa in mentem veniebant, magnum pondus acceſsit ad tollendam dubitationem iudicium & conſilium tuum. Nam & hæc ſæpiſsimè tum*

publicè

publicè tum priuatim comprobasti, & semper vt in vulgus emitterem suasisti. Quid autem ego, aut eius iudicio non starem, quem iam pridem magnifaciebat Pater, quo cum hæc ipsa communicabat, quem vnum consulebat? Aut eius consilium non sequerer, quem summa prudentia, summaq; doctrina per omnes honorum gradus, ad tam altum dignitatis locum extulit? Ecce ego tandem, qualiacumq; ista sunt, auctoritatem tuam sequutus in lucem profero. Quòd si quidpiam vtilitatis alicui afferent. tibi profectò ferendum erit acceptum, qui vt ea diuulgarem, auctor extitisti. Sin autem mihi vitio dabitur, quòd opus imperfectum ediderim, & tam paucas Decisiones, tam pauca Responsa, tuum erit me defendere. Est enim æquissimum, vt ex qua re, si rectè cadet, gloriam: eiusdem, si secus, defensionem suscipias. Sed quoniam hunc librum ad Illustriss. Proregem Indicum Mendocium multis de causis mitto. Contende, quæso, & effice, benignè munus recipiat, vt quæ maximè consilio & auctoritate tua diuulgata sunt, ea tua præcipuè opera patronum habeant. Vale.

ILLVSTRISS.MO ET EXCELLEN.MO
D. INDICO MENDOCIO
MARCHIONI MODEIAR,
In Regno Neapolit. D. Philippi Regis Vicario.

IVLIVS CÆSAR MINADOVS S. P. D.

Magnam (Princeps Amplissime) grauissimorum negotiorum molem Pater meus sustinebat; verùm in illa ipsa occupatione semper aliqua litteris, quæ essent apud posteros industriæ suæ monumenta, consignabat; Itaq; si diutius illi vita frui licuisset, nos pluribus eius scriptis frueremur, quàm ab homine vehementer occupato expectanda essent. Sed quoniam ita tulit casus infestus, vt in medio laborum cursu extinctus, & ea quæ animo conceperat, scribere nequiret, & quæ conscripserat impolita remanerent ac dispersa. Collegi ego studiosissimè cumprimum per ętatem licuit, quæ potui, non ea quidem mente vt in publicum proferrem: mutila enim erant & imperfecta, sed vt mecum ipse Patris optimi, quando aliud non liceret, ingenij saltem effigiem in his expressam piè contemplarer. Verùm enimuerò cum multæ amicorum causæ ad me essent delatæ, quarum controuersias in hisce lucubrationibus diiudicari animaduerteram, tandem illorum precibus & vtilitate, vt in Iudiciis aliquando istis vterer adductus sum,

vbi eas ſapientiſsimi Iudices ita comprobarunt, vt ſi diutius ſuppreſsiſſem, inuidere me dicerent tum vtilitati publicę, tum parentis gloriæ: Eorum me iudicio & auctoritate commotum, tuus (Ampliſsime Princeps) ſummo cum Imperio Neapolim aduentus omnino impulit. Venit enim in mentem illius temporis, quo Clariſs. vir Bernardinus Mendocius Patruus tuus Neapoli fuit pro Rege, tantum erat erga illum Parentis mei ſtudium, tanta obſeruantia, vt in eo amando & colendo nemini cederet. Ille autem Patrem ſic ſouebat, ſic ornabat, vt cariſsimum ſibi eſſe declararet. Itaque cùm Deorum immortalium benignitate, Regis prudentiſsimi Iudicio, virtute tua, in ampliſsimum illius locum ſucceſſeris, vt in te ipſe reuixiſſe videatur, diuulgandas iam eſſe Parentis lucubrationes ſtatui, & ſub tuis auſpiciis diuulgandas, vt qui olim præſide Mendocio deceſſerat, Mendocio præſide nunc quaſi reuiuiſceret, & qui dum in illa vita fuit, quæ corpore continebatur, ſub Mendocij tutela fuit, eum nunc in his ſcriptis quodammodo viuentem Mendocius quoque tueretur. Tibi igitur Parentis monumenta dedico, cuius Patruo ipſe ſe viuens addixerat. Accipe, quæſo, benignè munus, exiguum certè, ſed miſſum ab animo tibi maximè dedito. Hoc meum officium ſi tibi probari ſenſero, multa alia tum Parentis, tum noſtra in tuo nomine propediem extabunt. Vale excellentiſs. Princeps.

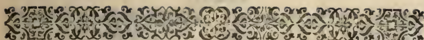

AD EVNDEM ILLVSTR. PRINCIPEM
FABIVS MINADOVS.

Princeps ab alto sanguine
Mendociorum Principum
Prognate, sūmus Inclytę
Splendor decusque Iberię.
Tuas me auentem maximè
Claras, per vrbes Italas
Differre laudes, ingenî.
Cumęna nostri conscia,
Pudorq́; magna paruulis.
Vetant modus ne deteram,
Quis te togatum dixerit
Digne? quis armis pectora
Circumdatum Vulcanijs?
O patre claro clarior
O patruis illustrior
Virtute, honore, gloria,
Nulli secundis, Regius
Excellit vt volucribus
Ales minister fulminis:
Sic inter omnes Principes
Siue intuemur intimam
Partem Deorum imaginem,
Siue oris vnicum decus,
Seu facta clara, tu emines.
Pacata testis Bætica,
Nuper redundans sanguine.
Testes cateruæ quæ impijs
Circundatæ armis, omnia
Compleuerant formidine.
Mox vt fugaces asperum
Cerui leonem, quem fames
Insana agit per inuios
Saltus furentem, te & tua
Perhorruerunt milites
Virtute vinci nescios.
Jam testis est Neapolis,
Neapolis te pręside
Miro triumphans gaudio.
Cælum en refulget purius,
Dies it alma gratior,
Custode nullo pascua
Tuti greges perambulant,
En nuda tantum veritas,
Fideq́; cana pollui
Timens, pudorq́; cernitur.
Nephas, seuera comprimit
Lex, pœna culpam corrigit.
Quis vel tumultuantium
Cęcum furorem ciuium,
Vel horreat te Pręside
Quę comminantur Barbari?
Dis cara nostra ciuitas
Præcesq́; cordi, tempora
Tui beata patrui
Desideranti, præpotens
Quę præstet id quod poscimus
Nitentiori lumine.
Affluxit hęc virtus tua.
Jlle ille, iniqua heu sidera
Heu vana spes, heu ludicra
Mortalium dementia,
Puluis breui vrna clauditur.
Cunctis bonis quidem occidit
Valde, mihi sed maximè

Meęq; genti flebilis.
Faxint benigni Cælites
Qui nobilem Neapolim
Tuentur, vt longissimo
Te perfruamur tempore.
Quod si mihi dent virgines
Summi Tonantis filię
Lucos amœnos ingredi,
Vbi volantis Pegasi
Fons manat vndis vitreis,
Non vllus orbis angulus
Erit, Marina quem Thetis
Magno sinu complectitur,
Vbi canente me arbore
Frontem reuincto Delphica,
Non Indici Mendocij
Nomen vagetur inclytum.
Hoc olim erit, sed interim
Parentis hęc opuscula
Quę sint apud te pignora
Mentis tibi addictę accipe.

FINIS.

INDEX RERVM OMNIVM LOCORVMQVE INSIGNIVM,

Quæ in hoc opere MINADOI continentur.

A

Accessus ad hostes quando permitti posset. cōs. 12. nu. 12. pag. 252
Actio famosa non potest dari contra dominum, in rep. not. 1. num. 10. 134
Actio personalis datur pro paragio contra fratrem. consi. 2. nu. 6. 173
Actio, quæ sit intentata, colligitur ex medio concludendi. consi. 5. nu. 17. 188
Actio non datur contra bona generaliter obligata, dum supersunt bona specialiter obligata. consi. 18. num. 5. 268
Actionem tunc incipere, cum per rerum naturam res præstari potest. consi. 23. num. 3. 277
Actio nata dicitur, & si ex illa actione petitio dilationem recipere debeat. ibid. nume. 5. 278
Actio competens domino contra vasallum ad repetendum feudum apertum ob feloniam non terminatur tempore decis. 37. nu. 14. 347
Actio licet tollatur per Principem, tamen non tollitur naturalis iustitia. decis. 42. num. 4. 354
Actore non probante, reus, & si nihil præstiterit, absoluetur. consi. 5. n. 1. 185
Actor parte opponente debet eligere. decis. 31. nu. 2. 335
Actor si debet exhibere instrumentum, & illud in promptu non habet, procedetur in causa. decis. 40. nu. 1. 352
Actus realis factus per habentem potestatem administrandi obligat successorem. in repet. verb. de successione num. 39. 9
Actus natura potius & subiecta materia est spectanda, quàm facientis actum qualitas. in repet. in ver. in aliquibus. nu. 53. 50
Actum quid est prius inspiciendum. in repet. not. 3. num. 44. 105
Actum vt valeat interpretari debemus. in repet. not. 8. nu. 4. 148
Actum quando aliquis facit, se astringit legi de illo actu loquenti. consi. 1. num. 33. 164
Actus agentium non debent operari vltra eorum intentionem. consi. 2. num. 4. consi. 9. nu. 4. consi. 35. nu. 5. 174

a Actus

Actus nulli nulla debet fieri mentio. consilio. 31. nu. 4. 307

Aditione proprium est effectum patrimonium. in repet. in verb. in aliquibus. num. 70. 53

Aditionis actus requiritur ad cognoscendum animum volentis acquirere. in repet. not. 2. nu. 1. 70

Aditio servi requiritur ad executionem, non autem ad acquisitionem. ibi. nu. 8.

Admitti non debet id quod non releuat. decis. 1. nu. 7. 310

Aduersarius fit timidior ex sola associatione, assotiatus audacior. consi. 11. nume. 42. 238

Æqualitas in materia successionis, quando potest, seruari debet. in repet. not. 2. num. 102. 87

Æquiparata duo à lege antiqua, dispositum in vno censetur dispositum in altero. ibidem nu. 108.

Æquitas si cessat in consensu, cessat etiam vinculum naturale. in repet. not. 1. num. 40. 62

Æquitati nil magis congruit, quàm vt quis de re sua disponat ad libitum. consilio. 2. nu. 3. 174

Æs alienum deducendum ab vsufructu. consi. 4. nu. 8. 181

Æs alienum quomodo satisfaciendum. ibidem. num. 9.

Affinis à testimonio repellitur. consilio 7. nume. 7. 194

Agens in regno absque dotali instrumento dicitur agere absque actione. consi. 20. num. 2. 270

Agi non potest contra Principem ad pœnas conuentas. in rep. not. 5. nu. 11. 134

Agi non potest de rebus secularibus coram ecclesiastico. consi. 24. nu. 2. 281

Agnatio non cognatio attenditur de iure Longobardo. consi. 21. nu. 3. 273

Agnatus si per pactum renunciat iuri succedendi, videtur se excludere à numero agnatorum. consi. 22. nu. 5. 276

Agnatus quando possit reuocare consensum super feudo. consi. 29. nu. 35. 304

Alimenta filijs iure naturali à parentibus deberi, licet coactio à iure ciuili processerit. in repet. in princ. nu. 2. 3

Alimenta non debentur à patre, nisi in quantum facere potest, etiam si promiserit & iurauerit. ibidem.

Alimenta debentur iure naturæ, & ea quæ debētur filijs. consi. 1. n. 66. 67. 170

Alimentorum fauor doti æquiparatur. consi. 6. nu. 10. 190

Alienatio à iure permissa, intelligitur permissa non solum institutio sed etiam substitutio. consi. 8. nu. 11. 62. 199

Alienatio feudi quando ex statuto permissa est, ita strictè intelligitur, vt non præiudicet agnato. ibidem. nu. 35.

Alienationis verbo etiam præscriptio continetur. consi. 10. nu. 35. 225

Alienationi assentiens à testatore prohibitæ non incurrit in pœnam, sed suo fauori renuntiat. consi. 29. nu. 26. 302

Alienatione facta rei emphyteuticæ, saluo domini assensu, an satis sit in contractu. decis. 24. nu. 1. 327

Alienando si non præiudicatur, ita nec patiendo labi tempus. consi. 10. n. 32. 224

Alienandi facultas si in inuestitura fuerit concessa, an requiratur nouus assensus in alienatione. ibidem. nu. 38.

Alienandi potestas videtur data prout ius vult. ibidem. nu. 42.

Alienare aliud, aliud alienationi consentire. consi. 29. nu. 21. 302

Alienare

Alienare qui non potest, potest alienationi consentire. ibidem.nu.32.
Amicitia cum inimicis domini feloniam & crimen læsæ maiestatis inducit.cõsi.11. num.32. 236
Anima & corpus non transmittuntur ad hæredes. in repet.not.3.nu.93. 117
Anima nostra habet plures potentias, rationalis principalis est.consi.1.n.12.160
Anima præfertur corpori. ibidem.nu. 41.
Anima est immortalis & cunctis rebus præferenda. in repet.not.8.nu.39. 155
Animus & intentio non solum verbis sed etiam factis demonstratur.in repe. not.8.num.8. 149
Animus declaratur ex præcedentibus ex sequentibus.consi.13.nu.17. 252
Annorum numerus non consideratur ad matrimonium sed potentia & aptitudo.in repet.not.7.nu.16. 145
Annus probationis indulgetur à iure canonico in subsidium fragilitatis humanæ.in rep.not.8.num.29. 153
Anni triginta requiruntur in feudis vt præscribatur. decis.37.nu.15. 347
Anni verò viginti in rebus fiscalibus de iure communi.ibidem.nu.16.
Antiqua obseruantia attendẽda.decis.11. num.2. 320
Appellatione sublata censetur sublata formalitas appellationis non defensio. in rep.not.1.nu.54. 63
Appellatio non valet ad Imperatorem, omisso medio, stante priuilegio.consi.27. num.6. 288
Appellationis formalitas licet sit sublata, recursus non intelligitur sublatus.decis.27.num.2. 332
Appellatur regulariter de iure ad eum, à quo is qui iudicauit immediate fuit deputatus. consi.24. nu.4. 281
Arbiter & moderator quilibet est in re sua. consi.2.num.2. 172
Arbitrium regulari & electio restringi. decis.13.num.2. 321
Argumentum à ratione legis expressa fortissimum est. in repet. verb. filiorum. num.19. 20
Argumentum non procedit ex diuersis. in rep.not.2.nu.55. 77
Argumentum ab æqualitate seruanda & à parificatis procedit stante rationis paritate. ibidem.nu.121.
Argumentum non procedit ab exclusione legali ad exclusionem per renunciationem.in rep.not.3.nu.5. 96
Argumentis non debet induci interpretatio.ibidem.nu.28.
Argumentum à cessante ratione. ibidem. num.113.
Argumentum, si de quo minus videtur inesse &c.ibidem.nu.122.
Argumentum à rubrica. in repet. not.8. num.2. 148
Argumentum à præfatione.ibid.nu.3.
Argumentum de re ad tempus procedit etiam negatiuè. consi.8. nu.65. 214
Ars imitatur naturam.consi.1.nu.13. 160
Assensus ad non expressa non trahitur. in rep.not.3. nu.54. 107
Assensus domini in alienatione feudi ad quid requiritur.consi.19.nu.39. 226
Assensus regius non interuenit super fructuum feudi dispositione. consi.14.numero 10. 257
Assensus est stricti iuris. consi.18. numero 7. 267
Assensus in principali trahitur ad sequelam.consi.29.num.9. 298
Assensus requiritur in alienatione feudi.

di. ibidem numero 17.
Assentit tacitè, qui negligit obuiare peruerso.consi.11.nu.25. 495
Auctoritas superioris spoliantis non tollit interdictum recuperandæ. decisio. 37. num.5. 344
Audientia committitur senium & valetudinariorum etiam in causis feudalibus & criminalibus.decis.7.nu.2. 315
Augmentum legitimæ filiorum non pro eo, quod est penes filiam, sed pro eo quod remanet in hæreditate. consi.2. num.8. 174
Auth. si qua mulier, loquens in viro habet locum in socero.consi.3.nu.10. 177

B

BAlius in masculino & in neutro genere accipitur. in repet.not.5.nu.2. 133
Baro & Comes est suorum vasallorum iudex ordinarius, non tamen habet cognitionem appellationum, nisi expresse dicatur in priuilegio.in repet.ver.comit.nu.8. 27
à Barone appellatur ad iustitiarium Prouinciæ, in qua feuda sunt sita.ibidem numero 9.
Baro & Comes non habent collationē beneficiorum in terris suis. ibid.num.10
Baro vt species, & vt genus quomodo accipiatur.ibid.nu.19.
Baronibus bannitos seu malefactores receptantibus pęna imposita habet locum in istis, qui habens casas, & tuguria in eorum feudis. ibid.num.20.
Baro an possit constituere dotarium vxori suæ super Castro vel terra.ibid.nu.36. vsque ad num.42.
Barones non possunt mittere ad Regem pro eorum negotijs inconsulto Prorege & sine suis litteris : quia primò adeundus est Vicerex. ibidem. nu.55.
Barones non possunt congregari sine licentia Viceregis, & debent congregari in loco publico. ibidem nume.56.
Barones sunt vocandi ad parlamentum, vt vocant, quando Rex voluerit subuentionem à Regnicolis ex consuetudine Regni, & quid quando Rex voluerit aliquid imponere pro publica vtilitate. ibidem. nu.59.
Baronia quæ sit, ibidem num.18.
Beneficio & conuentione alterius quod mihi directò acquiritur, dici non potest à defuncto relictum, nec in illius hæreditate comprehensum. in repet.in prin. num.47. 11
Beneficium abstinendi filio ius concedit, si non vtitur illa facultate, remanet effectus necessitatis. in rep. not.1.numero 11. 71
Beneficium abstinendi est fauor filij.ibid. num.34.
Beneficium restitutionis in integrum concessum minori 18. annis, filio non datur subingredienti in locum patris. in rep.not.3.nu.102. 118
Beneficia Principum per interpretationem velle constringere absurdum & temerarium est.consi.8.nu.15. 199
Bona dicuntur deducto ære alieno. in rep. in verb.in aliquibus.nu.67. 52
Bona quæsita per mulierem, quæsita præsumuntur ex bonis viri.consilio.5.numero 3. 185
Bona subiacentia substitutioni pupillari possunt efficaciter alienari. consi.8.numero 50. 208

Bonorum appellatione veniunt feudalia etiam titulata. in repet. not. 8. numero 1. 148

Burgenses dicuntur à burgo, idest villa. in repet .not.4.nu.18. 132

C

Apitulo primo. § ad filias. de grad. success. verus ab auctore affertur intellectus. in repet. verb. in aliquibus numero 43. 47

Capitulum generaliter. loquens generaliter debet intelligi. consi.13.nu.7. 250

Captura praefertur in Regno priuilegijs quibuscunque, & non fit remissio ex causa publicę vtilitatis ob multitudinem malefactorum. in rep. verb. comitũ.nu.16. 28

Captus ab hostibus effectualiter non succedit, suus tamen est & obstat nepoti. in rep .not.2.nu.30. 73

Caput in homine principale. consi.1. numero 11. 160

Cardinalis non succedit in feudo, quid in officijs transmissibilibus ad hæredes. in rep. verb. filiorum.nu.6. 17

Cardinales non comprehenduntur sub generali qualibet. dispositione. in repet. verb.comitum.nu.22. 29

Castrum quod est de dote Ecclesiæ & titulus ipsius non potest alienari, etiam in casu permisso. in repet. verb. comitum. num.35. 31

Casus omissus remanet in dispositione iuris cõmunis. in repet. not. 2.nu.107. not.3. nume.12. decis.36. numero 1. 88

Casus certi sunt, quibus feudum amittitur. in rep.not.6.nu.8. & sunt approbati.num.9. 138

Casus si superuenit culpa pręcedente non praestatur excusatio. consilio. 11. numero 49. 240

Causa limitata limitatum producit effectũ. in rep.not.3.nu.114. 119

Causa etiam iniusta & temeraria excusat à dolo.consi.4.num.15. 182

Causa cessante cessare debet præsumptio. consi.5.nu.4. 185

Causarum duarum in concursu inspicitur fauorabilior.consi.6.nu.2. 190

Causa potentior semper inspicitur. ibidem numero 3.

Causa qualibet excusat à delicto, quando pęna est corporalis. consi.11. numero 55. 241

Causa defensionis patriæ excusat vasallum ab omisso seruitio praestando. consil.13.nu.8. 250

Causa consanguinitatis & amicitiæ in dubio præsumitur quid factum. ibidem numero 26.

Causa relata & introducta non conceditur beneficium.decis.15.nu.1. 322

Circuitus euitandus.decis.31.nu.4. 335

Ciuilis ratio naturalia iura tollere non potest.in rep.not.1.nu.28. 60

Ciuis derelinquens ciuitatem periclitantem perdit omnia priuilegia ciuitatis. consi.11.nu.4. 230

Clausula in fine posita non refertur ad eum, ad quem si fieret relatio, induceretur correctio iuris communis. in rep. not.3.num.35. 103

Clausula, iuribus alienis &c. quid prosit.ibidem num.55.

Clausula in fine posita non rerfertur ad superiora, quando adest diuersa ratio.in repet.not.7.nu.7. 143

Clausula, si nõ valet qđ ago, ut ago &c. consi.25.nu.6. 283

Clausula quibuscunque, veniunt etiam hi, qui aliàs non essent successuri. decis.43. num.1. 356

Clausulæ, omni meliori modo, virtus. ibi. numero 12.

Clericus non succedit in feudis, etiam quòd velit dimittere habitum. in rep. verb. filiorum. nu.5. 16

Clericus, qui esset primogenitus, & excludatur à successione feudi, habebit, vitam & militiam in feudis. ibidem. numero 7.

Clericus primogenitus non excluditur ab alio, sed seipsum excludit. ibidem numero 8.

Clericus an possit habere feudum, pro quo præstatur seruitium reale, vt in regno Neapolitano, in quo præstatur Adhoa. ibidem. nu.17.

Clericus in minoribus ordinibus, vel in prima tonsura tantum, an possit succedere in feudo. ibidem. nu.18.

Clericus ad clericatum in fraudem inductus, vt excludatur à feudi successione, qua cautela iura feudi recuperet. ibidem. nu.20. 22

Clerici subditi Papæ & non imperio Romano non desinunt esse ciues Romani. in rep. not.2. nu.91. 85

Clerici releuantur à satisdatione iudicij. decis.4. nu.1. 312

Clericus circa ordinatoria debet obseruare iura iudicij. ibidem nu.2.

Clericus beneficiatus absque dispensatione potest matrimonium contrahere, licet ipso iure vacent beneficia. decis. 14. num.3. 338

Clericatus character semel affixus, etiam per dolum remanet. in rep. verb. filiorum. nu.21. 20

Cognitio legati debet fieri cum suis qualitatibus. consi.20. nu.3. 271

Commissio fit in causis meri Imperij & criminalibus. decis.7. nu.1. 315

Commissarius nouus an debeat iterum citare partem absentem & contumacem. decis.28. nu.1. 333

Compensatio non fit liquidi ad non liquidum. consi.5. nu.12. 187

Compositio super decimis fieri potest. consil.14. nu.4. 256

Compromissum fieri debet inter affines. decis.11. nu.1. 320

Compromissum factum de iure tantum in sententiando, muctarij ratio habenda. decis.25. nu.3. 328

Compromissi actus non potest plus operari quàm fuerit intentio compromittentis expressa. ibidem nu.4.

Collocutio maxima demonstrat delicti conscientiam. consi.11. nu.34. 236

Comes quis dicatur secundum nostra tempora. in rep. verb. comitum. nu.1. 26

Comites qui dicerentur apud Romanos. ibidem nu.2.

Comites & Marchiones in Regno vocantur ex communi vsu Cancellariæ Consiliarij collaterales, ideo præferuntur cæteris officialibus Regijs, præter eos qui tribunalibus præsunt, eosdem etiam in actu consilio assidentes præcedunt. ibidem num.44.

Comes creatus qui erat popularis, an remaneat popularis, vt ad munera popularia, quibus antea vsus fuerat, astringi possit. ibidem nume.49. & multis seq.

Conatus quando in feudatarijs puniatur, vt

vt ob conatū solum ipsi feudo priuetur. in rep. verb. comitum. nu. 47. 33
Concessio Principis largè interpretatur circa ea, quę sunt expressa. consi. 3. numero 14. 178
Concessio per viam legis est fortior. consil. 8. nu. 4. 197
Concessio in vtilitatem ecclesiæ cedens non est annullanda. consi. 14. nu. 11. 255
Concessio personalis ad successores non transit. ibid. nu. 11.
Concessio facta dignitati cum persona non extinguitur. ibidem nu. 12.
Concessionis declaratio inducitur ex prę-statione facta successoribus. ibid. n. 13.
Concessio facta, quis liberè testari possit, intelligitur tamen secundum regulas iuris. in repe. verb. in aliquibus. num. 25. 44
Concessio Principis in dubio recipit interpretationem à iure communi. ibid. n. 26.
Concessum contemplatione alterius regulatur ab illius qualitate. in repe. not. 8. num. 32. 154
Conclusio libelli attendi debet, & non narratio. decis. 1. nu. 5. 309
Condemnatio certa sequi non potest, cum sit incerta quantitas. consi. 5. nu. 11. 187
Condictio ex lege est actio personalis. in rep. not. 2. nu. 21. 72
Conditio quando habeatur pro impleta. in rep. not. 8. nu. 36. 155
Conditio quæ venit ex natura rei, subintelligitur à lege. ibidem nu. 40.
Conditio & forma requisita imprimis verificari debet. consi. 15. nu. 2. 260
Confessio ficta, quæ resultat ex mente defuncti, non astringit filium. in rep. no. 3. num. 106 118
Confessione releuatur quis ab onere probandi. consi. 4 nu. 22. 183
Confessio facta parte præsente in actis nullis probat tanquam extraiudicialis. decis. 37. nu. 11. 346
Confessio facta in iudicio licet nullo nocet. ibidem num. 12.
Confirmare est simul firmare. consilio. 3. num. 4. 176
Coniecturis non est locus in claris. consi. 11. num. 56. 242
Consanguinei in gradu remotiori non succedunt exclusis fœminis. in rep. in verb. in aliquibus. nu. 77. 54
Consanguinei & coniuncti admittuntur in causis merè ciuili. consi. 5. nu. 10. 187
Consanguinitas & affinitas præbent iustā causam recusandi. consi. 27. nu. 3. 287
Conscientia seu anima patris non est anima seu cōsciētia filij. in rep. not. 2. n. 124. 90
Consensus effectus secundum ius naturale astringit. in rep. not. 1. nu. 31. 61
Consensus præstitus, quòd non sit præstitus, lex ciuilis non operatur. ibi. nu. 32.
Consensus quòd non habeatur pro præstito est per fictionem. ibid. nu. 33.
Consensus iuris naturalis vinculum non poterit per legem tolli. ibidem nu. 36.
Consensus præstitus in consuetudine non censetur præstitus contra ius superioris habentis potestatem legis edendæ & derogandi consuetudini. ibidem num. 50.
Consensui nil tam contrarium quàm error. consi. 9. nu. 216
Consequentia ista non est vera. Non est in potestate, ergo non suus. in repe. not. 2. num. 74. in no. nu. 76. 81
Considerandum non est, quod fuerit obseruatum, sed quod obseruari debuit. decis. 37. nu. 6. 345

Constitutio Regni in aliquibus, ut clerici filij excludantur, an intelligi possit respectu etiam bonorum burgēsaticorum. in rep. verb. filiorum. nu. 22. 21
Constitutio laicorum quantumuis fauorabilis non includit clericos ex defectu potestatis. ibidem nu. 23.
Constitutio regni in aliquibus, an ex rub. in verb filiorum, extendatur ad nepotes. ibidem nu. 35.
Constitutio fauorabilis est extendenda ex identitate rationis ad eos qui sub generali expressorum vocabulo comprehenduntur. in rep. verb. comit. nu. 24. 30
Constitutio eatenus disponit, quatenus loquitur. in repet. not. 2. nu. 41. 74
Constitutio ista non est antiqui iuris correctoria. ibidem nu. 70.
Constitutio ista habet locum in bonis feudalibus & allodialibus. ibidem nu. 111.
Constitutio hæc prouidet, ut fœmina non repellatur à consanguineis. in rep. not. 3 num. 27. 102
Constitutio ista non concordat cum iure communi, imò contrariatur. ibidem numero 32.
Constitutio ista an habeat locum in sorore, quæ seipsam nominauit. in repet. not. 7. num. 20. 146
Constitutio, ut de successionibus, quæ præfert primogenitum, corrigit omnia iura. consi. 1. nu. 29. 163
Constitutio respiciens utrumque casum debet pariformiter determinare. decisio. 36. nu. 5. 340
Consuetudo est stricti iuris, quatenus loquitur, eatenus disponit. in rep. verb. filiorum nu. 9. 17
Consuetudines iuri positiuo derrogant. in rep. not. 1. nu. 1. 58
Consuetudines ligant etiā principē. ibi. n. 1.
Consuetudines prauas princeps tollere debet. ibidem nu. 4.
Consuetudo est ius ciuile. ibid. nu. 9.
Consuetudo post legem inducta vincit legem. ibidem nu. 10.
Consuetudinis expressa derogatio requiritur in dispositione Principis. ibidem. numero 18.
Consuetudo rationabilis esse debet. ibidem numero 19.
Consuetudo est tacitum pactum ciuium ratione consensus. ibidem. nu. 24.
Consuetudinem non esse pactum neque conuentionem. ibid. nu. 88.
Consuetudinem in materia testamenti posse tolli. ibidem. num. 64.
Consuetudines feudales sunt Imperatoris sicut elementa. ibid. nu. 68.
Consuetudines feudales non constat in regno fuisse receptas, quòd fœminæ essent exclusæ. in rep. not. 2. 80
Consuetudines Neapolitanæ per approbationem regum eandem vim obtinent, quam regiæ constitutiones. ibid. nu. 97.
Consuetudo etiā ex maioritate rationis non extenditur ad alium casum. ibi. nu. 106
Consuetudo in Regno inter Comites & Barones inducta in modo viuendi. in repet. not. 4. nu. 4. 128
Consuetudo habet vim legis. in rep. not. 8. num. 12. 150
Consuetudo & lōgæuus vsus idem operatur quod pactum. ibidem. nu. 13.
Consuetudo legitima non inducitur ex eo quod patres & fratres soliti sint inducere sorores seu filias ad renūtiandū. ibi. n. 20
Consuetudo viget vltra montes, ut primogenitus succedat & admittatur. consil. 1. nu. 28. 162

Consuetudo non excusat quin obseruari debeat.consi.12.num.16. 247
Consuetudo dicitur notoria in loco vbi viget.consi.19.num.4. 269
Consuetudo si quis vel aliqua, an habeat locum, patre val matre existente in medio.decis.38.nu.1. 348
Consuetudo corrigens ius commune debet strictè intelligi. ibidem num.2.
Consuetudine cessante habet locum ius commune. ibidem nu.5.
Contractus ex conuentione legem accipit. consi.1.nu.22. 162
Contractibus correspectiuis si non potest ex parte vnius adimpleri Contractus, resoluitur in totum.decis.11.n.8. 261
Correctio est euitanda. in repet.not.3.numero 24. 101
Creditor hypothecarius, qui habet facultatem rei distrahendæ, non potest cogi ad rem recipiendam. in princ. numero 34. 8
Creditor quilibet hæreditarius, qui vellet res hæreditarias distrahi, admittitur saluo iure recipiendi, quando iustus emptor non reperiretur. ibidem numero 35.
Creditoris electio ex quauis generali hypotheca debet esse discreta, vt nisi in defectum burgensaticorum feuda censeantur obligata.in rep.verb.comitum. num.43. 33
Creditor an possideat pignus vel debitor. in repet.not.3.num.79. 113
Creditor pignus remittere videtur, si de eius voluntate debitor illud obliget. consi.29.num.20. 301
Creditor in remissione pignoris non potest onus apponere. ibid.num.24.
Creditor accipit in solutum meliora bona debitoris. decis.2.nu.4. 310
Crimen læsæ maiestatis & feloniæ est esse in consilio aduersus Cæsarem. cõs.13. num.15. 252
Crimen læsæ maiestatis est mittere nuncium ad hostes, & iuuare. ibidem numero 21.24.
Crimen receptationis. ibidem nu.22.

D

DAntis & recipientis intentio imprimis spectanda est. in repet.not.3.nu.41. 105
Decedentis mens talis præsumitur qualis est iuris dispositio.in rep. not.3.nu.131. 125
Decimæ ecclesijs omni iure debentur.consilio 14.nu.5. 256
Decimarum solutio concernit actum piũ & animarum salutem.ibidem.num.6.
Declaratur Ias.in §.si et qui. in consi.8. num.56. 211
Decretum interuenire debet in actibus vniuersitatis.in consi.14.nu.2. 255
Decretum contra constitutionem est ipso iure nullum.in consi.18.nu.2. 266
Decretum interpositum absque causæ cognitione est inualidum. consi.20. numero 4. 271
Decretum sacri consilij vicem legis obtinet. decis.39.nu.8. 351
Defensio est de iure naturali. in repe. not. 1.nu.55. 77
Defensiones negari non possunt.consi.30. num.5. 306
Defensio non potest tolli per Principem. decis.42.nu.7. 354
Defunctorum voluntates pium est impleri. in rep.not.3. nu. 18. 99

Delatum

Delatum quod non est non transmittitur. in repet.not.3.nu.90. 118
Descendentium causa prima est in successione.in repet. in verb.in aliquibus. num.1. 39
Descendentes fœminarum sunt exclusi, sicut ipsa mater. in repet. not.3.numero 13. 98
Descendentes ex masculis succedũt auo in feudis non descendentes ex fœminis. ibidem.nu.128.
Descendentes ex fœmina aliquando dicuntur de casata matris. consil.1.numero 55. 166
Deus quos coniunxit homo non separet. in repet.not.6.nu.5. 138
Deus vnus pater vniuersi. consi.1.numero 10. 160
Dictio velut, est nota similitudinis. in rep.not.1.nu.49. 76
Dictio quamuis, pro aduersatiua accipitur. in rep.not.2.nu.80. 82
Dictio vnum, excludit commistionem aliorum.consi.8.nu.81. 205
Dies si impedit actionem tanquam causatum, potest etiam impedire obligationem, quæ est causa. consil.23. numero 10. 279
Differentia inter ius Longobardum & ius Francorum circa dotationem. in repet. verb.in aliquibus.nu.64. 52
Differentia non est inter contractus nominatos & innominatos. in repet. not.1. num.26. 60
Diffinitio cui conuenit, ergo & diffinitum. in rep.not.2.nu.26. 72
Diffinitio omnis in iure periculosa.in rep. not.3.nu.48. 106
Dispensatio est, quæ fit fauore fœmines, vt admittatur ad successionem in feudis deficientibus masculis. in repet.in verb.in aliquibus.nu.34. 45
Dispensatio facta in vno non extenditur ad aliud.in repet.not.3.nu.57. 108
Dispensatio aliquando in plus se habet quàm correctio. ibidem nu.60.
Dispensatio gratiosa debet latissimè interpretari. ibidem nu.62.
Dispensatio ad duo beneficia curata non extenditur ad secunda beneficia. consil.8.num.30. 201
Dispensatio est iuris communis relaxatio. ibidem.nu.37.
Dispensatio super ordinibus intelligitur de minoribus.ibidem nu.39.
Dispensatio illa nõ potest dici contra libertatem ecclesiasticam, per quam limitatur potestas subiectorum circa res suas, etiam si talis limitatio induceret priuationem lucri personarum ecclesiasticarum.in repet. verb. filiorum. numero 14. 18
Dispositio subsequens ampliatur & restringitur secundum rationem. in rep. in decis.tex.num.2. 55
Dispositio. an sit odiosa vel fauorabilis considerari debet, in quo se fundat dispositionis præfatio.ibidem nume.3.
Dispositio legis ciuilis in præiudicium vel etiam in fauorem personarum ecclesiasticarum ex defectu potestatis non tenet.in rep.not.2.nu.84. 83
Dispositio l.generaliter, & auth. hæres non potest adaptari ad antefatum. in rep.not.4.num.8. 139
Dispositio huius constitutionis locum habet in omni genere personarum & honorum.ibidem num.19.
Dispositione in generali non includitur id, pro quo quis incideret in pœnam.in repet.

pet.not.8.nu.7. 149
Dispositio auth. si qua mulier, quando locum habeat. ibidem nu.28.
Dispositio quando fit contemplatione alterius, licet verba non dirigantur ad eum, illi tamen datur actio. ibidem num.33.
Dispositio facta in vno casu trahitur ad casum similem. ibidem nu.35.
Dispositio generalis generaliter operari debet, nisi in re, quæ sit stricti iuris. consi.3.nu.2. 175
Dispositio legis exhorbitans extenditur, vbi militat eadem æquitatis ratio. ibidem nu.9.
Dispositio quælibet relata ad personam intelligitur ratione qualitatis personæ. consi.6.nu.11. 191
Dispositio completur per vnum & primum actum. consi.8.nu.1.16.17.52. 197
Dispositio. §. ex imperfecto. locum habet etiam in substitutione. ibid.nu.10.
Dispositio indefinita intelligitur de primis nuptijs non de secundis. ibidem numero 22.
Dispositio, per quam actus redditur nullus, est pœnalis. ibid.nu.60.
Dispositio l.fin.C.de pac. in quo pacto locum habet.consi.25.nu.9. 284
Dispositio pœnalis non includit clericos. decis.4.num.3. 313
Dispositio l.adeo. & l.actionem. §. morte. ff.pro loc.explicatur.deci.30.n.1.6. 334
Dispositio testatoris dubia debet recipere interpretationem à iure. ibidem nu.4.
Dispositio de primo actu intellecta non consummatur per actum inualidum. decis.43.num.15. 358
Dispositione in generali non venit id, quod specialiter disponens non fecisset. consi.9.nu.7. 216
Dispositum in filio non habet locum in nepote, quando reperitur diuersa qualitas, in rep.not.3.nu.116. 119
Disponens cum quo loquatur non debet attendi, sed cuius contemplatione. consi.6.nu.5. 191
Diuisio in indiuiduis non est diuisio sed corruptio consi.1.nu.26. 162
Doctoris dictum intelligi debet secundum legem, quam allegat. decis.7.nu.3. 315
Doctoris auctoritas probationem desiderat. decis.39.nu.9. 352
Dolus ex quo præsumitur. consil.18. numero 9. 267
Dolus ex coniecturis percipitur. consi.28. num.20. 294
Domestici admittuntur, quando per eos res melius sciri potest. consil.5. numero 5. 186
Dominium quæsitum de iure gentium tolli potest per principem ex iusta causa. in repet.not.1.nu.45. 62
Dominij continuatio non fit in fœmina stante masculo.not.2.nu.3. 69
Dominij continuationem non resultare ex suitate sed ex necessitate. imò. nu.51. ibidem num.4.
Dominij continuatio non fit in dote. ibid. numero 20.
Domina dicitur, quæ alienare potest. in repet.not.4.nu.9. 130
Dominus si habet suspectum vasallum poterit de illo se assecurari. in rep.not.6. num.12. 139
Dominus scire debet, quem habeat in vasallum. consi.10.nu.40. 225
Dominus potuit rei suæ in traditione legem imponere, quam voluit. ibidem num.43.

Dominus & vasallus indicantur ad paria.consi.11.nu.52. 241
Dominus non potest inuitis vasallis alterare naturam feudi. in repet.not.1.numero 69. 65
Domus cum non capiat commodam diuisionem, an debeat ad licitationem deueniri.consi.16.nu.2. 262
Donatio sita est in voluntate donantis. in repet.not.8.nu.19. 149
Donatio facta absenti de iure non valet. consi.15.nu.3. 260
Dos succedit loco legitimæ. in rep.not.2. num.18. 71
Dos non habetur iure hæreditario.ibidem num.22.
Dos materna an debeat filijs filiæ præmortuę computari in legitimam in successione aui. in repet.not.4.nu.6. 129
Dos vi huius constitutionis non succedit loco legitimę. in rep.not.7.nu.9. 143
Dos constituenda non transmittitur ante nubilem ætatem.ibidem nu.10.
Dotis causa semper & vbique præcipua est.consi.6.nu.4. 199
Dos deseruit oneribus matrimonialibus. consi.7.nu.4. 193
Dos nulla, quæ non deseruit oneribus matrimonij.ibidem num.10.
Dotis priuilegium de tacita hypoteca tunc locum habere non potest.ibidem.nu.11.
Dos & quarta in Regno non potest peti absque instrumento dotali. consi.18. num.1. 166
Dos data spuriæ à patre an debeat reuerti ad hæredes dotantis post mortem filiæ sine filijs.decis.21.nu.1. 325
Dotatio voluntaria non excludit sicut necessaria. in repet.verb.in aliquibus. num.74. 54
Dotata à patre communi excluditur à successione fratrum.consi.12.nu.18. 247
Dux qui diceretur apud Romanos, & vnde processit hoc nomen, cuius titulo hodie quis illustratur, in repet. in verb.comitum.nu.3. 26
Duces fuisse à ciuitatibus ascitos atque electos tanquàm officiales & iustitiæ ministros.ibidem.nu.5.
Duces & Comites in plerisque Jtaliæ ciuitatibus regalia omnia exercent, & sunt tanquàm prę sides prouinciarum: quia quælibet Baronia est vna prouincia.ibidem nu.6.
Duces & Comites regni Neapolitani an subalterni & sic nomine tantum, an realiter dici possint Duces & Comites. ibidem.nu.17.
Duces, Marchiones & Principes an sub nomine Baronum comprehendantur in constitutione Regni, in aliquibus.ibid. numero 21.

E

Ecclesiarum facultati quando nihil detrahitur circa res vel personas, ea dispositio non potest dici contra libertatem ecclesiæ. in rep. verb. filiorum num.15. 19
Edenda sunt omnia, quibus quis vsurus est, decis.1.nu.2. 309
Editio de iure fieri debet, vt possit quis deliberare.ibidem num.1.
Effectum magis consideratum à legislatore quàm nudum nomen. in rep. ver.in aliquibus.nu.72. 53
Effectus potius quàm modus attēdi debet. decis.4.nu.4. 312

Electio mala est in culpa. in repet.not.5. num.24.intellige ut num.26. 136

Electionis tempore habilitas eligendi adesse debet.consi.8.nu.46. 206

Emãcipati filij à prętore ad bonorũ possessionem vocati iure etiam Cæsareo admissi sunt.in prin.num.10. 4

Emancipatio, mors vel alius effectus requiritur, vt non sit suus, qui primum gradum obtinet.in rep.not.2.nu.36. 73

Emancipationis & patriæ potestatis licet sit sublata defferentia, non tamen emãcipati sunt sui.ibidem.nu.31.

Emphyteusis in successione vtrum feminæ includantur, inspicienda est consuetudo patrię.in rep.in ver. filiorum. num.31. 22

Emphiteusi in iudicanda perpetua vel ad tertiam generationem attenditur consuetudo loci.ibid.nu.32.

Emphyteusi in ecclesiastica extranei hęredes non succedunt. in repet.not.4. numero 17. 132

Emphyteuta est possit alienare, tenetur requirere dominum in alienatione. consilio 10.num.41.

Episcopali dignitate non etiam clericali speciáliter videtur concessum, vt filium liberet à patre potestate. in rep.not.2. num.81. 83

Episcopus si habet potestatem nominandi aliquem in canonicum, intelligitur de prima nominatione.consi.8.nu.25. 201

Episcopus se dispensęt cum monaco ad beneficium curatum, non extenditur ad simplex.ibid.nu.38.

Euentus considerari debet. in rep.not.8. num.11. 150

Exactio terragiorum est de regalibus.consil.14.num.3. 216

Exceptio naturalis quando tollitur, solum tollitur propositio & forma. in rep.not.1.nu.52. 63

Exceptio declarat regulam. in rep.not.4. num.14. 131

Exceptio, quæ obstat alij, obstat principi.in rep.not.5.nu.21. 135

Exceptiones peremptoriæ post sententiam opponi non possunt. consi.19.nu.6. 269

Exceptio iurisiurandi impedit litis ingressum.consi.22.nu.1. 275

Exclusio cessat cessante causa exclusionis. in rep.not.2.nu.65. 79

Exclusio refertur ad tempus mortis, quo tempore defertur successio. ibid.nu.66.

Exclusio generalis consanguineorum debet generaliter operari.in rep.not.3.n.4. 96

Exclusus per alium sufficit, qui posset succedere, licet cum effectu non succedat.decis.26.num.2. 330

Executio non præstatur, qui debuit preuidere.consi.11.nu.15. 232

Excussio fit aliquando sumptibus alterius. decis.16.num.1. 323

Excussionis beneficium non habent mercatores.ibid.num.2.

Executor, cui commissa est distributio bonorum inter pauperes, potest vni distribuęre, & illum per fideicommissum grauare, vt post mortem suam alij restituat.consi.8.nu.12. 199

Executio nulliter facta nec obstat.consi.19. num.7. 269

Executio facta postquam dictum fuit de nullitate, non valet. ibid.nu.8.

Executio non fit laudo nullo stãnte, quamuis in compromissis soleat renunciari nullitatibus.decis.19.nu.1. 324

Exempla non restringunt. consilio 1. numero 45. 166

Exẽplis non est iudicandũ.consi.2.n.7. 174
Exemplum facit semiplenam probationẽ. decis.43.nu.5. 356
Exemplatione quoties quis lędi nõ potest, non est citandus.ibid.num.3.
Exhęredatio tollit suitatem. in rep.not.2. num.14.imò nu.38. 71
Exhæredatio facit hñ i pro mortuo.ibi.n.11
Exhæredatio res est odiosa. ibid.nu.46.
Exhæredatus, qui pro mortuo habetur, nihil penitus consequitur.ibid.num.16.
Expressio gratia exempli facta dispositionem non restringit. in rep.verb.comitum.num.25. 31
Expressio eius, quod tacitè inest, nihil debet operari.in repet.n.t.3.nu.36.cõsi.10. num.44. 104
Extensionem de persona ad personam ad exclusionẽ & dammũ alterius fieri ius nõ patitur.in rep.ver.comitum.n.23.29
[E]xtensio non est, sed proprius intellectus, qui resultat ab expressa ratione. in rep. not.3.nu.62. 169
Extensio non fit de persona ad personam in institutione.ibi.nu.91.cons.3.n.1.151
Extensio fit in fauorabilibus quantũcunq; aliàs stricti iuris de casu ad casum & de persona ad personam.in cons.3.n.11.177
Extensio fieri debet vbi agitur de fauore publico.ibid.nu.12.
Extensio non habet locum in statutis odiosis.consi.29.nu.13. 299

F

[F]Actum versatur in pacto, id est consensus. in rep.not.1. num.41. 62
Factum præsumitur, quod fieri debuit.consi.10.nu.28. 224
Facti sunt, esse præsentem & scientem. consi.15.nu.1. 260
Factum inteligi non debet, quod factum non valeret.consi.9.nu.6. 216
Facere teneris quod tibi non nocet & alij prodest.decis.7.nu.4. 316
Facultas eligendi non transit.in rep.not.3. nu.108. 118
Facultas declarandi animum regulariter non transit in filium.ibid.num.110.
Facultas iurandi de his, quæ consistunt in conscientia non datur filio.ibi.n.112
Falsum est veritatis immutatio. consi.32. num.1. 308
Feloniæ ac proditionis crimen est tempore necessitatis dominũ deserere. consi.11. num.2. 230
Feuda dabantur ad vitam recipientis tantum.in rep.in princ.nu.16. 5
Feuda personalia cum persona extinguuntur, nec iure naturali transeunt in filium.ibid.num.18.
Feudorum concessio ad eum filium extensa est, quem dominus elegisset.ibid.nu.19.
Feudorum successio postquam ad filios propagata est, præter ea feuda, quæ dignitatem habent, ad omnes filios deferri cœpit.ibid.num.20.
Feudum qui pro hæredibus recepisset, adhuc pro filijs hæredibus recepisse videtur.ibid.num.21.
Feudum si pater in filium quouis titulo transferre velit, licita est alienatio, quæ refutatio magis diceretur.ibidem numero.22.
Feudi à successione exclusi fuerunt mentecapti, surdi, muti, clerici & imperfecti.ibid.num.23.
Feudum totum primogeniti, legitima vocatur, quod pater secundogenito dare non

non posset, quod certum est in feudo hæreditario. ibid.nu.27.
Feudo legato siue promisso sine assensu, debetur æstimatio. ibid.num.33.
Feuda hæreditaria non dicuntur, quæ ex pacto debentur: quia hæreditas pacto dari non potest. ibidem.num.46.
Feuda cum concedantur & teneantur à Rege, quicquid circa ea disponitur, non potest dici contra libertatem ecclesiæ. in rep. verb. filiorum.nu.16.
Feudum nouum esse nomen, licet non desint, qui illud à græco tractum esse autument. in rep. verb. comitum.nu.4. 26
Feuda titulata non veniunt in obligatione omnium bonorũ feudaliũ, nec in assensu præstito super tali obligatione. ibi.nu.35
Feudis super omnibus habenti generalem hypothecam, etiam cum assensu Regis, quando super aliis bonis potest satisfieri, feuda titulata excipiuntur. ibi.n.42.
Feudo priuari potest, qui consilium contra Dominum alij per literas dedit, licet literæ ad illũ non peruenissent. ibi.n.42.
Feuda et sic dignitates temporales an sint compatibiles cũ dignitatibus ecclesiasticis, & sic an Episcopus possit esse Comes, Marchio, Dux. ibidem.num.48.
Feudorum consuetudines post leg.xij.tab. successerunt, ex quibus à successione feminæ excluduntur. in repet. in verb. in aliquibus. nu.3. 40
Feudum si sit pretio acquisitum, an in eo feminæ succedant. ibid.nu.5.
Feudi natura an mutari seu alterari intelligatur, si feudum feminæ à principe concedatur. ibid.nu.9.
Feudum inhabili quando conceditur, censetur concessum vt possit seruire per substitutum. ibidem nu.12.
Feudum vbi conceditur feminæ, filia descendens ab ea non censetur aliquo iure inhabilis: quia lex feudorum à paterno non à materno feudo excludit. ibi.n.15.
Feudum si feminæ & filijs seu hæredibus suis cõcessum sit, videtur Princeps de masculis tantum sensisse. ibid.num.21.
Feudum per se sumptum licet sit gratia seu beneficium, tamen quia inducitur relaxatio iuris communis, talis interpretatio non debet admitti, quæ sit contra naturam feudi. ibid.num.37.
Feudum ad quod feminæ admittuntur, an dici possit priuilegium. ibid. nume.38.
Feudum pacto trahitur extra naturales terminos feudi, tamen ad terminos pacti tantum. ibid.num.45.
Feudo in antiquo oportet q. filius sit hæres patris, & in hoc deterioris conditionis est filius quàm agnatus. ibi. nu.48.
Feudum si recipiatur pro se & hæredibus masculis & feminis, propter verbum hæredibus, non obstante pacto requiritur quòd femina sit hæres etiam agnata. ibidem num.49.
Feudi si non sit certa natura, illudq; concedatur iure Francorum, intelligitur cõcessum q. in eo primogenitus succedat: si verò viuatur iure Longobardorum, intelligitur sub illius iuris determinatione concessum. ibid.nu.51.
Feudum intelligitur concessum secundum propriam naturam feudi. ibid.num.52.
Feudum licet sit ex prouidentia, filius excluditur si non conficit inuentarium, per alienationem patris factam. in rep. not.3.num.10. 97
Feudo concesso pro masculis, & his deficiẽtibus pro fœminis, quomodo reguletur successio. ibid.nu.14.

Feudum concessum pro se & hæredibus, intelligitur concessum pro masculis & fœminis secundum istam constitutionem. ibidem num.37.

Feudi cōmutatio sine assensu Regio de persona ad personam non tenet. ibid.n.71.

Feudum esse potest etiam quòd nullum dominium transiret, etiā vtile. ibi.nu.82.

Feudi possessione tradita cum aliquo pacto impossibili, vasallus potest retinere feudum non obseruato pacto. in rep.not.6. nu.13. 139

Feudum alienans de iure feudorum incidit in pœnam. in rep.not.8.nu.6. 148

Feuda hęreditaria sicut allodialia in hęreditatem veniunt. ibid.nu.9.

Feudum est inuentum iure ciuili. consil.1. num.7. 219

Feudum est beneficium tribuens gaudium capienti. ibidem nu.8.

Feuda diuersarum specierū. ibi.nume.20.

Feuda dignitatum indiuidua, quia aliàs corrumpuntur. ibidem nume.24.25.60.

Feudum in dubio an præsumatur ex prouidentia vel hæreditarium. consi.10.numero 1. 219

Feuda omnia in regno ex communi forma inuestituræ hæreditaria sunt. ibi.nu.7.

Feudum in dubio, quando non expressum de liberis vel hæredibus, intelligitur ex prouidentia. ibid.num.10.

Feudis in antiquis sæpe alia determinatio fieri solet quàm in nouis. ibid.num.11.

Feuda dignitatum differunt à cæteris. ibi. num.13.

Feudum semel factum hæreditarium nunquàm desinit esse hęreditariū. ibi.n.14

Feudum hæreditarium aliquando peti potest absque hæreditate. ibid.num.21.

Feudum alienatum cum assensu quando est hæreditariū reuocari non potest.14.

Feudum cum sit hæreditariū præsumitur hæres, qui tenuit. ibid.nu.27.

Feudū concessum ante tēpora Corradi an præsumatur personale, vel ex pacto & prouidentia, aut hęreditariū. ibid.n.47.

Feudū ex pacto & prouidentia iure proprio nō hǣditaria cōpetit. cō.12.n.2. 244

Feudo priuàri debet, qui non facit, quod conuenit. consi.13.nu.4. 249

Feudali in successione lex Domini concedentis attenditur. in prin.nu.17.

Feudalia non possunt sine titulo possideri. decis.1.nu.4. 309

Feudatarij omnes, licet Ducibus, Marchionibus & Comitibus titulo inferiores, consiliarij Regij nuncupantur: quia tenentur etiam consilio Regem iuuare. in rep. verb. comitum.nu.41. 33

Feudatarius non potest astringi, nec debet ea facere, propter quæ non posset esse in curia sine dedecore. ibid.nu.52.

Feudatarij ad id astringi non possunt, ad quod ex lege feudi non tenentur, vel ex consuetudine loci, vt ad Adhoam pro maritanda sorore, amita, vel militia fratris, aut pro relcuio. ibid.nu.60.

Feudatarius habet vtile dominium. in rep. not.4.num.10. 136

Fictio non recipit probationem in contrarium. in consi.1.nu.34. 164

Fideicōmissum cōditionale fauore certę personæ nō includit filiū. in rep.not.3. 118

Fidelitas in antiquiori ætate magis præsumitur, ratione firmioris consilij. in rep. not.2.nu.116. 90

Fidelitatum sacramenta debent in filijs renouari. consi.6.nu.8. 191

Fidelitas est causa infeudandi. decis.37. num.8. 346

Fides seruanda est inter dominum & vasallum.in rep.not.6. 139

Fideiussio de iudicio sisti non astringit personam filij. in rep.not.3.nu.104. 118

Filia licet non à materno sed à paterno feudo expressè excludatur, tamen ratio exclusionis est generalis, nec respicit personam eius, cui succeditur, sed succedentis.in repet.verb. in aliquibus.numero 29. 44

Filia dici potest indotata si pro maiori parte de bonis ipsius filiæ dos data fuerit. ibidem.nu.68.

Filia exclusa à succedendo patri, non est exclusa per mediam personam filij.ibi. numero 71.

Filia exclusa à statuto cum dote facit partem, licet non admittatur ad partem. in rep.not.2. nu.17. 71

Filia est in primo gradu, in patris potestate & agnata.ibid.nu.24.

Filia nupta est in potestate. ibidem.numero 37.

Filia exclusa quando institueretur, succederet vt sua. ibid.nu.47.

Filia habet ius suum suspensum, donec superest masculus. ibidem num.48.

Filiam in Regno debere institui à patre. ibid num.61.

Filia exclusa preterita non rumpit testamentum.ibid.nu.63.

Filia dotata an sit perpetuò exclusa. ibid. nume.64.

Filia excluditur propter masculos ratione conseruandæ agnationis. ibid. nu.120.

Filia renuncians hereditati paterne filijs extantibus, illis viuo patre de medio sublatis, non prohibetur succedere.in rep.not.3. 96

Filia succedens in locum patris, illius qualitatem assumit.ibidem nu.123.

Filia simpliciter excludit amitam secundum ius Romanum.in repet.not.4.numero.3. 128

Filia non excludit amitam de iure Longobardo, si amita reperitur in capillo. ibi. numero 2.

Filiam maritandi, & dotandi onus spectat ad patrem.in rep.not.7.nu.1. 142

Filia exclusa an faciat partem.ibidem.numero.11.

Filia simpliciter renuncians, præsumi renuntiationem fratrum contemplatione factam.consi.22.nu.4. 276

Filia an censeatur præterita, ex quo titulus institutionis non probatur per septem testes.decis.41.nu.1. 353

Filiorum successionem fuisse à iure naturali introductam.in rep.in prin.nu.1. 3

Filium ingratum ita alimentis posse priuari sicut exhæredari.ibidem 3.

Filius olim quicquid acquirebat, patri acquirebat, nec lis inter eos esse poterat. ibidem.num.6.

Filios non legitimè natos ab ea mutua pietate minimè fuisse exclusos. ibi.n.7

Filios in potestate in primo gradu existentes suos domesticos hæredes fecit ius ciuile exclusis emancipatis. ibid.nu.9.

Filij vt succederent, quod prius ex voluntate patris procedebat, ad necessitatem redactum fuit.ibid.nu.13.

Filijs alijs, prẹter primogenitũ, iure Francorum viuentibus vita & militia seruata est, nisi feudum fuerit à patre emptum, cuius pretij partem per collationem alijs petere liceat. ibid.nu.30.

Filij in feudo ex pacto & prouidentia non sunt successores feudi, nec vt hæredes prĩus admittuntur ad feudum.ibi.n.42

Filij naturales etiam quòd fuerint legitimati non succedunt in feudis, nisi ex certa scientia fuerint etiam quoad feuda legitimati, vel per subsequens matrimonium, cum solennitate ad id requisita.in rep.verb.filiorum.nu.1. 14

Filius naturalis, qui postea fuit legitimatus expresse ad feuda, an excludat sororem legitimam primogenitam à successione.ibidem.nu.2.

Filij naturales quamuis latè legitimentur & restituantur natalibus non admittuntur in regno Neapolitano ad honores sedilium, quibus alij eiusdem familiæ admittuntur.ibid.in nu.3.

Filio ante exheredato non debentur alimenta.ibidem nu.11.

Filiorum appellatione in Regno tam masculi quàm feminę continentur in successione feudorum, etiam dignitatem habentium. ibid.nu.25.27.

Filiorum appellatione in regno Neapolitano in his, quæ respiciunt successiones & contractus, veniunt feminæ.ibid. numero 29.

Filiorum appellatione fratrum etiam filios contineri, in fauorabilibus sine dubio procedit. ibid.nu.36.

Filius naturalis licet fuerit prædilectus substituto in expressa dispositione, non tamen licet argui ex præsumptione iuris, vt nepos etiam eius videatur prędilectus. in repet. verb. in aliquibus. num.17. 42

Filius vt dicatur suus satis est, vt habeat succedendi ius. in repet.not.2.numero 27. 72

Filius institui potest sub conditione potestatiua.in rep.not.1.nu.57. 64

Filijs nec re nec spe infallibili ius aliquod quæsitum est patre viuente. ibidem numero 62.

Filius in vita patris dicitur suus hæres, in rep.not.2.nu.28. 72

Filius exhæredatus ante aditam hæreditatem ab extraneo suus est. ibidem. nume.29.

Filius dicitur suus, qui ab hæreditate se abstinuit.ibid.num.33.

Filiis suorum nomen indictum est propter hæreditatem. ibid.nu.54.

Filius si patre inscio moreretur, filia tanquàm ignoranter præterita diceret nullum absque legatorum conseruatione.ibidem nu.62.

Filio in successione patris sicut datur bonorum possessio vnde liberi, ita & patri in bonis filij. ibi.nu.110.

Filius secundum naturam succedit. ibid. nu.119.

Filio decedente non agnita patris hęredita te, an transmittatur ex potentia suitatis illa portio, in qua per masculum ipsa soror excluditur.ibid.nume.126.

Filij renunciantis non excluduntur, quãdo filia fuit præmortua. in rep.not.3. nu.9. 97

Filius locum patris subingreditur. ibid. num.85.

Filius non potest implere tempus officij patre mortuo.ibid.nu.101.

Filij æqualiter succedebant in feudo iure feudorum.consi.1.nu.19.

Filius potest esse hæres tantum in legitima. consi.10.nu.22. 223

Filij renunciantis exclusę ac præmortuę possunt admitti ad successionem auunculi vel materteræ.consi.12.nu.1. 243

Filius subingreditur in locum matris.ibi. num.10.

Filijs

Filijs delinquentibus qui non resistit, videtur consensisse. consi.13.nu.23. 254
Filiusfam. consuetudine Regni testatur, ac si esset paterfamil. in repet. not.2. numero 104. 88
Filiusf. potest efficaciter obligari. consi.17. nume.1. 264
Filiusfamil. postquam est effectus sui iuris non tenetur, nisi in quantum facere potest. ibid.num.4.
Filius an possit accusationem institutam prosequi. decisi.39.num.1. 349
Fœminis successio postea illis fuit restituta beneficio.l.maximum vitium.C.de lib. præt.in prin.nu.12. 5
Fœminis in his, quæ respiciunt successionem & in contractibus, salua prærogatiua, masculi præferuntur. in repet. verb. filiorum.nu.30. 22
Fœminę iure ciuili cum masculis ad parentum successionem æqualiter vocantur, sublata sexus differentia, quam contra leg.xij.tab. posteritas induxerat.in rep. verb.in aliquibus.nu.2. 39
Fœmineus sexus de iure feudorum est incognitus, nec habet virtutem repræsentationis, vt succedat in locum patris, & repræsentet patrem.ibid.num.4.
Fœminas in feudo succedere, feudi contra naturam est. ibid.num.6.
Fœminas in feudis non succedere, nisi ex speciali pacto expresse prouisum sit. ibidem num.10.
Fœminarum successio in feudo fœmineo an sit ex natura feudi. ibidem numero 13.
Fœmina quando ad feudum admittitur, dicitur contra legem feudorum vocari, ideo masculus à lege præfertur, vt minus natura feudi lædatur.ibid. numero 44.
Fœmina si ex pacto admittitur ad feudum, an sit necesse ipsum esse hęredem inuestiti.ibi.nu.47.
Fœmina adhuc non succedit in feudo masculis extantibus, licèt à fęmina facta fuerit concessio.ibidem nume.50.
Fœminæ nisi maritatę & dotatę essent ab eo, de cuius successione tractatur, non essent à succedendo exclusæ. ibidem numero 61.
Fœminæ non succedunt in bonis Comitis, Baronis & militis. ibid.num.76.
Fœmina de iure communi æqualiter succedit cum masculis. in repet.not.1. numero 16. 59
Fœmina hac constitutione est vocata ad successionem patris, licet masculus pręferatur.in rep.not.2.nu.1. 69
Fœmina an sit sua in terminis huius constitutionis.ibidem num.2.
Fęmina exclusa à successione perinde habetur, ac si esset exhęredata. ibidem nume.13.
Fœminę si solę supersunt patri admittuntur exclusis alijs consanguineis. in rep.not.3.nu.1. 91
Fœmina licet per masculum excludatur, tamen succedit patri non existente masculo.ibidem num.120.
Fęminæ, quæ non admittuntur ad partem, faciunt partem. in consi.2.numero.1. 172
Fęmina iure feudorum exclusa est à successione.decis.36.nu.2. 340
Forma inducta videtur per illa verba. Tunc excluditur, qũ fuerit dotata &c. in rep.verb.in aliquibus. nu.65. 52
Formę specificè est satisfaciendum. ibid. numero 66.

Frater in dubio censetur dotasse de eo, quod debebat sorori. in repet. verb. in aliquibus. nu. 69. 52

Frater sororem de suo dotare non tenetur ibid, nu. 75. de iure, secus vi huius constitutionis, not. 7. num. 2. 142

Frater maior succedens in feudo antiquo tenetur dare vitam & militiam secundogenitis. consi. 1. nu. 52. 167

Frater est agnatus, nepos ex sorore cognatus. consi. 21. nu. 4. 273

Fratris appellatione in his statutis venit consanguineus tantum. Etiam si feudū venerit à linea materna. decis. 66. num. 10. 11. 341

Fratres mendicantes sunt incapaces bonorum immobilium. in repet. not. 3. numero 74. 112

Fructus feudi praecepti per primogenitum non venire in collationem. in repet. in princ. nu. 32. 8

Fructus paragij debiti sorori per fratrem debent computari à die nubilis ętatis. in rep. not. 7. nu. 14. 144

Fructus sunt res mobiles separati à solo. consi. 14. nu. 9. 257

Fructuum taxatio vbi facta, illis non habitis non debetur. decis. 10. nu. 1. 318

Fruges infra biennium verisimiliter consumi potuerunt. consi. 5. nu. 20. 189

Frumētorum pretij taxatio à principe fieri potest ob populorum vtilitatem, etiā vilius quàm sit iustum pretium, quando fames sit magna, & pauperes iusto pretio emere nequirent. in rep. ver. comitum. nu. 62. 36

Fugere quis tenetur, cum nullum sit periculum, neque verecundia fugienti. consi. 11. nu. 18. 233

G

Estum absque mandato ratum haberi debet, quando est vtiliter gestum. consi. 32 num. 3. 308

Geminatio actus tollit metus coniecturas. consi. 13. num. 16. 252

Generalitas rationis operatur, vt licet semel sit ipsa ratio rescissa & sublata in persona vnius, duret tamen in cęteris firma. in repet. verb. in aliquibus. numero 41. 47

Generaliter quę loquuntur, debent generaliter intelligi. in rep. not. 3. nu. 15. 99

Glo. in constit. seq. verb. dotatę, declaratio. in repet. verbo in aliquibus. numero 73. 53

Glo. in l. pater. ff. de adim. lega. restituitur. decis. 33. num. 2. 337

Gratia dispensatiua consumpta est per primum actum. consi. 8. nu. 31. 201

Gratia facta per delegatum expirat eo mortuo. consi. 31. nu. 3. 307

Grauamen in vno in alio releuatio. in repet. not. 7. nu. 6. 143

Grauatus in vno non in conuenit vt in alio releuetur. in rep. not. 2. nu. 94. 86

H

Abilitationes sunt strictè interpretandę, & personam non egrediuntur. in repet. ver. in aliquibus. nu. 35. 45

Habilitatio non est iuris ad personam, sed personę ad ius. decis. 34. nu. 2. 338

Habilitas sufficit respectu eius, cui aliquid acquirendum est. in repet. not. 3. num. 75. 112

Hęre-

Hæreditas est ius.in rep.not.2.nu.31. 73
Hæreditatem qui per se capere non potest, erit tamen habilis ut adeat & restituat alteri.in rep.not.3.nu.73. 112
Hæreditas delata monaco immediate acquiritur monasterio.in repet.not.8.numero 30. 154
Hæreditas quando venit restituenda, hæres potest detrahere, quod sibi debetur.consi.4.nu.10. 181
Hæreditas est successio in uniuersum ius consi.12.nu.9. 245
Hæreditatem adiēs cum beneficio.l.& inuentarij, perinde est ac si ab hæreditate se abstinuisset,consi.17.nu.3. 264
Hæreditas pacto dari non potest. consil.25 num.4. 283
Hæres pro rata feudi tantum tenetur ad paragium.in rep.in princ.nu.51. 12
Hæredum appellatione descendentes indeterminatè continentur. in repet.not.3. num.39. 104
Hæredem qui habere nequit, habet tamen successorem ex legis dispositione in gradum & locum suum.ibid.nu.88.
Hæres deficiens in inuentario dupli pęna punitur.consi.4. nu.2. intellige ut numero 14. 180
Hæres non conficiens inuentarium tenetur insolidum legatarijs & creditoribus. ibid.nu.3.
Hærede non conficiente inuentarium, lex præsumit tot in hæreditate bona fuisse, quæ sufficerent oneribus hæreditarijs.ibidem nu.4.intellige ut num.19.
Hæres non conficiens inuentarium tenetur creditorib. ultra uires hęreditarias. ibidem.nu.12.limita num.16.
Hæres in foro conscientię non tenetur ultra uires hæreditarias. ibid.num.21.
Hæredem in feudis intelligi filium.consi.10 num.4. 219
Hæredem ultimi morientis an oporteat esse in feudis hæreditarijs.ibid.num.20.
Hæres hæredis testatoris hæres. ibidem num.26.
Hæres sciens alios creditores non potest soluere primis uenientibus. decis.9.nu mero 1. 317
Hæres tenetur actione personali. decis.20. num.2. 325
Hæres adiens hæreditatem cum beneficio legis & inuentarij, quomodo obligetur.ibid.num.3.
Hæres conuentus à creditore hæreditario sibi coniuncto potest opponere exceptionem compromissi uigore pragmaticæ, quod an erit uoluntarium uel necessarium.decis.25.nu.1.2. 327
Homo constituitur ex anima & corpore. consi.1.nu.40. 165
Hostes uoluntariè uidetur expectasse, cum potuisset fugere & non fecit. consil.11.nu.16. 233
Hypothecam remittere est distrahere.consil.29.nu.37. 304
Hypothecaria an & quando agi possit super fructibus feudi hæreditarij. decis.20.num.1. 325

I

Ignorantia crassa non excusat. consi.11.nu.7. 231
Illatio non fit ex diuersis.cōsi.2.n.9.consi.13.n.14. 174
Illegitimus dispensatus ut possit tenere beneficium curatum, intelligitur de primo. consi.8.nu.19. 200
Immunitas concessa intuitu personę non transit

transit in filium. in repet.not.3.numero.96. 117
Jmperator regitur iure communi, nisi constet de contrario.in repet.not.5.numero 20. 135
Jmperatores aditus super executione obligationis naturalis peccaret, si iustitiam non ministraret. decis.42. numero 5. 354
Jmputatur ei, qui potuit procuratorem mittere & non misit. consi.11. numero 14. 232
Jnducta ad augmentum non operantur contrarium.in rep.not.5.nu.8.consi.23. nu.12.decis.43.nu.17. 133
Jnductum in pœnam non debet extendi. consi.4.nu.18. 183
Jndulgentia principis licet sit latè interpretanda,tamen non comprehendit vasallos Baronum: quia non præsumitur iurisdictionem Baronibus Principem voluisse tollere.in rep.verb.comitum. num.57. 36
Jnfidelis ex descendentibus primi acquirentis nō censetur vocatus ad successionem.decis.37.nu.7. 345
Jnfirmitas debet esse grauis, vt quem excuset. consi.13.nu.12. 251
Jngrediens monasterium habet licentiam disponendi de bonis suis. in rep.not.8. num.27. 153
Jnstitutio an valeret,per quam excluditur soror vtrinque coniuncta.decis.36 num.1. 329
Jnstitutionis titulus est quędam solennitas. decis.41.nu.2. 353
Jnstrumenti reasumptio fieri debet citata parte. consi.18. nu.4. 266
Jnstrumentum liquidum habet probationem manifestam. consi.19.nu.1. 268
Jnstrumenti reasumptio petita quando fieri debeat. decis.12.num.1. 320
Jnstrumentum fit de causæ cognitione interposita.decis.14.nu.2. 322
Jntellectus.c.ius naturale. 1.dist.in prin. num.1. 8
Jntellectus. c. 1. de nat.succ.feud. in repet.verb.in aliquibus.nu.42. 49
Jntellectus. §.huius autem. c.1. ex quib. cau.in rep.not.3.nu.80. 114
Jntellectus ille sequi debet, qui sit contra proferentem.consi.3.nu.7. 176
Jntellectus.cap.1.de feud. non hab. prop. nat.feu. in consi.10.nu.45. 227
Jntellectus.§.ne autem.l.sancimus.C.de donat. in consi.16.nu.5. 262
Jntellectus.§.cum ita. l.continuus. de verb.oblig. in consi.23.nu.13. 280
Jntellectus.c.suscitata. de resti.in integ. in decis.14.nu.4. 322
Jntellectus.l.fina.C.de fid.inst. decis.40. num.3. 352
Jntellectiua interpretatio etiam in correctorijs & odiosis admittitur. in repet. not.2.num.59. 78
Jntentio principalis est attendenda.in repet.not.3.num.133. 126
Jnteresse an debeatur ex interesse.decis.17 num.1. 323
Jnterpretatio vel extensio non debet fieri ab expressa dispositione ad præsumptam inter personas odiosas.in rep.verbo in aliquibus.num.16. 42
Jnterpretatio eo fortius sumenda est, quę concordat cum iure antiquo. ibidem num.30.
Jnterpretationem fieri ex constitutione non debere, quae esset contraria verbis expressę inuestiturę. in repet.not.3. num.45. 106

Jnter-

Interpretatio passiua in correctorijs non est exclusa. ibid.nu.134.
Intestatus decedens videtur voluisse decedere secundum dispositionem legis. in rep. not.1.num.59. 64
Intestatus quando quis decedit, tempus mortis inspicitur.in repet.not.2.numero 45. 71
Intestati in successione attenditur illud ius quod viget in loco, vbi res hereditaria sita est.cons.12.nu.19.cons.21.num.7. 247
Introitus percepti sciente viro constante matrimonio censentur donati.consi.5.num.13.
Introitus, qui exiguntur ex gabella, sunt de regalibus.consi.18.nu.6. 267
Inuestiture tenor preponderat nature feudorum.in rep.not.3.nu.46. 106
Inuestiture forma communis in Regno est. Conced. ius sibi & haeredibus ex tuo corpore legitime descendentibus. consi.1.nu.54. 166
Inuentarium non prodest in his, que habentur à patre. consi.12.nu.5. 244
Iudex appellationis non potest pronunciare de his, de quibus coram eo agi non potest.consi.24.nu.1. 280
Iudex secularis non cognoscit de spirituali, nisi incidenter summariè. consi.26. num.3. 285
Iudex repellendo recusationem debet exprimere causam.consi.27.nu.7. 288
Iudicum integritas omnem suspicionem excludit.ibid.9.
Iudici quando aliquid constat ex eodem processu, debet ex officio de eo habere rationem.consi.19.nu.13. 270
Iudicandum in Regno secundum iura Regni.in rep.not.3.nu.127. 123
Iudicare contra fiscum in dubijs non est inconueniens, in rep.not.5.nu.22. 135
Iudicare de subiectione ecclesie vel ipsius patronatu, est iudicare de spirituali uel illi annexo.consi.26.num.1. 285
Iudicamus idem de consensu, quod de contractu.consi.29.num.33. 303
Iudicari non debet de eo, quod non fuit cognitum.decis.25.num.5. 328
Iuramentum habet vim specifici, & quid in instrumenti ex communi stilo appositum operetur.in rep.verb. comitum.nu.41. 32
Iuramentum seruari debet, quando potest absque interitu salutis aeterne, consil.17.num.2. 264
Iuramentum non mutat naturam contractus.ibi.num.6.
Iuramentum appositum super actu vltimae voluntatis facit illum irreuocabilem. consi.25.num.7. 283
Iuramento alterius statur, dicentis se non habere. decis.40.num.2. 352
Iurisdictio concessa censetur per simplicē interpretationem, cumulatiuè tamen ad maiorem Magistratum, qui in Regno Neapolitano dicitur magna Curia. in rep.verb.comitum.nu.15. 28
Iurisdictio si conceditur in vasallos non circumscripto territorio, nulla in iurisdictione retenta per concedentem, an si vasallus delinquat extra territorium, fiat remissio, stante preuentione Regie Curiae.decis.18.nu.1. 324
Iura adaptari debent ad ea, quae frequētius accidunt. in repet. not. 2. numero 113. 90
Iura sua renunciantibus non datur regressus.consi.3.nu.16. 188
Iura generaliter loquentia, generaliter debent

debent intelligi.consi.15.nu.3. 262
Jure Longobardo fœminæ non sunt penitus inhabiles ad succedendum. in repe. verb.in aliquibus.nu.58. 51
Jure datoris resoluto resoluitur ius acceptoris.consi.31.num.1. 307
Juri de futuro in forma pacti renunciari potest. in repet. not. 3. consilio 22. numero 3. 275
Jus affidandi & diffidandi est iurisdictionis.decis.32.num.3. 336
Jus corrigere vel consuetudinẽ tolli aliud est, & aliud habilitare certam personam, trahendo ius ad illam. in repet. not.3.nu.59. 109
Jus feudorum inspici debet ex subiecta materia.consi.9.nu.3. 219
Jus Francorum primogenituræ magis, quàm domino fauere voluit. Cum & diuino & humano iure primogenitura dignior & honorabilior habita fuerit. in princ.nu.25. 16
Jus Francorum est ius speciale in Regno. in rep.verb.in aliquibus.nu.60. 51
Jus gentium duplex.consi.1.nu.3.quo iure gentium primeuo filij æqualiter succedunt.num.4. 158
Jus gentium primeuum qua ratione differt à secundario.ibidem.nu.5.
Ius in spe consideratum super feudo non potest remitti sine assensu.consil.29.numero 36. 304
Ius Longobardum fuit ius commune in Regno.in rep.ver.in aliquibus.nu.59. consi.12.nu.15. 51
Ius Longobardum filios æqualiter vocat ad feuda dignitatum. consil.1. numero 27. 162
Ius naturale primeuum considerari in materia successionis. consi.1.nu.1.quod est commune etiam brutis.nu.2. 158
Jus patriæ potestatis si tolli potest, ergo & sustas. in rep.not.2. 86
Jus patronatus Regium non transit in Baronem, nisi expressè dicatur in priuilegio, licet aliàs transiret cum vniuersitate. in rep.verb.comitũ.nu.13. 28
Jus patronatus constare debet. consi.26. num.2. 285
Jus speciale Francorum primogenitos tantum ad successionem vocauit & remisit, quamuis forte essent minus inhabiles. in princ.nu.24.
Jus succedendi habetur à primo acquirente.consi.12.num.3. 244
Juniores secundum naturam & ætate minores præsumuntur fortiores. in repet.not.2.n.114. 99
Juuenes magis seruire possunt quàm senes. ibidem num.112.

L

LAna an veniat appellatione grassiæ.decis.23.nu.1. 326
Laudum ferendum secũdum dispositionem iuris.decis.25. numero 6. 328
Laycus ex priuilegio potest disponere etiam de dignitatibus ecclesiasticis. consi.26.nu.5. 286
Laycum nullum admitti ad accusandum de vsuraria prauitate, nisi ordinariè agendo.decis.39.num.2.
Legatum vsusfructus omnium bonorum vxori relictum diminuitur ex legitima filij ac per æs alienum non confecto inuentario per hæredem. consi.3. num.1.
Legatum quando debetur arbitrio boni viri,

viri, hęres non tenetur vltra vires hæreditarias. ibid.nu.24.

Legatum alimentorum relictum vxori Titij intelligitur tam de prima quàm de omnibus.consi.8.nu.3. 197

Legatum extinguitur, quando ex pecunia legata res emitur, quę non est in libero commercio.decis.33.nu.1. 337

Legitima iure naturæ filijs debita quare statuto augeri & minui potest. in rep. in princ.nu.15. 5

Legitimam qui habet, non dicitur exhęredatus. in rep.not.2.nu.19. 71

Legitima si est aucta vel diminuta per statutum non debet titulo institutionis relinqui. in rep.not.3.nu.33. 103

Legitima non debetur in bonis patris, consil.1.num.56. 169

Legitima est quota bonorum. ibidem numero 57.

Legitima detrahitur ex bonis testatoris à substantia & corporibus hæreditarijs. ibid.num.59.

Legitima est perpetua & transit ad hęredes. ibidem nume.61.

Legitima, quæ debetur ascendentibus est de iure naturæ, sed meta & quantitas est de iure ciuili. ibid.num.62.

Legitima nõ debetur de hęreditate transuersalis.ibid.nu.68.

Legitima filij ac æs alienum deducitur in primis ex bonis hęreditarijs. consi.4. nume.6. 180

Legitima filij est deducenda non obstante, quòd hæres non fecerit inuentarium. ibid.num.7.

Legitima competit etiam quòd sit de linea fœminina.consi.19.num.5. 269

Legitimatio an dispensatio dicatur, quando quis non est habilitatus ad feuda. decis.34.nu.1. 337

Legitimatus per subsequens matrimoniũ num excludat secundogenitum legitimum ratione primogenituræ, in repet. verb: filiorum.num.4. 15

Legitimatus per oblationem curię non succedit agnatis patris.in repet.not.2. numero 101. 87

Legem dicere vnusquisque rei suæ potest. consi.1.nu.21. 161

Legis quando constat de ratione, licet offendere verba. ibidem num.47.

Lex ciuilis quando est generalis, & rationalis, & fauorabilis, & Canones non contradicunt, habet locum etiam in clericis.in repet. verb.filiorum.numero 24. 21

Lex posterior vincit consuetudinem. in rep.not.1.nu.12. 58

Lex ciuilis quando aliquid statuit ad communem vtilitatem, obligat in foro conscientię. ibid.nu.38.

Lex etsi rationalis libertatem arbitrij impedire non potest.ibid.num.39.

Lex in his, quæ in facto consistunt, potestatem non habet.ibidem.num.42.

Lex esset iusta, quæ tolleret prauos mores. ibid.nu.44.

Lex quæ fundatur sub ratione naturali ęqualitatis seruandę, potentior est ipsa consuetudine. ibid.num.46.

Lex municipalis non potest facere suos hæredes.in rep.not.2.nu.95. 86

Lex noua correctoria quando vult corrigere legem antiquam debet hoc expressè dicere. in repet. not. 3. numero 25. 101

Lex quando venit apertè corrigendo & genereliter loquitur, non distinguitur per priores leges. ibid. nume.26.

Lex posterior cum praecedente inuicem interpretantur. ibid.nu.126.

Lex Iulia prohibet alienationem fundi dotalis, & tamen vir constante matrimonio dicitur dominus. in repet.not.4. numero 11. 130

Lex vel Princeps quando aliquid non dicit, nec nos dicere debemus. in repet. not.6.nu.10. 138

Lex est perpetua & semper loquitur. consil.8.num.6. 198

Lex grauans in vno non debet grauare in alio. ibid.nu.33.

Lex si cōcedit specialiter consensum vni, non concedit alteri. ibid.nu.34.

Lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi. decis.30.nu.2. 334

Lex simpliciter loquens à nobis distingui non debet. decis.39.num.3. 348

L.j.§.post suos, declaratio. in repet.not.2. num.40. 74

L.si dos à socero.ff.ad.l.Falc. declaratur. consi.4.nu.25. 184

L.vindicantem.ff.de euict. declaratur. in rep.in ver.in aliquibus.nu.8. 40

Libellus generalis & incertus non admittitur. consi.5.nu.18. 188

Libellus continens duo remedia contraria non procedit. decis.31.nu.1.intellige vt num.3.6. 335

Liberis incolumia manere debent, quae sunt à genere. consi.12.nu.5. 244

Liberorum mentio in materia transitoria ad haeredes, intelligitur de liberis haeredibus. in rep.not.4.nu.7. 130

Libertas arbitrij est quid facti. in repet. not.1.nu.30. 60

Libertas ventri vbi relicta est, protenditur ad plures, qui eodem vtero nati sunt. consi.8.nu.2. 197

Licitatio habet locum in rebus diuiduis & indiuiduis. consi.16.num.6. 263

Limitata causa limitatum effectum habere debet. consi.21.nu.13.decis.37.nu.9. 232

Lite pendente nihil est innouandū. decis.8. num.5. 316

Lucrata per filium ex patris pecunia non veniunt in collationem. in prin.repet. nume.31. 8

Lucrum illi acquiritur, cuius contemplatione remouetur. in rep.not.8.n.34. 154

M

Magistratus tenetur, qui tutelam decreuit non praecedēte inquisitione. in repet. not.5.nu.21. 136

Malaefidei ratio non militat in haerede soluendo nomen debitoris per adiudicationem. decis.9.nu.2. 317

Mandatum homicidij ex eo probari, q. alis quis cum eo locutus est, qui incontinenti homicidium commisit. consi.11. numero 40. 237

Mandatum super rebus feudalibus est nullum non accedente consensu Regio. consi.29.nu.2. 297

Mandatum factum ad contrahendum sine solennitate est nullum. ibid.num.7.

Mandati fines excedens nulliter agit. decis.31.num.2. 307

Maritata & dotata à communi patre excluditur non solum à patre sed etiā ab alia sorore in capillo existente. consi.21.nu.5.

Masculinum non concipit femininū de iure communi in successione feudorum, etiam dignitatem habentium. in repet. verb.filiorum.nu.26. 21

Mascu-

Masculinum an in contractibus concipiat fœmininum de iure communi. de consuetudine tamen Regni fœminæ includuntur. ibidem num. 28. 33
Masculo cessante filia censetur reintegrata. in rep. not. 2. nu. 67. 80
Masculus si illico moreretur post mortem patris, fœmina non censeretur exclusa per existentiam masculi. ibidem nu. 68.
Masculus quandiu superest, non patet locus fœminæ. in repet. not. 3. numero 19. 99
Masculus si mortuo patre non tenetur dare dotem sororibus antequàm sint nubilis ętatis, consequenter nec alimenta præstare. in repet. not. 7. numero 8. 143
Masculus si excludit fœminam vigore statuti cum onere dotandi, procedit etiam in consanguineo. decis. 36. numero 9. 341
Matrimonia ex alieno arbitrio pendere non debent. in rep. not. 6. num. 4. not. 7. nume. 5. 137
Matrimonium vbi per aliqua pacta redderetur meticulosum pro non appositis haberentur. ibid. nu. 6.
Matrimonium ad contrahendum quis spe lucri astringi potest. ibid. nu. 19.
Matrimonium spirituale non dicitur contractum ante professionem. in repet. not. 7. nu. 18. 145
Mens & legis ratio non differunt. consi. 1. num. 38. 165
Metus non excusat quando non est periculi & honoris. consi. 11. nu. 50. 231
Metus vana allegatio non excusat. ibid. nume. 54.
Metus non excusat, quando quis periculo voluntariè se exponit. num. 48. 18
Metus quando dicatur iustus. consi. 28. numero 1. 290
Metus probatur ex minis interuenientibus. ibid. num. 35.
Metus quòd non interuenerit tempore contractus non refert. ibid. num. 9.
Metus iustus inducitur ex verbis. ibidem num. 22.
Metum iustum inducit hoc solum, cum quis sciret te posse compelli. ibi. nu. 26.
Militaris dignitas vel cõsularis nõ liberat filium à patria potestate, sed patritiatus dignitas. in rep. not. 2. nu. 82. 83
Minor, qui non potest ex forma statuti facere actum absque certa solennitate, minus sine ea potest constituere procuratorem ad illum faciendum. consi. 29. num. 4. 298
Mistum in odiosis non continetur sub simplicibus. consi. 6. nu. 13. 192
Mitius agitur cum lege quàm cum homine. consi. 8. nu. 9. 198
Monacatus an liberet à patria potestate. in rep. not. 2. nu. 72. 81
Monasterium est fictus filius. in rep. not. 3. num. 67. 111
Monasterio immediate dicitur acquiri, quod ex persona monaci acquiritur. ibidem. num. 70.
Monaci habent cognationem in cęlis & in terra. in rep. not. 2. nu. 88. 84
Monacus in sui fauorem non desinit esse ciuis suę patrię. ibid. nu. 90.
Monacus non habet heredem ibid. nu. 92.
Mora purgari potest in materia oblationis. consi. 19. nu. 11. 2
Mora est quid facti, quę non pręsumitur. decis. 16. num. 3. 323
Mulieres non debent cogi ad id, quod est eis damnosum. in rep. not. 8. nu. 17.

Mulier agens ad dotem ob vergentiam viri ad inopiā contra tertium possessorem probare debet alia mariti bona non extare. consi.18.num.8. 267

Mulier potest Marito hypothecam remittere.consi.29.num.22. 301

Mulier prohibita alienare à statuto poterit alienationi consentire. ibidem numero 27.

Mulier quando per cessionem suorum iurium praeiudicet sibi in prelatione. decis.29.nu.1. 333

Multa conceduntur ratione adiuncti, quę ex propria minimè conceduntur. in rep. not.3.nu.77. 113

Mutatio qualitatis feudi fieri non debet ex persona hæreduin.consi.10.n.19. 222

Mutatum quod non est, stare non intelligitur prohibitum.in rep.not.2.n.42. 74

N

Aturæ accusatores dicuntur, inter masculos & fœminas differentiam constituentes. in rep.not.1.nu.20. 59

Natura hominum inclinatur ad malum, & non nisi gratia operamur bonum.in rep.not.8.nu.38. 155

Natura nullā differentiam facit inter sexum masculinum & fœmininum. consil.1.num.6. 159

Necessitas vbi tollitur, an tollatur suitas, quam continuatio dominij pręcise non sequitur.in rep.not.2.nu.12. 71

Necessitas videtur ex suitate procedere. ibidem num.53.

Necessitas ex obligatione antidotali remunerandi seruitia facta patri nō transit in filium.in rep.not.3.nu.103. 118

Necessitati æquiparatur magna vtilitas & honestas. in repet. not. 7. numero 17. 145

Negligentia vnius alteri nocere non potest.consi.10.nu.31. 224

Negocia segnius plures expediunt.consi.1. num.11. 160

Nemo cogi debet ad donandum. in rep. not.8.nu.18. 151

Nemo dat quod non habet, nec habiturus est.ibid.nu.41.

Nemo compellitur dare. consi.1. numero 23. 162

Nemo liberalis existit in necessitatibus. consi.13.nu.9. 251

Nemini licet de facto sibi ius dicere. consi.14.nu.16. 259

Nepotes filiorum appellatione comprehendi, id procedit, cum subiectę naturæ ratio diuersum non exigit. in rep. ver. filiorum.num.38. 23

Nepos, qui succedit auo subingrediens locum filij, non succedit vt filius sed vt nepos. in rep.not.3.nu.89. 116

Nepotis appellatio neptē comprehendit.ibi. num.125.

Nepos sicut succedit patruo, ita è contra. consi.1.num.53. 167

Neptis ex filio succedit in locum primogeniturę. in rep.not.3. nu.119.

Neptis est de familia, quæ descendit per virilem sexum. ibidem num.129.

Neptis subrogatio in locum patris non debet operari exclusionem. ibidem numero 135.

Nobiles esse desinunt per ingressum monasterij. in rep. not.2.nu.89. 84

Notarius creatus doctor vel Episcopus non desinit esse notarius. in rep. verb. comitum.nu.50. 38

Notarius

Notarius enuncians illud, de quo non fuit rogatus, non probat. consi.5.n.21. 189

Nullitas patens ex actis potest allegari post tres sententias conformes. consi.20.numero 5. 271

O

Blatio potest fieri in causa appellationis. consi.19. numero 12. 270

Obligationem inter generalem vniuersalem & indefinitam quae differentia sit. in rep. ver. comit. numero 38. 32

Obligatio nulla esse potest, vbi deficit ratio. in rep. not.1.nu.7. 58

Obligatio oritur ex consensu. ibid. num.27.

Obligatio orta vt orienda an possit tolli à principe. ibid. nu.29.

Obligatio maior est, qua tenemur ex consensu, quàm illa qua tenemur ex legibus. ibidem nu.35.

Obligatio quaerenda de eo impediri non potest, quo obligatio oritur ex consensu. ibidem num.37.

Obligatio fratris ad dotandum non est necessaria sed causatiua. in rep. not.7. nume.3. 142

Obligatio ad interesse succedit in factis. consi.7.nu.2. 193

Obligatio ad interesse vt committatur, oportet quod mora sit commissa. ibid. nu.3.

Obligatio nec actio ante diei euentum nascitur, fallit vbi dies inest ex natura contractus. consi.23.nu.1. 277

Obligatio potest esse sine actione. ibidem numero 11.

Obligationi qui consentit, sibi praeiudicium infert. consi.29.num.19. 301

Obligatione in generali non veniunt ea, quae verisimiliter specialiter quis non obligasset. decis.25.nu.7. 329

Officia personae concessa per subingressionem filius non acquirit. in repet. not.3. numero 100. 118

Omissum quod est in statutis habetur pro omisso. consi.29.num.14. 300

Opinio illa in dubijs tenenda est, quae consulit vtrique parti. in repet. not.3. numero 65. 110

Opinio illa tenenda, quae magis religioni fauet. ibid. nu.83.

Opinio pro salute animae est amplectenda. consi.28.nu.16. 294

Ordinarium & extraordinarium remedium quando habemus, si extraordinarium est pinguius, recedimus ab ordinario. in rep. not.3.nu.40. 105

Ordo literae demonstrat, quod foeminae admittantur ordine successiuo. decis.36.nu.6.

P

Acta apposita in inuestituris feudorum intelliguntur secundum consuetudinem feudorum. in rep. verb. in aliquibus num.28. 44

Pactum non excedit personam paciscentis ibidem nu.36.

Pacta princeps non tollit, quia sunt de iure gentium. in rep. not.1.nu.25. 60

Pactum factum patri à filio de non succedendo de iure ciuili non tenet. in repet. not.2.nu.122. 91

Pactum sufficit, quod intelligatur in primo successore. in rep. not.3.nu.20. 99

Pactum debet censeri perpetuum. ibidem numero 22.

Pactum contrarians iuri communi nihil debet operari. ibidem nu.31.

Pactum secundum terminos.c.1. quando fit, quod fœmina non est vocata ad successionem, nisi deficiente masculo vel volente. ibid.nu.38.

Pactum, quod simplicites loquitur, non debemus distinguere, ibid.nu.42.

Pactum contra mentem agentium non recipit interpretationem. ibid.nu.47.

Pactum debet aliquid operari. ibid.n.49.

Pactum appositum iuxta contractum nominatum quid operetur. in repe.not.6. num.11. 139

Pactum de hereditate viuentis quando valeat. consi.25. nu.8. 284

Pactũ retrouendẽdi positum in alio instro arguit fraudem. consi.28.nu.17. 294

Pacto quæritur actio in personam. consil.29. nu.12. 299

Pacta super contractu feudi sunt nulla. ibid.nu.31.

Pactum de non alienando non impedit, quin res prohibita alienari veniat sub obligatione bonorum præsentium & futurorum. decis.22. nu.1. 326

Papa si generaliter confirmat statuta alicuius loci, non ex hoc dici poterunt statuta papalia. in rep.not.2.nu.98. 87

Papa potest facere de monaco non monacum. in rep.not.3.nu.69. 111

Papa si prouidet alicui prælaturę de administratore, non valet collatio facta per inferiorem. in rep.not.6.nu.2. 137

Papa si dedit licentiam alienandi res ecclesię, intelligitur de prima vice. consi.8. num.18. 200

Paragium non debetur in feudo ex pacto & prouidentia. in rep. in princ.numero 41. 48. 10

Paragium non est minus legitima. in rep. not.1.num.21. 59

Paragium est loco legitimæ. consi.2.n.5. 173

Parcendum non est, qui se in periculo posuit. consi.11.nu.10. 231

Paria sunt, aliquid fieri alicui, vel alteri contemplatione alterius. in repet.not.8. num.31. 154

Paria sunt, non esse & non apparere. consi.4.nu.17. 182

Paria sunt, dominum dereliquisse aut eius statum periclitantem. consi.11.n.3. 230

Paria sunt, esse vel esse posse. ibid.num.5.

Paria sunt, scire vel scire debere. ibi.n.6.

Paria sunt, hostẽ in dñm recepisse, vel permittere, quod ab hostib. dominetur. ibi.n.17

Paria sunt, donare vel consentire donationi. consi.25.nu.1. 281

Parentibus parere est de iure naturali. consil.13.num.25. 254

Partem maiorem habere non excludit licitationem. consi.16.nu.4. 262

Pater cum assensu regio potest filio primogenito heredi præiudicare, nec inuentarium releuat, etiam si nihil aliud habeat primogenitus, cessante dolo & fraude patris. in rep.in prin.nu.28. 6

Patris factum non nocet filio in feudis ex pacto & prouidentia. ibid.nu.43.

Pater decedens videtur vocasse filios masculos ad successionem ab intestato exclusis fœminis. in rep.not.1.nu.23. 59

Pater filio non succedit de iure feudorum. in rep.not.2.nu.103. 87

Pater potest substituere filiis furiosis & mentecaptis exemplariter, sed non econtra. ibid.nu.123.

Patris votum est: filium succedere. in rep.not.3. nu.17. 99

Pater habet vsumfructum in feudo filij, si quod

si quod dici potest non castrense vel quasi. ibid.nu.78.
Pater in legitima nō potest prẹiudicare filijs disponendo. in rep.not.4.n.15. 131
Patris consilium rationabile in matrimonijs non spernendum. in rep.not.6.numero 18. 140
Patris persona verè alia est, alia filij. consi.6.num.7. 191
Pater potest titulo oneroso priuare filios legitima.consi.10.nu.25. 223
Pater non potest refutare feudum, in quo viuitur iure Francorum, filio secundogenito cū consensu primogeniti. consi.29.nu.34.
Patere legem, quam tuipse tuleris. in rep. not.5.num.9. 134
Patientia sola causat delictum. consil.13. num.20. 253
Paterno affectu pariter ad masculos & fęminas hæreditatem deuoluit. in repet. not.1.num.60. 64
Patria potestas nō tollitur ex eo, q̄ filia repellitur à successione.in repet.not.2.numero 25. 72
Patria potestas de iure Longobardo & Francorum non consideratur.in repet. not.3.nu.92. 117
Patruū feudatarij filiam à successione feudi excludere, in quib. feudis obtineat. in rep.verb.in aliquibus.num.7. 40
Pecunia si ad fiscum perueniat, ratum haberi debet id, ad quod potestas administratoris non se extendit. consi.32. num.4. 308
Periculum iustū metum facit, nec debuit effectū metus expectare.cōs.28.n.7.291
Periurius non est audiēdus.decis.2.n.3.311
Permissio sola transitus inimicorum est sufficiens ad priuationem.cons.u.n.28.235
Personarum quatuor species ex ista constitutione. in rep.not.4.nu.1. 137
Persona magis quàm res ipsa attendi debet.consi.21.nu.6. 273
Personę qualitatē concedentis tunc attendi oportet, quando voluntatis est quæstio, secus in feudo, cum sit certa illius à iure determinatio. in repet. verb.in aliquibus.num.54. 50
Petitorium absorbet possessorium. decis.37. num.3. 344
Pignus remittere non est alienare.cons.29. num.21.23.& 30. 301
Plebei tenētes castra nō debēt cōtribuere cū plebeis.in rep.verb.comitū.n.53. 35
Plenitudo adiectione non indiget.cōsi.29. num.1. 297
Plenitudo potestatis est illa, cuius causa dicitur in principe non esse rationem exquirendam, cur ita facis. decis.42.nume.2. 354
Podagrę morbo quis non exusatur.cons.13. num.11. 251
Pœnę regulariter ex delicto defuncti non transeūt in filiū.in rep.not.3.n.107.118
Pęnę conuentionales licet non admittantur ad impediendum libertatem matrimonij, tamen secus est in pœnis legalibus in rep.not.6.nu.16. 140
Pęna impediat vel non matrimonium. ibidem nu.17.
Pęna mortis in atrocioribus est non reuellantibus, cum proditores iudicentur. consi.11.nu.22. 234
Pœnitentia sola plurima peccata delentur, excepto eo propter quod extorta restituenda sunt. decis.39. nu.4. 350
Portulaniæ ius, quod specificè solet impetrari, non transfertur per simplicem infeudationē.in rep.in ver.comi.n.14.28

Possessio, quę corpore & animo retinentur, non transit in filium vel hęredem. in rep. not.3.nu.95. 117
Possessionis retentio arguit simulationem contractus. consi.28.nu.18.19. 294
Possessor nouus conuenitur pro decima prę terita. decis.10.nu.4. 319
Possidere dicor, quod meo nomine possidetur. consi.30.num.2. 305
Possidere duo in solidum non possunt. decis.32.nu.1. 336
Possidet iuste, qui auctoritate regia iudicialiter procedente possidet. decis.37.numero 4. 344
Potentia succedendi est separata à filiatione. in rep.nu.115. 119
Potentia sola absque comminatione inducit iustum metum. consi.28.nu.24. 295
Potestas data arbitro prorogandi compromissum, intelligitur de prima. consil.8. numero 21. 200
Precarium non releuat inter personas prohibitas. consi.28.nu.21. 294
Precedentia declarãtur ex factis sequentibus. consi.11.nu.11. 231
Prędo restituendus. decis.1.nu.3. 309
Pręfatio operatur ad considerandum legislatoris rationem. in repet. in diuis.tex. num.1. 55
Pręfatio causam finalem concedentis ostendit. consi.6.nu.1. 190
Pręfationibus instrumenti de mente apparet. consi.15.num.6. 261
Pręfatione omnia regulantur. consi.12.numero.7. 245
Prælatio masculi est in fauorem masculi respectu successionis. in repet.not.2.numero 35. 73
Pręlatus de sua quasi possessione cognoscit. consi.26.nu.4. 285
Prælegatum est quędam diuisio à testatore procedens. consi.8.nu.41. 206
Pręsentationis ad beneficia pertinentia cognitio spectat ad Papam, vel ad ordinarium, nisi quoad effectum denegandi executionem collationis factæ in præiudicium sui iuris patronatus. in repet. verb.comitum.nu.12. 27
Præscriptio vtrum obstet non natis in feudo ex pacto & prouidentia. consi.10. num.29. 224
Præscriptio 30. vel 40. annorum tollit omne ius aduersus ignorantem. consi.10. numer.30.
Præscriptio tricennalis habet locum in feudis. ibidem.nu.33.
Præscriptio 30. an. currit contra ignorantes. ibid.nu.36. intellige vt num.37.
Præsumptio iuris cessat, vbi non militat fauor respectu eius, cuius gratia ius pręsumit. in rep.verb.in aliquib.n.19. 43
Præsumptio vna tollit aliam. consi.5.numero 8. 186
Præsumptione sola hoc casu ad priuationẽ procedi potest. consi.11.nu.35. 236
Præsumptio sola sufficit in crimine lesæ maiestatis. consi.13.nu.18. 253
Pręsumptio modica sufficit ad tollendam præsumptam purgationem metus, consil.28.num.10. 292
Prętor non potest seipsum constituere tutorem. in rep.not.5.nu.1. 133
Prętij quantitas demonstrat, num sit venditio. consi.9.num.1. 215
Prætium est de substantia venditionis. ibidem numero 12.
Primogenito ex prouidentia iuris Francorum, vbi ius quęsitum est, pater prę iudicare non potest, si tanquàm hęres vocatus non fuit, secus in feudo nouo

non contemplatione filij quæsito. in rep. in prin. nu. 26. 6
Primogenito si pater in feudo præiudicare velit, quas difficultates declinare habeat. ibid. nu. 29.
Primogenitus regis Neapolitani appellatur Dux Calabriæ. in rep. ver. comitũ. num. 29. 30
Primogenitus abstinens à paterna hæreditate an dicatur habere ius primogenituræ. in rep. not. 2. nu. 50. 76
Primogenitus præfertur in successione ad familiarũ conseruationem. in rep. not. 3. num. 130. 125
Primogenitus propter populi quietem succedit in Regno, etiam iure diuino. consi. 1. nu. 16. 160
Primogenitus tenetur præstare alimenta secundogenito. ibid. nu. 17.
Princeps qui strictè sint, quique largo sum pto vocabulo. in rep. ver. comi. n. 26. 30
Princeps agentium in rebus dignitas officij est. ibid. num. 27.
Princeps appellatur primogenitus Regis. ibid. nu. 28.
Princeps propriè dicitur vel Imperator, & is dicitur solutus legibus. ibid. n. 30.
Principis, qui superiorem non recognoscit, voluntas habetur pro iusta causa. ibid. numero 31.
Principis semp præsumitur iusta causa, vt probatio in contrarium nõ admittatur. ibidem num. 32.
Principes, vt secundas habeant appellationes, cognoscant de crimine lesę Maiestatis & similia iura, in eos, quibus castra vẽdunt, non transeunt, licet eadem iura in venditione expressissent. ibidem num. 34.
Princeps potest ex causa necessitatis imponere subditis vt soluatur certa quantitas non vocatis Baronibus nec vniuersitatibus. ibid. nu. 61.
Princeps in concessionibus suis videtur subintellexisse, quod ius vult. in rep. verb. in aliquibus. nu. 20. 43
Princeps etiam si vtatur verbis generalissimis quibuscunque, nunquàm inuestitura censetur alios ad successionem vocare, quàm eos, qui aliàs de iure possent succedere. ibidem num. 22. limitatur vt num. 23. 24.
Princeps dum inuestit fęminam de feudo, tacitè ipsam habilitat, quę seruire non potest. ibidem nu. 33.
Princeps est dominus legum non dominus morum. in rep. not. 1. nu. 3. 58
Princeps obligatur à dictamine rationis. ibidem. nu. 5.
Princeps tenetur seruare leges eorum, qui bus obedire non tenetur, non vt leges sed vt rationes. ibidem num. 6.
Princeps an possit inuitis subditis statuere, q; fęmina succedat. ibid. nu. 8.
Princeps potest tollere ea, quæ sunt iuris ciuilis etiam sine causa. ibid. nu. 11.
Princeps potest tollere consuetudinem præteritam & futuram. ibidem. nu. 13.
Princeps est lex animata ĩ terris. ibi. n. 14
Princeps in his quę sunt de iuregentium non disponit in pręiudicium subditorũ absque rationabili causa. ibid. num. 43.
Princeps est superior populo. ibid. nu. 47.
Princeps licet non possit tollere iusgentiũ, non sequitur, quòd non possi tollere consuetudinem. ibidem nu. 51.
Princeps in modico potest præiudicare etiam in quæsitis iuregentiũ. ibi. nu. 58.
Princeps potest tollere ius quærendum de iuregentium. ibid. nu. 65.

Princeps

Princeps ligatur consuetudinibus feudalibus sicut suo contractu. ibidem nu. 66

Princeps licet de plenitudine potestatis possit an alteri tollere, non potest tamen feuda tollere. ibidem. numero. 67. sed contra. nu. 71.

Princeps non ligatur sua constitutione. in rep. not. 5. nu. 4. 133

Principis altitudini nulla lex imponi potest. ibid. nu. 5.

Princeps est agens omnino liberũ. ibi. n. 6.

Princeps quando vendit, non tenetur facere subhastationes. ibid. num. 7.

Princeps quando procedit secundum terminos, quibus non astringitur, videtur velle procedere de ordinaria potestate. ibidem nu. 12.

Princeps quando adit hereditatem remanet obligatus ex aditione. ibid. nu. 14.

Princeps non tantum naturaliter sed ciuiliter obligatur. ibid. nu. 15.

Princeps obligatur ex contractu. ibi. n. 16.

Princeps licet non teneatur obseruare legis vt leges, tamen vt rationes dictamen habentes tenetur seruare. ibi. n. 17.

Principem debere imitari nostre salutis Auctorem, qui fecit & docuit. ibi. n. 18.

Princeps in actu promiscuo vtitur iure communi. ibid. nu. 19.

Principis gratia latissimè interpretanda. consi. 8. num. 13. 199

Principis liberalitas freno non subiacet. ibidem nu. 14. 14

Princeps si concesserit bannito seruitutem veniendi intelligitur pro prima vice. ibidem num. 20.

Principis placitum habet vim legis. consil. 11. nu. 57. 242

Princeps potest de plenitudine potestatis tollere rem alterius illi quaesitam per modum iuris naturalis vel gentium. decis. 42. nu. 1. 354

Princeps quòd obligetur ex contractu intelligitur sano modo. ibid. nu. 8.

Princeps sine causa non potest tollere quae sita de iure gentium, sed bene obstaculum. ibid. num. 9.

Princeps habet omnia iura in scrinio pectoris. decis. 43. nu. 9. 356

Princeps de his quae in facto consistunt verisimiliter notitiã non habet. ibidem num. 16.

Principali destructo fit destructio consequentis. in rep. not. 7. nu. 21. 146

Principaliter quod in stipulationem deuenit, considerandũ est. consi. 23. nu. 9. 279

Principium numeri non est numerus. decis. 38. nu. 3. 348

Priuilegia, quae conceduntur alicui magno principi cũ casibus reseruatis, non transeunt in generali alienatione cum assensu facta personis inferioribus, quibus talia Rex non fuisset concessurus. in rep. verb. in aliquibus. nu. 39. 46

Priuilegium exemptionis Venetorum à Romano Imperio non priuauit eos ciuitate Romana. in rep. not. 2. nu. 93. 85

Priuilegium concessum Regi non transit in filium. in rep. not. 3. nu. 97. 117

Priuilegium cum onere annexo transit ad accipientem. consi. 1. nu. 32. 163

Priuilegium ciuilitatis aliquis acceptans censetur se obligasse omnibus oneribus ciuium. ibid. nu. 35.

Priuilegium concessum militi intelligitur concessum vt militi. consi. 6. n. 12. 191

Priuilegium Principis fauorabile quando tenderet in graue damnum strictè intelligitur à principio, imò postea restringitur, & quandoque reuocatur. consi. 8. num.

numero 53. 210
Priuilegium debet intelligi citra praeiudicium tertij.consi.14.nu.15. 259
Priuilegium dotis contra fiscum non attenditur.consi.18.nu.3. 266
Priuilegium debet strictè interpretari.consil.24.num.3. 281
Priuilegium dicitur surreptitium non facta mētione veritatis.consi.32.n.2. 308
Priuilegium probatur ex transumpto in actis producto. decis.43.nu.2. 356
Probatio qualiscunque sufficit ad tollendam presumptionem.l.quintus.consi.5.num.6. 186
Probatio per rei euidentiam ceteras antecellit.ibid.nu.22.
Probatio per coniecturas sufficit in occultis.consi.11.num.46. 239
Probatio non concludens non releuat.consil.13.nu.13. 252
Probatio de fama publica in solito foenerari sufficit.consi.28.nu.13. 293
Probatio per rei euidentiam nunquā censetur exclusa.consi.9.nu.11. 217
Probationes duae semiplene iunguntur ad faciendum plenā probationem.decis.43.numero 7. 356
Procurator fisci debet obseruare ordinem iudiciarium in causis. in rep.not.3.nunumero 13. 134
Procurator effectus dominus litis mortuo principali, nullo apparente haerede, an possit in causa procedere. decis.35.numero 1. 338
Prodigus dominus est pleno iure,& tamē non potest alienare. in repet.not.4.numero 13. 130
Proditor dicitur permittens gentem inimicam in territorium domini intrare.consi.11.nu.27. 235
Proditor appellatur, qui à domini potestate se subtrahit.ibid.nu.43.
Professio voti non impedit successionem ad effectum, vt quęrat monasterio.in rep.not.3.nu.72. 112
Prohibitionem pęnalem respicientem publicam vtilitatem non esse odiosam.consil.8.nume.61. 213
Prohibito vno censetur prohibitum omne id, per quod ad illud peruenitur. consil.29.num.3. 297
Prohibitus per se censetur prohibitus & per procuratorem. ibid.nu.6.
Prohibitus vendere non potest facere pactum de vendendo. ibid.nu.10.
Prohibitus alienare non potest facere compromissum.ibid.nu.11.
Prohibitus alienare non poterit liberare. ibid.nu.18.
Promissio dotis collata post matrimonium solutum est nulla.consi.7.nu.9. 195
Promissio vuae, quę bis in anno colligitur, intelligitur tantum de prima vice. consi.8.nu.26. 201
Promissio reficiendi molendinum intelligitur de prima vice tantum.ibid.nu.27.
Promissio non tenet quotiescunq; qualitas, sub qua concessa est, verificari non potest.consi.15.nu.7. 161
Promissio restitutionis dotis praesumitur facta secundum consuetudinem loci. consi.19.nu.3. 268
Promittens aliquem pręsentare in iudicio, prima vice implet.consi.8.nu.28. 201
Proprietatis addicatio est de substantia monacatus.in rep.not.3.nu.68. 111
Propositio contingens à pracisa & necessaria est diuersa.in rep.not.2.nu.10. 70
Protestatio ius conseruat protestantis.consil.5.num.2. 181

Protestatio

Protestatio præcedens ex causa iusti timoris per actum contrarium non tollitur. consi.28.num.27. 295
Prouisione hominis legis prouisio cessare debet.in rep.not.3.nu.29.. 102
Prouisio generalis non debet extendi ad eum casum, in quo specialiter prouidetur. ibidem.nu.34.
Proximior in gradu potior in succedendo. consi.21.nu.2. 273
Pupilla in integrumrestituenda. consi.19. num.10. 270
*Pupillus est dominus pleno iure, & tamen non põt alienare.in rep.not.4.n.12.*130

Q

Ualitas suitatis non est naturalis sed ciuilis.in rep.not.2 num.56. 77
Qualitas succedendi non tollitur per superuenientem clericatum. ibid.num.86.
Qualitas exercitij seu artificij personalis non transit in filium.in repet.not.3.numero 111. 119
Qualitas adesse debet tempore dispositionis. consi.8.nu.44. 206
Qualitas adiecta verbo debet determinari secundum tempus verbi.ibidem numero 45.decis.6.nu.1.
Qualitas hæreditaria nisi appareat in concessione feudorum, non censetur apposita.consi.8.num.5. 220
Qualitas originalis est attendẽda. ibi.n.15
Qualitas hæreditarij feudi non tollitur ex eo, quod est antiquum. ibid.nume.18.
Qualitas de solito fœnerari probanda. consi.28.num.14. 293
Qualitas non præsumitur mutata rei inhærens.decis.32.nu.2. 336
Quando per iura feudorum, etiam à simili arguendo, casus decidi non potest. tunc ad iura ciuilia recurrendum est: in rep.verb.in aliquibus.nu.27. 44
Quarta arrogato debetur in bonis arrogatoris tanquam æs alienum. consi.8.numero 48. 201
Quasi contractus, qui oritur ex aditione hæreditatis, non debet plus operari quã expressa conuentio.decis.30.nu.3. 334
Quanto minus potest interpretandum est, fore à iure communi recessum.in repet. verb.in aliquibus.nu.31. 45

R

Atione legis aut dispositione correcta aut sublata, etiam ipsa dispositio sublata censetur.in repet.verb.in aliquibus. numero 11. 41
Ratio naturalis declaratur per aliam rationem.in rep.not.1.nu.22. 59
Ratio naturalis debet attendi & preferri. ibid.nume.61.
Ratio vna licet cesset de duabus altera remanet.in rep.not.3.nu.43. 105
Ratio est eadem de toto quoad totum, quę est de parte quoad partem. ibid.nu.121
Ratio quando vna sola allegatur, habetur pro expressa. consi.1.nu.36. 164
Ratio statuti est anima ipsius. ibid.nu.37.
Rationem magis quàm verba legis attendimus. ibid.nu.39.
Ratio est velut genus. ibid.nu.42.
Ratione non scripta possumus recedere etiã à verbis legis.ibid.num.48.
Ratio in statuto licet non exprimatur illa coniecturanda. ibid.nume.49.

Ratio

Ratio expressa in dispositione correctoria extenditur ad casum habentem eandē rationem.consi.3.nu.13. 178
Ratio legis eam limitat.consi.8.n.51. 209
Ratio vbi diuersa, eadem non sit determinatio.consi.24.nu.1. 281
Rebellio facta à ciuitate rata habetur à vasallo in ea permanente: quia subtraxit se à seruitio Cæsaris, & fecit difficiliorem eius recuperationem, & fecit se hostium subdituū.consi.13.n.1.2.3.5. 249
Rebelles illi dicuntur, qui contra honorem & fidelitatem Principis opera rebellionis faciunt.decis.37.nu.10. 346
Recusatione proposita nō admissa & appellatione ab non admissione secuta, processus inde factus est nullus.cōs.27.n.1. 286
Recusationis causa iusta: quia collegæ litigantis iudices.ibi.nu.2. fallit vt nu.8.
Recusatio proponi debet seruata forma reginalis pragmaticæ. ibid.num.5.
Registris stari debet. decis.43.nu.4. 356
Regnum Neapolitanum reputatur totum vna prouincia, ideo regalia non transeunt in infeudatum, siue Comitis aut Ducis titulo sit illustratus. in repet. verb.comitum.nume.7. 27
Regulare quod est attendi debet. in repet. not.2.nu. 77. 82
Regula.l.boues. §.hoc sermone. de ver. sig.limitatur. decis.43.nu.11. 357
Reip.melius per vnum quàm per plures consulitur.consi.1.nu.14. 160
Relatio dēt aliqd operari.cōs.14.n.14. 258
Releuiū nō debetur de feudo legato cū assēsu, nisi reseruet.ī rep.in prin.n.52.53. 12
Remedia ad diuersa tendentia cumulantur. decis.31.num.5. 335
Remedium dicendi nullum pinguius est. in rep.not.2.nu.83. 83
Remissio seruitij non inducitur taciturnitate sola cū possessione feudi absq; præstatione seruitij.decis.37. nume.13. 347
Renuntiatio valet, nisi adsit enormis læsio.in rep.not.3. num.7. 97
Renuntiatio habet tacitam subintellectam conditionem, si renuncianti successio deferatur.ibid.num.8.
Renunciatio tendens in fauorem proximè successuri, respectu illius valet sine assensu regio.in rep.not.8.nu.10. 149
Renunciatio potest per pactum fieri & debet obseruari.ibidem num.14.
Renūtiatione mulieres excludūtur ab illis successionib.de qbus sūt dotatę.ibi.n.15
Renuntiatio valet cum iuramento.ibi.n.16
Renunciatio debet esse voluntaria non coacta. ibid.num.21.
Renuntiatio filiæ respectu successionis certæ personę viuentis non tenet absque illorum consensu.ibid.num.22.
Renunciationes vt valeant si fiant à volentibus ingredi monasterium. ibi.n.23
Renunciatio hēt tacitam conditionem, si renuntianti successio deferatur. ibi.n.24
Renuntiatio à religione retrahere non debet.ibid.nu.25.
Renunciatio an valeat, qñ confertur in tēpus inhabile ad disponendū. ibid.n.26.
Renuntiatione in generali vt veniant bona vt acquisita. ibid.nu.42.
Renunciatio facta cōtemplatione fratrum, an ipsis cessantibus amplius opituletur. consi.22.nu.2. 275
Renunciatio habet tacitam clausulam ex mente renunciantis; si sibi deferatur successio.consi.12.nu.6. 245
Renunciatio quando non est gratuita, filij nec etiam ex propria persona possunt succedere in renunciatis. ibid.num.12.

Renuntiatio non extenditur ad iura de futuro. ibid. nu. 20. fallit vt nu. 21.

Res de facili redit in pristinum statum. in rep. not. 1. nu. 15. 58

Rei suæ vnusquisq; legē imponit. ibi. n. 70.

Res semel alienata semper est alienabilis. consi. 8. num. 8. 198

Res prohibita alienari ex causa dotis potest alienari. ibid. nu. 63.

Res vna & eadem duobus non acquiritur insolidum. in consi. 23. nu. 6. 278

Res clara non indiget demonstratione. consi. 16. nu. 1. 262

Rescriptum Principis est seruandum. decis. 37. num. 2. 344

Responsum ad interogata in dubio videtur. consi. 3. nu. 6. 176

Respondendum est pro dotibus in ambiguis. ibid. num. 8.

Restitutioni quæ subiacent, post mortem tenentis, non possunt alienari. consi. 10. num. 34. 224

Restitutio est quędā gratia. decis. 5. n. 1. 313

Retentio datur pro debito liquido. consi. 19. numero 2. 268

Retrotranslatio locū habere non pōt, cū extrema non sunt habilia. decis. 5. num. 2.

Rex, ex quo est vnctus sacro crismate, habet beneficiorum collationem, & de eis tanquam iudex ecclesiasticus cognoscere potest, alijs tamen id communicare nequit. in rep. ver. comitum. numero 11. 27

Reges olim electione non successione fiebant. consi. 1. nu. 9. 160

Rex quoties donat alicui feudum non expresso sibi &c. intelligitur feudum ex pacto. consi. 10. nu. 8. 220

Ritus magnæ Curię impedit appellationem in causa homicidij. decis. 27. nu. 1. 332

S

SAcerdotalis dignitas de iure canonico liberat à patria potestate. in rep. not. 2. nu. 85. imò nume. 87. 83

Sacrilij instar est, disputare de Principū potestate. in rep. ver. comitū. nu. 33. 30

Salutatio tria significat. consi. 11. n. 33. 236

Salutis æternę nemo immemor præsumitur. in rep. not. 8. nu. 37. 155

Sciens qui potuit & non curauit, consultò prætermisisse videtur. consi. 13. n. 10. 251

Sciētia debet esse legitima. decis. 9. n. 3. 317

Secundogenitus excluditur cōtemplationē primogeniti. decis. 10. num. 3. 319

Senatoriam dignitatem adepti, quoad onera & incommoda desinunt esse municipes, secus quoad commoda, & quoad volentes. in rep. ver. comitum. n. 51. 34

Senis vmbra plus valet quàm gladius iuuenis. in rep. not. 2. num. 118. consi. 11. numero 41. 90

Sententia lata contra dispositionē legis municipalis est nulla. consi. 7. nu. 1. consi. 20. nume. 1. 192

Sententiā contra pupillum indefensum est nulla. consi. 19. nu. 9. 270

Sententia non est nulla, quādo lata est parte citata & audita. consi. 30. nu. 1. 305

Sententia nulla fundata in venditione nulla ex defectu decreti non interpositi decis. 14. nu. 1. 321

Sententia regia exequi debet. ibid. num. 3.

Sententia debet formari nomine hæredis defuncti, cum in hæredem sit transitus à defuncto. decis. 35. nume. 2. intellige vt numero 3.

Seruos pęne, perduellionum ac hæreticorum filios ac nepotes certis ex causis

ingratos

ingratos, existentes apud hostes & similes, cum quibus testamenti factio non est, ius honorarium exclusit. Quinimò etiã fœminas. in rep. in prin. n. 11. 4
Seruus etsi sit neceßarius hæres, attamẽ requiritur aditio. in rep. not. 2. nu. 7. 70
Seruitium non est de substantia feudi, sed fidelitas. in rep. not. 2. nu. 115. 90
Seruitium quando potest fieri per substitutum, clericus seu monacus succedit in feudo, nisi bona in cõmuni habere nequeant. in rep. not. 3. nu. 56. 107
Seruire non solum nũmis accipitur, sed etiã consilio. in rep. not. 2. nu. 117. 90
Sexus prærogatiua seruanda. decis. 36. numero 3. 340
Sicut in his, quæ contra regulas iuris expreßè inducta sunt, non sequitur regulas iuris, ita in his, in quibus nihil contra regulas iuris exprimitur, nõ debemus à iuris regulis deuiare. in rep. verb. in aliquibus. num. 32. 45
Silentium perpetuum illi imponi debet, qui venit ad impugnãdum illud, quod ex certa scientia & de potestatis plenitudine Princeps facit. decis. 41. numero 3. 354
Socer habet beneficium l. maritũ. sol. mat. decis. 2. num. 1. 311
Socium facere audaciorem & timidiorem aduersarium in criminibus sæpe consideratur. consi. 11. num. 21. 234
Societas finitur morte, si non remanet persona æquè idonea. decis. 30. nu. 5. 334
Solennitas quando in alienatione requiritur, eadem & in actu, per quam ad illam peruenitur. consi. 29. nu. 5. 298
Solennitas adhibita in constitutione procuratoris, non requiritur in executione actus. ibidem num. 8.
Solennitas voluntatis debet probari per tot testes, per quot ipsum testamentum probatur. decis. 41. nu. 3. 353
Solutio facta marito & vxori præsumitur ad vxorem pro medietate peruenisse. consi. 7. nume. 5. 193
Solutione eius, quod debetur, tollitur obligatio. consi. 5. nu. 14. 188
Solutum ante euentum diei non repetitur. consi. 23. nu. 8. 279
Sorore exclusa p statutũ à successione fratris censetur etiã exclusus frater à successione sororis. in rep. not. 2. nu. 146. 87
Specialiter exprimi cũ aliquid non est necesse, æquale ius est in genere, quod in specie. in rep. ver. comit. nu. 39. 38
Specialem notam quæ merentur, veniunt sub obligatione, quando verba sunt prægnantia & geminata. ibid. num. 40.
Speciali indigentia expreßione non veniunt in generali dispositione. in repet. verb. in aliquibus. num. 40. 46
Spes succedendi considerari non debet, quã lex detestatur. in rep. not. 1. n. 63. 65
Spoliatus à iudice potest agere poßeßorio recuperandę. consi. 30. nu. 3. 306
Spoliatus ante omnia restituẽdus. decis. 37 numero 1. 343
Sponso cęlesti non nubit per solum ingreßum sed per profeßionem. in repet. not. 7. num. 19. 145
Stare non prohibetur, quod non mutatur. consi. 10. num. 17. decis. 36. num. 8. 222
Statuto excludente filias per masculos, neptis cõtinetur. in rep. ver. filior. n. 37. 23
Statuto quãuis filij naturales eßẽt habiles ad succedendũ, nõ ideo tñ facerent deficere fideicommißum, licet secus sit in legitimis iuris præsumptione. in repet. verb. in aliquibus. nume. 18. 43

Statutum excludens sororem dotatam à successione patris non excludit sororem dotatam à patre de portione bonorum paternorum ipsi debita. ibidem nu.63.
Statutum nunquam tollit ius naturale, vel ciuile, quod in totum vel in parte sequitur ius naturale. in repet.not.2. num.43. 71
Statuta ciuitatū an sint iuris ciuilis. ibid. numero 99.
Statutum si esset, filios spurios patribus non succedere, intelligitur etiam statutum, vt nec filijs succedat pr.ibi.n.109
Statutum in vxore non habet locum in viro. ibid.nu.125.
Statuto stante, quòd extantibus masculis feminæ non succedunt, femina filia defuncti excludit patruū, nisi esset substitutus fratri.in rep.not.3.nu.21.23. 101
Statutum loquens de vno casu & ponens rationem generalem loquitur gratia exempli.consi.1.nu.43. 165
Statuto stante, quòd frater excludat sororem, intelligitur ratione conseruandæ familiæ, propterea ad nepotes extenditur. ibidem nu.46.
Statutum in vno censetur in alio statutū, quando verisimiliter idem statuissent. ibidem nume.50.
Statutū de causis compromittendis inter coniūctos non verificatur in vna vice. consi.8.num.7.
Statutum loquens de fratre intelligitur de fratre primi gradus. ibidem nu.23.
Statuto maximè correctorio quando fit mentio de herede vel legatario, intelligitur de primo.ibidem nu.36.
Statutum excludens feminas stantibus masculis extenditur ad bona extra territorium.consi.12.nu.13. 246
Statutū Ferrariæ excludens fœminas existentibus masculis operatur exclusionē etiam quoad bona existentia extra territorium.consi.21.nu.8. 274
Statuto stante excludente matrem propter agnatos, si superfint sorores vel fratres, potest mater admitti, cessante statuto.decis.38.nu.6. 349
Statuitur cum aliquid, censetur statutum perpetuum.consi.10.nu.16. 222
Stilus magnæ Curiæ in causis appellationū ad sacrum Consilium. in repet. not.6. numero 3. 137
Stipulatio ex præsenti tempore vires capit. consi.23.num.4. 277
Stipulatio habens tempus subintellectum à lege, per lapsum illius debitor constituitur in mora. ibid.nu.7.
Subiecta talia præsumuntur, qualia prædicata. consi.13.nu.19. 253
Subingressio non habet locum de iure Longobardo.consi.12.num.17. 247
Subingressio locum non habet in successione collateralium de iure Longobardo.consil.21.num.1. 272
Subrogatum debet esse simile ei, cui subrogatur. consi.1.nu.65. 173
Substitutus filio naturali non excluditur per filios naturales. in repet. verb. in aliquibus.nu.14. 42
Substitutio pupillaris concernit fauorem substituti.consi.8.nu.49. 208
Successio qualiter iure ciuili fuerit disposita. in rep.in prin.nu.8. 4
Successio filiorum, quā paternus affectus introduxerat ad certam summā, quam legitimam appellamus, iure naturæ debitam, vnde processit, legis auctoritate taxata est. ibidem num.14.
Successionis species tres sunt. ibid.nu.36.

Successio

Successio est verbum aptum comprehendere successionem hæreditariam & ex pacto.ibid. nume.44.
Successor multifariam dicitur. ibid.nu.31.
Successorem non posse tollere, quæ à prædecessoribus rectè concessa sunt.ibidem numero 38.
Successor obligatione personali non tenetur, quòd gesta à prædecessore rata habenda sint.ibid.nu.40.
Successoris appellatione de vniuersali intelligi, nisi subiecta materia aliud suadeat.ibidem num.49.
Successor qui de iure succedere debet in feudo, dicitur hæres in illo feudo, etiam alio instituto hærede vniuersali.ibidem numero 50.
Successorium edictum in feudis quando locum habere dicatur.ibidem num.45.
Successorio edicto est locus in querela inofficiosi testamenti.in rep.not.3.n.124. 122
Succedendi prima causa descendentium.in rep.not.3.nu.2. 95
Succedendi modus in locum patris est duplex. ibid.num.86.
Succedendi gradum in alium posse transferri.consi.12.nu.11. 246
Succedi ex persona defuncti dicitur, quando illi defuncto iam viuenti ius quæsitum fuerat. in rep.not.3.nu.87. 116
Suitas est qualitas, quę est ius. in repet. not.2.nu.32. 13
Suitatis diffinitio. ibi.nu.49.
Suitas capitis diminutione tollitur.ibidem numero 57.
Suitas & eius effectus minimè tollitur monacatione. ibidem nu.73.
Suitas ficta non operatur effectum veræ suitatis. ibidem numero 75. imò numero 78. 79.
Sui quasi domini dicuntur viuo patre successionis gratia. ibid.nu. 44.
Superfluitas admittitur, etiam quòd nihil operetur pactum, ne iniquitas resultet.in rep.not.3.nu.30. 102
Superior quoties apponit manum in aliquo negotio, debet inferior abstinere.in rep. not.6.num.1. 137
Suppletio simplex quæ.consi.29.nu.15. 300
Suspicio causata ex minis æquiparatur illationi tormentorum.consi.28.nu.6. 291
Suspicio sola & præexistens causa metus sufficit. ibidem num.25.
Syndicus potest bonam fidem agnoscere. consi.14.nu.8. 256

T

Taciti & expressi quãuis idem sit iudicium, tamen cum pactum sit contra naturam eius, cui adijcitur, sufficit operari aliquo casu. in repet.verbor.in aliquibus. nume.46. 48
Tacita ex mente subintelligi illud non potest, quod sit contra regulam.ibi.nu.56.
Temporis ex nimia antiquitate presumitur variatio eorum, quę antiquitus fuerunt.consi.10.nu.12. 221
Testamentum quoties non valet in primo gradu incipit à secundo. decis.43. numero 14. 558
Testandi facultas in his, de quibus testari non licet, strictè interpretanda.ibi.n.16
Testator si instituat filios nascituros ex tali non intelligitur de nepotibus.consi.8. numero 24. 201
Testatus pro parte & pro parte intestatus ex post facto quis decedere potest. consi.10.num.23. 223

Testi-

Testimonium solicitatoris non valet. consil.7.num.8. 194
Testis unus tollit præsumptionem iuris. consi.5.num.7. 186
Testis, qui non debuit examinari, examinatus facit indicium. ibi.nu.9.
Testis approbatus à parte facit plenam fidem. consi.11.num.36. 237
Testes singulares sufficiunt in crimine lesę Maiestatis. ibidem.nu.37.
Testi uni creditur in crimine læsæ Maiestatis, licet regulariter contra. ibi.n.38.
Testis de visu facit semiplenam probationem. decis.43.nu.6. 356
Textus qui presupponit non decidit. in rep. not.2.num.9. 70
Textus.§.cum autem ponderatio. ibidem numero 39.
Tituli à primordio posterior formatur euētus. in rep.not.3.num.58. 108
Tractatus declarat mentem contrahentiū. consi.9.num.3. 216
Transmissionis actus suitati attribuitur. in rep.not.2.nu.52. 76
Transmitti non possunt salua propria natura, quæ determinato modo se habent ad præfixam personam. in repet.not.3. num.94. 117
Tutor potest preiudicare pupillo in decimis. consi.14.nu.7. 256

V

Vasalli non possunt prohiberi ne medio, idest prorege omisso, vadunt ad Regem pro eorū negocijs. in rep.in verb.comitum.nu.54. 35
Vasalli Baronum includuntur in principis indulto facto ob publicam utilitatem, ut in banno, quòd qui occiderit bannitum non possit molestari. ibidem numero 58.
Vasallus dotando fit pauperior. consil.3. nume.11. 178
Vasallis in fauorem dominorum nulla fides est adhibenda. consi.5.nu.19. 189
Vasallus relinquens ciuitatem, quam ab hostibus tutari debebat, facit contra fidelitatis iuramentum. consi.11.n.1. 230
Vasallus pro seruitio præstando tenetur absentem dominum perquirere. ibidem num.19. consi.13.nu.6.
Vasallus debet dominum adiuuare clamoribus. ibid.nu.20.
Vasallus incurrit crimen lesę Maiestatis propter tria crimina. ibidem num.23. 24. 30.
Vasallus debet facere resistentiam aduersus hostes domini. ibi.nu.26.
Vasallus debet offerre seruitium, quando domino imminet magnum periculum. ibidem num.31.
Vasalli patientia sola & tacitus consensus inducit felomam. ibidem numero 39.
Vasallo non licet remanere in loco rebellato. ibid.num.44.
Vasallus hostibus domini se subijcens, ceteris malum exemplum præbuit. ibid. num.45.
Vasallus non priuatur feudo propter leuē domini iacturam. ibid.num.51.
Vasallus non potest surrogare alium loco sui. consi.29.nu.16. 301
Vasallorum diuisio & iurisdictionis generat maximum præiudicium. decis.13. num.1. 321
Venditio perficitur ex pretio seu æstimatione rei. consi.9.num.13. 217

Venditio

Venditio non seruata forma est nulla, ibidem num. 9. 10.
Venditio quando dicatur facta in fraudem vsurarum. consi. 28. nu. 15. 293
Venditum illud censetur, quod ecclesia habebat iuxta suam assertionem. consi. 9. num. 2. 215
Verba derogatoria tollunt legem, non obligationem naturalem. in repet. not. 1. nume. 53. 63
Verba vbi non conueniunt, nec conuenit dispositio. in rep. not. 2. nu. 23. not. 3. nume. 118. consi. 4. nu. 20. 72
Verbum hæredibus, in concessionibus tacitè inest. in rep. not. 3. nu. 50. 106
Verba illa, quam inuestituram &c. quid operentur. ibid. nu. 51.
Verba illa, cum potestate alienandi &c. quid valeant. ibid. nu. 52.
Verba illa, fidelitatem &c. quid denotent. ibidem num. 53.
Verbum masculos, intelligitur non tantum prout facti, sed prout iuris. ibid. numero 132.
Verba constitutionis vbi cessant, cessat & dispositio. consi. 1. nu. 30. 163
Verbum patris, aliquando significat ascendentem. ibidem nu. 51. 167
Verba priuilegij Principis debent sic intelligi, vt aliquid operentur. consi. 3. numero 5. 176
Verba priuilegij Principis debemus interpretari secundum æquitatem. ibidem numero 16.
Verba rescripti quoad virtutem extensiuam debent propriè & strictè interpretari. consi. 6. nu. 9. 191
Verba expressa debent aliquid operari. consi. 10. nu. 9. 220
Verba sola & preces seueri hominis inducunt iustum metū. consi. 28. n. 23. 295
Verba enuntiatiua non alterant iudicium. decis. 1. nu. 8. 310
Veritas inspicitur non fictio in his, quę sunt iuris naturalis. in repet. not. 1. numero 34. 61
Vicarius, qui non potest conferre, potest præsentatum instituere. consi. 29. numero 29. 302
Vinculum iuramēti non astringit ad periurium filium. in rep. not. 3. nu. 105. 118
Vis illata à iudice procedente iudicialiter non prę stat reuocationem. consi. 30. numero 4. 306
Vita & militia taxari solet ad instar legitimæ. in rep. not. 7. nu. 12. 144
Vita & militia siue legitima in taxanda inspicitur tempus mortis. ibidem numero 13.
Vita & militia debetur loco legitimę. consil. 1. nu. 31. 163
Vita & militia succedit loco partis sibi debitæ. ibid. nu. 44.
Vita & militia nō est quota bonorum sed fructuum feudi. ibid. nu. 58.
Vita & militia non debetur iure naturæ, sed est introducta à iure ciuili. ibidem num. 64.
Vitæ & militię quæstio non compromittitur: quia feudalis, nec de re notoria. decis. 1. nu. 1. 2. 312
Vita & militia est onus feudi. decis. 10. num. 2. 318
Vnitas rationis copulat in idem plura. in rep. not. 3. num. 64. 110
Vnum dicitur, quod est totaliter vnum. consi. 8. nu. 42. 206
Vocatus sub conditione ad aliquod commodum, prius debet parere conditioni. in rep. not. 7. nu. 15. 144

Volun-

Voluntas illius frustra consideratur, cui potestas deficiat. in repet. verb. in aliquibus num. 55. 50

Voluntas & intentio tacita, si non transit in dispositionem vbi requiritur, nihil operatur. ibid. num. 57.

Voluntas intrinseca demõstratur per actus extrinsecos. consi. 9. nu. 8. 216

Voluntas non præsumitur mutata. consi. 28. num. 11. 292

Votum captande mortis quando non inducatur. consi. 25. nu. 2. 282

Vsura crimen est, quod natura ipsa atque euangelica lex maximè desiatur. decis. 39. nu. 5. 351

Vsuris qui diripiuntur, verè miserabiles censendi sunt. ibidem num. 6.

Vsusfructus aliquando capitur pro vtili dominio. in rep. not. 3. nu. 81. 114

Vsusfructus non transit in filiũ. ibi. n. 98.

Vsusfructus diminutio causatur ex debitis necessariò soluendis. consi. 4. n. 5. 13. 180

Vsusfructus intelligitur legatus deducto ære alieno. ibidem nu. 11.

Vsusfructus concessio pro hærede intelligitur tantùm de primo hærede. consi. 8. nume. 29. 201

Vsusfructus reseruatio operatur rei diuisionem. consi. 15. num. 4. 260

Vsusfructus est pars dominij. decis. 43. nume. 8. 356

Vsufructuaria cauere debet de vtendo & fruendo arbitrio boni viri. consi. 4. numero 23.

Vtile per inutile vitiari non debet. consil. 25. nu. 5. 283

Vtilitati communi nec incõgruum ac diuinę legi visum est, vt excrescente impiorum nequitia acrius procedatur. decis. 39. num. 7. 351

FINIS.

INDEX VOCVM RERVMQVE OMNIVM NOTABILIVM,

quæ in hac Repet. CAMERARII *continentur.*

A

Blatiuus absolutus resoluitur in conditionem. in 3. par. num. 129. 458
Accessiones dantur, quando vnus habet causam, ab alio. in 3. par. nu. 112. 449
Accidens potest adesse & abesse præter subiecti corruptionem. in 1. part. numero 28. 375
Actione vtili vel directa agatur parum refert. in 3. par. nu. 60. 420
Actum valere in vita intelligitur tribus modis. in 2. par. nu. 7. 382
Actus vnus occultatur celeritate coniungendorum actuum. in 3. num. 55. 417
Actus à speciali lege interpretationem assumit. ibid. nu. 147.
Agnati factum nullum agnato nocet. in 1. par. nu. 19. 365
Agnatorum consensus, ad quos feudum recasurum est, facit actum valere post mortem. ibid. num. 23.
Agnatus agnato in feudo non hereditario nocet. in 2. par. num. 3. 22. 381
Agnatus si de feudo disponit cum consensu primogeniti, omnibus præiudicat. ibidem num. 13.
Alienatio feudi vt irritetur, requiritur vt dominus offendatur. in 1. part. numero 57. 378
Alienatio quando vetatur pacto dominium transfertur; quando lege nequaquam. in 3. par. nu. 58. 419
Alienans reuocare nequit. ibidem numero 59.
Alienari prohibita ratione certarum personarum sunt præscriptione longissima præscriptibilia. ibidem nu. 105.
Andreas Isernia auriga in feudis. in 2. par. nu. 2. 381
Andreę Iserniæ auctoritas in feudis maxima. in 3. par. nu. 110. 448
Andr. Iser. Nicol. de Neap. Luc. de Pen. in Regni iuribus venerantur. ibidem numero 112.
Assensus præsens ad futura dirigitur. par. 3 num. 74. 426

C

Ardinalis pars corporis Papæ censetur. in 1. part. numero 9. 363
Causa coniungendorum actuum. in 3. part. nume. 14. 403
Communis opinio illa erit, quæ pluribus

rationib. est suffulta. in 2. par. n. 33. 390

Concessio, saluis iuribus nostris &c. quid operetur. in 3. par. nu. 126. 457

Concessio quæ est dubia censetur concessum, quod est minus damnosum. ibi. nu. 131. 458

Consensus præsentium in feudo ex pacto & prouidentia ut possit præiudicare nascituris. in 3. par. nu. 47. 415

Consensus qui potest se extendere ad duo, si exprimatur in uno non extenditur ad aliud. ibid. nu. 127. 458

Consensus rei mihi debitæ sub conditione non impedit, si consensi ut alienaretur, eueniente conditione quin efficiatur mea. ibidem. num. 130.

Consequentia non tenet de maiori ad minus. in 1. par. nu. 53. 377

Consuetudines feudales solam præsumptionem infidelitatis strictius quàm leges ciuiles permittunt. in 1. par. nu. 3. 364

Consueta non præsumuntur in substantialibus, nisi ostendantur. in 3. part. numero 151. 467

Consulentes pecunia obcæcantur. in 2. part. nume. 35. 392

Contemplatio omnis an possit causare ut feudum possit alienari in præiudicium sequentium. in 3. par. nu. 17. 426

Contemplatione propria quòd feudum detur, quomodo cognoscitur. ibid. num. 76.

Contractus ex conuentione legem accipiunt. in 3. par. nu. 72. 426

Contractus utrum præsumatur emphyteuticus uel censualis. ibid. n. 145.

Correctio ubi euitari potest euitetur. ibi. n. in

D

Elictum patris principaliter in omittendo filijs nocere potest. in 1. par. nu. 20. 366

Delictum omne an inducat feudi amissionem. in 2. part. numero 36. 392

Delictum patris non nocet nepoti in feudo aui. in 3. par. nu. 168. 447

Dictio si uerò, debet aduersari in iure & in facto. in 1. par. nu. 23. 388

Distinctio quadam notabilis subijcitur. in 1. par. nu. 58. 378

Distinctio auctoris pro reasumptione materiæ. in 2. par. nu 37. 395

Doctores qui interpretandi auctoritatem habent. in 2. par. nu. 28. 390

Donatio onerosa donatio est. in 3. part. numero 36. 411

E

Xemplum quando noceat. in 1. par. num. 33. 371

Exhæredatio causatur à culpa filij. ibidem nu. 54.

Expressum operatur, quando quod inest tacitè aliter operatur in expresso. ibid. nume. 38.

F

Acta multa tenent, quæ facienda impediuntur. in 1. part. nume. 31. 369

Feudo priuari, qui familiarem uel conuasallum domini occiderit. in 1. part. numero. 8. 363

Feuda sicut militia à publico originem sumpserunt. ibidem nu. 15.

Feudum domino magis aperiri in omittendo quàm in committendo. ibid. num. 26.

Feuda hæreditaria transmissionem habent qualitatis hæreditariæ. ibi. num. 28.

Feudum capiens censetur capere pro se & hæredibus. ibid. nu. 32.

Feudum antiquum si pater alienat, in vita filius soluto pretio reuocat.ibi.n.34.
Feudum si quis capiat, & expresse de haeredibus mentionem non faciat haereditarium non est. ibid.num.35.
Feudi natura cum haereditaria non sit, iure haereditario data non censetur.ibid. numero 37.
Feudum est quoddã vniuersum.ibi.n.42.
Feudum quasi castrensi peculio comparatur.ibidem num.43.
Feudi naturam immutat qualibet alteratio. ibidem nu.49.
Feudum non haereditarium aequiparatur rei ecclesiasticae.in 2.par.nu.4. 382
Feudi alienationem agnati assensus non validat.ibid.nume.12.
Feudi qui ex pacto primi haeredem habet, sine haerede non moritur. ibid.num.21.
Feudo in haereditario succedimus ex prouidentia primi & dantis. ibid.nu.34.
Feudum ex pacto & prouidentia quod. in 3.par.nu.1.118. 298
Feuda ex prouidentia multiplicia. ibi.n.5.
Feudum est gratia.ibid.num.7.
Feuda aut sunt haereditaria, aut ex pacto & prouidentiae.ibid.num.9.
Feuda paterna quaedam sunt haereditaria, quaedam non. ibid.nu.10.
Feuda ex pacto & prouidentia in dubio praesumuntur omnia.ibid.nu.11.17.
Feudum regulariter donatur. ibid.nu.15.
Feuda quaedam recta, quaedam conditionata.ibid.num.59.
Feuda donata sub qualitate haereditarij sunt ex pacto & prouidentia. ibidem numero 21.
Feudum nunquam habebit, qui non est haeres morienti, quando verbum haeredibus, est appositum. ibid. nume.23.
Feudum in dubio censetur vnusquisque pro se & haeredibus accepisse.ibi.nu.31.
Feuda pecunia acquiri non debent sed beneuolentia. ibid.num.34.
Feuda venduntur. ibid.nu.35.
Feudum mistum an detur.ibid.num.44.
Feudum varijs modis in esse deducitur. ibidem num.46.
Feuda iusti sanguinis descendentis dantur.ibid.nu.52. 88
Feuda ad tempus & post tempus dari. ibid.nu.53.
Feudum verè à patre ad filium venire debet, vt patris delicto priuetur.ibid. numero 65.
Feuda ex praesumpta fidelitate dantur.ibi. num.69.
Feudum potest habere respectu diuersarũ personarum naturam mistam.ibi.nu.73
Feudum est quid vniuersale. ibi.num.83.
Feuda haereditaria veniunt in petitione haereditatis.ibi.nu.84.85.
Feudum in fideicommisso inter extraneos non venit. ibi.nu.90.
Feudum venire in haereditate est tãquàm qualitas.ibi.num.91.
Feuda non haereditaria habemus successione. ibi.num.94.
Feudi dispositionem validam non habemus sine assensu.ibi.num.98.
Feudi naturam alterare soli domino permittitur. ibi.num.102.
Feuda an praescribantur.ibi.nu.104
Feuda inalienabilia. ibi.num.124.
Feudum in tantum quis in alium transmittit, in quantum ipse habet. ibidem numero 128.
Feuda in dubio an sint haereditaria vel ex pacto & prouidentia non haereditaria.ibi.nume.137. 140.

Feuda à natura propria non sunt hęreditaria.ibid.nu.139.
Feuda recipiunt pacta contra naturam suam. ibid.nu.141.
Feuda dantur familiæ.ibi.nu.143.
Feuda in regno omnia sunt hęreditaria. ibid.nu.146.
Feuda militię causa cōstituta sūt.ibi.n.136
Feudalis rei natura est hęreditaria & non hęreditaria.in 1.par.nu.40. 373
Feudatarius de feudo post mortem disponere non potest. in 3.par.nu.54. 417
Fidelitas ipsi sanguini haeret.in 1.par.numero 7. 363
Fidelitas sola est substantia feudi. ibidem numero 50
Fideicommissum si fieret cum assensu de restituendo illud, poterit ne nocere futuro successuro.in 3.par.n.125. 457
Filius à patre non poterit exhaeredari à feudo avi, quod post mortem à patre praemortuo iam non capit. in 1.par.numero 14. 364
Filius contra factum patris venire non potest.ibid.nu.17.
Filius vt sit haeres quandoque nocet, vita ipsius filij duntaxat durante.ibidem numero 56.
Filius proximus agnatus est.in 2.par.numero 25. 388
Filia descendens dicitur. ibid.num.17.
Filij masculi non succedunt in feudo iure successionis.in 3.par.nu.13. 402
Filius honoris causa tenetur esse hęres patris. ibid.num.29.
Filij concepti nati censentur. ibidem numero 48.
Filius quod patris medio non habet, nunquàm ei nocet pater. ibidem numero 64.
Filius faciens inventarium an possit praecipuum detinere feudum patris. ibid. numero 77.
Filius si simpliciter adit omnibus haereditarijs oneribus obligatur. ibidem numero 78.
Filius non est haeres in feudo tanquam in re haereditaria. ibidem num.80.
Filius, instituto alio hęrede in burgensaticis, an in feudo tantum haeres sit. ibidem nume.114.
Filius si in vita patris renunciavit cum iuramento haereditati paterno feudo non priuabitur. ibidem nu.115.
Filius an capiat feudum renunciatum per patrem. ibi.nu.117.
Fœminae regulariter in feudo non succedunt. in 1.par.nu.45. 374
Fœmina si acquirit feudum, non propterea filia fęmina ex ea poterit succedere, in 3.par. nu.87. 431
Fratrem domini secum habitantem offendens feudo priuatur. in 1.part. numero 10. 363
Fratri vt stipulemur speciale in feudo. in 3.par.num.16. 403
Frater fratri in feudo nouo succedit.ibid. numero 41.
Fructus pendentes pars soli sunt. in 3. par.num.96. 436
Fructus pendentes post mensem Martij cuius sint. ibidem num.110.

G

Eneralitas non debet corrigere specialiter prouisa. in 3.part. nume.109. 447
Gradus datur inter agnatos de iure communi.in 1.par.nu.15. 385

Gradus non habet locum in linea descendenti. ibidem numero 24. in 3. part. numero 42. 413

H

Æres qui est primus, est heres vltimo in vniuersalibus. in 1.par.nu.47. 373

Hæredis appellatione venit pater, quando à lege vocatur. ibid.nu.46.

Hæres successor vitiorum. in 2. part.numero 1. 381

Heredem esse in feudo intelligitur simpliciter.in 3.par.num.30. 409

Hæres feudi tenetur esse hæres in ipso feudo. ibid.num.92.

Heredis appellatione de iure communi intelligitur de filio masculo. ibidem numero 149. 464

Honor est cum hærede mori. in 1. part. numero 3. 361

I

Nfidelitas patris nocet omnibus descendentibus. in 3.par. numero 63. 422

Ingratitudinis penam ipsi patri lex feudi reseruat.in 1.par.nu.29. 369

Inhabiles in quocunq; iudicio etiam summarijssimo repelluntur. in 3. part. numero 89. 431

Intellectus.§.his consequenter. in 3.par. num.99. 437

Intentio ab vna parte in mente retenta nihil operatur.in 1.par.nu.39. 373

Interpretationem certam quæ habuerunt, minimè mutanda sunt.in 2.par.nu.31. in 3.par.nu.68. 390

Inuentarium non liberat hæredem à re hæreditaria. in 3.par.nu.96. 436

Inuestitura tria tempora habet. in 2. par.num.9. 383

Inuestitura omnis regulatur à lege. in 3. par.nu.12. 402

Inuestitura dat substantiam ipsi feudo. ibidem nu.150.

Inuestiri de feudo potest quis tribus modis.ibidem nu.37.

Iure datoris resoluto, resoluitur ius acceptoris.in 3.par.nu.8. 383

Ius patronatus qui acquirit, propter naturam rei iure hæreditario acquisiuisse non censetur.in 3.par.nu.38. 411

L

Ex noua ab antiqua interpretationem recipit.in 2.par.nu.16. in 3.par.nu.81. 385

Lex debet esse de dubitabili. ibidem numero 26.

Lex quando vocat agnatos, vocat agnatos successibiles. ibidem nu.27.

Lex interpretando, restringendo & ampliando suos operatur effectus. in 3. par.nu.8. 400

Lex cum non distinguit nec nos distinguere debemus.ibid.nu.39.

Lex cum per aliam suppletur.ibidem numero 57.

Lex quando presumit contra quosdam eos enumerando non extenditur vltra. ibidem num.66.

Lex feudalis in expressis seruanda est.ibi. numero 79.

Lege feudali quod non est prouisum, ciuili sanctione determinetur. ibidem numero 82. 141

Lex

Lex feudalis duplici modo successuris feudum defert. ibid.nu.122.

L.Statius Florus.§.Cornelio Felici. de iu.fis.declaratio.in 1.par.nu.24. 367

L.ex pacto.§.fin.ad Treb. expositio.ibid. numero 47.

L.cum à matre. C. de rei vind. an procedat in feudis. in ea. part. numero 51. 52

L.Statius.§.Cornelio.de iu.fis.vt habeat locum in feudis. in 2.par.num.29.in 3. par.num.120. 390

Liberis qui dat, familię & generi dat. in 3.par.nu.51. 417

Liberorum appellatione omnes veniunt. ibidem num.67.

M

Maior pars quae vult non attenditur in personis, sed in saniori locutione. in 2.part.numero 32. 390

Mulier rebellis an noceat filię suae in dote & paragio vsque ad legitimam.in 3.par.nu.136. 460

Mors ciuilis regulariter non aequiparatur morti naturali. in 3. part. numero 123. 456

Mulieribus in subsidium promissum est, ne remaneant indotatae. in 3. part.numero 157. 471

N

Natura feudi à pacto regulatur, non è contra. in 3.par. num.144. 462

Negligentia vnius nocet alteri. in 3.par. num.113. 449

O

Obligatio defuncti ex hęredū persona immutationem non recipit.in 3.par.nu.155. 468

Omnes in infinitum sequentes contra factum primi venire non possunt. in 3. par.nu.26. 407

Onus feudatarij pro portionibus haereditarijs diuiditur. in 3.par.nu.158. 472

P

Pactum legis commissorię improbatur in pignore feudi. in 3. par.nu.33. 410

Pactum omne & onus apposita per primum obligant successores. ibidem numero 75.

Patrem non posse filio in aliquo pręiudicare in feudis.in 1.par.nu.1. 362

Pater & filius vnum reputatur corpus. ibidem nume.2.

Pater an in ipso feudo filio nocere possit. ibid.num.4.

Pater filium ingratum exhęredat etiam in lucris maritalibus à patre prouenientibus.ibi.nu.11.12.

Pater ea ratione filio non nocet, quia tenetur esse hęres ipsius.ibid.nu.16.

Pater vt noceat filio in feudo, tria requiruntur.ibid.num.27.30.

Patrem sine domini assensu feudum antiquum non posse obligare. ibidem numero 55.

Patrem posse pręiudicare filio in feudo nouo.in 3.par.nu.21. 407

Pater quando tenuit feudum, illud erit simpliciter hęreditarium. ibidem numero 32.

Pater

Pater an praeiudicet filio in feudo aui. ibid.num.61.
Patris delictum non nocet nepoti in feudo aui. ibid. num.70.
Pater an possit saltem praeiudicare in fructibus feudi.ibid.nu.91.
Pater an possit diuidere feudũ.ibi.nu.101
Pater an possit nocere filio per viam subanditionis.ibidem nu.103.
Pater an noceat eo mortuo, si filius vult succedere agnato. ibidem nu.116.
Pater vbi praestat ministerium nudum & aliquid acquirit filio ex beneficio concedentis, nullo pacto nocebit filio. ibidem num.118.
Pater recipiens emphyteusim pro se & filijs, non soluendo potest illis prẹiudicare.ibidem num.119.
Patris delictum & agnati non nocet filio & agnato. ibid.num.135.
Pater qui non est de sanguine filij non succedit filio. ibid.num.138. 461
Perfectum non est, quod reuocari potest. in 2.par.num.6. 383
Posthumus potest intelligi multis modis. in 3.par.nu.49. 416
Praelatus in committendo minus nocet ecclesiae quam in omittendo. in 2.par.numero 25. 367
Praelatus in praeiudicium successoris alteri concedit.in 2.par.nu.5. 382
Praescriptio est vnus modus litium finiendarum.in 3.par.nu.107. 447
Primogenitura non datur in feudo nouo in linea transuersali. in 2. part. numero 18. 386
Principaliter quod operatur attendendum. in 3.par.nu.6. 400
Probationes verẹ admittuntur contra praesumptiones. in 3.par. num.28. 409
Prouidentia est duplex. in 3. part. numero. 2. 3. 398

Q

Qualitas haereditaria non prohibetur concurrere cum qualitate sanguinis. in 3.part.numero 22. 405

R

Recedendum non est à communi opinione. in 2. part. numero 30. 390
Receptio tacita regulatur à iure, expressa à pacto hominis.in 3.par.nu.142. 462
Recipiens simpliciter pro hẹredibus in infinitum recipit. in 2.par.nu.14. 385
Res omnis per quascunque causas nascitur, per easdem resoluitur. in 3.part. num.27. 408
Res vna eademque non debet diuerso iure censeri.ibid.nu.45.
Restitutioni quod subiacet, minimè alienari potest.in 3.par.nu.106. 446
Reuocatio facilius conceditur ratione futurorum quàm prẹsentium. in 3. part. num.16. 417

S

Sanguinem, gradum & qualitatem haereditarij in feudis habemus. in 3. par.numero 40. 412
Sãguis in feudo seccessionẽ causat.ibi.n.43.
Separatorum separata ratio, connexorum eadem.in 3.par.nu.133. 459
Successor in feudo nec ex testamento, nec ab intestato verè illud capit.in 3. par.num.148. 464

Stipu-

Stipulandi modum non personam stipulantis attendimus. in 3. part. numero 24. 406
Successor in feudo tenetur pro oneribus feudi. ibidem nume. 154.

T

Testatorem pro parte testatum & pro parte intestatum ex postfacto decedere non inconuenit. in 2. part. nume. 19. intellige vt nume. 20. 387

V

Vasallus non petendo inuestituram minime agnatis nocet sed filio. in 1. par. num. 22. 366
Verbum heredibus, in feudis intelligitur, idest filijs masculis. in 1. part. numero 44. 374
Verbum haeredes, omnes comprahendit, nisi certos haeredes lex vocaret. in 3. part. num. 93. 433
Veritas praefertur praesumptioni. in 3. par. numero 153. 467

FINIS.

Registrum,

a b c d e.

Omnes sunt Terniones, preter d e, Duerniones.

CLARISSIMI VIRI

IOANNIS THOMAE MINADOI

REPETITIO

Constitutionis Regni. In aliquibus, De successione filiorum Comitum & Baronum. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 Filiorum successionem fuisse à iure naturali introductam.

Intellectus. e. ius naturale. 1. dist.

2 Alimenta filiis iure naturali à parentibus deberi, licet coactio à iure ciuili processerit.

Alimenta non debentur à patre, nisi inquantum facere potest, etiam si promiserit & iurauerit.

3 Filium ingratum ita alimentis posse priuari sicut exhaeredari.

4 Patrem egentē filius tenetur alere.

5 Patri à filio summam reuerentiā deberi, ideo contra patrem actio famosa, doliúe filio non datur.

6 Filius olim quicqd acqrebat, patri acqrebat, nec lis inter eos esse poterat.

7 Filios non legitimè natos ab ea mutua pietate minimè fuisse exclusos.

8 Successio qualiter iure ciuili fuerit disposita.

9 Filios in potestate in primo gradu existentes suos domesticos haeredes fecit ius ciuile exclusis emancipatis.

10 Emancipati filij à praetore ad bonorū possessionem vocati iure etiam Caesareo admissi sunt.

11 Seruos poena, perduellionum ac haereticorum filios & nepotes, certis ex causis ingratos, existentes apud hostes & similes, cū quibus testamēti factio nō est ius honorariū exclusit. Quinimò etiam foeminas.

12 Foeminis successio postea illis fuit restituta beneficio. l. maximū uitium. C. de lib. praet.

13 Filij vt succederent, quod prius ex voluntate patris procedebat ad necessitatem redactum fuit.

14 Successio filiorum, quam paternus affectus introduxerat, ad certā summam, quam legitimam appellamus, iure naturae debitam, vnde processit, legis auctoritate taxata est.

15 Legitima iure naturae filiis debita, quae re statuto augeri & minui potest.

16 Feuda dabantur ad vitam recipientis tantum.

17 Feudali in successione lex Domini concedentis attenditur.

18 Feuda personalia cum persona extinguuntur, nec iure naturali transeūt in filium.

19 Feudorum concessio deinde ad eum filiū extensa est, quem Dn̄s elegisset.

20 Feudorum successio postquā ad filios propagata est, praeter ea feuda, quae dignitatem habent, ad omnes filios deferri coepit.

21 Feudum qui pro haeredibus recepisset, adhuc ꝑ filiis haeredib. recepisse vr̄.

22 Feudum si pater in filiū quouis titulo transferre velit licita est alienatio, quae refutatio magis diceretur.

23 Feudi à successione exclusi fuerūt mētecapti, surdi, muti, clerici et impfecti.

24 Ius speciale Francorum primogenitos

tū. ad successionē vocauit & remisit, quāuis forte esset minus habiles.

25 Ius Francorum primogenituræ magis, q̄ Dño fauere voluit. Cum et diuino & humano iure primogenitura dignior & honorabilior habita fuerit.

26 Primogenito ex prouidentia iuris Francorum vbi ius quęsitū est, pater præiudicare non potest, si tanquam hęres vocatus non fuit, secus in feudo nouo non contemplatione filij quęsito.

27 Feudum totū primogeniti legitima vocatur, quod pater secundogenito dare non posset, quod certum est in feudo nōn hæreditario.

28 Pater cum assensu regio potest filio primogenito heredi præiudicare, nec inuentarium releuat, etiā si nihil aliud habeat primogenitus, cessante dolo & fraude patris.

29 Primogenito si pater in feudo præiudicare velit, quas difficultates declinare habeat.

30 Filiis aliis, præter primogenitum, iure Francorum viuentibus vita & militia seruata est, nisi feudum fuerit à patre emptum, cuius pretij partē per collationem aliis petere liceat.

31 Lucrata per filium ex patris pecunia non venirent in collationem.

32 Fructus feudi praecepti per primogenitum non venire in collationem.

33 Feudo legato siue promisso sine assensu deberi æstimationem.

34 Creditor hypotecarius, qui habet facultatem rei distrahendæ, non potest cogi ad rem recipiendam.

35 Creditor quilibet hęreditarius, q̄ vellet res hęreditarias distrahi admittitur saluo iure recipiendi, quando iustus emptor non reperiretur.

36 Successionis species tres sunt.

37 Successor multifariam dicitur.

38 Successorē non posse tollere, quæ à prædecessoribus rectè concessa sunt.

39 Actus realis factus per habentē potestatē administrandi, obligat successorē.

40 Successor obligatione personali non tenetur, & gesta à prædecessore rata habenda sint, cuius non est hęres.

41 Paragium non debetur in feudo ex pacto & prouidentia.

42 Filij in feudo ex pacto & prouidentia nō sunt successores feudi, nec vt hęredes patris admittuntur ad feudum.

43 Patris factum non nocet filio in feudis ex pacto & prouidentia.

44 Successio est verbum aptum comprehendere. successionem hęreditariam & ex pacto.

45 Successorium edictum in feudis quando locum habere dicatur.

46 Feuda hæreditaria non dicuntur, quæ ex pacto debentur, quia hæreditas pacto dari non potest.

47 Beneficio & conuentione alterius quod mihi directò acquiritur, dici non potest à defuncto relictum, nec in illius hæreditate comprehensum.

48 Paragiū an debeat in feudo ex pacto.

49 Successoris appositione de vniuersali intelligi, nisi subiecta materia aliud suadeat.

50 Successor, qui de iure succedere debet in feudo dicitur hæres in illo feudo etiā alio instituto hærede vniuersali.

51 Hęres pro rata feudi tantum tenetur ad paragium.

52 Releuium non debetur de feudo legato cū assensu. Nisi reseruetur. nu. 53.

De

De successione.

1
SVccessionem † Filiorum vario modo à iure dispositam fuisse constat. Primò enim iure naturali nulla fuit nec personarum nec bonorum differentia, sed omnes simpliciter admittebantur. c. ius naturale.1.distin. ibi [*Filiorum successio,*] & licèt aliqui putent illum tex. esse corrigendum vt dicat [*Susceptio & non successio,*] vt cōcor det cum l.1.§.ius naturale.ff.de iusti.& iur.& institu.de iur.natur.§. ius naturale. quasi non possit eo iure, quod cōmune est omnibus animalibus, successio considerari: tamen ex ijs quæ in d. c. ius naturale. subiunguntur, non de illo simplici iure naturali, quod commune est omnibus animalibus, loqui, tenendum est, cùm ea quæ ratione naturali constant, ad illud ius referantur, quod solum hominibus à Deo communicatum est, vt Alber. de Rosa. in d.l.j.§.ius naturale.in princ. declarat, & optimè ibidem Fortu. & per Moder. post Aret.& Soci.in l.1. ff. de acquiren. poss. Vnde inspecto naturali instinctu, quo erga liberos mouemur. l. nam etsi parentibus. ff. de inoffi.test.l.scripto.ff.vnde lib. hac ratione naturali, qua ad successionem parentum filij vocantur. l.cum ratione. ff. de bon.damnat. de iure naturali rectè dicimus eā fuisse introductam. Declarat optimè Ioan.And.in regul.sine culpa, in Mercurial. † Qua ratione ali-

2 mēta quoq; debentur, ibi [*Educatio*] licèt necessitas ac coactio iure ciuili inducta sit. l.si quis à liberis. cum concord.ff.de libe.agnoscen. in Auth. Si pater. C. diuor. fact. debentur enim à patre valēnte, filio ægenti & non ingrato. l. fi. ibi Bar.C.de alend. liber. Bart. in d.l.

3 si quis à liberis. † Et ideo posset filius ingratus ea ingratitudine, quę lege reprobatur, alimentis priuari, sicut exhæredari. glo.in §. si igitur in Auth. vt cū de appella. cogno. in d.l.si quis. Bart. in l. diuus. ff. ad leg.Pompe.de parric.per Cano. in c.cum haberet.de eo, qui dux.quā

4 pollu. Nec filius † eandem pietatē erga patrem ægentem debet omittere; nam ab eo pater eatenus cogendus est, quatenus facere potest l. inter eos. ff. de re iud. etiam si ex causa onerosa filio prouenissent, vel etiam se integrè soluturum iurauerit, quasi huic naturali pietati renunciari non possit, vt verius visum est sacro Consilio in causa Marchionis sancti Lucidi, per nota.in l.alia.§.eleganter.ff.sol.matr. in c. Odoardus. de solutio. in ca. cum cōtingat, de iureiuran. fuitq; in ea causa, dilata solutio secundùm naturam huius exceptionis facto arbitrio eius summæ quam præstare non potuisse videbatur, quò neuter ipsorum inedia laboraret: prout declarat Glo.& Andr. de Isern. in consti. regni Comitibus, & in constit. Dignum. Itaque

post mortem exequi potuisset in solidum, ita intelligẽdo, quæ latè scribuntur in l. diuus. ff. de reg. iu. in §. item si. Inst. de actio. in d. l. inter eos, & in l. sunt qui, & in l. maritum. ff. solu. matr. in l. ij. C. quod cum eo, in l. rei iudicatæ. ff. soluto
5 matri. † Ex hac naturali ratione il lud etiam prouenit, quòd summa reuerentia patri debeatur, in l. venia. C. de in ius vocan. ideo contra patrem actio famosa, & doli filio non datur. l. non debet. in fi. ff. de dolo, in l. si superstite. C. eod. & iustum metum sæpe inducit. l. 1. ff. quar. rer. act. in l. soluto matrimo. §. quòd si in patris. ff. solu. matri. Nec vllus affectus vincit paternũ, l. isti quidem. ff. quod met. cau. &
6 quicquid † olim filius quærebat nec momẽto apud eum remanebat, quin patri acquireretur, l. placet. ff. de acqui. hæredita. & ideo lis nulla inter eos esse poterat. ff. de iu
7 di. l. lis nulla. † Ab hac etiam mutua pietate, quæ iure naturali constat, filios non legitimè natos, minimè omnino fuisse exclusos,
* * communis opinio est. d. §. ius naturale. in d. c. cum haberet. Auth. licèt. C. de natur. libe. & in c. per venerabilem, qui fil. sint legit. per Soci. & alios in l. 1. ff. sol. matrim. Pala. in c. per vestras. de don. inter vir. & vxo. Multiplicatis deinde
8 hominibus † & excrescente malitia, iure gentium differentia personarum inducta est per captiuitatem & seruitutem, vt in §. ius autem gentium. institu. de iur. natu. ac per formã matrimonij, vt declarat Alber. post Iacobũ de Aren. in d. §. ius naturale: & sic restricta fuit illa succedendi facultas & effectus iuris naturalis. l. si seruus. ff. de acquir. hæred. in l. si id quod. ff. de condi. indeb. vbi gl. nec filius ancillæ cum filio liberæ hęres erit, dicitur in Genesi. c. 21. not. in Auth. quib. mod. natu. effi. legi. §. liberi. & in Auth. quib. mod. effi. sui. §. na
9 turæ. Ius † autem ciuile de successione filiorum aliter pro temporũ qualitate disposuit: nam etsi fecerit filium hæredem domesticum, quem suum vocat, & quasi dominum etiam viuo patre, vt Institu. de hæred. qualita. & differen. §. sed sui, & primum succedendi gradũ ac locum filio constituerit, Auth. in successione. C. de legit. hæred. l. in suis. ff. de lib. & posthum. non tamen omnes filios ad successionem admitti voluit, sed eos qui in potestate patris extarent exclusis
10 emancipatis: † qui demum à prætore vocati ad bonorum possessionem iure etiam Cæsareo admissi sunt. l. meminimus. C. de legit. hæred. ac eos qui ex legitimis nuptijs procreati essent, insti. de hæredi. quæ ab intesta. defer. §. 1. vbi gl. in ver. naturalis. l. 1. & Auth. ex
11 complexu. C. de natura. libe. † Seruos pœnæ Perduellionum ac hęreticorum filios & nepotes: certis ex causis ingratos, existẽtes apud hostes, ac similes cum quibus testamenti factio non est, à successione exclusit. l. 1. C. de hær. instit. l. in metal-

metallum. C. de his quæ pro non ſcript. haben. l. Manichęos. C. de hæreti. l. quiſquis. C. ad leg. Iul. ma ieſta. in Auth. quib. mod. natural. effic. ſui. §. fin. collatio. 7. Inſtitu. de hęredita. quæ ab inteſta. §. interdum: quinimmo etiam fœminas
12 excludebat: † quod poſtea illis reſtitutum eſt beneficio l. maximũ vitium. C. de lib. præter. de quo latè dicã in præmiſſis ad l. quinimò
13 † quod ex volũtate patris procedebat, vt filij ſuccederent, ad neceſſitatem redactum eſt, vt contra voluntatem etiam admittantur, præteriti nullum dicant teſtamẽtum. ff. & C. de liber. præterit. Exhæredati non ritè, querela propoſita de inofficioſo teſtamento, rumpant patris diſpoſitionẽ. ff. & C. de inoffic. teſta. Ad cuius exemplũ etiam prætor bonorum poſſeſſionẽ contra tabu. propoſuerat, vt ff. de bo-
14 no. poſ. contra tab. † Sed ne quod naturalis ratio, & paternus affectus introduxerat, ad neceſſitatem redactum nimis videretur grauare parentes ſi de vniuerſa ſucceſſione ac hæreditate lege cautum eſſet, ad certam ſummam ſeu portionem hęc neceſsitas reſtricta eſt: quam ſummam & portionem legitimam appellamus, iure naturæ debitam, vt ad eius denominationem & nuncupationem initium iuris naturæ ſpectemus, & legis au ctoritatem, quæ taxauit, no. in Authen. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. in l. fi. C. de bon. quæ lib. in l. ſanci
15 mus. C. de nupt. Ideoq; † ſtatuto augeri & minui poteſt, per Doct. in d. §. ius naturale, & in locis prędictis, & in c. Raynutius. extra de teſta. per Salyce. in d. l. ſancimus.
16 † In his verò quæ iure feudi concedebantur, nimirum ſi filius nullo modo anteà ſuccedebat, dabantur enim ad vitam recipientis.
17 † Lex Domini cõcedentis attenditur l. in re mandata. C. manda. ca.
18 porrò. de priuileg. † quę perſonalia ſunt, nec iure naturali trãſeunt in filium, extinguũtur cum perſona, licèt pater & filius vna perſona fingantur, not. in l. fin. C. de impub. & vox vna dicatur vtriuſque, §. ei qui, inſtitu. de inutili. ſti-
19 pu. † Deindè ad eum filium conceſſio extenſa eſt, quem Dominus elegiſſet ac comprobaſſet. c. 1. §. &
20 quia, qui feud. dar. poſſ. † vbi autem ad filios propagata eſt ſucceſſio, præter ea feuda quæ dignitatem habent, c. 1. de feud. March. c. Imperialem. §. præterea. de prohibi. feud. aliena. per Federi. ad oẽs filios deferebantur. c. 1. §. omnes filij, ſi de feud. fuer. contro. d. c. 1. §. cum verò Conradus. Et ſi nihil in conceſſione diceretur, pro filijs etiam patrem recepiſſe videbatur, argu. l. ſi pactum. ff. de proba. And. de Iſer. in d. §. & quia, & in c. 1. de ſucceſ. feu. c. 1. de duob. fratr. à cap. inueſt. & in d. §. omnes filij. col. fi.
21 † Et ſi pro hæredibus recepiſſet, adhuc pro filijs hæredibus recepiſſe videtur. Auth. in ſucceſſione, de
22 legi. hære. Ideoq; † ſi pater in filium quouis titulo transferre voluiſſet,

luiſſet,licita eſt alienatio, quæ refutatio magis diceretur, vt in c. Titius, ſi de feud.fuer.contro. in c.1. §.& ſi libellum,in c.1. §.ſed & res, per quos fiat inueſtitu. c.1.de aliena.feu.pat. etiam ſi feudum ſit hæreditarium,quia filius (vt dixi) cōprehẽſus eſt in īueſtitura,& ſic tollitur dubitatio Loffre. in §.j.in c.
23 de natu.ſucc.feu. † Excluſit tamẽ, mentecaptos, ſurdos, mutos, clericos & imperfectos: quia ſeruire Domino non potuiſſent, c. 1. an mutus, ſurdus,& in c. 1. de milit. vaſal. qui arm. Poſt quas feudorũ
24 conſuetudines † ius ſpeciale Francorum primogenitos tantum ad ſucceſſionem vocauit atque admiſit, vt in conſti. vt de ſucceſſ. quæ eſt ſequens: & poteſt ſuccedi iure hæreditario, vt communiter in regno,vel non hæreditario, ſecundum formam inueſtituræ, & ita ſunt intelligenda,quę de hoc ſcribit glo. Pariſien. in ver. pour ſon droict. Et huius iuris Francorum prouidentia, non eſt ſimilis ei de qua loquitur text. in d. §. & quia. Nam ibi erat in facultate Domini quem ex filijs inueſtire voluiſſet. At ſecundum ius Frācorum tenetur inueſtire primogenitũ,quamuis forte eſſet minus habilis aut Domino minus acceptus, quàm
25 foret ſecundogenitus. † Voluit hoc ius magis fauere primogenituræ quàm Domino,cum & diuino, & humano iure primogenitura dignior & honoratior habita fuerit,vt not.in c. licèt. de vot. & per Doct. tractantes de primogenitura, & hanc dignitatẽ ac priuilegium hoc ius ſequendo, Domini commodum aut fauorem non reſpexit, vt ſæpe docuit experientia, præter id quod vnus ſuccederet, & ita intellige quod dicit Matth. in d. conſtitu. comitibus.
26 prima quæſt. † Et ex hac prouidẽtia iuris Francorum primogenito ius quæſitum eſt,vt illi pater præiudicare nequeat, ſi tanquam hæres vocatus non fuit. c.1.de ſucceſſ. feu. per Andr. & in c. 1. de aliena. feu.pat. & in c.1. an agnatus, niſi in feudo nouo ab ipſo patre non contemplatione filij quæſito, vt in d.c.1.de alien. feu.pat.probat latè Loffr. in ſuo amplo conſ. quod eſt primum, & in d. c. §.præterea
27 Ducatus, & inde eſt † quòd totum feudum primogeniti legitima nuncupatur, quaſi lege ſolus ad id admittatur. Nec dare poſſet pater filio ſecundogenito, ſecundum Andr.in d.c.omnes filij. ibi [*Item ſi vaſallus*] quod certum eſt in feudo non hæreditario, vt dixi.
28 aliàs cum † aſſenſu regio pater pręiudicat filio hęredi, nec inuentarium releuat, d. c.1. de aliena.feu. pat.Neapo.in conſuetu. & ſi teſtator: quia non hęreditaria conſeruantur in l.fi.§.& ſi præfatam.C. de iur.deliber. etiam ſi nihil aliud habeat primogenitus,ceſſante dolo & fraude patris, prout fuit ſæpe iudicatum, quicquid dixit Iacob. de Beluiſ.in c.Titius.ſi de feu.fuer. contro. de quo latè per Loffre. in d. conſ.

d. consil. 1. Nec placet distinctio, quòd valeat venditio, non donatio, quoniam vroque modo posset filius primogenitus à patre expendente pecuniam fraudari, vt aliàs dicebam in causa Buzzutorũ:
29 † Difficultas tantum esset, si non fuisset Dominus expressum, quòd esset secundogenitus, Dominus ignoraret: & forte primogenitus non esset legitimam habiturus, quæ possent assensus subreptionẽ arguere, quia de leui Rex non consensisset. c. super literis. de rescrip. faciunt quæ dicuntur per glos. Pa-
30 risien. in loco præallegato. † Alijs verò filijs viuentibus iure Francorum vita & militia seruata est, vt in constitu. Comitibus, nisi feudũ fuerit à patre emptum, cum eius pretij partem per collationẽ alijs petere liceat, secundùm Andr. de Iser. in d. §. Præterea ducatus. Luc. de Pen. in l. 1. C. de Impo. lucra. descript. Quam opinionem latè discutit & defendit per multas col. Loffr. in d. c. præterea ducatus. & viuens mecum, vt pleraq; alia contulit, in quibus ascripta sunt me tacito, quæ tunc dicebam, sed omnino hæc sententia defendi non pōt, considerando quòd aut feudum est hæreditarium, in quo primogenitus succedit, prout communis est inuestitura, & vsus in Regno, & tunc nullum ius consideratur in vita, nisi post mortem, argu. l. fina. C. de pact. si omnino post mortem est habiturus, & pater viuens alienat, cessant omnes regulæ collationis, & præsumptus titulus donationis & retrotrahitio, & quæcunq; pro hac opinione considerantur per Andr. & Loffre. aut feudum est ex pacto & prouidentia, & adhuc quia loquimur de feudo nouo empto à patre, filius qui est deterioris conditionis quàm agnatus. d. c. 1. An agna. similiter ius eius à morte patris pendet, vt cesset collatio, per ea quæ dicuntur per Bart. in l. j. §. nec castrense. ff. de collatio. bonor. in l. quodcumque. ff. de verborum oblig. cũ aliis ibi adductis. viuunt eo iure Francorum primogenitus & secundogenitus, ergo cessat ius commune in specialiter prouisis. c. 1. de oper. nou. nunt. c. 1. de feud. cog. Constitutio Regni Comitibus, tantum vitam & militiã præstat: non distinguit de feudo empto vel non empto, & potuit dicere & non dixit, standum est iuri Francorum & inuestituræ: quibus primogenitus tantum ad vitam & militiam tenetur, l. tractabatur. de militar. testa. l. de pretio. de publici. cum vulga. siue igitur consideretur feudum vt feudum, siue consideretur pretium, cuius causa feudum habet: quia emptum, totum post mortem consequitur, vt dixi, in vita contra patrem non agit, nec reuocat, vt in c. 1. de aliena. feu. pat. contra Dominum, vt inuestiat nequaquam: quia actio præsupponit obligationẽ. l. licèt. §. ea obligatio. ff. de procura. obligatio non est nata ante mortem, quia

quia oportet eum esse hæredem, ergo nec actio. Per hæc breuibus meo iudicio corruunt omnia quę pro illa opinione considerantur. licèt iam vsu recepta sit, ob quam infinitæ lites ortę sunt,& sępe primogenitus cogitur feudum vendere, contra mentem acquirentis, vt fratribus partem pretij soluat: & sequendo hunc vsum, si frater secundogenitus partem non petierit, ad aliquod interesse sibi frater primogenitus nō tenetur, tum quia non est dies appositus obligationi, & vbi nulla petitio, nulla mora regularis. l. si insulam. l. si pupillus. ff. de verb. oblig. in l. optimam. C. de contrahen. & commit. stipu. in l. traiectitię, ff. de eo quod cert. loc. & propriè in his terminis est casus in l. si quis filium. §. stipulatio. ff. de colla. bono. tum quia secundum dictum vsum ac interpretationem secundogenitus eligere ac declarare debet quod maluerit. l. quod in hęredē. §. eligerę. ff. de tribut. & ita in causa arbitraria aliàs iudicauimus, & pro his
31 allegabam † quòd lucrata per filium ex patris pecunia non veniunt in collationem. Bart. & Bal. in l. si patruus. C. commu. vtri. iud. per Deci. in consi. 21. per Moder. in l. si emancipati. C. de collatio.
32 ideo † si filius primogenitus fructus feudi habuerit, teneaturque ad partem pretij, cuius pretij respectu lucrari videatur, ad restitutionem seu collationem ipsorum fructuum fratribus nō tenebitur, & licèt æstimatio rei quæ conferri deberet quando non possit præstari, veniat in collationem, vt in d. §. nec castrense, in d. §. imputari, vt not. in l. illud, & in l. si emancipati. Tamen secundum illam interpretationem & opinionem Andre. id quod impensum est datur, siue pluris siue minoris feudū valeat tempore mortis, quod sæpe iudicatum est contra doctrinā communem, quæ est in materia collationis, & exinde apparet veritas illius opinionis. Non tamen nouum est, vt aliud pro alio soluatur, vt in l. potest. & in l. penul. ff. de leg. 1. & in l. generali. §. vsufructum. ff. de vsufruct. lega. &
33 † feudo legato vel promisso sine assensu bona fide iudicauimus ęstimationem deberi, quasi non omnino feudum in commercio nostro non sit, cùm assensus in his habenti hæredem facile præstari soleat, & consueuerit. argu. l. apud Iulianum. §. fi. ff. de lega. j. per Iacobi. de feud. ver. Princeps. vers. 44. Et similiter hæres inuentarium conficiens rem præstat pro debito quantitatis, in l. fi. §. & si præfatam. ibi Pau. de Cast. not.
34 C. de iur. delibe. † Quod aliàs temperabam non procedere in venditore hypothecario qui potuisset curare rem distrahendam auctore Iudice, nec cogi ad rē recipiendam. Idemq; visum est sacro Con
35 silio etiam in † quolibet creditore hæreditario: qui vellet res hæreditarias distrahi, saluo iure in

solutum

solutum recipiendi, quãdo iustus emptor non reperiretur. Quo casu eam æstimationem admittendam duximus, secundum quam licitator tutus fuisset, vt pote si nõ minus sexta parte iustæ æstimationis licitãdo vicisset, per ea quæ dicuntur in l.diem. §.arbitrorum. ff.de arbitr. Hæc conclusa sunt in causa creditorum Illust. Dom.Petri de Toledo, olim huius Regni Viceregis memoriæ celebris. Apud nos verò recepit augmentũ portio filiorum ex consuetudine quæ incip. & si testator, vt quo ad bona non per patrem quæsita, sed ab auo, & progenitoribus siue ex paterna vel materna patris linea obuenerint, integra debeatur medietas condictione ex ea consuetudine. In qua scribit latè Neapo. & hæc dixisse sufficiat de successione ad titulum.

¶ Dicam alia in interpretatione legis inferius: scribit multa Nicol. de success.in tracta. & Matthæ.de Laud.in dispu.prima, & Neapod. in prima consuet.in ver.in stirpẽ.

¶ Sed quid sit successio, vel successorem esse quid importet, vidẽda sunt quæ dicuntur per Bal. in l. 2. prima oppo. C. de pact. vbi tres
36 † species successionis considerat: ex voluntate & facto testatoris, ex facto contrahentium, ex dispositione legis.l.ij.C.de hęr.vel actio. ven.l.j.l.si ex affe.ff.ad Trebell.l.tutores.C.ad leg. Iul. de vi. l. si constante.§.fi. & l. si marito. ff. solut. matr. l. j. C. de his qui sibi ascrib.
37 in testam.d.l.2.C.de pact. † & successor dicitur etiam in prælatura, præbenda, vel canonicatu. c. j. de cler. qui inuesti.sec.not.Abb.in c. cum omnes. de constitu.c.relatũ. de præben. c. quod sicut. de elect. & Imperator in Imperio, & Rex in Regno, & Papa, alter alteri successor dicitur, not. Andr.in d.c.j. qui succ.tenean.l.j. §.omnibus.C. de vete.iur.enucle.c.cum olim.de re iud.c.j.de sequestr.poss.& fruct. c.quod quis.35.q.9.c.literis. de rescript.c.innotuit.de elect. c. Apostolica.8.q.j. c. ad decorem.de insti-
38 tu. vbi decernitur † successorẽ non posse tollere quæ à prædecessoribus rectè concessa sunt, & ideo voluit Inno.& Ant.de But.in c.fi.
39 ne prælat.vices suas: quòd † actus realis factus per habentem potestatem administrãdi, obligat successorẽ, idem decidit Bald. in l.j. ff.de constitu. princip.Cyn.Bald. & Salyc.in l.emptorem. C. locat. nota. in cap. veniens. de transactio.per Socyn. in consil. 34. volu.3.Curt.in cons.1.col.13.Allegat multa Rom.in cõsi.327.& in consil.116.vbi alle.d.c.j. qui succes.tene.& ibi Andre.declarat in ver.eo tenore. Vnde non immerito Rex Catho.pragmaticam ædidit Thori, super obseruantia gestorũ prædecessorum Regum, quorum hæres non fuerat. Quæ pragmatica licèt diuersa capita contineret, ad vnum redacta est per Carolum Quintum Imperatorẽ nostrum, scilicet vt nullo casu procedatur

contra

contra gesta per illos Reges: ex declaratione facta in causa Comitis Condoranni. Atque in hoc aduertendum,
40 † quòd nō ideo successor obligatione personali tenebitur, quod rata habenda sint gesta à prædecessore, cuius hæres non est. Ita sæpe diximus, dum aduersus fiscum fuisset dictum, fiscum de euictione teneri, quia promissa fuisset ab illis Regibus: citra Alfonsum primum, vt fuit solenniter inter nos discussum & firmatū in causa Comitis Seminariæ. Quod attinet ad materiā, de qua hæc rubrica loquitur, importat hæreditatem, quæ est successio. l. hæreditas. ff. de reg. iur. not. Andr. in c. 1. de feud. cogn. l. ex legato. in vers. successerunt. C. de legat. & dicit Bar. hunc esse communē vsum loquendi in cons. 52. Et ex hoc visum est aliquibus hunc titulum & sequentem legem intelligi, de feudis hæreditarijs, non autem pacti & prouidentiæ: & adducunt autoritatem Andr. de Isern. Dicentis
41 in constit. Comitibus, † quòd paragium non debetur in feudo ex pacto & prouidentia; & videtur fundari ex his quæ dicit idē And. in c. 1. qui success. tene. in fi. & ali-
42 bi sæpe, † quòd filij in feudo ex pacto & prouidentia, non sunt successores feudi, nec ut hæredes patris ad feudum admittūtur. c. 1. §. hoc quoque. qui feud. dar. poss.
43 d. c. 1. an agnatus. & † in illis factū patris filio non nocet. arg. l. si arrogator. ff. de adopt. l. cū a matre. C. de rei vind. l. iij. ff. de interdic. &
44 releg. Sed ego magis puto † successionem hāc, de qua tractamus, tam ad feuda hæreditaria, quàm ex pacto & prouidentia posse pertinere. Cum vocabulum successionis generale sit aptum comprehendere titulum hæreditariū: per quem defuncto succeditur, & titulum ex pacto & prouidentia, per quē succeditur in feud. Probatur apertè hoc vltimum in c. 1. de success. Quòd loquitur in feudo ex pacto & prouidentia, & tamen dicit de successione feudi; & in c. 1. de grad. succ. in feud. & in c. 1. §. & si clientulus. de alien. feud. & in c. 1. de feud. cognit. cum simil. Proba-
45 tur etiam hoc, † quòd in his feudis locum habere dicatur successorium edictum; ut in c. 1. §. donare. qualit. olim feud. aliena. potper Moder. in rubr. C. de successo. edict. quod nullo modo adaptari deberet ad feuda ex pacto & prouidentia, nisi in illis etiam succedi rectè ac propriè dici posset: non propterea quia pactum præcedat, ideo non dicatur, lege successionē deferri de gradu in gradum: quia pactum & prouidentia recipiūt interpretationem à lege, l. lege obuenire, ff. de verb. sig. c. 1. de feud. cognit. c. 1. de grad. c. 1. de nat. success. feud. Neapo. dicit dari condictionem ex lege pro eo quod pactum ciuium & consuetudo induxit.

¶ Non obstant in contrarium allegata: quia intelliguntur, ut non succe-

succedatur iure hæreditario, capiendo successorem pro hærede: non tamen sequitur quòd ex pacto successor etiam dici non pos-
46 sit, per prædicta. † Nec mirum, quòd ea quæ ex pacto debentur, non dicatur hæreditaria, quia hęreditas pacto dari non potest, l. pactũ quod dotali. & l. fi. C. de pact.
47 † eoq; ipso quòd alterius beneficio & conuentione mihi directò quicquam acquiritur, dici nõ potest à defuncto relictum, nec in illius hęreditate comprehensum. d. l. 1. §. nec castrense. ff. de colla. bon. d. l. si arrogator. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoff. testa. l. si quis in sacris. in fin. C. de proxim. sacr. scrin. lib. 12.

¶ Non obstat dum And. dicit incidenter, in hoc feudo paragium non præstari: quia in hoc articulo, quem ab alijs discussum non
48 vidi, distinguendum puto. † Aut loquimur de iure feudorũ, & absque dubio considerari nõ potest id oneris inesse feudo, vel feudatario pro fœminis, quas illud ius nõ admittit, ut infra dicam in præmissis ad interpretationem legis. Aut loquimur secundum tempora constitutionis huius, & tũc aut feudum concessum & receptũ est pro filijs masculis: & tunc aut sumus in feudo nouo quęsito per patrem; quia deterioris conditionis est filius quàm agnatus, vt dixi, cũ oporteat hęredẽ esse. d. c. 1. an agnatus. videtur ad illud teneri, ad qđ pater cogi tenebatur, & sic ad maritandum & dotandum sororem: Aut sumus in feudis antiquis & quæsitis supra patrem, in quibus superior ratio cessat; & tunc quia iure & pacto fœminæ excluduntur, nec aliqua legitima nec ius sibi in hoc feudo competere considerari potest, dicò fœminam à petitione paragij exclusam, sicut dixi de iure feudorum. & hoc casu procedat opinio And. in d. constit. Comitibus. Aut feudum conceditur pro filijs & descendẽtibus: & hoc casu videtur omnino dicẽdum, quòd cum reprobata sit sexus differentia per hanc constitutionem & sequentem, recipiat hęc cõcessio & pactum interpretationem à iure huius constitutionis, vt præstari debeat paragiũ à masculis, per ea quæ latè dicentur infra, super tex. constitutionis. Concludo itaque sub hoc verbo, De successione in hac rubrica posito, etiam posse non hæreditaria comprehendi secundum distinctionẽ prædictam. Aliud quoque hęc rubrica indicare videtur, dũ de successione dicit, quòd hęc lex de vniuersali successore sit intelligenda, prout aliàs declaratur in l. quærit. §. nihil interest. ff. de eden. ibi Ias. in 2. not. & Bal. in l. emptorem. C. loca. quia verba intelligenda sunt in potentiore significatu. l. quędã. ff. de stat. homi. & hoc videt̃ probari ex text. l. huius, vt in ea dicemus, dum onus dotandi sororem filio imponitur, cui tota hæreditas defertur, sed certè hæc determinatio,

49 minatio, † quòd appositióne successoris, intelligatur de vniuersali, temperanda est, nisi subiectà materia aliud suadeat: quæ semper inspicienda est, & ex eius qualitate fieri debet omnis interpretatio secundùm Bal. in l. ij. C. commod. Alex. in rubr. & in l. j. ff. de iurisdi. omn. iudic. & in rubr. ff. sol. matr. col. 6. Andr. in c. 1. qual. olim feud. aliena. pot. & propriè in hac materia de præstando paragio, dixi supra, particularem successorem cōtineri in feudo ex pacto & pro-
50 uidentia. † Item si procederet opinio, quòd patruus excluderet filiū primogeniti, vt arguit Andr. in constit. Comitibus. pen. col. tunc si filius primogeniti fuisset hæres institutus vniuersalis sine assensu Regio, patruus caperet feudum, & diceretur hæres particularis in feudo, & nepos esset hæres vniuersalis in omnibus alijs bonis & iu-
51 ribus defuncti. † Item si cum assensu regio pater testaretur particulariter de feudis inter filios suos eos instituendo, sine dubio quilibet pro rata feudi & portionis suę ad paragium teneretur. Secus si legando, vno hærede vniuersali
52 instituto, † quia hic legatarius ad onera non tenetur, sicut nec ad Releuium curiæ quod præstatur ab hærede succedente in feudis ex
53 cōsuetudine Regni: † & ideo aduertatur in præstatione assensus Regij super legato, vt reseruetur Releuium quod esset præstādum, aliàs legatarius, qui non est habiturus inuestituram, cùm habeat assensum, non potest molestari, nec hæres vniuersalis qui non habet feudum; & ex his videtur deceptus Ias. in d. 2. not. dum subijcit limitationem de feudo recepto pro se & hæredibus & successoribus quibuscumque: quasi simpliciter concessum intelligeretur pro hærede vniuersali tantum: nam intelligi potest etiam de filio hærede ac successore, seu de alio agnato, qui secundùm consuetudinem feudorum ac Regni constitutiones posset succedere in feudo, etiā quòd non esset hæres vniuersalis, vt latè per Andr. in d. c. 1. an agna. & in d. §. & si clientulus, cum sim. & hunc successorem esse dicimus, vt suprà probaui: cætera dicam in textu.

SVMMARIVM.

1 Filij naturales, etiam quòd fuerint legitimati non succedunt in feudis, nisi ex certa scientia fuerint etiam quoad feuda legitimati, uel per subsequens matrimonium, cum solennitate ad id requisita.

2 Filius naturalis, qui postea fuit legitimatus expressè ad feuda, an excludat sororem legitimam primogenitam à successione.

3 Filij naturales quamuis latè legitimentur & restituantur natalibus, non admittuntur in regno Neap. ad honores sedilium, quibus alij eiusdem familiæ admittuntur.

4 Legitimatus per subsequens matrimonium, an excludat secundogenitū legitimum

legitimum ratione primogenituræ.
5 Clericus non succedit in feudis, etiam quòd velit dimittere habitum.
6 Cardinalis non succedit in feudo. Quid in officiis transmissibilibus ad hæredes.
7 Clericus, qui esset primogenitus, & excludatur à successione feudi, habebit vitam & militiam in feudis.
8 Clericus primogenitus non excluditur ab alio, sed seipsum excludit.
9 Consuetudo est stricti iuris, quatenus loquitur, eatenus disponit.
10 Vita & militia datur loco alimentorum clerico, potius quàm constitutionis iure.
11 Filio rite exhæredato non debentur alimenta.
12 Vitam & militiam ex feudo secundogenitis deberi, constitutione Regni expresse cautum est.
13 Vita & militia est onus feudi, sicut paragium. An de his compromitti possit, cum de onere feudi non possit tractari sine lege aut Dñi permissu.
14 Dispositio illa non potest dici contra libertatem ecclesiasticam, per quam limitatur potestas subiectorum circa res suas, etiam si talis limitatio induceret priuationem lucri personarum ecclesiasticarum.
15 Ecclesiarum naturali facultati quando nihil detrahitur circa res uel personas, ea dispositio non potest dici contra libertatem Ecclesiæ.
16 Feuda cum concedantur & teneantur à Rege, quicquid circa ea disponitur, non potest dici contra libertatem Ecclesiæ.
17 Clericus an possit habere feudum, pro quo præstatur seruitium reale, ut in Regno Neap. in quo præstatur Adhoa.
18 Clericus in minoribus ordinibus, vel in prima tonsura tantum, an possit succedere in feudo.
19 Argumentum à ratione legis expressæ fortissimum est.
20 Clericus ad clericatum in fraudem inductus, vt excluderetur à feudi successione, qua cautela iura feudi recuperet. num. 22.
21 Clericatus character semel affixus, etiam per dolum remanet.
22 Constitutio Regni, in aliquibus, vt clerici filij excludantur, an intelligi possit respectu etiam bonorum burgensaticorum.
23 Constitutio laicorum quantumuis fauorabilis non includit clericos ex defectu potestatis.
24 Lex ciuilis quando est generalis, & rationalis, & fauorabilis, & canones non contradicunt, habet locum etiam in clericis.
25 Filiorum appellatione in Regno, tam masculi, quàm fœminæ continentur in successione feudorum, etiam dignitatem habentium. & nu. 27.
26 Masculinum non concipit fœmininum de iure communi in successione feudorum Comitatus & dignitatis.
28 Masculinum an in contractibus concipiat fœmininum de iure communi. De consuetudine tamen Regni fœminæ includuntur. nu. 33.
29 Filiorum appellatione in Regno Neap. in his, quæ respiciunt successiones & contractus, veniunt fœminæ.
30 Fœminæ in his, quæ respiciunt successionem & in contractibus, salua

litatem & habilitatem personæ; quæ magis in feudis requiritur, vt in constit. Honorem. not. Cassan. in consi.8. vers.3. Sed cùm non reperitur integra in filio etiam legitimato, per multa quæ congerit Io. Licirier. in d. trac. primogenituræ. lib.1. q.13. Bal. in c.1. de constit. Bal. in l. si ita quis. §. is cui. ff. de legat.2. Bal. in c. per tuas. de maior. & obed. vnde inoleuit vsus in hac
3 ciuitate, † quòd quamuis latè legitimentur & restituantur natalibus, nõ admittuntur ad honores sedilium, quibus alij eiusdẽ familiæ potiuntur, etiã si fortè nascantur ex matre nobili, secundũ Matthes. in disput. Augerius. Sed an iure vel iniuria non decido. Putarem in proposita quæstione dicẽdum, quòd prius legitimanti insinuetur de filia, vt non sit argumẽtis certandum: ita sentit Iacob. de Beluis. in §. si verò, quem refert & sequitur Salic. in auth. idemq;. C. de natu. lib. Et ista procedunt ex mẽte Luc. de Penn. in l. eos. C. de his qui sponte. lib. x. Ab eadem dubitatione non longe est illud mot. Siquis filiam habeat legitimã, deinde naturalem filium, quẽ prius susceperat ex concubina, per subsequens matrimonium legitimet, an filia excludenda sit? Dubium facit, quòd in c. tãta. & in c.1. qui fil. sint legi. soli admittu ntur ad successionem, vel cum alijs. De exclusione non fit mentio, ergo nõ est dicendum, lege nõ expressa, quòd susceptus ex concubina repellat à successione in feudo, Comitatu, vel Baronia, filiam ex nobili matrimonio procreatam, eaque esset solam dotem ab ignobiliori manu habitura, ab absurdo vitando, l. nam absurdum. ff. de bon. liber. p Bal. in auth. sed nouo iure. C. de Epis. & cler. à cessante lege, l. illam. C. de colla. videretur non excludi, & in terminis feudalibus naturales non excludũt, ꝙ etiam si postea legitimi fiant non admittũtur, §. naturales. in cap. 1. si de feud. conten. sit. vbi nulla fit distinctio, licèt Glo. & Doct. aliter sentiant; sed hæc quæstio per aliam deter-
4 minatur, quæ illis similis est, † de legitimato per subsequens matrimonium, an excludat secundogenitum, ratione primogenituræ. de qua latè scribitur per Goffre. & Host. per Ioan. And. in regul. sine culpa. in mercu. & determinat pro secundogenito; latè tractatur per Anto. Rosell. Alberi. & Io. Licirier. in prællega. locis. per D. Matthe. in d. §. Naturalis. & per Præposit. in d. c. per venerabilem. Ias. & Moder. in l. Gallus. in §. & quid si tm̃. ff. de lib. & posthum. latissimè per Luc. de Penn. in l. eos. in 2. q. C. de his qui spõte. lib. x. Et ista quæstio videtur fortior in Regno, vbi prærogatiuam ætatis attendendam dicit constit. sequens. ibi, Sexus & ætatis prerogatiua seruata; nulla facta mẽtione verbi legitimi. & hãc quæstionem determinat Andr. in d. §. naturales. si de feud. cõten. sit. & in c.1. de mat. ad morga. contr.

in fauorem primogeniti: & ita tenent multi, vt per Curt. in tracta. feud. 3.part. q.2. ¶ Mihi videtur, ad determinationem huius quæstionis, pro parte legitimati non debuisse adduci tex. in l.cum quis. C.de natur.liber.ad quem se refert tex.in §.fin.Instit.de nup. Nam illa iura loquuntur in ea controuersia, quæ erat inter susceptos post matrimonium contractum, & eũ qui susceptus erat ex eadẽ matre, atque in hac controuersia disponitur vt hic sit legitimus,& adducuntur duæ rationes in l. quarum neutra hunc casum,de quo loquimur,includit. Prima est,quia affectio prioris sobolis præstitit occasionem matrimonio: isto casu natus est nulla occasione prioris sobolis, immo aduersus priorem sobolem. Secunda ratio est, quia verisimile videtur, ab initio patrẽ hanc intẽtionem habuisse; postquàm cum illa contraxit: quæ ratio nõ adaptatur in hoc casu, quo cum alia prius contraxit,atq; hoc clarius in fine percipitur ibi § *Sed qui ex iisdem matrimonijs procreati sunt., simili perfruantur fortuna* § & ita loquitur tex. in Auth. quib. mod.effi.sui.§.quis igitur dotalia, vers.affectus enim. & vers.quapropter. & in Auth.quib.mod.effi.legi.§.1. Idemq; dicendum est per l. nuper.C.eod.tit.hunc casum non determinari, cùm in eisdem ferè terminis loquatur: idem quoque dicendum est de tex.in c.1. qui fil. sint legi. vbi patruus excludere filium intendebat,non erant in eodem gradu; vt in proposita quæstione,ideo ꝑ eo nõ debet adduci. ¶ Nec obstat tex.in c.tanta.vbi videtur legitimationem ex vi matrimonij prouenire; & ideo concludo generaliter omni casu idẽ operari debere. Nam meo iudicio nõ ex vi sacramenti, atque ex natura matrimonij hic effectus producitur; sed ex attributione & concessione facta per legem positiuam, vt probatur in d.§.fi.ibi,ex nostra constitutione. ita ꝙ prioris iuris non fiebant legitimi antea nati, & probat clarius l.diui.C.de natu. in eo igit' casu in quo lex tribuit hanc vim, habet legitimandi potentiam. Et rectè dicetur ex vi matrimonij fieri legitimum: sed vbi legem aut cõsuetudinem non habemus,remanere debet antiqui ac prioris iuris dispositio: nec placet intellectus Ias.in d.§.& quid si tantum,ad c.tanta. ꝙ post contractũ videlicet habeatur legitimus:quia sufficit eo tempore,quo de successione tractatur legitimus reperiatur & primogenitus, si per illum tex.aliquid de concursu vel exclusione aliorum. Tota igitur vis ac fundamentum consistit, ꝙ tex. in §.reliqui. in Auth.quib. mod.effi. sui.dicit expressè hęc verba § *Semel enim eos efficientes legitimos, damus habere etiam successiones illas, quas habent hi qui ab initio legitimi sunt* §. Idem apertè dicitur in §.adoptionis,in hæc verba § *Nihil de successione super talibus dicendum est, nam*

sicut

sicut in cæteris ab initio legitimũ, oportet etiam in eis fieri successiones.

¶De clericis hæc rubr. non loquitur, dum dicit de successione filiorum Comitum & Baronũ, † quia clericus non succedit in feudis.c.1. §.qui clericus, si de feud. defunct. & in c.an mutus,& in c.1.de milit. vassal.qui arm.bell.depos.cap.1.in fin.de feud.fœm.etiam ꝙ prius velit dimittere habitum, vt in dictis iurib. sed hæc latè scribuntur per Curt.in suo tract.3.par.q.x.& tangit Capici.decis.32. Quod ego amplio † etiã si esset Cardinalis,contra id quod consuluit Ias.in consi. 117.in 4.vol.quia eius rationes nihil stringunt: cùm in materia feudorum Cardinales non reperiantur priuilegiati.& in eis ratio eadẽ militat, quæ in cæteris excludendis,& idẽ dico in officijs quę forte ad hęredem transire possent, quia per Capitulum Regni clerici sunt inhabiles ad officia: quo videnda sunt q̃ scribit Palat. in c. p vestras.

7 ¶Sed vtrum† clericus qui esset primogenitus & excludatur à successione feudi, habebit vitam & militiam in istis feudis,per consti.Comitibus. duæ sunt difficultates:Prima, quia clericus, & hæc iam diu decisa est, quòd debeatur vita & militia, primò in causa Prioris Bari,& me aduocante in causa Abbatis Carrafæ, cũ Ill.Principe Hostiliani, & ego attentaui vnum & obtinui, quod antea nunquam fuerat iudicatum, vt etiã in linea transuersali ascendẽti deberetur, meas allegationes retulit, conscripsit in sua Paraphrasi D. Loffred. Secunda difficultas est, quòd ideo debetur secundogenito, quia excluditur à successione de consuetudine iuris Francorum: quia primogenitus prefertur.d.const.Co-
8 mitibus.† Sed hic non excluditur ab alio, sed se ipsum exclusit. l.si ex causa. §.nunc vidẽdum. vers. ei subueniatur.ff.de mino.c.1.§.prętérea. quibus mod. feud. amitta.
9 Præterea † consuetudo est stricti iuris, quatenus loquitur, eatenus disponit: in l.de quibus. ff.de leg. in §.ex nõ scripto. Inst.de iur.nat. in c.fi.de consuet. Ex diuerso vide
10 tur, ꝙ † hæc vita & militia detur loco alimentorum, & sic in piam causam, quo casu fit extensio etiã in cõsuetudine & statutis, per no. in l.illud.C.de sacrosan.eccl.in l.si verò.§.de viro.ff.sol.matr. Præterea exclusio clerici ex successione, tanq̃ exorbitans & odiosa, quia contra libertatem ecclesiasticam, debet restringi, vt quanto minus possit lædat: sed dando vitam & militiam minus lędit. Pręterea magis videtur attendendus effectus q̃ causa, not.in l.debitor. ff.ad Trebell. Bart. in l.si is qui pro emptore.ff.de vsucap.sed licèt clericus ratione ordinis excludatur, in effectu æquè excluditur, sicuti secundogenitus ratione ætatis. Sed adhuc pro prima opinione potest considerari, quòd secundogenitus est comprehensus & vocatus ad successionem,licèt ei primoge-

nitus præferatur, ideo valet refutatio fratris primogeniti, dum caret liberis in secundogenitum, tàquàm proximè successurum sine assensu. Nimirum si ex fructibus debeat ali secundogenitus. At hic qui fuerat primogenitus, ratione clericatus omnino exclusus, ideo
11 nec debet ali ex feudo † probatur hoc in filio exhæredato. not.in §. causas. in Auth. vt cum de appel. cogno.& de iure ciuili in filijs spurijs, licèt de æquitate canonica aliter statuat.c.cū haberet. de eo qui dux. Et si dicatur, ꝙ hac ratione attenta, nec secundogenitus clericus deberet habere vitam & militiam. Respōdetur, quòd habemus constitutionem expressam, ꝙ de-
12 tur † vita & militia secundogenitis. Qualitas clericatus ab ea non repellit, quia nō est quid feudale, cùm præstetur in pecunia, nimirū si fuerit iudicatum pro secundogenito: sed primogenitus clericus, excluditur expreßè à successione, & de vita & militia legem nō habet, & in causa Abbatis Carrafæ emanauit rescriptum Imperatoris nostri Caroli V. Dat. Bononiæ in anno 1530. subscriptum pro Regente à Domino Io. Antonio Muscetta, quòd vita & militia non præstaretur, in casu constitu. non comprehensæ, nec de extensione aliqua tractari deberet: & ꝑ hoc rescriptum oportuit me ostēdere, ꝙ ille casus cōstitutione comprehendebatur: quia eramus in linea ascendente: hoc rescriptum facit legem. §. sed quod Principi. Institu. de iur. natur. gent. & ciuil.
13 † sine dubio vita & militia est onus feudi, sicuti paragium, vt in c. alienationis actus nō potest tractari de onere feudi sine lege, aut domini permissu. c.1. §. profectò. qual. olim feud. pot. alien. c. Imperialem, cum sim. de prohib. feud. alien. per Feder. & ideo vtrum debeatur, compromitti non potest, licèt etiam circa quātitatem compromittendam repugnauerit D. Io. Martialis tunc Collega meus, quia ex quātitate feudum lædi potest. Et ego dicebam, quòd aperto feudo potuisset Dominus se defendere, non obstante laudo super quantitate vitæ & militię; fuit discussum inter fratres de Sarracenis & possessores post rebellionem Baronis Torellæ.

¶ Nec obstat ꝙ fieret contra libertatem ecclesiasticam, quoniā hoc non videtur verum in hac materia feudali, per duas rationes quas assignat in simili Alberic. de Rosat. in tractat. statut. 2. par. q. 2. Pri-
14 mò, † ꝙ illa dispositio non potest dici contra libertatem ecclesię, per quam limitatur potestas subiectorum circa res suas, allegat Iacob. Butr. in auth. cassa. C. de sacrosan. eccl. etiam si talis limitatio induceret priuationem lucri personarū ecclesiasticarum. l. j. ff. ad leg. Falc. §. ad municipium. l. si quis ad declinandam. C. de Episcop. & cler. ff. de inoff. testam. l. Papinianus. §. si Imperator. Sed in materia feudali

dali potestas succedendi tollitur & limitatur per dominum feudi, cuius feudi ratione etiã clerici essent subiecti Domino laico. c. verum. & c. cæterum. de iudic. ergo non fit contra libertatem ecclesiæ.

15 Secundò, † quando naturali facultati ecclesiarum nihil detrahitur circa res vel personas, ea res nõ potest dici cõtra libertatem ecclesię: quia secundum Alberi. ibi, Libertas est naturalis facultas, eius quod cuique facere libet, nisi vi aut iure prohibetur. l. libertas. ff. de stat. homi. Inst. de iur. perso. Sed exclusio fit iure circa feuda, quæ conceduntur & tenentur ab ipso Rege: ergo

16 † quicquid circa feuda disponit, non potest dici contra libertatem ecclesiæ: & propterea clericus non potest de aliquo cõqueri, qui potius voluit esse miles spiritualis, q̃ carnalis, vt not. per Andr. in d. c. 1. de milit. vassal. & in c. 1. de cler. qui inuest. & in c. 1. si de feud. dif. mili. licèt aliquando æquiparentur miles cælestis militiæ & terrestris, secundum gl. in l. miles. ff. de re iud. in c. Odoardus. de solut. in l. stipendia. de execut. rei iud. nisi aliter in vno quàm in alio iure cautum sit, vt per Abb. in c. 1. de cleric. ægrot. per Alexan. & alios in d. l. miles. In hoc dubio fuit transactum inter Don Colam Caietanum clericum primogenitum & Don Ferdinandum secundogenitũ, qui successit in feudis. Putarem, ꝙ si aliũde hic clericus non haberet, deberét sibi præstari alimenta à fratre de fructibus feudi hęreditarij: magis officio iudicis quàm condictione ex constit. Comitibus. ex his quæ dicuntur de dote. ¶ Limitatur ista conclusio tribus modis inter cæte

17 ros per Doct. † Primò non habere locũ quando ratione feudi prę-staretur seruitium reale, vt in Regno, in quo præstatur Adoha, vt per Abb. in c. in pręsentia, de proba. & per feudistas in d. c. 1. de milit. vasal. qui arm. & Andr. in d. c. 1. de cler. qui inuest. fec. cũ locis vulgar. Ista limitatio in Regno non admittitur secundùm Capic. in decis. 32. Quia Rex præcisè pôt compellere, vt seruiat feudatarius personaliter, secundùm Andr. in cap. quis dicatur Dux. Ego autèm dicò ad hoc, quantumcunque Rex elegerit, Adoham præstari pro seruitio, vti communiter, numquam tamen clericus fuit admissus. Nam quamuis præstetur Adoha, adhuc debet vasallus Dominum periclitantem sponte adiuuare, nec derelinquere. c. 1. hic finitur lex. & si de feud. fuer. controuer. §. licèt vassallus. Glo. in verbo, Requisitus, in c. 1. de nou. for. fidelit. si posset Dominum adiuuare: & nõ facit, quia est contra formam fidelitatis, de qua in c. 1. de nou. for. fidelit. Ideo etiam ꝙ præstetur Adoha, interest Regis non habere clericos feudatarios, sed milites. Secundò li-

18 mitatur, † quando clericus esset in sacris constitutus, secus si esset clericus in minoribus ordinibus, vel in prima tonsura, secundùm Bal.

in d.

in d.c.1.si de feud.def.mil.per Cardi.in §. & quia vidimus. qui feud. dar.poss. per Lucam de Penn.in l. nullus.C.de decur.lib.x. Istud etiã nequaquam videtur verum. Primò, quia tex.in c.1.de benef.fœm. excludit clericum etiam si habitũ prius posuerit. Hoc non potest intelligi de eo qui est in sacris. in Auth. de sanc.Episc. §. & generaliter.ergo loquitur de non constituto in sacris. ¶Secundò arguen-
19 do † à ratione lege expressa, in d. c.1.de milit. vasal. qui arma bell. Quod est fortissimum argumentum, vt not.in l.cùm pater. §.dulcissimis. ff.de leg.2.in l.ij.C.de noxalib.Dicitur enim in d.c.1. de milit.vasal.desijt esse miles seculi, qui effectus est miles Christi. Nec beneficium pertinet ad eum qui nõ debet gerere officium, ista ratio pertinet etiam ad eos qui nõ sunt in sacris.c.duo sunt genera, de sen ten.excomm.c.si clericus.& c.si diligenti.de foro comp. ergo ista limitatio non videtur vera.
20 ¶Tertiò limitatur, † quando quis fuisset inductus in fraudem ad clericatum, vt excluderetur. Ita limitat Curt.in præalleg.loco, allegat Iacob.de Beluis.in d.c.1.de benefi. fœmi. ista limitatio non videtur vera, retentis terminis conclusionis communis, quòd loquitur de
21 constituto in sacris, quia † character clericatus semel affixus etiam per dolum, remanet c. constituit. 20. q. 3. & in spiritualibus fraus & dolus alterius non irritat nec annullat actum. c. cum dilectus. de his quæ vi metusve cau. Dicebam aliàs in quodam Comite, qui volens prouidere de beneficijs secundogenito, qui erat infans, fecit clericari filium primogenitum, vt effecto maiore secundogenito, renunciaret illi beneficia, quòd tunc quia omnino cessat consensus huius primogeniti ad clericatũ, non excludatur à successione feudi. Ista differentia consideratur per Abb. in d.c.cùm dilectus. per ea quæ dicuntur per Io. Andr. in c.1.de commoda.& not. in c.cùm locum. de sponsal. Cautela erit, ꝙ dum dubitatur de morte patris, renunciet beneficia, & dimittat habitum clericalem, qui non est in sacris, licet per const. Clementis VII. tenẽtes beneficia non includantur sub cẽsuris, non incedentes in habitu & tonsura, prout sæpe iudicauimus; nisi sit satis minimum beneficiũ, vnde fraus detegat: iudicauimus in quodam clerico Auersano inquisito qui non fuit remissus. Ad hoc igitur vt succedat in feudo, renuntiet statim beneficia, & dimittat habitum antequàm feudũ aperiatur domino, vel proximiori, & sic cessabunt argumenta Andre.in d.c.1.de milit.vasal. Et miror, ꝙ Capici.collega meus in decis.115.adducat autoritatem And. in d.c.1.de milit.vasal.& de benefic. fœmi. ad decisionem illius casus, in quo existente illa in monasterio, pater fuerat mortuus, & erat feudum acquisitum primogenitę: quo

quo casu Andr. tenet contrarium in d.cap.1. de benefi.fœmi.& ideo ipsemet innititur regulis tertij ordinis, sed illa decisio reijcienda est à numero decisionum. S.C. vt etiã multa quę ipse sibi nullo iudicante conscripsit.

¶ Sed vt de clericis & personis ecclesiasticis, hoc verbum † filiorũ,
22
& hæc constitutio intelligi possit respectu bonorum burgensaticorum : dubitationem facit, † ꝙ cõstitutio laicorum quantumuis fauorabilis non includit clericos ex defectu potestatis. c. Ecclesia Sanctæ Mariæ. de constit. auth.cassa. C.de sacrosan. eccl. scribit multa Neap. in procemio consuetu. in verb. Tenorem. Circa consuetudines illas, vtrum ligent clericos: vnde sequeretur, ꝙ clericus frater nõ excluderet sororem dotando, sed simul succederet cum sorore : sed dicas ꝙ non oportet hanc dubitationẽ facere de clerico in hac constitutione; cùm per eum soror excludatur, & sic non tangitur clericus : & si soror esset monialis, dicas in constitutione receptum est, tamen in Regno est iudicatum, ꝙ etiam si clericus sit frater, hoc iure sorores vel admittimus, vel excludimus. Et pro hoc facit, † ꝙ lex ciuilis quando est generalis & rationabilis & fauorabilis, & canones non contradicunt, habet locũ etiam in clericis : ita tenet Abb. in d.c. Ecclesia S.Mariæ, in tertio casu, & sequuntur Feli. & Dec. & allegant tex. in c.1.de oper.no.nun.
23
24

cum alijs vt per eos. ¶ Ex hoc Filiorũ verbo, huius rubricę, quod ex nigro declaratur, (vt communibus vtar verbis) secundùm Alex. in l.j. ff. si cert. pet. potest colligi,
25 † ꝙ in Regno appellatione filiorum, tam masculi quàm fœminæ cõtinentur : quia tractatur hic de successione filiorum masculorũ, & præcipuè fœminarum, vt infrà dicetur, & vnica ratione ac verbo, De successione filiorum præponitur. Et licèt regulariter de iure cõmuni appellatione filiorum comprehendantur fœminæ, vt per gl. in c.generali. de elec.in 6. per Bar. in l.j.in l. liberorum. in l.pronuntiatio.ff.de verb.sign. & in l.si quis id quod.ibi Ias.latè.ff. de iurisdict. omn.iud. Deci.in l. fœminæ.ff.de reg. iur. ideo appellatione fratris venit soror. Bar. in l.Lucius.§.quęsitum. ff.de leg.3. licèt secus sit de consuetudine Neapolitana: & nepotis appellatione neptis continetur. Bal.in l.scimus.in fin. C.de inoff.testa. Alex.in l.j.C.de succes. edic.in l.tres fratres.ff. de pac.Pau. & Alexand.in l.humanitatis.C.de
26 impu. † tamen in materia feudali seu in successione feudorum Comitatus & dignitatis de iure communi masculinum non concipit fœmininũ : vt per Abb. in c. cùm dilecti. de arbitr. Ias. in d.l.si quis id quod, in prima limita. Martin. de Laud. in tracta.de primogenitura, Innoc.& Abb.in c.significauit.de rescript. Io.de Imol. & Philip. in c. grandi. de suppl. neglig. prælat.

34 ¶Nec obstat, † q; in contractibus verba stricte accipimus, l. quicquid astringendæ. de verb. oblig. quoniam intelligenda sunt secundum cõsuetudinem Regni. l.semper in stipulationibus.ff. de regul. iur.l. quod si nolit.§.quia assidua. ff.de ædilit.edict.latè tractatur per Feli.& Dec.in c.cum M.Ferrariensis,de consti.Dec.in d.l.semper in stipulationibus. faciunt dicta per And.in const. vt de success.& in c. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohib.feud.alien. per Feder.& in c.1.§. huius autem generis. quæ sit prim.cau.benef. amitten. & in c.1. §.& si libellum, de alien. feud. pat.per Loffr.in consi.1.nu.118. cũ seq.& 121.in pen.& vlt.col.& in d. consil.39. & Mod. Paris.in d. tit.1. §.22. & dicam infra.

¶ Ex hac eadem rubrica & verbo
35 † Filiorum, in ea posito, colligi et poterit, nepotes filiorum appellatione contineri: quia non de filijs tantum, sed etiam de nepotibus constitutio loquitur: & ita declarat Andr.in constit.seq.in ver.filij
36 autem fratrum, † & in fauorabilibus sine dubio procedit.l.iusta interpretatione.ff.de verb.signi.Bar. in d.l.liberorum, eod.tit. & dicit Alciat.in l. venia. C. de in ius voc.
37 † quòd etiam in statuto excludẽte filias per masculum, neptis continetur, quia fauorabilis est dispositio, vt in fra dicetur. Et pro hoc facit tex. ponderatus à Zas. in l.ij. ff. de orig. iur. ibi, Demarathi filiũ, cùm de Tarquinio loquatur, qui fuit Demarathi nepos: & dicit
38 hoc procedere, † cùm subiectę materiæ ratio diuersum non exigit, vt latè per Doct. in l. Gallus. §.instituens. de libe. & posthum.& in simili statuto ita considerat Alex. in consi.89.vol.6. Nec inconuenit Rubrum minus indicare quàm in nigro contineatur, sicut aliquando generalior est ipsa lege, seu nigro. secũdum Bar.& alios in d.l.j. ff.si cert.pet. quia vnum per aliud declaratur, secundum gl. & Bald. in l.j.in verbo, retractare. C. ne liceat tertiò prouoc. Bal.in l.fi. ff.de hære.instit. Glo.in c.fi. de offi.deleg.in 6. & in c.tibi. de rescri.in 6. per Imol.in rubr.ff.de verb.oblig. Luc.de Penn. in rubr. de iur. fisci. not.Andr.de Iser.in rub.quæ sint regal.circa princ. Et hoc apparet
39 † in ista rubrica, quæ licèt dicat de successione filiorum Comitum & Baronum, tamen in lege disponitur de filijs & nepotib. de quibuscunque militibus & burgensibus, vt infrà dicetur; & hæc satis ad verbum filiorum.

SVMMARIVM.

1 Comes qui dicatur secundum nostra tempora.

2 Comites qui dicerent apud Romanos.

3 Dux qui diceretur apud Romanos, & vnde processit hoc nomen, cuius titulo hodie quis illustratur.

4 Feudum, nouum esse nomen, licèt non desint, qui illud à Græco tractum esse autument.

5 Duces fuisse à ciuitatib. adscitos atq; electos

electos tanquam officiales & iustitiæ ministros.

6 Duces & Comites in plerisque Italiæ ciuitatibus Regalia omnia exercent, & sunt tanquàm præsides prouinciarum, quia qualibet Baronia est vna prouincia.

7 Regnum Neap. totum reputatur vna prouincia, ideo Regalia non transeũt in infeudatum, siue Comitis, aut Ducis titulo sit illustratus.

8 Baro seu Comes est suorum uasallorũ iudex ordinarius, non tamen habet cognitionem appellationum, nisi expreßè dicatur in priuilegio.

9 A Barone appellatur ad iustitiarium prouinciæ, in qua feuda sunt sita.

10 Baro & Comes non habet collationem beneficiorum in terris suis.

11 Rex, ex quo est vnctus sacro chrismate, habet beneficiorum collationẽ, & de eis tanquàm iudex ecclesiasticus cognoscere potest, alijs tamen id communicare nequit.

12 Præsentationi ad beneficia pertinentiũ cognitio spectat ad Papam vel ad ordinarium, nisi quò ad effectum denegandi executionem collationis factæ in præiudicium sui iurispatr.

13 Ius patronatus Regium non transit in Baronem, nisi expreßè dicatur in priuilegio, licèt aliàs transiret cum vniuersitate.

14 Portulaniæ ius, quod specificè solet impetrari, non transfertur per simplicem infeudationem.

15 Iurisdictio concessa censetur per simplicem infeudationem, cumulatiuè tamen ad maius magistratum, qui in Regno Neap. dicitur magna Curia.

16 Captura præfertur in Regno priuilegijs quibuscunque, & non fit remißio, ex causa publicæ vtilitatis ob multitudinem malefactorum.

17 Duces & Comites Regni Neap. an subalterni & sic nomine tñ, an realiter dici poßint Duces & Comites.

18 Baronia quæ sit.

19 Baro vt species, & vt genus quomodo accipiatur.

20 Baronibus bannitos seu malefactores receptantibus pœna imposita habet locum in istis qui habent casas & tuguria in eorum feudis.

21 Duces, Marchiones & Principes an sub namine Baronum comprehendantur in cõstitutione Regni, in aliqbus.

22 Cardinales non comprehenduntur sub generali qualibet dispositione.

23 Extensionem de persona ad personam, ad exclusionem et damnum alterius, fieri ius non patitur.

24 Constitutio fauorabilis est extendenda ex identitate rationis ad eos qui sub generali expreßorum vocabulo comprehenduntur.

25 Expreßio gratia exempli facta dispositionem non restringit.

26 Principes qui strictè sint, quiq; largo sumpto vocabulo.

27 Princeps agentium in rebus, dignitas officij est.

28 Princeps appellaт primogenitus Regis.

29 Primogenitus Regis Neap. appellatur Dux Calabriæ.

30 Princeps propriè dicitur Rex, vel Imperator, et is dicitur solutus legibꝰ

31 Principis, qui superiorem non recognoscit, uoluntas habetur pro iusta causa.

32 In Principe semper præsumitur iusta causa,

causa, ut probatio in contrarium non admittatur.

33 *Sacrilegij instar est, disputare de Principis potestate.*

34 *Principes, vt secundas habeāt appellationes, cognoscāt de crimine lesę maiestatis, & similia iura, in eos quibus castra vendunt, non transferūt, licèt eadē iura in venditione expreßißent.*

35 *Feuda titulata nō ueniūt in obligatione omniū bonorū feudaliū, nec in aßensu præstito super tali obligatione.*

36 *Baro an poßit constituere dotariū uxori suæ super castro vel terra. vsque ad num. 42.*

37 *Castrum, quod est de dote ecclesiæ, & titulus ipsius non post alienari, etiam in casu permisso.*

38 *Obligationem inter generalem, uniuersalem & indefinitam quæ differentia sit.*

39 *Specialiter exprimi eum aliquid non est necesse, æquale ius est in genere quod in specie.*

40 *Specialem notam quæ merentur, veniunt sub obligatione, quando verba sunt prægnantia & geminata.*

41 *Iuramentum habet vim specifici, & quid in instrumentis ex communi stylo appositum operetur.*

42 *Feudis super omnib. habenti generalem hypothecam, etiam cū aßensu Regis, quando super alijs bonis potest satisfieri, feuda titulata excipiuntur.*

43 *Creditoris electio ex quauis generali hypotheca, debet esse discreta, vt nisi in defectum Burgensaticorum feuda censeantur obligata.*

44 *Comites & Marchiones in Regno uocanī ex cōi usu cancellariæ Consiliarij collaterales, ideo præferuntur cæteris officialibus Regijs, præter eos qui tribunalibus præsunt, eosdem etiam in actu consilio aßidentes procedunt.*

45 *Feudatarij oēs, licèt Ducibus, Marchionibus & Comitibus titulo inferiores, Consiliarij Regij nuncupantur, quia tenentur etiam consilio Regē iuuare.*

46 *Feudo priuari potest, qui consiliū contra Dūm alij per literas dedit, licèt ad illum literæ non peruenissent.*

47 *Conatus quando in feudatarijs puniatur, vt ob conatum solum ipsi feudo priuentur.*

48 *Feuda & sic dignitates tpales an sint compatibiles cum dignitatibus ecclesiasticis. & sic an Episcopus poßit esse Comes, Marchio, Dux.*

49 *Comes creatus qui erat popularis, an remaneat popularis, vt ad munera popularia quibus antea vsus fuerat, astringi poßit. & multis nu. seq.*

50 *Notarius creatus Doctor vel Eps, non desinit esse doctor uel Episcopus.*

51 *Senatoriam dignitatem adepti, quò ad onera et incommoda desinunt esse municipes, secus quò ad commoda, & quò ad volentes.*

52 *Feudatarius non potest astringi, nec debet ea facere, propter quæ non poßet esse in Curia sine dedecore.*

53 *Plebei tenentes castra non debent contribuere cum plebeis.*

54 *Vasalli non poßunt prohibere ne medio, idest Prorege omisso vadant ad Regem pro eorum negocijs.*

55 *Barones non poßunt mittere ad Regē pro eorum negocijs inconsulto Prorege, & sine suis literis, quia primò adeundus est Vicerex.*

56 Barones non possunt congregari sine licentia Viceregis, & debent congregari in loco publico.

57 Indulgentia Principis licèt sit latè interpretanda, tamen non comprehendit uasallos Baronum, quia non præsumitur iurisdictionem Baronibus Principem voluisse tollere.

58 Vasalli Baronum includuntur in principis indulto facto ob publicam utilitatem, vt in banno, quòd qui occiderit bannitum non possit molestari.

59 Barones sunt vocandi ad parlamentum, vt vocant, quando Rex voluerit subuentionem à regnicolis ex consuetudine Regni. & quid quando Rex voluerit aliquid imponere pro publica vtilitate.

60 Feudatarij ad id astringi non possunt, ad quod ex lege feudi non tenentur, uel ex cõsuetudine loci, ut ad Adohã, pro maritanda sorore, amita, vel militia fratris, aut pro relemio.

61 Princeps põt ex cã necessitatis imponere subditis ut soluãt certa quantitas nõ uocatis Baronib. nec uniuersitatib.

62 Frumentorũ pretij taxatio à Principe fieri potest ob populorum vtilitatem, et uilius quàm sit iustum pretium, quando fames sit magna, & pauperes iusto pretio emere nequirent.

Comitum & Baronum.

1

Idendum esset, † quis dicatur Comes, & de hoc habetur in cap. j. quis dicatur Dux, Comes, vel Marchio, in vsib. feud. & per Andre. & Matthe. in constitu. post mortem, per glos. in l. eos. C. de ex
2 cusat. muner. lib. 10. † apud Romanos verò Comites adiutores & ministri Imperij siue proconsulũ & prætorum dicebãtur, qui ab ipsa republica designabantur, vt Cicero ad Quintum fratrem testatur, & declarat Steph. in cõment. linguæ Latinæ primo volum. sicut hodie Comites in quibusdam oppidis à Dominio Venetorũ cõ-
3 stituuntur sicut prętores. † Duces quoque à ducendo exercitu dicti sunt, vt Cicero de Oratore lib. j. & Steph. 2. Hinc opinor initia sumpserunt, qui per Imperatores, aut Reges Comites & Duces postea in ciuitatibus aut oppidis constituti sunt, participes facti, iurisdictionis ac imperij, licèt magnopere differant ab antiquis: qui hodie his titulis illustrãtur, sicuti de feudis & vasallis Zasius cõiecturatur in l. j. ff. de orig. iur. in verbo Curias, dum clientes Romanorũ vasallis ac feudis à fœdere dictis, initium præstitisse affirmat: licèt Andre. de Iser. in prælud. feudo. q. 4.
4 dicat, † feudum esse nouum nomen, & iuri Romano incognitũ, quod sequitur Capici. in deci. 168. & hoc tanq̃ verius probat Mod. Paris. in cõsuetu. Parisien. in principio tituli primi. Et si mihi cum cæteris super hoc nomine diuinare licèt, à gręco vocabulo tractum dicerem, quod est φὶνγũ quod Budeus in suis adnotationibus declarat, reatũ significare, quasi quòd datum

datum receptumq; est, nisi Domi
no fidelis sit, reatū inducat: quod
in feudo magis quàm in cōtracti-
bus alijs inductum est. Ideò hoc
ita datum nomen à nexu reatus
accepit. & hoc vulgares nostri ex-
primunt, dum illud appellant lo
5 fego: † fuerunt quoque Duces ali
quando ab eisdem ciuitatibus sibi
adsciti, atque electi, tanquam offi-
ciales seu iustitiæ ministri, atque
hodie etiam eliguntur, testatur
Blondus & Bald. in l. decernimus.
col. j. C. de sacr. sant. eccle. & Rocc.
de Curt. in c. fi. de consuet. & Iaco-
6 bin. in verbo Dux. j. q. † In plerisq;
etiam ciuitatibus Italiæ, Duces &
Comites Regalia omnia exercent,
vt not. in c. nimis. de iureiur. Bal.
in l. j. C. de hæred. vel act. vend. Lu
do. Rom. in consi. 59. Doct. in l. j.
C. de sum. Trini. & fide Catho. &
declarat Corne. in consi. 200. vol. j.
& secundùm Bald. in c. j. de pace
Constan. in verb. criminibus. Illi
Comites & Duces sunt tanquam
præsides prouinciarum, quia quæ
libet Baronia est vna prouincia,
per glos. in l. fin. C. de longi tem-
po. præscrip. latè declarat Petr. Bel
luc. in suo Spec. princip. Rubr. 13.
ver. sed pone. In Regno tamē isto,
7 † quod totum vna prouincia re-
putatur, per constit. regni, quæ
incip. consuetudinem, Regalia nō
transeuñt in infeudatum, nisi ex-
primantur, vt in const. ea quæ ad
decus, & in consti. Ducū. c. j. quæ
sint Regal. iuxta no. in l. j. C. de bo.
vacan. lib. 10. & in c. j. de capit. qui
Cur. ven. Bald. in l. mercatores, de
commer. & mercat. in c. j. de con-
stitu. per Moder. in l. Imperium.
in fin. ff. de iurisdict. omn. iud. Ale
8 xand. cons. 51. volu. j. † Est tamen
Iudex ordinarius suorum vasallo-
rum Baro seu Comes, vt in consti
tu. officiorum. Non tamen habet
cognitionem appellationum, nisi
expressè dicatur in priuilegio.
9 † quia à Barone appellatur ad iu-
sticiarium prouinciæ, in qua feu-
da sunt sita, vt in constitu. Iusti-
ciarij. Declarat latissimè hanc ma
teriam Modern. Paris. in d. tit. j.
10 in gloss. 5. in verbo le fief. † Si-
cuti non habet collationem bene
ficiorum, quæ fortasse spectant ad
11 Regem † in illis terris, quia fungi-
tur vice Episcopi, seu Papæ, ex
quo est vnctus sacro Chrismate,
& hoc non potest alijs communi-
care, & ideo de illis beneficijs, quæ
ad suam collationem meram spe-
ctant, potest ipse tanquam Eccle-
siasticus cognoscere, vt per Steph.
Aufre. in c. j. de offi. or. reg. 3. falle.
12 25. † cum aliàs de pertinētibus ad
presentationem tantum cognitio
spectet ad Papam, vel ad ordina-
rium. c. quāto. de iudi. nisi quò ad
effectum denegandi exequutionē
collationis factæ in præiudicium
sui iuris patro. vt per Guid. Pap. in
decis. 374. per Ale. in l. Titia, ff. sol.
mat. Et hanc distinctionem inter
collationem & presentationem sę
pe fecimus cum Domino Nicolao
Maiorana & Ioanne Martiale col
legis meis, & consultoribus olim

apud Capellanum maiorem, vt scripsi in quadam mea decisione.
13 † Quin etiam in Baronem non transit ius patronatus Regium ni si expressè dicatur in priuilegio, li cèt aliàs transiret cum vniuersitate, vt not. in d. cap. quanto. Ita declarauit Rex Robertus per literas suas directas Episcopo Aquinati, quarum initium est, miranter accepimus: & ego eas legi in antiquo Registro, quod erat pęnes Galeatium Florimōtem Episcopum
14 Aquinatem. Nec habebit ius † Portulaniæ quod specificè solet impetrari: vt fuit in sacro Concilio iudicatum in causa Abbatis S. Petri
15 cum Duce Nuceriæ: † Et per simplicem infeudationem iurisdictio concessa censetur, & in dubio cumulatiuè ad iurisdictionem regiá seu magnam Curiam, iuxta dispositionem Reginę Ioannæ secundę quæ incip. Cùm non humanę: ad quam non aduerterunt quidá Regnicolę, faciunt no. in c. cæterum, de iudic. & in c. pastoralis. de offi. ordina. & in c. cùm contingat. de foro compe. Nisi ex priuilegio sit specialiter derogatum per clausulam priuatiuam iurisdictioni magnæ Curiæ, quo casu nec habet locum præuentio, nec prorogatio, vt probat Capic. decis. 9. & latè Petrus Bellu. in suo Spec. in §. tractandum. Sed hodie per banna præ-
16 fertur † captura priuilegijs quibuscunque, & non fit remissio ex causa publicæ vtilitatis, ꝓpter multitudinem malefactorum. l. ité si verberatum. ff. ad leg. Aquil. l. aut facta. §. crassatores. ff. de pęn. Et in quantum Par. de Put. in d. trac. re-
17 integra. q. 2. dicit † ꝙ Comites & Duces huius Regni dicuntur subalterni, & sunt nomine tantum Comites & Duces, & non re, quia recognoscunt superiorem, mihi visum est, ꝙ dicat contra text. in d. c. 1. quis dicatur Dux. vbi de proprietate nominis & dignitatis tractatur, & in eo consideratur superioris infeudantis recognitio, & inuestitura, & dicitur Dux & Marchio, & sic nō minus realiter possunt dici Comites vel Duces hi q inuestiti sunt in hoc Regno, in quo Rex est Monarcha, quàm hi qui ab Imperatoribus alibi constituti sunt: ná recognitio inuestitura tis non tollit effectum dignitatis, nec habere regalia est de proprietate Comitum vel Ducum, per illú tex. Nec maior administratio immutat substátiam, nec minor minuit in c. pastoralis. de offi. ord. ct sanè. de off. dele. sicut dr̄ de Epō & Cardinali p Ant. in l. j. §. siq̄s. de ap
18 pel. licèt alter sit dignior. † Baronia verò in hoc Regno Castrum dicitur, seu Castra, quod seu quæ habēt sub se feudum quaternatum; vel quando Rex ex certa scientia feudum in Baroniam concedit: secundùm And. in c. 1. §. similiter. de capi. qui cur. vendi. & in c. 1. de controuer. feud. ap. par. ter. & Loff. in c. Imperialem. §. præterea Ducatus, in vers. nec Dominus. de prohib. feud. alien. per Fede. Matth. in

const.

19 constit. siquis Baro. † Sed hodie hoc nomen Baro, potest stare sicut species propriè, & est is de quo dixi, & vt species impropriè & abusiuè, & erunt omnes qui feudum tenent quaternatum cum vasallis, & habent vocem in parlamētis seu conuocatione Baronum: magis autem impropriè, quando feudum est sine vasallis: & isti licèt non habeant vocem in parlamentis, tamen in seruitijs & oneribus quæ imponũtur Baronibus, comprehenduntur secundum eorum
20 taxam: & aliàs dicebam, † q̃ poena imposita Baronibus receptantibus bannitos seu malefactores, habent locum in istis qui habent casas & tuguria in eorum feudis, & scienter receptant. Alio modo capitur hoc nomen vt genus; & comprehendit secũdum communem vsum loquendi, quoscunque Principes, Duces, Marchiones & Comites: & Princeps agentium in rebus, dignitas erat officij: vt l. j. in prin. C. de prin. age. in reb. lib. xij. Et ideo consuetudo Baronum de qua dicam in 4. not. in const. comprehendit omnes istos: & vulgò dicitur, La guerra de li Baruni; quando aduersus Ferdinandũ primum conspirauerũt quamplures Principes, Duces & Comites Regni: & quando conuocantur Barones ad publicum conuentum, tã Principes quàm Duces & Marchiones, hoc Baronum nomine comprehenduntur: sed quod ad istam rubricam attinet, videt̃ du-

21 bitari posse, † num Duces, Marchiones & Principes hoc verbo comprehendantur, per ea quæ in simili dubitauit D. Matth. in constit. Comite vel Barone; nam isti tituli seu dignitates differunt nomine & effectu: vt in tit. quis dicatur Dux, Marchio. in vsib. feud. Præterea potuisset dicere de Ducibus & Marchionibus: non dixit, ergo videtur de eis noluisse disponere. argum. l. vnic. §. fin aũt. C. de cadu. toll. Præterea dignitates istæ sunt magnæ dignitates, de quibus debebat fieri specialis mentio, ergo non veniunt: per arg. à simili cum cæteris, vel sub appellatione ipsorum, de quibus expressè loquitur constitutio. argu. l. item apud Labeonẽ. §. pen. ff. de iniur. c. pen. ibi Abb. de iureiur. per Roma. in
22 cons. 340. † Sicuti dicimus de Cardinalib. qui non veniunt, nec cõprehenduntur sub generali qualibet dispositione, vt dicit gl. in reg. Cancel. Rom. in 3. Reg. arg. c. fi. de offi. deleg. in 6. in c. ne cui. de priuil. in 6. c. omnem. de scisma. eod. lib. licèt Bal. contra in l. iubemus. C. de sacrosc. eccl. not. in c. ex gestis. de cler. non resid. per Rom. in consil. 448. Præterea si diceremus habere locum hanc constitutionem
23 in Ducibus & Marchionibus † fieret extensio de persona ad personam, ad exclusionem & damnum alterius contra communes regulas, de quibus in d. §. de viro. & in d. §. & quid si tantum, cum vulg. per Curtium in dicto consil. 7.

24 ¶ In contrarium est veritas, † quia cōstitutio est fauorabilis, & debet comprehēdere etiā Duces & Principes, qui etiam Barones appellantur, & in eis militat ratio conseruandæ agnationis, per ea quæ dicuntur in simili in l. maximū vitium, per Bal. C. de lib. præter. per Bart. in d. l. si constante. 9. q. prim. par. ff. sol. matr. Bal. in l. qui se patris. C. vnd. lib. Ias. in l. non dubiū. C. de leg. not. in c. cùm dilecta. in §. nos autem. de confirm. vtili vel inutil. Alex. in consi. 89. vol. 6. & vt dixi, verbum Baro hic stabit vt genus, & vt species, vt in l. adoptio, ff. de adopti. & ita potest intelligi tex. in c. grandi, de suppl. neglig. prælat. dum præponit Baronem, & tradit Moder. in consuet. Paris. 25 tit. 1. §. 20. Et sic † expressio de Comite est facta gratia exempli: ideo non restringit. l. ob æs, ibi not. C. de præd. mino. l. dāni infecti. ff. de dam. infect. Glo. in l. j. §. quod vulgo, ff. de vi & vi ar. & ita fuit semper in hoc regno iudicatū & obseruatum; & consuetudo est optima interpres ll. l. minimè. ff. de le-26 gib. † Et isti Duces & Marchiones possunt etiam largo sumpto vocabulo dici Principes, probatur in c. de pac. Constā. vers. hi autē sunt Principes: & nominat Duces & Comites, quia sunt primi in Curia Regis, & inter cæteros obtinent 27 principatum, † & Princeps agentium in rebus dignitas officij est: vt C. de princ. agen. in reb. lib. xij. 28 Hodie verò in his, † Princeps ap-29 pellatur primogenitus Regis, † put in hoc Regno primogenitus Regis appellatur Dux Calabriæ: & isti non venient in generali dispositione per Regem facta de Principibus & Ducibus; quia sicut non includitur persona disponentis in quacunque dispositione, vt dicā infra: ita nec videtur ꝙ filius Regis includatur, qui etiam viuo patre dicitur Rex, vt not. in l. in suis. ff. de lib. & posthum. nisi in priuilegiatis & fauorabilibus, quia si de quo minus, ergo & de quo magis, auth. multo magis. C. de sacrosēc-30 clesi. † Princeps propriè dicitur Rex vel Imperator, Institu. in proœm. § *Et Princeps Romanus victor existat*. & Princeps dicitur solutus legib. l. digna vox. C. de legibus. & l. Prin-31 ceps. ff. de legib. † de hoc Principe qui superiorem non recognoscit, dicimus ꝙ eius voluntas habetur pro iusta causa. Glo. in l. relegati. 32 ff. de pœn. † & semper in eo præsumitur iusta causa: vt probatio in contrarium non admittatur. Cy. in l. rescripta. & in l. fi. C. si contra ius vel vtil. publ. Moder. in c. quæ in ecclesiarum. de const. plenè per Curt. in consil. 44. & 48. Rom. con-33 sil. 436. & 352. † & sacrilegij instar est disputare de ptāte Principis. l. disputare. C. de crim. sacril. Dixit multa Iacob. in d. tracta. de feud. vers. Princeps. & de hoc sunt notanda quædam verba Appiani in proœ. libri belli Carthagi. vers. x. 34 † Et Principibus istis inferioribus ego aliàs dicebam multa tolerari debere

debere in signum eorum autoritatis, & propter maiorem statum, vt habere secundas appellationes, cognoscere de crimine læsæ Maiestatis, excepto primo capite, & de similibus, quę quidem iura, ipsis alienantibus eorū castra & terras non videbantur debere transire in emptores, in forma si nō exprimantur: & ipsis exprimentibus non debere Dominos Regentes Cancellariam admittere, sed eas clausulas debere deleri à libellis ꝓ assensu oblatis. Multa quoque in istis Comitibus & Ducibus aliter statuta sunt quàm in cæteris, quæ breuitatis causa prętereo, vt in c.1. de feud. March. & in d.constitu. si aliquis Baro. & in constit. mulier quæ dotarium. & in c.1. qui feud. dar. pos. & in c.1. qui dicatur Dux. & in const. prosequentes. & in constitu. pœnam eorum, & Iacobi. in sua inuestit. in verbo Comes. Andre. & D. Matth. in cōst. si aliquis. & per gl. in Reg. Cancellariæ Romanæ, in Regul. 1. Iulij 2. Dixit tamen D. Matthe. in decis. 265. in 3.
35 fall. † ꝙ feuda titulata non veniūt in obligatione omnium bonorū feudalium, nec in assensu præstito super dicta obligatione: per ea q̄ ipse allegat, & probatur secūdum eum, in d.constit. si aliquis Baro,
36 dum disponit † ꝙ aliquis Baro nō possit constituere dotarium vxori suæ super castro vel terra, vnde cognominatur Baronia, seu Comitatus. Et faciunt dicta per Capici. in decis. 31. in fine. & per Loffre. in c. si facta, si de feud. def. milit. vbi tractat an in Capitulis pacis comprehendantur Regalia; & pro ista opinione, ꝙ in generali obligatione titulata non veniunt, facit tex. in c. monemus. 12. q. vbi dicitur, ꝙ Episcopus nō alienet res sui tituli; & iō dicebat Petr. de Villa in consil. suo incip. Ad conseruationem
37 iurium, † ꝙ castrum quod erat de dote ecclesiæ & titulus ipsius alienari non potuisset, etiam in casu permisso, per dictū Inn. in c. Rainaldus. de testa. & in c. fin. de accu. c. veritatis. de dol. & contu. & licèt hodie hæc inuestigatio non sit necessaria, cùm per pragmaticā Cæsareæ Maiestatis, quæ fuit edita tēpore quo erat locumtenens generalis Dominus Cardinalis Columna, sit prohibitum; tamen ante illam pragmaticam audio sæpe contrarium fuisse iudicatum, ꝙ in generali obligatione, etiam non facta expressione titulatorum, fuit processum ad distractionem per hypothecariam, vel assistentiam ex generali assensu super obligatione omnium bonorum feudalium: nec ex stylo notariorū nec ex forma Cancellariæ in assensib. de titulatis expresse fiebat mentio. Ita mihi priores illi prudentissimi viri mei collegæ referebant. Nec obstat ratio Matthæi, de regula l. obligatione generali. & l. deniq;. ff. de pigno. & l. 1. C. quæ res pign. nam illa iura non procedunt in obligatione omnium bonorum, vt declarat Deci. in l. omnia. ff. si cert. pet.

cert.peta. & in consi.30. quicquid dicat Negusan. in tract.de hypot.
38 in 2.par.2.memb.† Nam inter obligationem generalem, vniuersalem & indefinitam est differētia, per Bar.in l.si pluribus.ff.de leg.2. Ias.in l.j.ff.de offi.eius cui manda. est iurisd.Et licèt aliqua in istis feudis titulatis aliter statuta sint, vt dixi proximè,& tradit Dec.in cōsil.89. Tamen quò ad obligationē ipsorum, de qua tractamus, nihil est diuersimodè statutum, sufficit ꝙ in hoc non sit aliqua differētia cum cęteris,vt idem iudicetur:declarat post alios Dec. in c.constitutus.de appella.& in c.translato.de
39 constit. Ideoq; † cùm non est necesse aliquid specialiter exprimi,& æquale ius est in genere, quod in specie.l.ij.C.de pigno.ibi,Æquale ius, secus si de iure requireret specialiter obligari, vt in c. in generali.si de feu.defunc.milit.Nec videntur non comprehendi, quia specialem notam requirant, quoniam in hoc(vt dixi)nil habent de
40 iure quod ab alijs differāt, † quin etiam ea quæ specialem notam merentur, veniunt sub obligatione,quando verba sunt pregnātia & geminata, prout solent in instrumentis apponi. Glo.in l.balista. vers. quasi specialiter. & in l. fideicommissum. in verbo specialiter,ff. ad Trebellianum.
41 ¶ Accedit etiam his † ꝙ de cōmuni stylo in instrumētis huiusmodi obligationum apponitur iuramentū, quod habet vim specifici. Not.in c.1.de deposito.&in l.cùm pater. §.filijs matrem. ff.de lega.2. Non obstat constitutio, si aliquis Baro,quia procedit quando dotarium constitueretur sine assensu Regio: nam per illam cōstitutionem data est licētia constituendi sine assensu dotarium, super alia terra vel castro quàm super capite Baroniæ. Standum est in eo casu dictæ constitutioni. l. prospexit. ff.qui & à quib. Sed quando obligatio feudorum fiebat cùm assensu Regio eramus extra casum dictæ constitutionis, & per consequens obligatio recipiebat interpretationem à iure communi, per quod omnia comprehenduntur, quæ specialiter obligari non prohibentur,l.j.&fi. C. quæ res pign. qui omne dicit nihil excludit. l.à procuratore. C.manda.Dec.in d. cons.30. & si consideramus assensum generalem, certè comprehendit omnia quæ de iure continētur sub expressis, vt declarat Andr. de Isern.in c.Imperialem.in princ.de prohib. feud.alien.per Feder. ideo oportuit Cæsarem ab illa sanctione & potestate concessa pro Regibus assentiendi excipere feuda titulata & magni momēti. Et hæc discussio his prodesset quæ ante pragmaticam gesta erant. Limitatem
42 tamen prædicta † non habere locum respectu executionis faciēdę, quando aliunde super alijs bonis posset satisfieri ipsis creditoribus habentibus huiusmodi hypothecam: quia cum creditoris arbitriū

debeat

debeat esse regulatum, vt per glo. iuncto tex. in l. quamdiu. C. de distrac. pign. potius exequi debet super alijs bonis seu feudis q̃ super titulatis, seu capite Baroniæ: argu. eorum quę dicuntur in l. stipēdia. C. de execut. rei iud. in l. commodis. ff. de re iudi. in l. executores, & ibi glo. C. quæ res pigno. Et ideo aliàs fuit iudicatum in sacro Concilio & in Regia Camera summa-
43 riè, † quòd petita assistentia pro debito super terra Montis Pelusij, & super terra Sereni & alijs terris huius Regni cũ vasallis & introitibus, sententia fuit lata super introitibus tantum, ex quibus satis fieri poterat creditoribus, quia electio debet esse discreta, vt dixi. sed quando aliter nō posset satisfieri, satis iniquum videretur ꝙ titulata non venirent in obligationē, maximè quia consueuerunt Barones etiam titulata obligare, vt patet ex communi forma notariorũ: vnde cessat argumentum de non verisimili, per d. l. j. C. quæ res pign. oblig. poss. Et ideo circumscripto defectu ptātis ex pragmatica, sufficeret per prædicta quò ad obligātes illa generalis omnium bonorum feudalium obligatio: ideoque nouissimè in formula assensus proui sum est, ꝙ quò ad feuda non censeantur obligata nisi in defectum
44 Burgensaticorum. † Isti habentes titulum Comitatus, Marchionatus vocantur ex communi forma Cancellariæ, Consiliarij Collaterales, & ideo præferuntur cæteris officialibus Regijs, præter eos qui tribunalibus præsunt: licèt eos Comites, Marchiones, Duces & Principes illi præcedant: quod ex speciali priuilegio in ordinem collateralis consilij adsciti sunt, nā illi actu consiliū præstant, & ideo digniores per tex. in l. ij. C. vt digni. ordo serue. lib. xij. declarat Bal. in proœ. ff. 1. col. in fin. & seq. faciunt dicta per Ias. in l. ij. C. de inoffic. testam. Alex. in l. à diuo Pio. §. sic quoque. in 4. col. de re iud. Abb. & Imol. in c. tua. de his quę fi. à prel. in c. cùm literis. de testibus. in cap. cùm te. de rescriptis. per Luc. de Penn. in l. neminem, in fi. C. de decur. lib. x.
45 † Cæteri feudatarij Consiliarij Regij nuncupantur; quia tenentur etiam consilio Regem iuuare, nō hostes Regios. in c. 1. de forma fidel. & in c. 1. de nou. for. fidel. & in c. 1. in glo. qualiter iur. deb. vas. domino fidel. & gl. in extrauagan. ad
46 reprimen. in verbo Tangat. † Et ideo pro consilio & exhortatione facta per literas ad Ferdinandum Sanseuerinum, Antonius Grisonus feudo priuatus & peremptus fuit: consilio collaterali, & Patribus ita iudicantibus: licèt ad illum literæ non peruenissent; quæ decisio addenda est his quæ dicūtur in l. siquis non dicam rapere. C. de
47 Episco. & cler. & Feli. late, † quando conatus puniat, in tit. qui sint rebell. in verbo Machinantur. & in c. 1. §. item si fidelis. in gl. in verbo Exercuerit, quibus mod. feud.
48 amitt. cum sim. † Et istæ dignitates

tes temporales sint compatibiles cū dignitatibus ecclesiasticis, quia ex certa scientia Regis Episcopus potest esse Comes & habere feuda; vt in d.c.1.de mili.vasal.& Comes potest fieri Episcopus, vt per glo. in c.eos. in verbo Seculares. 2.q.3. c.inter dilectos, de fid.instr.in c.fi. qui cler.vel mona.in 6.in c.ex par
49 te. de for. compe. † Sed vtrū creatus Comes, qui erat popularis, remaneat popularis, fuit dubitatum in persona Ioannis Caroli tramōtani, viri (vt aiunt) del populo, quo nomine plebs Neapolitana significatur, cum de iure populi appellatione etiam nobiles contineantur. §.plebiscitum. insti.de iur.natural. gen. & ciuil. fuit hic creatus Comes Materæ, & videbatur potuisse astringi ad munera popularia, quibus antea vsus fuerat, per ea quæ dicunt Vital. & Imol. in l. falsa demonstratio. ff.de condi.&
50 demonstrat. † ꝙ notarius creatus Doctor, non desinit esse notarius, sicut nec effectus Episcopus: vidi instrumenta reassumpta per Notarium Episcopum Neritoni, sicut Monachus effectus Abbas nō desinit esse monachus.l.fin. de symo. & Pedona effecta Regina nō desinit esse Pedona, secundum aliquos, vt in quæstione, De scaccomatto, per Barr.in d.l.falsa demōstratio. ff.de condi. & demonstra. Bart. Paul. & Alex.in l.legatum.§. siquis ex officio.ff.de lega.3.

¶In contrarium videbatur, ꝙ ille ordo popularium non esset cōpatibilis cū dignitate: quia non conuenit, Comitem & feudatarium Regium, qui est effectus nobilis, sedere & esse collegam cum cerdonibus & sutoribus & plebeis, ideo non debet ad munera illius ordinis astringi, probatur per tex.in l. vniuersos.C.de decur.lib.x.vbi tabellio effectus decurio abstinet à tabellionatu, & probatur per id quod dicit Bal. in l.quisquis. C.de Episc.& cler.quòd Rector qui pro miserat scribere librum, ante dignitatem, non poterat astringi ad scribendum, quia suæ non conuenit dignitati. & allegant Iac.Butr. ita tenentem, & sequitur Dec.in c. quoniam Abbas. in 3. not. de offi. deleg.& de Comite videtur tex.in l.eos. C.de excusa. mu. lib.x.probatur etiam expresse per tex. in l.mu
51 niceps.ff.ad municip.† vbi senatoriam dignitatem adepti, quò ad onera & incommoda, desinunt esse municipes: secus quò ad commoda. l.senatores. ff.de senator.l. pen. C.de incolis lib.x. & in simili casu per illum tex: consuluit Alex. in cons. 121.vol.5. nec quicquā videtur magis onerosum & incommodum quàm subire onera cum his qui sunt gradu & ordine inferiores, patet quia datur in pęnam, in c.at si clerici.de iud.& in milite ab ordine & gradu misso, probaē per text.in l.in maiorib. C.quemadmo.ciui.mun.lib.xij. Quòd maioribus honoribus functi, ad minores non sunt euocandi, probatur etiam in l. honores. §. hi qui. ff.de

ff.de decu.argum.à contrario ſenſu, ꝙ plebei non poſſunt vti muneribus poſitorum in dignitate, ergo nec poſiti in dignitate debēt cogi ad munera plebeiorū. & hoc clarius probat tex.in l.iij. §.pręſes. ff.de muner.& honor.ꝙ munera ſunt diſtribuenda ſecundum gradus & dignitates non ſine diſtinctione: ergo non cum plebeis, & licèt aliquando exercuerit popularia, non tamen ſibi perpetuò pręiudicauit. l. qui conditioni. C.de his qui ſponte. lib. x. & in l.is qui certa.ff.de immunit. Bart.in conſ. incip. Commune Spoleti. Roma.
52 in conſ.252.& 44.Nec debet † feudatarius ea facere propter quæ nō poſſet eſſe in curia ſine dedecore. cap.1.ibi glo.an ille qui inter. frat. do. l. neque famoſi. C. de dignita. libro x.

¶Non obſtant cōtraria,quia procedunt quò ad ea quæ ſunt commoda,& quò ad volentes,d.l.municeps.& ideo non potuerunt cogi à nobilibus ſedilium,vt per eos eorum funera curentur, vt habeāt veſtem lugubrem & facem cereā: vt fuit dictum in funere D.de forteza Regis Cancellariani;& licèt illa munera videantur honorabilia inter plebeios,tamen non ſunt nobilibus honorabilia,& in hoc ſtādum eſt communi æſtimationi,q̄ eſt in loco & patria,ſecundū Bart. in l.j. C.de dignit.lib.x. Audiui ꝙ non potuit cogi dictus Comes ad munera plebis, & cum hoc dixiſſem D.Petro Sarriano effecto Regio Conſiliario,noluit amplius ſe in plebeis immiſcere:& hanc concluſionem firmat notabilis deci-
53 ſio Guid.Pap.num.385.ꝙ † plebei tenentes caſtra non debent contribuere cum plebeis.Patet ex his quę diximus ſpecialiter in Baronibus
54 eſſe ſtatuta: † & ideo quāuis vaſalli nō poſſint prohiberi ne ueniāt ad Regē,vt per Luc. de Pen. in l.j.
55 C.vt nemo ad ſuum pat.lib.xj.†tamen Barones non poſſunt mittere ad Regem pro eorum negotijs inconſulto Prorege & ſine ſuis literis, quia primò adeūdus eſt Vicerex, & illud quod per ipſum expediri poteſt non eſſe petendum à Rege per nūcium ſiue legatum; caſus eſt expreſſus in l.iij.& fi.C.de legat.lib.x. Per quem tex.ego dicebam ꝙ Ferdinandus Sanſeuerinus potuit repelli à Cæſare dum fuit miſſus ſine literis & conſenſu Viceregis.vnde in l.ſiquis decurio.C. de decurio.lib.x. & per d.l.fi. pro-
56 batur † ꝙ Barones nō poſſunt cōgregari ſine licentia Viceregis: & debent cōgregari in Curia ſeu loco publico. Et ideo tempore quo Dux Albaniæ veniebat ad inuaſionem Regni & Barones congregauiſſent ſe ad ædem Sancti Dominici, fuerunt grauiter reprehenſi per Andream Carrafam tunc locū tenentem in hoc Regno Don Caroli de la Noy tunc Viceregis. faciūt ea quæ dicit Bal.in l.j.ff.quod cuiuſque vniuerſi.nom.& ideo cū eſſet facta apud Sanctum Laurentium vnio Baronum & populi in anno

anno 1547. Ego, licèt vocatus vt Baro terræ molinarię nolui interesse, faciunt quæ dicuntur in l.j. C.de monopol.& in l.j.& ij. C.de
57 seditio.† Itē licèt indulgentia Principis sit latè interpretanda, tamen non comprehendit vasallos Baronum, quia non præsumitur iurisdictionem Baronibus Principem voluisse tollere. Et ita fuit obseruatum in primo indulto facto per
58 Regem nostrum Philippū,†quod limitarem non procedere quādo indultum fieret ob publicam vtilitatem, vt in banno facto, ꝙ qui cęperit vel occiderit bannitū non possit molestari pro quocunque delicto:quia etiam vasalli Baronū includuntur, vt suprà dixi in prin. super hoc verbo Comitum. probatur ex his q̄ in simili dicit Bart. & Bal.in l.si quis in graui.§.hi quoque.ff.ad Syllan. Salic.in l.ij.C.de noxa.& in l.iubemus. C.de sacros. eccles. & in l.nullus. C.de curs.publi. lib.12.
59 ¶ Item † Barones sunt vocandi ad parlamentum, vt aiunt, quando Rex voluerit subuentionem à regnicolis in consuetudine Regni. Sed vtrum quando Rex voluerit aliquid imponere pro publica vtilitate sint Barones vocandi? videbatur ꝙ sic, quia tractatur de eorū interesse.c.cum omnes.de constit. not.in l.de vnoquoque.ff.de re iudic.per Bart. in l.omnes populi.ff. de iust.& iur.in c. cùm ecclesia.de cau.poss. & propr.in l.non ambigitur.ff.de legib.in l.fi.C.qui bon.
60 ced.pos.† Ad illud enim ad quod ex l.feudi non tenentur, vel ex cōsuetudine Regni, vt ad Adoham, vel pro maritanda sorore & amita, vel militia fratris, aut pro releuio, feudatarij non possunt astringi.c.1. §.præterea. de leg. Corrad. Gl.in cap.1. quid sit inuestit. & in c.1.qualiter Domi.proprie.priuet. & extant quamplura capitula concessa per Regem Cath.& Maiestatem Cæsar. Contrarium videtur dicendum, per regul.is qui potest inuitis.ff.de regu.iur.l.iiij.§.1.ff.de
61 fideicom.libe.† Potest enim Princeps ex causa necessitatis imponere subditis.Glos.in rub.C.de super indict. lib.xij. vnde in Sicilia frumento extrahendo dicitur fieri superimpositū & in tractis (vt aiūt) & alijs exituris mercium fit impositio per Regem. & propterea pro claudendis tractis non vocatis Baronibus & vniuersitatibus potuit prouideri ꝙ solueretur certa quantitas. Ista probantur satis apertè in l.quoties vrgente necessitate. C.vt nemi.lice.in empt.spec.lib.x.& ibi
62 Luc.de Penn.post Bar. † & non solum pro seruitio Curiæ, sed etiam ob populorum vtilitatem potest fieri taxatio pretij frumentorum etiam vilius q̄ sit iustum pretium, quando fames sit magna, & pauperes iusto pretio emere nequirēt, quod vidimus aliquoties seruari, & est notatu dignū secundū Luc. in d. l.quoties, faciunt latè dicta per Felin. in c.nonnulli.col.20.de rescrip.Roma.cons.436.& 310.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Descendentium causa prima est in successione.*

2 *Fœminæ iure ciuili cum masculis ad parentum successionem æqualiter uocantur, sublata sexus differentia, quam contra legem 12. tabularum posteritas induxerat.*

3 *Feudorum consuetudines post legem 12. tabularum successerunt, ex quibus à successione fœminæ excluduntur.*

4 *Fœmineus sexus de iure feudorum est incognitus, nec habet virtutem repræsentationis vt succedat in locum patris, & repræsentet patrem.*

5 *Feudum si sit pretio acquisitum, an in eo fœminæ succedant.*

6 *Fœminas in feudo succedere, feudi contra naturam est.*

7 *Patruum feudatarij filiam à successione feudi excludere in quibus feudis obtineat, longa theorica discutitur.*

8 *L. vindicantem, ff. de euict. interpretatur.*

9 *Feudi natura an mutari seu alterari intelligatur, si feudum fœminæ à Principe concedatur.*

10 *Fœminas in feudis nō succedere, nisi ex speciali pacto expresse prouisum sit.*

11 *Ratione legis aut dispositionis correcta aut sublata, etiam ipsa dispositio sublata censetur.*

12 *Feudum inhabili quando conceditur, censetur concessum vt possit seruire per substitutum.*

13 *Fœminarum successio in feudo fœmineo, an sit ex natura feudi.*

14 *Substitutus filio naturali non excluditur per filios naturales.*

15 *Feudum vbi conceditur fœminæ, filia descendens ab ea, non censetur aliquo iure inhabilis; quia lex feudorum à paterno, non à materno feudo excludit.*

16 *Interpretatio vel extensio non debet fieri ab expressa dispositione ad præsumptam inter personas odiosas.*

17 *Filius naturalis licèt fuit prædilectus substituto in expressa dispositione, non tamen licèt argui ex præsumptione iuris, vt nepos etiam eius uideatur prædilectus.*

18 *Statuto quamuis filij naturales essent habiles ad succedendum, non ideo tamen facerent deficere fideicommissum; licèt secus sit in legitimis iuris præsumptione.*

19 *Præsumptio iuris cessat, vbi non militat fauor respectu eius cuius gratia ius præsumit.*

20 *Princeps in concessionibus suis uidetur subintellexisse quod ius vult.*

21 *Feudū si fœminæ & filijs seu hæredibus suis concessum sit, videtur Princeps de masculis tantùm sensisse.*

22 *Princeps etiam si vtatur verbis generalissimis quibuscunque, nunquam inuestitura censetur alios ad successionem uocare, quàm eos qui aliàs de iure possent succedere. Duas tamen limitationes ibi habes ab auctore traditas nu. 23. & 24.*

25 *Concessio facta, quòd quis liberè testari possit, intelligitur tamen secundùm regulas iuris.*

26 *Concessio Principis in dubio recipit interpretationem à iure communi.*

27 *Quando per iura feudorum, etiam à simili arguendo, casus decidi non pōt,*

D tunc

tunc ad iura ciuilia recurrendum est.

28 Pacta apposita in inuestituris feudorũ, intelliguntur secundum consuetudinem feudorum.

29 Filia licèt non à materno, sed à paterno feudo expreßè excludatur, tamen ratio exclusionis est generalis, nec respicit personam eius cui succeditur, sed succedentis.

30 Interpretatio eo fortius sumenda est, quòd concordat cum iure antiquo.

31 Quantominus potest, interpretandum est fore à iure communi recessum.

32 Sicut in his, quæ contra regulas iuris expreßè inducta sunt, non sequimur regulas iuris; ita in his, in quib. nihil contra regulas iuris exprimitur, non debemus à iuris regulas deuiare.

33 Princeps dum inuestit fœminam de feudo, tacitè ipsam habilitat, quæ seruire non potest.

34 Dispensatio est, quæ fit fauore fœminæ, ut admittatur ad successionem in feudis deficientibus masculis.

35 Habilitationes sunt strictè interpretandæ, & personam non egrediuntur.

36 Pactum non excedit personam paciscentis.

37 Feudum per se sumptum licèt sit gratia seu beneficium, tamen quia inducitur relaxatio iuris communis, talis interpretatio non debet admitti, quæ sit contra naturam feudi.

38 Feudum, ad quod fœminæ admittuntur, an dici poßit priuilegium.

39 Priuilegia, quæ conceduntur alicui magno Principi cum casibus reseruatis, non transeunt in generali alienatione cum assensu, facta personis inferioribus, quibus talia Rex non fuisset concessurus.

40 Speciali indigentia expreßione non ueniunt in generali dispositione.

41 Generalitas rationis operatur, ut licèt semel sit ipsa ratio rescissa & sublata in persona unius, duret tamen in cæteris firma.

42 Intellectus ad cap. 1. de natur. success. feud.

43 C. j. §. ad filias. de grad. succ. nouus ab auctore affertur intellectus.

44 Fœmina, quando ad feudum admittitur, dicitur contra legem feudorum uocari, ideo masculus à lege præfertur, ut minus natura feudi lædatur.

45 Feudum pacto trahitur extra naturales terminos feudi, tamen ad terminos pacti tantùm.

46 Taciti & expreßi quamuis idem sit iudicium, tamẽ cùm pactum sit contra naturam eius cui adijcitur, sufficit operari aliquo casu.

47 Fœmina si ex pacto admittitur ad feudum, non fit neceße ipsam eße hæredem inuestiti.

48 Feudo in antiquo oportet quòd filius sit hæres patris, & in hoc deterioris conditionis est filius quàm agnatus.

49 Feudum si recipiatur pro se & hæredibus masculis & fœminis, propter uerbum Hæredibus, non obstante pacto requiritur, quòd fœmina sit hæres etiam agnata.

50 Fœmina adhuc non succedit in feudo masculis extantibus, licèt à fœmina fuerit facta concessio.

51 Feudi si non sit certa natura, illudq; cõcedatũ uiuenti iure Francorũ, intelligitũ concessum, q; in eo primogenitus

succedat:

succedat: si verò uiuatur iure Longobardorum, intelligitur sub illius iuris determinatione concessum.

52 Feudum intelligitur concessum secundum propriam naturam feudi.

53 Actus natura potius, & subiecta materia est spectanda, quàm facientis actum qualitas.

54 Personæ qualitatem concedentis tunc attendi oportet, quando voluntatis est quæstio: secus in feudo, cùm sit certa illius à iure determinatio.

55 Voluntas illius frustra consideratur, cui potestas deficiat.

56 Tacita ex mente subintelligi illud non potest, quod sit contra regulam.

57 Voluntas & intentio tacita, si non transit in dispositionem vbi requiritur, nihil operatur.

58 Iure Longobardo fœminæ non sunt penitus inhabiles ad succedendum.

59 Ius Longobardum fuit ius commune in Regno.

60 Ius Frācorum est ius speciale in Regno.

61 Fœminæ nisi maritatæ & dotatæ essent ab eo, de cuius successione tractatur, non essent à succedendo exclusæ.

62 Frater si dotasset sororem de bonis sibi obuentis à patre pro rata paragij debiti ipsi sorori in hæreditate patris, nihilominus soror non excluderetur.

63 Statutum excludens sororem dotatam à fratre à successione fratris non excludit sororem dotatam à fratre de portione bonorum paternorum ipsi debita.

64 Differentia inter ius Longobardum et ius Francorum circa dotationem.

65 Forma inducta uidetur per illa uerba, Tunc excluditur, quæ fuerit dotata etc.

66 Formæ specificè est satisfaciendum.

67 Bona dicuntur deducto ære alieno.

68 Filia dici potest indotata si pro maiori parte de bonis ipsius filiæ dos data fuerit.

69 Frater in dubio censetur dotasse de eo, quod debebat sorori.

70 Aditione proprium est effectum patrimonium.

71 Filia exclusa à succedendo patri, non est exclusa per mediam personā filij.

72 Effectum magis consideratum à legislatore quàm nudum nomen.

73 Glo. in const. seq. verbo Dotatæ, declaratio.

74 Dotatio voluntaria non excludit sicut necessaria.

75 Frater sororem de suo dotare non tenetur.

76 Fœminæ non succedunt in bonis Comitis, Baronis & militis.

77 Consanguinei in gradu remotiori non succedunt exclusis fœminis.

Textus constitutionis.

N ALIQVIBVS. Cū in ista cōstitutione, de successione descendentium dispo-
1 natur, † quorū prima est causa. auth. in successione. C. de legit. hæred. c. 1. de grad. succed. in feud. l. pater filium. ff. de inoffi. testam. Præmittendum est,
2 † quod iure ciuili fœminæ cum masculis ad parentum successionem æqualiter vocantur, sublata sexus differentia quam contra legē duodecim tabularum posteritas indu-

xerat.l.maximum vitium.C.de liber. præterit.l.lex duodecim tabularum, C.de legit.hære. Illa enim naturalis ratio, quæ filios ad successioné vocat, vt in l. cùm ratio. ff.de bon.damn.l.scripto. ff.vnde lib.& in l.nam & si.ff.de inoffi.testam. c.ius naturale. j.distin.inter mares & fœminas non distinguit, ideo lex duodecim tabu. naturalé rationem sequuta, differentiá inter eos non constituit.l.ij. C.de legit.hæred.d.l.lex 12.tab.§. sed hæc quidem vetustas.instit.de exhæteda.liber.

3 † Successerunt deinde feudorum consuetudines, ex quibus à successione fœminæ penitus excluduntur, vt in c.1, §. hoc autem notandum, qui feud. dar. poss. & in c.1.in fin.quid sit inuestit. & de grad.succe. vers.ad filias. & in c.1. quemadmodum.ad fin. & de succes.feud. §. filia verò.cum simil. & dicit Neapoda. in consuet. si moriatur.in verbo Pronepotib.col.2.

4 † q sexus fœmineus de iure feudorum est incognitus nec habet virtutem repræsentationis, vt succedat in locum patris & repræsentet patrem.c.1.de eo qui sibi & hęred. suis. faciunt dicta per Bar. in l.liberorum.in antepen.col.vers.quæro,pone.ff.de verbo.signi. per Salice. & Cyn.in l.j. C. de adulterijs.

5 † etiam si feudum esset pretio acquisitum,secundùm Andr.in d.§. hoc autem. & Cardi. in §.& quia. eo. tit. licèt aliqui teneant contrarium, vt Odofr. in summa. feud. tit.qui succe.in feud.Iacob.de Beluis. & Nicol. de Neap.post glo.in c.1.de benef.fratr.& in c.1.de feuda.in vic.leg.commisso. Lud. Roma.in cons.1.& Curt.Iun.in tract. feud.de succe. feud.limit. Quibus potest respóderi per rationes Cardinalis in d. §. & quia vidimus. & Curt.Sen.in consi.49.col.1.de quo per Soci.in consi.257. 2.lib.& Deci.in consi.139. in princ.& 208. Et propterea dixit Iacob. de Ardiz.in sum.de succes. feud. col.3.

6 † q est contra feudi naturam fęminas in feudo succedere. & dicit Bald.in l. si familiæ. C.famil.ercifcun. quòd

7 † filia feudatarij ad excludendum patruum non poterit opponere exceptionem l. vindicantem. ff.de euict.q in diuisione patri suo feudum obuenerit,

8 † quia dispositio l. vindicátem. quando ex natura rei succedit euictio locum non habet,vti etiam tenent ibi Cyn.Paul. & Salic. agitur enim per patruum secundum naturam rei ad exclusionem fęminæ à successione feudi. argum.l.si seruus. ff.de euictio. sequitur Crot. in l. qui Romæ. §. duo fratres.col.19. ff.de verb. obli. Aret.in cons.3.& Curt.in cons.49. & seq.Loffr.in cons.14.nu.59.licet agenti remedio adipiscendę.l.fin. de edict.Diui Adri.non obstet exceptio, q sit fęmina,vt per Io.Andre.in add.Specu. in tit.de testam. §.pen.circa fi.& per Bal.& Ias.in d. l.fin.Curt.in trac.feud. 2.par.q.21. quia posset demonstrare postea se habilem : quod dictum non procedit sine dubio : per ea quæ dicuntur

cuntur in d.l.fin. & in l.si de vi.ff. de iud.& in l.ij.eo.tit.de edic.Diui Adria. & in c.Imperialem. de prohib.feu.alienat. per Federic. Ange. in consi.139.incip.Nautius. declarat & allegat plura D. Matthe. in decis.119. & limit. Albert. Brun.in cons.18.col.3.in fine. cum sequen. Hinc oritur notabilis disceptatio,
9 † an huiusmodi feudi natura mutata, seu alterata intelligatur, si feudum fœminæ à principe concedatur, vt tunc descendens fœmina succedat,& Obertus de Orto & Girar.Capi.in cap.1.in princ.part.de feu.fœmi.Bal.& Aluarot. post antiquiores in c.1. de natur.succ.feu. per illum tex.ibi, Nisi fœmineum sit, tenent apertè quod sic.& in eandē sententiam inclinat Rom.in consil.367.col.fi. & dicit esse communem, Io.de Rip. in 1.libro respōs. cap.1. fol.7. Et propterea Curt.in tract.feud.3.par.col.2.reprehendit Andr. tenentem........post glo.in d.cap.1.de feu.fœm. & in d.c.1.de
10 natu.succ.feu.3.col.† quod nisi ex speciali pacto expressè prouisum fuisset, fœminę nō succederent:& pro illorum opinione cōtra gl.& Andre.satis videtur facere, quod rationes exclusionis fœminarum, quæ habentur in d. §. hæc autem notandum.per glo.& alios. & Andr.Tiraquel.de legib. cōnubialib. in gl. vel illa, quod non possint leuare faidā, Glo.in c.1. an mutus, vel aliàs imperfectus. vers. in similib. per Bal. in l. quoties. C.de suis & legit. vbi considerat, quinque rationes fuerūt neglectæ ab ipso concedente dum cōcessit fœminæ. Ideo ipsa etiam exclusiua dispositio reiecta censeri debet ex mente concedentis. argum.cap.cùm venissent. de iudic.
11 l.ex facto.ff.de vulg.& pup. † correcta enim & sublata legis ac dispositionis ratione, etiam ipsa dispositio sublata censetur. Gl.in l.j. vers.prouidentia. ff.de legi.tut. & in l.j.C.eo.tit.per Alex.in l.j.col.3. ff.solu.matr. Ias.in l.si quis filium. C.de inoffi.testam. Alex.in l.j.col.
12 antepen.ff.si cert.pet.† vt in simili quando conceditur feudum inhabili, censetur concessum vt possit seruire per substitutum, secūdum Andr.in c.1. de milit.vasal.qui arma belli.in fi. Spec. in tit.de feud. §.quoniam. vers.21. & Andr.in d. c.1.de benef.fœmi. Nec obstat fortissimum fundamentum quod dicit se facere D. Mattheus in d. c.1. de feud.fœmi.in princ. quod fœmina nō debet habere maius priuilegiū quàm masculus in feudo, vt sicut masculo inuestito fœmina in feudo nō succedit, ita nec fęminæ succedatur. Nā adhoc dupliciter respondetur. Primò, quod non inconuenit id Principe volente, de cuius interesse tractatur. l.in re mādata. C.mand.l.in commodato.§.sicut. ff.commo.Glos.in cōstitu.sequen. vers. voluntas enim ipsius concedentis demōstrata est ex cōcessione facta inhabili ad seruiendum, per quam sublata censetur ratio exclusionis fœminarū, vt prędixi, secūdum opin. Oberti & Girardi.

Secundò respondetur, tenendo il-
13 lorum opinionem volentium, † ꝙ
successio fœminarum in tali feu-
do est ex natura feudi, per text. in
d. c. i. de natur. succes. feu. ibi, Nisi
fœmineum, vt in cap. i. §. ad filias.
de grad. succe. in feu. ibi, Nisi eius
conditionis sit feudum, ꝙ fœmi-
na, cui feudum conceditur, nō ha
bet hoc ex priuilegio, nisi secun-
dariò & consecutiuè ex natura feu
di, prout multa conceduntur, quę
aliàs concedi videretur inconue-
niens. l. ij. ibi glo. & Bal. C. de na-
tur. lib. l. si aliena. §. pater. ff. de vsu-
cap. not. in l. iij. C. de iudi. Adduci-
tur etiam pro hac opinione Ober.
& Girar. elegans decis. Pet. de An-
char. in consil. 341. incip. Pro ma-
iori intelligentia. col. 3. vbi voluit,
ꝙ concessio facta per fęminā opo-
ratur, vt fęmina non excludatur à
successione eius cui facta fuerit cō
cessio. arg. l. plenum. §. equitij. ff. de
vsu & habit. l. ex facto. §. siquis ro-
gatus, ff. ad Trebel. Potentiore igi-
tur ratione videtur, vt nō excluda
tur, si fuerit concessio facta fœmi-
næ, & illam sentētiam firmat Bal.
in receptione emphyteusis, in c. q̃
in ecclesiarum, de cōsti. Ias. in l. sed
& si hac. §. liberos. 1. no. ff. de in ius
voc. Catell. in memor. verb. Immu
nitates. & licèt Ias. contra opinio-
nem Petri de Ancha. adducat tex.
in l. generaliter, §. cùm autē. C. de
14 instit. & substitu. † vbi substitutus
filio naturali nō excluditur per fi-
lios naturales, prout ponderāt ibi
Ang. Paul. de Cast. & alij; tamē idē
Ias. in d. §. cùm autem. in fi. Respō-
det, ꝙ ibi versatur substituti præ-
iudicium, quę solutio in proposi-
to casu nō tollit argumentū: nam
considerari potest alterius præiu-
dicium, quando superesset frater
morientis qui posset aliàs succede-
re, vt in c. i. de succ. feud. vel agna-
tus, quādo feudum effectum esset
antiquum, vt in c. i. de succ. feu. &
in c. i. de grad. succ. in feu. cū sim.
hi enim à fœmina excluderētur si
esset proximior, & posset ex ratio-
ne prædicta succedere, itaque per
illum tex. firmaretur potius cōtra-
ria sentētia, quàm tolleretur solu-
tio Ias. & licet illum text. variè Do-
cto. intelligant, vt per Mod. post
Abb. in c. in præsentia. de probat.
& Soci. in l. cum auus. ff. de cōdi. &
demōstra. Alex. in d. l. ex facto. §. si
quis rogatus. Tamen quod attinet
ad quæstionē istam, dici potest, ꝙ
15 hic casus est diuersus ab illo: † nam
quādo feudum conceditur fœmi-
næ, filia descendēs ab ea, non cen-
setur aliquo iure inhabilis, quia
lex feudorum à paterno nō à ma-
terno feudo excludit. d. c. i. §. ad fi-
lias. cum simil. nec est aliàs odiosa
filia fœmina, vnde interpretatio q̃
resultat ex illa concessione, cōcor-
dat cum iure ciuili, quod nullam,
vt dixi, differētiam constituit. d. l.
maximum vitium. Sed in termi-
nis dicti §. cum autē. sumus inter
16 psonas odiosas, † quarum fauore
nō debet fieri aliqua interpretatio,
& extēsio ab expressa dispositione
17 ad præsumptam; † vt sicuti filius
natu-

naturalis fuit prædilectus substituto in expressa dispositione, ita et videatur prædilectus nepos ex præsumptione iuris, probatur in l. humanitatis. C. de natu. lib. ibi § *Si hoc pater naturalis* §. & in l. fin. in fine. eo. titu. ibi § *In quibus voluntate* § vbi secundum verum intellectum expressa dispositio pro naturalib. permittitur. Sed tacita quæ resultasset ex præsumptione legis, vt in d. l. cùm ratio, nō admittit: odiosi enim sunt mero iure etiam naturales. d. l. fin. versi. filijs enim. & in l. legem Anastasij. eo. tit. & ideo secundum aliquos dicit Io. de Imol.
18 in d. §. si quis rogatus, † quod etiam si per statutum essent habiles ad succedendum, non facerent deficere fideicommissum: quia tanquàm personæ viles & odiosæ nō debēt gaudere huiusmodi iuris præsumptione, vbi non est expresse dispositum, sequitur Soci. in consi. 249. col. 17. in fi. vol. 2. De quo tamē latius per Mod. ibi, & in d. c. in præsentia, & faciunt ea quæ de odiosis personis dicuntur, vt non censeantur in generali dispositione. l. Lucius Titius testamento, §. Lucius Titius Damam. ff. de legatis 2. c. alma, de senten. excom. Andhar.
19 in consi. 159. in fi. † & iuris presumptio cessat, vbi nō militat fauor respectu eius cuius gratia ius præsumit.

¶ Contrariam tamen opinionem arbitror esse veriorem, quam gloss. & Andr. (vt dixi) tenent, ac Iacob. de Ardiz. vir magnæ auctoritatis & doctrinæ in 3. par. summæ tit. 1. col. 4. & Paris de Put. in suo cōpen. in tit. qui feu. dar. poss. post Andr. ibi. & in cap. 1. quemad. feu. ad fili. perti. & videtur apertè fundari ea ratione qua Andr. vtitur in d. c. 1. de benefi. fœm. & in c. 1. §. huius autem generis, ex qui. cau. feu. amitt. & in c. 1. de eo qui sib. & hæred. suis.
20 & in c. 1. de cap. Conra. † quod Princeps in cōcessionibus suis videtur subintellexisse quod ius vult. l. quæ ro. §. inter locatorem. ff. loca. c. causam. de rescrip. c. 1. §. filia verò. de success. feu. c. cum dilectus. de consuet. not. in l. hæredes mei. §. cùm ita. ff. ad Trebell. Bart. in l. vt iurando. §. si liberi. ff. de oper. liberr. Bal. in l. precibus. C. de imp. & alijs subst. col. 18. Aret. in l. iij. ff. de leg. j. Ias. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. col. 8. Alex. in consil. 87. col. 9. vol. 2. & Gemini. in singula. 24.
21 † ergo concedendo fœminæ & filijs seu hæredibus videtur de masculis tantum sensisse, vt ius vult. d. cap. 1. de natu. success. feu. quod fœmina penitus excludatur. d. §. hoc autem notandum. & per istam rationem fundatur opinio Bal. in c. primo, §. donare. qualit. olim feu. aliena. & in l. cùm virum. C. de fideicomm.
22 † Quòd etiam si Princeps vtatur verbis generalissimis quibuscunque, nunquam in inuestitura censetur alios ad successionem vocare, quàm eos qui aliàs de iure possent succedere, licèt idem Bal. in c. Imperialem. de prohibit. feu. alie. & in l. j. q. 34. ff. de rer. diui.

aliter

aliter teneat: cuius vltima opinio
23 esset verior, † quando illud verbũ, Quibuscunque, nihil operaretur, vt tenent Alberi. in l. fin. C. de iure emph. Io. de Imol. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verbo. oblig. & per eundem in prælud. feu. col. 18. Alex. in consi. 2. vol. 5. Ias. in consi. 155. in 5. vol. & in consi. 17. vol. 3. & per Moder. latè in l. Gallus. ff. de liber. & posthum. & in c. in præsentia. de probat. bonus tex. in l. si ita fuerit. ff. de leg. 3. & in simili tenet Paul. de Cast. in l. j. C. de fide instr. Glo. in clem. 1. de iud. vers. quibuscunque. & allegat multa Dec. in
24 cap. 1. col. 19. vers. † secundò limitatur, de probat. & latius disputatur per eundem in d. c. in præsentia, col. 22. Ægid. Bellame. in consi. 48. col. fin. in princ. Curt. in d. tract. col. fi. 3. par. & in cons. 1. post dictũ tracta. In simplici igit' dispositione semper illa interpretatio fieri debet per quam iuris regulæ obseruantur, vt per Bal. in l. j. col. 2. C. de iur. emph. Glo. in cap. cupientes, §. quod si per viginti, de electio. in l. fin. C. de indi. vid. toll. Bal. in c. 1. de alien. iud. mut. & in c. 2. de feud. dat. in vic. leg. commisso. Alberic. de Rosat. in 2. part. statuto. q. 109. Ludo. Rom. in consi. 483. & 499. & dixit notabiliter Bal. in l. si quãdo,
25 C. de inoffi. testam. † ꝙ concessio facta, ꝙ quis liberè testetur, intelligitur tamen secundum regulas iuris, vt latè reassumit Andr. Sicul. in tract. de præstan. Card. 2. q. Basi. in princ. & ita etiã tenet Bartholo. de Capua in constitut. Regni post
26 mortem, in additio. † Quia in dubio concessio Principis recipit interpretationem à iure communi. Allegat text. in l. ex facto, secundo responso, ff. de vulga. & pupillari substitu.

¶ Non obstat illud quod pro contraria parte dicebam, debere illam interpretationem fieri, quæ faciat pro filia, vt concordemus cum iure ciuili: in materia feudorum de-
27 bemus stare regulis feudorum, † & quando per iura feudorum, etiam à simili arguendo, casus decidi nõ potest, tunc ad iura ciuilia recurrendum est, c. 1. de feud. cogn. not.
28 in c. 1. de oper. no. nunciat. † Et ꝙ pacta apposita in inuestituris feudorum intelligãtur secundum cõsuetudinem feudorum, est text. in cap. 1. de eo qui sibi & hære. in c. 1. §. quinetiam, Episco. vel Abb. Glo. in cap. 1. quid sit inuest. in fin. not. Bald. in consil. 1. & 2. vol. 1. Alex. in consi. 59. in 2. col. vol. 5. & in consil. 29. col. fi. in 1. vol. Curt. in 3. par. tract. q. 12. & 17. Paris de reintegr. feud. chart. 34. col. 4. Glo. Parisien.
29 §. 22. tit. 1. † Et licèt non à materno sed à paterno feudo expressè filia excludatur, vt suprà dicebam: tamen ratio exclusionis est generalis, nec respicit personam eius cui succeditur sed succedentis, ideo nõ est distinguendum inter feudum patris & feudum matris, vt p And. hic in verbo Parentum successionem, vbi dicetur: & sic potest hic casus decidi, arg. vt per gl. in d. c. 1.

in vers.

in verſ. comprehenſus. immo videtur expreſsè decidi in c.1.de feu. fœmi. ſecundum vnum intellectũ de quo infra: & ꝙ etiam à materno feudo excludatur, ſatis probat tex. in c.1.in quib.cau.feud.amitt. in fi.ibi § *Si de eis nominatim dictum ſit* § vbi nõ diſtinguit de patre vel matre, ſed generaliter loquitur in

30 accipiente feudum.† & tanto fortius hæc interpretatio ſuméda eſt, ꝙ concordat cum iure antiquo, quo filij matribus minimè ſuccedebant, vt inſt. ad Tertull.in prin. prout in ſimili cõſiderat & arguit Curt. in conſi. 10. col.4.verſ.confirmantur præmiſſa.

¶ Nec obſtat, ꝙ qualitas ſemel in prima acquirente approbata cenſeatur etiam in deſcendentibus recepta.l.ij.C.de lib.& eor.lib.Quoniam reſponderi poteſt, diuerſam eſſe rationem in prima acquirente, ab ea quæ eſt in deſcendentibus: nam in prima expreſſit concedens, quod voluit & potuit, & ſeruari debet etiam contra regulas iuris.l.fin.C.de legi.l.j.ff.de conſt. princip.in l.fin.C.ſi contra ius vel vtilita.publi.c.tenor, de priuil.c.1. de cap.Corra.per Bald.in proœm. feud. quia in claris non eſt opus coniecturis.l.cõtinuus,§.cum ita, ff.de verb.oblig. & ita in ſimili reſpondet Dec.in conſ.191.col.3. ſed in deſcendentibus legem aliã ſucceſsionis non expreſsit,ſed ſub iuris diſpoſitione reliquit,l.commodiſsimè,ff.de libe.& poſthum.l.in his.ff.de condi.&demonſt.eo pręſertim

31 † ꝙ quanto minus poteſt interpretandum eſt fore à iure cõi receſſum.l.quamquam.C.de teſta. milit.l.ſi ſerui veſtri. C.de noxa.& in ſimilibus terminis tenent And. in cap.1. ex quib.cau. feud.amitta. Alex.in conſ.10.vol.3. Aret.in cõ-

32 ſil.14. col.4. † & ſicut in his, quæ contra regulas iuris expreſsè inducta ſunt, non ſequimur regulas iuris. l.in his quæ contra.ff.de legib. ita in his in quibus nihil cõtra regulas iuris exprimitur, non debemus à iuris regula deuiare. d. l. ſi quando, C.de inoffi.teſta.per Bal. in c.cum non liceat. de præſcript. Bart. in l.j. §.lex Falcidia. ff.ad leg. Falcid.in l.ſi verò. §.de viro. ff.ſol.

33 matr.† Præterea dum Princeps inueſtit fęminã de feudo tacitè ipſam habilitat, quæ ſeruire non poteſt,vt in c.fin.per gl.de elect in 6. c.ad hæc. de poſtul.pl. not. in c.1. de æta.& qualit.in fi.gl.in c.qui in aliquo.50.diſtin.per Bald.in l.eam quam, C. de fideicõ.& propriè in terminis huius conſtitut. dicit D.

34 Matth.in deciſ.320.† ꝙ eſt diſpenſatio quę fit fauore fęminæ,vt admittatur ad ſucceſsionem in feudis deficientibus maſculis, vt infrà dicam.

35 ¶ Sed† iſtæ habilitationes ſunt ſtrictè interpretandæ,& perſonã non egrediuntur, vt in ſimili loquitur Bald.in conſi.112.1.vol.c.1.& 2. de fil.preſbyt.glo.in cap.ordinarij.in verſ.diſpenſatio,de offic.ordi. per Bart.in l.ſi tibi. §.pactum conuentum,ff.de pact.in l. quia tale.ff.ſol. matr.

matr. & in istis terminis conside-
36 rat Andr. † pactum non excedere personam, in c.1. qui feud. dar. pos. & ideo habilitatus ad succedendũ patri, non est habilis ad succedendum agnatis patris quando nõ sit restitutus natalibus, vt per Paul. & Soc. in l. adoptiuum, §. patronum. lo 2. ff. de in ius voc. & tenet Neapo. in cõsuet. siquis vel siqua. vers. legit. vers. sed quid si. & in vers. ex parte patris. vers. sed qui sint. Dec. in consi. 316. col. 3. vol. 2. & Curt. in
37 consi. 74. † Et licèt feudum de per se sumptum sit gratia seu beneficium, vt dicit Bal. in prælud. feud. col. 8. & ideo latè debeat interpretari quò ad ea quę soli concedenti præiudicant. c. cùm dilecti, per Io. Andr. de dona. l. fi. de const. prin. per Ang. in consi. 236. tamen quia induceretur relaxatio iuris cõmunis, quam non præsumitur Principẽ facere voluisse, per iura præallegata: immo potius voluisse se iuri communi reddere conformẽ: & quia actus non potest operari contra intentionem agentis. l. nõ omnis, ff. si cert. pet. ideo talis interpretatio non debet admitti cõtra feudi naturam: & ita sentit Bal. & Aluarot. in c. 1. §. filia, de success. feud. Declarando tex. in c. 1. de eo qui sibi & hære. suis. nam esset potius priuilegium, vt tenet Bald. in prælud. feud. col. 8. & Ias. in pręlud.
38 col. 11. vers. † An autem possit dici priuilegium, & quoniam non extenditur de persona ad personam, Andr. in c. Imperialem. in prin. de prohib. feud. alien. per Federic. l. si vnius, §. ante omnia, ff. de pactis. sicuti de gratia facta Baroni, ꝙ nõ præsit vasallo, determinat Par. de reintegr. feud. chart. 66. col. 1. Præterea potuit concedentem aliqua ratio mouere, quæ erat in matre prima acquirente, quæ nõ foret in descendentibus, iuxta not. in l. generaliter. in princ. C. de reb. credit. in glo. in verbo, A principali. in fi. glo. in c. 1. §. siquis. vers. præstanda. si de inuestit. inter Domi. & vasallis oriat. & ita in simili respondet Dec. in d. c. in præsentia. col. 19. vbi allegat tex. in c. 1. & c. nunquam. & pen. 56. distin. Et per hoc fuit sæpe
39 iudicatum in sacro Concilio, † ꝙ priuilegia, quæ conceduntur alicui magno Principi cum casibus reseruatis, non transeunt in generali alienatione cum assensu, facta personis inferioribus, quibus talia Rex non fuisset concessurus. arg. l. licitatio. §. fin. de publica. in l. tutorem, ff. de his quib. vt indign. & per Paul. de Castr. in cons. 8. col. 2. & vlt. 1. vol. nouorum. in l. cùm pa-
40 tronus, ff. de leg. 2. † & specialiter exprimenda nõ veniunt in generali dispositione. l. non tantum, §. non tamen omnia, ff. de excus. tut. Innoc. in c. ex his, de offic. delega. Quinimmò quoniã ratio, quæ fęminas excludit, est generalis omnes comprehendens, ideo licèt fœmina fuerit semel ad feudum admissa, non per hoc fœminæ descẽdentes ab ea debent admitti, argu. tex. in l. pr̃. §. quindecim, ff. de le. 3.

Quo

Quo arg. vtitur Bald. in l. fi. col. 2.
41 C. de suis & legit. † quoniam generalitas rationis operatur, vt licet semel sit ipsa ratio rescissa & sublata in persona vnius, duret tamen in cæteris firma, vt tenet Bar. in d. l. pater. §. fundum. Raph. Cuman. in l. filiusfamilias, §. diui. col. fin. & ibi Claud. col. antepen. ff. de leg. 1. & comprobat Crot. col. 14. in fine: & in proprijs terminis tenet Bald. in consil. 1. incip. Dominus Iordanus. vol. 1. col. 2. & facit tex. notab. iuncta glo. in c. 1. de eo qui sib. & hæred. & ibi Bal. respondet ad tex. in d. §. quindecim, & aliter Cur. in tract. feud. 2. par. q. 4. col. 3. in fine.
42 ¶ Non † obstat tex. in c. 1. de natu. succ. feud. dici poterit, non determinari hoc in illo tex. sed φ tantummodo relatiuè ponitur opinio quorundam ibi: tunc enim succedit filia matri & patri, secundum quosdam: & φ illorum opinio nō sit vera, demonstratur apertè in c. 1. de feud. fœmi. vbi contra opinionem Oberti & Girardi arguitur, φ ex ea sequeretur, fœminam succedere etiam masculis extantibus: quod est falsum: est autem falsum, quia talis natura huiusmodi feudi per consuetudinē aliquam attributa non reperitur, nec ratione constaret per superius allegata, & si talis natura esset, vt ad fœmineam prolem transiret, sine dubio etiam extantibus masculis transiret, vt infrà probabo: & sic ex isto falsò probatur opinio illorum esse falsam, prout And. declarat in d. cap. 1. §. & quia vidimus. col. 2. qui feud. dar. poss. & censetur esse reprobata in l. si fuerit. ff. de rebus dub. l. per seruum, §. denique. ff. de vsu & habi. Si igitur in d. c. 1. de feud. fœmi. reprobatur, necesse est dicere, φ in c. 1. de natur. succe. feud. non approbatur, ne contrarietas & repugnantia inducatur, sed potius altera lex per alteram, vt prædixi, declaretur. l. sed & posteriores, ff. de legib. vt per Bart. in l. fin. §. idem quæsiit. ff. de cond. indeb. l. cùm falsa. in fi. C. de iuris &
43 fact. ignor. † Neque tex. in c. 1. §. ad filias. de grad. succ. dum dicit { *Nisi eius conditionis sit feudum* } debet intelligi de feudo concesso fœminæ, quia potest intelligi quādo ad nullum seruitium datum esset, secūdum opinionē Bald. in d. §. & quia vidimus. Rom. in singul. 178. Moder. in d. c. in præsentia. licèt Curt. aliter sentiat in d. suo tract. 5. limit. vel si consuetudo alia aliter induxisset, vt not. in d. §. hoc autē notandum, per Andr. & Bald. in consil. 143. col. 2. vol. 1. & iō idē Obert. in cap. 1. quib. cau. feud. amitta. & in c. 1. de feud. March. & in cap. 1. §. hoc autem. qui feud. dare poss. de solo pact. loquut. est. Et licèt Aluarot. dicat, φ illud cap. 1. de benefic. fœm. sit factum ab Oberto, qui compilauit opus, & non est verisimile φ opinionem suam reprobatam reliquerit. Tamen respondetur, φ ille text. & quamplures alij, sicut c. hic finitur lex: nō ab Oberto sint, sed ab alijs scripti: patet ex diuer-

diuersitate stili: & ꝙ in tertia persona de Oberto loquatur, vti etiā de Girardo, in §. profectò. de leg. Conra. & in c.1. si de feud. vasal. & manifestè probatur in c.1. §. similiter. de capi. qui cur. vend. & opinio Obert. & Girard. similiter reprobatur, secundum opinionem Mediolanensium in c.1. qui testes sint necessarij. & contra opinionē ipsius dicitur iudicatum in cap.1. de gradib. & opinio Obert. reprobatur, & approbat opinio Girar. in cap.1. de leg. Conra. §. 1. in fi. Ex quibus constat post compilationem Oberti fuisse alia ab alijs adiecta: vel secundum glo. Parisien. in pri. sui operis. ipse idem Obertus sibi ipsi sæpe contrarius est, dum varias opiniones refert, nec in aliqua se firmare videtur, & sic ista opinio remanet firma: & si aliam opinionem teneremus, posset etiā reprobari quædam cōcordia, quā dicit Curt. in d. 3. part. sui tracta. col.2. se considerasse, videlicet, ꝙ extantibus masculis fœmina non succedat; si enim dicimus secundum Obertum, ꝙ ex feudi fœminei conditione filia matri succedit, per tex. in d. c.1. de natu. succ. feud. certè non deberet per existentiam masculorum excludi, quoniā constitueret differentia sexus contra rationem naturalem, vt suprà dixi. d. l. maximum vitium. nulla lege nec feudi natura id dictante: quòd si diceretur, nonne concesso feudo ꝑ masculis & fœminis, masculi præferuntur, c.1. de eo qui sibi & hæred. c.1. in fin. Episcop. vel Abba. Ergo consequentia seu illatio facta cōtra opinionem Ober. & Girar. in d. c.1. de feud. fœmi. nō est bona: quia non sequitur de necessitate ex præmissis. l. ij. §. ex his. ff. de verb. oblig. Respondetur illud

44 esse ob id † ꝙ fœmina contra legem feudorum vocatur, & ideo masculus à lege præfertur, vt minus natura & ius feudi lædatur,

45 l. ij. ff. de noxalib. † Pactum enim trahit feudum extra naturales terminos feudi, ad terminos pacti, secundum Bal. in d. c. 1. §. & quia vidimus. in 6. col. & in l. j. §. sed & si quis. C. de lati. liber. tolli. & in c.1. de feud. non haben. propr. natur. feud. ideo donec superest masculus nō patet aditus fœminę ad successionem, vt dicit tex. in d. c. 1. de eo qui sibi. Bal. in d. l. fin. C. de suis & legi. Sed isto casu fœmina nō ex pacto, sed ex huiusmodi feudi natura vocaretur, per illum tex. secū dum istam opinionem, ideo talis restrictio nulla lege distinguente

46 fieri non debet: † & quamuis taciti & expressi idem sit iudicium, l. cum quid. ff. si cert. pet. & sic, vti in expressa prouisione concedētis vt fœminæ succedant, admittitur illa distinctio, de qua in d. c. 1. de eo qui sibi & hæred. cum similib. ita & fortius videtur in prouisione tacita, arg. auth. multo magis. C. de sacrosan. eccles. Tamen cum istud pactum sit contra naturam feudi, sufficit operari aliquo casu per rationem prædictam, vt in d.

cap. 1.

cap. 1. de eo qui sibi & hæred. c. 1. de duob. fratrib. & ita in similibus terminis Curt. d. consil. 49. col. 44. secus tamen est in feudo fœmineo, secundum illam opinionē Obert. & Girar. quia cùm natura feudi nō repugnet, nulla est restringendi ratio, c. cùm cessante. de appellat. quia separatorum separata est determinatio: ergo etiam masculis extātib. fœmina succederet, prout considerabatur in d. c. 1. de feud.
47 fœm. si talis esset natura feudi. †Est tamen aduertendū, ꝙ eo casu quo filia ex pacto admitteretur, feudū diceretur ex pacto & prouidentia, secundum Bald. in consil. 82. incipiente, Proponitur ꝙ inuestiture, col. 2. in princ. vol. 1. dum dixit, ꝙ nō oporteret filium esse hæredem patris, & sequitur D. Matth. in c. 1. §. & quia. 7. col. qui feud. dare poss. Quod dictum non est simpliciter verum, quia licèt sit ex pacto admissa in feudo nouo, debet tamen hæres esse, vt in c. 1. & ibi And. an
48 agna. & † in antiquo oportet ꝙ sit hæres patris, & in hoc deterioris conditionis est filius quàm agnatus. d. cap. 1. & in c. 1. si vasall. feud. priue. & dixi suprà in rub. in prin. Nec videtur, ꝙ sit differentia inter marem & fœminam, quia in vtroque militat ratio pacti, qua mouetur Bald. Et tamen oportet masculum esse hæredem, & militat ratio qua mouetur And. & alij, ꝙ filius debeat esse hæres, ideo in vtroq; debet pariter determinari,
49 l. illud. ff. ad leg. Aquil. † Præterea si feudum recipiatur pro se & hæredibus masculis & fœminis, propter verbum hæredibus, non obstante pacto, requiritur ꝙ fœmina sit hęres etiam agnata in ipso feudo, vt in d. cap. 1. de eo qui sibi & hære. & in d. c. 1. an agna. l. nō tantum. ibi glo. ff. de peti. hæred. & ita tenet Neapo. in consuetu. incip. Et si testator. in verbo Disponere. Curt. cons. 1. & est vera opinio, vt per Loffre. in consi. 1. quicquid teneat Deci. in consi. 185. & D. Matthe. in consti. sequenti. in penul. & antepen. col. & sic non erit simpliciter verum, ꝙ non debeat fœmina hæres esse, quia ex pacto admittatur.
50 ¶Subsequenter etiam dico, † ꝙ licèt à fœmina fuerit facta cōcessio, adhuc fœmina non succedit per regulam & iura præallegata, quicquid nouissimè dicat Cur. in consil. 181. 2. part. Nec obstat, ꝙ in cōtrarium facere videbatur tex. l. plenum. §. equitij. ff. de vsu & habita. qui textus in argumētum pro opinione Petri de Ancha. adducitur, quoniam in his procedit quę non habent certam iuris regulam, vt latè per Roma. consil. 178. & dixit Luc. de Penn. in l. j. C. de impo. lu-
51 crat. descript. lib. 10. † Quòd si non sit certa feudi natura, illudq; concedatur viuenti iure Francorum, intelligatur cōcessum ꝙ in eo primogenitus succedat: si viuatur iure Longobardorum, intelligitur sub illius iuris determinatione cōcessū, sequit D. Matth. in deci. 248.

52 alias † cōceſſio feudi cēſeret̃ facta ſecūdum propriam naturā feudi, prout dixit And.in cōſt.dignum, & D.Matth.in conſti.Poſt mortē. col.iij. verſ.in contrarium. Bal.in c.1.de feu.dato. in vic. l.cōmiſſor. Par.de reintegr. char.74. & gl.Pariſ.in tit.1.§.22. Sed circa fœminas habemus certam iuris determinationem,quam concedentem ſequi voluiſſe præſumit̃,p iura allegata,
53 maximè † ꝙ potius naturę actus, & ſubiecta materia eſt ſpectanda, q̃ facientis actum qualitas, Petr.de Anc.in l.tres fratres.ff.de pact.Anto.de But. in c.ſi pro debilitate.de off.dele.Alex.in cōſ.30.vol.4. Dec. in reg. quoties idem.de reg.iur.& ita videntur intelligenda quæ dicuntur per Inn.& Abb.in c.paſtoralis.de donat. Bal.in l.ex milit.de teſt.mil.Iaſ.in auth.ingreſſi.col.6. C.de ſacroſ.eccl. ideo illius legis ratio ad p̄ſentis quæſtionis deciſionem adduci nō debet. ¶ Non obſtat,non videri fœminam ſuum ſexum abominatam, per tex.in d.c. ſiquis rogatus. dū à qualitate perſonę ſubſtituentis in dignitate cōſtitutæ naturales excluduntur:ita à qualitate perſonæ concedentis,nō intelligantur excluſę fęminæ.Qm̄
54 reſpondetur,†ideo qualitatē perſonæ cōſiderari in §. ſi quis rogatus; quia voluntatis erat qō,vt ibi dicit̃ de quibus filijs intellexiſſet,quę voluntas illis coniecturis deprehendi oportet, cū aliter ex diſpoſitione legis nō potuiſſet̃. Sed in quęſtione propoſita nulla debet eſſe voluntatis quæſtio cōcedentis, cùm certa ſit iuris determinatio,fęminam non ſuccedere,vt prædixi:ſub qua determinatione iuris videt̃ huiuſmodi caſus relictus. l.ſi extraneus. ff.de cond.ob cauſ.c.cauſam, quę. de reſcri.Et ſi voluntatem reſpicimus,conſiderare debemus, ꝙ aut hic caſus ponat̃ in Regina & Principe nō habente ſuperiorē, prout loquit̃Pet.de Anc.& ſatis de volūtate conſtar,dum patitur illas feudorū conſuetudines obſeruari,per quas fęminæ excludunt̃,arg.l.pręcipimus,C.de appel.ceſſat ratio nō præſumptę abhominationis ſui ſexus,ex huiuſmodi tolerantia, per no.in l.quę dotis.ff.ſol.mat.in l.ſi. ff.de iuriſ.om.iudi.c.2. de p̄b.in 6. l.Labeo. ff.de aqua plu.arc.l.Titia. §.Lucius,in gl.de leg.2.Aut ponat̃ hic caſus in inferiore,ſi nō habeat poteſtatem derogandi legibus, vel dandi alia lege q̃ feudum maneat,
55 † ſine dubio fruſtra cōſideramus illius voluntatem cui p̄tās deficiat. c.ius publicū.j.diſt. c.ſi diligēti.de fo.cōp.c.1.§.profecto.de leg.Cōra. & de alie.feud.§.inde pōt.quinimò ſi p̄tātem habeat,quis infeudando pacta q̄ voluerit rei ſuæ imponere poterit.d.l.in re mandata. C.mād.
56 Tn̄ cùm non dixerit,† non pōt ex tacita mente ſubintelligi, quod ſit contra regulā,vt in l.precib. C.de imp. & alijs ſubſt.l.fi.C.de inſti.& ſubſt.l.ij.ff.de vulg.& pup. & propriè in d.§.ſi quis rogatus. dixerūt Imol.& Alex. ꝙ qn̄ tacitū eſſet cōtra regulas iuris ꝓ expreſſo nō h̃r.

Sed

Sed in §.si quis rogatus, per exclusionem fideicommissarij ex voluntate defuncti, nihil fit contra regulas iuris, vt ibi per Docto. isto casu fieret, vt dixi; ergo argumentum non militat. Nec sufficit dicere, quod fœmina infeudans non fuit suo sexui contraria, si in illius fauorē ex-
57 pressè non disposuit: † quia voluntas & intentio tacita, si nō trāsit in dispositionē vbi requiritur, nihil operatur. l. quidam cum filiū. ff. de hæred. instit. Bal. & Imol. in l. quoties, §. tantundem. eod. tit. Imol. & Cuma. in l. si res obligata. in prin. ff. de legat. 1. Alexand. in l. iij. C. de liber. præter. Bal. in l. cum mirum, C. de fideiusso. Ias. in l. cùm quid. ff. si cert. peta. col. 5. vbi allegat. isto casu non disposuit vt fœminæ ad succedendum admitterentur: igitur intrepidè tenendum est fœminas non admitti, licèt fœmina infeudauerit.

¶ Nec circa feudorum successionē aduersus iura communia legemq; 12. tabularum consuetudo feudalis
58 induxit; † fuit tamen & ius aliud, quod Lōgobardum appellat, quo nō ita repulsę sunt fœminæ, vt essent pęnitus ad succedendū inhabiles, sed tantummodo dotatas à patre vel fratre p masculos repelli disposuit. l. si pater. & l. siquis filiā. de success. & in l. si sororis. & in l. si quis habuerit. eod. tit. in Longob. & ibi per Carol. & in pragmatica Reginæ Ioannæ, quæ dicitur la filingeria, per glo. in consti. sequen. in vers. con uga. Asten. in 2. artic. sui tract. statuto. col. 2. & declarat latè Neapodan. in 1. consuetu. in verbo in stirpem. & declarat circa hæc multa gl. in c. 1. §. hoc autem. in vers. legibus, qui feud. dar. poss.
59 & Marā. in suis dispu. q. x. Et † istud ius Longobardum fuit ius cōmune in Regno, vt in const. incip. Puritatē. vbi dicit Andreas, quod nemo ab illius obseruantia debebat excusari, vt in cōst. vt vniuersis, & in c. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohi. feud. alien. per Fede. & in prælud. feud. 3. par. Hoc tamen ali
60 ter reformauit ius Francorū, † qd est ius speciale in Regno, secūdùm Andr. in d. const. seq. & D. Matth.
61 in decis. 248. vt † nisi fœminę maritatæ & dotatę essent, ab eo eiusq; bonis, de cuius successione tractaretur, non essent à succedendo exclusę, secundum gl. Marini de Caramanico relatā in d. Regia pragmatica. & videtur satis rationi consonū, per ea quæ dicūtur per And. hic, & in constit. seq. Doct. in l. j. §. veteres. ff. de acquir. possess. Ias. in l. vt liberis. 3. col. C. de collatio. & hoc adeo esset verum, secundū aliquos relatos per Andr. in d. c. 1. de
62 natu. succ. feud. col. 6. quod † etiam si frater dotasset sororē de bonis sibi obuentis à patre, pro rata paragij debiti ipsi sorori, in hæreditate patris, nihilominus soror non excluderetur. probatur per id quod notabiliter decidit Bal. in l. neq; mater. in fin. C. de iur. dot. vbi voluit,
63 quòd † statutum excludens sororem dotatam à fratre à successione

fratris, non excludit sororem dotatam à fratre de portione bonorum paternorum ipsi sorori debita, & ita etiam consuluit Petr. Philipp. Corn. in cons. 171. vol. 4. & determinat Io. Campeg. in tract. dot. vltimæ par. q. 35. & q. 64. & in fortioribus terminis consuluit Soci. in consi. 121. col. 2. 1. vol. vbi plura allegat, ꝙ quando dotatur de bonis communibus, non est exclusa per statutum. & istam opinionem in Regno cōtra fiscum tenet Loffre. in c. 1. de natur. succ. feud. pōnderādo Regiam pragmaticā dum loquitur de dote legata: Et vltra ipsum hanc conclusionem videtur fundari posse aliter ex dicta Regia
64 pragmatica, dum † facit differentiā inter ius Francorum & ius Longobardorum. de iure enim Lōgobardo non attenditur, nisi ꝙ fuerit dotata, siue à patre siue à fratre, non distincto de cuius bonis; sed de iure Francorum requisitum est pro forma, ꝙ de bonis eius, de cuius successione tractatur, dotari
65 debuerit. Et † ꝙ sit inducta forma, satis apparet per illa verba. § *Tunc excluditur quando fuerit dotata &c.* § per ea quæ dicuntur per Bal. in l. cùm eorum, C. de senten. Bal. in l. si duo patroni. §. siquis iurauerit. ff. de iureiu. & per verbum, non aliter. l. de his. ff. de transact. l. fi. C. de vend. rer. ciui. lib. xj. not. in l. j. ff. de verb. oblig. l. non aliter. ff. de adopt. Vnde si secus dicerem vtiq; differētia in hoc inter vtrūq; ius considerata per Regiam prag-
66 maticam nulla esset, & † formę nō satisfieret specificę, vt requiritur §. aliud quoq; capitulum. in auth. vt cum de appell. cogno. per Moder. in l. Gallus. §. & quid si tātum.
67 ff. de liber. & posthu. Bona † enim dicuntur deducto ære alieno, & consequenter deducta portione legitima, seu paragio debito ipsi sorori. l. rem in bonis. ff. de acquir. rer. domi. Ergo dos dari debet de bonis fratris deducto eo quod de iure sorori competebat, aliàs non censebitur dotata de bonis fratris, nec erit exclusa. Et istam conclusionem firmant dicta per Curt. in consil. 27. col. penult. versic. ex his.
68 ꝙ † filia dici potest indotata, si ꝓ maiori parte de bonis ipsius filiæ dos data fuerit. & in terminis similis statuti sentit idem Capra in consil. 73. in 2. dub. ex quo dos debet dari de bonis dotātis, nec posset hoc casu dici sororem dotatā de bonis fratris, & quòd sit salua actio ipsi sorori ad petendū illud quod iure sibi debebatur, sicuti dicimus in patre dotante, per tex. in l. fin. C. de dot. promis. prout consuluit Ioan. de Monte Sperello, relat. per Bald. Nouell. in tracta. dot.
69 4. par. 6. priuilegio. Quoniam † frater in dubio censebitur dotasse de eo quod debebat sorori, & non de suo; quia de suo non tenebatur, cùm haberet aliunde, arg. l. si cum dotem, §. si pater. ff. sol. matrim. & dicam in 7. not. & actus debet censeri gestus ex ea causa, ex qua fieri debebat. l. fi. C. de alim. pup. pstan.

l. Gallus.

l. Gallus. §. quidam rectè. ibi glos. ff. de liber. & posthu. maximè cùm totaliter acquirat liberationem. l. post mortem, & ibi not. ff. quando ex facto tut. per Bart. in prima disputa. col. fin. Bal. in similib. termi. in l. fin. C. de dot. promiss. glo. in l. creditor. §. 1. ff. mand. Bart. & Alex. in l. j. §. nuntiatio. ff. de oper. noui nunt. & ita in specie tenet Io. Fabr. post Bald. in d. l. fi. C. de dot. promiss. quos sequitur Campeg. in d. tract. dot. 1. part. q. 24. & sentit D.
70 Matth. in 8. q. circa fi. & † quamuis per aditionem proprium sit effectum patrimoniũ. l. si auia. C. de dona. cum similib. not. Bal. in c. 1. Episcop. vel Abb. per Doct. in c. q̃. uis. de pact. & in d. l. j. §. veteres. ff.
71 de acquir. poss. & † ideo exclusa à succedendo patri, non est exclusa per mediam personam fratris, vt tenet Rom. in consi. 168. & Aretin. cons. 161. in 2. col. Curt. in cons. 63. Ias. in l. venia. C. de in ius voc. quia succeditur fratri immediatè, vt habetur in l. si donatione. C. de collatio. & in l. pactum dotali. eod. titu. Tamen isto casu duo considerantur. Primò, ꝙ (vt prædixi) de bonis ipsius fratris debet dotari: taliter ꝙ deducitur debitum. Secundò, ꝙ præsumitur dotata de eo quod sibi debetur per præallegata. & quæ per Curt. Iun. in cons. 10. in 4. col. circa fin. Bart. in l. j. 4. col. & ibi Alex. ff. sol. matri. Ideo cùm sit dotata de eo quod sibi debetur, non potest dici fore exclusam: ef-
72 fectum † enim magis legislatorem consideraste dotationis credẽdum est, ex bonis ipsius fratris, q̃ corticem & nudum nomen. c. relatum. de cleric. non residen. l. j. §. hoc autem. ff. quod quisque iur. l. ij. C. cõmunia de lega. per Aret. in l. si ita stipulatus fuero. §. possum. ff. de verbor. oblig. & pro huius opinionis corroboratione faciunt plura adducta per Albert. Asten. in d. tract. statutorum excludentium fœminas. art. 6. 4. membr. q. 10. & in 6. arti. quæst. 16.
73 ¶ Nec † obstat illud quod dicit gl. in const. sequenti, in vers. dotatæ. & Andr. in d. c. 1. de natu. success. feud. col. 8. in fin. ꝙ soror debet esse contenta de eo quod in die votorum habuerit, quoniam extitit contenta, & extitisse præsumitur respectu dotatis. l. si de certa. C. de transact. non respectu alterius suæ cessionis. arg. l. stipulatio ista. §. Grisogonus. ff. de verbo. oblig. l. quicquid astringẽdæ. eo. tit. bonus tex. in l. emptor. §. fin. ff. de pact. l. cum de indebito. ff. de probat. Et hanc opinionem sentit esse veram Luc. de Penn. in l. fin. C. quando & quibus quarta pars. lib. x. licèt dicat ꝑ Regiam curiam tempore suo non seruari, & D. Matth. in constit. seq. not. x. & tenendo præcedẽtem opinionem, posset dubitari, ꝙ si frater de suo manifesto dotauerit, vltra illud quod sorori deberetur ꝑ paragio in hæreditate patris, quòd sufficiebat ad ipsam maritandam secundum paragium, & frater excedere voluit paragium, vti hodie

sit à quampluribus, an excludatur tanquàm dotata à successione fra-
74 tris. Et dubium facit, † quia ista dotatio est voluntaria, non necessaria: ideo non excludit, secundum Andr. & D. Matth. in consti. seq. Nec est simpliciter verũ, quod D. Matth. sentit in ver. in vlteriori
75 autem gradu. q. 3. ꝙ † frater teneatur dotare de suo: nam immò de suo non tenetur, vt prædixi, sicut nec patruus: glos. in l. cum plures. §. penult. ff. de administ. tut. Bal. in auth. res quæ. C. comm. de legatis. Ang. Imol. & Bulgari. in l. j. ff. solu. matrim. Io. Campeg. in tract. dot. q. 13. & q. 19. & latius dicã inferius: ergo taliter dotata non excluditur à successione fratris. & hæc est magna restrictio ad constitu. sequen. ideo ad ibi dicenda me remitto.

¶ Post hæc (vt arbitror) iura, successit praua quædam consuetudo, quæ materiam præstitit huic constitutioni condendæ, cuius consuetudinis in præfatione constitutionis huius mentionem facit Imperator Federicus, & quatuor disponebat, ex quibus eius prauitas
76 declaratur. † Primò, † ꝙ in bonis Comitis, Baronis vel militis fœminæ non succedant: & istud est contra ius ciuile seu legẽ duodecim tabularum, sub ratione naturali fundatam, de qua in d. l. maximum vitium. & in quantum excludit ẽt non existẽtibus masculis, est etiam contra Longobardum & ius Francorum, vt suprà dixi. Secundò, ꝙ
77 † consanguinei succedãt etiam in gradu remotiori, & istud est contra iura ciuilia, & contra iura feudorum, vt in c. 1. §. hoc quoque. de succes. feud. c. 1. in fi. de feu. March. cap. 1. de grad. succe. in feud. & sic non bene dicit glo. in seq. constit. ꝙ consuetudo, de qua hic, est consuetudo feudalis: nam consuetudo feudalis est contra istam consuetudinem reprobatam, & ista consuetudo reprobata erat particularis in Regno, quasi generaliter seruaretur illud, quod disponitur in ista constit. Vnde arguitur, ꝙ iam ante istam constit. consuetudo feudalis simpliciter excludens fœminam nõ seruabatur in Regno: sed ꝙ potuisset succedere, prælato tamen masculo, & propterea nõ potest dici correctum, quod nõ fuerat inductum. l. decem. cum simil. ff. de verbor. oblig. & ideò dixi, ꝙ ante istam constit. præcedebat ius Longobardum & ius Francorum, per quæ iura, fœminæ non erant exclusæ, sicuti de iure feudorum, & pro hoc facit tex. in c. 1. de feud. cogn. & tangit Capi. in c. Imperialem. de prohibit. feud. alienat. per Feder. col. 256. ¶ Tertiò, ꝙ tales cõsanguinei baliatum assumant. vnde successionem vsurpant, & quò ad baliatum est contra consti. Regni minoribus, ibi concesserit: nã baiulatus à Rege conceditur, vt suprà in constit. si quando, & habetur in fin. huius constit. nisi fuerit in testamento relictus, vt in c. Regni, incip. Feudatarius. per Andr. in const. minoribus. & ideo nulliter fa-

ter faciunt iudices inferiores aut Barones qui dant baiulum, vt in d.const.minoribus.in princi.quia debet haberi recursus ad Regem vel ad Viceregem Regni absente Rege: iuxta ea quæ in simili per Andr. dicuntur in c. Imperialem. in princ.de prohib.feud.alien. per Federic. col.5. Felin. in c.ex parte. de constit. & D.Matth. in constit. vtilitate speciali.3.not. Quartò, quod maritent illas pro eorum dispositione, & istud est contra ius Francorũ & Lõgobardorum, ante istã constitutionem: quia in casu quo per existentiam masculorum excludebantur, vtique maritari debebant & dotari, vt videtur proba re dicta pragmatica Reginæ Ioannæ, & in d.l.si quis filiam.cum cõcord.de success. in Longob. & cõmuniter determinatur in statuto excludente fœminas, per Moder. in c.quamuis.de pact.in 6. glos.& Bald.in l.j. C.de legitim.hære. per Loffr.in consi.14.& pro libito erat dos prestanda, sed pro viribus patrimonij, vt infrà dicemus. Ad tollendam igitur hanc prauam consuetudinem, licèt esset particularis in aliquibus Regni partibus, facta est hæc constitutio generalis, vt in simili in c.quæ in ecclesiarum. de constit.in c.quasi.de rer.permut.

SVMMARIVM.

1 Præfatio operatur ad considerandam legislatoris rationem.

2 Dispositio subsequens ampliatur & restringitur secundum rationem.

3 Dispositio an sit odiosa vel fauorabilis, considerari debet, in quo se fundat dispositionis præfatio.

Diuisio textus.

HIS ad euidentiam premissis. Diuiditur ista consti. in duas principales partes, quarũ in prima ponitur proœmium seu prefatio, vnde descendit occasio determinãdi, prout suprà declaraui.
1 Multum † enim operatur ad considerandam rationem legislatoris huiusmodi præfatio. l. fi.ff.de hære.instit. per Bald. in j.constitu.C.
2 §.quibus.in princip.& † dispositio subsequens ampliatur & restringitur secundum præfationem, glo. in rubr. C.ob chirograph.pecun. probat Ioan.de Imol.in consi.138. circa fin.& Fulgo.in consi.158. per tex.in l.regul.§.fi. ff. de iur.& fact.
3 ignor. & ad † cognoscendum an sit fauorabilis vel odiosa dispositio, cõsiderari debet in quo se fundat dispositionis præfatio, vt dicit Ludo.de Rom.in consi.90.& principalis intentio est in fauorem fœminarum secundum verba litere, & ea quæ prædixi: quoniam de successione masculorum non erat dubium.

¶In secunda parte ponitur dispositio. Secunda ibi, Hac igitur: Que pars diuiditur in tres partes: in prima generaliter vocat masculos & fœminas ad successionem patris, vt cesseatur vocata femina ad succeden-

cedendum non obstãte sexus differẽtia, quæ fuerat introducta post antiquam iuris dispositionem. In secunda distinguit illam generalẽ regulam, præferendo masculos cũ onere maritandi fœminas de paragio, quando masculi cum fęminis concurrerent. In tertia dat legem, quando fœminæ solæ patri superessent, vt succedant. Hac tamen distinctione adiecta, vt si minores essent, habeant à Rege balium, & iuxta Regiam ordinationem maritentur. Secunda ibi, Si autem filij. Tertia ibi, Cæterum. Et ista diuisio sit loco summarij & declarationis in nube, propter multa quæ ad particularem intelligentiam sunt dicenda.

SVMMARIVM.

1 Consuetudines iuri positiuo derogant.
2 Consuetudines ligant etiam Principẽ.
3 Princeps est dominus legum non Dominum.
4 Consuetudines prauas Princeps tollere debet.
5 Princeps obligatur à dictamine rõnis.
6 Princeps tenetur seruare leges eorum, quibus obedire non tenetur, non vt leges, sed vt rationes.
7 Obligatio nulla esse potest, vbi deficit ratio.
8 Princeps an possit inuitis subditis statuere, quòd fœmina succedat.
9 Consuetudo est ius ciuile.
10 Consuetudo post legem inducta vincit legem.
11 Princeps potest tollere ea quæ sunt iuris ciuilis etiam sine causa.
12 Lex posterior vincit consuetudinem.
13 Princeps potest tollere consuetudinem præteritam & futuram.
14 Princeps est lex animata in terris.
15 Res de facili redit in pristinum statũ.
16 Fœmina de iure communi æqualiter succedit cum masculis.
17 Iuramentum etsi præstitum sit de seruandis consuetudinibus, poterit impetrari gratia per iurantem cum clausula non obstante.
18 Consuetudinis expressa derogatio requiritur in dispositione Principis.
19 Consuetudo rationabilis esse debet.
20 Naturæ accusatores dicuntur inter masculos & fœminas differentiam facientes.
21 Paragium non est minus legitima.
22 Ratio naturalis declaratur per aliam rationem.
23 Pater decedens videtur vocasse filios masculos ad successionem ab intestato exclusis fœminis.
24 Cõsuetudo est tacitum pactum ciuium ratione consensus.
25 Pacta Princeps non tollit: quia sunt de iuregentium.
26 Differentia non est inter contractus nominatos & innominatos.
27 Obligatio oritur ex consensu.
28 Ciuilis ratio naturalia iura tollere non potest.
29 Obligatio orta ut orienda, an possit tolli à Principe.
30 Libertas arbitrij est quid facti.
31 Consensus effectus secundum ius naturale astringit.
32 Consensus præstitus quòd non sit præstitus lex ciuilis non operatur.
33 Consensus quòd non habeatur pro præstito

stito est per fictionem.
34 *Veritas inspicitur non fictio in his, quę sunt iuris naturalis.*
35 *Obligatio maior est, qua tenemur ex consensu, quàm illa qua tenemur ex legibus.*
36 *Consensus iuris naturalis vinculum non poterit per legem tolli.*
37 *Obligatio quærenda de eo impediri non potest, quo obligatio oritur ex consensu.*
38 *Lex ciuilis quando aliquid statuit ad communem vtilitatem, obligat in foro conscientiæ.*
39 *Lex etsi rationabilis libertatē arbitrij impedire non potest.*
40 *Æquitas si cessat in consensu, cessat etiam vinculum naturale.*
41 *Factum versatur in pacto, idest consensus.*
42 *Lex in his, quæ in facto consistunt, potestatem non habet.*
43 *Princeps in his, quæ sunt de iuregentium, non disponit in præiudicium subditorum absque rationabili causa.*
44 *Lex esset iusta, quæ tolleret prauos mores.*
45 *Dominium quæsitum de iure gentium tolli potest per Principem ex iusta causa.*
46 *Lex, quæ fundatur sub ratione naturali æqualitatis seruandę, potentior est ipsa consuetudine.*
47 *Princeps est superior populo.*
48 *Consuetudinem non esse pactum neque conuentionem.*
49 *Dictio velut, est nota similitudinis.*
50 *Consensus præstitus in consuetudine non censetur præstitus contra ius superioris, habentis potestatem legis condendę et derogandi consuetudini.*
51 *Princeps licet non possit tollere iusgentium, non sequitur quòd non possit tollere consuetudinem.*
52 *Exceptio naturalis quando tollitur, solum tollitur propositio & forma.*
53 *Verba derogatoria tollunt legem, non obligationem naturalem.*
54 *Appellatione sublata censetur sublata formalitas appellationis non defensio.*
55 *Defensio est de iure naturali.*
56 *Testādi facultas libera censetur relicta.*
57 *Filius institui potest sub conditione potestatiua.*
58 *Princeps in modico potest præiudicare etiam in quæsitis iuregentium.*
59 *Intestatus decedens videtur uoluisse decedere secundū dispositionem legis.*
60 *Paterno affectu pariter ad masculos & fœminas hæreditatem deuolui uoluisse.*
61 *Ratio naturalis debet attēdi & pferri.*
62 *Filijs nec re nec spe infallibili ius aliquòd quæsitum est patre viuente.*
63 *Spes succedendi considerari non debet, quam lex detestatur.*
64 *Consuetudinem in materia testamenti posse tolli.*
65 *Princeps potest tollere ius quęrendum de iuregentium.*
66 *Princeps ligatur consuetudinibus feudalibus sicut suo contractu.*
67 *Princeps licet de plenitudine potestatis possit rem alteri tollere, non potest tamen feuda tollere. sed contra nu. 71.*
68 *Consuetudines feudales sunt Imperatoris sicut elementa.*
69 *Dominus non potest inuitis vasallis alterare naturam feudi.*
70 *Rei suæ vnusquisque legem imponit.*

Nota

1 OTA primò ex ista cõstitution, ꝙ † licèt cõsuetudines iuri positiuo derogét. l.de quibus. ff.de legib.c.1. & penult.de consuet. & in cap.2.eo.tit.lib.6. c.cum venissent. de eo qui mitti. in poss. c.veniẽtes. de iureiur. Nec sint in potestate Principis, secundum Bal. in cap.1. 3.col.de his qui feud.dar.pos. & in
2 §.& quia,col.11.vbi dixit, ꝙ † consuetudines ligant etiam Principẽ, vt multa allegat D. Matth.in prælud.q.6. & tradit Martin.Laud. in tracta. suo de Princip. & Rocc.de Curt.post alios in c.fi. de consuet. q.9. & dicit Bal. in conclusionibus
3 iuris Canonici, ꝙ † Princeps est dominus legum, non dominus morum, comprobat Andr. Sicul. in consi.26. col.7. vol.2. Tamen hoc habet locum in consuetudinibus, quę habent rationem, & non sunt
4 prauæ, quia † prauas consuetudines Princeps tollere debet, vt hic fecit: non obstant, ꝙ fuerint à populo approbatæ, vt latè dicit D. Matth.in consti.Regni, incip. Re-
5 giæ Maiestati, in prin.quia † Princeps obligatur à dictamine rationis, secundum Bald.in l.si aquam. C.de seruitu. & aqua. per Cano.in c.nouit.de iud.Felin.& Dec.in c.1. in princ. de probat. & propter dictamen rationis dixit And.in pręlud. feud.q.2.in fin.vers.& de istis.
6 ꝙ † Princeps tenetur seruare leges eorũ, quibus obedire non tenetur, non vt leges sed vt rationes: faciũt ea quæ dicit Bald. in l.nemo. C.de senten. & interlocut. & in cap.1.§. ad hæc.de pac.iura.fir. Ias.in l.illá.
7 4.col.C.de colla.vbi † ergo deficit ratio, nulla potest esse obligatio, vt dicit Andr.in rubr.quæ sint regal.col.3. vers.attendendi.

¶ Sed hic cadit dubitatio. nũquid
8 † si de consuetudine Regni fęmina dotata nõ succedit, possit Princeps in præiudicium masculorum inuitis subditis statuere, ꝙ fęmina succedat; & videtur dicendũ ꝙ sic: quia si ista consuetudo est praua, ergo potest & debet tolli per præ-
9 dicta. Prętereà † consuetudo est ius
10 ciuile, vt Institu.de iur.natur.§.ex non scripto: sed † Princeps potest tollere ea quę sunt iuris ciuilis etiã sine causa, vt not.in l.fi.C.si cõtra ius vel vtilit. publ. in c. quæ in ec-
11 clesiarum.de const. & † cõsuetudo post legẽm inducta vincit legem. l.venditor.§.si constat.ff.commu.
12 præd. sed † lex posterior vincit cõsuetudinem. l.iij.ibi gl.in §.diuus. ff.de sepul.vio. gl.in §.pen.in vers. desuetudine.in proœm.institu. Et
13 † Princeps potest tollere consuetudinem præteritam & futuram, dicit Andr. in proœm.istarum cõst. col.10. in fi.cum seq. Felin. in c.2.
14 de proba.quia † est lex animata in terris.in auth.de consulib.in §.penult. l.prohibitum, C.de iur.fisci. lib.10. Ergo ista consuetudo potest tolli, & disponi, ꝙ fœmina suc-
15 cedat. Prætereà, quælibet † res de facili redit in priorem aut pristinũ statum, seu ad ius commune. glo. in d.c.

in d.c.ſtatutum. in ver. numeran. de præb.in 6.Alex.in l. ſi conſtãte. in princ.ff.ſol.matr. per Felin.in c. cum omnes.col.10.de conſti. verſ.
16 quarta concluſio.Sed † de iure cõmuni (circunſcripta cõſuetudine) fœmina æqualiter ſuccedit, per allegata in præfationibus d. l.maximum vitium. Ergo potuit de facili per Principem diſponi,non obſtante contraria conſuetudine, ꝙ fœmina cum maſculis ſuccedat,& ꝙ Princeps tollat conſuetudines ſatis probatur per tex.in c. 1.de conſuet.& per totum.c.Cuma.de elec. clem.1.de rer.permut.c.1.de cleric. ægrot.clem.in pleriſq;.& clem.ſtatutum.de elect.c.1.de conſtit. in 6. cum ſim. & dicunt notabiliter Domini de Rota in deciſ. 249. incip.
17 Siquis iuret.quòd † etiam ſi fuerit præſtitum iuramentum de ſeruandis conſuetudinibus, poterit impetrari gratia per iurantem, cũ clauſula non obſtante conſuetudine, cum cauſa & ſine cauſa. Requiri-
18 tur † tamen expreſſa derogatio cõſuetudinis,in diſpoſitione Principis, quia illas præſumitur ignorare,cum ſint facti.c.1.de conſt.in 6. Bal.in l.fi.C.ſenten.reſc. non poſſ. l.fin. C.ſi contra ius. Et debet fieri mentio ſi eſſent confirmatę auctoritate Principis vel iuramento, ſecundum Io.And. in add.Specu.in tit.de teſta.in prin. niſi eſſent omnino conformes iuri communi, ſecundum Innoc. in c.veniens. de reſcript. ergo poſſunt conſuetudines tolli per Principem etiã confirmatę & iuratæ. ❡In contrarium tamen adducuntur plura. Et pri-
19 mò, ꝙ † talis conſuetudo eſt rationabilis,patet ex iſto tex.ibi,Fœmina maritata & dotata ſecundum paragium excluditur. Nec obſtat,
20 ꝙ † ex hoc accuſatores videamur naturæ. d.l.maximum vitium. cũ concor.quia illud procederet quãdo in totum excluderetur, vel qñ non maritaretur ſecundum paragium, prout erat conſuetudo, quę reprobat in principio huius con-
21 ſtitutionis.Paragium † enim, vt infrà dicemus, ſecundum Andre.hic non eſt minus legitima, & ſic in effectu habet, quod à iure habere debet.l.quoniam nouella. & in authen.nouiſſima, C.de inoffi.teſta. & conſiderat Socin. in conſil.263. col.2. in medio ibi, per conſequẽs auferebat,in 2.vol.& quãuis ſecundum rationem naturalem æquali-
22 ter deberet ſuccedere: † tamen iſta ratio naturalis declaratur per aliã rationẽ:nam, quòd maſculus præferatur fœminæ eſt ſecundum rationem naturalem, prout probat Aſten.in d.tract.2.art.& ideo non eſt inconueniens, vt plus habeat maſculus, poſtquàm fœmina habet, quod lex neceſſariò conceſſit.
23 Tanto fortius ꝙ † pater decedens videtur vocaſſe filios maſculos ad ſucceſſionem ab inteſtato excluſis fęminis à communi voto parentum.arg.l.conficiuntur. ff.de iure codicil. vt conſiderat Pau.de Caſt. in conſi.341.incip. Præſuppoſito, ꝙ dictum ſtatutum.col.pen. & ſequitur

quitur Crot. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. pen. char. de quo tamen infrà dicetur; ideo talis con suetudo non debet videri irrationabilis tanquàm conformis tacitæ menti paternæ, ac propterea non debet eam posse Principem tollere, per supradicta.

24 ¶ Secundò adducitur, quod † consuetudo est tacitum pactum ciuium ratione consensus, not. in d. l. de quibus. & in l. ij. C. quæ sit longa consuetu. Io. Andr. Domin. & Philip. in c. 2. de consuet. in 6. & Archid. in c. consuetudine. 11. dist. Ant. de But. & alij in c. cum omnes. de cõstit. Bart. in d. l. oẽs populi. Neapo. in proœm. consuet. in vers. seu. & in consuet. si moriatur. in vers. re-

25 linquere. Pacta † autem & conuẽtiones Princeps non tollit; quia sunt de iure gentium, & illis etiam ipse Princeps obligatur, vt in c. 1. de pact. & in c. 1. de prob. Abb. in c. nouit. de iud. Bald. in l. rescripta. col. fi. C. de precib. Imper. offeren. Aret. in l. j. ff. de acqui. poss. Bald. in c. 1. de natur. feud. Iacobi. post Bal. in rubr. C. de pact. vbi allegat ad hoc Arist. in lib. 6. de secret. secretorum. & Magistrum sententiarũ. Alex. in consil. 54. penul. col. vol. 4.

26 Nec † est differentia inter contractus nominatos & innominatos, vbi declarat Fortu. in 1. lect. Ias. in l. item quia, ff. de pact. nisi quando contractus Principis tẽderet in præiudicium tertij, & per Host. in c. cum dilecti, de dol. & contu. Ant. de But. in c. quãto. de iureiu. refert Feli. in d. cap. 1. de probat. & ideo

27 † obligatio quæ oritur ex consensu, l. cum amplius. §. is natura, de reg. iur. non potest impediri per legem contrariam, quando non est cõtra bonos mores naturales: quia

28 † ciuilis ratio naturalia iura tollere non potest. l. ij. ff. de vsufr. ear. rer. §. fi. Instit. de legit. agnat. success. in l. non dubium. C. de legib. in l. frater à fratre. & in l. si non sortem. ff. de cond. indeb. l. cum lex. & in l. vbicũque. ff. de fideiuss. l. eas obligationes, ff. de cap. dimi. ergo Princeps non poterit talem consuetu-

29 dinem tollere. Et † licèt Docto. in præallegatis locis distinguebant inter obligationem ortam & obligationem oriendam, vt primo casu non posset tolli. Secundo verò casu impediretur oriri; tamen ego aliàs repetendo d. l. frater à fratre. confundebam hanc differentiam, secundum opinionem Decij in l. pacta quæ contra. C. de pact. in primis, quoniam ratio præallegata militat, tam quò ad tollẽdam obligationem iam ortam, quàm oriendam: & considerabam, quod ius naturale in hoc dupliciter operatur. Primò quò ad libertatẽ arbitrij, in quantum quis mouetur ad consentiendum. Secundò, quod consensus præstitus astringat, si igitur lex ciuilis posset impedire obligationẽ naturalem oriẽdam, oporteret, quod aut impediret libertatem arbitrij, ne posset consentire, & est cõtra naturam & impos-

30 sibile † cum sit facti. l. consilio. §. fi. ff. de

ff. de curato. furio. aut oporteret impedire effectum consensus, sci-
31 licet ne astringat, † qui secundum ius naturale astringit.l.j. ff.de pac. §.per traditionem.Instit.de rerum diuis. & ita fieret contra ius naturale:aut diceremus, quòd lex ciui-
32 lis operatur, q † consensus præstitus non sit præstitus: & hoc quoque impossibile est. l. in bello. §. factæ. ff.de capti.& postlim.reuer. Aut quòd consensus habeatur pro
33 non præstito,& † tunc esset per fictionem, & præsupponeretur veritas in contrarium. l. si is qui pro empto. ibi Barto.ff.de vsucap. &
34 † in his quæ sunt iuris naturalis, inspicitur veritas non fictio. l. in rebus.C.de iur.dot.& per istud vltimum respondebam ad tex. in d. l.non dubium. quòd ibi loquatur per fictionem, vti verba demonstrant,quę in his quę non possunt fieri per veritatem, non exprimũt veritatem, secundum Bart. in d.l. si is qui pro emptore. & debent intelligi, vt dicant actus inutiles & pro infectis, quò ad effectus ciuiles,& quò ad ea in quibus lex potest facere, vt sint infecta,non quò ad impossibilia legislatori. ita declarat Bald.in l.j. ff.de const.princip.& ideo in l. cùm lex fideiussor. liberatum præsupponit obligatũ, dicta l.decem.ff.de verbo.obligat. licèt Docto. intelligant nec naturaliter obligari, vt per Abb.in cap. cum contingat.de iureiuran.Præ-
35 tereà, maior † est obligatio qua tenemur ex consensu, quàm illa qua tenemur legibus, ita tenent Bart. Angel.& Imol.in d.l.vbicunque. & in l. Iulianus. col.9. & 10.
36 ff.de condi.indebi. Ergo † si consensus habet rationis naturalis vinculum,non poterit per legem,quę est minoris potentiæ tolli, sicut in simili dicit Abb.in c.cum contin-
37 gat.de iureiuran.in 3.col. q † non potest impediri obligatio quæ renda de eo: quo obligatio oritur ex consensu.Ias.in l.si pœnæ.& in l.si non sortem. ff.de condic. indebi. Bald. in simili in l. omnes populi. 4.col.ff.de iusti.& iur. ¶Non obstat quædam consideratio Fortunij Garsiæ, de vlt.fi. iur.Canon.&
38 ciuil.q † quando lex ciuilis aliquid statuit ad communem vtilitatem, obligat in foro conscientiæ, secũdum Innoc. & Abb. in c.quia plerique.de immu.eccl. & in c.1.in fi. de constit. Beat.Thom. in 2.secundæ.95.distinc. vers.argu.Bald.in l. cum quis. C.de iur. & facti ignor. Quoniam intelligo prędicta procedere, quando talia pacta essent rationabilia, & non essent contra publicam vtilitatem & bonos mores.argu.dictę l.pacta quæ contra. sicuti etiam dixi de consuetudine. l.quod non ratione. ff.de legibus. cap.1. de consuetu. in 6. declarat Aretin. in l.is cui bonis. col.10. ff. de verbor. obliga. Immo lex contraria huiusmodi pactis esset contraria rationi, & non haberet requisita legis. cap. erit autem lex.
39 1.distinct. Et † dato quòd lex esset rationabilis & habeat potestatem

à lege æterna, secundum Fortu. vt in epistolá inter claras, non tamē posset impedire libertatē arbitrij & consensus; quia in hoc potestatem non habet d. §. sed naturalia tantummodo effectus liberæ voluntatis contra legem æternā producti potuerunt irritari, quò ad ius, vel puniri, aut quatenus operari possent, ab extra coerceri, vt in l.j. & l.legis virtus. ff. de legib. &
40 † si cessat ęquitas in consensu cessat etiam vinculum naturale. l.Stichum, §.naturalis. ff. de solut. Præ-
41 terea, in † pacto versatur factum, idest cōsensus. l.si vnus. §.pactum. vers. q̄ si in specie. col.12. in fi. cum seq. glo. in l.debitor. in vers. natu-
42 ralis. ff. ad Trebel. In † his verò quę in facto consistunt, siue ante fiant siue postea, lex potestatem non habet vt non fiant, vel vt non sint quatenus facti sūt. l.stipulatio ista. §.hi qui. ff. de verb. oblig. facit tex. in c.ad Apostolicam. de reg. iu. l.si pœnæ. ff. de cond. inde. & ibi Paul. de Cast. & Bald. & Ang. in l.iij. §.fi. ff. quod quisque iur. faciunt ea quę dicuntur per glo. & Philip. in cap. quæ contra. de reg. iur. in 6. Abb. in c.2. de testam. Igitur nulla videtur differentia inter obligationem naturalem ortam & oriendam, vt iure ciuili tolli non possit. Tertiò principaliter, quòd consuetudo illa non possit tolli, cōsiderandum videtur, quòd si subditi nollent bona ipsis de iuregentium quæsita deuenire ad fœminas, & ipsis inuitis Princeps contrarium disponeret, faceret contra commu-
43 nem conclusionem, quòd † in his quæ sunt de iuregentium, Princeps nō disponit in præiudicium subditorum, absque rationabili causa & refectione damnorum. vt in l.item si verberatū. §.primo. ff. de rei vindic. l.mulier. ff. de capti. l.ij. C. pro quib. cau. l.pendentes. §.si quid loca. ff. de vsufruc. per Felin. in cap.1. de probat. col.3. per Bald. in cap. generali, si de feud. fuerit controuer. Hostien. in cap. quanto. de iureiuran. Abb. in cap. humilis. col. 2. de maioritate & obedien.

¶ Nec videntur in contrariū obiecta obstare; quoniam ex præmissis tolluntur, ex quo procedunt quando irrationabilis esset consue-
44 tudo, & praua: quo casu † lex esset iusta, quæ tolleret prauos mores, vt in c.2. de preb. Abb. in c. bonæ. de postulat. prælat. immo talis consuetudo nō posset habere vinculum naturale, vbi ratio naturalis est contraria. argu. l.hæres à debitore. §.seruo. & l.fideiussor. §.fideiussor. ff. de fideiussor. Sed certè prior opinio videtur verior, q̄ immo talis consuetudo tolli possit, & concludēdo breuibus. Aut Princeps mouet ex iusta causa, & nulli
45 dubium est, q̄ † etiam dominium quæsitum de iuregentiū tolli pōt, vt concluditur in d.c. quæ in ecclēsiarū. & locis præallegatis, & per talem causam rationabilem demonstraret, q̄ consuetudo cōtraria illi rōni nō debet amplius obseruari, vt in

vt in cap. susceptum. de priuileg. & habetur in d. c. 2. de probat. & sic adducta pro secunda parte non obstarent. Aut sine aliqua iusta causa id faceret in consuetudine
46 proposita. Et adhuc dico, quod † ex quo talis lex fundatur sub ratione naturali, æqualitatis seruandæ, dicta l. maximum vitium. Talis dispositio seu lex est potentior ipsa consuetudine, quamuis consuetudo non sit irrationabilis. Primò
47 ex potestate statuentis; quia † Princeps est superior populo. §. quod Principi, Institu. de iur. natur. Secūdò ex æquitate statuti: quia habet maiorem æquitatem, vt nulla sit in succedendo inter vtrunque sexum differentia; ita considerat in simili Bald. in iure diuino, contra ius humanum, in l. quod Principi. ff. de constitu. Princip. in glo. prima. ¶Non obstat, quòd per istā legem tolleretur pactum ciuium, & sic illud quod est de iure gentiū, & circa quod non habet Princeps potestatem; quia ad hoc potest multipliciter responderi. Pri-
48 mò, quod † non est verum consuetudinem esse pactum & conuentionem: probatur per tex. in l. sed ea, quæ, ibi, velut. ff. de leg. quem text. ponderat ibi Bald. quòd sit
49 pacto similis: nam† dictio velut, est nota similitudinis, non expressio veritatis. Secundò responde-
50 tur, quòd † consensus præstitus in consuetudine, non censetur præstitus contra ius superioris habentis potestatem legis condendæ, & derogandi consuetudinibus: quia illud semper censetur exceptum. c. constitutus. de rescrip. c. ad nostrā. il 2. & c. venientes. ibi Abb. de iureiur. not. in d. l. omnes populi. & in c. quod clericis. de foro compe. & consequenter cum Princeps contrarium statuit, cessat ille cōsensus; cuius virtus firmabat consuetudinem: & sic non fit aliquod contra tacitam populi conuentionem.
51 Tertiò respondetur, † quod licèt Princeps non possit tollere iusgētium & consensum, qui tolli non potest, non sequitur; ergo nō potest tollere consuetudinem, patet in exemplo tradito per Bald. in d. l. j. ff. de constitu. princip. per text. in l. iij. §. fi. ff. quod quisque iur. quòd
52 † exceptio naturalis tollitur, dicit Bald. tollitur exceptio, idest eius propositio & forma: sed non causa & materia, & idem dicit in dicta l. quod principi. vbi voluit, quod
53 † verba derogatoria tollūt legem, sed nō obligationem naturalem, quæ prouenit ex ipsa naturali iustitia, quæ non tollitur, allegat Inno. in c. quæ in ecclesiarum. de cōstit. & † ideo sublata appellatione
54 censetur sublata formalitas appellationis, non defensio, secundum Abb. in c. 1. de rescript. Deci. in rubri. de appell. Et fuit sæpe in sacro cōcilio iudicatum, quod ritus magnæ Curiæ tollens appellationem in causa homicidij, non tollit recursum, ne censeatur sublata defen-
55 sio, † quę est de iure naturali, vt not. in l. vt vim. ff. de iust. & iure.

Et sic videntur quædam diuersa, tollere consuetudinem atque eius obseruantiam & effectum, & tollere consensum seu ius gentiū: faciunt etiam, quæ dicuntur per Bal. in d. §. pactus. vers. ꝙ si in specie. & per Moder. in d. §. sed naturalia. & idem sentit Bar. in l. fi. §. 1. ff. rem rat. habe. & Dec. in d. l. pacta, quæ contra. 1. notab. ¶ Vltimò respondetur quò ad vltimum motiuum suprà factum, ꝙ admitterentur fœminæ ad succedendum, inuitis patribus, & sic disponeret circa ea quæ sunt iurisgentium in præiudicium subditorum; quoniam immo per hoc nullum tale inferreret præiudicium, patribus aliter volentibus. Aut enim pater decedit testatus, & lex ista locum non haberet,
56 cum † libera censeatur relicta facultas testandi. l. j. C. de sacros. eccle. l. fin. C. de pact. & licet cogeretur fœminas aut instituere vel exhæredare. l. inter cæteras. ff. de hæred. instit. Tamen hoc modicū est præiudicium: quia stat in potestate sua id facere, sicuti dicimus in
57 filio, ꝙ † potest institui sub conditione potestatiuā, etiam si in defectum conditionis non exhæredetur. l. si pater. C. de instit. & substit. l. si libertus. §. existimo. ff. de bon. liber. & ad propositum facit bene tex. in l. non tantum. §. si emancipatus. ff. de bonor. poss. contra tab. ibi, Cum possit auus iure suo vti, eumque exhæredare: & in modi-
58 co † Princeps potest præiudicare, etiam in quęsitis de iure gentium, ità tenent Abb. & omnes in d. cap. quæ in ecclesiarū. per tex. in l. quoties. C. de precib. Imper. offer. Alex. in consi. 215. col. 5. vol. 2. Bal. in rubri. de rescrip. col. 2. Claud. in l. de ætate. §. fi. ff. ad Trebell. Aut decedit intestatus, & tunc aut potuit facere testamentum, & non fecit,
59 & † videtur voluisse decedere secūdum dispositionem legis. argu. l. conficiuntur. & l. tractabatur. ff. de
60 milit. testa. & † ex affectu paterno pariter ad masculos & fęminas hæreditatem deuolui voluisse præsumitur, vt probat Ludo. de Rom. in cōsi. 179. cuius opinio videatur verior, quàm ꝙ pater masculos præferat, vbi cessat lex vel statutū ex-
61 cludens fœminas: quia † ratio naturalis debet attendi & præferri, vt per Alex. in l. si donatione. C. de collat. & dicam infrà. Aut non potuit morte præuentus, & imputādum est ei, qui præuidens legem contrariam suo voto, antea non disposuit, cum sciret se moriturū, qua hora non putasset. arg. eorum quę dicuntur in l. ij. §. pen. ff. si quis cautio. gl. in cap. cupientes. §. cæterum. de elect. in 6. & prædicta tanto fortius procedunt, si per viam legis generalis fiet, iuxta ea quę dixit Alex. in consi. 112. col. antepen. in 3. vol. & in cons. 189. col. 5. vol. 2. quem allegat Deci. in c. quæ in ecclesiarum. col. 9. in fin. & in rubr. de appell. in fine. Nec videtur hoc casu posse allegari pręiudiciū sub-
62 sistēs per filios masculos, † quibus nec re nec spe infallibili ius aliqđ quæsi-

quæsitum est, patre viuente, vt in d.l.fin. C.de pactis.& ibi Anto.de Alex. Ias. & Deci. qui defendunt Bart.in l.Gallus.§.& quid si tantũ. col.fin.ff.de liber.& posthum. nec
63 † spes succedendi considerari debet, quã lex detestatur.l.post eman cipationem. ff. de libe.lega.l.1.§.si impuberi.ff.de colla.bonor.l.consensu.§.filium.ff.de appell.Lud.de Rom.in consi.122. licet cõtrarium sentiat in simili quæstione Gemi. in c.quãuis.de pact.in 6.col.fi.& Io.And.in regul.sine culpa. de regul.iur.in Mercu. Bart.in l.j.§.pater.ff.de acquir. hæred. super quo distinguit Claud. in l. qui Romæ. §.duo fratres. col.3. ff.de verb.obl. & in simili q. respondet Deci.in l. de quæstione.col.7.C.de pact,latè Andre. Tiraquell. de vi huius spei successionis in lib.de leg. connub. glo.2.& pro hoc faciunt ea, quæ in simili quæstione distinguendo dixit Asten. in pen.col. sui tracta.de statut.excluden.fœmi. & de legitimatione in præiudicium filiorum vel agnato. in d.l. Gallus.§.& quid si tantum. ff.de libe.& posthu. & per Feli.in d.c.quæ in ecclesiarum. & in præiudicium substituti consuluit Socin. in cons.120. vol.3. &
64 † in materia testamenti posse tolli consuetudinem per plura consuluit Soc.in consi.13.col.9.vers.non
65 obstat. in 1. vol. Et † Princeps potest tollere ius quærendum etiam de iure gentium, vt consuluit pulchro in casu Zabar. in cons.85.vbi declaratur in proposito. c. in nostra. de iniur. latè per omnes in d. c.quæ in ecclesiarum. Esset tamen maius forte dubium respectu feudorum, de quorum consuetudine
66 fœmina nõ succedit; & † Princeps ligatur consuetudinibus feudalib. sicuti ex suo contractu: quia tales consuetudines cẽsentur ius naturale, secundùm Bal.in c.1.§.1.vers. sed quæro nunquid . de noua for. fidel. & in auth. omnes peregrini.
67 C.comm.de succes.& † licèt Princeps posset rem alteri tollere de plenitudine potestatis, secundùm aliquos, tamen non posset tollere feuda, secundum Abb. in d.c.quæ in
68 ecclesiarum. quoniam † cõtractus & consuetudines feudales sunt Imperatoris, sicuti elementa, vt non censeantur Imperatoris potestati subiectæ, vt dicit Bal.in cons.275. incip. Quod pro regul.in 2. parte. & idem Bal.in c.1. de natu. feud.& in c.1. de prob.& in d.c.1. de nou. for.fide.& in d.c.1.de nat.feud.& in l. Princeps. ff.de legib. & comprobat Ias.in cons.98. incip.Mihi.
69 col.2.vol.3.Nec † potest Dominus inuitis vasallis alterare naturã feudi, nec mutare formam antiquã, vt tradit Bald.in consil.327. incip. Pridie consului.in 1.lib.& Aluaro. in consi.1. & Rip.in 2.lib.respons. cap.25. Et solutiones consideratæ aduersus vltimum motiuum, vt supra factum, non possent in materia feudali bene adaptari; cùm de illis nulla dispositio teneat absque Regio assensu, vt in c.1.de pro hibi.feud.alie.per Feder.& in cõst.

constitutionem diuæ memoriæ. Posset tamen adhuc teneri, quod valeret Principis dispositio in præiudicium & derogationem consuetudinum feudalium: aut enim ex huiusmodi dispositione tertio præiudicium non inferretur, & nulli dubium est valere, per text. in c. 1. de feud. non haben. propr. natur. feud. & in c. 1. de feud. fœmi. & in cap. 1. de feud. dat. in vi. l. commiss.
70 quia † rei suæ legem imponit. d. l. in re mandata. C. mand. Aut fieret tertio præiudicium, & tunc ex iusta causa valet dispositio contra ius naturale vel gentium, secundum * communem cõclusionem in d. c. quæ in ecclesiarum. & in l. fin. C. si contra ius vel vtilit. publi. per Angel. in l. si sic. ff. de legat. 1. Alex. in l. cum mulier. ff. sol. matri. Bald. in l. cum cessante. C. quomodo & quan. iud. Alex. cons. 2. col. 4. volu. 1. maximè legem condẽdo, prout superius fuit dictũ, & probat in l. bene à Zenone. C. de quadrien. præscrip. per Bal. in l. si. ff. de senato. præsertim quod talis consuetudo non tendit ad ligandum ipsum Principem, sicut aliàs dicitur in c. 1. de feud. sin. culp. & in c. 1. ex quib. cau. feud. amitt. in cap. 1. si de feud. fuer. controuer. & de contro-
71 uer. apud par. termi. & † etiam sine causa ex plenitudine ptãtis posse Principem tollere leges & contractus feudales, consuluit Curt. in d. consi. 1. col. 11. Alex. in consil. 136. 2. vol. & latè Alber. Brun. in cons. 1. & in cons. 3. cum pluribus sequentibus, quæ sunt Doct. plenè de hoc loquentium, videlicet Soc. Ias. Cãpeg. & aliorum, & ita simili cõsuluit Loffre. in d. consil. 39. & 14. & ita argum. in contrarium tolli videtur.

SVMMARIVM.

1 Fœmina hac constitutione est vocata ad successionem patris, licèt masculus præferatur.

2 Fœmina an sit sua in terminis huius constitutionis.

3 Dominij continuatio non fit in fœmina stante masculo.

4 Dominij cõtinuationẽ non resultare ex suitate, sed ex necessitate. imò nu. 31.

5 Aditionis actus requiritur ad cognoscendum animum volentis acquirere.

6 Legatum particulare, quod est lucratiuũ, transmittitur ad hæredes, etiã non agnitum: quia præsumitur acceptatum.

7 Seruus etsi sit necessarius hæres attñ requiritur aditio.

8 Aditio serui requiritur ad executionem non autem ad acquisitionem.

9 Tex. qui præsupponit, non decidit.

10 Propositio contingens à præcisa & necessaria est diuersa.

11 Beneficium abstinendi filio ius concedit, si non vtitur illa facultate, remanet effectus necessitatis.

12 Necessitas vbi tollitur an tollatur suitas, quam continuatio dominij præcisè non sequitur.

13 Fœmina exclusa à successione perinde habetur, ac si esset exhæredata.

14 Exhæredatio tollit suitatẽ. imò nu. 38.

15 Exhæredatio facit haberi pro mortuo.

Exhæ-

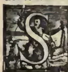
16 Exhæredatus, qui pro mortuo habetur, nihil penitus consequitur.
17 Filia exclusa à statuto cum dote facit partē, licet non admittatur ad partē.
18 Dos succedit loco legitimæ.
19 Legitimam qui habet non dicitur exhæredatus.
20 Dominij continuatio non fit in dote.
21 Conditio ex lege est actio personalis.
22 Dos non habetur iure hæreditario.
23 Verba ubi non conueniunt, nec dispositio conuenit.
24 Filia est in primo gradu, in patris potestate & agnata.
25 Patria potestas nō tollitur ex eo, quòd filia repellatur à successione.
26 Diffinitio cui conuenit, ergo & diffinitum.
27 Filius ut dicatur suus, satis est, ut habeat succedendi ius.
28 Filius in uita patris dicitur suus hęres.
29 Filius exhæredatus ante aditam hæreditatem ab extraneo suus est.
30 Captus ab hostibus effectualiter nō succedit, suus tamē est & obstat nepoti.
31 Hæreditas est ius.
32 Suitas est qualitas, quæ est ius.
33 Filius dicitur suus, qui ab hæreditate se abstinuit.
34 Beneficium abstinendi est fauor filij.
35 Prelatio masculi est in fauorem masculi respectu successionis.
36 Emancipatio, mors uel alius actus requiritur, ut non sit suus, qui primū gradum obtinet.
37 Filia nupta est in potestate.
39 Tex. §. cum autem. ponderatio.
40 L. j. §. post suos. declaratio.
41 Constitutio eatenus disponit, quatenus loquitur.
42 Mutatum quod non est, stare non intelligitur prohibitum.
43 Statutum nunquam tollit ius naturale uel ciuile, quod in totum uel in parte sequitur ius naturale.
44 Sui quasi domini dicuntur uiuo patre successionis gratia.
45 Intestatus quando quis decedit, tempus mortis inspicitur.
46 Exhæredatio res est odiosa.
47 Filia exclusa quando institueretur, succederet ut sua.
48 Filia habet ius suum suspensum, donec superest masculus.
49 Suitatis diffinitio.
50 Primogenitus abstinens à paterna hæreditate, an dicatur habere ius primogenituræ.
52 Trāsmissionis actus suitati attribuitur.
53 Necessitas uidetur ex suitate procedere.
54 Filijs suorū nomen indictum est propter hæreditatem.
55 Argumentum non procedit ex diuersis.
56 Qualitas suitatis non est naturalis, sed ciuilis.
57 Suitas capitis diminutione tollitur.
58 Intentio principalis est attendenda.
59 Intellectiua interpretatio etiam in correctorijs & odiosis admittitur.
60 Concordia quædam refertur.
61 Filiā in Regno debere institui à patre.
62 Filius si patre inscio moreretur, filia tāquàm ignoranter preterita diceret nullūm absq; legatorū conseruatione.
63 Filia exclusa pręterita non rūpit testām.
64 Filia dotata an sit perpetuò exclusa.
65 Exclusio cessat cessāte causa exclusionis.
66 Exclusio refertur ad tempus mortis, quo tempore defertur successio.
67 Masculo cessāte filia censet reintegrata.

Masculus

68 Masculus si illico moreretur post mortem patris, fœmina non censeretur exclusa per existentiam masculi.
69 Consuetudines feudales non constat in Regno fuisse receptas, quòd fœminæ essent exclusæ.
70 Constitutio ista non est antiqui iuris correctoria.
71 Emancipationis & patriæ potestatis licèt sit sublata differentia, non tamen emancipati sunt sui.
72 Monacatus an liberet à patria ptãte.
73 Suitas & eius effectus minimè tollitur monacatione.
74 Consequẽtia ista nõ est vera. Non est in potestate, ergo non suus. imò nu. 76.
75 Suitas ficta non operatur effectum veræ suitatis. imò nu. 78. 79.
77 Regulare quod est attendi debet.
80 Dictio quamuis, pro aduersatiua accipitur.
81 Episcopali dignitati non etiam clericali specialiter videtur concessum, vt filium liberet à patria potestate.
82 Militaris dignitas vel consularis non liberat filium à patria potestate, sed patritiatus dignitas.
83 Remedium iuris dicendi nullum pinguius est.
84 Dispositio legis ciuilis in prẹiudicium, vel etiam in fauorem personarum ecclesiasticarum ex defectu potestatis non tenet.
85 Sacerdotalis dignitas de iure Canonico liberat à patria potestate. imò numero 87.
86 Qualitas succedendi non tollitur per superuenientem clericatum.
88 Monaci habent cognationem in cœlis & in terra.
89 Nobiles esse desinunt per ingressum monasterij.
90 Monacus in sui fauorem non desinit esse ciuis suæ patriæ.
91 Clerici subditi Papæ & non Imperio Romano non desinunt esse ciues Romani.
92 Monacus non habet hæredem.
93 Priuilegium exemptionis Venetorum à Romano Imperio non priuauit eos ciuitate Romana.
94 Grauatus in vno non inconuenit vt in alio releuetur.
95 Lex municipalis non potest facere suos hæredes.
96 Ius patriæ potestatis si tolli potest, ergo & suitas.
97 Consuetudines Neapolitanæ per approbationem Regiam eandem uim obtinent quam Regiæ constitutiones.
98 Papa si generaliter confirmet statuta alicuius loci, non ex hoc dici poterunt statuta Papalia.
99 Statuta ciuitatum an sint iuris ciuilis.
100 Sorore exclusa per statutum à successione fratris, censetur etiam exclusus frater à successione sororis.
101 Legitimatus per oblationem Curię nõ succedit agnatis patris.
102 Æqualitas in materia successionis, quoad potest, seruari debet.
103 Pater filio non succedit de iure feudorum.
104 Filiusfa. consuetudine Regni testatur, ac si esset paterfam.
105 Consuetudo est stricti iuris.
106 Consuetudo etiam ex maioritate rationis non extenditur ad aliũ casum.
107 Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.

Æqui-

108 Æquiparata duo in lege antiqua, dispositum in uno censetur dispositum in altero.
109 Statutum si esset, filios spurios patribus non succedere, intelligetur etiam statutũ, ut nec filijs succedat pater.
110 Filio in successione patris sicut datur bonorum possessio unde liberi, ita & patri in bonis filij.
111 Constitutio ista habet locum in bonis feudalibus & allodialibus.
112 Iuuenes magis seruire possunt quàm senes.
113 Iura adaptari debent ad ea quæ frequentius accidunt.
114 Iuniores secundum naturam & ætate minores præsumuntur fortiores.
115 Seruitium non est de substantia feudi sed fidelitas.
116 Fidelitas in antiquiori ætate magis præsumitur, ratione firmioris cõsilij.
117 Seruire non solum numis accipitur sed etiam consilio.
118 Senis umbra plus valet quàm gladius iuuenis.
119 Filius secundum naturam succedit.
120 Filia excluditur propter masculos ratione conseruandæ agnationis.
121 Argumentum ab æqualitate seruanda & à parificatis procedit stante rationis paritate.
122 Pactum factum patri à filio de non succedendo de iure ciuili non tenet.
123 Pater potest substituere filijs furiosis & mentecaptis exemplariter, sed non è contra.
124 Conscientia seu anima patris non est anima seu conscientia filij.
125 Statutum in uxore non habet locum in uiro.
126 Filio decedente non agnita patris hæreditate, an transmittatur ex potẽtia suitatis illa portio in qua per masculum ipsa soror excluditur.

SECVNDO not. ex ista const. ꝙ † fœmina est vocata ad successionem patris, licet masculus ei præferatur, idem videtur disponi in consuetu. Neap. incip. Si qua mulier. ibi, Absque sexus discrimine succedunt: licèt per consuetudinẽ inducatur masculiatio post sextũdecimum annum fratre requisito & non maritante, quæ qualitas ꝑ hanc constitutionem non conceditur, vt per Neap. ibi, absque discretione. Ex his verbis videt᷑ posse decidi quæstionem, an † in terminis huius constitutionis fœmina sit sua. Hanc quæstionem facit Capici. in decis. 176. col. 1. & refert varias opiniones Docto. nihil de nouo adducens, nec difficultatem resoluit; ideo pro discussione articuli videtur dicendum, ꝙ non sit sua, per ea quæ dicuntur in d. l. Gallus. in §. & quid si tantum, in l. si fratris. C. de iur. deliberan. & in l. filius qui patri. ff. de vulga. & pupill. & in l. qui se patris. in prin. C. qui admitti. per Asten. in dicto tract. in arti. 10. q. 2. ꝙ † ex quo in fœmina, stante masculo, nõ fit cõtinuatio dominij, vt in l. in suis. ff. de liber. & posthum. secundum Bal. in d. l. maximum vitium, C. de liber. præter. ideo non sit sua.

1
2
3

Ad

Ad istam rationem posset respon-
4 deri, non † esse verum continuationem dominij resultare ex suitate, sed ex necessitate, ita tenet Benedic. de Plumb. in repet. d. l. si fratris. C. de iure delib. 6. q. & Moder. in l. emancipata. C. qui admitti. ex quo enim qs necessario heres est, nulla requiritur aditio, vt obligetur hæreditati, argum. tex. in l. obligamur. vers. necessitate. ff. de verbo. oblig. propterea q; videtur dominium continuari. Actus † enim
5 aditionis requiritur ad cognoscendum animum volentis acquirere l. gerit. & l. pro hærede, & per totú. ff de acquir. hæred. filius non est à nexu necessitatis liber, ideo lex cōtinuationem operatur: sicuti aliàs
6 † legatum particulare, quod est lucratiuum, transmittitur ad hæredes etiam non agnitum; quia præsumitur acceptatum, ex quo non tenetur ad onera. l. si hereditatem. §. fi. ff. mād. declarat Ias. in l. vt inter diuinum. 4. col. post prin. C. de sacros. eccl. secus autem est in fidei commisso vniuersali, vt not. in l. j.
7 ff. de lega. 1. Nec obstat, q † seruus est necessarius, & tamen requiritur aditio; nam posset dici, q seruus ante aditam hæreditatem dicetur effectus hæres & continuari dominium defuncti, tex. est in §. 1. Insti. de hæred. qualit. & differ. ibi, Protinus liber & heres, & sic ipso iure, vt in l. in suis. ff. de suis & legitim.
8 vnde † aditio requiritur ad executionem, de qua in §. 1. Instit. quib. manum. non licet. non autem ad acquisitionem; sicuti in extraneis, sed erit tertia quædam species. Et licet text. in l. in suis. ff. de libe. & posthum. videatur satis probare, q continuatio resultet ex suitate; tamen considerari potest, q ille tex. dicit in suis continuationem
9 dominij eorum &c. † Præsupponendo in suis fieri continuationē, non autem decidendo. Ista sunt
10 inter se diuersa, sicuti † propositio contingens à præcisa & necessaria. Contingit enim in suis fieri continuationem; quia siue velint, siue nolint sunt heredes, ante prætoris beneficium. d. l. si filius. qui patri. de vulg. & pupilla. & vbi essent necessarij, & non sui, vt in l. qui in aliena. §. interdū. ff. de acqu. hære. fit continuatio dominij, secundū veram intelligentiā, non cauillando literam, prout videtur facere Doct. qui verbum necessariū, declarant suum & necessarium, vt in l. sub conditione. vers. necessarius. ff. de lib. & posth. quia subiecta materia nō requirit talem adiectionem: cum sufficiat, q stet in simplici significatu, vt in l. necessarijs. ff. de acqui. hære. nam ex necessitate continuatio illa (vt prædixi) resultat, & hoc modo tolleret pōderatio d. l. in suis. Et si diceret, q si vera esset hec conclusio, sequeretur q sublata necessitate per prætoris beneficium, esset etiam sublata cōtinuatio dominij, quod est falsum. l. qui sub conditione. §. fin. ff. de cond. instit. l. ei qui. de acqui. hæred. l. cum quasi. §. sed & si quis. ff. de

ff.de fideicomm.libert.Respondetur, 11 φ † ex quo beneficium abstinendi filio ius concedit, si nō vtitur illa facultate, remanet effectus necessitatis.l.iam introductus continuatiuus dominij. l. quod fauore.C.de legi.& declaratur per Moder. in d.l.si filius.& probat textus apertus in l.j.§.qui sunt in potestate.ibi, Nec φ se abstinere possunt, quicquam facit.ff.si quis omis.cau sa testa.per quem tex.tollitur quędam consequentia, quam facit Socin.in consi.183.in 3.vol.in princ.

12 Dicens † tollitur necessitas, ergo suitas, & φ continuatio dominij non sequitur præcisè suitatem, tenet Bal.in l.apud hostes. C.de suis & legi.& refert Ias.in d.l.qui se patris. Ergo illa ratio non est sufficiens ad dicendum φ non sit sua: quia in ea dominium non continuatur.

¶Secundò videtur probari ex eo, 13 φ † fœmina exclusa à successione habetur ac si esset exhæredata, & 14 exhæredatio † tollit suitatem, ergo fœmina in Regno non est sua. Hic articulus de exhęredatione est multum disputabilis, vt latè per Ang.de Periglis post alios in repe. d.l.in suis. & per Alex. in d.l. si filius qui patri. & in l.si fratris.C.de iur.delib. per Moder.tamen non videtur ad hunc casum neque ad statuta similia posse adaptari, ex 15 quo † exhæredatio facit haberi ꝑ mortuo.§.exhęredatos.in authen. de hær.& Falcid.l.j.§.si pater.ff.de coniungen.cum emanci.liber.l. si proponas.§.fi.de inoffic.testa. Sed si filia hic exclusa statibus masculis nō potest haberi pro mortua, quia debet habere paragium, aliàs succedit, vt infrà dicemus, & debet habere dotes iuxta legitimam in similibus statutis, vt suprà dixi: faciunt not.in c.licet, de vot.per Salicet.& alios in auth.res quę.C.commu. de legat. in l.sancimus. C. de nup.Ias.in authen.nouissima.col. pen.& fin.C.de inoffi.testa. Exhę-16 redatus † verò qui pro mortuo habetur, nihil penitus consequitur, vt in §. aliud quoque capitulum. in authen.vt cum de appell.cogn.

* Et * secundum communem opin. 17 filia † exclusa à statuto cum dote & paragio facit partem, licèt non admittatur ad partem, per Bal. in l.omnimodo.& in d.auth. nouissima, C.de inoffi.testa. Guid.Papi in decis.295. Ludo.de Rom.& alij in l.vnic.C.quādo non peten.pat. Alex.in l.plenū. §.si duobus. ff.de lega.1. de quo per Soc.in cons.54. col.pen.& fi.1.vol.vbi allegat, & in cōsi.78.col.3.& fi.vol.3. Et propterea Doct.tenētes istam partem, illam limitant,non habere locum quando filia non esset penitus exclusa per statutum, sed haberet do-18 tari; quia † cum dos succedat loco legitimę.l.quoniam nouella.C.de inoff.testa.Imol.in l.Titio cētum. §.Titio genero. ff.de condit.& demonstr. & per Soc. qui distinguit in d.consi.54. & 78. per Anton.de Butr.in consil.41. & dicetur infrà. 19 & † qui habet legitimam, non dicitur

citur exhæredatus. l. Papinianus, §. siquis mortis. & ibi Ange. ff. de inoffi. testa. maximè cum tale statutum non requirat institutionē, sicuti erat de iure C. d. l. omnimodo. ideo non desinit esse sua patri: & ita consuluit Alex. in consil. 131. in 1. vol. & latè per Claud. in d. §. & quid si tantū. in 4. col. & propterea videbatur, φ in casu constitutionis filia esset sua, & cū hoc transit Capic. in d. decis. Tamen ista limitatio nō videtur vera, si prima
20 ratio subsistit: quia † in dote non fit continuatio dominij, & pro ea
21 datur condictio ex lege † quæ est actio personalis, vt in l. j. C. de condi. ex lege. & in l. vnic. C. de rei vxor. act. & idem in paragio, dicit hic And. & infra dicetur. Præterea, licèt ex dote tollatur expugnatio testamenti; tamē verum est, quòd
22 † illam non habet iure hæreditario, secundum Bart. Paul. de Cast. & Cuman. in d. §. Titio genero. & ita intelligūtur dicta in d. §. siquis mortis. & ita tenet Salic. & post eū Ias. in d. auth. nouissima. C. de inoffic. testa. & ideo est consilium, φ fiat institutio in vno nūmo, secundum glo. in l. iij. §. sed vtrum. ff. de mino. licèt hoc sit satis disputabile, prout latè disceptatur per Soci. in cons. 150. in 6. & 7. col. vol. 1. vnde cum filia reperiatur ab hæreditate & successione exclusa, non poterunt in ea adaptari iura suitatis, vt in d. l. in suis. quàuis sit dotata. ergo non dicetur sua. arg. l. iiij. §. toties. ibi Bar. ff. de dam. inf. l. sem-
23 per. §. licet. ff. de iur. imm. quia † nō conueniunt ei verba, nec etiam dispositio. ¶ Pro cōtraria parte tamē
24 satis facit, φ † filia est in primo gradu, item in potestate patris &
25 agnata. Nam † φ tollatur patria potestas, ex eo φ repellitur à successione, videtur falsum, & iure nō probari, & per istam constitutionem (quod est plus) vocatur ad suc
26 cessionem: conuenit † ei diffinitio, vt in d. l. in suis, de libe. & posthu. §. sui. Instit. de hæred. qual. & diff. ergo & diffinitum. l. j. §. dolum. cū vulgar. ff. de dolo. ¶ Nec obstat, φ masculus ei præferatur; quoniam cum in terminis istius cōstitutionis fœminæ (vt dixi) vocentur sine discretione sexus, & in hoc ista cōstitutio differt à pluribus statutis, in quibus Doct. loquuntur, posset non insubtiliter dici, φ stante masculo, effectus tātummodo successionis sit sublatus remanēte potentia succedendi absque actu & effectu successionis. Nam nō vide-
27 tur necessarium, φ † ad hoc vt filius dicatur suus habeat actum seu effectum succedendi, sed tantummodo ius & potentiam. Et hoc videtur probari ex pluribus. Primò,
28 quoniam † filius in vita patris dicitur suus hæres. d. l. in suis. & l. Gallus. & de suis & legit. quasi per totum. & tamen in vita patris nihil habet effectum, nisi quo ad quandam potētiam nudo intellectu & puro, secundum glo. in d. l. in suis. in vers. quodammodo. Præterea,
29 exhæredatus † filius interim ante aditam

aditam hæreditatem ab extraneo suus est: quia obstat nepoti, & tamen non habet successioné.l.scripto. ff.vnde liber. l.j. §.sciendum, de suis & legi.hære.§.cum auté.Instit.de hęr.quę ab intest.deferunt, secundum verum intellectū dicto
30 rum iurium.Pręterea, qui † captus est ab hostibus effectualiter non succedit, & tamē suus est & obstat nepoti.l.à patre.ff.de capt.& postlimi. reuer. l.pr.§.si filius.ff.de suis
31 & legi. Præterea, sicut † est hęreditas, quę est ius, prout declarat Aret. in rubr.ff.de acqui.hære. licèt effectualiter nihil sit in hæreditate ac penes hæredé.l.hęreditas.ff.de pet. hære.& l.iij.§.hæreditas.ff.de bon.
32 poss. ita † qualitas suitatis, quæ est ius, vt definit Ang. de Perillis post alios in d.l.in suis, licet Fortu.in d. §.& quid si tantum.aliter sentiat, esse poterit in filia vocata ad succedendum, quæ tamen nihil ex hæreditate ac sui hæredis iure consequatur.facit tex.in l.j.§.qui minorem, ff.vt leg.nom.caú.Præterea, si
33 † filius dicitur suus, qui ab hæreditate se abstinuit, & effectū successionis nō habuit. l.si filius q. patri. ff.de vulg. & pup.l.ij. §.liberi.ff.ad Tertull. ibi, Rem haberent ne nudum nomen sui hæredis. Ergo nō effectus successionis, sed sola potētia seu ius cōsideratur, ex gradu & patria potestate, vt dixi. ¶ Et si di-
34 catur ad istud, q † beneficiū abstinendi est fauor filij; ideo nō retorquetur in eius odium, vt careat sui hęredis nomine.l.legata inutiliter. ff.de leg.præst.& ideo in pœnalib. filius qui abstinet, non dicitur hęres, vt euitet pęnam, etiā si sit suus. gl.in l.de ætate. §.qui tacuit.in ver. si negasset. ff.de interrog.act.l.si filiusfamilias.& ibi gl.in verbo Succurrendum.eo.tit.neq; tenetur insolidum ad debita cōtracta in vita patris: iussu patris, seu ad illius vtilitatem cum eo, vt in l.ij. ff. quod cum eo.& in l.fi. §.ex parte. eo.tit. & ibi Pau.de Cas.& alij, & in l.eius rei. & in l.si mandato. C.eo.tit.ibi Ange.Albe. & Salic.idem si fecisset inuentariū, quia habetur ac si abstinuisset.l.fin.§.& si præfata, C.de iur.delibe.& ita tenet Azo in summa.C.quod cum eo.Io.de Plate.& Ias.in §.sunt præterea.Insti.de act. Soc.in fall.num.428.Imol.& Alex. in l.& exhæredatum.ff.de re iudic. & in l.quæ dotis.in gl.ff.sol.matr. & ita fuit in sacro consilio iudicatum non obstante iuramento etiā post sententiam cōdemnatoriam, opposita exceptione in executione, in causa Comitis Montellæ. Quoniam respondetur, q in terminis huius constitutionis, prælatio
35 † masculi est in fauoré masculi respectu successionis, vnde nō debet operari in plus quàm fauor respectu successionis extēdatur, arg. l.in agris. ff.de acquir.rer. domin. Sed excludere fęminam à simplici iure suitatis, nō est fauor masculi, respectu prædicto: ideo talis prælatio non debet hunc effectū operari, vt faciat filiam non suam. Probari hoc etiā videtur ratione,

ꝙ in filia reperitur qualitas faciens illam ſuã, vt dixi: ſed nõ habemus legis diſpoſitionẽ per quam declaretur non eſſe ſuam, ergo ſine lege nõ debet à ſuitate excludi. l. illam, C. de collat. Et ꝙ non ſit aliqua lex
36 contraria, ſatis conſtat, quia † aut emãcipatio: aut mors, vel actus ſimilis requiritur, vt nõ ſit ſuus qui primum gradũ obtinet. §. ita demũ. Inſt. de hær. quæ ab inte. defer. ſed excluſio ab effectu ſucceſſionis, neq; morti ſimilis eſt, per ea quæ dixi in 2. arg. 1. partis. neq; emanci
37 pationi: quia † filia etiam nupta eſt in ptãte, præterq̃ in ciuitate Neap. per ſpecialẽ conſuetudinẽ, cũ filia nubit, durante tamẽ matrimonio, prout fuit in ſacro Cõcilio iudicatũ: quicquid aliter dixerit D. Matt. Neq; etiam exhæredationi, per ea, quæ dixi ſuprà, maximè ꝙ in exhęredatione concurrit delictũ filij. §. cauſas. in auth. vt cũ de app. cogn. & in eius odiũ poteſt dici aliquid cõuenire, quid debet ab huiuſmodi caſu abeſſe. Nec eſt expeditum,
38 ꝙ † exhæredatio tollat ſuitatẽ; nam iura quæ pro hac opinione adducuntur non ſatis probant, vt nequeant euitari, vt per Mod. in pręallegat. locis, & maximè tex. in d. l. ſcripto, & in d. §. ſciendum. & in l. ſiquis filio exhæredato. ff. de iniuſ. rup. & irri. teſta. in §. poſthumorũ. Inſt. de exhær. lib. vbi expreſsè reqritur, vltra exhæredationẽ, ꝙ filius ſit è medio ſublatus per mortem, quaſi non ſufficeret exhæredatum
39 fore. Et † hoc apertius declarat tex. in d. §. cum aũt. vbi aſſignatᷣ ratio ſuitatis in nepote, quia ſolus inuenitᷣ nepos: q̃ verba non debẽt intelligi quò ad ſuitatẽ ſeu ius ſuccedendi: ſed ꝙ ſolus, quia pater nõ pręcedebat in gradu, cũ eſſet mortuus, vt in l. ſiquis filio, & in d. l. ſcripto. aliter illa verba filio mortuo, nihil operarentᷣ, cõtrà l. ſi qñ, cum vulg.
40 de lega. 1. Similiter † poſſet r̃nderi ad text. in l. j. §. poſt ſuos. ff. de ſuis & leg. ibi, ẽt ſi ſui hæredes patri nõ extiterunt, vt puta exhæredati, nã poſt verbum ſui, punctus põitᷣ adijci, vt dicat etiã ſi ſui non extiterint patri hęredes: quia verũ eſt ſuos eſſe & non extitiſſe hęredes: quia exhæredati. vis igitᷣ non erit in qualitate ſuitatis, ſed ꝙ nõ extiterint. ſ. cũ effectu hæredes patri, ſtante exhęredatione. Non ergo infertᷣ ſuos eſſe, quia exhæredati. Et qđ ſubdit, licet patris ſui, intellige deportati, hæredes nõ extitiſſent. Et ſic ex his videretᷣ filiam remanere ſuã, licet ei maſculus in ſuccedẽdo pręferatᷣ.
¶ Poſtremò conſiderari poſſet, ꝙ
41 † eatenus diſponit iſta conſtitutio, quatenus loquitᷣ, aliàs ſtandum eſt iuri cõi in eo in quo nõ diſponitᷣ; & exprimitur in ea, ita determinatᷣ in conſtit. vt vniuerſis. & in conſt. ſiqui. & in conſt. Puritatem. Non
42 † eſt mutatum, non intelligitᷣ ſtare prohibitum. l. pręcipimus. C. de appel. l. ſancimus. in fi. C. de teſta. Sed filia de iure communi ſua eſt patri, ſicuti filius. d. l. j. §. ſuos. & inſti. de hæredi. quæ ab inteſt. §. 1. & per conſti. non exprimitur, vt prelato maſculo,

masculo, fœmina non sit sua, consequens est, vt licet ei masculus pręferatur, maneat sua, prout de iure communi ac naturali ratione efficitur. l. cum ratio. ff. de bon. damn.
43 Quia † statutũ nunq̃ tollit ius naturale, vel ciuile, quod in totũ vel in partem sequitur naturale, sed effectum ipsius. l. cum hic status. §. fine. ff. de don. inter vir. & vx. & in huiusmodi statuto excludente fęminas hoc considerat Bal. in cõsi. suo incip. Statuta ciuitatis Mãtuæ, quod refert & sequitur Soc. in cõsi. 150. col. 14. 1. vol. ¶ Et si diceretur, frustra hoc esse, cũ nõ sit habitura
44 successionem paternã, cuius † successionis gratia, etiã viuo patre, sui quasi domini dicuntur, d. l. in suis. qm̃ in plurib. casibus suitas opitularetur. Primò, quando frater masculus abstineret se ab hæreditate patris intestati, hæreditas deferretur sorori, quo casu si talis soror erit sua & moreret hæreditate patris non adita, transmitteret illam ex potentia suitatis ad quoscunq;. l. apud hostes. C. de suis & legiti. l. ventre. ff. de acq. hær. l. Lucius. ff. de iur. fisc. Quòd si dicatur, eo ipso q̃ filius abstinet, filia efficitur sua, & sic præcedens consideratio esset
45 vana. Respondetur, q̃ † quãdo quis intestatus decedit, tempus mortis inspicitur ad iudicandum, quis ei sit suus, d. l. j. §. sciendum. Si igitur filia tempore mortis non sit sua, non poterit amplius effici sua: & consequenter ipsa moriente succederẽt proximiores patris, q̃ fortasse non succederent ipsi filiæ: cui aliàs illi succedere possent, qui nequirẽt succedere patri ipsius: vt puta mr̃, d. l. j. ff. de his q̃ ante ap. tab. vel soror alia, q̃ renunciasset successioni paternę, vt in c. quãuis. de pac. in 6. ¶ Secundò, pone q̃ pater decedat relicto filio exhæredato, ac filia p̃terita, quæ noluit rumpere patris testamentũ, l. filio præterito. de iniust. rupt. testa. & extraneo hærede instituto, qui nõ adeat hęreditatẽ, confirmabitur exhæredatio absq; alia aditione ex potentia suitatis, quæ est in filia, vt in simili tenet Alex. in d. l. qui se patris. col. 3. Et si dicat, quòd ista suitas non debet operari in præiudiciũ filij, per ea, quæ suprà dixi, & per ea q̃ dñr per Bald. in d. l. si filius qui patri. ff. de
46 vulg. & pup. cum † exhęredatio sit res odiosa. l. quidã cũ filiũ. ff. de lib. & posth. Rñdetur, quòd aut exhęredatio est iusta, & imputandũ est sibi, q̃ sua culpa damnũ sentit. l. si aũt his, ff. de neg. gest. l. in rebus. ff. cõm. Aut non est iusta, & dãnum est reparabile per querelam, nec ex isto tristi euentu exhæredationis deberet filia dici nõ sua. l. hi qui. §. fi. ff. de trãs. & imò dico, præiudiciũ fieret filio, quod cõsiderari nõ debet, arg. l. scio. ff. de in integ. rest. gl. in pę. Decr. in fi. in ver. Iudicijs. ¶ Tertiò operatur sola existentia suitatis in filia confirmationẽ tabularũ pupillariũ, vt in d. l. si filius qui patri, & in d. l. qui in aliena. §. interdictum. quia non requirit vt adeatur hæreditas cum effectu, sed

sufficit, ꝙ adsit persona, quæ aliàs posset admitti, vt declaratur ibi p Doct. & licet filius possęt deducere potentiam ad actum, quod non consideratur in filia: tamen, quia fundamentum huiusmodi confirmationis non est effectus seu potentia deducēdi ad actum, sed sola existentia, vt ibi probatur: meritò videtur, ꝙ idem sit dicendum in filia quæ esset taliter sua. arg. l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pupill.

¶ Quartò operatur talis existētia, ꝙ si esset fratri substituta, succederet vt sua; & transmitteret per tex. & quæ ibi dicuntur per gl. & omnes in l. sed & si plures. ff. de vulga. & pupill. & hic effectus locum habere posset, etiam si prima opinio esset vera, tenendo illorum decla-
47 rationem, ꝙ † quando filia exclusa instituerctur, succederet vt sua, secundum Bal. in d. l. apud hostes. Quintò posset operari in casu, de quo per Capici. in decis. 176. col. 2.

¶ Nec obstat, ꝙ in filia non possūt adaptari verba sui hæredis, quia hæreditatem & sic successionem patris defuncti habere non potest. l. hæreditas. ff. de acquir. hęred. & sic cum non congruant ei verba legis, non debet dispositio adaptari (vt suprà dixi) quoniam respondetur sufficere, ꝙ hoc habeat in potētia naturali, ꝗa naturaliter posset per d. l. cū ratio. Et ꝙ in simili statuto filia habeat ius succedendi in potentia, licet nō in actu; tenet & declarat Soc. in cons. 150. col. 13. vers. postremò hanc partē. vol. 1. & in terminis huius cōstitutionis, dicit D. Matth. in d. c. 1. de gradi.
48 succ. col. 5. ꝙ † filia habet ius suum suspensum donec superest masculus; ita etiam declarat in simili Innoc. in c. de multa, de præb. Andr. Sicul. in consi. 42. col. 2. volu. 1. in multis enim casibus à iure sola potentia & habitus absque effectu vel actu habet effectum denominandi & operandi, vt de iudice extra territorium, not. Iacobin. in l. fin. ff. de iurisdi. omn. iudi. & cumulat multa D. Matth. in consti. Regni, incip. . . . . & ideo Corn. in l. si fratris. C. de iur. delib. definiuit sui
49 tatē † in habitu & aptitudine, & esse aliquid in potētia, vel in actu, considerat Bal. in l. j. in fi. C. de suis & legi. circa validitatē testamenti, & pro his faciunt quæ latè scribit
50 gl. Paris. de filio primogenito, † q. se abstinet à paterna hæreditate, an dicatur habere ius primogenituræ. in consuet. Paris. §. 8. q. 4.

¶ Sed rectius intuendo non videt à communi opinione recedendū,
51 ꝙ † continuatio dominij resultet ab existentia sui hæredis, vt dicit Bald. in auth. in successione. vers. sed hoc quæro. C. de suis & legiti. quia tex. in d. l. in suis. hoc manifestè probat non cauillāti. Et ex ipsa cōtinuatione resultat transmissio; cum nulla videatur hæreditas, vt
52 ibi dicitur, & † actus trāsmissionis, suitati ascribitur. l. si infanti. C. de iure deliber. & l. apud hostes. cum similib. in quibus suitas consideratur ad effectum transmissionis,

&

& tamen necessitas erat sublata, prætoris beneficio: eo enim ipso quòd filius potest abstinere, non potest dici necessitas: quia esset contrarium in obiecto. Et licet nō abstineat, tamen verum est non esse necessarium: quia sponte ac lubens se immiscet, argum. eorum quæ dicuntur in l. cogi. & in l. restituta. ff. ad Trebellia. Nec potest cōsiderari in hoc filij beneficium vt sit necessarius si suus sit, immo
53 † necessitas videtur ex suitate procedere, vt probat tex. rectè intuēti in l. lex Cornelia. ff. de testa. Igitur his stantibus, cum filia non possit dici continuare patris dominium stante masculo, & ipsam dotante; quia nō succedit, neq; in dñium, quod habuisset in vita patris: quia non dicebatur quasi domina, quæ successura non erat stāte masculo, quo respectu in d. l. in suis, filius di
54 citur quasi dominus: quia † ꝓpter hęreditatem filijs suorum nomen indictum est, vt probat d. l. cū ratio. ibi, Propter quod necessariò videtur dicendū, ꝙ filia stante masculo non sit sua licet sit consecutura dotem. ¶ Non obstat, ꝙ filius possit dici suus in potētia etiam ꝙ hæreditatē non habeat, vt suprà videtur probari. Quia respondetur,
55 argumentū † non procedere, tanq̄ ex diuersis. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. obliga. nam in filio adest verè potētia & habitus; quia per l. admittitur, & in vita est quasi dominus: sed voluntate aut facto imponitur, vti loquuntur iura præallegata; sed filia etiam si
56 nolit per legē excluditur. Nec † qualitas suitatis est qualitas naturalis sed ciuilis ex patria potestate & le-
57 ge ciuili inuenta, & † capitis diminutione tollitur, cum aliàs tolli nō possit. l. eas obligationes. ff. de capit. diminu. licèt ratio naturalis ad successionem vocet, & ita loquitur d. l. cum ratio. vt latius declaratur per Moder. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. & in d. l. in suis.

¶ Non obstat, ꝙ in ea sit qualitas requisita à lege ad suitatem, vt suprà considerabatur. Quoniā istud non videtur verum, ex quo non considerando tristem euentum mortis masculi, aut ꝙ nolit eam maritare, filia futura nō est hæres; & ideo viuo patre non potest dici quasi domina, vt prædixi, nec primum locum in succedēdo viuente masculo obtinet, cū sit exclusa, data dote, vt in d. §. ita demum, Institu. de hære. qualit. & differ. d. l. scripto. ff. vnde libe. ibi, Pater eum in hac successione præuenit.

¶ Nec obstat, ꝙ ista constitutio videatur contraria iuri communi, & ideo ex stricta interpretatione, quā meretur, non videtur tollere suitatem. Quia respondetur, quòd licet ista constitutio non veniat ad ad corrigendum iura aliqua, nisi prauam consuetudinem particu-
58 larem Regni. & † principalis intentio quę est attendenda. l. si quis nec causam. ff. si cer. pet. est in fauorem filiarum. Tamē dato ꝙ censeretur correctoria, eo ipso ꝙ aliū præfert

in successione, tollit primum locũ in succedendo, nisi ex fratris volũtate & consequenter suitatẽ ex intellectiua quadã interpretatione,
59 & ipsiusmet legis dispositione, † q̃ etiã in correctorijs & odiosis admittitur. l.j.§. lex Falcidia, ibi per Bart.& alios.ff.ad leg.Falc.in auth. quas actiones.C.de sacros.ecc.&ita in similibus terminis rñdet Neap. in consuet.1.in verb.Succedunt,in pen.col. ibi, Nec obstat prima rõ.
60 ¶Pro concordia † tamen dici potest, ꝙ suitas filiæ sit in pendenti donec à masculo dotetur. Nam si dotatur per fratrem,vel eius hæredes, tanquàm exclusa à successione non sit sua. Si verò non dotetur, quia frater fuerit mortuus,alio nõ existente hærede, aut admiserit eã frater ad succedendum in totum, vel in partem, vt dicit Andre. hic colu.7. ibi, Quid si frater nolit. Et tunc quoniam reperitur iã per hãc legem vocata ad successionem, & non obstat sibi prærogatiua masculi, declarabitur retro suam patri,& succedet vt sua.Nec est incõueniens ꝙ suitas sit in pendenti, ꝑ ꝑallegata, & per ea quæ dicit Neapod. in consuet. si qua mulier habens filios, in verbo Succedunt.in fin. & per D. Matth. in d.cap.1.de grad.succe.in feud. col.5. faciunt not.per Doct.in l.ij.§.& hæc.ff.de verb.oblig. Bart.in l. Pomponius. ff.de nego.gest. glo.in l.quod Seruius.ff.de condic.ob causam. & in l.dispensatores.§.fi. ff.de sol.l.cum hic status. §.si sponsus.ff.de dona.

inter vir.& vxor.l.qui ex pluribus. ff.de verb. obliga.l.lex Cornelia.ff. de vulg.& pupil.glo.in l.ij.ff.de in diem adie.l.si is qui pro emptore. ff.de vsucap.¶Quamcunque tamẽ opinionẽ teneamus ex prædictis,
61 videtur posse inferri† in Regno filiam debere institui à patre, prout Gallus Aquilius, seu lex 12. tabularum, aut lex Velleia de nepote instituendo disposuit. Nam si viuo patre filius moreretur, tunc filia sine dubio sua esset patri,quia cessat masculus qui obstabat filiæ. d. l.j.§.sciendum,de suis & legi. cum concord. & sic haberet ius dicendi nullum,aut rumpendi. d.l.Gallus. per totum.l.posthumorum. ff. de
62 iniust.rupto. Et † si filius patre inscio moreret, filia tanquàm ignoranter præterita diceret nullũ absque legatorum conseruatione,per auth. ex causa. C.de liber. præter. secundum Bar.in l.filio præterito. ff.de iniust.rupt.& per Ias.in l.precibus. C.de impub.& alijs subst.& istam opinionem videntur sentire Bald.Alexan. & alij in l.si auus, C.de lib.præter. & in l.si quis posthumos.§.si filiũ. ff.de lib.& posth. faciunt quæ dicit Bal.in c.1.§.quin etiam.Episcop.vel Abb.Bar.in l.fi. ff.ad Tertul.Petr.de Anch.in consil.221.incip.Hæc quæstio. Soci.in consi.76.col.1.in fin.vol.3.& hanc opinio. sequitur Dec. in cons.106. in 1.dub. ¶Nec obstat communis opinio,quæ habetur per Docto.in d.§.& quid si tantum.de liber.& posthum.& in l.filiæ. C. de collat.

quòd

63 quòd † filia exclusa præterita non rumpat, & consuluit Alex. in consil. 47. in 2. vol. & quamplures Docto. relati per Mod. in d. §. & quid si tantum. quoniam loquuntur qñ extarent agnati, vel masculi, quorum causa fœminæ excluduntur & ab intestato succederent; & ideo aliqui dicunt, sufficere illos extare. Aliqui verò, ꝙ etiam instituantur, prout dicit Socin. aliàs fuisse consultum per quãplures solennes aduocatos Florentinos in consi. 150. col. 13. vol. 1. de quo dicam infrà: sed in casu proposito dixi, masculos prædefunctos patri, & ita firmat Dec. in d. l. filiæ. ¶ Nec obstat, ꝙ D. Matth. in decis. sacri Consilij nu. 158. dicat fuisse decisum, quòd
64 † filia dotata sit perpetuò exclusa à iure dicendi nullum, etiam fratre mortuo, per istam constitut. & ex mente Andr. hic: quoniam immo per hanc constitutionem non disponitur, nec aliqua mentio fit in ea, vt dos à patre data filiam excludat, vt videtur innuere D. Matth. sed de dotatione facienda à fratre, & hoc declarat Deci. in consil. 26. col. 3. & seq. 1. vol. neque ratio exclusionis est dos, sed fauor & prærogatiua masculi sub onere dotandi. Quando igitur fuit dotata à patre, filia excluditur, quia masculus superest, non ea ratione sola quòd fuerit dotata. Vnde si masculus viuo patre tollatur è medio,
65 cessat † ratio exclusionis, ergo ipsa exclusio. c. cum cessante. de appell. l. adigere. §. quamuis. de iur. patro. Ideo non erit verum, ꝙ adeo in perpetuum censeatur exclusa, vt prædefuncto masculo non sit sua patri, ac dicat nullum non instituta; nec secus in effectu determinant Neap. in d. consuet. 1. in verbo Succedunt. & Alex. in d. cõs. 47. & ita debet intelligi Andr. hic, volens filiam fore exclusam à successione patris, quando masculus superest patri, & ita expresse dicit in c. 1. §. quinetiam. Episcop. vel Abb. vbi Bald. & Aluar. & in cap. 1. de eo qui sibi & hæred. & ita erat in casu de quo D. Matth. loquitur. ¶ Et ꝙ ista opinio sit vera, patet manife-
66 stè; quoniam † exclusio refertur ad tempus mortis; quo tempore defertur successio, vt in alia consideratione dicebat Pet. de Besu. quẽ referunt Moder. in d. §. & quid si tantum. Et propterea non erit con summatus effectus exclusionis in vita patris; quia est futurus post mortem, sed ad tempus mortis non possunt adaptari verba huius constitutionis excludentis: quia non superest tempore mortis masculus, quem lex præfert fœminam excludendo: ergo nec poterit adaptari exclusionis dispositio. ¶ Præterea, si verum esset ius succedendi simpliciter esse transfusum in ius paragij debiti per istam constitutionem: sequeretur, ꝙ etiã ab intestato non existentibus masculis excluderetur: sed illud est falsum, nisi quando concurreret cum alia sorore in capillo existente, quæ similiter præfertur, vt in cõstit. seq. in verbo

in verbo Coniugatæ. Ergo rationes Neapod. Andr. & D. Matthei debent intelligi stante masculo, q si viuo patre masculus moriatur, in nihilo fœmina deterioris conditionis sit quàm masculus; sicuti iure communi esset: quia in hunc casum constitutio nihil innouat. l.præcipimus, C.de appella.& ideo dicunt Bald.Salic. & Paul. in d.l.si
67 auus.de liber.præter. q † cessante masculo, filia censetur reintegrata ad portionem, ad quam fuisset successura, si masculus nõ exclusisset. Ang.& Imol. in l.ei qui soluendo. ff.de hęre.instit. Bald.in l.siquis filium.C.de inoffi.test. & pro communi opinione tenet Soc. in consil.263.in prin.vol.2. & in simili facit quòd nepos qui exclusus est à patre illum præcedente tẽpore testamenti.d.l.j.§.sciendum.& tamẽ patre mortuo in vita aui rũperet non institutus, secundum legem Velleiam, siue Galli consilium, vt dicam infrà d.l.posthumorum, cũ sim. Et pro hoc etiam facit opinio
68 illorum qui tenent, quòd † si illico moreretur masculus post mortem patris, quòd fœmina non censeretur exclusa per existentiã masculi, argum.l.posthumus.in prin. ff.de iniust. rup. secundum glo. in d.§. quinetiam, de quo latè scribit Cur. in dicto tract.feud. 3.part.q.17.
¶ Nec obstat illud, quod dicit D. Anto.de Alexan. in quodam consilio suo impresso post consilia D. Loffredi, quòd nõ est inconueniẽs filiam vocari ad successionem per istam constitutionem, & tamen non rumpere patris testamẽtum, allegat l.maximum vitiũ.in princ. C.de liber.præte. vbi filia vocabatur ad successionem, & tamen nõ rumpebat: quoniam respondetur vt per Loffre.in consi.1. quòd ista determinatio reprobatur per Imperatorem ibi, & ideo non licet inde arguere. ¶Non obstat, q de emancipato ipse dicit, qui non rũpit, quia differentia aliàs introducta non reperitur simpliciter sublata, per l.meminerint. C.de legit. hære.sed tantum quò ad quid, sed inter masculum & fœminã omnis differentia sublata est.d.l.maximũ vitium, & probatur in ista constit. ibi, Absq; sexus discretione. Et iõ non est verum dicere, fęminã non esse æquiparatam in totum masculo, quia masculi præferuntur: nam quando masculi non supersunt, non est aliqua differentia inter masculum & fœminam, de quo casu nos loquimur: ergo in isto casu idem dicendum est in fœmina, qđ in masculo per ea quæ ipsemet allegat. ¶Non obstat, quòd ipse D. Anto.dicit, istam constitutionem venire ad correctionem iurisantiqui: nam, vt sæpe dixi, istud non est simpliciter verum: nam apertè præsupponitur in hac constit. antea fœminas fuisse ad succedendũ admissas in hoc Regno, nec con-
69 stat † q cõsuetudines feudales fuissent receptæ in hoc Regno, quòd fœminæ essent exclusæ. Immo contrarium præsupponitur, vt dixi,

dum

dum dicitur in ista constit. fœminas ex praua consuetudine, in aliquibus partibus Regni fuisse repulsas: & ita aliàs votando declarabat in sacro Regio consilio, cui summa cum laude præfuit vir acutissimi ingenij & integerrimi iudicij
70 D. Ciccus Loffredus. vnde † constitutio ista non est iuris antiqui correctoria, sed ad ius antiquum & generale Regni restituit. Sint igitur cauti testantes, vt instituāt fœminas, in casu quo filij deficerent masculi ipsis viuentibus, secundū Bar. in l. fin. ff. ad Tertul. ¶ Sed alia incidit dubitatio non tacta: quoniam dixi, filiam ex speciali consuetudine Neapolitana effici sui iuris, eo ipso ꝙ nubit; an per hoc desinat esse sua, quando masculi excludentes non superessent? Et videretur ꝙ sic, aperta ratione: quia deficit patriæ potestatis vinculum. d. §. ita demū. l. lex Cornelia. ff. de testa. toto tit. de coniungen. cum emancip. liber. l. non putauit. cum similib. ff. de bon. poss. contra tab.
71 Et † ideo licèt emancipationis & patriæ potestatis sublata sit differentia. l. meminimus. C. de legit. hæred. tamē non propterea sunt sui. ibi, Ad instar suorum. & ideo non transmittunt ex potentia suitatis. l. emancipata. C. qui admit. l. illud. ff. de bon. poss. contr. tab. secūdum communem opinionem in l. ventre. ff. de acqui. hære. vbi Ang. Imo. & Moder. in d. §. & quid si tātum.
72 Et ideo dixit Luc. de Penn. ꝙ † monacatus liberat à patria potestate, siue pater, siue filius efficiatur monacus, quia transit in potestatem alterius, & non potest esse in potestate pluriū, in l. iij. C. de castr. pec. lib. xij. ¶ In contrarium tamen videtur vrgere, quòd ista liberatio fit ex dispositione consuetudinis in fauorem filiæ, quo casu commu
73 nis videtur conclusio, ꝙ † suitas & eius effectus minimè tollat. auth. sed Episcopalis dignitas. C. de Episcop. & cler. secundum Bald. in d. l. apud hostes. Bart. in l. item in potestate. ff. de his qui sunt sui vel ali. iur. ideo dicunt Paul. de Cast. in l. sub conditione. ff. de testa. & Bald. in l. Deo nobis. C. de Episc. & cler. & in d. l. apud hostes. & Crot. post Ruin. in d. §. & quid si tantum. ꝙ monacus est suus, quicquid teneat Spec. in tit. de stat. monach. q. 51. & mouetur per tex. in d. l. Deo nobis. C. de Episc. & cler. ibi, Nullo impedimento, & addit Crot. ꝙ non est
74 vera ista consequentia, non † est in potestate, ergo non suus: patet, secundum eum, per tex. in l. cum in adoptiuis. C. de adopt. Et dato, ꝙ patria potestas ad hoc requireret, fingi debet in potestate, per tex. in
75 d. l. Deo nobis. & † ficta suitas operatur effectum veræ suitatis. d. l. lex Cornelia. & idē tenet Mari. Salam. in l. Gallus. §. si eius. ff. de liber. & posth. Sed ista opinio reprobatur per Fort. ibi, Nam in d. l. Deo nobis. nihil penitus fingitur, nec subest aliqua fingendi necessitas. Et vltra ipsum potest responderi, ꝙ immo sit verum, posse tenere consequen-

76 sequentiam, non est † in potestate ergo non suus, vt est casus in d.l. lex Cornelia. prout suprà dixi & latè probatur in præallegatis locis.

¶ Non obstat tex. in d.l. cũ in adoptiuis. in §.1. vers. & ideo sancimus, quia non dicitur ibi adoptatum ab extraneo, in cuius potestate nõ est, esse suum hæredem patri adoptiuo, sed habere ius sui hæredis: quod differt ab eo ꝙ sit suus, ꝓut in §.fi. eiusdem l. dicitur in patre arrogatore, facit tex. iuncta gl. in l. stipulatio ista. §.1. in verbo Ius. ff. de verbo. obliga. Et licèt filij, ac qui posthumorum loco sunt dicantur habere iura sui hæredis. l. posthumorum. ff. de iniust. rupto. & verè sui sunt, vt in d.l. in pr. ibi, fiunt parentibus sui hęredes, tamẽ illi sunt in potestate aui seu patris, vt ibi, in potestate habeam: & propterea hñt iura sui hæredis, suntq; sui, quia in potestate ac primo gradu cõstituti verè ac per subingressionem, sed ista in adoptiuo non potest rectè adaptari: ideo dici nõ poterit suum hęredem, ex eo ꝙ ius sui hæredis ei tribuatur, vel illud fauore adoptionis ex legis gratia conceditur etiam ꝙ in potestate non sit: non ergo sequitur, conse-
77 quentiam non tenere: quia † debet attẽdi quod est regulare, vt teneat consequentia. Glo. in l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. Bart. in l. quoties. ff. si quis cau. Matth. in not. 19. allegat multa Deci. in l.j. col.2. in medio. ff. de reg. iur. Prætereà dum dicit, ꝙ ficta suitas operat̃ effectũ veræ, illud procederet quando appareret lege fingi suum: sed hic nõ apparet, quòd aliqua suitas fingatur, igitur argumentũ nõ militat.
78 Quinimò, † si lex fingeret aliquem esse in potestate, esset vera suitas,
79 & non ficta: quia † actus fictus à lege producit effectum verũ. not. in l. quod meo. ff. de acqui. pos. & in l. traditionibus. C. de pact. Ias. in l. quoties. C. de rei vind. & probatur per tex. in d.§. interdum. Instit. de hæred. quæ ab intest. defer. & in l.j. §. interdum. de suis & legiti. vbi licet in potestate patris captiui nõ fuerit filius, tamen eo reuerso iure postliminij fingitur in potestate patris semper fuisse, & effecit̃ suus hæres patri, & sic ius patriæ potestatis fingitur continuatum. Vnde resultat effectus veræ suitatis, non enim dicitur ibi, suum fingi sed effici; & idem in effectu probat tex. in d.l. apud hostes. ¶ Nec obstat tex. in d.l. lex Cornelia. vbi dicitur, non posse dici suum: quia reiecta intelligentia gl. ꝙ illud procedat secundum veritatem, potest responderi, ꝙ loquatur aliàs quàm in eo casu, de quo loquitur, in quo fingitur in potestate patris fuisse, quasi dicat, quamuis aliàs qui in potestate patris non est dici suus non possit. Tamen cum fingatur iure postliminij patrem in ciuitate decessisse, & consequẽter filium habuisse in potestate, ideo obligatur hæreditati, & sic dicitur suus.
80 Nam † dictio quamuis, pro aduersatiua præcedenti casui accipitur.

l.j.§.

l.j.§.dolum.ff.de eo per quem fac. fuer.facit l.j.§.si qui.ff.vt lega.no. cauea. Alber.in vers.quamuis.non igitur probatur ex illo tex. suitaté fingi, quasi non possit esse ex defectu patriæ potestatis, nam per fictionem potestatis inducitur vera suitas. Fort. igitur in d.§.& quid si tantum.renet,quòd monacus non sit suus,sed tamen possit contratabulare præteritus testamentum patris, cuius opinio mihi minimè placet. Sed q iuxta communem sententiam monacus sit suus retorquendo textum in d.auth. Sed
81 Episcopalis,vbi† Episcopali dignitati non etiam clericali videtur specialiter concessum, vt filium liberet à patria potestate, quod etiam considerat Paris. d.c.in præsentia. de prob.& Moder. in l.Gallus.§.si eius.ff.de liber.& posthu.¶Nec videatur inconueniens; nam etiã in
82 ꝓfanis † militaris dignitas vel consularis non liberat filium à ptãte parentum, sed summa patriciatus dignitas,vt in §.filiusfamilias.Inst. quib. mod.ius patr.pot.tollit. licet secus sit de iure nouo.l.fi.C.de decurio.lib.10. & in §.fi.in auth.con stit.quæ de digni.coll.6. probatur etiam hæc opinio per text. in d. l. Deo nobis.§.1.in fi. ibi,Nullo impedimento. Nam si oporteret con trarabulare, & esset impeditus dicere nullum,pateretur impedimẽtum; quia nepos admitteretur ad partem, quæ ante professionẽ excluso nepote ad ipsum vti suum pertinuisset, contra mentem. d.l.

Deo nobis. quæ refert se ad dispositionẽ legum, ibi, Secundum leges nostras sibi defendant. Præter-
83 ea† repelleretur à pinguiore remedio iuris dicendi nullum, vt in l. licet.C.de iur.deliber.in l.emancipata.C.qui admitt. cum similibus. Et quòd ex dispositione d. l. Deo nobis, hoc non sit inductum satis ex verbis ipsius legis apparet:neq; induci potuisset per legẽ. Ex quo
84 dispositio † legis ciuilis in præiudicium,vel etiam in fauorem personarum ecclesiasticarum ex defectu potestatis non tenet,vt in cap. Ecclesia S.Mariæ. de constit. & in c.1.cod. tit. vbi Abb.& alij, & Petr. de Anch.in repet.q.11.Maximè ad tollendum ea, quæ competunt de iure communi,vt optimè per Soc. in consi.241.in 3.& 6.col.cum seq. in 2.lib. & dispositio,per quã personæ ecclesiasticæ efficerentur deterioris conditionis,est irrita,vt in d.cap.Ecclesia Sanctæ Mariæ.& in auth.cassa & irrita, C.de sacrosán, eccl.Petr.de Anchar.in consil.268. incip. Pro & contra.& in cap.1. de oper.noui nunciat. & in l.j. C. de summa Trin.& fid.Cath. Et q clericatus non liberet à patria ptãte, videtur clarum de iure ciuili, quia nec liberat à conditione curiali, p regul.d.auth.sed Episcopalis,vt in l.siquis curialis. & in auth. sed ne-
85 que.C.de Episc.& cler.Sed † de iure Canonico sacerdotalis dignitas liberat à patria potestate, secundũ gl.in c.indecorum. de æta.& qual. Bald.in d.l.apud hostes.col.2.in fi. C.de

86 C.de suis & leg.licèt † non tollatur qualitas succedendi per superuenientem clericatum, secúdum Io. Andr.in reg.fine culpa.de reg.iur. in Mercur. Paul.de Cast.in consil. 325.Soci.in consi.241.vol.2. & ita communiter Canonistæ, quorum opinio, iudicio meo, nō probatur iuribus per eos allegatis : quia in c. indecorum. de patria potestate aliquid non dicitur, sed loquitur de minoribus, nec probat aliquid in ea allegata glo. in cap.ex antiquis. & in c.frequens. 54.dist. vt mirer, ꝙ ad id adduxerint : & rōnes per Canonistas inductę sunt persuasi-
87 uæ, non necessarię. Vnde † videtur potius dicēdum ꝙ patria potestas non sit soluta ex professione monacali, vel sacerdotio : sed quò ad eā, quæ sibi ad religionem essent impedimento, vel aliter obessent, ius patriæ potestatis effectum non habeat nec operetur, quàm ꝙ patria potestas sit soluta : & quò ad ea quæ sibi vtilia sunt fingatur in potestate; quia neque fictio neque liberatio à patria potestate, seu canonica emancipatio (vt appellat ipsam Bald.) iure vel ratione fundatur : & hæc videtur innuere tex. in d.l.Deo nobis. dum negat, filiū posse à diuino cultu reuocari. Non dicit liberatum à patria potestate: & aliàs eadē ratione, pro mortuo habetur, in c.placuit.16.q.1.& in §. distrahuntur, in auth.de nupt. Et ex hoc infert benè decisum à Neapod.in consuet.siquis vel siqua, in verb.Proximiores, ꝙ medietas bonorum antiquorum, quæ competit proximioribus virtute consuetudinis, cōpetit etiam monacis, per glo. in d.l.Deo nobis.§.1.in fi. in verbo Parentum. Præsertim ꝙ in dicta consuetudine tantummodo ius sanguinis consideratur, qđ non debet censeri sublatum.l.iura sanguinis. ff.de reg.iur.d.l.cum in adoptiuis, cum sim. & ideo dicit glo. in d.l.Deo nobis.in verbo Pa-
88 rentū, ꝙ † monaci habent cognationem in cœlis & in terra : quod fortius procedit in clericis. Et ideo præteritis annis electus arbiter cū eximio Iureconsulto Nicolao Maioraña p nobiles è Texione seu cōgregatione Nidi, declarauimus clericos siue etiā Episcopos frui posse commodis atque honoribus dictę congregationis, atque eorum consilijs interesse & vota dicere; nec aliquid diminutum è nobilitate, quibus clericatus accessit immunitas & auctoritas. Hoc secus videtur
89 in monacis, † quia per ingressum monasterij desinunt esse nobiles, secundum glo. in c.fi.de stat.monac.& perdunt titulum suę casatę: quam glo. sequitur Phil. Franc. in c.fin.de offi.deleg. in 6. de quo dicto etiam dubito, quò ad ea quæ non sunt contraria statui mona-
90 cali per prędicta : & † quia monacus in sui fauorem nō desinit esse ciuis suæ patrię, & efficitur ciuis illius ciuitatis vbi situm est monasterium.c.rogationes, de consecra. dist. 4. per Bar.in l.j.ff.ad munici. Lap.in alleg.100.in cap.ꝙ clericis, de foro

de foro compe. Phil.in d.c.fin.& dicit Bart.in l.hostes.2.col. ff.de ca
91 pti.& postlim.reuer.ꝙ † clerici sub diti Papæ & non Imperio Romano, non tamen desinunt esse ciues Romani, allegat d.l.Deo nobis.faciunt ea quæ in pulchro casu con-
92 suluit Soc.cons.153.2.vol.Et † licet monacus non habeat hæredem, prout considerat Parisius in d.c.in præsentia.de proba.Tamen potest responderi, ꝙ licet transmissio fiat in hæredem, non est opus ad effectũ vt possit transmittere, ꝙ sit aliquis qui pro forma nomẽ hæredis habeat, in quem fiat transmissio, nominatur enim hæres pro significatione termini ad quẽ, vt in simili dicit tex. in l.iurisgentium. §. pactorum.ibi, Cum quo pactum est.ff.de pact. Vnde sufficit, ꝙ isto casu sit aliquis qui in vniuersum ius succedat, vel loco hæredis sit, prout est monasterium, vt in l.nõ intelligitur. §.cum ex causa, in gl. in verbo Pertinent. ff. de iure fisci. Alex.in l. si marito. ff.sol.matrim. Deci.in c.quia quicunque.de iudi. col.pen.& in reg. in pari. §.hi qui. ff.de reg.iur. faciunt dicta per Bar. & alios in l.debitor.in fi. C.de pac. Et possent aliqui casus considerari in quibus habeat hæredem, puta ex Apostolica dispensatione, quæ concedi potest, prout latè probat Socin. in consil.13. vol.1. vel facto testamento ante ingressum delata hæreditate, vt habetur in d. cap. in præsentia. & in authent. si qua mulier. C.de Episcop. & clericis.

¶Ex his itaque videtur ꝙ intentio communis sit eo casu quo patria potestas esset fauore filij sublata, ꝙ nihilominus filius retinet iura suitatis: & istud confirmatur vulgari argumento.d.l.quod fauore. C.de legib. & dixit Bart.in d.l.ho-
93 stes.1.col.in fin.ff.de capti.ꝙ † priuilegiũ exemptionis Venetorum à Romano Imperio, non priuauit eos ciuitate Romana: quia illud priuilegium fuit in fauorem ipsorum:& ideo debet esse eis ad commodũ, arg.l.in bello. §.siquis suũ. eo.tit.de capti. verũ ex rationibus, quas in precedenti casu adduxi, videtur ꝙ nullo iure istud probatũ sit,&ꝙ quando est suus saltẽ fingitur in potestate per legem, vt in d. l.lex Cornelia, q̃ fictio in ista consuetudine facta non reperitur, nec exemplo adduci possumus, vt dicamus haberi ac si in potestate esset. Nam licet in terminis dictæ auth. sed Episc.& in auth.cõstitutio quę de digni.§.1.istud videatur expressum, ꝙ Episcopi & alij dignitates illas adepti, videatur ac si tpe mortis sui patris fuissẽt in potestate, vt filij reincidãt in potestatẽ eorum, contra regulã de qua in §.1. Instit. quib.mod.ius pat. pot.sol. l.pater filium.ff.de adopt.gl.in d.authen. sed Episcopalis.in verb.eos.tamen non debet trahi ad consequẽtias.l. quod verò.& l.ius singulare. de legib. & speciale dicit esse glos.in d. §.1.in authen. constitu.quæ de digni.in verbo Patrum. & probat tex. ibi, Precipuum quoddam pre-

mium,& ibi, Qualia aliæ.licet etiā in Episcopo dubitet Catellia. in memo. vers. Episcopalis dignitas. ¶ Nec videtur concludens illa ratio superius considerata, ꝙ nō debet contrarium effectum operari fauorabilis ista consuetudinis dispositio; quia eadē ratione attenta, sequeretur, omnem emancipatum retinere iura suitatis: ex quo fauorabile est à patria potestate liberari, vt in d. auth.constit.quæ de digni.ibi, Præmium honoratis præstat.immo per tex.in d.§.1.demonstratur, ꝙ ex eo solo ꝙ per dignitatem quis liberatus esset à patria potestate, non gaudeat neque potiri poterat p hoc omni iure filijs cōpetenti, nisi esset specialiter lege cautum, vt aliud in illis seruaretur q̃ in cęteris, vt ibi, Illud quoq; lege cauemus, & ibi, Non enim volumus, aliàs superflua fuisset tam exquisita prouisio, vt in proœ.C. §. quibus.per Bald.in rubr.C.de fide instr. & in simili cōsiderat Deci.in
94 d.c.in præsentia.de prob.Nec† videtur inconueniens, vt qui in vno releuatur, grauetur in alio,c.q. sentit, de reg.iu.in 6.Et quia istud dānū siue onus accedit in consequentiam fauoris & gratiæ, non inconuenit vt dispositio fauorabilis, tribuat onus, vt Inst.de legit.patr.tut. & de legi. agnat.tute.1.resp. & in pulchro casu allegat Signorol. in cōs.14.inci.Sup infrascripta qōnę. Neq; filia efficit sui iuris nubēdo, suorū fauore, sed fauore matrimonij ac viri, vt sentit Neapod. in d. consuet. mulier. & ideo primum argumentū cessat, & sic videretur prima pars huius qōnis verior. ¶ Et
95 si dicatur, ꝙ† lex municipalis non possit facere suos hæredes, quia id ad Senatusconsulta & Principum constitutiones spectat.§.quos aūt. Inst.de bon.poss.ideoq; nec possit efficere vt sui esse desinant, cū eadē est contrariorū disciplina.l.j.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur. l. nihil tam naturale.ff.de regu.iur.glo.in rubr.ff.de acquir.poss. & ita tenet Alex.in l.j.col.2.C.de bon.pos. cōtra tab.liber. l.vt liberis.C.de colla. atque hoc argumento vtitur in statuto excludente fęminas Ludo.de Rom.in l.ventre.ff.de acq.hęr.& sequitur Socin. in cons. 1. in 2.vol. Sola igitur d. consuetudinis dispositio non videtur posse suitatē tollere. Quoniam respondetur, saltē in effectu posse, vt in l.filium.ff.de bon.pos.contra tab.& per Alex.in
96 d. l.j. Et† si potest tolli ius patriæ potestatis, quod est vinculū ciuile, tanquàm antecedens, videtur etiā suitatem tolli posse, veluti consequens, l. sicut certi.ibi Aretin. C.de testam.milit. glo.in c.constitutus, de religio. domib. Alex. in rubri. C.qui admitti. Ludo. de Roma in consil.461. & 293. in l. qui aliena §.quamquam.ibi Bald. ff.de nego. gest. Matthesi.in sing.63. Prætereà
97 † Neapolitanæ consuetudines per approbationem Regiam obtinēt eandem vim atque autoritatem, quam Regię constitutiones, vt per Neapod.in proœ.consue.in verbo præsen-

præſentatæ, & in verbo vim & robur; facit tex.in l. j.C.de veter.iur. enucle. & Neapod.in conſuetu.ſiquis vel ſiqua, in verbo Materna, videtur velle, ꝙ virtute conſuetudinis fiet tranſmiſſio hæreditatis non aditæ, ſed portionis debitæ proximioribus, & idem in conſuetud.& ſi teſtator. in verbo, Proueniat.licet videatur, ꝙ illo caſu non ſit neceſſaria tranſmiſſio ſi hæres proximioris ſecundò morientis ſit, etiam proximus ex ſua perſona, primo decedenti, ponderat tamen confirmationem & approbationē ipſarum conſuetudinum factam, per Regem; ideoque cenſeantur eiuſdem effectus, cuius eſt Regia, diſpoſitio, vt per eum:non tamen dici poterunt Regiæ conſtitutiones, per id quod dicit Bald. in l.ex
98 placito, C.de rer.permut.ꝙ † ſi Papa confirmet generaliter ſtatuta, alicuius loci, non ex hoc dici poterunt ſtatuta Papalia, ſequitur Aretin.conſil.8. col.3.& faciunt ea quæ dicuntur per Bald. & alios in l. omnes populi, de ſtatutis ciuita-
99 tum, † an ſint iuris ciuilis.ff.de iuſtit. & iure.

¶ Poſtremò circa iſtud notabile, dubitari poteſt, num è conuerſo pater ſtante filio excludatur à ſucceſſione filiæ, ſicuti ſtante maſculo filia excluditur à ſucceſſione patris; vt ſic frater ſuccedat ſorori in bonis aduentitijs excluſo communi patre, limiteturque diſpoſitio. auth.defuncto.C.ad Tertull. Et ꝙ excludat probat ratio contrariorum, per quam in ſimili quęſtione determinat Soci. in rubri.ff.de
100 acquir.poſſ. ꝙ † excluſa ſorore p. ſtatutum à ſucceſſione fratris, cenſetur etiam excluſus frater à ſucceſſione ſororis, veluti per tex.in §.filium. in auth.quib.mod. natu.eff.
101 effi.ſui.colla.7.filius † legitimatus per oblationem Curiæ non ſuccedit agnatis patris, ita & agnati ſibi non ſuccedunt, ſicuti etiā per tex. in d. l. lex duodecim tabularum. C.de legi.hæred.in qua declaratur diſpoſitio, fratrem vterinum ſorori poſſe ſuccedere:ſororē verò non
102 poſſe, & † in materia ſucceſſionis ſeruanda eſt quò ad poteſt ęqualitas, d.l.vt liber.C.de colla.l.penult. & fin. C. comm.vtri.iudi. l.quæſitum.§.ſed & Papinianus.ff.de fun. inſtr.Rom.in cōſ. 385.& 179. Aret. in conſi.1.col.pen.Dec.conſil.195. ¶Nec abſurda videatur hęc opin. ꝙ pater excludatur à ſucceſſione filiæ præſertim in hoc Regno. Nā
103 de iure feudorum † pater filio nō ſuccedit.d.c.1. de natu.ſucce.feud. Et per conſtitutionem ſequentem frater ſuccedit excluſo communi patre: & per nouum vſum huius ciuitatis, qui dicitur Nidi & Capuanæ pater eſt excluſus à ſucceſſione filij in dote materna ab inteſtato decedentis, ſuccedentibus illi proximiorib. ex parte matris, licet per conſuetudinem ſcriptam non ſit correcta.d.auth.defuncto. quia frater concurrit cum proximioribus, de quibus in d.authen. & filio diſponente, pater habere

debet bonorum subsidium, vt sentit Neapod. in consuet. Filiusfamilias. in 1. gl. in fi. ibi, de alia medietate. & in consuet. si quis vel si qua. in glo. in verbo Preterquam. col. 6. vers. ideo intelligo. & in fi. col. ibi, Ex præmissis quæ dixi. & in d. consuet. si filiusfamilias. in verb. Si nolit. Ex quibus Neapod. verbis aliàs dicebatur in sacro consilio, ꝙ filiusfamilias non potest disponere in alios quàm in proximiores, etiã quòd in medio pater existat, nisi eidem patri totum relinqueret, quod si secus faceret possent proximiores reuocare etiã si patri reliquisset fraudandi gratia, & de re-
104 stituendo grauasset. Nam † per d. consuet. filiusfamilias testatur ac si esset paterfamilias, non quò ad habilitatem tantũ, sed quò ad vincula & onera, quibus paterfamilias testando ac disponendo astringitur. l. secundum naturam. ff. de regu. iur. l. si quando. C. de inoffi. testa. & sola existentia patris non debet proximiores excludere, per ea quæ dicuntur in l. Centurio, per Alex. & alios. ff. de vulg. & pup. & in l. filiusfamilias. §. cum quis. ff. de lega. 1. Ruin. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. Bald. & Alex. in l. penult. C. de impub. & alijs subst. & in l. j. §. pen. ff. de bonor. poss. contra tab. & ea quæ scribit Soc. in consi. 150. in 1. vol. vbi respondet his quæ dicuntur per Alex. & alios in l. illam. C. de collati. in l. ij. §. si sit agnatus. ff. ad Tertullia. Franc. de Aret. in consil. 24. & 27. Eo enim casu in quo cessat patris fauor, cuius gratia proximiores aliàs excluderentur, ipsorum exclusio cessare debet, secundum Luc. de Penn. in simili in l. j. C. de imponen. lucr. descript. Andr. in d. c. 1. de natu. succ. feud. Sed de stricto iure verior habita fuit opinio Steph. de Caieta, qui vol... posse filiũ liberè disponere in quemcunque, patre existẽte in medio vel alio ascendente, saluo illi bonorum subsidio, refert Capic. in decis. 210. Hoc probatur
105 ratione, ꝙ † consuetudo est stricti iuris correctoria iuris communis, & impedit liberam testandi facultatem, contra l. j. C. de sacrosan. eccle. §. disponat, in auth. vt cum de appella. cogno. ex quibus non debet extendi, quando quis decedit relictis proximioribus ex parte patris, ad casum quando decedit relictis patre & fratribus vel alijs proximioribus cum patre, per ea quæ dicuntur in cap. quod translationem. de offi. lega. Quia consue-
106 tudo † etiam ex maioritate rationis non extenditur ad aliũ casum, quando est cõtra legem scriptam, secundum Anto. de Butr. in cap. fin. latè Rocc. de Cur. de consuetu. & per Bart. in l. post dotem. ff. sol.
107 matrim. Et † casus omissus remanet sub dispositione iuris communis. l. commodissimè. cum similib. Ergo & casus mixtus non comprehenditur sub prouisione facta in vno casu simplici. l. hoc legatum, ff. de legat. 3. per Barto. Alexand. & alios in l. ij. in principio. ff. de

ff.de verb. obli. in l. omnes populi, ff. de iust. & iure. Si igitur consuetudo hunc casum non comprehēdit, oportet dicere, liberè filium posse disponere, saluo bonorum subsidio, nulla habita rōne, vtrum fratres sint, secundum auth. defuncto. vel alij proximiores: quia sufficit casum hunc consuetudine non comprehendi, & sic de hoc dubitaui in causa Ferdinandi Roboles cum Hieronymo Funato: in qua matrimonium erat factum secundum nouum vsum, & pater à filio fuerat institutus, quo casu omnis difficultas cessare videbatur. Propterea fuit iudicatum contra proximiores, & quia hic ꝓprius locus non est alibi discutiēdum prætermitto. ¶Postremò, ad propositum redeūdo, pro hac parte videt posse
108 adduci, ꝙ † quando duo in lege antiqua parificātur, siquid in vno ex lege noua disponatur, censeri debet etiam in alio fore statutum. glo. in l. siquis seruo persuaserit. C. de furt. & in l. qui verò contra. ff. de leg. Bart. in l. vt tantū. in prin. ff. de seru. corrup. Alex. in l. j. §. lex Falcidia, ff. ad leg. Falc. etiam in correctorijs, secundum Bar. in l. Marcellus. ff. ad Trebel. Bald. in authen. sed cum testator. C. ad leg. Falcid. Imol. in d. l. si verò. §. de viro. ff. sol. mat. Ias. in auth. nouissima. col. 12. C. de inoff. testa. & in l. fin. C. de sacrosan. eccl. Aret. in §. fi. in glo. in verbo Impleuerit. Instit. quib. manumit. lic. vel non. sed de iure communi filia patri, & pater filiæ succedit, d. l. nam & si parentib. ff. de inoffi. testa. & sunt inuicem correlatiua, auth. licet. C. de natur. lib. & censentur eadem persona, l. sciendum. §. legatis. ff. de leg. Bal. in l. fi. C. de sacrosan. eccl. Bal. in l. ij. C. de liber. & eor. libe. Andr. Sicul. in rubri. de cau. possess. & propri. col. 22. Corset. de excellen. reg. q. 25. ideo dispositio facta de filia, quòd patri non succedat, censeri debet facta etiam è conuerso, vt pater nō succedat filiæ: & in similibus terminis adduco id qđ decidit Azo. & post
109 ipsum Bal. in auth. licet. Quòd † si statutum esset, filios spurios patribus non succedere, intelligetur etiā statutū, vt nec filijs succedat pater. Item si statutum est, ꝙ filij spurij non possint parentes instituere, intelligetur æquè dispositum, ꝙ parētes instituere filios spurios nequeant. licet Salic. in hoc dubium faciat, in auth. ex complexu. C. de incest. nupt. Alex. ibi in apostil. & facit etiam ad hoc, quòd secūdum
110 aliquorum opinionem, sicuti † filio in successione patris datur bonorum possessio vnde liberi, ita quoque in successione filij pater bonorum possessionem habebit, quæ dicitur vnde parentes. glo. in d. l. qui se patris. C. vnde liberi. ibi Bar. & alij. ¶Sed pro cōtraria opinione, quæ est verior, considerandum
111 est, ꝙ † hæc constitutio locū habet in feudalibus & in burgensaticis seu allodialibus bonis. vnde quò ad bona feudalia proposita quęstio procedit absque dubio, nā

ascendentes regulariter non succe dunt. d. c. 1. de natu. succ. feud. Neq; vera est illa ratio quam considerat Iacob. de Beluis. & Nicol. de Neap. in §. hoc quoq;. qui feud. dar. poss.
112 & in d. c. 1. ꝙ † iuuenes magis domino deseruire possint quàm senes: ideoq; descendentes morientis tanquàm iuniores potiusquàm ascendentes succedant. Nam per Alex. & Card. reprobatur vno fundamento, ꝙ non sit generalis neque concludens. Possibile enim esset, descendentem natura & habitudine fore debiliorem. Et licèt saluando secundum Curt. posset
113 replicari, ꝙ † ad ea quæ frequentius secundum naturam accidunt iura debent adaptari. l. nam ad ea.
114 ff. de legi. & † secundum naturam iuniores & ætate minores præsumuntur fortiores, vt in l. cum quidam, ibi glo. ff. de reb. dub. Mihi tamen illa ratio non satisfacit, ex
115 quo † seruitium non est de substantia feudi, sed fidelitas, patet in c. 1. de forma fideli. & de noua for.
116 fidelit. quæ † fidelitas cũ in eo qui ætate antiquior est, magis præsumatur, ratione firmioris consilij, vt in c. de his. 20. dist. c. Domino. 50. distin. cap. hoc tantum. 38. q. 3. gl. in l. cum quid, in verbo Nouũ, in fin. ff. si cer. pet. potius ascendentes ea ratione attenta, q̃ descendentes admitti debuissent; & dato ꝙ esset habenda seruitij ratio, adhuc
117 foret idem dicendum. Nam † non solum armis seruire accipitur sed etiam consilio & ope. vt in d. c. 1. & in l. j. à contrario sensu. ff. ad leg. Iul. Maiest. & secundum Bald. in l. senium. C. qui testa. face. poss. plus
118 † valet vmbra senis, quàm gladius iuuenis. Innoc. in c. 1. de renuntia. bonus tex. in c. ex multa. de voto. ibi, Non sunt inutiles ad pugnandum, qui si per se pugnare nõ possunt, maturitate tamẽ consilij adesse valent pugnantib. & in l. postliminium. §. fin. ff. de capt. & postlim. reuer. Ergo non minus ascendentes licet seniores, quàm descendentes admitti debuissent: sed magis vera ratio & persuadens est ea, quam declarat Andr. in d. cap. 1. ꝙ
119 † filius secundum naturam succedit, d. l. scripto. idque dans & accipiens feudum cogitare videntur, non ꝙ pater filio succedat. l. Iulianus. in fi. ff. si quis omissa cau. testa. l. liberorum. ff. de verbo. signif. & quamuis de iure communi prouisum contra votum parentum fuerit, vt è contra pater succedat. d. l. nam & si parentibus, non fuit hoc statutum in feudis, sed cõtrarium, ex eo ꝙ verisimiliter & secundum naturam cogitatum extitit. ¶ Quò verò ad bona burgensatica diuersa est ratio, inter patrem & filiam.
120 Nã † filia excluditur propter masculos, ratione conseruandę agnationis, quę ratio non adaptatur ad exclusionem patris à successione filiæ: & ideo illa opinio Socin. in præallegata rubr. de acquir. poss. ff. communiter reprobatur, cum cõtrarium teneant Bald. & Paul. de Castro in d. l. lex 12. tabularum.

Alex.

Alex. in l.inter stipulantem. §. sacram.ff. de verb.obl. Ias.in d.rubr. & Dec.in d. l.secundum naturam. in fine. ¶ Non obstant in contrariũ adducta, de æqualitate seruanda, ac de parificatis in l.antiqua,&
121 de correlatiuis. Quoniam † procedunt omnia, cum aliqua ratio in vno, in alio non esset diuersa; patet in simili, in fratribus viuentibus iure Francorum, inter quos vnus in feudo succedit: quia primogenitus, & alius habebit vitam & militiam, vel partem pretij quãdo feudum est emptum à patre: quia secundogenitus, vt in consti. Comitib.& in c.Regni, incip. Alie nationis actus,& per istam constitutionem frater succedit, quia masculus, fœmina habet tantummodo paragium,& ita limitatur regula æqualitatis seruandæ. per Bal.in cap.1.in fin.de rescrip. Feli.in rub. de rescript.2.col.in medio. Et eodẽ modo tollitur argumentum à parificatis; quia quoties non est eadẽ ratio disponendi in vno, quæ est in alio, non censetur æqualiter in vtroque per legem nouam dispositum. gl.in c.quamquam.de elec. in 6. Roma.in consi.120.circa fin. Maximè, quia talis parificatio in hac materia non reperitur facta p modum regulæ, prout requiritur ad effectum prædictum, secũdum Matthes.in tract.de extẽsio. quem refert & sequitur Dec.in c. translato.de constit.col.2.& hæc apertius procedũt in correlatiuis seu in patre & filio, per ea quæ cumulantur per Ias.in d. l.qui se patris. in fine. C.vnde liberi. ꝙ disposita in patre non habent locũ in filijs,& è con-
122 tra: & ideo † pactum factũ patri à filio de non succedendo, de iure ciuili non tenet. l. pactũ quod dotali. C.de colla.& in l.pactũ. C. de pact. Et tamen pactum factum à patre filio de non succedendo tenet.l.j.§.si vel parens. ff.siquis à paren.fuer.manumis. gl.in c.quãuis. in verbo Lex. de pact. in 6. Item
123 † pater potest substituere exemplariter filijs furiosis & mente captis, & tamen filij non possunt substituere patribus, vt declarat Bar.in l. ex facto. 3.col. ff.de vulg.& pupill. Alex. in l.humanitatis. 3.col. post princ. C.de impub. & alijs substit. facit text.in l.si is qui.ff. de tuto.&
124 curat.dan.ab his. Et † conscientia seu anima patris, nõ est anima seu conscientia filij, & è contra Bal.in cap.1. in fin. de nouo feud. & in l. filium hæredem.C.de suis & legit. Et ideo posset procedere dictum Azo.ꝙ statutũ in patre spurij censeatur etiam dispositũ in filio spurio: quia eadem immo maior ratio est in patre, quàm sit in filio. Bald.in l.fin. C.de natural.lib.Bal. in l.ij. C.de iur.aureor. annulo. & pro determinatione huius quęstionis faciunt ea, quæ dicuntur per
125 Socin.in consi.75.vol.3. ꝙ † statutum in vxore nõ habeat locum in viro, per multa quę ibi adducit, & in consi. 73.penul.col.eo. vol. & quæ dicentur inferius.
126 ¶ Potest tamen dubitari, vtrũ † decedente

cedente filio non agnita patris hæreditate transmittatur ex potentia suitatis illa portio, à qua per masculum ipsum soror excluditur, vt sic in terminis huius constitutionis filius debeat immiscere se paternæ hæreditati, aliàs ipso moriēte fœmina non sit exclusa: in qua quæstione quoniam latè scriptum est per Doct. maximè Salic. in l. fi. C. de repud. hæredit. Io. Petr. in l. si fratris. C. de iur. liber. Anto. in l. si quis posthumos. §. si filium. ff. de liber. & posth. Ias. in l. si arrogator. ff. de adop. Soc. in consi. 1. in 2. vol. * Et videntur * magis communiter concludere, ꝙ adhuc fœmina excludatur, ideo aliter non insisto: secus autē est quando filius ab hæreditate patris abstinuisset; quia tunc filia nō censetur exclusa, Bar. in l. j. §. filium. ff. de bon. poss. contra tab. Bart. & Bald. in l. ij. §. si sit. ff. ad Tertull. Bal. in d. l. maximum vitiū. col. 7. & in l. in substitutione. ff. de vulg. & pupill. & hanc dicit esse communem opinionem Soc. in consi. 34. col. 3. in fi. vol. 4. & ita essent limitanda ea, quæ dicuntur in dicto §. quinetiam. per And. & alios.

SVMMARIVM.

1 Fœminæ si solæ supersunt patri admittuntur exclusis alijs consanguineis.

2 Succedendi prima causa descendentium. num. 16.

3 Filia renuncians hæreditati paternæ filijs extantibus, illis viuo patre de medio sublatis, nō prohibetꝰ succedere.

4 Exclusio generalis consanguineorum debet generaliter operari.

5 Argumentum non procedit ab exclusione legali ad exclusionem per renunciationem.

6 Juri de futuro in forma pacti renunciari potest.

7 Renunciatio valet, nisi adsit enormis læsio.

8 Renunciatio habet tacitam subintellectam conditionem, si renuncianti successio deferatur.

9 Filij renunciantis non excluduntur, quando filia fuit præmortua.

10 Feudum licet sit ex prouidentia, filius excluditur, si non conficit inuentarium, per alienationem patris factā.

11 Hæres non confecto inuentario non potest venire contra factum defuncti.

12 Casus omissus debet remanere in dispositione iuris communis.

13 Descendentes feminarum sunt exclusi, sicut ipsa mater.

14 Feudo concesso pro masculis et his deficientibus pro fœminis, quomodo reguletur successio.

15 Generaliter quæ loquuntur, debent generaliter intelligi.

17 Patris votum est, filiam succedere.

18 Defunctorum voluntates pium est impleri.

19 Masculus quandiu superest, non patet locus fœminæ.

20 Pactum sufficit, quòd intelligatur in primo successore.

21 Statuto stante, quòd extantibus masculis fœminæ non succedant, fœmina filia defuncti excludit patruum, nisi esset substitutus fratri. nu. 23.

22 Pactum debet censeri perpetuum.

Correctio

24 *Correctio eſt euitanda.*
25 *Lex noua correctoria quando vult corrigere legem antiquam debet hoc expreſſè dicere.*
26 *Lex quando venit apertè corrigendo & generaliter loquitur, non diſtinguitur per priores leges.*
27 *Conſtitutio hæc prouidet, vt fœminæ non repellantur à conſanguineis.*
28 *Argumentis non debet induci interpretatio.*
29 *Prouiſione hominis legis prouiſio ceſſare debet.*
30 *Superfluitas admittitur, etiam quòd nihil operetur pactum, ne iniquitas reſultet.*
31 *Pactum contrarians iuri communi nihil debet operari.*
32 *Conſtitutio iſta non concordat cum iure communi, imò contrariatur.*
33 *Legitima ſi eſt aucta vel diminuta per ſtatutum non debet titulo inſtitutionis relinqui.*
34 *Prouiſio generalis non debet extendi ad eum caſum, in quo ſpecialiter prouidetur.*
35 *Clauſula in fine poſita non refertur ad eum, ad quem ſi fieret relatio, induceretur correctio iuris communis.*
36 *Expreſſio eius, quod tacitè ineſt, nihil debet operari.*
37 *Feudum conceſſum pro ſe & hæredib. intelligitur conceſſum pro maſculis et fœminis ſecundum iſtam conſt.*
38 *Pactum ſecundum terminos c.1. quando fit, fœmina non eſt vocata ad ſucceſſionem, niſi deficiente maſculo, uel volente.*
39 *Hæredum appellatione deſcendentes indeterminatè continentur.*
40 *Ordinarium & extraordinarium remedium quando habemus, ſi extraordinarium eſt pinguius, recedimus ab ordinario.*
41 *Dantis & recipientis intentio imprimis ſpectanda eſt.*
42 *Pactum, quod ſimpliciter loquitur, non debemus diſtinguere.*
43 *Ratio vna licet ceſſet de duabus, altera remanet.*
44 *Actum quid eſt prius inſpiciendum.*
45 *Interpretationem fieri ex conſtitutione non debere, quæ eſſet contraria verbis expreſſis inueſtituræ.*
46 *Inueſtituræ tenor præponderat naturę feudorum.*
47 *Pactum contra mentem agentium non recipit interpretationem.*
48 *Diffinitio omnis in iure periculoſa.*
49 *Pactum debet aliquid operari.*
50 *Verbum hæredibus, in conceſſionibus tacitè ineſt.*
51 *Verba illa, Quam inueſtituram &c. quid operentur.*
52 *Verba illa, Cum poteſtate alienãdi &c. quid valeant.*
53 *Verba illa, Fidelitatẽ &c. qd denotẽt.*
54 *Aſſenſus ad non expreſſa non trahitur.*
55 *Clauſula, iuribus alienis &c. qd proſit.*
56 *Seruitium quando poteſt fieri per ſubſtitutum, clericus ſeu monacus ſuccedit in feudo, niſi bona in communi habere nequeant. nu.84.*
57 *Diſpenſatio facta in vno non extenditur ad aliud.*
58 *Tituli à primordio poſterior formatur euentus.*
59 *Ius corrigere, vel conſuetudinem tolli aliud eſt, & aliud habilitare certam perſonam, trahendo ius ad illam.*

Diſpen-

60 *Dispensatio in plus aliquando se habet quàm correctio.*
61 *Dispensatio gratiosa debet latissimè interpretari.*
62 *Extēsio nō est, sed ꝓprius intellectus, qui resultat ab expressa ratione.*
63 *Luxuria plus habere non debet quàm castitas.*
64 *Unitas rationis copulat in idem plura.*
65 *Opinio illa in dubijs tenenda est, quæ consulit vtrique parti.*
66 *Monasterij ingressus nihil aufert quò ad vtilia ipsi moniali.*
67 *Monasterium est fictus filius.*
68 *Proprietatis abdicatio est de substantia monacatus.*
69 *Papa pōt facere de monaco nō monacū.*
70 *Monasterio immediatè dicitur acquiri, quod ex persona monaci acquiritur. imò mediatè nu. 76.*
71 *Feudi commutatio sine assensu Regio de persona ad personam non tenet.*
72 *Professio voti non impedit succeßionem ad effectum, vt quærat monasterio.*
73 *Hæreditatem qui per se capere non potest, erit tamen habilis vt adeat & restituat alteri.*
74 *Fratres mendicantes sunt incapaces bonorum immobilium.*
75 *Habilitas sufficit respectu eius, cui aliquid acquirendum est.*
77 *Multa conceduntur ratione adiuncti, quę ex propria minimè conceduntur.*
78 *Pater habet vsumfructum in feudo filij, si quid dici potest non castrense vel quasi.*
79 *Creditor an possideat pignus uel debitor.*
80 *Intellectus. §. huius autem. cap. 1. ex quib. cau.*
81 *Usufructus aliqñ capit̄ ꝓ utili dñio.*
82 *Feudum esse potest etiam quòd nullum dominium transferet, etiam vtile.*
83 *Opinio illa tenenda, quæ magis religioni fauet.*
85 *Filius locum patris subingreditur.*
86 *Succedendi modus in locum patris est duplex.*
87 *Succedi ex persona defuncti dicitur, quando illi defuncto iam viuenti ius quæsitum fuerat.*
88 *Hæredem qui habere nequit, habet tamen successorem ex legis dispositione in gradum & locum suum.*
89 *Nepos, qui succedit auo subingrediens locum filij, non succedit vt filius sed vt nepos.*
90 *Delatum quod non est, non transmittit̄.*
91 *Extensio non fit de persona ad personā in institutione.*
92 *Patria potestas de iure Longobardo & Francorum non consideratur.*
93 *Anima & corpus non transmittuntur ad hæredes.*
94 *Transmitti non possunt salua propria natura, quæ determinato modo se habent ad præfixam personam.*
95 *Possessio, quæ corpore & animo retinetur, non transit in filium vel hæredem.*
96 *Immunitas concessa intuitu personæ non transit in filium.*
97 *Priuilegium concessum Regi non transit in filium.*
98 *Usufructus non transit in filium.*
100 *Officia personę concessa per subingreßionem filius non acquirit.*
101 *Filius implere non potest tempus officij patre mortuo.*
102 *Beneficium restitutionis in integrum concessum minori 18. an. filio non dat̄ subin-*

subingredienti in locum patris.

103 *Necessitas ex obligatione antidotali remunerandi seruitia facta patri non transit in filium.*

104 *Fideiussio de iudicio sisti non astringit personam filij.*

105 *Vinculum iuramenti non astringit ad periurium filium.*

106 *Confessio ficta quæ resultat ex mente defuncti non astringit filium.*

107 *Pœnæ regulariter ex delicto defuncti non transeunt in filium.*

108 *Facultas eligendi non transit.*

109 *Fideicommissum conditionale fauore certæ personæ non includit filium.*

110 *Facultas declarandi animum regulariter non transit in filium.*

111 *Qualitas exercitij aut artificij personalis non transit in filium.*

112 *Facultas iurandi de his, quæ consistũt in conscientia, non datur filio.*

113 *Argumentum à cessante ratione.*

114 *Causa limitata limitatum producit effectum.*

115 *Potentia succedendi est separata à filiatione.*

116 *Dispositum in filio non habet locum in nepote, quando reperitur diuersa qualitas.*

117 *Tutela defertur secundum ordinẽ successionis.*

118 *Verba cui non congruunt, non conuenit dispositio.*

119 *Neptis ex filio succedit in locum primogenituræ.*

120 *Fœmina licet per masculum excludatur, tamen succedit patri non existen te masculo.*

121 *Ratio est eadem de toto quò ad totum, quæ est de parte quò ad partem.*

122 *Argumentum, si de quominus videtur inesse &c.*

123 *Filia succedens in locum patris, illius qualitatem assumit.*

124 *Successorio edicto est locus in querela inofficiosi testamenti.*

125 *Nepotis appellatio neptem comprehendit.*

126 *Lex posterior cum præcedente inuicẽ interpretantur.*

127 *Iudicandum in Regno secundum iura Regni.*

128 *Descendentes ex masculis succedunt auo in feudis non descendentes ex fœminis.*

129 *Neptis est de familia, quæ descendit per virilem sexum.*

130 *Primogenitus præfertur in successione ad familiarum conseruationem.*

131 *Decedentis mens talis præsumitur, qualis est iuris dispositio.*

132 *Verbum masculos, intelligitur non tantum prout facti, sed prout iuris.*

133 *Intentio principalis est attendenda.*

134 *Interpretatio passiua in correctorijs non est exclusa.*

135 *Neptis surrogatio in locum patris non debet operari exclusionem.*

1 TERTIO noto ex tex. ꝙ † si solæ supsunt patri fœminæ, admittuntur ad successionẽ exclusis alijs consanguineis. Circa hoc est aduertendum, nam videntur superfluò posita hęc verba. Exclusis alijs
2 consanguineis, cum † prima causa sit descendentium. d. auth. in successione. C. de suis & legi. authent. cessante.

cessante. C.de legi. hære.l.quoties. C.ad Orfic.l.in successione. & in auth.defuncto. in prin. C.ad Tertull. Cum igitur filia sola reperiatur ex descendentibus, frustra prouidetur de cõsanguineis excludendis. Sed potest responderi, ꝙ istud fuit dictum ratione primæ consuetudinis, quæ vocabat consanguineos ad successionem, de qua consuetudine suprà in præfatione cõstitutionis fuit facta mentio. Præterea forte consanguinei prætedebant, ꝙ eo casu, quo pater masculos suscepisset, fœminæ fuissent à succedendo exclusę, & durarent ꝑpetuò exclusæ, quod est falsum, vt suprà dixi: quia attenditur tempus mortis ad iudicandum de illarum exclusione: & ideo dicitur in textu superstites fuerint, & facit. d. l.j. §.sciendum. ff. de suis & legiti. d.l.scripto. ff.vnde lib. cum similib. etiam si pater relicta dote fœminis instituisset filios masculos, & eis substituisset filios fratrũ vulgariter. Nam præmortuis masculis, fœminæ possent succedere patri, exclusis agnatis qui fuerant substituti, ita consuluit per multa Socin.in consi.77.vol.3. ¶ Postremò istud posset opitulari prò casu,

3 ꝙ † si filiæ renũciassent hæreditati paternæ, dũ pater habuisset filios masculos, qui diem clausissent extremum ante mortem patris, ꝙ talis renunciatio ei non obesset, quia solæ reperiuntur superstites patri, quando renunciatio fuit facta in manibus patris, vel fratribus patre consentiente, vt in l.fi.C.de pact. l. stipulatio hoc modo concepta. ff.de verbo.oblig. & per Socin.in consi.74.vol.3. per Alex.consil.29.

4 vol. 3. Nam † ista generalis exclusio consanguineorum debet generaliter operari.l.j.§. & generaliter. ff.de legat.præst.l.de pretio, de publi.cum vulg.

5 Licet † ab exclusione legali ad exclusionem per renunciationem, & sic per factũ hominis argumentum non procedat, vt considerat Bart.in l.j.§. si pater. ff.de coniungen. cum emancip.liber. latè Socin.in consil.150.col.4. 1. vol. tamen isto casu eadem videtur ratio; & ita in renunciatione cum iuramento tenet Bal. in l. pactum, C. de colla.ver.tertiò q̃ro. Neapod.in 1.consuetu.in vers.ipsi successores. Corn.in consi.80. per totum. & melius in cõs.291. vol.4. Matth.in decis.178. Nisi generaliter & vniuersaliter pro omnib. & in omnem casum renunciasset, faciendo pactum reale seu donationem, seu Aquilianam stipulationem; prout optimè declarat Gemini.in c.quamuis. in fin.de pactis, in 6. & habetur per Andre.& alios in cap.1.de eo qui fi.fec.agna.& in cap.1.de natu.succ.feud. consuluit Ang.in cõsi.suo 52.inci. D.Gilius. aliqua allegat D.Matth.in dec.161. Neapo.in consuet.siquis vel siqua. in verbo Præterquàm. Alexã.in d. cons.29.Maran.in disput.x. Nam

6 † etiam iuri de futuro in forma pacti, licet non habeat dependentiã de præsenti, potest renunciari, vt per

per Barto. in l.j.C. de hæredi. vel actio.vendi. in l.qui superstitis. ff. de acquir. hære. Roma.in cons.22. Soci.in consil.183. 2.vol.col.3. & in consil.30.vol.4. D.in consi.74. vol.3. & tunc an videatur donari, an repudiari hæreditas seu successio, declarat Bar.in l.is potest.ff.de acqui.hære.& in d.l.fin.C.de pact. Corn.in consi.236.col.2.vol.4. per Neapod. in consuetu. 1. in verbo
7 Successores. Et † valet talis renunciatio, nisi filia aut soror esset enormiter læsa, quia censetur dolosè inducta ad renunciandum. l. si superstite.C.de dolo.latè And.& alij in cap. 1. de natu. succe. feud. Paul.de Casto in consil.184. incip. Contra superius. etiam si non præcessissent minæ:quia sufficit enormis læsio cum reuerentia, vt per Andre. ibi. & ita declarat Socin. text.in l.j.§.quæ onerandæ.ff.quarum rerum actio non dat.in consil.264.in 3.& 4.col.2.volu. vbi allegat plura consilia. Petr. de Anchar. qui in hac materia fuit optimè loquutus, & faciunt ea quæ dicuntur per Moder. post Abb.in c. cum contingat. in princ. de iureiuran.Deci.in consi.26.1.col.vol.1, & in consi. 180. vbi allegat plura. Corn.in consil. 142. col.2. & optimè in consi.158.vol.4. Dec.in cap. in præsentia. col.13.de probatio.
8 &† habet talis renunciatio tacitam subintellectam cōditionem, si renuncianti successio deferatur.Bar. in l.liberorum.ff.de verb.sign. habetur in d.l.pactum.& in l.qui su-
9 perstitis.ff.de acqui.hære. & † ideo filij renunciantis non excludūtur, quando mater fuit præmortua, qa eis non obstat renunciatio, cū successio matri non fuisset delata, vt tenent communiter Docto.in d.l. qui superstitis. & in d.c.quamuis. & in d. l.pactum.& Deci.in consi. 181.1.volum. Nisi fuissent hæredes matris, secundum aliquos, vt Philipp.in d.c.quamuis. & Dec.in d.l. pactum. Bal.in d.l.qui se patris.in antepen.col.C.vnde libe.Neapod. in cōsue.si moriatur. in verbo Ipsi successores. in fi. vbi allegat tex.in cap.1.an agnatus, & ibi per Andr.
10 Quòd † licet feudum sit ex pacto & prouidentia, tamen si filius non conficit inuentarium excluditur per alienationem patris factā, intel lige cum Regio assensu; declarat idem And.in c.1. de alie.feu.pater. & in c.1.qui succ.tene. Dec.in cōsi. 185.1.col.Alex.in cōsi.28.lib.5.licèt Deci.in d.consi.185. malè loquatur de feudo hæred. vt per Loffre. in consil.1.

¶Nec obstaret quædam responsio Roberti Marantæ in sua x. disput. quòd diuersa sit ratio inter feudū & allodium, vt per eum. Nam ratio qua mouentur Andre. &
11 Neapo.est † quòd hæres non confecto inuentario non potest venire cōtra factum defuncti, quę procedit tam in his, quæ non habet hæres à defuncto. l.iij. ff. de interdictis & relegat.vt in l.si hęres seruum, ff.de legat.primò.l.vnum ex familia.§.si rem.ff.de leg.secundò.

I not.

not. in l. vt iusiurandum. §. si liberi. ff. de operis libert. quàm in his quæ habet vt hæres. l. cũ à matre. C. de rei vindi. & in l. fin. C. de iur. deliber. l. Vranius. ff. de fideiuss. l. ex qua persona. ff. de reg. iu. Quæ ratio militat tam in allodijs quàm in feudalibus. Ergo licet ex ꝓpria persona filijs filiæ renunciãtis ius succedendi auunculis competeret, quãdo mater eorum fuit præmortua; tamẽ si illa exclusit se ac filios suos renũciatione, nõ possent contra huiusmodi renunciationẽ venire, si matris hæreditatẽ adiuissent absq; inuentario: tamen cum accidisset hæc quæstio bis tempore meo, videlicet in causa nobiliũ de Iesualdo: & in causa hæredum D. Clemẽtis Gattulæ Physici in bonis sitis extra districtum ciuitatis Neap. fuit in sacro consilio iudicatũ, ꝙ filij renunciantis non excludantur à successione patrui & materteræ in bonis sitis extra districtum per illã rationem, ꝙ in renũciatione subintelligatur clausula, si sibi successio deferatur, sub qua conditione videtur se ac suos hæredes excludere, secundum communem opinionem, & declarat Corn. in d. consi. 258. col. 7. versic: nõ videtur obstare. sed de hac quæstione dicetur diffusius infrà.

¶ Nec obstat quædam consideratio D. Anto. in d. l. pactum quod dotali. Quòd in Regno filia exclusa à successione censentur etiã exclusi filij ipsius: quod etiam videtur sequi D. Capic. in decis. 176. in tentia difficultate. Nam istud haberet locum quando filij ex persona matris succederent: aliàs quia
12 per istam constitutionem hic † casus est omissus, debet remanere in dispositione iuris cõmunis. l. vnic. §. cum autẽ. C. de cadu. toll. & ideo nõ videtur verũ ꝙ filij sint exclusi ꝑ constit. sicut per consuetudinem Neapolitanã. Et ideo dixi quò ad bona sita extra districtũ fuit iudicatum in fauorem nepotum, etiã ꝙ mater dixerit se cõtentam dote pro omnibus successionibus, contra Bal. in d. l. pactum. de collat. Et propterea ꝓ cautela aliàs fuit consultum, ꝙ in renunciationib. apponatur clausula, Etiam si sibi successionem deferretur, ꝙ eius filij essent exclusi, quæ clausula parum prodesset, quando dos matris esset parua & successio magna, quia filij facerent inuentarium. Est tamẽ bene verum, vt dixi, quòd per consuetudinem tamen huius ciuita-
13 tis Neap. essent filijs exclusi, † quia descendẽtes fœminarum sunt exclusi, sicut ipsa mater, secundum declarationem Neapoda. in consuetu. si moriatur. in verbo ex masculis. nisi eorum mater fuisset masculiata: quia habet ac si fuisset masculus, & descendentes ab ea iudicantur tanquàm descendentes ex masculis, & ita succeditur eis quò ad illam portionem, quæ competit matri iure successionis tãquàm masculo. Nam quò ad alia iudicantur vt descendentes ex fœmina, ac si non esset masculiata,

secun-

secundum Neapoda. in consuetu. si aliquis moriens. vers. parentum. & in vers. habuisset. & in ver. ad p. dicta. & ita sæpissimè fuit iudicatū quò ad bona sita intra territorium ciuitatis Neapolis tantum, vt per Neapo. in proœ. consue. in ver. vniuersitate. & in verb. Districtum. & in consuet. pupillus. sunt videnda quæ per D. Matth. in deci. 370. Capic. in decis. 159. in quibus breuitatis gratia nō insisto. ¶ Sed hic cadit dubitatio, nūquid stante ista cōstitutione, habeat locū dispositio c. 1.
14 de eo qui sibi & hære. Quòd † concesso feudo in hoc Regno p. masculis, & his deficientibus fœminis, si moriat filius, ad quem feudū deuenisset, superstite filio fratris, & filia ipsius decedentis, feudū ad filiā ipsius decedentis, quæ sola reperitur superstes patri suo, vel ad filiū fratris deuenire debeat? p d. c. 1. de eo qui sibi & hære. Et istā quæstionem reperio tactam per And. in d. c. 1. §. fi. & p Matth. in prin. in pen. col. & fi. & sentit D. Sigismundus Loffre. in cons. 39. & in cōs. 14. in 3. dubio. Et videtur dicendum, ꝙ filia non excludatur à successione patris, probatur per istam constitutionem, ibi, Exclusis consanguineis, & in constitu. sequen. quæ
15 † generaliter loquuntur, & debent generaliter intelligi, vt comprehēdant hunc casum triplici ratione. Primò, quia tollitur differentia sexus, & reducitur res ad ius commune, per ea quæ superius alle-
16 gaui. Secundò, quia † prima causa est liberorum. d. authen. in successione. Tertiò, quia satisfit vo-
17 luntati paternæ, cuius † votum est filiam succedere, d. l. nam & si. parentibus. in fin. ff. de inoffi. testam. & d. l. si cū acutissimi. C. de fideicō-
18 miss. & in d. l. cum auus, & † pium est defunctorum volūtates impleri. l. j. C. de sacrosanc. eccl. & sic deber ex ista constit. in hoc casu censeri prouisum, filiam præferri & succedere, excluso isto, qui aliàs de iure feudorum, per d. c. admitteretur, nisi appareret Principem voluisse tollere const. secundum Andre. ibi. ¶ Secūdò pro hac opinione adducitur, ꝙ text. in d. c. 1. fun-
19 dat se in ratione, ꝙ † quādiu superest masculus, non patet locus fœminæ stante inhabilitate fœminæ: sed ista ratio non est recepta per istam constitutionem, nisi concurrēte masculo in eodem gradu: ergo non est admissa illius capituli dispositio, per ea quæ dixi supra in princ. allegando glo. in l. j. in §. prouidentia. ff. de legit. tut. Et propterea, quia de iure feudorum fœmina erat exclusa, non poterat intelligi pactum, nisi ꝙ fuisset perpetuū, secundum dispositionē iuris feudorum, in fauorem masculorū; sed stante ista constitutione, quæ
20 non excludit fœminas, sufficit † ꝙ pactum intelligatur in illo primo successore. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbo. signi. vt dicit in simili Andr. in §. quinctiam, Episc. p. vel Abb. maximè quòd sumus in dispositione hominis, quæ verificatur

 in vno,

in vno, secus (secundum aliquos) in dispositione legis, l. veluti. §. hęc vox. ff. de eden. Bal. in l. fi. C. de his quæ pœn. nom. l. si quis hæredem. C. de instit. & substit. l. fin. §. fin. ibi Bald. C. de indict. viduita. Bald. in cap. ex literis, de constitu. Ias. in l. ab arbitrio. ff. qui satisda. cog. Vel verificabitur pactum in pari gradu, prout in simili statuto concludit Fran. Curt. Iun. in cons. 7. vers. quarta cõclusio. per ea quę scribit Alexan. in consi. 104. vol. 2. col. fin. & in l. si dotali. ff. sol. matrim. per Bald. in l. sed & milites. ff. de excus. tuto. ¶ Tertiò pro hoc adducitur, nam sicuti in terminis d. c. primi, pactum recipiebat interpretationẽ à iure feudorum per rationem ibi assignatã, eo modo in Regno debet accipere interpretationẽ secundum ius constitutionũ Regni, per allegata superius in rubr. in 1. q. in euidentialibus. & in pacto cõsuluit Soc. in cons. 47. vol. 4. & cumulat Dec. multa in l. semper in stipulationibus. de regu. iur. Alex. in consil. 127. 1. vol. & in consil. 52. vol. 4. allegat D. Matth. decis. 226. & Goffrè. in d. consi. 39. & videbitur feudum acceptũ pro masculis descendentibus, & ipsis deficientibus in pari gradu cum fœmina, ꝙ tunc fœmina succedat, & sic ꝙ in huiusmodi pacto seruetur prærogatiua gradus: & ista confirmantur per ea quæ dicunt Alex. Ias. Ant. de Alex. & Moder. in l. ij. C. de in ius voc. ꝙ.
21 † stante statuto, ꝙ extantibus masculis fœminę non succedãt, fœmina filia defuncti excludit patruũ; quia talis exclusio cẽsetur facta inter existentes in pari gradu: & similiter in fideicommisso facto in Regno, ꝙ neptis illud faciat deficere, quando fuit sub conditione factũ à filio si sine filijs decesserit. Et ꝙ excludat patruum etiam si in alijs partib. testamenti præposuisset & vocasset masculos, fuit iudicatum per Regiã camerã facta relationẽ in collaterali Consilio, in causa Mõtani sales me existẽte patrono, per ea quæ dicunt per Bal. & Salic. in l. cũ acutissimi. C. de fideicom. Petr. de Anch. in c. canonũ statuta. vers. his igitur. & cumulat multa Lud. Bolog. in cons. 53. inter consilia Alex. vol. 4. sed aliter cõsuluit Andr. Sicu. in consi. 52. eo. vol. habetur per Soc. in d. l. cũ auus. Calc. in consi. 47. Deci. in cons. 15. 1. vol. Et multa ad propositũ huius quęstionis adducit Cur. Sen. in cõs. 44. & in cons. 63. Dec. in cõs. 171. vol. 3. consuluit Soci. in consi. 127. vol. 2. in 4. dub. & contra masculum tenet Bald. in consil. 143. incip. Hoc pro regula. in 1. par. & Curt. in suo tract. in 3. parte. col. 8. versi. 1v°. & Licirier. in tracta. primogenituræ, lib. 1. q. 19. ¶ Sed pro contraria par-
22 te potest considerari, ꝙ † istud pactum debet censeri perpetuum, & ꝙ semper masculus præferatur, nõ attenta prærogatiua gradus triplici ratione. Primò, quia videtur factum causa agnationis conseruandæ, & vt semper bona remaneant in familia, vt dicit gl. hic in verbo masculos.

masculos.& ibi Andr.& alij. Vnde sicut ratio ista militat non facta differentia gradus: ita etiam debet pactum absque differentia obtinere locum, per ea quæ in simili dicit Andre. in c.1. §.& quia vidimus, qui feud.da.poss.& dicit in §. quinetiam, Episcop. vel Abb. ꝙ pactum præsumitur potius reale quàm personale.l.forma.§.quamquam.ff.de censib. Secundò, quia per istud pactum succeditur primo acquirenti, vt in d.c.1.ibi, Quia solus eius qui primo inuestituram accepit, & ibi Aluarot. & Ludo.de Rom.in consi.148. Fulgo.in consil.229.Sed quò ad primum acquirentem, fœmina non est in gradu proximior, sed remotior, vel in eo gradu, sed in eodem gradu, aut proximiore masculus omninò pfertur de iure & per pactum: ergo masculus omnino debet succedere, exclusa filia vltimi decedentis; Et pro hoc facit illud, quod dicit Io. de Monte Sperel. & Moder. in
23 d.l.generaliter.§.cum autem, ꝙ† si est substitutus frater fratri, filia fœmina non facit deficere fideicommissum, si extaret statutum, ꝙ filia fœmina stantib. filijs masculis nõ succederet; quia succeditur testatori non patri decedenti, cuius patris respectu non foret exclusa, sequit Soc.in cons.249.col.13.vol.2. Tertiò, quia si primus acquirens voluisset distinguere dixisset, & nõ simpliciter fuisset loquutus; immo ex duabus proximis rationib. infertur, ꝙ si ipse primus acquirens fuisset interrogatus, an voluisset perpetuò, & in dispari gradu masculum excludere fœminam: certè dixisset ꝙ sic, quia masculos prædilexit, ergo fœmina debet excludi, ita ẽt arguit gl.in l.tale pactũ.in fi. ff. de pact. & ibi Bald. not. etiam est tex.in l.fi.C.de posthum.hære. instituen.d.l.fin. ff. de hær.instit.l. si totas.C.de inoffi.dot.l.si vnquã. C.de reuoc. donat. ¶ Secundò pro
24 hac parte adducitur, ꝙ† correctio euitanda.l.j.C.de inoffi.dona.c.cũ expediat. de elect.in 6.l. ij. ibi glo. C.de cond.inser. Immo dixit Angel.in §.si verò expressim.in auth. de hære. & Falcid.& in authen.de
25 trien.& semiss.ꝙ† quando lex noua correctoria vult corrigere legẽ veterem antiquam, ad hoc vt correctio inducatur, debet expresse & specialiter dicere; licet contrarium teneat Alex. & Moder. in l.j.ff.de vulg.& pupil. saltem debet esse directò contraria legi veteri, prout declarat Andr. in constit. appellationum tempora. in princi. Sed si teneremus priorem opinionem, induceretur correctio. d.c.1. Ergo ista constitutio non habebit locũ, quando ex pacto fœmina fuit exclusa: sed debet per illud capitulũ limitari ista constitutio.argu.l.sed & posteriores.ff.de legib.& ad euitandum correctionem debet fieri huiusmodi distinctio, etiam si in lege noua esset clausula derogatoria, vel dictio taxatiua. gl.in auth. de hære.ab intest.vers.vacantibus. glo. in l. non tantum. vers. nulla

exceptio.ff.de peti.hæredi.Roma. consil.332.& 456. col.1. licet Imol. in l.si verò. §.de viro.3.col. ff.solu.
26 matri.velit, quod † quando lex venit aperte corrigendo & generaliter loquitur, non distinguitur per priores leges, sequitur Alex.post glo.in auth. ex testamento.penult.col.in medio. C.de collatio.Ias.in l.j.§.1. ff.de offi. eius cui mand.est iurisd. in l.hac consultissima. & ibi Salic. C.qui testa.face.poss. quod intelligo in eo in quo corrigit, vt allegat
27 Rom.in consi.57. Et † ista constitutio tantum prouidet, vt fœminæ non repellantur à consanguineis per prauam consuetudinem volentibus succedere, non quando succedunt per pactum, quod nō potest dici prauum, per tex. in d.c.1. Ergo ista constitutio non cogita-
28 uit hunc casum, & † per argumēta nō debet induci interpretatio alia, quàm illa de qua in c.1.vt in simili per Corn.in consi.308.vol.4.Soci. consi.159.2.vol.Fulg.in consi.144. & 158. ¶ Tertiò pro hac parte addu
29 citur, quod † per istam prouisionem hominis etiam pactum expressum debeat cessare prouisio legis.l.si cū dotem, ibi per Bart.ff.sol. matrim. l.cum filio, ff.de leg.1. vt intelligatur exclusisse fœminas: nam in eo casu, in quo aliàs à lege non fuisset exclusa, maximè vt pactū aliquid operetur, c.si Papa.de priuile.in 6. & clem. exiui. §.cum igitur. ff. de verb.signi.Bart.in l.j.ff.de vsucap. Bald.in l.generaliter. C.de Episco. & cleri. Barto. in l.omnes populi. ff. de iusti.& iure. glo.in c.solitæ. de maiori. & obed. Io. de Imol.in l.interdum. in princi.ff.de hæred. instit. Nec placet resolutio Loffre.
30 in d.consi.39.col.7.quod † admittitur superfluitas, etiam quod nihil operetur pactum, ne resultet iniquitas, vt not.in l.fi. §.in computatione. C.de iure delib. in c.cum dilectus. de consuetu. in l.iiij. §.prætor ait. ff.de dam.infec.per Soc.in cōsi.21. vol.3. quoniam ex conseruatione agnationis & exclusione fœminarum, nō r[illegible] iniquitas, sed dispositio fauora[illegible]lis denominatur: vt probat ipse idem in d.consi.14. & D.Matth.hic, quicquid sentiat Andr.in c.1.§.& quia vidimus.qui feud. dar.poss.& dixi suprà, vt latè probat Curt.Sen.in consi.9. Salic. in l.j.C.de inoffi.don.Andr.Sicul. in cōsi.54.vol.1.col.2. & post alios Purpurat. in l.fi.col.22. C.de pact. præsertim quod hoc modo pactum concordat cum iure cōmuni feu-
31 dorum, cum † aliàs quando cōtrariaret iuri communi, nihil deberet operari, secundum Domini.de S. Geminia. in d.c.si Papa.& ibi not. Philipp.per tex.in c.fi. de [illegible] de procu.in 6.vt per eos. & ex quo talis interpretatio pacti concordat cum iure feudorum est magis tenenda, quàm si concordaret cum iure huius cōstitutionis: quia hoc modo reditur ad ius antiquum & ad primæuam naturam consuetudinis feudorum, per id quod dicit glo.in d.c.statutum. in ver.numerandū. de preb.in 6.quā ad hoc allegant

allegant Anto. de Butr. in c.olim. tibi.de verb.sign. Alex.in l.si constante.3.col. ff.sol.matr. l.si vnus. §.pactus.& ibi glo.& Docto.ff.de pact. Et si diceretur, ꝙ eadem ratione dicendum esset illud cap. de eo qui sibi & hære.debere intelligi nõ admissũ in Regno per cõstitutionẽ, vt cõcordetur cum iure cõi. d.l.maximum vitium, & ita propriè loquitur glo.in d.c.statutum. Nam ad hoc respondetur, ꝙ istud non potest aliquo modo procede-

32 re: nam † ista constitutio, nõ concordat cum iure cõmuni, immo in hoc est iuri communi contraria, ex quo repellit feminas stantibus masculis volentibus maritare, & illas admittit cum solæ sunt, vt hic quo casu nec debemus interpretari istam constitutionem secundum ius commune, etiam in eo casu in quo ius commune non alteratur, ita voluit Bal.in d.l.maximum vitium, C.de liber.præter, Paul.de Cast.in l.fin. §.in computatione.C.de iur.delib.dicentes, ꝙ

33 † si legitima est aucta vel diminuta per statutum, non debet titulo institutionis relinqui, prout de iure cõmuni requiritur.§.aliud quoque capitulum.in authẽt. de trien. & semiss. & in similibus terminis hoc argumento vtitur Soc.in consil.150.col.17. in medio.vol.1. licet contra Bal. teneat Io.de Imol. in l. si verò.§.de viro.in 1.memb.ff.sol. mat.Lud. de Rom.in l.siquis priore.ff.ad Trebell. & Alex.in l.fi.§.in computatione. C. de iure delibe.

refert & sequitur Cur. Iun.in consil.7. vers.tertiò præmittitur. Præterea, ius ciuile nõ loquitur de feudis, in quibus aliud ius statutum est, d.c.1. de feud.cogn. Ideo secũdum subiectam materiam, in quãtum ista constitutio loquitur de feudis, non debet recipere interpretationem à lege ciuili, sed à feudorum.l.si vno.ff. loca.cum vulga.vt dixi suprà in 1.quæst.in euidentialibus.Ias.in prælud.feud.col.37. Et ideo licet ista constitutio sit etiam iuri feudorum contraria, tamen in eo in quo expresse nõ disponit, scilicet quando esset specialiter pacto prouisum, potius debet cõcordare cum iure feudorum, quàm cũ iure ciuili: quia hoc modo primęuã natura feudorũ, de quibus tractatur, minus læditur, ita probatur in constit.vt vniuersis.& in const. puritatem.ꝙ in his quæ nõ disponuntur per constitutiones, iudicãdum est secundum consuetudines approbatas: & probatur similiter

34 ratione; nam † generalis prouisio non debet extendi ad eum casum, in quo specialiter prouideretur. l. talis scriptura.ff.de legat.1. Batt.in l.quæsitum.§.fi. ff.de fund.instru. l.doli clausula. ff.de verbo.obliga. Deci.in rubr.ff.de regul.iur. sicut

35 † clausula in fine posita non refertur ad eum casum, ad quem si fieret relatio, induceretur correctio iuris cõmunis. glo.in d.l.talis scriptura.de lega.3. l.in rem.§.in omnibus.ff.de rei vindic. & prædicta confirmantur, ꝙ magis habetur respectus

respectus ad rem, de qua tractatur quàm ad personam, quæ succedere prætendit in causa intestati, quò ad ius obseruandum, ita tenet Pet. de Ancha. in c. canonum statuta, 12. q. de constit. Petr. Philip. Corn. in consi. 147. & per multa comprobat Alté. in d. trac. in q. 1. col. 3. & 7.

¶ Et tenendo istam partem videtur posse respōderi obiectis: & primò nō obstat ratio, qua mouetur
36 Andr. in d. c. j. q̀ † istud pactum exprimit illud idē qd̄ tacitè inest, ergo nihil debet operari. l. iij. ff. de leg. 1. Quoniam istud pactum exprimit illud quod inest per alium modum, quàm tacitè inesset. Nam per istam constitutionem fœmina (vt sæpe dixi) vocatur ad succedendum, licet ei masculus præferatur, & insuper volente masculo admit
37 titur ad succedendum. Et † ideo feudum concessum pro se & hæredibus intelligitur concessum pro masculis & fœminis per istam constitutionem, secundum Andr. in d. c. 1. de eo qui sibi & hæred. & in cap. 1. §. vnius, in quib. cau. feud. amitt. & in c. 1. §. cū verò, qui feud.
38 da. poss. & dixi in rub. Sed † quando fit pactum secūdum terminos dicti cap. primi, fœmina non est vocata ad successionem, nisi demum deficiente masculo, & volēte etiam fratre non admitteretur cum ipso fratre ad succedendum, maximè si superessent alij descendentes à primo acquirente, quia dicitur, deficientibus masculis, & sic est alius modus includendi fœminam, vel excludendi in verbis pacti quàm sit in cōstitutione. Præterea, constitutio excludit sub modo dotādi seu dandi paragiū, sed pactum non excludit sub hoc modo, seu cum onere dandi paragiū, sed simpliciter: ergo est alius modus exprimendi, quàm sub tacita cōstitutionis forma accipiēdi. Præterea & tertiò, constitutio loquitur determinatè de persona filij & filię, seu fratris & sororis amitę vel neptis. Pactū verò loquitur inde-
39 terminatè, de hęredibus, † quorum appellatione descendentes indeterminatè continentur, respectu stipitis & primi acquirentis non vltimi morietis, vt in d. c. 1. ibi And. & alij. Postremò in constitutione ista declarata per subsequētem, est expressa reseruatio prærogatiuæ gradus, qui debet attendi primo loco, & deinde sexus: in pacto non exprimitur aliquid de prærogatiua gradus, sed simpliciter sexus fœmineus admittitur, deficientibus masculis, non concessa gradus prærogatiua; ergo per alium modum exprimitur exclusio fœminæ quàm tacitè insit. Vnde videtur, q̀ pactum debeat operari illud quod operari potest, & non censeri idem disponere, quod cōstitutio disponit: & * ista est cōmunis conclusio in expressione, quæ fit per alium modum, quàm Doc. tenent in d. l. iij. & in l. si arrogator. per Bald. ff. de adoptio. in l. cum quid. ff. si cert. pet.

¶ Non obstant verba huius cōstitutionis

tutionis

tutionis generaliter loquentis, ibi, Exclusis cõsanguineis. Quoniam non debent trahi ad prouidendũ istum casum, in quo magis exorbitaret à iure feudorum, vt habetur in d.l. talis scriptura. Immo debemus dicere, ꝙ differat quanto minus potest, per iura prçallegata. Et prædicta confirmantur, quòd
40 † quãdo habemus remedium ordinarium & extraordinarium, si remedium extraordinariũ est pinguius, recedimus ab ordinario, nota. in l. quędam. in prin. ff. de eden. in l. in causæ. la ij. ff. de minorib. l. in prouinciali. §. 1. ibi Barto. ff. de oper. no. nunc. Sed quò ad excludendum fœminas stantibus masculis, pinguius prouidet pactum, secũdum determinationem dicti cap. primi. Ergo debemus intelligere fuisse recessum à dispositione constitutionis, vt pactũ pinguius prouideat: quia hoc intenditur in pacto, vt masculi præferantur, & deficientibus ipsis fœminæ succedant. Quanto igitur magis masculi præferuntur, tanto magis fauemus intentioni dantis & recipientis,
41 † quorum intentio debet in primis spectari. l. in conditionibus. ff. de condi. & demon. l. non aliter. ff. de legat. 2. Licet igitur ista constitutio generaliter loquatur, non distinguendo, tamen per contrarias rationes allegatas non potest hic casus censeri comprehensus in ea, vt in simili not. Bald. in auth. ingressi. C. de sacrosan. eccle. in l. quicunque. col. 6. C. de ser. fug. glo. in l. non dubium. vers. comple-
42 xus. C. de legib. Quinimmo † non debemus distinguere pactũ, quod simpliciter loquitur. l. in conuentionalibus. ff. de verb. oblig. l. quicquid astringendæ. eod. tit.

¶ Non obstat, ꝙ ratio de qua in d. c. 1. cesset stante cõstitutione, cum fœmina non sit inhabilis & exclusa. Quoniam respondetur, quòd quantumuis non sit inhabilis ad succedendum, tamen masculus ei præfertur fauore agnationis, quæ ratio fuit considerata in pacto &
43 concessione: ideo † licet cesset vna ratio, alia tamen remanet. d. §. affinitatis. Instit. de nupt. & quoniam hæc interpretatio est fauorabilis, debet latè accipi & ampliari, vt probat in his terminis Loffr. in dicto cons. 14. col. 5. loquens etiã in filia.

¶ Non obstat, ꝙ pactum factum in Regno debet recipere interpretationem à constitutionib. Regni. Quoniam respondetur, debere in
44 primis † considerari, quid actum est anteaquàm iuris seu constitutionis ratio habeatur, l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iuris. sed quid actum sit ex verbis cognoscendum est, vt declarat Dec. in d. l. semper. l. si quis stipulatus sit Stichum, ff. de verb. oblig. l. fideiussores magistratuum, ff. de fideiussor. l. fin. C. commun. vtri. iudi. l. si ita stipulatus. §. Grisogonus. ff. de verbor. oblig. Sed ex verbis, de quibus in d. c. his deficientibus. apparet Principem concedentem, atq; recipientem feudum non perstitisse

in puris terminis, quæ constitutione cōprehenduntur (vt suprà considerabam) sed excessisse fines huius constitutionis, vetustiori iuri adhærendo, ac fauendo agnationi, dum dicitur, masculis deficientibus. Ergo necesse videtur, vt dicamus † non debere ex constitutione interpretationem fieri, quæ esset contraria verbis expressis inuestituræ. d. l. in his quæ contra. ff. de legi. dicit Rom. in consi. 494.
45
46 ꝙ † tenor inuestituræ præponderat naturæ feudorū. l. iij. C. de inutil. stipul. c. tenor. de priuil. l. sancimus. C. de fideiuss. cum sim. Et ista ratio cōseruandæ agnationis, quæ est fauorabilis, debet haberi ꝓ expressa, argu. l. quoties. ibi glo. C. de fideicommiss. notat. in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de legat. 1. Loffredus latè in d. consi. 14. col. 4. Ideo si diceremus, ꝙ † pactum & concessio recipit interpretationem à constitutione restringeretur fauor agnationis contra mentem agentium, l. non omnis. ff. si cert. pet. c. odia, de regu. iur. in 6. per quæ videtur confundi id, quod D. Loffre. dicit in d. consil. 39. col. 8. dum vult, ꝙ ista interpretatio esset iniqua, vt suprà dixi. ¶Hæc breui compēdio possunt aduersus illam sententiam considerari, quam Andr. tenet: cuius, quoniam magna est auctoritas, omnisque † diffinitio in iure periculosa est, neque me latet disputando etiam his posse in aduersum responderi, nō decerno nūc, an ab illo in iudicij tutrina sit recedendū. ¶Posset tamē ex hac quæstione ex prædictis intelligi, an debeat aliquid operari concessio & pactū appositum in inuestitura, pro se suisq; hæredibus vtriusque sexus. Nam de iure feudorum, secūdum communem conclusionem, succedūt ordine successiuo, per dictum cap. 1. de eo qui sibi & hære. d. c. 1. §. quinetiam. Episcop. vel Abba. Bald. in d. cons. 1. & Curt. in 3. par. sui tracta. circa princip. 17. limita.
47
48
49 Vnde, vt † aliquid operetur pactū, d. l. si quando. de lega. 1. videtur in fauorem fœminarum extendi successio, etiam non ordine successiuo, sed simultaneo, sicut quando dictum est, ꝙ masculi cum fœminis succedant, secundum Bal. in d. l. quoties. C. de suis & legi. & Curt. in præalleg. loc. Socin. in l. in his. ff. de condi. & demonstr. Sed certè hoc casu videtur exprimi illud, qd tacitè inest, vt nihil operet. d. l. iij. ff. de lega. 1. Cum per istam constitutionem etiam vocetur fœminæ, nisi aliter de mente constaret, vt dicit Andr. in præced. quæstione.
50 Item † quid operetur verbum hæredibus, in concessionibus positū, cum illud tacitè insit. l. si pactum. ff. de probat. Andr. in c. Imperialē. in princ. de prohib. feud. alien. per Federi. in c. 1. §. huius autem generis, ex quib. cau. feud. amitta. Item an aliquid operentur illa verba.
51 † Quam inuestituram, vim, robur & efficaciam veræ traditionis habere volumus, cum per solum priuilegium, seu cōcessionem videat

trans-

transferri dominium, ſicuti per veram traditionem. Bald. in prælud. feu. col. 10. & in l. ij. col. 3. C. de leg. Andr. & Bald. in c. 2. de no. for. fidelit. Iaſ. in l. quoties. col. 3. C. de rei vind. de quo tamē plenius Luc. de Penn. qui dixit veritatem in l. prædia. C. de loca. prædio. lib. 11. & idem Iaſ. in d. l. quoties. 12. limit. & D. Matth. in c. 1. de no. for. fidel.

52 Item † quid operentur illa verba, cum poteſtate alienādi, Regio aſſenſu & beneplacito interueniēte, cūm hoc iam tacitè inſit, vt cum aſſenſu liceat alienare, vt in conſt. conſtitutionem diuæ memoriæ. & in d. cap. Imperialem. cum ſimil.

53 Item † an nihil operentur illa verba, Fidelitate tamen Regia ſemper ſalua, cum tacitè inſit, vt in c. 1. ex quib. cau. feud. amitt. & in cap. 1. de noua for. fidel. cum vulgar. not. D. Matth. in deciſ. 282. in fi. vel excludat forte venientem ex pacto & prouidētia propter infidelitatem acceptoris vel alterius qui ſuccedit, vt aliquid operentur. Fuit hoc diſcuſſū in cauſa Comitis Murconi. Item quòd poſſit operari clauſula,

54 quæ in aſſenſu ſolet aſcribi, † quò ad expreſſa tantum, cum aſſenſus qui eſt ſtricti iuris ad non expreſſa non trahatur, d. l. quicquid aſtringendæ. ff. de verbo. oblig. l. ſtipulatio iſta. §. Griſogonus. eo. tit. in d. c. Imperialem. in princ. per And. & Moder. & ſic tacitè ineſt, an excludat ea quæ tacitè comprehenduntur, & ſolita ſunt apponi in inſtrumentis, cum non ſint expreſſa.

55 fuit iudicatum ꝙ non. Item † quid proſit ea clauſula, iuribus alienis ſemper ſaluis, cum & hoc ſubintelligatur. l. Labeo. §. 1. ff. famil. erci. in l. j. Bald. & Iaſ. ff. de conſt. princ. Quæ quoniam ad hanc conſtitutionem non faciunt, libuit iuxta prædictam quæſtionem lectorem admonuiſſe, & prætermittere alibi diſcutienda.

¶Poſtremò, quoniam hic dicitur, ſi fœminæ ſolæ ſint, ſuccedunt excluſis conſanguineis. Videndum eſt, num etiā ſi moniales ſint excludant conſanguineos in ſucceſſione feudi. Et videtur dicēdum, ꝙ excludantur conſanguinei per monialem. Probatur ex communi

56 concluſione, ꝙ † quando ſeruitiū poteſt fieri per ſubſtitutum clericus ſiue monacus ſuccedit in feudo, vt in c. 1. de mil. vaſal. qui arm. belli. & in c. 1. de benefi. fœm. §. fin. Oldr. Cyn. Salic. & Iaſ. in auth. ingreſſi. C. de ſacroſān. eccl. in l. quiſquis. C. de Epiſcop. & cler. Io. And. in addit. Spec. in tit. de ſtat. mona. §. 1. verſ. 45. Docto. in c. in præſentia. de proba. Alex. conſi. 10. vol. 5. Curt. in d. tract. 3. part. q. 10. Iacob. in ſuo tract. feudo. in verſ. & quibuſcunque hæredibus, circa fin. & ita refert Capic. fuiſſe iudicatū in cōſilio in cauſa Andreæ Mormilis, ſed quando feudum poteſt trāſire in fœminam, & fœmina ſeruit per ſubſtitutum & ſeruire poteſt, vt dicit Specul. in titu. de feud. §. quoniam. verſ. 21. & ibi Ioan. And. ergo quādo feudum poteſt trāſire

ad

ad fœminas, succedet monialis seu monasterium ex eius persona: ex quo etiam non monialis succederet & seruire deberet tantummodo per substitutum. Et per istud fundamentum non videtur necessaria ponderatio, quam facit Alex. in d. consi. 10. ex opin. Oldra. in d. auth. ingressi, quod illa monialis ante ingressum monasterij habuerat feudum & iurauerat fidelitatem. Nam si feudum poterat transire ad fœminas, trásibit etiam ad illam, quę tempore delatæ successionis erat monialis, seu ad monasterium ex eius persona, cum non resisteret alia ratio quàm ea, quæ repelleret ipsam etiam in seculo manentem, quæ etiam sublata erat. ¶ Contrariam sententiá probat hic D. Matthe. & in decis. 220. quem simpliciter sequitur Parisius in d. c. in pręsentia. & D. Loffre. in sua paraphr. in c. si clericus. si de feud. defunct. milit. & mouetur D. Matth. quod per constitutiones istas dispensatur, vt fœmina succedat, non vt succedat
57 monialis, & † dispensatio facta in vno, nō extenditur ad aliud. Cum ergo ista sit fœmina, item monialis, non censebitur ad succedendú habilis: quia duplici defectu laborat, vt per ipsum. Et respondet ad consilium Alex. quod ibi fœmina non succedebat virtute dispensationis alicuius superioris, qui potuisset dispensare contra ius, sed virtute pacti appositi in inuestitura. Præterea, illud feudum erat ecclesiasticum, nimirum si potest transire

58 in monasterium, quia † à primordio tituli, vt in l. j. C. de impo. lucrati. descri. ¶ Sed tenendo priorē opinionem potest respōderi obiectis per D. Matth. Et primò, quòd istud præsuppositum, fœminá ex constitutione succedere per dispositionem non sit verum. Nam dato & non concesso, quod istæ constitutiones de nouo inducerent fœminarum successionem cótra ius feudorum, tamen ipsæ faciunt ius commune in Regno, vt dicit Andre. in d. c. 1. in fi. de eo qui sibi & hæred. & probatur per constitu. vt vniuersis. & constitutionem puritatem. & habetur per Andr. in pę. istarum constitutionum. Sicut ergo vna lex, quæ est alteri legi contraria & abrogatoria non dicetur dispensare; ita nec videtur, quod constitutio quæ tollit consuetudinem feudorum excludentem fœminas dicatur dispensare: patet hoc in l. meminimus. C. de legi. hæred. vbi est sublata differentia emancipationis & patriæ potestatis, nec dicetur dispensatio: ité sublatæ sunt pœnæ secundò nubentium. 2. q. 3. Euthemium. glo. in l. 1. in fi. C. de secund. nup. Nec ex hoc quisquam dicet dispensatum vt nubat, item viles personæ, de quib. in l. j. C. de natural. lib. non poterant contrahere cum positis in dignitate matrimonium, quod per authen. ibi positam, inci. Sed nouo iure, permittitur. & tamen non dicam esse dispésationem, sed noui iuris prouisionem, & huiusmodi mille exépla,

pla, toto iure ciuili & Pontificio
59 passim scatet. Aliud † enim videtur ius corrigere vel consuetudinem tolli per legem nouam, & aliud habilitare certam personam trahēdo ius ad illam, remanēte aliàs iure in suo esse, quoniam tunc est dispensare, vt in sim. no. in c. 1. & 2. de fil. presbyt. in c. at si clerici. §. de adulterijs. de iud. in c. per venerabilem, qui fil. sint leg. Dec. in d. l. pactū q̄d dotali. C. de colla. & in cons. 258. & declarat Lud. Sard. in tract. legit. in legitimatione per rescriptum. q. 3. de effectu legit. q. 1. & 2. Sed in Regno nō habet locum consuetudo feudalis per legem Regni, quæ facit ius non autem habilitauit specialiter certam personam. Ex quo infero, ꝙ potius in casu particulari, quādo esset datum feudum alicui fœminę extra ius cōstitutionis diceretur dispēsatum, vt dicebam suprà in euidētialibus in 1. quæsti. quàm ꝙ per legem dicatur facta dispēsatio, prout D. Matth. cōsiderat aduersus priorem opinionem, quia primo casu relaxatur ius commune: In secūdo casu tollitur, sed
60 † dispēsatio est relaxatio iuris communis, non absolutè correctio cōsiderata ampliore iurisdictione disponētis in suo Regno, glo. in §. nisi rigor. 1. quæstio. 7. licet in plus aliquādo se habeat dispensatio q̄ correctio, secūdum Anto. de Butr. & Innoc. in clem. 2. de rescript. Deci. in d. §. de adulterijs. colu. 10. Ex quorum dictis apparet diuersum esse, corrigere legem seu tollere dispēsatione aduersus legem. Secundò respondetur, posito ꝙ per constitutionem fieret dispēnsatio
61 † esset gratiosa dispēsatio, quæ debet latissimè interpretari, & extenditur de casu ad casum. Ita tenet Abb. in d. §. de adulterijs. & in c. ad aures. de rescr. Gem. in d. c. 1. de fil. presbyte. Dec. in d. §. de adulterijs. Tertiò respondetur, ꝙ in ista constitutione est expressa ratio, ne accusatores videantur, quæ ratio facit, ꝙ etiam dispēsatio ex identitate rationis comprehendat casum non expressum, nam vt declarat
62 Dec. in d. §. de adulterijs, non † est extensio, sed propius intellectus qui resultat ab expressa ratione, secundum Bald. in auth. post fratres. C. de legi. hær. Alex. in l. cū mulier. 5. nota ff. sol. matrim. & in cōs. 75. 1. col. vol. 5. Dec. in c. secundò requiris. in prin. de appell. Ias. in l. j. §. itē acquirimus. 8. not. de acqui. poss. & certè hoc casu si non esset expressa huiusmodi ratio, haberetur pro expressa, secundum gl. in d. l. quāuis. C. de fideicom. in simili Rom. in consil. 411. Dec. in consi. 188. & æquè subsistit in fœmina laica, si-
63 cuti & in moniali, ne † plus habeat luxuria quàm castitas, vt deducit Neapod. in consuetu. siquis vel si qua. in verbo Proximiores. Bald. in consi. 250. in 1. vol. & Andre. in fin. huius constitu. & Alberic. in d. tracta. artic. 6. & D. Matthe. in decis. 347. & ex his videtur, ꝙ fundamentum sub ratione dispensationis apertè corruat.

76 Nam verior videtur opinio, quod † persona monaci seu monialis sit causa mediata succedendi, vt per Soc. & alios in l. j. ff. de vulg. & pupilla. Io. de Imol. in l. si pater. ff. de hære. inst. & Soc. in consi. 52. col. fi. vol. 4. & sic ea mediante retineat, quod ipsa filia retinere nequiret, repugnante regula & professione, vt dixi. l. pater filium. ff. de inoff. test. faciunt quæ dicuntur in l. Statius Florus. §. Cornelio Felici, de iu. fisc. & in c. 1. si vasal. feud. priuet. & ita in emphyteusi ac vsufructu & bonis prohibitis alienari, vt durante vita transeat in monasterium, tenet Abb. in d. c. in præsentia. de probat. ibi optimè D. Paris. & probat Ang. de Peru. in l. ea lege. col. 3. in fin. C. de condi. ob cau. & latè Ias. in l. si ita. §. ea lege. ff. de verb. obli.

77 Multa † quoque conceduntur aut fiunt ex persona alterius & ratione adiuncti, quæ ex propria minimè concederentur, aut fierent. d. l. qui in aliena. §. interdum. ibi not. ff. de acquir. hære. glo. in c. vnic. in fin. de iurepatro. in 6. l. si communem. ff. quemadm. seruit. amitt. l. si aliena. §. 1. ff. de vsucap. Feli. in rub. de offi. delega. & facit quod inquit Bald. in l. cum oportet. C. de bonis

78 quæ lib. Quòd † pater habet vsufructum in feudo filij, siquid dici potest non castrense vel quasi. Et potest ratio assignari, non acquiritur ex dispositione legis, & est legalis translatio (vt supra dixi) neq; lex feudorum repugnat: tūc enim appellatione bonorū non veniunt feudalia, quando alio iure censentur, quàm allodialia, vt in alienatione & similibus. c. in generali, si de feud. defunct. milit. conten. sit. per Alex. & alios in l. si patroni. ff. ad Treb. declarat Bellame. in consil. 17. col. 3. in medio. l. j. C. quæ res pigno. obli. non poss. d. l. doli clausula. ff. de verbor. obligat. Et licet contra hanc opinionem Bald. dicat D. Matthe. in c. 1. de fratrib. de nouo benefi. inuest. in 5. col. versi. sed mihi, quod non dicitur feudum, nisi quod possidet recipiat vsufructū, allegat tex. in cap. 1. ex quibus cau. feud. amitt. Ita quod si filius recolligeret fructus & daret patri, non tribueret sibi beneficium sed onus, & sic non conueniret cum diffinitione feudi, de qua in d. c. 1. ex qui. cau. & per Bald. & Iaso. in prælud. feudorum. Mihi tamen videtur, quod talis impugnatio non procedat; nam poterit quis possidere feudum & erit feudum, & tamen non lucrabitur fructus, nec percipiet eos. tex. est singularis in capit. 1. de feud. vbi feudum pignoratum Domino per vasallum, est feudum, vt ibi patet, & possidetur per vasallum quò ad ea quæ respiciunt vtile dominium, vt declarat glo. & ibi Doctor. in l. cum notissimi. §. 1. C. de præscriptio. trigin. annorum. Alexand. post alios in l. j. §. per seruum, lo secondo. ff. de acquiren. possessione, vbi declarat, an † creditor possideat pignus,
79 vel debitor, in l. qui pignori. eodem titu. l. j. C. de pignor. actione.

l. per seruum. ff. de acqui. rer. dom. l. sciendum. §. creditor. ff. qui satisda. cog. l. si duo. §. creditores. ff. vti possid. & tamen fructus colliguntur per dominum directum, & nõ computantur in sortem, & illud cap. habui in punctis ordinarijs mei doctoratus anno 1525. Prętereà, potest stare illa definitio feudi, si talis dici potest, cũ verè sit simplex descriptio in genere, licet fructus feudi alteri quærantur; quia respectu domini idem est, vt in d. c. 1. ex quib. cau. feud. amitt. Respectu accipientis similiter tribuit beneficium quò ad vtile dominium absque fructibus sub expectatione, ꝙ post mortem patris illos sit habiturus: & cum pater recipiat, idem, vel paulominus est beneficium, vt bene satisfieri possit illi descriptioni, vt in auth. de iureiur. à morien. præst. in princ. Item pone, ꝙ pereant omnes fructus; ergo non erit feudum. Pone ꝙ sit sterile, aut ꝙ separatis fructibus à solo, vel creditores, vel hostes inuadãt, ergo non erit feudum? Certè non vera videtur huiusmodi conside-

80 ratio D. Matthei. ¶ Non † obstat tex. in d. cap. 1. ex quib. cau. §. huius autem generis. quoniam quatenus dicitur, vsufructum rei ad accipiẽtem pertinere, potest intelligi, nisi alius sit, cui ex dispositione legis quæratur, vt hoc casu. arg. eorum quæ dicit Andr. in d. §. huius autẽ generis. Non enim ponitur pro forma seu substãtia feudi, vt vsusfructus sit apud accipientem, sed ad constituendum differentiam, inter proprietatem, quæ apud dominum remanet, & ius quod ad

81 feudatarium transit, & † verbum vsufructus, ibi capitur pro vtili dominio, vt per Andr. in §. rei. de inuestit. de re alie. fac. & in d. §. huius autem generis. & per Iaso. latè in prçlud. feud. col. 10. & col. 34. Sufficit ergo feudatarium esse vtiliter dominum quò ad ius, licet fructus nõ essent temporaliter ipsius: quia non est propriè vsufructus, vt in

82 præalleg. locis. Immo † esse potest feudum, licet nullum dominium transiret etiam vtile, prout tangit Claud. in Specul. feud. tit. de feud. diff. col. 8. & seq. in prin. Tanto fortius ꝙ dici poterit nõ vsufructum propriè, sed quandam commoditatem acquiri, vt dicit glo. in dicta auth. idem est in fi. C. de bon. quæ lib. & ibi Docto. & firmat Curt. d. tract. 3. part. q. 4. secundæ part. Sed quoniam non est hic locus, vt veritatẽ opinionis Bal. inquiramus, ad propositam quęstionẽ redeundo, videtur ꝙ ex prædictis fundetur opinio primo loco relata cum sua limitatione, quam tãtomagis

83 sequi debemus † quanto magis religioni fauet. l. sunt personæ. ff. de relig. & sumpt. fun. & ita in simili arguit Iacob. in d. §. cum autem. in fin. & hanc opinionem videtur sequi D. Capic. in deci. 10. & 31. licet prædicta non discutiat. Et hanc opinionem sentit de iure esse verã D. Loffre. licet dicat non potuisse obtinere, nec ego ꝓ moniali vidi

iudi-

monasteriũ perpetuò; quia nõ est hęres sanguinis, seu descendens, ꝑ quibus videtur acceptũ, vt in c. 1. de benef.fratr.& in d.c.1. qui feud. dare poss. & de alienatione feudi, vers.& si clientulus. & haberet dominus inuitus alium quàm quem velit vasallum, quod non est dicẽdũ, vt in c.si duo fratres, de fratrib. de nou.benefi.inuest. glo.in d.c.1. de benef.frat.in ver. Domino sciẽte. Immo per cap.Regni, quod incip.Item statuimus, ꝙ possessiones & res, in quo disponitur, ꝙ quoties res aliquæ tenentur in aliquo Regiæ Curiæ, ꝙ non possint dari vel transferri in ecclesias: & ibi dicit glo.ꝙ per illud c.est correctum ius commune, de quo in l.fi.C.de exact.tributo.lib.10.per quod videtur dicendũ, ꝙ nec viuẽte moniali, monasteriũ posset retinere feudũ, ex quo debetur adoha: & facit constit. Regni, incip.Hac edictali. Nisi dixerimus, ꝙ viuente ipsa moniali, non diceretur ad altũ deuenisse q̃ ad filiam, & per filiam reti-
66 neri, quia † ingressus monasterij nihil aufert, quò ad vtilia ipsi moniali, d.l.Deo nobis, ibi Bal.& dixi suprà in 2.no. & sic tolleretur argumentum, in quo fundat D.Matth. in d. c.1.de milit. vasal. qui arma
67 bel.ꝙ † monasterium est fictus filius: quia posset & deberet considerari persona ipsius filiæ, ꝑ theoric. Bart.in l.iij.§.1.ff.de legat.præstand.cui filię non censetur in aliquo præiudicatum, per ingressum monasterij per præallegata. ¶ Sed adhuc posset instari, ꝙ licet iuris feudorum dispositio nõ repugnaret, tamen repugnat professio voti perpetuę paupertatis, & regula sub qua viuit, per quã in ꝑsona ipsius filiæ non potest dominium, aut ius aliquod, vel momento persistere.12.q.1.c.non dicatis. & 27.q.1.c. monaco.& dicit gl.in c.monachi. in verb. Administratione.de statu
68 monac.ꝙ † abdicatio proprietatis est de substãtia monacatus, & ideo Papa non posset in eo dispensare, sicut nec in continentia, vt in c.cũ ad monasteriũ.eo.tit.& in c.dudũ. de conuer.coniuga. aliàs non esset monachus. Et ideo dicebat Vincẽ-
69 tius, ꝙ † Papa potest facere de monaco non monacũ, sed non potest facere, ꝙ sit monacus habens proprium, in d.c.cum ad monasteriũ. in ver. Abdicatio. & facit in simili text.in l. placet.ff.de acquir.hæred. not.in l.cum filio.ff.de legat.1.& hoc videtur sentire Ioan. Licirier. in tracta.primogenitur.lib.3.ideo in casu, quo monasterio aliquid
70 acquiritur ex persona monaci † immediatè dicitur acquiri monasterio, vt not.in d. c.in præsentia. de prob.& per Soc.in cons.245.vol.2. In monasterium verò similiter est dicendum, ꝙ non trãseat in vita, ea ratione qua nõ transit ꝑpetuò: quia non est in inuestitura cõpre-
71 hensum. Et † sicuti commutatio feudi de persona ad personã sine assensu non tenet, vt in cõst.constitutionẽ diuæ memorię. ita refutatio in eũ qui non est proximè suc-

ius subingressionis habet locum etiam in feudis. c.1.de success.feud. quia contrarium statutum non reperitur; & ideo nepos excludit patruum, vt nouissimè fuit iudicatũ in causa Don Scipionis Caietani, & habet locum etiam de iure Longobardo, vt in l.siquis habuerit.in Longo. quod est notandum, cum
92 † secũdum aliquos de illo iure patria potestas non consideretur, vt per Caro.in d.l.siquis habuerit. sicut nec etiam de iure Francorum, vt dicit Andr.de Baru.in tit.de patria potest.in Longob.& not.Inst. de patria potest.in prin. & ratione subingressionis filij fratrũ in feudo diuiduo succedunt in stirpem & non in capita, tanquàm succedentes in locum patris. ita tenet Andr. de Iser.in c.1.de grad.succe. in feud.Bald.in c.1.Imperator Lothar.Areti.in consi.153. & Alex.in consi.55. vol.4. licet videatur magis contrarium Andr.Sicul.quàm Alex.& hanc opinionem dicit esse communem Curt.in d.trac.3.par. q.4.& 9.tertiæ partis. Et licet filius succedat in locum & gradum patris, atque exinde consequatur iura paterna, l. qui in alterius. ff. de regul.iur.l.cum hæredes.ff.de acq. poss. Hoc tamen non adeo verum est, vt in eum transeant omnia iura, quæ personam patris respiciũt, & ad ipsius personam limitantur, prout declarat Bart.in l.pater.ff.de seruit. leg.in l.qui in futurum. §.si ex altera. ff.de pact.& in l.iurisgentium.§.pactorum.eod. tit.glo. & Dec.in l.in omnibus. & in l.Neratius.ff.de regu.iur.glo.& Docto.in l.iij. §.quod autem. ff.quod quisq; iur. in l.pecoris. ff. de seruit.rustic. præd. in l. cum ita datur. & in l. si expressum.ff.de cond.& demonst. & in l.tale pactum. ff.de pact.& in l.quia tale.ff.sol.matr.per Rui.post alios in l.Gallus.§.& quid si tantũ. Petr. de Anch.in reg.priuilegium. col.3.de regu.iur.in 6.Neap.in cõsuet.siquis vel siqua.in ver.Præterquam.Bald.in l.fi.C.de indi.vidu.
93 toll.vbi dicit, ꝙ † anima & corpus non transmittuntur ad hæredes. l.j.§.ne autem.C.de cad.toll. Quia
94 † ea quæ habẽt se determinato modo ad præfixam personã non possunt, salua propria natura, transmitti, allegat.l.si vsufructus. ff.de
95 nouat. patet in possessione, † quæ patris animo & corpore retinetur. l.j.ff.de acqui.poss.non transit in filium aut hæredem. d. l.cum hæ-
96 redes.Immunitas † concessa intuitu personæ non transit in filium l.j.§.1. de iur.immu. quod limitat Paul.de Castr. in l.quia tale. ff. sol. matr.& Ias.in l.j.ff.de const.princ. declarant D. de Rot. in decis. 876. in antiquis. glo.in clem. religiosi. in ver. colendos. de decim. sicuti
97 † priuilegium concessum Regi nõ transit in filium, vt in c.ne aliqui. ibi glo.de priuil.in 6. sed Lapus & Petr.de Anch. tenent contrarium, de quo per Philip. de Peru. in d.c.
98 ne aliqui.Compromissum † seu arbitrium non transit in filium, l. diem proferre. §.1. ff.de arbitr. l.si inter-

interpellati.in fi.eo.tit.gl.in l.si pactum. ff. de prob.no.in l.siquis arbitratu.ff.de verb.oblig. Abb.in c. ex parte.& in c.fi.de arbit. Vsufru-
99 ctus † non transit in filium, licet in locum patris succedat; quia respicit patris personam.l.corruptio nem.& l.antiquitas.C.de vsufru.§. finitur. Institu.de vsufr.l.iij.§.fi.ff. eod. nisi sit expresse dictum de hærede, & intelligitur de primo, d.l. antiquitas. Bald.in l.fi.in 6.oppo. C.de hære.inst.not.in l.vsufructu. ff. sol.matri.in l.siquis vsufructus.
100 ff. de vsufr.leg. Officia † personæ concessa per subingressionem filius non acquirit.l.tutela. ff.de tutel.Bal.in c.cum venissent.de iudi.
101 vbi voluit, ꝙ † non potest filius implere tempus officij patre mortuo; quod sequitur Alexan.in d.l. quia tale.ff.solu.matr. & Dec.in d.
102 regul.in omnibus. Beneficiũ† restitutionis in integrum cõcessum minori 18.annis per const. Regni, incip.Obscuritatem, & const.inci. Minoribus, nõ datur filio subingredięti in locum patris, vt p Andre.ibi. Nisi læsio esset causata in vita, & ex persona patris daretur, vt in l.Æmilius.ff.de min.Necessi-
103 tas† ex obligatione antidotali remunerandi seruitia facta patri nõ trãsit in filium. Bart.in l.ambitiosa, ff.de decret.ab ordi.recit. Deci.
104 cõsil. 370. Fideiussio † de iudicio sisti, non astringit personam filij succedẽtis in locum patris, Bar. in l.si decesserit. ff qui satisd.cog.vbi dicit, ꝙ obligatio de sistẽdo concernit certam personã, qua extincta finitur. l.sancimus. C. de fideiuss.l.si ex legati causa.ff. de verbo. oblig. not. Ias.in d.l.si decesserit,
105 vers.ex isto. Vinculũ † iuramenti ad periurium nõ astringit filium succedẽtem in locum patris, licet vinculum obligationis ad obseruãtiam contractus transeat, nota. in c.veritatis. de iureiur.in c.cum cõtingat.eod.tit.in auth.sacramẽta puberum. C.si aduers.vend. Fi-
106 cta† cõfessio,quæ resultat ex mẽte defuncti, non astringit filiũ succedẽtem. l.ei qui delatorem. ff.de iur.fisci. Bald.in l.ij.col.pen.C.de
107 eden. Pœnæ † regulariter ex delicto aut vitio defuncti nõ transeũt in filium successorem.l.vnic. C.ne ex delict. defun. not.in l.ij. §.pen. ff.quod quisque iur. per Bar.in l.j. ff. de priuat. delic. per Bal.in l.executorem.col.fi.C.de execu.rei iud. Inno.in c.verum.de foro compet. Bal.in l.litigatorum. C.de fructib. & lit.expẽ.& in l. vitia.C.de acqui. poss.glo.in l.quod in his.ff.de reg. iur.Alex.in cons.39.2.vol. Facultas
108 † eligẽdi non transit, secundum Barto.& alios in l.si stipulatus fuerim,ff.de verb.oblig. declarat glo. Paris.in cõsuet. tit.1. §.10.quæst.1.
109 Fideicommissum † conditionale fauore certæ personæ, non includit filium,quando aliter ex mente nõ constaret.l.vnica.§.fin autem, C.de cadu.toll.in l.sed & si plures. de vulg.& pupill.Bald.in l.vnica, C.vt actio. ab hær.& cõtra hęr.in d.l.vnic.C.de his qui ante ap. tab.

Soc.

iudicatum. Non est tamen prętermittẽdum, quòd communis opinio, vt succedat in feudo, quę posset seruire per substitutum, limi-
84 tari ac restringi debet, vt † locum non habeat in monialibus ac monasterijs quæ etiam in communi aliquid habere nequeunt, vt in clemen. exiui. de verb. signi. per Bart. in tract. suo minoricarum. quoniã nec vendere possent, cum Rex assentire non teneretur; quia assensus est gratia, nisi in casibus, vt per Andr. & D. Matth. in consti. siquis post litem. & faciunt ea quæ scribit Petr. de Belui. in suo Specul. rubri. 145. veniamus. in fi. & Neapo. in consuetu. siquis vel siqua, vers. proximiores. vers. sed quid si.

¶ Nunc videndum se offert pro complemento huius not. quoniã hic dicitur (si tantum fęminę sint) vtrum si neptis ex filio prædefuncto superstes sit, subingrediendo in locum patris, excludat filiam? Quam quæstionem tangit hic D. Matth. col. 19. vers. an autẽ. Et pro veritatis indagine illud præmittendum est pro firma quæstione,
85 q. † filius locum patris subingrediatur. l. Gallus. §. videndum. ff. de liber. & posthu. l. ij. C. de liber. pręter. l. siquis filium. C. de inoffi. test. l. vt intestato. C. de suis & legiti. l. apud hostes, C. de suis & le. l. vnic.
86 C. de his qui ante aper. tab. Est † autem duplex modus succedendi in locum patris. Primò fit succedendo in locum & ius competens ex persona patris, per transmissionẽ factã à patre. l. filium. §. fi. ff. de acq. hæred. l. fin. C. de hæred. instit. & illud quod obstaret, & repelleret eum, in cuius locũ fit subingressio, obstaret etiã & repelleret subingredientem. l. vindicantem. ff. de rei vindic. l. cum à matre. C. eo. tit. l. fin. ff. de euicti. l. venditrici. C. de reb. alien. not. in c. 1. qui succ. tene. & de isto casu non loquimur.

¶ Secundò fit succedendo in locũ & gradum patris, cum iure illi cõpetenti, ex persona tamẽ propria, per remotionem patris, in successione tamen aui vel patrui carnalis, aut thij. d. l. siquis filio. de iniusto rup. & in l. j. per tot. de suis & legit. cum simil. prout notabiliter declarat Bal. in l. pactum. col. pen. C. de collat. & in l. si auus. circa fin. C. de liber. præterit. & in l. cum antiquioribus. C. de iur. delibe. patet exemplũ in d. l. vt intestato. C. de suis & legitim. & in authent. cessante. & in authen. post fratres. & ibi Doct. C. de legi. hær. & in §. reliquum. in auth. de hæred. quæ ab intest. defer. & in §. cum filius. Inst. eo. tit. & in d. l. si fratris. C. de iure deliber ibi Corn. & declarat optimè Deci. in consi. 1. per totũ. Alex. in consi. 49. vol. 5. Ias. in l. si arrogator. ff. de adopt. Alex. in consil. 4. vol. 4. & Neapod. in consuet. si moriatur. in vers. pro nepotibus. & in vers. ex masculis. & in cõsue. siquis vel siqua. in vers. in stirpem. in fin. & in vers. in infinitum. & in ver. alij descendentes. Licet D. Loffred. in sua paraphr. in c. 1. de nat. succ. feud.

Soci.in cons.6.col.3. Dec.in cõs.1. & fuit ita declaratum in fauorem Don Ferdinandi Caietani contra Don Scipionem, q in fideicommisso Comitis fundorum nõ excluderetur patruus à nepote per
110 subingressionem, facultas † declarandi mentem & animum regulariter non transit in filium: quia animus vnius non est animus alterius, per Bar. in l.edita. C.de edé. in l. inter stipulantem. §.1.de verb. oblig. Tamen fuit iudicatum in sacro consilio, in causa Perotti Conte, q hæres potest declarare fuisse animum defuncti adire hæreditatem alterius ex his quę gessit, secũdum Bar. in l.gerit.ff.de acqui.hęred. ad euitandum, ne hæreditas non adita non transmittatur. l.iij. §.acquirere.ff.de bon.pos.l.eman-
111 cipata.C.qui admi. Qualitas † exercitij aut artificij personalis non transit in filium, declarat Fulgo.in
112 cons.156.vbi allegat. Facultas † iurandi de his quę consistũt in conscientia patris, non datur filio sicut patri.in l.generaliter.C.de reb. cred.in l.fin. ff. ne quis eum qui in ius voc. vbi Rom. Alex. & Ias. quia (vt suprà dixi) cõscientia vnius nõ est conscientia alterius. Et possunt alia colligi, quæ breuitatis gratia non recenseo. ¶His itaque præsuppositis, videtur posse determinari, q neptis ex filio prædefuncto in successione aui præferri nõ debeat filiæ defuncti ad illã excludẽdam: quia cum filia sit vocata ad successionem, licet sit concessa facultas masculo ipsam excludendi, intuitu & ex prærogatiua sexus masculini, tamen huius sexus nõ est ista neptis. Ergo sequitur q filia non
113 excludetur à nepte, † à cessante ratione & causa exclusionis. c. cum cessante.de appellat.cum vulg.&
114 † limitata causa limitatum effectum parit. l.in agris.ff.de acquir. rer. dom. & per subingressionem in locum & gradum patris nõ acquiruntur ea quę sunt omnino psonalia, vt esse masculum, & ratio masculini sexus, quæ propriè personæ patris competunt per ea quę proximè dicta sunt. Nec sunt antecedens & consequens necessaria, succedit in eundem locũ & gradũ patris, ergo excludit. arg. eorũ quæ dicuntur de emancipato, qui loco suorum est, non tamẽ impugnat, quòd tuus potuisset, in l.meminerint.C.de legi.hæred. per Rui. post alios in d.§. & quid si tãtum, facit in simili, quod dicit Bar. in l.is po-
115 test.ff.de acqui.hæred. q † potentia succedendi est separata à filiatione, quem sequitur ibi Paul. de Castr.& sequitur Soc. in consi.incip. Visis instrumentis cõcessionũ, col.9.& 10. Et q ista neptis non possit excludere, sicut pater eius potuisset: quia filius potuisset, pbatur ex his quæ dicit Bart. in l.liberorum.col.4.ff.de verbo. signif.
116 † Quòd † quando in nepote non reperitur eadem qualitas, quæ est in filio, dispositum in filio nõ habet locum in nepote, not.in l.fin. C.de natur. liber.& in l.j.C.de priuileg.

uileg. dot. in l. fi. §. puellæ. ff. de ritu nupt. l. iubemus, ibi Bal. C. ad Trebell. Bald. & Cuma. in l. cum ita. §. in fideicommisso. ff. de leg. 2. & dicit Socin. in præallega. consi. col. 3.

117 Quòd † licet tutela deferatur secundum ordinem successionis, in authent. de hæred. ab intesta. §. ex his. tamen si successio deferatur filio per subintrationem in locum & gradum patris, non tamen tutela esset dáda, si filius esset minor 25. annis: quia in eo non reperitur qualitas requisita, l. fi. C. de legi. tut. & hęc opinio videtur posse confirmari, ex quo concordat cũ dispositione iuris communis, authẽ. in successione. C. de legit. hær. ita determinant in statutis loquentibus de masculis, Petr. de Anch. in c. 1. de constit. Fran. Curt. consil. 9. Dec. in reg. fœminæ. ff. de reg. iur. Ias. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. in repet. col. 5. Corn. in consil. 94. col. 2. & hanc opinionem in simili statuto tenent Cyn. & Salice. in l. j. C. de adulte. Ange. in l. iij. §. emancipatus. ff. de contra tab. Bar.

118 in d. l. liberorum. quia † cui non congruunt verba legis seu statuti, non conuenit eius dispositio, vt per Bart. in l. fi. ff. ad Tertull. & hác opinionem sequitur etiam Socin. in præalleg. consi. 152. in 4. & 9. col. & in consi. 296. vol. 2. & idem Soc. in l. mulieri. in fi. ff. de cond. & demonst. dum considerat ius transmissum, & Aret. in l. siquis posthumos. §. 1. ff. de liber. & posth. & sentit Ias. in l. si arrogator. ff. de adop. qui disputat quæstioné diuersam ab ista; licet in fortioribus terminis, quando pater fuisset superstes, an ex suitate transmittatur hæreditas ad filiam. eandem opinioné videtur tenere Io. Fab. in §. cæterũ. Insti. de legi. agnato. succ. & Io. Lirier. in c. instit. primogenituræ. lib. 2. q. 4. & secundum istam opinionem dicit D. Capic. fuisse decisum in sacro Regio cõsilio in decis. 21. non in terminis huius constitutionis, sed in terminis cõsuet. Neapo. incip. siquis vel siqua.

¶ Contraria tamen opinio, ꝙ nepris succedat in locum patris cum omnibus iuribus & qualitatibus, quæ patri competijssent, si successisset, probari videtur per tex. in §. cum filius. Instit. de hæred. quæ ab intesta. defer. & in §. posthumorũ. Institu. de exhæred. liber. l. posthumorum. ff. de iniust. rupt. l. Gallus. §. videndum. ff. de liber. & posthu. Inst. de hæred. qualit. & diffe. §. sui. l. ij. C. de liber. præteri. l. si hæreditas. ff. de testam. tutel. & in authen. quib. mod. natur. effi. coll. 6. l. Papinianus. §. proinde. ff. de inoffi. test. l. nepotes. C. de suis & legi. in auth. cessante. C. de legi. hæred. & hanc opinionem tãquam veriorem in hoc Regno vidi semper receptam, nec quicquam faciunt decis. Capi. Nam Capic. loquitur in terminis consuet. Neap. in linea trásuersali, & sentit diuersum esse in linea ascendente, & idem sentit in feudis indiuiduis. Grammat. verò loquitur in burgensaticis, nulla facta mentione

mentione Neapod.& aliorum, qui tenent contrarium; immo maximè fundat decisionem in iur. Longobar.& tamen de iure Longobardo fœmina succedit in locum patris, vt suprà dixi, secundum Caro. in l. si quis habuerit filios. & in l.si Longobardus. de succes.in Lógob. & de feud. nullum verbum facit; idcirco dico in primis, ꝙ si sumus in feudis indiuiduis, vt puta in feudis dignitatum, vel in quibus viuitur iure Francorum. Et non est dubium, ꝙ neptis ex filio excludit pa
119 truum, fortius & amitam, † quia succedit in ius primogenituræ, vt tenet Petr.de Bellapertica in l.cum pater, in §.quindecim.ff.de lega.3. Bald.in l.in multis.ff.de stat.hom. refert Loffred.in consil.39. & tenet idem Loffred.in consi.14. in 3.dubio. Andre.de Isern.in cap.1.de eo qui sibi & hæred. & declarat glos. Parisien.in dicto cap.1.§.8.quęst.1. versic. Ex quibus. & sentit Capici. in decisio.21.& ita fuit iudicatum in hoc Regno tempore Regis Ferdinandi I. in Baronia Senerchiæ, secundum Anton. de Raho in additio.ad Neapod.in consuet.1.versic.Ex masculis. Nam sicuti in viuentibus iure Frácorum, filius primogeniti excludit patruum, secundum illam opinionem, secundum quam fuit semper iudicatum in hoc Regno, post sententiam Regis Roberti, vt per Bald. in l.cum antiquioribus.C.de iure deliber. Lucas de Penn. in l.j. C. de priuileg. eor. qui in sacr.Palat.lib.12. Andre.& alij in cap.1.Imperat.Lothar. probatur per Socin.in d.consil.152. & Aretin.in consi.163. licet in nepote non reperiatur qualitas primogenituræ, quæ erat in filio prædefuncto, ita & eodem modo neptis ex filio debet excludere amitam, licet qualitas masculina non reperiatur in ea, nisi per repręsentationem, ita concludit glo.Parisien.in d.consuet. §.14. in 1.quæstio. & in §.26.circa fi.vide Fulgo.in consi.3. Et super hoc reperiuntur declarationes factę per Reges Ludouicum & Ioannam in anno 1349. & Robertū in anno 1360.vt refert D.Anton.de Raho in d.addi.Si verò sumus in feudis diuiduis, seu in quibus viuitur iure Longobardo, idē omnino dicendum est per easdem rationes & auctoritates.Quia de iu
120 re Longobardo, vt dixi, licet † fœmina per masculū excludatur, tamen succedit patri nó existēte masculo &c.ideo habet ius subingressionis in locū patris in successione aui, ita clarè determinant Caro.de Tocco & And.de Baru. in d.l.si qs Longobardus. de succe.& Neap.in d.cósuet.1.in ver.Ex masculis.itaꝙ mirer Gramm.recitare pro sua decis.ius Longobardū, per quod eius decisio confunditur & irritatur.

¶Nec obstat illud, quod Capi. considerat in decis.21. ꝙ in indiuiduis ratione indiuidui neptis excludat patruum vel amitam, sed in diuiduis excludit à parte non à toto, per textum in dicto §. cùm filius. institu.de hæredit. quæ ab intesta.

Quoniã respondetur, ꝙ aut filius vel filia potest succedere in locum patris, cum eodem iure excludẽdi patruum vel amitam, aut non: Si potest, & tunc nihil refert, ꝙ feudum sit diuiduum; quia sicut pater eius potuisset excludere à toto eodem modo filia poterit; quia filius frater eius non excludebat ratione indiuidui, prout aliàs dicit. gl. in c.1. in vers. subsistere, de inuestitu. de re alie. fact. l. fi. ff. de seruit. lega. l. j. §. quamuis. ff. de his quæ in frau. patro. Sed quia primogenitus ex consuetudine Francorum, si ratione indiuidui resultaret exclusio, non minus excluderetur nepos à patruo, q̃ patruus à nepote. Nec cõtradicit tex. in d. §. cũ filius. nam loquitur eo casu, quo pater filij à parte tantũ excludere potuisset, nõ à toto, nimirum si à parte filius excludit. Verum est, patruũ excludi à nepote, sicuti fuisset exclusus à patre illius. Aut non potest succedere in locum patris cum iure excludẽdi, & falsa esset cõis opin. ꝙ nepos ratione subintrationis in locũ patris, excludat patruum. Et sic nihil facit verũ diuiduum sit vel indiui-

121 duum feudũ; quia † eadem ratio est de toto quò ad totũ, quæ est de parte quò ad partẽ. l. quæ de tota.

122 ff. de rei vind. Et † si de quominus videtur inesse in feudo dignitatis vt neptis excludat patruũ, & inest; multomagis dicendum est in alijs feudis. auth. multomagis. C. de sacrosl. eccl. Quinimmo considerandum est, ꝙ in viuẽtib. iure Frãcorũ tria signa concurrunt, secundum illam opin. videlicet, ꝙ fęmina sit gradu remotior, & ꝙ in huiusmodi feudis excludat masculũ, tertiò, ꝙ minor ætate præferatur maiori, & hoc ex vi subingressionis in locũ patris, licet in huiusmodi successione sit attẽdenda pręrogatiua gradus, prærogatiua sexus & prorogatiua ætatis, per constit. sequentẽ. & ideo optimè dicebat Neapod. in ver. Ex masculis, & in ver. Pro ne-

123 potib. ꝙ † filia succedens in locum patris, assumit naturã, qualitatem, & sexũ patris, quia reputatur vna & eadẽ persona. in auth. de iur. iur. à mor. præst. in prin. coll. 5. l. sciendũ. §. legati. ff. de leg. Si verò sumus in allodijs seu Burgensaticis, similiter dicendũ est, ꝙ neptis excludat amitam; quia subingreditur per legem Velleiam in locum patris etiã in præiudiciũ tertij, quia rũpit aui testamentum. l. Gallus. §. nunc de lege. & §. videndum. ff. de liber. & posth. cum sim. Et per hoc cõfunditur consideratio dicentiũ, ꝙ ista subingressio non operatur in pręiudicium tertij: quia operabitur contra publicam vtilitatẽ, quæ versatur in validitate ac conseruatione testamentorum. l. j. C. de sacrosanct. eccles. in §. disponat. in auth. de nupt. cum simil. & in præiudicium hæredis scripti & legatariorum, in authen. ex causa. C. de lib.

124 præteri. Et † in querela inofficiosi testamẽti est locus successorio edicto. l. si is qui. ff. de inoff. testa. Bar. & alij in rub. C. de succ. edic. & ista

opinio

opinio fundatur auctoritate ac ratione. Pro auctoritate habemus Carolum de Tocco, Andr. de Barulo, Neapod. Anto.de Raho.qui loquuntur tam in feudalib. quàm in Burgenſaticis. Quorum auctoritas in hoc Regno mihi maior videri oportet, quàm aliorũ qui ſecus dixerint. Nec habenda eſt ratio Bart.aliter dicentis in l.liberorum. ff.de verb.ſign.quoniã loquitur in terminis ſtatuti omnino fœminas excludentis, quod à noſtra conſtitutione differt, vt ipſe Neapod.declarat, dum facit differẽtiam inter ius feudorum & conſtitutionem iſtam,& idem Andr.in d.c.1.de eo qui ſibi,& hæred.in verſ.nunquid hoc capitulum habeat locum in Regno Siciliæ. Præterea cũ à Regibus Regni ita fuerit iudicatum, vt à nepote & nepte etiã patruus excludatur, factum eſt ius inter omnes. l.fin.C.de legib. §.quod Principi. Inſtitu.de iure natur. & propterea auctoritatem Doctorũ aliter dicentium,minimè in hoc Regno curare debemus. Præterea in

125 hoc Regno, nepotis † appellatio neptem comprehendit, vt dixi in rub.& in §.cum filius. & probatur per conſtitutionem ſequẽtem, vbi fit mentio de nepote tantum & tamen ſubdit cõſtitutio, ſeruata inter eos ſexus progatiua, quaſi vno nepotis vocabulo, maſculum & fęminã nuncupauerit; ergo id quod in nepote ſtatutum eſt, ex eadẽ iuris cenſura comprehenſiuè, ſtatutũ dici poteſt in nepte.in l.j.§.lex Falcidia. ff.ad le.Falc.in l.j. ff.de leg.1.

126 Poſterior † enim lex cũ pręcedente inuicem interpretãtur. l.ſed & ſi poſteriores.ff.de legib.& ad propoſitũ voluit And.in d.conſt. vt vniuerſis,& in d.conſti.puritatẽ, & in

127 conſt. iuriſgentiũ, ꝙ † in Regno debemus iudicare ſecundum iura Regni, per argumentum à ſimili, vel ex identitate rationis, priuſq̃ ad iura cõia tranſeamus. Et propterea dico, ꝙ cum bona Burgenſatica & feudalia ſint in hac ſucceſſione deſcendentiũ æquiparata per regulã huius cõſtitutionis, determinatio facta in feudalib. determinat etiam Burgenſatica.l.nam hoc iure.ff.de vul.& pup. Nec eſt differẽtia in ſucceſſione deſcendentiũ inter maſculũ & fœminã, vt in hac cõſt. & ſeq. Ideo ſicuti nepos maſculus excludit amitã illam dotando, ita neptis fęmina excludit amitã, aliàs fieret differẽtia inter maſculũ & fœminã contra has conſt. ¶ Non ob.ſi dicatur, ꝙ iſta conſtitutio procedit qñ concurrit maſculus & fęmina, tũc fęmina per maſculum excluditur, ſecus qñ vtraq; eſt fęmina, ibi. Sole ſunt, quia tunc non cauſatur aliqua excluſio. Ad hoc rñdetur, ꝙ neptis non eſt ſimpliciter fęminã, ſed ꝑ repręſentationẽ patris, virtute ſubingreſſionis in locũ patris, aſſumit ſexum patris,& nõ eſt qualitas amitæ, & ſic debet iudicari de ea tanq̃ de maſculo ꝑ pręallegata. Et ſi aliter diceremus, ſequeretur, ꝙ neptis accepta dote excluderetur à patruo, ẽt in viuẽtib.iure Francorũ

vel Longobardorum: quia hæc à pari procedunt, ꝙ sit Francus, vel ꝙ sit Longobardus miles, aut Burgensis. quod tamen est falsum per prędicta. ¶ Non obstat, ꝙ istud ius ex sexu resultat à propria persona masculi, ideo extinguitur cum persona, per ea quæ singulariter dicta sunt, ita ꝙ filia subintrans in locũ & gradum patris, non potitur hoc iure masculini sexus. Quoniam respondetur, consequentiam nõ valere, resultat aliquid à persona, vel ratione personæ, ergo extinguitur cum persona, probatur apertè. Nã ratio ętatis transit cum gradu, & loco patris in filium, secundum communem opin. de qua suprà, & per Alberic. de Rosat. in proœ. ff. §. discipuli. col. 4. Oldr. in cons. 94. & per Modern. in l. is potest. ff. de acqui. hære. & potest cedi & vẽdi, & tacito consensu alienari, vt per Hostien. & Io. Andr. in c. licet. de vot. Martin. de Laud. in tract. primogenitu. col. 6. per Iaso. & Deci. in l. pactum. C. de collat. & in l. si fundum per fideicommissum. ff. de legat. 1. & Bald. in cap. 1. §. præterea, quibus mod. feudum amit. latè per Ioann. Licirier. in tractatu primogenituræ. quæstio. 8. lib. 3. & in lib. 1. quæstio. 25. declarat glos. Parisien. in consuetu. Parisien. §. 8. in glos. 3. Ita ratio sexus transire debet cum gradu & loco patris: quia nõ plus, quàm prædicta ratio sexus, quàm ratio ætatis, nocet filijs ratio sexus materni; quia aliquãdo filiæ dotatæ (vt suprà dixi) excluduntur à successione aui, Bal. in dicta l. maximum vitium. Bart. in dicta l. liberorum. Paul. de Castro in l. qui superstitis. ff. de acqui ren. hæred. Anton. de Alexan. in dicta l. pactum. C. de collatio. Et

128 † in feudis descendentes ex masculis succedunt auo, non descendentes ex fœmina, licet sint masculi tanquàm prouenientes ex radice infecta. l. j. ff. de iure immun. C. de gradi. succed. in feud. Omnia enim referuntur ad originem, atque ad id vnde nomen capiunt, l. in ratione. §. si filio. ff. ad legem Falcid. l. j. C. de impo. lucrat. lib. 10. not. Felin. in cap. fin. circa fin. de offi. ordi. & in rubri. de offi. deleg. & filius assumit ius resultans ex patria potestate, sub qua pater eius erat, licet videatur quid personale, l. j. §. 1. ff. de coniungen. cum emancipat. libe. Curt. in l. si emancipati, col. 65. C. de collatio. Ideo non est dicendum, cum persona extingui id quod ratione qualitatis etiam inhærentis ossibus & personæ patris à iure tributum est.

¶ Non obstat, ꝙ ratio conseruandæ agnationis, per quam excluditur fęmina, cessat in neptę; & sicuti si pater istius neptis noluisset succedere, hæc soror fuisset admissa. l. j. §. fin. ff. de bono. possess. contra tabul. & per glo. Parisien. in dicto §. 8. in titu. 1. ita mortuo fratre istius sororis remanere debet libera ab exclusione, vt succedat patri. argum. l. Gallus. §. videndum, ff. de liber. & posthum.

&

& sic cessãte causa exclusionis cesset exclusio. c.cum cessante.de appell. Quoniam respondetur, non cessare penitus illam causam: quia
129 † hæc neptis est de familia, & descendit per virilem sexum. per gl. in l.Gallus. §.nunc videndum. ff.de lib.& posth.& repræsentat masculum patrem suũ, cuius memoria & reliquiæ durant in ipsa filia & debent operari.l.lex Falcidia.§.fin. ff.de hære.instit.per Bar.in l.siquis sub conditione.ff.de testa.tut. Bal. in l.si emancipati.C.de colla.d.l.j. §.pen.ff.de coniung.cum emanci. libe. glo.in §.fi. Inst.de tute.l.fina. ff.de curat.Et ꝙ ista repræsentatio causata per subintratione in locũ patris sit tantæ efficaciæ probatur,
130 quia † primogenitus præfertur in successione ad familiarum conseruationem, secundũ glo.Paris.in d.§.8.in glo.3.q.vlti.in prin. & tamen ius primogenituræ transit in filiã, vt prædixi. ¶Non obstat præsumpta mens defuncti, ꝙ noluerit proprias filias excludi à nepte, arg. eorum quæ dicuntur in l.hæredes mei.§.cum ita. ff.ad Treb.in l.si viua. ff. de in ius vocan. in l.j. C.de adul. & istud fortificatur per literam huius constit. quæ considerat vota parentum.ibi, Parentũ votis. quoniam negato huiusmodi præsupposito voluntatis. Nam eo ipso, ꝙ prælatus est masculus in successione, censetur etiam prælata filia ipsius masculi, quæ in illius locum succedit.d.§.cũ filius.&
131 † talis præsumitur mens decedentis, qualis est iuris dispositio. l.conficiuntur. ff.de iur.codic. & si vera esset illa ratio, nunquã patruus excluderetur à nepote non solum à nepte. ¶Non obstat, ꝙ constitutio loquitur per verbũ Masculus, quo casu fœminę non comprehendun tur, vt tradit Dec.in d.l.fœminę.&
132 Ias.in d. l.id quod. quoniã † illud verbum masculos, nõ tantũ intelligo, prout est facti, sed etiã prout est iuris, vt in simili not. Bald.in l. mater pro filia. C.de iur.dot. l.pater ex prouincia. ff.de manu.testa. Ius facit, ne possit habere iura masculus, propterea ergo de ipsa quo que filia intelligitur:& ideo filia q̃ secundum consuetudinem Neap. est masculiata, succedit vt masculus in vicem, vt in consuet. si moriens. vers.eas autem. Et tamẽ verè nõ est masculus, vt propriè in his terminis, quando dispositio loqui tur p verbũ masculos, ꝙ neptis ex filio non excludat sed excludat, tenet gl.Paris.in d.§.14. in 1.q. limitando illam consuetudinẽ. ¶Non obstat, ꝙ sumus in correctorijs & odiosis dum fœmina excluditur per masculum à successione patris. Quoniam dixi sæpius, quòd ista cõstitutio secundum principalem intentionem non est odiosa, tam respectu masculorum, quàm fęmi narum, inquantum fœminæ vindicantur ab illa praua consuetudine, de qua suprà dictum est. & similiter non venit principaliter ad corrigendum legem communem, sed illum abusum: &

133 principalis † intentio est attendenda, secundum Bart. & alios in l. qui exceptionem. ff. de condi. indebi. in l. ij. C. de in ius voc. & not. glo. Paris. in quæstione an ius primogenituræ sit odiosum, in d. §. 8. q. 6. in glo. 3. & declarat Andreas Tiraquel. de legib. connubia. lib. 1. char. 12. Prætereà, dato quod esset correctoria in quantum præfert masculos fœminis, tamen neptis comprehéditur ex intellectu iuris, quo casu dicitur expressum & est passi-
134 ua interpretatio, † quę nec in correctorijs est exclusa, ex verbis Abb. in c. Episcopi. de reb. eccl. non alie. Petr. de Anchar. in cons. 393. Ias. in l. prætor. ff. de oper. nou. nunciat. Curt. in consi. 159. col. 7. Tiraquell. de legib. connub. in glo. 5. ¶ Non obstat, quòd suprà dicebatur, non valere consequentiam, neptis succedit, ergo excludit. Quoniam respondetur, consequentiam esse veram in filio seu descendente, qui succedit in locum cum omnibus qualitatibus defuncti. d. §. cum filius. & de emancipato non valet argumentum; quia non est vocatus contra testamétum sed ab intestato, vt in d. l. meminerint. C. de legit. hære. sicuti de filio naturali. l. j. ff. de bonor. poss. contra tab. Et ideo nepos secundum Galli consilium debet institui vel exhæredari; quia succedendo in locum & gradum patris præteritus excludit à causa testati patruum suum, filium aui sui morientis. d. l. Gallus. per totú. d. l. posthumorú. cú sim.

¶ Non obstat, quod ius prælationis concessum per hanc constitutionem non oriatur à gradu sed à se-
135 xu. Ergo subrogatio † neptis in locum & gradum patris nó debet operari exclusionem. l. j. §. si hæres. ff. ad Trebell. declarat Dec. in l. qui in alterius. ff. de reg. iur. Quoniam negatur assumptum; quoniam in hoc iure prælationis consideratur gradus simul & sexus ad excludendum fœminam. Patet, quia excludútur consanguinei masculi remotiores, solo filio masculo prælato: sed quia per subintrationem in locum & gradum patris filia consequitur ius gradus & sexus paterni, per prædicta, meritò excludit amitam, & excludit patruum ab illa portione, quam pater eius habuisset, & quam idem patruus consequutus fuisset exclusa nepte, si ea in sui patris locum non successisset. d. §. cum filius. & §. reliquum. cum concord.

SVMMARIVM.

1 Personarum quatuor species ex ista constitutione.

2 Filia non excludit amitá de iure Longobardo, si amita reperitur in capillo.

3 Filia simpliciter excludit amitam secundum ius Romanum.

4 Consuetudo in Regno inter Comites & Barones inducta in modo viuendi. & num. 5.

6 Dos materna an debeat filijs filiæ præmortuæ computari in legitimam in successione aui.

7 Liberorum mentio in materia transitoria

toria ad hæredes, intelligitur de liberis hæredibus.

8 Diſpoſitio. l. generaliter, & auth. hæres. nō poteſt adaptari ad anteſatum.

9 Domina dicitur, quæ alienare poteſt.

10 Feudatarius habet vtile dominium.

11 Lex Iulia prohibet alienationem fundi dotalis, & tamen vir conſtante matrimonio dicitur dominus.

12 Pupillus eſt dominus pleno iure, & tamen non poteſt alienare.

13 Prodigus dominus eſt pleno iure, & tamen non poteſt alienare.

14 Exceptio declarat regulam.

15 Pater in legitima non poteſt præiudicare filijs diſponendo.

16 Viuentis nulla eſt hæreditas.

17 Emphyteuſi in eccleſiaſtica extranei hæredes non ſuccedunt.

18 Burgenſes dicūtur à burgo, ideſt villa.

19 Diſpoſitio huius conſtitutionis locum habet in omni genere perſonarum & bonorum.

1
Vartò † noto ex iſta cōſtitutione, quatuor ſpecies perſonarum quò ad diſpoſitionem huius conſtitutionis eſſe exæquatas, videlicet Francos, Longobardos, Barones vel milites & Burgenſes, & ſic quocunque iure viuunt ſeruanda eſt hæc conſtitutio inter maſculos & fœminas deſcendētes, remanent tamen quædam differētiæ inter iſtas ſpecies perſonarum. Nam inter Francos ſeu eos qui iure Francorum viuebant & viuunt, quod ius eſt ſpeciale in Regno, primogenitus ſuccedit, vt in conſtit. ſeq. & illud obſeruatur in feudis, non autem in bonis allodialibus: quia licet primogenitus ſuccedat in feudalibus; tamen bona Burgenſatica diuiduntur inter fratres, cum eatenus attendatur iſtud ius, quatenus obſeruatum reperitur, vt per Andr. in c. Imperialem, §. præterea Ducatus. de proh. feud. alien. per Fede. Sed in Burgenſaticis non obſeruatur, ideo ſtandum eſt iuri communi. d. conſtit. incip. Puritatem, & ita vidi ſæpiſſimè in ſacro conſilio iudicari, ac nouiſſimè me referente in cauſa Ioannis Baptiſtæ de Tolfa & fratrum, qui fuit etiam condemnatus ad contributionem æris alieni cum fratribus pro rata æſtimationis feudi Baroniæ Sereni, & tangit incidenter D. Capic. ad aliud propoſitum in deciſio. 198. dum refert quandam ſententiā Regis Ferdinandi I. per quam caſtrum fuit datum primogenito, & reliqua bona fuerunt diuiſa inter fratres. De iure verò Longobardorum multa diuerſimodè ſtatuta ſunt, quæ recenſet And. de Barulo, & maximè circa ſucceſſionem, vt per ipſum in tit. de ſucceſ. Et quod attinet ad iſtam conſtitutionem, fœmina non reperitur apertè excluſa nec vocata ad ſucceſſionem, niſi per argumentum à contrario ſenſu, in l. ſiquis Longobardus. in verbo Maſculis. Hic autem eſt apertè vocata ad ſucceſſionem, & non excluditur niſi per dotem congruam, vt dixi in euidentialibus. Præterea, minori fœminę

minæ de iure Longobardo, datur mundualdus, ſine quo viuere non poteſt, vt in l.j.in Longob. quādo mulie.aliena.permitti. & in l.fi.de ſucceſſ. Hic autem etiam Longobardæ prouidetur de Balio ratione feudi, & ſic videtur ſublata poteſtas mundualdi, licet finito Baliatu poſſit habere mundualdum. per conſtit. minoribus. ſicuti poſt Baliaticum prouidetur aliquando de curatore, vt fuit prouiſum per ſacrum conſilium facto verbo Illuſt.D.Proregi, in bonis Don Marcelli Cabaniglię, vt eius vaſalli & bona rectius gubernarentur. Præ-
2 tereà, filia † non excludit amitam de iure Longobardo, ſi amita reperitur in capillo, ideſt non nupta, vt in l. ſiquis Longobardus filias & ſorores; quod eſt per hanc con-
3 ſtitutionem innouatum: quia † filia ſimpliciter excludit amitam, ſecundum ius Romanum.d.auth. in ſucceſſione. Quinetiam quò ad ſucceſſionem paſſiuam hic innouatur, ſi dicamus, hanc conſtitutionem intelligi debere etiam de matre, vt infrà dicetur. Et ideo maritus nō excludit filios alterius viri ratione mundij, vt declarat Carol. in l.ſi ſorores.de ſucceſſ. & l.fi.& de ſponſali.l.ſiquis filiam. & pater poſſet in ſuo teſtamento relinquere fœminis abſque eo quòd relinquat maſculis triplum vltra quàm ipſis fœminis, vt in l. ſiquis verò. de eo quod pater habet filijs relinquere. Ab inteſtato autē ſunt dotandæ ſecundum iſtam conſtitutionem: omnia enim quæ poſſunt cōcurrere cum diſpoſitione iſtius conſtitutionis non ſunt ſublata; & ideo diuiſio feudorum inter filios viuentes iure Longobardo remanet, vt in c.omnes filij.ſi de feudo. & alia de quibus per Andr. de Barulo, & Carolum de Tocco in locis pallegatis. ¶ Inter Barones autem & Comites inducta eſt in Regno quædam conſuetudo ſiue for-
4 ma viuendi, † quæ dicitur, Mos magnatum, procerum ac Baronū huius Regni & iure Francorum viuentium, & ſecundum hunc morem in ſucceſſione feudorum primogenitus tantum ſuccedit, data dote ſororibus, & fratribus vita & militia, vt in conſti.ſeq.& in conſtit.Comitibus.& in c.Regni, inci. Alienationis actus. In reliquis verò actibus attenditur ius commune. & ideo mulier quæ nupſit & viuit ſecundum iſtam formam & morem poteſt diſponere de ſuis dotibus, ſalua legitima filiorum, & ſuccedit filijs, & è contra. Pater ſuccedit in bonis maternis allodialibus ſecundum diſpoſitionem iuris communis. C.de bo.mater.per tot. & ad S.C.Orfic.& Tertull. per totum. & ſic vidi ſæpiſſimè in ſacro conſilio iudicari, & ſecundum iſtum morem ſolet conſtitui per virum tertiaria, ideſt tertia pars dotis, quam lucratur mulier viro decedente contra ius commune, de quo in auth. de æquali.dot.ac donationis propter nuptias, vt in cōſtit.Regni, Licentiam. & in conſt.

Mulier,

Mulier, quæ dotarium, & in con-
5 stit. Si aliquis Baro. Inter † nobiles
auté huius ciuitatis, vt suprà dixi,
inducta est quędam noua alia cō-
suetudo, quæ sumpsit initium in-
ter nobiles è cōgregatione Capua-
na & Nidi: demum ab alijs om-
nibus recepta, de qua per Matthe.
in deci. 202. & 237. Et per hanc cō-
suetudinem sublata est difficultas,
6 an † dos materna debeat filijs filiæ
præmortuæ computari in legiti-
mam in successione aui, vel illam
habeant vt hæredes matris, prout
olim variæ fuerūt opiniones Ioan
nis & Martini, vt per glo. & Doct.
in l. dos à patre. C. solut. matr. in l.
post dotem. ff. eo. tit. in l. in quar-
tam. ff. ad legem Falcid. & per ali-
quos in l. qui superstitis. ff. de ac-
qui. hæred. & in l. illam. vide Alex.
plenè C. de collatio. in l. fin. C. de
dot. promiss. in l. ij. §. 1. ff. sol. matr.
Alex. in consi. 62. vol. 6. Dec. in con
sil. 106. & latè Albert. Brun. in suo
tract. statuto. & nouissimè tangit,
licet non decidat D. Capic. in de-
cis. 176. Nam in ista consuetudine
seu nouo vsu sunt expressa hęc ver
ba, videlicet, quòd si dicti filij mo
rerentur adita vel non adita ma-
tris hæreditate, per quæ verba, de-
monstratur dotem filijs iure hære
ditario obuenire, quia frustra esset
hęreditatis maternę facta mentio,
si non veniret in hęreditatem. l. nō
tantum. ff. de peti. hæred. & vtroq;
casu proximiores filij succederent
in dote matris, per l. vnic. C. de his
qui ante aper. tab. Ideo consuetu-
dine prouidetur vt redeat ad hæ-
redes dotantis, non obstante ꝙ iu
re hęreditario dos filijs obueniret,
sicuti aliàs de iure communi pro
creditoribus defuncti fit separatio
bonorum, vt in l. j. & per totum,
ff. de separatio. & in simili bona
redire debent vnde obuenerunt,
in l. quod scitis. C. de bon. quæ li-
ber. per And. in cap. 1. de natu. suc-
cess. feud. vbi loquitur de coniun-
ctis ex linea, vnde feudum proue-
nit, ꝙ præferantur per constit. se-
quentem, & tradit Ludo. de Rom.
in consil. 40. Et cum accidisset de
facto in sacro consilio, in causa
nepotis ex filia prędefuncta D. Ni-
colai Sanctilli Physici me referēte
fuit conclusum, non esse dotem in
legitimam nepotis computandā,
sed ex quo matrimonium fuerat
contractum iuxta dictam nouam
consuetudinem, dos filio tāquàm
hæredi matris obuenisset. Nec ob-
stabat, ꝙ pater fuerat stipulatus do
tem reddi secundum dictū vsum;
quia stipulatio continens per om-
nia idē quod nouus vsus, aliquid
vltra non operatur. l. j. §. siquis sub
conditione. ff. vt legat. nom. cauea.
Prætereà, dum pater dotat filiam,
quæ efficitur sui iuris per aliā con-
suetudinem, videtur donare. l. vni
ca. §. accedit. C. de rei vxo. act. in l.
Gaius. ff. sol. matr. & sic dos recedit
à patrimonio patris, nec redit nisi
ex pacto, vt in auth. sed quamuis.
C. de rei vxo. act. Pactum aūt colla
tum est per nouum vsum in stipu
latione contentum post. mortem
filio-

filiorum,ergo interea quando dos peruenit ad filios, non peruenit immediatè ex patrimonio aui sed matris morientis. Nec aliquid stipulatus est auus filijs filiæ, sed sibi tantum & hęredib. suis,& licet verba consuetudinis exprimant nomen liberorum. Tamē ex alijs ver-
7 bis,& † quia sumus in materia trāsitoria ad hæredes, dum loquitur de liberis intelligitur de liberis hæredibus, in l.cū patronus. §.1.ff.de oper.liber.Bart.in l.iusiurandi. eo. tit.& l.quodcunque. ff.de verborū obli. Nec est similis causa dotis cū antefato, quod quæritur filijs etiā non hæredibus matris:quia procędit ex bonis patris, vt sępe in sacro consilio iudicatū est, licet debeant
8 esse hæredes patris.Nam † dispositio.l. generaliter.& authent.hæres. C.de secun. nupt. non potest adaptari ad antefatum, quod est diuersæ naturæ à lucris nuptialibus, de quibus in d.l.generaliter. cū simil. quia istud ab initio donatur quò ad vsumfructum tantum, filijs superstitibus, & sic dominium & proprietas remanet penes patrem, vnde filij habebūt dotem vt hęredes matris tantùm & antefatum vt hæredes patris tantum, sicut in dotario, secundum Andr.in constitut. Mulier,quæ dotarium.in princip. ¶ Nec obstat, ꝙ solet reseruari facultas testandi mulierib. secūdum formam antiquæ cōsuetudinis redactæ in scriptis, per quam de decima tantum dotis testari potest, & reliquę nouem partes debentur filijs. Nam ex hoc non resultat filios habere dotes ab auo, non tanquàm matris hæredes, probatur apertè,nam mater potest alienare in vita sua, dummodo non faciat in fraudem, secundum Neapo. in consuetu. si qua moriens. in verbo
9 relinquere.Et † si alienat in vita,ergo domina.l.traditio.ff.de acquir. rerum dom.§.per traditionem.institu.de rer.diuis. Nec tenet consequētia. habet frenum in disponendo,ergo non est domina. Nam ex pacto ciuium propter sexus fragilitatem est restricta disponendi facultas, non autem sublatum ius & dominiū quod habet rei dotalis.
10 Probatur exēplo,Feudatarius † habet vtile dominium, & tamen de eo non disponit sine consensu domini directi. c.1. de prohib. feud.
11 alien.per Feder.Item † lex Iulia prohibet alienationem fundi dotalis, & tamen vir constante matrimonio dicitur dominus.l.in rebus.C.
12 de iure dot. Item † pupillus est dominus pleno iure, & tamen non potest alienare absque tutoris autoritate,& causa cognita.C.de præd. min. per totum. & C. si quis sciens
13 rem minoris. cum simil. Item † is cui interdictum est bonis, dominus est pleno iure, & tamen non alienat.l.is cui bonis. ff.de verborū obl.l.j.C.de curat.furi.Patet etiam in donatione inter virum & vxorē cum alijs similib. Præterea,hęc eadem opinio cōfirmatur, quia mulier per cōsuetudinem prohibetur disponere de dotibus excepta decima

cima de qua potest disponere. Hęc
14 †exceptio declarat regulam. l. nam
qđ liquidæ. ff. de pen. legat. not. in
l. j. ff. de regu. iuris. l. Proculus. ff. de
vsufru. Et si non esset domina nec
de decima posset disponere: quia
idē ius est de parte, quod de toto.
ff. de rei vindic. l. quæ de tota. Nec
poterit dici esse dispēsatum, ꝙ disponat
de decima tanquàm de re patris aut filiorum. Nam consuetudo
apertè refragatur dum dicit
de dotibus suis, & sic disponit tanquàm
de re propria, licet habeat frenum, quo verbo solet vti Neap.
¶Non obstat si dicatur, nō potest
disponere in vltima voluntate in præiudicium
filiorū, ergo non defertur
filijs iure hæreditario, vt in l. iij. ff. de interdic. & relegat. in l. si
arrogator. ff. de adopti. Quoniam
consequētia non procedit, vt probatur
in l. fœminæ. C. de secū. nup.
prout illam declarat glo. in auth. si
qua mulier. C. de sacros. eccl. in verbo
Diuidere. ibi, Domina erat mater
licet haberet necessitatem filio
relinquere. Et probatur exemplo,
15 Pater † in legitima non potest præiudicare
filijs disponendo. l. quoniam
nouella. l. quoniam in prioribus.
& l. omnimodo. C. de inoffi.
testam. cum sim. & tamen defertur
iure hęreditario. no. in §. aliud quoque
capitulum. in auth. vt cum de appell.
cogno. & de iure consuetudinario
proximioribus nō potest
præiudicari immediatè bonorum
obuentorum, vt in consuet. si quis
vel si qua. & in consuet. si testator.
& tamen dicitur in illa medietate
succedi ab intestato cum petitione
hæreditatis, secundum Neapod. in
d. consue. si quis, in verbo à matre,
& in verbo Materna, col. pen. &
in verbo In stirpem. & in consuet.
si testator, in verbo Perueniat. & in
consuetu. si filiusfamilias, in verbo
Possumus, à qua medietate in subsidium
etiam æs alienum detrahitur,
vt dicit Capic. in decis. 195. &
fuit decisum in sacro consilio in dote
cuiusdam vxoris Ioannis Baptistæ
Cicirelli: & pro hac etiam sentētia
facit illud quod dicit Neapoda.
in consuet. si quis habet. in verbo
Suis, de alim. præst. in prin.
ꝙ bona matris non sunt filiorum
16 viuente matre, † quia viuentis nulla
est hæreditas. l. ij. ff. de hæred. vel
actio. vendi. Quasi apertè sentiens
in terminis consuetudinis, filios
habere dotē vt hæredes & successores
matris. ¶Nec obstat, dū idem
Neapo. dicit in consuet. Si mulier.
de iur. dot. in verbo Reuertantur:
ꝙ non competit propriè petitio
hæreditatis: quia loquitur contra
patrem, qui non possidet pro hærede,
sed nō negat filios matri succedere,
vt in principio d. consuetudinis.
& probatur ibi in vers. idem
in alijs successoribus. Et licet competat
condictio ex consuetudine,
non per hoc resultat matri filios
nō succedere, patet in simili l. vnic.
ff. vt ex leg. & senatuscon. bonor.
poss. det. & dicitur dos reuerti ad
filios, non ꝙ filij aliquādo fuerint
domini: sed quia à patre auocatur.

d. l. in

d. l. in rebus, ac etiam ab alijs hæredibus matris, cum ad solos filios pertinere debeat: sicuti diceremus de feudo hæreditario, in quo agnatus succederet exclusa fœmina: q̃a posset dici ad ipsum reuerti p̃ constitutionem sequentem: quia licet sit certum genus personarum, quibus successio pertineat, non tamẽ
17 resultat illos non hęredes, patet † in emphyteusi ecclesiastica & in alijs, in quibus extranei hæredes nõ succedunt. not. in l. liberti, libertæq́ue. C. de oper. libert. in c. potuit. de locat. in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de legat. 1. cum sim. ¶ De burgensibus verò multa aliter statuta sunt per istas constitutiones ac etiam p̃ consuetudinem huius ciuitatis, vt de
18 testamento rusticorum, & † dicuntur Burgenses à Burgo, idest villa, secundum glo. in l. executores. in verbo Pagi. C. quæ res pign. oblig. poss. Sed magis latè capiuntur Burgenses, & bona Burgensatica quæcunque non sunt feudalia, vel non habentes feuda, & quò ad istas personas & bona ista constitutio loquitur in quantum disponit, fęminas admitti ad successionẽ siue repelli, sed quò ad Balium de istis p̃sonis non loquitur: quia Balius datur habentibus feuda quaternata, vt in constitu. incip. Si quando. ibi Andr. & D. Matth. & in consti. incip. Minoribus, & ideo in hac constit. in vers. si minores. dum tractat de Balio, loquitur tantummodo de filijs Comitum, Baronum aut militum. De Burgensibus autem, qui in hac materia nuncupantur omnes non habentes feuda quaternata, nullam facit mentionem, & in ista parte cõstitutio videtur defectiua: sed satis est, ꝙ de iure communi prouidetur de tutore, ideo quò ad istas personas non prouidet. Stat itaque ex prædictis con-
19 clusio, ꝙ † in omni genere personarum, & in omni genere bonorum, quò ad successionem filiorũ dispositio huius constitutionis locum obtinet.

SVMMARIVM.

1 Prætor non potest seipsum constituere tutorem.
2 Balius in masculino & neutro genere accipitur.
3 Rex quando balium accipit an teneatur facere inuentarium.
4 Princeps nõ ligatur sua constitutione.
5 Principis celsitudini nulla lex imponi potest.
6 Princeps est agens omnino liberum.
7 Princeps quando vendit non tenetur facere subhastationes.
8 Inducta ad augmentum non operantur contrarium.
9 Patere legem, quam tuipse tuleris.
10 Actio famosa non potest dari contra dominum.
11 Agi non potest contra Principem ad pœnas conuentas.
12 Princeps quando procedit secundum terminos, quibus non astringitur, videtur uelle procedere de ordinaria potestate.
13 Procurator fisci debet obseruare ordinem indiciarium in causis.

14 Princeps quando adit hæreditatem remanet obligatus ex aditione.
15 Princeps non tantum naturaliter sed ciuiliter obligatur.
16 Princeps obligatur ex contractu.
17 Princeps licet non teneatur obseruare leges ut leges, tamen ut rationes dictamen habentes tenetur seruare.
18 Principem debere imitari nostræ salutis auctorem, qui fecit & docuit.
19 Princeps in actu ꝓmiscuo utiť iure cõi.
20 Imp. regiť iure cõi, nisi cõstet de cõtrario.
21 Exceptio, q̃ obstat alij, obstat Principi.
22 Judicare contra fiscum in dubijs non est inconueniens.
23 Vsucapio & præscriptiones bono publico introductæ sunt.
24 Electio mala est ĩ culpa. intellige ut n. 26
25 Magistratus tenetur, qui tutelam decreuit non præcedente inquisitione.

Vintò noto, ꝙ Rex põt p se gerere offm̃ Balij, qđ est spãle in Princi-
1 pe, qa† aliàs Prętor nõ põt seipsũ cõstituere tutorẽ. l. ꝑtor. ff. de tut. & cur. da. ab his. vel ꝑt alteri cõcedere sicut olim ꝓuidebať de tutore clarissimis ꝑsonis, & Ill. ꝑ Senatũ, vt in l. j. C. de tut. & cur. claris. ita feudatarijs ꝓuideť p Regẽ vel eius vicariũ, & capiť hic Ba-
2 lius † in masculino gñe ꝓ eo q gerit, & Baliũ in neutro gñe ꝓ ipso officio Balij, vt patet aptè in cõsti. Minorib. sub tit. de off. Balij, & dũ hic dř, ipsarũ Baliũ nr̃a excellentia recipiet, & deinde Baliũ nr̃m vel alterius p supuenientẽ &c. Intelligiť de officio Balij, qđ nos dicim⁹ Baliatus, aliàs lr̃a huius constõnis nõ intelligereť, & facit cap. Regni, incip. Itẽ statuimus, ꝙ Comites, Barones & cæteri, ibi, Siue Baliat⁹ curia teneat, siue alij sint cõmissi. ¶ Sed
3 hic dubitať. Nũ † teneatur Rex qñ Baliũ suscipit, facere inuentariũ & se obligare, ac alia implere, quæ in const. minorib. & in cõst. si qñ. Et
4 dubiũ facit, ꝙ† Princeps nõ ligatur sua constõne, vt in c. 1. ver. Ab oĩb. de cõst. & in c. vt aĩarũ, eo. tit. lib. 6.
5 & dicit Bal. in c. 1. de alie. feu. ꝙ† celsitudini Principis nulla lex imponi põt: & idẽ Bal. in 1. const. C. in ver-
6 bo Oportet, dicit, ꝙ † Princeps est ağẽs oĩno liberũ, & ei nulla necessitas imponiť, latè p Feli. in d. c. 1. de
7 const. per Fulg. cons. 143. Et † iõ qñ Princeps ipse vẽdit nõ teneť facere subhastationes, secus si vẽdať noĩe fisci. l. j. & l. quã in libellũ. C. de fide instr. & iur. hast. fisc. & Bald. in l. j. C. de hær. vel act. vend. per Matth. in constit. Si qñ contingit. & ista dña obseruatur hodie inter venditiones, q̃ fiunt p Viceregem noĩe Regio virtute mandati, & venditiones quæ fiunt per Regiam Camerã summariè auctoritate iudiciaria. Nã primo casu non fiũt subhastationes, & aliàs fuit dubitatũ in cã Solofiæ: & si feudũ apiatur Regi p mortẽ alicuius, vel deuoluatur p rebellionẽ eius, q tenebat sine assensu Regio, non poterit fiscus excludi ex defectu assensus: q a constitutio diuæ memoriæ. non
8 opatur in damnũ Dñi, & † inducta in augmentũ non opanť cõtrariũ,

l.q̄d fauore. ff.de legi.& imputādū est parti non reuocāti añ casū. Ita fuit iudicatū per iudices rebellium contra Māfredinū super terra Carpignani, licet Andr. videat̄ sentire contrariū in c.1. §.donare. qualit. olim.feud.alie.pot.dū dicit, q̄ adulātes fisco dñt illā constitutionem non ligare fiscū, & ipse rñdet. Pa-
9 tere † legē quā tu ipse tuleris. Tñ iudices Rebelliū dicebāt, q̄ ptās reuocādi dat̄ parti, & ea non reuocāte fiscus admittit̄. vñ postq̄ res non est integra fiscus non debet excludi, si potuisset dici q̄ non est aptū vel deuolutū, si ille non erat feudatarius cessāte assensu; q̄a contractus est nullus. c.Imp̄ialē.de ꝓh. feu. alie. p Fed. Sed non vr̄ posse agi contra venditorē, q̄ recepit p̄tium vt non reuocauit re integra, per d. const. & videnda sunt, q̄ p And. in c.1. de eo q̄ contra. const. Loth. Prętereà, in q̄one de Balio vr̄, q̄ cū p d. constit. ꝓuideat̄ de victu, & hoc non cadit in Principe, ergo nec dispositio constōnis. Prætereà, posset dari actio famosa contra dñm vasallo, & iur̄m in litē, si dñs non obseruasset, si teneret̄ obseruare sicut cæteri, sed hoc non est dñdū: quia
10 † non p̄t dari actio famosa contra dñm, secūdū Bal. in c. Imp̄ialē. §. fi. col. 4. de ꝓhi. feu. alie. p Fed. & dicit
11 Iaco. in l. ciuitas. ff. si cer. pe. q̄ † non pōt agi contra Principē ad pœnas cōtētas in l. si q̄s maior. C. de trāsa. ¶ Sed in cōtrariū facit, q̄ Princeps recipiēdo in se Baliū, vr̄ velle se subijcere suę cōstōni, & p cōsequens succedit dispō. l. digna vox. C. de ll. & iō cōsuluit Lud. Ro. in cōs. 369. q̄
12 † q̄ñ Princeps ꝓcedit secūdū terminos, q̄b. nō astringit̄, vr̄ velle ꝓcedere de ordinaria ptāte, & dēt seruare iura & canones, aliàs gesta p eū nō tenēt. in cle. pastoralis. de re iud. in c.1. de cau. pos. & ꝓpr. latè p Par. de Put. de synd. de exces. Princ.
13 & † ideo ꝓcurator fisci debet obseruare ordinem iudiciariū in causis: q̄a vtit̄ iure priuati. l. si vno. §. item cū q̄dā. ff. loc. secūdū Pet. Bellug. in suo Spec. rub. 5. in princ. Ias. in l. fi. C. vñ cog. in l. si q̄s arbitratu. ff. de
14 verb. obli. Et † iō q̄ñ Princeps adit hr̄ditatē, remanet obligatus ex aditione. l. j. in fi. & l. seq. ff. de off. ꝓcu. Cæs. & dicit Aret. in c.1. de prob. q̄
15 † Princeps nō tm̄ näliter obligat̄ sed ciuiliter. Prętereà, exercēdo offm̄ vr̄ quasi cōtrahere, sed nō est dubiū, q̄
16 † obligat̄ ex cōtractu, in l. Princeps. ff. de legi. in d. c.1. de ꝓb. ēt ex cōtractu alterius, q̄a tenet̄ satisfacere creditorib. eorū, quorū bona ad fiscū pueniūt. l. si marito. ff. sol. ma. l. tutoris. ff. ad le. Iul. de vi pub. Matt. in cōst. si q̄s in posterū, in verb. Notabili, iō vr̄ teneri ad ea q̄ rōne hm̄oi administrōnis dēnt̄. Prætereà, licet
17 † Princeps nō teneat̄ obseruare leges & cōstōnes suas inquātū leges, tñ in quantū hñt in se dictamē rōnis à qua Princeps non est solutus, vr̄ eas debere seruare, vt aliàs suprà dixi, not. in c.1. de pact. & declarat post alios For. ī l. j. col. 5. ff. de pac. & ita in effectu ꝓcedit. l. ex impfecto.
18 ff. de le. 3. & dicit Fort. Principē † debere

bere imitari salutis nrę authoré, q̃ fecit & docuit 25.q.1. §.is ita.& dicit Ang.in d.l.ex impfecto.C.de te
19 sta.ꝙ†in actu ꝑmiscuo, q celebrat̃ p eũ &cũ eo, vt vr̃ hic casus, Princeps vtitur iure cõi, vt in l.Cęsar,
20 ff.de pub.& Sal.ibi no.ꝙ†Imp.regit̃ iure cõi, nisi cõstet de cõtrario:
21 & iõ† exceptio q̃ obstat alij, obstat sibi.facit gl.notab.in l.itẽ veniunt. §.in priuatorũ.ff.de pet.hær.l.j.C. eo.tit.l.placuit.de iu.fis.p D.Matt. in plu.q.10.& ppea Luc.de Pen.in l.facultas.p illũ tex.C.de iu.fis.repħẽdit quendã Doctoré, q̃ dicebat, ꝙ in causis fiscalib.põt incipi à sequestro.cõtra.l.j.C.de ꝑhi.sequest. pec, q̃a fiscus vtit̃ iure priuati, nisi fuerit secus statutũ expsè, vt in ter minis seq̃stri, q̃d fit p cap.Regni, inci.Ex psũptuosè.q̃ñ non est, q̃ apto iure feudatario succedat. Et fa
22 cit ꝑ hoc, ꝙ† in dubijs cõtra fiscũ iudicare nõ est incõueniẽs. l.nõ puto.ff.de iur.fis.de quo latè p Anch. in cõs.23.inci. Visa inq̃sitione.Fulgo.cons.107.& in consi.136.& in cons.173.p Alex.in cons.5.vol.1.& in cons.179.vol.2.Paul.de Cast.in cõs.296.inci.visa inq̃sitione. Et ex his ego aliàs inferebam, ꝙ Regia pragmatica Regis Catholici edita Thori, p quã cõtra possessores bonorũ hñtes titulũ à Rege Ferdin.I. non põt moueri lis aut controuersia, hẽat locũ ẽt si fiscus, mouere velit controuersiã, vt nõ possit, sicuti nec ipse fiscus posset inq̃etari, aut molestari: nã in eadẽ Regia pragmatica fiscus & priuatus pari iure cẽsent̃, vt molestari nõ possint, ibi, In fiscũ redacta. Ergo pari rõe fisc⁹ molestare alios nõ possit, sicuti nec priuatus posset. Et rõ qua mouet̃ Rex Cathol. ad ꝑmulgandũ dictã pragmaticã militat in vtroq;. psertim ꝙ illa est fauorabilis, & non odiosa, ꝓut fuit sępe iudicatũ in arduis causis, tuet̃.n.possessores, tollit lites, & sedat controuersias pro bono pacis & q̃ete Regni; sicut aliàs ꝓuisũ fuit p Regẽ Alfonsum I. p ędictũ, q̃d incip.Apud Pentimã. ann.1444.& p capitulũ. Apud Mazonũ 1446. Sic ẽt de iure ciuili ꝓuisum fuit ex dispositione Zenonis, & postea p legẽ Iustiniani, vt in l. bñ à Zenone.& l.oẽs. C.de quadr.
23 pscri. Sicuti † ẽt vsucapio & psciptio, quæ aliq̃ñ dñr fauorabiles, bono publico inductę sunt, vt latè per Feli.post alios in rub. de pscri. & per hoc ego aliàs inferebã, ꝙ dicta pragmatica non est exorbitãs, vt dicebat D. Loffr.in cons.54. q̃a ex cã ẽt de iure cõi, & de iure Regni audiẽtia denegat̃, p pallegata: & in bonis perditorũ extat capitulũ regis Caroli, inci. Si frequẽter. l. Lucius.cũ si.ff.de euict. ¶Redeũdo igit̃ ad ꝓpositũ, aut Rex ipse susci pit Baliũ, q̃d forte nunq̃ eueniet, & p suos ministros administrabit, & erit obligatus ex administrõne reddere cõputũ & restituere oĩa bona adueniẽte ętate. ¶Non obstant contraria; q̃a non ex vi constitutionis Regię, sed ex obligatione q̃ oritur ex voluntaria Balij administratione & susceptione obligat̃.

¶ Non obstat, ꝙ quædam dicuntur in Balio, quæ non conueniunt Principi; quia illa locum habebũt quò ad alios. Non tamen inde resultat, Principem non obligari ad alia quę per suos facere poterit per pręallegata. Aut alteri Balium concedit, & tunc videtur, ꝙ Rex seu Vicerex, qui loco Regis dat Baliũ, obligetur ex his quæ malè gessisset Balius per eum datus, saltẽ in sub-
24 sidium, † quia mala electio est in culpa. l. videamus. ff. loca. ibi, Placet vt etiam culpam eorum, quos induxit præstet, & in l. nam & Seruius. §. fi. ff. de negot. gest. l. de illo. §. pro socio. l. eum qui. & l. si vt cer
25 to. §. sed interdum. ff. comm. & † in tutore magistratus tenetur, qui tutelam decreuit non præcedente inquisitione, vel idonea cautione, vt in l. tutores. ff. de confirm. tuto.
¶ Sed in contrarium est veritas: quia secũdum formam Regiæ Cancellariæ in prouidendo Balium præcedit inquisitio, quando Balius nõ relinquitur in testamento, quę inquisitio fit per supremum magistratum Dominorum regentium Cancellariam, & demũ in Regia Camera recipitur obligatio & cautio, sicuti de iure in tutorib. Ideo Rex vel eius Vicarius in aliquo nõ tenentur, vt l. j. §. si præses. ff. de magistra. conuenien. Quinetiam illa
26 ratio † de mala electione, nõ procedit, quando fuit vtiliter gestum à principio, licet postea malè eueniat. l. sed an vltro. & in l. ait prætor. §. item quęritur. ff. de neg. gest. & in Regno non est licitum disputare dẽ mala electione facta p Regem, vt in consti. Regni, inci. Disputatur, ibi per D. Matth. post Andre. & de iure communi, quando prouidetur de tutore Illustrib. personis per Senatores, ipsi non tenẽtur de mala electione, etiã in subsidium, vt est casus singularis in d. l. j. C. de tuto. vel curato. Ill.

SVMMARIVM.

1 Superior quoties apponit manũ in aliquo negotio, debet inferior abstinere.

2 Papa si prouidit alicui prælaturæ de administratore, non valet collatio facta per inferiorem.

3 Stylus magnæ Curiæ in causis appell. ad sacrum Consilium.

4 Matrimonia ex alieno arbitrio pendere non debent.

5 Deus quos coniunxit homo nõ separet.

6 Matrimonium vbi per aliqua pacta redderetur meticulosum pro non appositis haberentur.

7 Vtile per inutile non vitiatur. fallit vt num. 15.

8 Casus certi sunt, quibus feudum amittitur.

9 Casusq; omnes expressi sunt approbati per legem aut optimos mores.

10 Lex vel Princeps quando aliquid non dicit, nec nos dicere debemus.

11 Pactum appositum iuxta contractum nominatum quid operetur.

12 Dominus si habet suspectum vasallũ poterit de illo se assecurari.

13 Feudi possessione tradita cum aliquo pacto impossibili, vasallus potest retinere feudum non obseruato pacto.

Fides

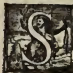
14 *Fides ſeruanda eſt inter dominum & vaſallum.*

16 *Pœna conuentionales licet non admittantur ad impediendum libertatem matrimonij, tamen ſecus eſt in pœnis legalibus.*

17 *Pœna quando impediat vel non matrimonium.*

18 *Patris conſilium rationabile in matrimonijs non ſpernendum.*

19 *Matrimonium ad contrahendum quis ſpe lucri aſtringi poteſt.*

Extò noto ex iſta cōſtitutione, ꝙ quáuis filiæ Comitũ & Baronum exceſſerint Balium ſeu baliatũ, nihilominus cura maritandi eas pertinet ad Regem, ibi, Et Balium noſtrum vel alterius per ſuperuenientem quintumdecimum annũ exceſſerint &c. Et conſequenter videt᷑, ꝙ non poſſint nubere abſq;
1 licentia Regis: quia † quoties ſuperior apponit manũ in aliquo negotio, debet inferior abſtinere, vt in l. ſi qñ. C. de relati. & in c. vt no-
2 ſtrũ. de appel. Et ideo † ſi Papa prouidit alicui prælaturæ de adminiſtratore, vel de cōmendatario, nō valet collatio facta per inferiorem vel electio facta per capitulum, vt tenet Compoſtell. in c. cum nobis olim, de elect. & Archidiac. in c. is cui. de elect. in 6. conſuluit Lud. de
3 Rom. in conſi. 350. in 3. col. Et † ꝓpterea inoleuit ſtylus, ꝙ quando in interlocutorijs appellatur à magna curia Vicariæ ad ſacrum Regium conſilium, & reſcribitur ꝙ magna Curia verbum faciat, non proceditur amplius in cauſa, quáuis de iure per c. 1. de appel. in 6. & per Regiam pragmaticam nō impediatur progreſſus ad vlteriora, dum pendet cognitio ſuper grauamine, prout vtimur quando appellatur à decreto relatorũ ſeu cōmiſſariorum cauſæ. Et in hoc magna Curia eſt deterioris conditionis q̃ alia tribunalia ſeu alij iudices inferiores. Niſi dicamus hoc eſſe propter celeritatē faciendi relationes. Et certè tempore huius conſtitutionis non licebat feudatarijs mulieribus ducere virum abſque licentia Regis, etiam ſi non dediſſent feuda in dotem, ſed tantum mobilia, ſtabilia Burgenſatica, vt in conſti. Regni, incip. Honorem, & in conſtit. Humanitatem. & ſic debebant nuptiæ imperrari à Rege, aliàs priuabantur feudo, ſecundum glo. in d. conſtit. Honorem. ſed hoc hodie correctum eſt poſt c. Papæ Honorij. per c. Regis Caroli in planitie S. Martini, quod incipit, Item ſtatuimus: quia licet nubere, ita tamē ꝙ non detur feudum in dotem, ſine aſſēſu Regio, vt per Andre. in conſtitu. Honorem. & in conſtitu. licet. & in conſtitut. cum hæreditarium. & in conſtitu. fratribus. & ſatis videba-
4 tur iniquum, quòd † ex alieno arbitrio matrimonia penderent. c. cum locum. de ſponſal. cap. Gemma. eodem titulo. in l. Titia. ff. de verborum obligation. notat. in l.

Mulieri,& in l.auia.§.1. in l.hæres.
ff.de cond.& demonstr. ¶ Sed hic
cadit dubitatio , nunquid si fuerit
datum feudum adiecto pacto , ꝙ
fœminæ debeant maritari, secun-
dum Regiam ordinationem , vel
ꝙ feudatarius debeat accipere vxo
rem ei tradendam per Regem , an
contraueniens priuetur feudo? Nã
de matrimonio contrácto nõ est
dubium,not.in l.non dubiũ.C.de
legib. nam nec parẽtum dissensus
annullat . c.sufficiet. 26. q.2.c.vbi.
30.q.2.in cap.ex literis,ibi Abb. de
5 sponſ. Quos † enim Deus coniun-
xit, homo non separet.Istam quę-
stionem mouet Andr. de Iser. in
const. honorem, & tenet ꝙ feudũ
amittatur , & probat ex eo ꝙ per
illas constitutiones quando assen-
sus Regius requirebatur, contra-
ueniens cadebat à feudo , ergo idẽ
erit in pacto:quia pacta licita sunt
seruanda,vt in c.1.ibi per And.de
feud.March. & in c.1. de feud. dat.
in vicem.l.commisso.cum simil.
¶ Sed contra istam opinionem
videtur posse instari, ꝙ si dicere-
mus , per contrauẽtionem induci
priuationem feudi . Per indirectũ
impediretur libertas matrimonij,
6 sed † vbicunque per aliqua pacta
vel conditiones induceretur ma-
trimonium meticulosum, vel tol-
leretur libertas contrahendi ma-
trimonium , talia pacta & condi-
tiones haberentur pro non appo-
sitis, seu reiectis, per d.c.Gemma,
de sponsal.per ea quæ dicuntur in
d.l.Titia.ff.de verbo.oblig.Loffre.
in consil. 16. Immò quando tra-
ctaretur de perdendo maximam
partem bonorum,matrimonium
tanquàm iusto metu contractum
esset nullum , prout tenet Abb. in
d.c.Gemma,in 1.not.ibi,Nisi for-
te.per c.Abbas.quod met.cau.cap.
quod frequens. de restit.spol. in 6.
Ergo, aut ex huiusmodi pacto nõ
obseruato non induceretur priua
tio feudi, per interpretationem pá
cti, aut pactum habebitur pro nõ
apposito, vt in l.quoniam in prio
ribus.C.de inoffic.testa.in l.dona-
7 tio. C.de donat.ne † vtile per inu-
tile vitietur, vt in c.1. §. profecto.
8 de leg.Corra. Præterea † sunt certi
casus,quibus feudum amittitur,vt
in tit.ex quib.cau.feud.amitt.& in
tit.quæ sit prima cau.benef.amitt.
& in tit.si de feudo vasal. & in tit.
de milit. vasal. qui contu.est. & in
tit. de cap.Corrad. & in tit.de leg.
Corra.& de prohib.feud.alien.per
Lotha.& de prohib.feud.alien.per
Feder. & in tit.si de feud. defunct.
milit. & in tit. de pace tenen. cum
similib. Et inter eos non est casus,
quando contrahitur matrimoniũ
sine Domini assensu , neque simi-
9 lis,quia † omnes casus expſſi, sunt
approbati per legem aut per opti-
mos mores, vt dicit Obert. in c.1.
in quib.cau.feud.amit.Sed hic ca-
sus reprobatur lege, per præallega-
ta,& est contra optimos mores in
quantum impeditur libertas ma-
10 trimonij.Ergo † si neque lex,neq;
Princeps inuestiendo expresse di-
xit, vt feudo priuetur, nec nos di-
cere

cere debemus. Præterea, vbicunq;
11 † pactum apponitur iuxta contractum nominatum, & illud quod deducitur in pacto, non est causa finalis contractus, tunc non datur repetitio eius quod deuenit in cõtractum, sed agitur ad obseruantiã pacti seu ad id quod interest, ita probatur in l.inciuile. ff. de rei vind.in l.j. C.de pact. inter empt. & vendi. in l.cum ea. ff.de rer.permuta. declarat Ang.in l.si vt proponis.C.de condi.ob caus. Ergo si causa finalis inuestituræ seu concessionis feudi est fidelitas, siue meritum, licet apponatur pactum, ꝙ fœminæ nubant secundum regiã ordinationem, contraueniens nõ amittit feudum, sed agetur ad id quod interest, & si nihil interest, ad nihilum agetur, vt dicit glo.in l.fin.C.de pact.inter emp.& vend. in verbo Permanere.in fi. Nec potest considerari, ꝙ intersit domini, nisi vt non copuletur matrimonium cum inimicis Domini in damnum Domini, vt considerat glos. in d. l.fin. Tunc alia ratione posset feudo priuari, videlicet, quia copulasset amicitiam cum inimicis Domini in damnum Domini, vt declarat Andr.in c.1.§.porrò. q̃ sit prim.cau.& in c.1. ex quib.cau.
12 feud.amit. vel † si Dominus p hoc haberet suspectum vasallum, poterit se de illo assecurari, vt dicit Iacob.de Ardizo.in tit.quando datur feudum, in 1. parte. arg.l.mulier. ff.de cond. instit. l.Titio fundus. ergo non sequitur, ex contrauetione feudum aperiri Domino, seu vasallum posse priuari. ¶ Nec obstat d.l.si vt proponis. loquens in donatione, quoniam intelligitur communiter, secundum Ang. ibi, in datione ob causam, vt per eum. ¶ Vltimò pro hoc facit illud, quod tenent Andr.& alij in cap.1.
13 §.fin.quid sit inuestit. ꝙ † tradita possessione feudi cum aliquo pacto impossibili vel probroso, vasallus potest retinere feudum non obseruato pacto. argum. l.3. & 4. ff.de cõdi.ob turp.cau.licet de hoc dubitet Iacobi. in sua inuestitu.in ver. Qui quidem inuestiti. col.20. sed istud pactum, videtur huiusmodi de iure, ergo &c. ¶ Pro opinione tamen Andr. de Iser. considerandum est, ꝙ si causa finalis concedendi feudum alicui mulieri vel alicui nobili fuit: quia Rex intendebat cum illo feudo illam maritare, vel dare vxorẽ aliquam illi feudatario quam voluisset, & aliàs non concessisset, tunc locum habere videtur illud, quod dicitur in illo capitulo 1. §.sed nec est alia iustior, quæ sit prim.cau.benefic. amit. ꝙ non potest contra voluntatem Domini feudum habere is cui aliter Dominus non dedisset.
14 Fides † enim seruãda est inter Dominum & vasallum, & conditio adiecta in datione beneficij, vt dicit Iacob. de Ardiz. in summa in prima part.sub rubr. vtrum liceat dare feudum sub pacto legis commissoriæ: & latè idem firmat in rubr. vasallus amittit feudũ si non facit

facit id pro quo datur, per d.§.sed nec est alia. & in tit. de cap. extra ordin. §.vt inter conditionalia.l.j. C.de dona.quæ sub mod.in auth. de nupt. §.si propter.l.si tibi.ff.de lega.3. l.liberto. §.Lucius.ff.de annu.lega.l.j.& ij.ff.de leg.commiss.
15 & † quando cessat mens concedentis & disponentis, etiam vtile per inutile vitiatur, vt declarat optimè Ang.in l.fi. C.de his quæ pœn. nom. per Doct.in l.j.§.si stipulati. ff.de verb.oblig. & sic procedunt ea quæ dicta sunt proximè cõtra opinionem Andr.de Isern. ¶Non obstat, ꝙ per hoc impediatur libertas contrahendi matrimonium, in quo videtur stare difficultas.Ná ad hoc multipliciter respondetur. Primò, ꝙ ista amissio & priuatio feudi non succedit immediatè ex pacto, sed ex legis dispositione: quia non seruauit pactum, p præ-
16 allegata. Nam † licet pœnæ conuentionales non admittantur ad impediendum libertatem matrimonij, tamen secus est in pœnis legalibus, vt in l.fin.C.de sponsal. in l.si ita stipulatio facta sit. ff. de verbo.oblig.glo.in d.l.Titia.ff.eo. tit.& in c.ex parte. lo 2. de cõuers. coniugat.& in c.accedens. de procur. & latè per Imol.Paul. de Cast. Raph. Cuman.& Ias.in d.l.Titia, post Bart.ibi. Io.And. D.Abb.in d.c.Gemma.de sponsa. ¶Secundò respondetur, ꝙ hæc inuestitura & feudi concessio principaliter tendit ad effectum, vt matrimonium contrahatur, & non tendit ad impediendum matrimonium; quo casu non habent locum allegata ex aduerso, sed permittitur priuatio & pœna quæ venit consecutiuè non principaliter, ita declarat Bald.in l.fi.col.4. C.de sponsal.secundum opinionem Gui.de Suz. quos sequitur Aret. & Ias. in dicta l. Titia. & satis ad propositum dixit Alberic.de Rosa.in l.j.C.de in-
17 dict. vidu. toll. ꝙ † aut per huiusmodi pacta vel pœnas inducitur irrationabile impedimentum matrimonij, & obtinent in contrarium allegata, vt in l.quoties.ff.de condi.& demonstr. aut inducitur rationabilis cessatio causæ donandi, seu legandi, & tunc admittitur priuatio siue ademptio. argu. l.ij. ff.de his quæ pœnæ nom.l.fi.ff.de secun. nupt.l.quidam.in suo.§.fin. ff.de cond. instit. est casus in l.sed si hoc.§.cum vir. ff.de cond.& demonstra. per Socin.in d.l.quoties. per Io. Crot.in l.omnes populi. ff. de iust.& iur. & per Feli.in c.ecclesia S.Mariæ, de const. Sed in casu isto cessat causa donationis, & inuestituræ, rationabiliter inducitur priuatio feudi; ergo non habet locum regula, de qua in iuribus contrarijs. Et per istam rationem cum accidisset casus, ꝙ pater legauerat decem milia filiæ, si nupsisset nobili Neapolitano ex duorum amicorum consilio, eaq; filia nupsisset alteri spretis amicis, fuit in sacro consilio conclusum, decẽ mi-
18 lia non deberi, sed legitimã, † quia patris cõsilium rationabile fuerat,

nec

nec cogitauerat impedire nuptias, sed facere honestiores, nec aliter eam dotem legasset, prout considerat Alberi.de Rosat.in d.l.j.arg. l.mulier.§.cum proponeretur.& l.hæredibus.§.fi.ff.ad Treb. Quod est notandum ad limitationem. l. filiæ.ff.de cond.& demonst.& quę dicũtur in l.cum tale. §. rescriptũ. cod.titu.faciunt dicta per Paul.de Cast.in l.peto.ff.de lega.2.Oldrad. in consi.16. Ias.in consil.43.vol.3. ¶Tertiò potest responderi, ꝙ isto casu non induceretur pęna dãni, sed lucri amissio, cum in hãc causam feudum cõcessum fuerit, quo casu in contrarium allegata non procedunt, prout tenet glos. in d. l.Titia, & ibi Bar.& Ias.l.Titio centum. §.1.ff.de condi. & demonstr. Barto. in l.cum donationis. C.de transact. Oldr.in d.consi.16.incip. Thema tale est. Ancha.in regula. Nemo potest.de regu.iur.in 6.& licet Ias.in d.l.Titia. vers. secundò limita. velit hoc non procedere quãdo esset magnum lucrum, per ea quæ dicuntur in l. interpositas. C.de transact.quia induceretur iustus metus, vt suprà dixi. Tamen hæc limitatio videtur contra mentem omnium & esset magna restrictio iurium, quæ pro his allegant. Nam fundamentum glo.& Doct.
19 volentium † spe lucri, aut ob non perdendum lucrum posse quem astringi ad matrimoniũ, procedit ex eo ꝙ lege non sit prohibitum, immo permissum, cum principaliter tendat ad effectuandum matrimonium, atque ideo nõ fit differẽtia de paruo vel magno lucro, sicut non fit differentia de parua pęna vel magna. Et propterea videt his casib.non posse dici matrimonium meticulosum, vt per Anto.de Butr.in d.c.Gemma. & probatur in d. §. cum vir. ibi, Quia magis cura liberorum, & in dicto §.Titio centum.

SVMMARIVM.

1 Filiam maritandi & dotandi onus spectat ad patrem.

2 Frater non tenetur dotare sororem de iure, secus ui huius constitutionis.

3 Obligatio fratris ad dotandum non est necessaria sed causatiua.

4 Patriæ mos in dotando & maritando attendi debet.

5 Matrimonia debent esse libera.

6 Grauamen in uno in alio releuatio.

7 Clausula in fine posita non refertur ad superiora, quando adest diuersa rõ.

8 Masculus si mortuo patre non tenetur dare dotem sororibus antequàm sint nubilis ætatis, consequenter nec alimenta præstare.

9 Dos ui huius constitutionis non succedit loco legitimæ.

10 Dos constituenda non transmittitur ante nubilem ætatem.

11 Filia exclusa an faciat partem.

12 Vita & militia taxari solet ad instar legitimæ.

13 Vita & militia seu legitima in taxanda inspicitur tempus mortis.

14 Fructus paragij debiti sorori per fratrem debent computari à tempore nubilis ætatis.

Vocatus

15 *Vocatus sub conditione ad aliquod commodum, prius debet parere conditioni.*
16 *Annorum numerus non consideratur ad matrimonium sed potentia & aptitudo se copulandi.*
17 *Necessitati aequiparatur magna utilitas & honestas.*
18 *Matrimonium spirituale non dicitur contractum ante professionem.*
19 *Sponso caelesti non nubit per solum ingressum sed per professionem.*
20 *Constitutio ista an habeat locum in sorore, quae seipsam maritauit.*
21 *Principali destructo fit destructio consequentis.*

1 Eptimò noto, ꝙ † sicut de iure commu̇ni onus maritandi & dotandi filiā spectat ad patrem, l. qui liberos. ff. de ritu nup. l. fi. C. de dot. promiss. & si habeat aliunde filia, etiam si fuerit nupta filia tenetur dotare, etiam si fuerit nupta indigno, per glo. & Doct. in l. obligamur. §. lege. ff. de act. & oblig. Bal. in auth. res quae. C. comm. de lega. Bald. & Imol. in l. j. ff. soluto matr. Abb. in c. pen. de raptor. glo. in c. de raptoribus. 36. q. 1. Soci. in cons. 57. col. 2. vol. 4. ita de iure isto spectat ad fratres onus non tantū dotandi, sed etiam maritandi sorores. Et licet ista constitutio non exprimat dotem, tamē sub verbo maritādi secundum facultates, includit dotem, quae debet esse secūdum facultates, vt l. cum post. ff. de iur. dot. est casus in l. quod autem.
2 eod. tit. Et † licet de iure communi frater, vt frater non teneatur maritare sororem, quando haberet aliunde, vt dixi suprà. per glo. in l. non omni. C. de admin. tut. in l. cū plures. §. cum tutor. ff. eod. per Bal. nouell. in tract. dot. 1. part. Tamen in terminis huius constitutionis tenetur dotare & maritare, immo etiam ꝙ habeat aliunde, nam in ipsum fratrem transiuit patris hereditas, vt considerat Bal. in d. l. fi. C. de dot. promis. & Lud. de Rom. in l. j. ff. sol. matr. & in l. post dotē. eo. tit. & in simili statuto determinat Soci. in d. cons. 57. col. 2. Bene
3 tamen est verum, ꝙ † ista obligatio non est praecisè necessaria, sed vt dicunt Doct. tenetur causatiuè, vt sororem excludat à successionē, quando soror habet aliunde: & ita in similib. statutis determinat Bald. Nouell. in loco praeallegato.

¶ Sed hic cadit dubitatio, quandò debeat maritari seu dotari: nam de iure communi in fratre non est legē cautū, in patre verò habemus legem Pau. ff. de stat. homi. l. si ita cum seq. ff. de ritu nupt. not. in c. fi.
4 de sponsal. impu. Sed † certè debet attendi mos patriae, secundū Bald. nouel. in d. tract. 16. priuil. De iure autem huius constitutionis, in vltima parte ipsius designatur 15. annus, & post 15. annum Rex dicit se curaturum maritare. Ergo licet praecesserat aetas nubilis, quae est in 12. anno, non antea demonstrat debere maritari ac dotari, quàm super-

superueniat 15.annus. Sed posset responderi, primò q non valet consequentia, seu argumentum à contrario sensu, q si Rex post 15. annũ curabit maritare; ergo non poterit antea petere se maritari;
5 quia sequeretur absurdũ, q † matrimonia impedirentur q̃ debent esse libera, vt per Andr.in prælud. const.q.12. per Host. & Abb.in d. c.1.de sponsal.impub.ita in simili rñdet Roman. in cons.399. & 392. Secundò respondetur, quòd ista vltima pars constitutionis loquitur in casu quo filia successit, & non tractamus de excludendo eã per masculos.Quæstio proposita loquitur in casu quo excluditur p
6 dotationem,q † grauatur in vno, debet in alio releuari.l.qui in vno. ff.de reg.iur.& cum casus differat
7 à casu, clausula † in fine posita non potest referri ad determinationem prioris dispositionis, in qua est diuersa ratio, vt not.Abb. in c. Ecclesia vestra.col.2. de elect. Bart.in d.l.talis scriptura.& in l.prætor ait.la 2ª.ff. vi bon.rapt.Bar.& Ias.in l.fi.ff.de fer.Præterea,illa verba de 15.anno referũtur ad finiendum baliatum, non quò ad maritandum, quia aliàs frustra fuissent adiecta illa verba, cũ ad nubilem ætatem,per quæ videtur hæc constitutio innuere, q inspicienda sit nubilis ætas, ne nihil operentur. §.quibus. in 1. const.C. cũ vulgar. Et q statim adueniente nubili ætate habeat locũ constitutio,ponderantur verba, ibi, Debeãt maritare. Ante enim nubilem ætatem hæc verba non conueniunt, vt est casus in l. hæc conditio, ibi, Non dum nubilis ætatis. ff. de condi. & demon. Sed ei quæ excessit 12. annũ,huiusmodiverba conueniunt, ergo in ea debet habere locũ constitutio. arg. l.j.§.si is qui nauem. ff. de exerci. & probatur apertè in l. tali, ibi, Ne si aliter obseruaremus, ff.de iure dot. & ita determinat Bart. in l.Titio.§.Titio centũ, ff.de cond. & demon. col.fin.in l. qui filium. ff.vbi pupill. educa.sequitur Soc.in d.cons.57.col.6.ver. confirmatur.Hæc inuestigatio fa-
8 cit ad multa: primò, quòd † cum mortuo patre masculus non teneatur dare sororibus seu amitis dotes earũ de paragio antequàm sint nubilis ætatis, consequenter non tenentur eis præstare alimenta,si habeant aliunde, nisi tantum post nubilem ętatem,& sic debeat intelligi, quod dicit Bal.in d.l.qui filium. ff.vbi pupil. & in l.Nesennius. ff.de neg.gest.& quæ per Socin.in d.consil.57.& per Bald. & alios in l.de alimentis.C.de trãsac.
9 Secundò potest inferri, q † ista dos non succedit loco legitimæ, quia legitima debetur sine onere etiam respectu temporis. l.quoniam in prioribus.C.de inoff.testa.Sed ista dos debetur post nubilem ętatem, & de hoc dicetur infrà cum Andr.
10 Tertiò potest inferri, q † anteq̃ perueniatur ad nubilem ætatem dos constituenda non transmittatur, per ea q̃ dicuntur in d.l.Titio centum.

centum. §. Titio genero. ff. de condi. & demonst. Alexan. in cons. 13. vol. 3. & in cons. 179. vol. 5. Neapoda. in consuetu. Siquis, in ver. Masculis, latè per Bal. nouell. in 1. par. quæst. 72. Et ideo Andre. in constitu. Comitibus, dicit quòd quando cessit & venit dies paragij præstandi, tunc eius petitio transmittitur ad hæredes. l. j. C. de hære. ¶ Quar-
11 tò potest inferri, quòd † licet dubium sit an filia exclusa, faciat partem & augeat numerum liberorũ, vt not. in l. omnimodo, & in authent. nouissima, C. de inoffic. testam. & in l. ij. C. quando non peten. part. & dixi suprà: in quo fuit relator tantũ D. Capic. in dec. 158. Tamen si accideret, quòd ante nubilem ætatem filia moreretur post mortem patris, si verum est ante nubilem ætatem dotem non deberi, sine dubio non deberet facere partem, & augere numerum filiorum in taxanda legitima, seu
12 vita & militia, † quæ taxari solet ad instar legitimæ, vt per Andr. in
13 const. Comitibus. Quàuis † in taxanda vita & militia, paragio siue legitima debeat inspici tẽpus mortis, vt notatur in dicta authen. nouissima, licet in causa Dominæ Franciscę Siscar propter fratris moram in maritando & dotãdo considerauimus in sacro consilio tempus dotationis, non tempus mortis in appretio status paterni.
14 Quintò potest inferri, quòd † fructus paragij debiti sorori per fratrem debeant computari à tempore nubilis ætatis; nam etiam fructus debentur, seu interesse ob paragium non assignatum, vt p D. Matth. hic. not. in l. scimus, C. de inoffic. testam. in l. Papinianus. §. vnde siquis. ff. eod. & fuit sæpe in sacro consilio iudicatũ deberi fructus vel interesse paragij. Sed videtur quòd statim mortuo patre, filioque succedere volente, ante nubilem ætatem sororis suæ nata sit obligatio de maritando per hanc constitutionem, ibi, Dum tamen. Quod verbum videtur referri ad tempus successionis. l. iij. ff. de no-
15 xal. & probatur ex eo, quòd † is qui vocatur ad aliquod commodum siue emolumentum sub conditione, vel sub modo, debet ante omnia parere conditioni vel adimplere modum. l. iij. ff. de statuliber. l. Mæuius. & l. quæsitum. ff. de cond. & demonstrat. cum simil. & vel per eum non stare quominus adimpleatur, dicta l. iij. §. non solũ. & l. hæreditas. eod. titu. l. qui filium, ff. de manum. testa. cum simil. Et videtur filius adeundo in totum hæreditatem paternam quasi contrahere cum sorore, & se illi obligare secundum formã huius constitutionis; & sic potest dici debitor ipsius in dote seu paragio ante nubilem ætatem. l. is cui. ff. de act. & obliga. licet ante euentum temporis nuptiarum peti non possit, dicta l. tali. & l. stipulationem. & l. in rebus, §. si rem, & l. si ego. ff. de iur. dot. vt latius in d. §. Titio. & in locis præallegatis. Et sic ante tẽpus

nubile,

nubile, dos tanquàm debita trāsmitteretur per præallegata. De tempore tamen nuptiarum inspicienda est patriæ consuetudo, vt in consuet. nostra Neapolitana, quæ vsq; ad 15. annum tolerat fratrem non maritare sororem, & extra consuetudinem plurimum valere arbitror iudicis arbitrium, qui ex qualitate puellæ vel eius oportunitate habendi parem virum cogere poterit fratrem ad maritandum sororem post duodecimum annum, argu. l. primę, C. de nupt. ibi, Præsidis prouinciæ arbitrium necessarium est. & in l. viduæ. ibi, Auctoritate quoque iudiciariæ cognitionis. eo. tit. l. siue generalis, in fi. ff. de iur. dot. l. profectitia, eo. tit. Bart. in l. cum auus. ff. de cond. & demonstra. Sed pone quòd soror nubat ante duodecimum annū, quia malitia supplebat ætatem, vt in c. de illis. & in c. puberes. & in c. fin. de sponsal. impub. an frater teneatur dotare per hanc constitutionem? Et videtur quòd sic, quia non consideratur ætas, sed ꝙ maritetur; ergo quandocunque poterit maritari habet locum constitutio, sicut in simili dicitur d. c. pu-
16 beres, ꝙ † non consideratur numerus annorum ad matrimoniū; sed aptitudo & potentia copulandi se matrimonio, & not. glo. in d. c. fin. & in c. continebatur. eo. tit. Est benè verum, ꝙ circa lucrādos fructus dotis quādo ante nubilem ętatem quis ducit aliquam in vxorem, sunt variæ opiniones, vt per gl. & Doct. in l. dotis fructus. ff. de iur. dot. & in l. si ante. ff. sol. matri. in l. si pro te. C. de iure dot. Specu. in tit. de don. inter vir. & vxo. §. fi. Odofre. in d. l. dotis fructus. dicit pluries fuisse iudicatum, quòd lucretur fructus, & ista faciunt ad limitationem eorum, quæ dicit D. Anto. de Alex. in consil. impresso post consilia Loffre. in vltima col. dum vult, ꝙ constitutio Regni, fratribus, non habeat locum, si soror non esset nubilis ætatis, quia si malitia suppleret ætatem idem esset, & idem puto si versaretur magna vtilitas & honestas non nubi-
17 lis; quia † necessitati ęquiparatur. l. contigui. ff. de tigno iniun. c. 1. in fin. de reb. eccle. non alie. in 6. glo. in c. 1. de scismat. in 6. Felin. in c. cū omnes. col. 11. cum seq. de constit. Rom. in consi. 35. ¶ Sed quid si soror velit ingredi monasteriū ante duodecimum annum, vel fuit posita in monasterio, in quo consueuerunt minores duodecim annorum recipi, licet non faciant professionem, an frater teneatur dare dotem? Et videtur dicendum ꝙ
18 non: quia † ante professionē non dicitur contractum matrimoniū spirituale: sed est quędam probatio, & consequenter non habet locum hæc constitutio. Primò, quia non est nubilis ætatis. Secundò,
19 quia † non nupsit sponso cælesti per solum ingressum, sed per professionem, vt in c. licet quibusdā, & in c. ad Apostolicam, & in c. sanè. cum simil. de regu. & translat.

ad religio. & ideo debet expectari tempus professionis. Contrarium videtur verius: quia aut frater consensit ingredienti sorori, & tacitè se obligauit ad dotem secundum consuetudinem monasterij; quia aliter non fuisset recepta, argu. l. oratio. ff. de spon. l. ij. ff. de iurisdi. omn. iud. aut non consensit, & tunc est dicendum, quòd aut hic casus compræhenditur sub ista constitutione, & tenetur frater ad dotem etiam ante professionem, ex quo releuatur in alio, scilicet in quantitate dotis, vt infra dicetur, argum. l. iure succursum. ff. de iur. dot. l. qui in vno. ff. de reg. iur. Aut non compræhenditur, vt videtur sentire Neapo. in consuetu. Si testator, in verbo Paragium: de quo dicam infra latius, & tunc nulla esset dubitatio, quòd sorori competit portio in hæreditate vel legitima sine onere, ex qua potest monasterio dos assignari non expectata professione.

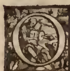
20 Sed † an habeat locum hæc constitutio in sorore, quæ se ipsam maritauit, vel mater ipsius, aut consanguinei, sine fratre illam maritauerunt? Dubium facit, quòd ista constitutio vult fratres debere maritare. Ergo si spreto fratre se maritauit soror, aut fuit maritata, non possunt adaptari verba ipsius constitutionis, & (vt dixi) de dote non fit aliqua mentio, nisi de maritando secundum facultates, dos venit accessoriè, sed † destructo principali,

21 fit destructio consequentis. l. j. ff. pro dot. Ergo excluso fratre à maritando, censetur exclusus à dotando. In contrarium est veritas. Nam soror non tenetur ex fratris consensu virum ducere. l. ij. ff. de ri. nup. l. in copulandis. & l. in coniunctione. C. de nupt. Et quòd frater teneatur maritare, est fauor sororis, sicut in patre. d. l. qui liberos. ff. de rit. nupt. d. l. fi. C. de dot. promiss. vnde non debet in odium conuerti & operari detrimentum, d. l. legata inutiliter. cum similib. ff. de leg. primò. Ideo intelligenda est hæc constitutio, quòd frater teneatur maritare sororem si voluerit ab eo maritari, secus est autem si nolit à fratre maritari, quia sufficit ei dari paragium, iuxta d. l. quæro. ff. de iur. dot. l. cum post. §. gener. & §. nuptijs. eod. titul. licèt sit differentia in quantitate in maritata vel in maritanda, vt dicetur inferius, & hoc casu quia non stabit per fratrem maritare, est satisfactum huic constitutioni quò ad maritandum. l. iij. ff. de condi. inser. oportet adimplere in alio consequenti, scilicet in præstanda dote, argu. eorum quae dicuntur in l. Plautius. & in l. penult. ff. de conditio. & demonstr. in l. si hæredi plures. ff. de conditio. institu. facit l. qui duobus, cum l. sequenti. ff. de conditio. & demonstratio. & sic cessat contrarium.

SVMMARIVM.

1 Bononum appellatione ueniunt feudalia etiam titulata.
2 Argumentum à rubrica.
3 Argumentum à præfatione.
4 Actum ut valeat interpretari debemus.
5 Interpretatio ista prævalet cæteris.
6 Feudum alienans de iure feudorum incidit in pœnam.
7 Dispositione in generali non includitur id, pro quo quis incideret in pœnam.
8 Animus & intentio non solum uerbis sed etiam factis demonstratur.
9 Feuda hæreditaria sicut allodialia in hæreditatem veniunt.
10 Renunciatio tendens in fauorem proximè successuri, respectu illius valet sine assensu Regio.
11 Euentus considerari debet.
12 Consuetudo habet uim legis.
13 Consuetudo & longæuus vsus idem operatur quòd pactum.
14 Renunciatio potest per pactum fieri & debet obseruari.
15 Renunciatione mulieres excluduntur ab illis successionibus, de quibus sunt dotatæ.
16 Renunciatio valet cum iuramento.
17 Mulieres non debent cogi ad id, quod est eis damnosum.
18 Nemo cogi debet ad donandum.
19 Donatio sita est in voluntate donantis.
20 Consuetudo legitima non inducitur ex eo, quòd patres & fratres soliti sint inducere sorores seu filias ad renunciandum.
21 Renunciatio debet esse uoluntaria non coacta.
22 Renunciatio filiæ respectu successionis certæ personæ viuentis non tenet absque illorum consensu.
23 Renunciationes vt valeant si fiant à volentibus ingredi monasterium.
24 Renunciatio habet tacitam conditionem, si renuncianti successio deferatur.
25 Renunciatio à religione retrahere non debet.
26 Renunciatio an valeat, quando confertur in tempus inhabile ad disponendum.
27 Ingrediens monasterium habet licentiam disponendi de bonis suis.
28 Dispositio auct. si qua mulier quando locum habeat.
29 Annus probationis indulgetur à iure Canonico in subsidium fragilitatis humanæ.
30 Hæreditas delata monaco immediate acquiritur monasterio.
31 Paria sunt, aliquid fieri alicui, uel alteri contemplatione illius.
32 Concessum contemplatione alterius regulatur ab illius qualitate.
33 Dispositio quando fit contemplatione alterius, licet verba non dirigantur ad eum, illi tamen datur actio.
34 Lucrum illi acquiritur, cuius contemplatione remouetur.
35 Dispositio facta in vno casu trahitur ad casum similem.
36 Conditio quando habeatur pro impleta.
37 Salutis æternæ nemo immemor præsumitur.

38 *Natura hominum inclinatur ad malum, & non nisi gratia operamur bonum.*
39 *Animo est immortalis & cunctis rebus praeferenda.*
40 *Conditio, quæ uenit ex natura rei sub intelligitur à lege.*
41 *Nemo dat quod non habet, nec habiturus est.*
42 *Renunciatione in generali vt ueniant bona vt acquisita.*

Ctauò nota, ibi cum bonis omnibus, quod
1 † appellatione bonorum omnium veniūt feudalia, etiam titulata; quia ista constitutio (vt dictum est) loquitur tam in burgensaticis quàm in feudalibus, &
2 titulatis. Argumento † sumpto, à Rubrica, quæ loquitur de successione filiorum Comitum & Baronum, per ea quæ dicuntur in rubr. ff. si cert. peta. & similiter in nigro in præfatione dicitur, in bonis Comitis, Baronis vel
3 militis, sumpto † igitur argumen to à præfatione. l. j. C. de impo. lucra. descript. libr. 10. Dispositio istius constitutionis loquitur etiā in feudis titulatis, & facit ad com probationem eorum, quæ dixi su pra in 4. notab. Sed dubium est an in renunciatione omnium bonorum veniant feudalia? Et videtur per istam constitutionem pro bari quòd sic, dum dicitur de bonis omnibus, comprahenduntur etiam feudalia & titulata, vt dixi. Contrarium tamen videtur tenere Andre. de Isern. in cap. j. de capi. qui cur. vend. Bald. in l. voluntas. C. de fideicommiss. in Authen. in successione. C. de legit. hæredi. Aluarot. in capit. primo. de eo qui fin. fec. agna. etiam si fuerit renunciatum omnibus successionibus & hæreditatibus, secundum Dyn. in consil. 2. & Bart. in l. item videndum. §. nunc videamus. ff. de peti. hæredi. & refert Loffre. in cap. j. de natu. succ. feud. & pro hoc allegant text. in d. cap. in generali, si de feud. defun. milit. & in ca. j. de capi. qui cur. vend. Socyn. in consil. 74. volum. 3. Ista resolutio mihi non placet. Nam prius considerari oportet, num in renunciatione seu obligatione reseruatus fuerit, & interuenerit regius assensus, an non. Nam si non interuenit
4 tunc absque dubio feudalia non comprehenduntur, quia † debemus interpetrari actum vt valeat. l. iij. ff. de milita. testam. l. quoties. ff. de verbor. obliga. cum si-
5 milib. & † ista est interpraetatio, quæ præualet cæteris, dicit Paul. de Cast. in l. ex imperfecto, C. de testam. Alex. in l. quamquam. C. de testa. milit. per Felyn. in ca. j. colum. 10. de constitu. Areti. in cōsil. 23. colum. antepenul. Sed sine assensu renunciatio & obligatio quò ad feudalia esset nulla, ergo feudalia non comprehenduntur. Præterea, de iure feudorum
6 † alienans feuda incidit in pœnam.

d. c.

d. c. imperialem. & d. cap. j. quæ sit primi. cau. benefi. amitten. in cap. primo, de milit. vasal. qui contra constitu. Lotha. cum similib.
7 Sed † in generali dispositione nõ includitur id, pro quo quis incideret in delictum. ca. estote. de regul. iur. in 6. l. quamquam. ff. de rit. nuptia. l. si cui. ff. de seruitu. l. si pater. ff. de his quæ in frau. credito. l. Lucius. §. penult. ff. ad municip. Deci. in consil. 189. colum. 2. Roma. in consil. 159. & consil. 320. & licet de iure constitu. Regni alienans non incidat in pœnam priuationis feudi. Hoc est verum, reuocando alienationem iure proprio, aliàs fiscus admittitur, vt in constitu. Constitutionem diuæ memoriæ. Et ideo potest dici, quòd in d. cap. generali, nõ veniunt feuda, quia feudorum obligatio & alienatio nulla & prohibita est, nec pro hoc meretur adduci text. qui allegatur in cap. j. de capita. qui cur. ven. quia non loquitur in eisdem terminis sed de comprahensione beneficij quod alius tenebat ab ipso capitaneo vendente curiam; quod alia ratione non includitur, vt ibi not. Aut assensus in huiusmodi renunciatione fuit reseruatus & impetratus, & tunc videtur quòd feudalia includantur. Nam alia ratione seu respectu assensus non reseruatur nisi propter
8 feudalia. Animus † & intentio non solum verbis sed etiam factis demõstratur, l. gerit. & lege pro hærede. ff. de acqu. hær. cum vulg. Nec obstat dispositio dicti c. generali, quia stante assensu cessat ratio ipsius. Nec obstabit ratio. l. obligatione generali. & l. denique. C. de pigno. quia cessat in dispositione vniuersali, prout supra dixi. Nec est verum feuda non venire
9 in hæreditatem, quoniam † feuda hæreditaria, sicut allodialia in hæreditatem veniũt. l. item videdum. in fin. ff. de peti. hæredita. l. si famil. C. famil. ercis. Andr. in ca. j. an agnat. & in c. j. §. hoc quoque. de successio. feud. & in alijs locis, vt plene per Loffre. in cons. j. Et si dicatur ꝙ ista consideratio est vana. Nam huiusmodi renunciationes aut fiunt in manibus patris, aut in manibus fratris. Primo casu frustra quæritur, an comprahendantur feudalia, cum alia ratione filia excludatur à feudis, quia coniugatæ & dotatæ à parentum successione repelluntur, per constitu. sequentem. Quinimmo videtur, ꝙ isto casu nõ requiratur assensus
10 Regius, ex quo † renunciatio tendit in fauorẽ ꝓximè successuri, respectu cuius valet siue assensu. vt in cap. j. ibi per Andre. de aliena. feud. pater. & in cap. primo, §. sed & res, per quos fiat inuestitu. & in cap. primo. §. & si clientulus, de aliena. feud. aut fiunt in manibus fratris, & tunc videtur facta ad liberandum fratrem, qui tenetur per istam constitu. & sequen. ratione feudi ad paragium. Quo casu similiter va 11

let sine assensu; quia tollitur onus feudi, vt not. glos. & Andr. & D. Mathe. in constitu. Constitutionem Diuæ memoriæ, immo quando frater dotat, non est necessaria renunciatio; quia excluditur à successione per dotem, vt in ista constitu. & videtur similiter facta in proximè successuros: quia frater est proximior tempore renunciationis. Respondetur ad prædicta, quòd licet repellatur filia dotata à successione patris, tamen renunciationes, quæ solent fieri se extendunt ad alias successiones, et respectu personarum, respectu quarum requiritur assensus. Ad secundum respondetur; quòd si renunciatio fiat respectu paternæ hæreditatis tantum: vel in fauorem fratris tantum dum est proximè successurus, procederet contrarium, quia non est renunciatio sed liberatio & fit in proximè successuros: sed renunciationes, quæ solent fieri, respiciunt omnem casum successionis, ita quòd potest compræhendi casus in quo renunciatio operatur effectum in fauorem alterius, qui non est proximè successurus; vel etiam in fauorem ipsius fratris, quando non esset proximè successurus, ut puta, quia soror liberos suscepisset tempore euenientis casus. Qui † euentus debet considerari per text. in l. quoties. ff. de nouatio. etiam ad annullandum actum. not. in l. si filius. ibi Bar. ff. de verbor. obligat. & per eundé

11

& Moder. in l. si is qui pro empto re. ff. de vsucap. & in illis casibus, in quibus assensus non requiritur, similiter dico, feudalia comprehendi propter verba vniuersalia, & geminata, cessante regula & ratione illius, de qua in d.c. in generali. Vt autem non obstante dicta renunciatione posit admitti, ad successionem fratrum vel nepotum ex alijs rationibus, non est præsentis constitutionis, sed sequentis & ad ea quæ ibi dicentur me remitto, & quæ per Loffre. in cap. primo. de natu. succ. feud. per Moder. & alios in l. fin. C. de pact. Et ego aliàs allegaui in fauorem D. Portiæ Ferramoschæ, quę renunciauerat, volentis succedere fratri supra Comitatu Mignani, & dixi aliquid supra. Sed hic cadit dubitatio. Nunquid filia vel soror quando maritatur à patre, vel à fratre, secundum istam constitutionem posit cogi ad renunciãdum omnibus successionibus etiam fraternis, maternis, & auitis, & alijs quibuscunquę, deuolutis & deuoluendis, non obstante enormissima læsione. Itaque posit dicere pater, vel frater, filiæ vel sorori, ego volo dare paragium, seu dotem, sed tu facias mihi amplissimas renunciationes secundum communem formam. Dubium facit. Nam consueuerunt similes renunciationes fieri per filias & sorores, quæ maritantur in Regno. Hæc † consuetudo habet vim legis & debet seruari

12

§. ex

§. ex non scripto. Institu. de iur. natur. l. de quibus. ff. de legibus & (vt dixi) per consti. puritatem, & constitu. vt vniuersis. prouisum est, quòd in defectu constitu. iudicetur secundum consuetudines
13 approbatas. Praeterea, ista † consuetudo & longęuus vsus idem operatur, quod pactum, secundum gloss. in rubr. C. de decret. Decurio. libr. decimo. Bald. in l. liberti libertaeque. de oper. libertorum. l. prima. C. de seruis fugiti. per Andre. in constitut. siquis
14 in posterum. Et † hoc potest per pactum fieri, & debet obseruari, vt in cap. quamuis. de pact. in 6. l. pactum quod dotali. C. de colla. in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verbor. obliga. Ergo virtute consuetudinis debet fieri & obseruari. In contrarium tamen facit, quòd immo non est consuetum nisi ex pacto praecedenti in capitulis matrimonialibus, voluntate accedente renunciantis, & aliàs non consueuerunt cogi ad huiusmodi renunciationes, & sic cessat fundamentum
15 contrarium. Praeterea, per † renunciationes mulieres excluduntur ab illis successionibus, de quibus dotatae non fuerunt, contra iuris dispositionem, & contra dictam Regiam pragmaticam, &
16 † valet renunciatio cum iuramento, per cap. quamuis. de pact. in 6. vt tenet Areti. in l. fina. C. de pact. Alexan. in consil. 125. colum. 8. vol. primo. Et fortasse renunciatur magnis successionibus pro nihilo, dico pro nihilo. Nam paragium respicit haereditatē patris, & renunciatio fit de alijs, de quibus nihil datur. Itaque mulieres enormiter laeduntur. Ergo
17 † non debent cogi ad id quod eis est damnosum, licet esset vtile alteri, vt not. in l. 2. ff. sol. matri. argum. l. primę. §. denique. ff. de aqua plu. arcend. nota. in l. quominus, per Iaso. ff. de flumi. Praeterea, ista renunciatio respectu successionum deuolutarum, & deuoluendarum est pura donatio, quasi dos data à patre, seu à fratre, non excedit paragium siue legitimam, quae aliàs competeret in bonis paternis, tenet Socyn. in cons. 245. volum. 2. Deci. in consil.
18 246. Sed † ad donandum nemo cogi debet, quia non ex necessitate, sed ex liberalitate proficiscitur. l. rem legatam. ff. de adimen. lega. l. prima. ff. de dona. & dicit text. in l. in hac. C. de dona.
19 ipsa † donatio sita est in voluntate donantis, & est casus in l. nec ignorans nec inuitus. C. eo. & in l. donari. ff. de donatio. in l. donari. ff. de regul. iur. ergo filiae siue sorores non possunt cogi ad faciendum renunciationes & cessiones, nisi tantummodo ad quietandum de dote recepta: quia suam portionem receperunt, vt dicit Roma. in l. qui superstitis. ff. de acqui. haeredi. & dato quòd patres seu fratres soliti sint inducere sorores seu filias ad renunciandum

ciãdum,&ad hoc obligari faciunt
20 viros, non poteſt dici † quòd per hoc ſit inducta legitima conſuetudo, per ea quæ dicuntur in rubr. & c.fi.de cõſuetu.in d.l.de quibus, & in c.cum acceſſiſſet.de conſtitu. in prima parte, feud. prima q.8. fall. & ideo talis vſus contra ius alterius nõ debet alijs nocere, ſecundum Andr.de Iſer. in præl ud. conſtitu,& ibi per D.Mathe.q.12. Vltimò pro hoc videtur caſus in d.ca. quamuis. de pact. ibi. Non vi,ergo
21 † renunciatio debet eſſe voluntaria, & nõ coacta, aliàs nõ valet nec promiſſio nec iuramentum : facit text. in cap. licet mulieres,de iureiuran. in 6. in c. cum contingat.eo.tit.in ca.Abbas, quod metu cau.in c. ſi verò . de iureiuran. & propterea nõ ſolum coactio debet abeſſe,ſed etiam reuerentia nocet, vt in l.j.§.quæ onerãdæ.ff.qua.rer. actio nõ d. per Andre. in d.cap.j. de natu. ſucceſſ.feud.vt dixi ſupra in euiden. Et ex his poteſt inferri quàm optimè ſe gerant parentes & fratres erga filias & ſorores qui eas ignorãtes, ne dicam inuitas ad renunciãdum inducũt in ampla forma,dum eis id tãtum aſſignãt, quòd iure debetur . Sed hæc culpa in viros reijcienda eſt, præſertim ſi vxores minores fuerint, pědeãtque ab eorum conſilio, quin reſtitutione ſuccurratur, vt not. in d. l. prima . C. de pact. ibi Purpura. in quarta & quinta colum. & per Cuma. in cõſil. 114. in 3. dub. & in iſtis renunciationibus aduertẽ-
22 dum eſt, quòd † quãdo filia vel ſoror renũciat reſpectu ſucceſſionis & hæreditatis certæ perſonæ viuẽtis,ut puta ſucceſſioni matris, quę viuit, ac ſucceſſioni fratrum viuẽtium, tũc ſine illorum cõſenſu renũciatio nõ tenet, per text. in d.l. fi. licèt reſpectu ſucceſſionis incertæ & in genere valeat, l.4.§.de illo. ff. pro ſocio . Ita tenet Gemi. in d. c. quamuis,de pact. Alexand. in l. ſtipulatio hoc modo cõcepta . ff. de verborum obliga. Socy. in cõſil.74. colum.2.volum. 3. Ancharã. in cõſ. 39. Alex. in cõſ. 155. colum. 3. volum. 7. quicquid aliter tenuerit Georg. Nat. & Peruſ. in d. cap. quamuis, vt latè per Purpura. in d. l. fi. in 7. ampliatio. Ideo cautela eſſet, quòd in inſtrumẽto renũciationis adnotaretur de ſciẽtia & cõſenſu iſtarum perſonarũ. Sed poſtquam dixi huiuſmodi renũciationes valere iuxta text. in d.
23 capit. quamuis, vtrum † valeãt ſi fiãt à volẽtibus ingredi monaſterium, vel ingreſsis ante profeſsionem ? prout quotidie videmus fieri in hac ciuitate, vbi plures ſunt moniales quàm nuptæ ? Et licèt Bart.& Bald. in d. l. fi. C. de pact. videãtur velle, quòd valẽt & præiudicatur monaſterio. Tamen Socy. in l.2. ff.de his quæ pœn. nomi. & in cõſ.84.volum.2.latè tenet quòd per renũciationẽ nõ præiudicatur Monaſterio,&quòd eueniẽte caſu ſucceſsionis eam petere ſucceſsionem poterit nõ obſtãte renũciatione: & dicit ita tenere Angel. in diſp.

sua. Nobilis quidam genere; mouetur in effectu Socy. Primò,
24 q † ista renũciatio habet tacitam conditionem, si sibi renuncianti successio deferatur, vt supra dixi, sed sibi non defertur ex quo reperitur monialis, sed defertur monasterio, ergo renunciatio non
25 obstat. Secundo, quoniam † per renũciationem postea retrahitur à religione, contra text. in §. sed hoc præsenti, in Auth. de sanctis. Episcop. coll. 9. Tertiò mouetur,
26 quòd † tempus, ad quod confertur renunciatio, scilicet ad tempus delatę successionis, reperitur inhabilis ad disponendum: quia non potest præiudicare monasterio, ergo renunciatio non poterit excludere monasterium. per text. in d.l. Deo nobis. C. de episcop. & cleri.& hanc opinionem sequi videntur Lancellot. Deci. in d.l.fin. Corne. in consil. 272. vol. 3. Purpurat. verò pro concordan. opinio. in d.l. fin. facit tres casus, in hoc articulo ut per ipsum: mihi verò videtur, opinionem Bar. posse defendi simpliciter, quòd tam si filia absolutè renunciet, si monasterium ingrediatur, siue non ingrediatur, quã si renunciet si monasterium ingrediatur manés extra monasterium, quàm etiam si fuerit ingressa ante professioné, renunciatio operetur effectum: moueor per text. in Authen. de monacis. §. illud, quem pro hoc al-
27 legat Deci. in cõs. 31. q † is qui ingreditur monasterium, habet licétiam disponendi de bonis suis quomodo voluerit, & est re assũptus in authen. Nunc autem, C. de episcop. & cleri. & ita tenent Bar. Bal.& Ias. in Authen. si qua mulier
28 C. de sacrosanct. Eccle. Nam † dispositio illius auten. si qua mulier, locum habet, quando quis iam est effectus monacus per professionem tacitam, vel expressam, vt declarat gloss. in authen. ingressi. in princ. eod. titul. Sed ante professioné bene potest de rebus suis disponere: quia adhuc non est monacus, per d. authen. Nunc autem, & tenet gloss. expressa in c. non solum, in verbo. inditijs. de regul. & trans. ad relig. lib. 6. quicquid dicat Deci. in d. consil. 86. colum. 5. versic. præterea, in contractu, malè, cum reuerentia loquitur, quòd ante professionem bona ingressi sint quæsita monasterio, vt not. etiam quædam additio ad d. cõsilium. Nam d. authen. ingressi. & c. quia ingredientibus. de testa. loquuntur quando ingrediendo, tacitè, vel expressè profitentur, nõ expecta-
29 to anno probationis † qui de iure canonico indulgetur in subsidium fragilitatis humanæ: ut est casus in d.c. non solum, & sic potest disponere in eum casum, & in id tempus in quo non est futurus Dominus, scilicet in casum & tempus monacatus. Ergo sequitur, quòd licèt filia vel soror renuntiet futuris successionibus deuoluendis sibi tempore quo erit monialis,

monialis, valebit renunciatio & cessio, ac pactum de non succedendo: quia fit iure permittente: at non acquiritur monasterio id quod antea reperitur dispositum, vt expressè dicitur in d. authen. Nunc autem. ibi, iudicio eius cessante lege disponitur. Nec est differentia inter bona præsentia & bona futura. Nam quò ad disponendum, nulla est differentia inter quemlibet Laicum & hanc, quæ voluerit ingredi monasteriũ. Patet: quia nõ est restricta eius potestas. l. præcipimus. C. de appella. Ergo sicut Laycus quilibet potest renunciare cum iuramẽto suc cessionibus deuoluendis. d. cap. quamuis. de pact. eodem modo poterit hæc, quæ voluerit ad religionem transire seu facere professionem. Non obstant prædicta: quòd renunciatio habet tacitam conditionem. Quia respondetur, quòd data pro vera opinione
30 Socy. quòd † hæreditas delata monaco acquiratur immediate monasterio, de quo dixi aliquid supra. Et contrarium tenent aliqui; & respondet Purpura. in d. l. fina. Tamen verum erit ex causa & contemplatione monaci deferri & acquiri monasterio. Patet ex text. in l. Deo nobis. C. de episcop. & cleri. & patet etiam: quia mortuo monaco nihil acquiritur mona-
31 sterio. Sed † paria sunt ex persona & contemplatione alterius aliquid disponi & fieri in fauorem alicuius; sicut si fieret & acquiretur per eundem, cuius contemplatione disponitur, l. peto. §. mater. ff. de lega. secundò. l. à patre. ff. de lega. 3. consuluit Bar. in consil. 26. Bart. Imol. & Moder. in l. cum filiofamilias. ff. de lega. primò, & ideo consuluit Ludo. de Ro. in consil. 498. colum. 4. quòd
32 † dispositum & cõcessum cõtemplatione & causa alterius, regulatur & habet eadem priuilegia quę habet illud tale cuius causa cõcedi-
33 tur & disponitur. Immo † quãdo dispositio fit cõtemplatione alterius, licèt verba nõ dirigãtur ad ipsum, illi tamẽ datur actio l. fideicommissa. §. interdum. ibi gl. ff. de lega. 3. Paul. de Cast. in cõsil. primo. volum. 2. in nouis. in ad-
34 di. Roma. cõs. 32. sicuti † quãdo quis remouetur à lucro cõtemplatione alterius. Illi acquiritur, qui est in cõtemplatione l. post legatum. §. amittere. ff. de his quibus vt indignis. l. pe. C. de legat. l. cum emãcipati. §. si duo. ff. de col la. bonor. Bar. in l. 2. §. sed videndum. ff. ad Tertull. Paul. in d. cõsil. primo. Ergo eodem modo renũciatio operabitur effectum sicut si sibi fuisset delata successio: quia eius cõtemplatione acquiritur monasterio. Tãto fortius, quòd ista acquisitio procedit ex facto renũ-
35 ciatis: quo casu † dispositio facta in vno casu trahitur ad causam similem: vel æquipollentem etiam fictam, l. si cognatis, ibi Bar. in 5. col. ff. de rebus dub. quem refert & sequitur Clau. in l. Gallus. §. & quid

non-

quid si tãtum. colum.3. ibi, duos tamen casus.ff.de liber. & posthu. & quia facto ipsius renunciantis non defertur sibi successio sed mo nasterio, resultat aliud, videlicet ꝙ
36 † ista conditio habetur pro impleta, ac si sibi successio delata esset l. in executione.§. fin.ff.de verbor.obliga.l. iure ciuili. ff.de conditio.& demonstra. l.iij. ff.de con di. insert. Non obstat secundum,
37 quia respondetur, quòd † ista pręsumptio hominis, quòd retraheretur à religione, ut non amittat bona, est contra iuris præsumptionem, per quam nemo pręsumitur immemor salutis æternæ. l. merito, ff.pro socio.l.fi. C.ad leg. Iul. repetun. c. sancimus. prima q. 7. ca. significasti. lo secondo. de ho
38 mici. lib. 6. Nam † licèt natura hominum inclinetur ad malum, & non nisi gratia operemur bonum, secundum glo.in c.omnis ætas. 12. q.prima. non tamē præsumitur quis velle peccare, & facere malum, secundum Bald. in l. j. in princ. ff.de postulan.& propterea non est præsumendum ꝙ quis velit pro rebus transitorijs, quæ sunt bona, vt in ca.suscepimus, de homicid. præiudicium facere ani
39 mæ suæ † quæ est immortalis & cunctis rebus præferenda. l. sancimus. C. de sacrosanct. eccle. Ideo talis præsumptio ommittendi statum monasticum pro bonis non est facienda. Et sic cessat argumētum de d. §. sed hoc præsenti. Et propterea confunditur distinctio Purpura. in d.l. fi. in secundo casu. Dum quis manens in seculo, renunciet, si monasterium ingrediatur: quia non debet præsumi, nec text. talem præsumptionem admittit, quòd retrahatur à monasteriò ob non perdenda bona. Et si talis præsumptio de iure procederet, nūquam posset ante monacatum de bonis suis disponere, & ab illis abstinere, cōtra iura præ allegata. Et est tex.in c. sicut, ibi. Nec bonis suis vti cessauit. de regul. & trans. ad relig. Non obstat tertium, ꝙ dispositio conferatur ad tempus inhabile, in quo præiudicatur monasterio. Nã ad hoc respondetur multipliciter. Primò, ꝙ hoc de iure permittitur, per tex. in d.§.illud etiam. & in d.authen. Nunc autem, ibi, cessante iudicio, confertur enim dispositio & testamentum in tempus, quo futurus est monacus, & tamen quia fit ante monacatum valet. Secundò respondetur, ꝙ ex illa tacita conditione, si sibi successio deferatur, non suspenditur tanquam dispositio conditionalis, vt probatur cōclusio.l.quoties.ff. de noua.& quæ dicuntur in l. si filius. ff.de verb. obligatio. & per Bart. in l.si is qui pro emptore.ff.de vsucapio.prout
40 Socy, allegat. Nam dico, ꝙ † ista est conditio, quæ venit ex natura rei renunciatæ, vt respiciat tēpus futurum: quia renunciatur hæreditatibus deuoluendis: quia subintelligitur ex dispositione legis:
41 quia † nemo dat, quod nō habet nec

nec habiturus est, quibus casibus conditio non suspendit, vt declarat Bar. in l.prima. ff. de condi. & demonstra.col.2.in medio. & col. 6. versic. 4. principaliter & col. 7. versic. ex his. & in l.conditiones, quæ extrinsecus. ff. eo. tit.l.in illa. §. fi. ff. de verb. oblig. l. si pupillus. §. sub conditione. ff.de nouatio.not.in l.3. ff.de lega.primò, faciunt, quæ per Moder. in §. duo fratres. Ideo non habet locum illa conclusio, quòd inspiciatur tēpus euenientis conditionis, sed debet inspici tempus factæ renunciationis. Tertiò respondetur, non esse verum, quod cōsiderat Socy.
42 ꝙ † in ista generali renunciatione veniant bona vt acquisita: quia propriè istud est pactum de non succedendo, secundum terminos d. c. quamuis. d. l. stipulatio hoc modo cōcepta. d. l. fi. C. de pact. & per renunciationem tollitur è medio ipsa renuntians, taliter ꝙ habetur pro mortua, nec aliquid ei amplius est quærendum. Ita declarat Paul.de Cast. in l.planè. §.si duobus.col.5.ff.de lega.j. quem refert Capici. in decis. 158. est casus in c.j.de eo qui fin.fecit agna. Abdicat enim se à numero corū qui succedere possunt, sicut dicimus in emancipatis de iure 12. tabularum, vel in adoptatis, vt in §. ita demum. institu.de hæredi.quę ab intesta. cum similibus, ideo sicuti extranea, vel aliàs inhabilis ad succedendum effecta, antequam professionem fecerit, nihil est quod petere possit monasterium: ex illius persona, nec damnum propterea sibi illatum, cum nihil sit quærendum, nec acquisitum, dicit & sentit Alcia. in l.fi.C.de pact. Et certè si vera esset ratio Socy. nullo casu distinctio Purpura. procederet. Pro cautela tamen assensus prælati cum conuentu optimum erit adhiberi, secundum Deci. in præallegato cons. & Purpura. in d. l. fina.

FINIS.

Clarissimi Viri

IOANNIS THOMAE MINADOI

Consilium Primum.

SVMMARIVM.

1 *Ius naturale primeuum considerari in materia successionis.*
2 *Ius istud est commune etiam brutis.*
3 *Ius gentium duplex.*
4 *Iure gentium primeuo filij aequaliter succedunt.*
5 *Ius gentium primeuum qua ratione differt à secundario.*
6 *Natura nullam differentiam facit inter sexum masculinum & foemininum.*
7 *Feudum est inuentum iure ciuili.*
8 *Feudum est beneficium tribuens gaudium capienti.*
9 *Reges olim electione non successione fiebant.*
10 *Deus vnus pater vniuersi.*
11 *Caput in homine principalius.*
12 *Anima nostra habet plures potentias. Rationalis principalis est.*
13 *Ars imitatur naturam.*
14 *Reip. melius per vnum, quàm per plures consulitur.*
15 *Negocia segnius plures expediunt.*
16 *Primogenitus propter populi quietem succedit in Regno. Etiam iure diuino num. 17.*
18 *Primogenitus tenetur praestare alimẽta secundogenito.*
19 *Filij aequaliter succedebant in feudo iure feudorum.*
20 *Feuda diuersarum specierum.*
21 *Legem dicere vnusquisque rei suae potest.*
22 *Contractus ex conuentione legem accipit.*
23 *Nemo compellitur dare.*
24 *Feuda dignitatum indiuidua, quia aliàs corrumpuntur. nu. 25.*
26 *Diuisio in indiuiduis non est diuisio sed corruptio.*
27 *Ius Longobardum filios aequaliter uocat ad feuda dignitatum.*
28 *Consuetudo viget vltra montes, vt primogenitus admittatur & succedat.*
29 *Constitutio. Vt de successionibus, quae praefert primogenitum, corrigit omnia iura.*
30 *Verba constitutionis vbi cessant, cessat & dispositio.*
31 *Vita & militia debetur loco legitimae.*
32 *Priuilegium cum onere annexo transit ad accipientem.*
33 *Actum quando aliquis facit, se astringit legi de illo actu loquenti.*
34 *Fictio non recipit probationem in contrarium.*

35 *Priuilegium ciuilitatis aliquis acceptans censetur se obligasse omnibus oneribus ciuium.*

36 *Ratio quando vna sola allegatur, habetur pro expressa.*

37 *Ratio statuti est anima ipsius.*

38 *Mens & legis ratio non differunt.*

39 *Rationem magis quàm verba legis attendimus.*

40 *Homo constituitur ex anima & corpore.*

41 *Anima præfertur corpori.*

42 *Ratio est velut genus.*

43 *Statutum loquens de vno casu & ponens rationem generalem, loquitur gratia exempli.*

44 *Vita & militia succedit loco partis sibi debitæ.*

45 *Exempla non restringunt.*

46 *Statuto stante, quòd frater excludat sororem, intelligitur ratione conseruandæ familiæ, propterea extenditur ad nepotes.*

47 *Legis quando constat de ratione, licet offendere verba.*

48 *Ratione non scripta etiam possumus recedere à verbis legis.*

49 *Ratio in statuto licèt non exprimatur illa coniecturanda est.*

50 *Statutum in vno censetur in alio statutum, quando verisimiliter idem statuissent.*

51 *Verbum patris, aliquando significat ascendentem.*

52 *Frater maior succedens in feudo antiquo tenetur dare vitam & militiã secundogenitis.*

53 *Nepos sicut succedit patruo, ita è contra.*

54 *Inuestituræ forma communis in regno est. Concedimus sibi & hæredibus ex tuo corpore legitimè descendentibus.*

55 *Descendentes ex fœmina aliquando dicuntur de casata matris.*

56 *Legitima non debetur in bonis fratris.*

57 *Legitima est quota bonorum.*

58 *Vita & militia non est quota bonorũ sed fructuum feudi.*

59 *Legitima detrahitur ex bonis testatoris à substantia & corporibus hæreditarijs.*

60 *Feuda dignitatis sunt indiuidua.*

61 *Legitima est perpetua & transit hæredes.*

62 *Legitima, quæ debetur ascendentibus est de iure naturæ: sed meta & quãtitas est de iure ciuili. 63.*

64 *Vita & militia non debetur iure naturæ, sed est introducta à iure ciuili.*

65 *Subrogatum debet esse simile ei, cui subrogatur.*

66 *Alimenta debentur iure naturæ. Et ea quæ debentur filijs. nu. 67.*

68 *Legitima non debetur de hæreditate transuersalis.*

1 PRæmittò, q † in materia successionis. Primò potest considerari ius naturale pri-
2 meuum, & † qa istud ius est commune etiam brutis, non est præsentis speculationis de hoc iure, quid sit, quærere, sed vide text. in l. j. §. ius naturale. in primo responso. ff. de iusti. & iur. Secundum ius est, ius gentium,
3 quo gentes humanæ vtuntur. † Et hoc

hoc est duplex, primeuũ, & istud ius habuit principium cum ipso genere humano, vt est text. in l. prima ibi, & quia. Antiquum ius gentium, cum ipso genere humano perditum est. ff. de acquirendo rerum domi. & in §. singulorum. in vltimo respon so, ibi. Quod cum ipso genere humano rerum natura prodidit. institu. de rerum diuisio. & de hoc loquitur text. in l. prima. §. fina. ff. de iusti. & iur. & hoc ius competit solis hominibus, non etiam brutis, vt in d. §. fina. si consideramus hoc ius,
4 isto † iure filij succedebant ęqualiter, & etiam alij existentes in pari & potiori gradu, cessantibus filijs, & de isto iure non erat inuenta adhuc primogenitura, sed ęqualiter omnes filij succedebant. Et hoc fuit primum ius, quod fuit traditum creaturæ rationali, ab ipsa natura, vt probant iura superius allegata. Secundò modo fuit ius gentium secundarium, & de hoc iure sunt condita regna, distincta Dominia, & collata ædificia. Et de hoc iure propriè loquitur tex. in l. ex hoc iure. ff. de iusti.
5 & iur. Et † differt hoc ius à primo iure gentium: quia illud generi humano fuit traditum à natura vt supra fuit dictum, Hoc verò ius secundum humanæ gentes sibi constituerunt, vt est casus vbi hoc declarat Imperator, in §. ius autem gentium, ibi. Nam vsu exigente & humanis necessitatibus, gentes humanę iura quædam sibi constituerunt: Bella enim &c. institu. de iure naturali; & (vt plurimum) hoc fuit inductum contra naturalem æquitatem, & est correctiuum prioris in multis. Nam Bella introduxit, captiuitates & seruitutes, quæ sunt naturali iuri contrariæ, vt dixit Imperator in d. §. ius autem gentium. & in d. l. ex hoc iure. ius gentium primeuum naturali ratione fuit inductum, vt in §. quod verò naturalis. institu. eo. Et de isto iure filij æqua-
6 liter succedebant, cùm † natura nullam faciat differentiam inter sexum masculinum & fęmininũ: neque inter primogenitum & secundogenitum, sed omnes æqualiter vocantur ad successionem. vt in l. scripto. ff. vnde libe. l. cum ratio. ff. de bon. damnato. l. nam & si parentibus. ff. de inoffic. testamen. & l. maximum vitium. C. de liber. præterit. & in l. lege duodecim tabularum. C. de legiti. hæredita. & in authen. de trien. & semiss. §. hoc nos. Et de isto iure naturali adhuc non erant inuenta feuda formaliter.
7 Quia † feudum est inuentum iure ciuili, & est nouus contractus, prout dicunt omnes feudistæ in præludijs feudorum, & Bartol. in l. iurisgentium. §. quin immo. in penulti. colum. ff. de pact. quem ibi sequuntur Doctō. erant tamen isto iure feuda non tamẽ specificè & formaliter,

neque acceperant nomen feudi;
8 Quia † si feudum est beneficium tribuens gaudium capienti &c. Et hoc beneficium erat etiā olim omni tempore, & tamen in istis beneficijs æqualiter succedebant. Procedente tempore, postquam fuerunt cōditæ vrbes & ciuitates, ortæ sunt discordiæ inter ciues, Nam potentiores minus potentes opprimebant, & tunc ciues cęperunt eligere sibi Reges, vt potentiorum conatibus obsisterent, iniuriasq; illorum propulsarent, in hoc Regno pręficiebatur vnus, cui omnes parebant. Nec à principio inter filios Regis de principatu
9 oriebatur contentio † quia electione & non successione fiebant, sicuti & hodie videmus in Regno Romanorum. Et hoc fuit introductum exemplo naturæ. Nā
10 † solus vnus est Deus pater vniuersi: videmus etiam in homine.
11 Nam † licèt constet ex coniunctione plurium membrorum, tamen caput principale omnibus, & non habet homo nisi vnicum caput. Si enim plura haberet, monstrum esset. l. non sunt liberi. ff. de stat. homi. cap. quoniam plerisque. de offi. iud. ordina. Et
12 † licèt anima nostra habeat plures potentias, irascibilem, concupiscibilem & rationabilem. Pars illa rationalis principalior est cæteris, & vnus apis principalior cæteris, & omnes gentes sequuntur vnum, septima quæst. prima, capit. in Apibus, & (vt dixi) in toto orbe, Deus omnium factor principaliter. vt ait Philosophus
13 duodecimo Metaphy. Et † quia ars imitatur naturam, ut in §. minorem. institu. de adoptio. populi exemplo naturæ elegerunt sibi Regem vnum, cuius manu omnia gubernantur, vt dicit tex. in l. prima. in princip. ff. de origine iuris; verum quia in electione multæ oriebantur seditiones & & discordiæ, consuetudine introductum est, ut de cætero Rex non electione sed successione fieret in multis partibus mundi. Et
14 † quia Reipublicæ melius per vnum q̄ per plures consulitur. vt est text. in l. secunda. §. deinde quia difficile est. ff. de origi. iur. & hoc est, quod dixit Philosophus, quòd etiam vniuersi nolunt malè disponi, pluralitas principatus non est bona: vnus ergo Princeps. Et hinc videmus, quòd quando tutela est delata pluribus, vni decernitur administratio; &
15 est ratio: quia † [*Segnius expediunt commissa negotia plures*.] vt in l. tertia. ff. de administratio. tuto. Et propterea Roma non potuit sufferre duos Reges, vt in l. fi.
16 ff. de rerum diuisio. Et † hac ratione attenta propter vnionem, quietem & pacem populorum solus primogenitus Regis succedit in Regno, & totum Regnum isto casu est legitima illius primogeniti, vt declarant Hostien. Ioan. Andre. D. Cardi. Ioann. de Lignano, Petrus de Ancha, D. Ab-

bas

bas Canonistæ in capit.licèt,extra de vot.& Andre.de Iser. in constitu.dignū.per rationes, de quibus per Oldra. in cons. suo 94. & hoc approbatum est lege Diuina, vt
17 declarat Oldr. in d.consil. Et † licèt in Regno solus primogenitus succederet etiā iure diuino, vt patet Genesi 25. & 27. c. & ad Hebr. c.12.& per glo. in c.quàm periculosum.7.q.j. & declarant Canoni-
18 stæ in d.c.licèt. De † isto etiam iure primogenitus tenebatur præstare alimenta secundogenito, vt dicit Io. Andr.Petr.de Ancharan. & alij Canonistæ in d.c.licèt. superuenit postea ius ciuile Romanorum.Et de isto iure filij etiā æqualiter succedebant, vt in d.l. maximum vitium. C. de liber. præter. & in d.authen. de trien. & semiss. §. hoc nos, & in d. l. lege duodecim tabularum. C. de legit. hære. Post recessum Costantini ex vrbe Bizantio, cępit paulatim declinare imperium Romanorum, & in ista tertia parte Europæ facti sunt multi Reges,& diuisæ sunt iurisdictiones, & isti cęperunt sibi facere Comites, Marchiones & Duces,quos fecerūt suos Capitaneos. Et ab istis creati sunt Valuasores maiores, minores & minimi deinceps, vt patet in c. j. qui feud.dar. poss. & in ti.de feudo Marchiæ.& in ti. quis dicatur Dux. Et Paulatim facta est decima collatio feu-
19 dorum, & † de isto iure filij ęqualiter succedebant in feudo, vt in c. primo. de success. feud. & in cap. omnes filij, si de feud.fue.controuer. Item nepotes cum patruis pariter admittebantur. vt capitul. primo. §. is vero. de grad. succes.
20 in feu. & † quia sunt diuersarum specierum, & quędam sunt feuda regalia, quę habēt annexam dignitatem, sicut est feudum Comitatus., & in istis feudis à principio non dabatur successio, ut in c.1.in prin. de feud. Marchi. & ibi Andre. de Iser. nisi in inuestitura feudi fuerit expressum, quòd transeat ad filios & descendentes. In istis feudis sancitum est per Federicum Imperatorem, quòd primogenitus succedat, vt in c. Imperialem.§.præterea ducatus, de prohibi.feud.aliena.per Feder.& hoc est satis conueniens iuri & rationi. Nam Rex quando creat aliquem Comitem & ei dat aliquas terras in feudum Comitatus & apponit pactum, quòd maior natu masculus præferatur fęminæ & fratribus minoribus, hoc pactum est appositum rei ipsius concedentis, &
21 † rei suæ potest vnusquisque legem dicere.l.perfecta.C.de dona. quæ sub modo,&l. cum à socero. C.de iur.do.cum similib.facit tex. in l.in re mandata.C. manda. Et cum feudum, (vt supra dictum est) sit contractus iuris ciuilis, vt declarat Andre. in prælud. feudo. versicul. quartò quæritur, & sequuntur omnes & not. in l. legitima. ff. eodem titul. & Bartol. in l. iurisgentium. §. Quinimmo. in penult. colum. ff. de

O 3 pact.

22 pact. ex † conuentione partium iste contractus super feudo Comitatus legem accipit, l.j.§.si con ueniat.ff.depositi. Et ex prędictis patet, quòd Rex inuestiendo aliquem de feudo Comitatus cum pacto, quòd succedat primogenitus,& sic apponit pactum rei suę, nullam iniuriam facit secundoge nitis: quia non possunt conqueri, ꝙ sit eis aliquid ademptum, licèt possint dicere ꝙ non sit datum;
23 & † dare nemo compellitur,vt in l.donari. ff. de regul. iur. Et ratio
24 † quare feuda dignitatum creata à Regibus & Imperatoribus sunt indiuidua & nõ transeunt nisi ad vnum,est ad hoc vt feuda ad prin cipis concedentis seruitium integra remaneant & conseruentur. Ita dicit glo.fi.in d.ca. licèt. Ioan. Andr. Hostien. & omnes canonistæ in d.c.licèt.de vot.& D. Andr. & omnes in d.§. pręterea ducatus. Nam si omnes filij Comitis succe derent in feudum Comitatus cor
25 rumperetur:quia † ista feuda sunt indiuidua, ut dicunt prællegati
26 Docto.in d.c.licèt, & † diuisio in indiuiduis non est diuisio sed cor ruptio & res ad nihilum reduceretur, vt est casus in l. stipulationes non diuiduntur. §. idem puto.ff. de verbor. obliga.vbi dicit Iurecõ sultus, ꝙ stipulatio, fossam fodi, insulam ædificari & aliæ similes sunt indiuiduæ, & si diuiduntur corrumpuntur. Ita formaliter dicit litera ibi. Horum diuisio corrumpit stipulationem. Superue-
27 nit † in Regno ius Longobardorum, quo cauetur, vt oẽs filij etiã in feudis dignitatis æqualiter succedant & ius est commune per totum Regnum, quo iure viuunt omnes in dubio, vt dicit Andre. de Iser. in constitu. vniuersi. in fi. & in constitu speciale,& in consti tu. puritatem,& in cap.j.in princ. de feud.cogn.& stante hoc iure in Regno, feuda redigebantur ad ni hilum, & Federicus Imperator in Regno promulgauit duas constitutiones, quibus est cautum,quòd inter viuentes iure Francorum, Masculus primogenitus excludit sexum fęmininum,& fratres natu minores; vt patet in constitutione, vt de successionibus,& in con
28 stitu. in aliquibus. Et † notandũ est, quòd vltra montes viguit & viget consuetudo quædam antiqua, quòd primogenitus succedat. De hac consuetudine facit mentionem Alberic. de Rosat. in proœm. ff. in §. discipuli, & secundum hanc cõsuetudinem primogenitus in Regno in multis feudis succedebat. Hoc ius consuetudinis feudorum refert Feder. in constitutione prædicta, vt de successionibus, & statuit prout in illis, & dicta constitutio concedit primogenito priuilegium succedendi in feudo Comitatus insolidum exclusis fęminis & exclusis fratribus natu minoribus. Non tamen minores natu excluduntur simpliciter, sed adijcitur onus primogenito, vt det vitam & mili-

tiam

tiam secundogenitis, quam à fratre maiore petere possunt & habere absq; timore alicuius repulsæ, vt est text. in consti. Comitibus. §. fi. & ex prædictis omnibus pa-
29 tet quòd † dicta constitutio, vt de successionibus, quæ præfert primogenitum secundogenitis & et sexui fœminino, corrigit ius naturale secundarium, corrigit ius gentium secundarium, ius ciuile Romanorum, ius commune feudorum & ius Longobardorum.

¶ Iterum prima facie in casu nostro dicendum, quòd prædictus Illustr. Dux vigore primogenituræ succedés in Comitatu Aliani, exclusis fratrib. non teneatur dare vitam & militiam fratribus exclusis. Quia tex. in d. constitu. Comitibus. In qua videtur esse fundamentum Domini Ioannis Francisci & fratrum, solum loquitur, in fratre maiore excludéte fratres minores à bonis patris communis, & dicit tex. in consti. prædicta in fin. ibi. Militare sibi debitum, absque alicuius repulsæ timore, in bonis patris à fratre maiore petere poterit & habere. Sed Comitatus Aliani non est de bonis patris dicti D. Antonij Ducis, neque dicti D. Ioannis Francisci, sed est de bonis auunculi Eligij, & de bonis auunculi non loquitur cóstitutio.
30 Et † sic cessant verba constitutionis, ergo cessat eius dispositio. l. j. §. si is qui nauem. ff. de exercito. l. si verò. §. de viro. ff. sol. matr. l. seruum. §. non dixit prætor. ff. de acquirenda hæreditate.
31 ¶ Preterea † vita & militia debetur loco legitimæ, vt tenet glo. in d. constitu. Comitibus. & legitima non debetur fratribus ex aliorum transuersalium bonis, ut in l. fratris. C. de inoffi. testa. Sed Comitatus Aliani est de bonis auunculi, qui est lineę transuersalis in 3. gradu. vt in l. iurisconsultus. §. tertio gradu. ff. de gradi. affinita. & in §. tertio gradu. institu. eo. ergo non debetur legitima, nisi in bonis ascendentis.

¶ Sed istis non obstantibus in casu nostro dicédum est contrariũ, quòd dictus Ill. Dux tenetur dare vitam & militiam dicto Domino Ioanni Francisco de dicto Comitatu Aliani. Pro quo clarè demonstrando præmittendum est. Et
32 primò probatur. Nam † quando alicui conceditur aliquod ius, seu priuilegium, & illi iuri est annexum aliquod onus, quod acceperat ius sibi competens; siue acceptádo ius obligatur ad onus annexum: casus est in l. si duo. ff. de acq. hær. & in §. sed & his. institu. de hær. quali. & diffe. Alter, Postq̃ primus abstinuit, qui immiscuit se, tenetur ad onera, non solum portionis suæ, sed totius hæreditatis, & sic partis etiam abstinétis: quia erant annexa, & allegat iurisconsultus rationem: per hæc verba. Qui enim scit aut scire potuit, illo abstinéte, se oneribus fore implicitum, ea conditione adire videtur. Et per illum tex. not. Bal. quòd quando

33 † quando aliquis facit aliquem actum, videtur se astringere legi loquenti de illo actu, & dicit glo. ꝙ
34 † ista est fictio, quæ non recipit probationem in contrarium. Ex hoc infert Paul. de Ca. ꝙ si aliquis
35 † acceptat priuilegium ciuilitatis in aliquo loco, censetur se obligasse omnibus oneribus ciuium, etiā si ignoraret: quia imputatur sibi, quare non perquisiuit. Et subdit Paul. ꝙ ita determinauit Bald. & Petr. in l. quod fauore. in 7. oppo. C. de leg. Et hoc dictum sequitur D. Alex. in l. si Ruffinus. C. de milit. testa. & in consil. 157. in pen. col. & in cons. 103. col. 4. in secundo volu. & idem Paul. in d. l. si Ruffinus. Ita est dicendum in casu nostro. Nam si dicto Duci est concessum ius & priuilegiū acquirendi feudum Comitatus in solidum, eo ipso quòd acceptat obligatur oneri soluendi vitam & militiam, quæ est onus annexū feudo. vt in d. cap. alienationis actus.

¶ Nec obstat si dicas, quòd onus non est annexum, nisi quādo primogenitus acquirit feudum patris. Quia respondetur, vt infra, dum respondebo ad primam rationem allegatam in contrarium.

¶ Secundò hæc conclusio probatur ratione. Nam ratio, quare in feudo dignitatis, quando secundogenitus excluditur à primo, habet habere vitam & militiam, est exclusio filij secundogeniti, vt in d. constitu. Comitibus, in vtraque lectura, secundum Andr. ibi. Sed in casu nostro Dominus Io. Franciscus est exclusus à parte sua à D. fratre maiore, ergo debet habere vitam & militiam, quæ sibi secundogenito datur, loco partis à qua excluditur, non enim voluit Imperator in totum excludere secundogenitum à feudo dignitatis à parte, quæ debebatur sibi omni iure, vt est supra probatum in euidētialibus: sed voluit sibi reseruare vitam & militiam, in compensationem exclusionis à tota parte sibi debita. Cum ergo in casu nostro præfatus D. Io. Franciscus sit exclusus, non tamen est exclusus à parte subrogata loco debitæ portionis, quæ est vita & militia.

¶ Nec obstat si dicatur, quòd est exclusus in casu nostro in totum, & similiter quia vita & militia solum est reseruata in bonis paternis. Quia responsio patebit ex infra dicendis. Et si dicatur hæc ratio non est scripta in d. consti. Comitibus. Respondetur, quòd
36 † ex quo nō allegatur nisi vnica, & illa habetur pro scripta, ut est gloss. communiter approbata in l. quamuis. C. de fideicommiss. & sicut ratio scripta comprehendit omnes casus & personas, in quibus verificatur ratio. Ita comprehendit omnes casus tacita ratio, quæ compræhenditur ex mente
37 statuentium: quia † ratio statuti est anima ipsius, vt dicit Dyn. in c. fin. de regul. iur. lib. 6. & Bald. in l. j. in 7. col. ff. sol. matr. allegat tex. in l.

in l. scire oportet. §. & si maximè. & ibi hoc idem not. Bald. ff. de excusa. tuto. & in l. maximum vitiū. C. de liber. præterit. Cyn. in l. non dubium. C. de legib. Abb. in c. nihil. extra de electio. & in cons. 75. incipien. Primò est videndū, quòd
38 † mens & ratio legis nō differūt, l. credendum. ff. qui pet. tutor. & dicit Bald. in d. §. si maximè, quòd mens & ratio legis sunt idem, lex caret spiritu, si caret ratione. Et
39 † propterea magis attendimus rationem quàm verba legis: quia mens & ratio sunt sicut animæ, & verba sunt superficies & corpus. Et propterea magis attendimus intellectum rationis quàm vocabula, ista sunt verba elegantissima Bald. in l. si quis seruo. C. de furt. quem refert & sequitur Petr. de Anchara. in repeti. c. Canonum, extra de constitu. & Panormita. in consilijs suis in consil. j. vbi dicit, quod
40 † sicut homo constituitur ex anima & corpore, sic statutum ratione & verbis. Ratio est sicut anima, & verba velut corpus. Et ex hoc
41 infero, quòd † sicut anima præfertur corpori, vt in l. fin. C. de sacrosanct. eccl. sic mens & ratio statuti, quæ sunt anima, præferūtur verbis, quæ sunt velut corpus. Et propterea licèt cessent verba legis & constitutionis, si tamen non cessat mens & ratio, habet locum dispositio constitutionis, & complectitur omnes casus, qui complectuntur sub ratione licèt tacita, quando est vnica, vt dicit Bald. in d. l. maximum vitium. post Iacob. Butri. C. de liber. præter. Nā
42 † ratio est velut genus, qđ prædicatur de qualibet sui spetie, & oēs species complectitur, vt not. in l. j. ff. si cert. petat. & in l. si quid varū. §. inter emptum. ff. de leg. 3. & si est generalis ratio, generaliter prædicatur de omni persona, ita dicit Bald. in l. vbi adhuc. in 6. col. vers. quid si dos data socero C. de iur. dot. & in l. de quibus. in 34. col. & 23. in vers. Item notatur, & in versic, quandoque enim plura. Et sub
43 dit, quòd † si statutum loquitur de vno casu vel persona, & ponit rationem generalē, loquitur gratia exempli, & ratio generalis comprehendit omnes casus & personas, in quibus verificatur ratio. Hoc idem dicit Petr. & Cyn. in l. iura non in singulis. ff. de legibus. & egregiè Paul. de Cast. in cons. 334. incip. presens casus modicam dubitationem habet, facit gl. in c. primo in ver. Italiæ. de tempo. ordina. lib. 6. facit text. in l. non possunt. ff. de legib. & tex. in l. si quis libellum ibi. Quos rationis identitas connectit, non debet iuris dispositio separare, C. de diuer. rescript. & in l. non solum. §. quin. principalium. ff. de excusa. tuto. Et egregiè facit text. in l. libertum. §. senatus. in ver. sententia apprehendi. ff. de rit. nupt. sed in casu nostro secundogenito debetur vita & militia, sub illa ratione:
44 quia † succedit loco partis sibi debitæ de iure Longobardorum, à

qua

qua est exclusus. Ergo habet locũ etiam in hæreditate Eligij, & sic in comitatu Aliani, quamquam fuerit dicti Eligij auunculi, & per hoc patet responsum ad constitu. Comitibus, quæ loquitur de fratre primogenito excludente secundogenitum à bonis patris. Habet etiam locum in fratre maiore excludente alium à bonis auunculi. Et licèt illa constõ loquatur de bonis paternis, loquitur gratia exempli, & † exempla non arctant nec
45 restringunt generalitatem rationis. l. damni infecti. §. Sabinus. cum vulg. ff. de damno infect. corroboratur. Nam si stante statuto,
46 ꝙ † frater excludat sororem dotatam, & sic statutum loquitur in fratre & sorore, vt in constitu. in aliquibus, quæ excludit cum onere dotandi, si tamẽ decedat Auus relicto nepote, ex filio præmortuo & relicta nepte ex alio filio dotata. Nepos excludit fœminas propter masculos, non potest esse nisi gratia conseruandæ agnationis & familiæ, vt eius dignitas seruetur, vt in l. prima. §. pen. & ibi glo. ff. de ventre inspicien. & not. Cynus in l. prima. C. de adulte. & not. Petr. & Cyn. in l. non dubiũ. in vltima col. in vers. Primò quæ-
47 ro, C. de legib. quòd † quando cõstat de mente legis vel ratione, licèt offendere verba, & seruare mẽtem, & dicunt quidam Moder. ꝙ
48 † etiam per rationem non scriptam possumus recedere à verbis legis, facit glo. notabilis in l. talę pactum. §. fin. ff. de pact. quam ibi ponderant Paul, Bal. & Docto. & ibi Moder. allegant tex. quem põderant Paul. de Castr. & Alexan. in l. Titius. §. Lucius. ff. de liber. &
49 posthum. ꝙ † licèt in statuto nõ exprimatur ratio, tamen illa est coniecturanda, quæ potest moue re iustos & sapientes conditores
50 statutorum. & † ideo statutum in vno casu censetur statutũ in alio, in quo idem statuissent si fuissent interrogati, vel verisimiliter de eo cogitassent: & quod voluit Bald. in d. l. maximum vitium. Et hanc quęstionem disputauit & determinauit Iacob. de Are. quem refert & sequitur Io. Andr. in addi. Specul. in tit. de success. ab intesta. in prima car. vers. est sciendum, vbi concludit, ꝙ licèt statutum loquatur in fratre primi gradus, extenditur etiam ad eum qui est in secundo gradu, vt in l. iuriscons. §. secundo gradu. ff. de gradi. affi. habet etiam locum in fratre patruele qui est 4. gradus. vt in §. quarto gradu. institu. de gradi. & in d. l. iurisconsultus. §. quarto gradu: quia in eo militat tacita ratio statuti de qua supra, & sic verificatur mens statuti, & verba non deficiunt, vt ibi per eum quem sequitur Bald. in l. scimus. in princ. in 7. quæstione. C. de inoffi. test. ita in casu nostro. Nam licèt verba constitutionis loquantur de vna persona, tamen comprehenditur alia, in qua est eadem ratio per supradicta. Quòd sit eadem ratio patebit infra, &

in qua etiam verba non deficiunt vt patebit ex infra dicendis. Vltimò de hoc videtur casus in d. cōstitu. Comitibus Intelligendo ꝙ illa verba in bonis patris, posita in constitutione, ponuntur non solum pro patre, sed ꝓ auo & omni alio ascendente, vt est tex. in l. iurisconsultus. §. parentes. ff. de gradi. & in l. iusta. de verbor. signi. faciūt nota. per Bar. in l. liberorum. §. fi. ff. eo. facit tex. iuncta glos. cum ibi not. per Canonistas in ca.... de verbo. signi. vel dicas de bonis patris, idest de feudo quod fuit communis ascendentis: hoc expresse firmat glos. in d. cōnstitu. vt de successionib. in ver. vel quolibet alio titulo, in ver. feudum non paternum antiquum, &c. per tex. in ca. j. §. his non. in tit. de grad. succ. in feu. Bal. in authen. defuncto. C. ad Tertull. Alex. in cons. 39. incip. quoniam abundè, in pⁱmo vol. & in 2. in quinto volum. in prima col. & in consil. 26. in 3. col.

51 & † sic ibi verbum patris, non significat genitorem tantum sed significat ascendentem, qui fuit stipes communis agnationis. Et hoc modo intelligendo, est ibi casus, ꝙ si frater maior succedit in bonis, idest in feudo, quod fuit communis ascendentis patris debet dare vitam & militiam fratribus secundogenitis, siue sit pater, siue sit auus, siue proauus & deinceps. Et secundum istum intellectum, quem sequuntur ibi Docto. communiter; est ibi casus quęstionis

52 nostræ, quòd † frater maior succedens in feudo antiquo & paterno tenetur dare vitam & militiam secundogenitis.

¶Non obstat si dicatur, ꝙ ex quo feudum dicti comitatus peruenit ad Eligium auunculum, & sic dicatur feudum transuersalis & non ascendentis. Huic difficultati respondet Andre. de Iser. in c. j. §. filius fratris. in 4. col. in tit. Imperator Lotha. & gloss. & Andr. de Iser. in d. constit. vt de successionibus. in versic. idem apparet, in illo ar-

53 titulo. An † sicut nepos succedit patruo, ita patruus, qui est in linea ascendenti transuersali & coniunctus nepoti, vt est tex. iuncta glos. in §. tertio gradu, in verb. Ex trāsuerso & in §. quarto gradu, in verbo patruus, insti. de gradi. conclu dit Andre. post glos. ꝙ sic. Et mouetur ratione: quia licèt patruus sit in linea ascendenti transuersali, quando succedit nepoti, nō succedit sub illa consideratione, ꝙ est ascendens nepotis, neque quòd sit feudum nepotis, sed tanquam persona compræhensa in inuestitura primi acquirentis, & quò ad personam primi acquirentis. Patruus est de linea descendente & comprehensus in inuestitura, & subducta persona nepotis de medio, & sic sublato impedimento succedit in feudo primi acquirentis, & iudicantur bona ascēdentis per iura & rationes de quibus in locis prædictis, per glo. Andre. & alios, & dicit vnum bonum verbū

Franciscus

Franciſcus Curtius in tracta. ſuo feudo. i 8. q. in ver. primi effectus, in ſecunda q. in verſ. ſi tamen tu ſubtilis conſideras, in feudo antiquo, habito reſpectu ad primum acquirentem, omnes dicuntur deſcendentes, & opinionem Andre. ſequitur in proprijs terminis Luc. de Penn. in l. præſcriptionis. in 10. col. circa princip. C. de impo. lucra. & facit quæſtio determinata per D. Mathe. in d. conſti. Comitibus. in 5. not. Et tanto magis hoc eſt verum in caſu noſtro, cum in Regno communis forma inueſtituræ ſit † concedimus tibi & hæredibus ex tuo corpore legitimè deſcendentibus, vt dicitur in c. j. de capit. qui cur. ven. & Neapod. in conſuetu. Et ſi teſtator, & indubitanter priuilegium illorum de Marra continet ſupradictam formam: & nulli dubium eſt, quòd ſi perſona Eligij fuiſſet ſublata de medio . Ill. ſucceſſor ſucceſſiſſet Gulielmo auo tanquam deſcendens, ex quo habetur pro ſublata perſona, vt dicit Andre. in d. §. filius fratris. Dominus Antonius & fratres ſuccedunt primo acquirenti tanquam deſcendentes, aliàs ſequeretur vnum inconueniens, q. ſi Titius primus acquirens habebat Sempronium primogenitũ, & Seium filium, & ex eo Seio habebat plures nepotes, & Seius præmoritur prius, poſtea moritur Titius pater, deinde primogenitus, huic primogenito ſuccedunt nepotes ex Seio, primogenitus ſuccedit, quòd non teneretur vitam & militiam dare fratribus ſuis. Et ſic melioris conditionis fuiſſet filius Seij, qui eſt remotior, ſi non teneretur præſtare vitam & militiam fratribus ſuis, quàm Sempronius qui erat proximior, quod non eſt dicendum, ex quo omnes ſunt deſcendentes à primo acquirente, & ſuccedunt in feudo aſcendentis, contra tex. in l. ſi viua matre. circa medium. C. de bonis quæ liber. Et ex prædictis poteſt inferri, quòd ſi mundus quandoq; eſt in concauũ orbis Lunæ, fuiſſet in feudum datum à Deo Adæ, ille qui reperiretur hodie primogenitus, teneretur dare vitam & militiam omnibus fratribus ſuis: quia ſublatis omnibus perſonis de medio, quæ non conſiderantur, vt in l. cum dotem. ff. ad leg. Falci. cum ſimilibus, iſte vltimus ſuccederet in feudo patris, tanquã vere deſcendens ab Ada primo inueſtito, per ſupra dicta. Et quod dicitur de feudo patris, idem dicendum eſt de feudo matris. l. j. §. j. ff. de conſtitu. pecu. l. 3. in prin. ff. de negot. geſt. & † deſcendentes ex fœmina, quæ eſt de linea maſculina, l. lege. C. de legit. hære. dicuntur de ſtirpe illius caſatæ & lineę maſculinę, vt per Paulũ & alios in l. Gallus. §. Nunc de lege, ff. de liber. & poſthum. ſicuti etiam reſpectu habendi paragiũ.

¶ Nec etiam obſtat ſi dicatur, q. verba conſtitu. vt de ſucceſſionibus, loquuntur in nepote & patruo, quæ non habet locum in

auunculo & filio sororis, per ea quæ habentur in l. illam. C. de col la. Respondetur enim, quòd illa constitutio non denotat personas, sed denotat tertium gradum, & sic comprehendit omnes personas existentes in tertio gradu, vt declarant glos. & Andre. & alij in d. constitu. & in d. cap. j. §. filius fratris. in tit. Imperat. Lothar.

¶ Secundò respondetur, quòd dato quòd verba constitutionis loquerentur de personis & sic de patruo & nepote, tamen habet locū in auunculo & filio sororis per supradicta, ad intellectū constitutionis Comitibus, quia est eadem rō.

¶ Non obstat quòd dicatur, vita & militia debetur loco legitimæ

56 debitæ iure naturæ, & † legitima non debetur in bonis fratris. Respondetur, quòd non est verum, ꝙ vita & militia sit loco legitimę, nec eius loco subrogatur, nec etiā est legitima debita iure naturæ. Quod non sit legitima probatur.

57 Nam † legitima est quota bonorum & non hæreditatis, vt not. in l. cum à matre. C. de rei vindica. & in l. fi. §. in computatione. C. de iur. delibe. & ita dicitur in l. Gallus. §. ille casus. ff. de libe. & posthu. & probatur in l. ex facto. ff. de hæ-

58 red. institu. per Bar. Sed † vita & militia non est quota bonorum, sed fructuum feudi; vt declarat Andre. in d. constitu. Comitibus.

59 † legitima detrahitur ex bonis testatoris à substantia & corporibus hæreditarijs, non autem de fructibus, vt est expressum in l. scimus. §. repletionem. C. de inoffic. testa. & declarat Bar. in l. in fideicōmissariā. ff. ad Treb. & sic legitima iure naturæ debetur de corporibus & non per computationem fructuum & redituum, vt in d. §. repletionem. Vita verò & militia non deducitur de corporibus feu-

60 di dignitatis: quia † feuda dignitatis sunt indiuidua, vt in c. Imperialem. §. prçterea Ducatus, de prohibi. feud. aliena. per Federic. & soli debetur primogenito, vt in ca. licèt. & ibi Hostien. Ioan. Andre. & alij extra de vot. dixi supra in euidentialibus, & totum feudum Comitatus (vt ibi dixi) est legitima primogeniti, & vita & militia de solis fructibus, vt dicit Andre. in d. constit. Comitibus, item

61 legitima † est perpetua & transit ad hæredes, vt in authen. nouissima, & in corpore vnde sumitur C. de inoffi. testam. sed vita & militia extinguitur cū vita, vt in dicta constitu. Comitibus. Et ex prędictis patet, ꝙ legitima debita iure naturę & vita & militia differūt specie, & quodammodo nihil habent commune, & dissimilia sunt. l. inter. §. sacram. ff. de verborum obli. & in l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acqui. poss. cum similib. item

62 legitima † quæ debetur descendentibus est de iure naturæ, vt est tex. in authen. de hęre. & Fal. in §. j. ibi, tāquam hæc pars eis debeatur secundū ipsam naturā, ęqualis est filijs & nepotibus, iūcto ver. nām,

P vbi

vbi dicit tex. Natura primò curan te præsertim filijs & nepotibus. est tex. in authen. de trien. & semiss.
63 §. j. vbi text. dicit, ꝙ † hæc legitima est debita filijs, sed meta & quantitas huius legitimæ, est de iure ciuili; vt in l. non omnium, ff. de legibus. & dicit Bald. in l. fina. C. de fruct. & lit. expen. & in l. fina. §. ipsum autem. C. de bon. quę liber. & olim erat quarta. l. Papinianus. §. quarta. & §. quoniam autem. C. de inoffi. testamẽ. hodie est triens vel semis, vt in au then. de trient. & semiss. §. j. vita
64 † verò & militia non debetur iure naturæ, sed est introducta à iure ciuili, vt in d. consti. Comitibus. Item est introducta contra legem naturę. vt in d. l. maximum vitiū. cum alijs concordan. supra allega. Et non dicitur vita & militia portio bonorum vel feudi, sed onus, vt dicit And. in loc. superius allega. & in constitu. in aliquibus, & in c. j. §. idem qui dominus. quę sit prim. cau. benefi. amitten. & ad quęcumque vadit feudum, vadit cum onere soluendi vitam & militiam, & dicit etiam Neapoda. in cons. si aliquis. in gl. in verb. tenetur. in fin. vbi allegat literas Regis Roberti, vt poterit videri. Et ex præcedentibus infertur, ꝙ vita & militia non solū non est legitima, debita iure naturę, sed nec eius lo-
65 co subrogata: quia illud † quod subrogatur debet esse simile ei, cu ius loco subrogatur, non autem omnino dissimile, vt in l. Parabolani. cum ibi not. per Bal. C. de sacrosan. eccle. nam quando est dissimile, non sapit naturam eius, vt est casus in l. cū in fundo. §. si fundus. ff. de iur. dot. quem text. allegat Bartol. in l. prima. §. hæc actio in secundo membro distinctionis. ff. si quis testa. liber. esse iuss. fue. & Paulus de Castr. in consil. 225. incip. ista Domina Lisa, nec vita & militia est subrogata loco educationis & alimentorum: quia alimenta non debentur ab auun-
66 culo. Nam † alimenta quæ deben tur iure naturæ, debentur de æqui tate & charitate cōiunctionis sanguinis, & debētur officio iudicis, vt in l. si quis à liberis. per discursū quasi totius legis. ff. de libe. agnoscen. Sed vita & militia debetur iure actionis. i. condictione ex constitutione Comitibus. ergo &c. Itē
67 alimenta † quæ debentur à parentibus descendētibus debentur de iure naturæ, idest quòd ipse instinctus alendi liberos est de iure naturæ, necessitas aūt alendi & compulsio fit officio iudicis de iure ciuili, vt in d. l. si quis à liberis. Et ius ciuile in multis casibus immittit necessitatem præstandi alimenta à parentibus descendentibus, & è contra. Solum enim præstantur in casu necessariæ inopiæ, vt declarat tex. in d. l. si quis à liberis. in §. sed si filius. & in l. alimenta, & in l. fin. ff. eo. & declarat tex. in l. j. §. sed nonnullis. & in §. præterea. ff. de tut. & ratio. distrahen. sed vita & militia

debetur secundogenito etiam ditissimo & iure actionis vt dixi. Ergo vita & militia non est subrogata loco alimentorum, & vt ex supradictis apparet in multis differunt.

¶ Et ex his omnibus concluditur, ꝙ vita & militia, quæ debetur à fratre maiore secundogenitis, nõ est legitima de iure naturę, neque eius loco subrogata, nec etiã sunt alimẽta subrogata loco legitimæ; sed est ius quoddam separatum & deriuatum à supradictis legitima & alimentis, & quædam portio debita loco partis hæreditariæ, vel rei feudalis, in qua iure Longobardorum fratres secundogeniti debebant succedere æqualiter cum primogenitis: & per ius Francorum sunt exclusi, & loco illius est subrogata, ita dicit & not. Andr. in d. consti. Comitibus. in prima lectura, dicens; ꝙ vitã & militia est loco partis hęreditariæ à qua excluditur minor per primogenitum maiorem. Et in alio loco dictę constit. in ij. lectura magna dicit, ꝙ frater maior natu minori nihil præstat, ea vita & militia. Et ex prædictis patet ꝙ primogenitus præstat secundogenitis vitam & militiam, etiam in omni casu: in quo illum excludit, ex quo præstatur sibi loco partis à qua excluditur, sed prædictus Ill. dux montis Dragonis in Comitatu Aliani excludit Dominum Ioannem Frãciscum secundogenitum, qui Lõgobardorum iure in dicto Comitatu Aliani pariter cum eo succedebat loco partis à quo illum excludit, debet pręstare vitam & militiã. Et illud qđ allegatur in contrarium, quòd in hæreditate & successione dicti Comitatus est

68 successio transuersalis, & † de hæreditate transuersali non debetur legitima. Illud est verum in legitima, quæ debetur iure naturæ vel eius loco, quod non est in casu nostro, vt supra est probatum, & cũ ius Francorum sit contra legẽ naturæ, contra legem gentium, contra ius commune Romanorum, contra ius Longobardorum, vt supra in euidentialibus est probatũ, & sic est irrationabile & odiosum, si vult ꝙ in hæreditate transuersali non debeat præstare legitimam, intelligitur de legitima iure naturæ; & non de portione alio iure debita, per ea quæ dicit Bal. in l. omnes populi. in 13. colum. in versic. item si statutum dicit. & in 3. colum. ff. de iustit. & iure, facit text. in l. cum quidam cum concordan. allegat. in gl. ff. de liber. & posthum. & in regul. odia. ff. de regul. iur. pręterea posito (sine præiudicio veritatis) quòd vita & militia esset subrogata loco legitimæ. Adhuc tamen debetur dicto Dño Ioan. Frãcisco. Quia (vt supra dictũ est) ad intellectũ const. Comitibus. In casu naturali, sumus in feudo ascẽdẽtis, & sic pdictus Dux & fratres succedũt dicto Comiti Aliani vt descẽdentes primi inuestiti, ergo debetur

 legiti-

legitima per iura vulgaria, & per superius allegata. Laus Deo.

Ioan.Tho. Minadous.

¶Fuit iudicatum in fauorem mei clientis petentis vitam & militiá, & fuit res mirabilis omnibus.

SVMMARIVM.

1 Fœminæ, quæ nõ admittuntur ad partem, faciunt partem.

2 Arbiter & moderator quilibet est in re sua.

3 Aequitati nil magis congruit, quàm ut quis de re sua disponat ad libitũ.

4 Actus agentium non debent operari vltra eorum intentionem.

5 Paragium est loco legitimæ.

6 Actio personalis datur pro paragio contra fratrem.

7 Exemplis non est iudicandum.

8 Augumentum legitimę filiorum non pro eo, quod est penes filiam, sed pro eo quod remanet in hæreditate.

9 Illatio non fit ex diuersis.

CONSILIVM II.

N liquidatione vitæ & militiæ debitę Reueren. Abbati Caraffæ ex Comitatu Aliani & tertiaria ferri terræ Baroli, dubitari contingit, an portiones sororum quæ fuerunt dotatæ & renunciauerunt omnibus fratribus accrescant omnibus & faciant pinguiorem legitimã, cuius instar vita & militia terminatur: alijs fratribus quibus renunciatum extitit, in qua dubitatione.

1 Posito † q͏̃ fœminæ, quæ non admittuntur ad partem, faciant partem, vt in l.planè.§.si duobus.ff.de lega.j.l.huiusmodi. §. si Titio.eo. tit. & in l.si duobus.ff.de inoffi.testa. vti pars aduersa nõ inficiatur, videtur decidi debere ac posse, q͏̃ earum portio augeat legitimam masculorum. Ita enim tenet Bal. in l.si defunctus. C.de suis & legi. & in l.vnic.C. quando non peten. part.& ibi etiam Ludo. de Ro. videtur sequi Alex.in d.§.si duobus. & Ias.in authen. Nouissima. C.de inoffi. testa. & consuluit Paul. de Cast.in cons.252. secunda part.& consuluerunt Ioan.Pagliaren. de Senis, Griffus de mõte Policiano, Antonius de Rosell. Nell.de S.Geminia. & D.Ioannes de Eugubio, vt refert & consuluit Petr.Philipp. Corne.in cons.197.j.volum. Quæ opinio tanto fortius procedit, q͏̃ in casu nostro ista renunciatio & cessio est expresse facta in beneficium omnium, in quo casu Doct. non loquuntur, sed in simplici exclusione, & simplici renunciatione, propter quod omnino dicendum est, legitimam aliorum crescere, ex illis partibus competentibus fœminis ex earum volunta-
2 te, cum † in re sua quilibet sit moderator & arbiter.l.in re mandata.
3 C.manda.& † nihil magis cõgruit æquitati, q̃ vt de re sua quilibet disponat ad libitum, vt in §.per traditionem. insti. de rer. diuis.cum
4 simil. Et † actus agentium non debẽt operari vltra eorũ intentionẽ,

l.non

l.non omnis.ff.si cert. peta.c.in tel ligentia, de verbor. signifi. & sic prout ipsarum renũciantium voluntates omnibus: non primogenito portiones accrescent.

¶Nec potest in isto casu dici, sorores haberi simpliciter pro mortuis, cum ius earum sit trãslatum in fratres, & in persona earum cõseruatur, licèt quò ad sui vtilitatẽ censeantur mortuæ, vt declarat Alex. & post ipsum Deci. in l. pactum quod dotali. C.de colla. & Neapod. in consuetu. si moriatur. vers. ipsi successores, & ideo earũ portiones non debent ipsis inuitis auferri ab eis quibus iam renunciauerũt.l.id quod nostrum. ff. de regul.iur. sed illa portio seu legitima siue Paragium quod eis competijsset debet diuidi inter omnes, & omnium portiones augere.

¶Nec videtur esse dicendum, ꝙ renunciatio nõ possit hoc operari, quia in iure cautum nõ reperitur, quòd non liceat fęminæ dispone re de paragio, seu quantitate sibi debita vel debenda pro paragio,
5 & in alium transferre: quia † si locò legitimæ, vt concludit Andre. in constitu. in aliquibus: non potest in ea aliquod onus imponi vel restringi. vt in l. quoniam in prioribus. C.de inoffi.testa. & per consequens à virtute renunciationis erit ius quæsitum fratribus in portionibus fœminarum, quod non debet esse inutile. Et prædicta videtur fortius procedere, ex quo talis renunciatio fuit facta in præsentia, & cum voluntate Ill.Principis, qui consensit interuenire, vt vnus, & cæteri fratres cum eo: per quod videtur absq; dubio sibi præiudicasse in eo, in quo forte si bi ius competijsset, iuxta tex.& ibi Andr.in c.j.de eo qui fin. fec.agn. & facit illud quod consuluit Fran. de Are.in cons.3. not. in l.2.§. voluntatem. ff.sol. matri. cum simillib. per quæ omnia posset responderi quibusdam obiectionibus tenentium contrariam opinionem. In quibus, quoniam res agitur corã eminentissimis viris, nõ insisto.

¶Non obstat tamen prædictę renũciationi, ꝙ assensus Regius nõ interuenerit iuxta text. in l.Imperialem.de prohibi.feud.aliena.per Federic.& in constit. Constitutionem diuæ memorię, cum sit facta translatio de persona ad personã, vt pars aduersa innititur. Quoniam ad hoc pluribus modis videtur respõderi posse. Primò, ꝙ istud ius renunciatum non est quid feudale: datur enim ad consequutionem cuiusdam legitimæ seu para
6 gij in quantitate, pro † quo paragio datur actio personalis contra fratrem, secundum Andre. in d. constitu.in aliquibus, & per Neapoda. in consuetu. si qua mulier. in ver. de bonis. & in consuetu. si moriatur. in ver.Paragium. & tradit D. Mathe. in decisio. 162. Si igitur non est quid feudale, nõ vindicat sibi locum dispositio cõstitutionis prædictæ, & quatenus debetur ex feudo nõ per hoc

assensus requiritur in eius translatione de persona ad personã, cum per hoc non commutetur ipsum feudum, nec grauetur plusquam erat. Nec noui aliquid iuducitur in eius grauamen. Est actio ad feudum, quod consideratur in ratione prohibitionis cuiuscunque cõtractus in præallegatis iuribus. Secundò respondetur, quòd si istę sorores fuissent mortuæ. In legitima seu Paragio eis competente in hæreditate eius, de cuius bonis dotatę non fuerunt, vt concludit Andre. in d. consti. In aliquibus, successissent omnes fratres, nõ primogenitus tantum, authen. in success. C. de suis & legi. cum concordan. cum non sit feudum, in quo primogenitus tantum de iure Francorum succedere deberet, nec extinguatur morte, sicuti vita & militia, vt in consti. Comitibus, licèt Paul. in authen. nouissima, videatur tenere, quòd primogenitus succedat. Sed illud potest habere locum, quando tenetur maritare & dotare in hæreditate paterna. Vnde cum casus non euenerit, primogenitus censetur liberatus. Sed aliter proceditur in hoc casu; quia datur loco legitimę etiam ꝙ non nubat, vel quòd sit nupta. Et faciunt dicta per Andre. & Mathe. in consti. in aliquibus, in quęstione si soror non vult maritari, an habeat paragium, sed in proximè successuros, tenet dispositio sine assensu, ut in c. 1. de alienat. feud. paterni. not. in c. 1. per quos fiat inuestitu. & in d. c. primo, de eo qui fin. fec. agna. ergo in casu isto assensus necessarius non fuit. ¶ Non obstat etiam, quòd aliàs cõtra hanc opinionem dicatur iudicatum in causa Magnificorum Nicolaiantonij Caraccioli & fratrum, quam decisionem pars aduersa produxit. Nam † licèt exẽ-
7 plis iudicandum non sit, tamen in casu prædicto soror fuerat maritata & dotata ex paterna hæreditate, & nihil amplius in ea sibi cõpetebat, quod accrescere alijs fratribus potuisset, vel illis renunciari, iuxta text. in l. traditio. cum similib. ff. de acquir. rer. domi. & ideo concludebat Ludouic. de Roma in d. l. vnica. C. quando non
8 peten. part. quòd † pro eo quod est penes filiam non fit augmentum legitimæ masculorum, sed pro eo quod remanet in hęreditate, & ita etiam dicit D. Io. de monte Sperell. in l. pater filium. ff. de inoffi. testa. quem refert Corne. in pręallega. cons. aliàs sequeretur duplici onere grauatum primogenitum, quę omnia in casu de quo agitur penitus cessant: cũ id quod sorores habere debuissent, reperitur in hæreditate, & ab eis consequutum non fuit, sed fratribus
9 renunciatum. Et sic † ex diuersis non fit illatio. vulga. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verbo. obli. Cętera suppleat Religio Dominorum Iudicantium.

Ioan. Thomas Minadous.

¶ Fuit iudicatũ, ꝙ partes deficientium

tium cedant beneficio primogeniti, quantumcunque renunciauerint omnibus.

SVMMARIVM.

1 Extensio nō fit de persona ad personā.
2 Dispositio generalis generaliter operari debet. nisi in res, quæ sunt stricti iuris, nu. 3.
4 Confirmare est simul firmare.
5 Verba priuilegij Principis debent sic intelligi, vt aliquid operentur.
6 Responsum ad interrogata in dubio uidetur.
7 Intellectus ille sequi debet, qui sit contra proferentem.
8 Rūdēdum est p dotibus in ambiguis.
9 Dispositio legis exorbitans extenditur, vbi militat eadem æquitatis ratio.
10 Auct. si qua mulier. loquens in uiro habet locum in socero.
11 Extensio fit in fauorabilibus quātumcunque aliàs stricti iuris de casu ad casum & de persona ad personam.
12 Extensio fieri debet vbi agitur de fauore publico.
13 Ratio expressa in dispositione correctoria extenditur ad casum habentem eandem rationem.
14 Concessio principis largè interpretatur circa ea, quæ sunt expressa.
15 Vasallus donando fit pauperior.
16 Verba priuilegij principis debemus interpretari secundum æquitatem.

CONSILIVM III.

Vod in obligatione feudorum quon. Eccell. Comitissæ Montis auri, facta pro dote Mag. Cassandræ de Capua, Regius assensus, virtute capitulorum ciuitatis Neap. adesse dicatur, ex infrascriptis bene ac clarissimè demonstratur. Et primò assensus in casu isto debet censeri præstitus vigore octaui Capituli, in quo simpliciter & generaliter petitur assensus in rebus obligatis, pro conseruatione & restitutione dotium. Quod Capitulum si est expeditum & formatū, prout infra demōstrabo, assensus inde sequutus est in rem, & non
1 in personam, & † licet de persona ad personam non extenderetur, vt sentit Andre. in l. Imperialem in princ. de prohibi. feud. aliena. per Feder. l. si ità stipulatus §. Grisogonus. ff. de verbor. obliga. de re
2 tamen ad rem, & † in generali dispositione. in omni re vbi eadem disponendi ratio militat debet dispositio & assensus generaliter in omni re æqualiter prouidere. l. ij §. & generaliter. ff. de legat. præstā. l. si quis fundum. in princ. ff. locat. l. quæ fortuitis, in fi. C. de pignor.
3 actio. Et † in his quæ stricti iuris sunt, etiam strictè interpretanda, secundum Roma. in cōsil. 126. & quæ in rem accepta sunt, cum re ipsa extēduntur etiam in statutis, vt per Bar. in l. cunctos populos, colum. 7. & 10. C. de summa trini. & per Roma. in cons. 39. & in legatis conceptis in rem, vt in l. nō solum. §. tale, cum sequent. ff. de liber. leg. & in omni dispositione, vt per Bar. in l. aut qui aliter. §. fin. ff. quod

neque acceperant nomen feudi;
8 Quia † si feudum est beneficium tribuens gaudium capienti &c. Et hoc beneficium erat etiā olim omni tempore, & tamen in istis beneficijs æqualiter succedebant. Procedente tempore, postquam fuerunt cōditæ vrbes & ciuitates, ortæ sunt discordiæ inter ciues, Nam potentiores minus potentes opprimebant, & tunc ciues cęperunt eligere sibi Reges, vt potentiorum conatibus obsisterent, iniuriasq; illorum propulsarent, in hoc Regno pręficiebatur vnus, cui omnes parebant. Nec à principio inter filios Regis de princi-
9 patu oriebatur contentio † quia electione & non successione fiebant, sicuti & hodie videmus in Regno Romanorum. Et hoc fuit introductum exemplo naturæ. Nā
10 † solus vnus est Deus pater vniuersi: videmus etiam in homine.
11 Nam † licèt constet ex coniunctione plurium membrorum, tamen caput principale omnibus, & non habet homo nisi vnicum caput. Si enim plura haberet, monstrum esset. l. non sunt liberi. ff. de stat. homi. cap. quoniam plerisque. de offi. iud. ordina. Et
12 † licèt anima nostra habeat plures potentias, irascibilem, concupiscibilem & rationabilem. Pars illa rationalis principalior est cæteris, & vnus apis principalior cæteris, & omnes gentes sequuntur vnum, septima quæst. prima. capit. in Apibus, & (vt dixi) in toto orbe, Deus omnium factor principaliter. vt ait Philosophus
13 duodecimo Metaphy. Et † quia ars imitatur naturam, ut in §. minorem. institu. de adoptio. populi exemplo naturæ elegerunt sibi Regem vnum, cuius manu omnia gubernantur, vt dicit tex. in l. prima. in princip. ff. de origine iuris, verum quia in electione multæ oriebantur seditiones & & discordiæ, consuetudine introductum est, ut de cætero Rex non electione sed successione fieret in multis partibus mundi. Et
14 † quia Reipublicæ melius per vnum q̃ per plures consulitur. vt est text. in l. secunda. §. deinde quia difficile est. ff. de origi. iur. & hoc est, quod dixit Philosophus, quòd etiam vniuersi nolunt malè disponi, pluralitas principatus non est bona: vnus ergo Princeps. Et hinc videmus, quòd quando tutela est delata pluribus, vni decernitur administratio; &
15 est ratio: quia † [*Segnius expediunt commissa negotia plures*.] vt in l. tertia. ff. de administratio. tuto. Et propterea Roma non potuit sufferre duos Reges, vt in l. fi.
16 ff. de rerum diuisio. Et † hac ratione attenta propter vnionem, quietem & pacem populorum solus primogenitus Regis succedit in Regno, & totum Regnum isto casu est legitima illius primogeniti, vt declarant Hostien. Ioan. Andre. D. Cardi. Ioann. de Lignano, Petrus de Ancha, D. Abbas

bas Canoniſtæ in capit.licèt,extra de vot.& Andre.de Iſer. in conſtitu.dignũ.per rationes, de quibus per Oldra. in conſ. ſuo 94. & hoc approbatum eſt lege Diuina, vt
17 declarat Oldr. in d.conſil. Et † licèt in Regno ſolus primogenitus ſuccederet etiã iure diuino, vt patet Geneſi 25. & 27. c. & ad Hebr. c.12.& per,glo. in c.quàm periculoſum.7.q.j. & declarant Canoni-
18 ſtæ in d.c.licèt. De † iſto etiam iure primogenitus tenebatur præſtare alimenta ſecundogenito, vt dicit Io. Andr.Petr.de Ancharan. & alij Canoniſtæ in d.c.licèt. ſuperuenit poſtea ius ciuile Romanorum.Et de iſto iure filij etiã æqualiter ſuccedebant, vt in d.l. maximum vitium. C. de liber. præter. & in d.authen. de trien. & ſemiſſ. §. hoc nos, & in d. l. lege duodecim tabularum. C. de legit. hære. Poſt receſſum Coſtantini ex vrbe Bizantio, cępit paulatim declinare imperium Romanorum, & in iſta tertia parte Europæ facti ſunt multi Reges,& diuiſæ ſunt iuriſdictiones, & iſti cęperunt ſibi facere Comites, Marchiones & Duces,quos fecerũt ſuos Capitaneos. Et ab iſtis creati ſunt Valuaſores maiores, minores & minimi deinceps, vt patet in c. j. qui feud.dar. poſſ. & in ti.de feudo Marchiæ.& in ti. quis dicatur Dux. Et Paulatim facta eſt decima collatio feu-
19 dorum, & † de iſto iure filij ęqualiter ſuccedebant in feudo,vt in c. primo. de ſucceſſ. feud. & in cap. omnes filij, ſi de feud.fue.controuer. Item nepotes cum patruis pariter admittebantur. vt capitul. primo. §. is vero. de grad. ſucceſſ.
20 in feu. & † quia ſunt diuerſarum ſpetierum, & quędam ſunt feuda regalia,quę habẽt annexam dignitatem, ſicut eſt feudum Comitatus, & in iſtis feudis à principio non dabatur ſucceſſio,ut in c.1.in priñ. de feud. Marchi. & ibi Andre. de Iſer.niſi in inueſtitura feudi fuerit expreſſum, quòd tranſeat ad filios & deſcendentes. In iſtis feudis ſancitum eſt per Federicum Imperatorem, quòd primo genitus ſuccedat, vt in c. Imperialem.§.præterea ducatus, de prohibi.feud.aliena.per Feder.& hoc eſt ſatis conueniens iuri & rationi. Nam Rex quando creat aliquem Comitem & ei dat aliquas terras in feudum Comitatus & apponit pactum, quòd maior natu maſculus præferatur fęminæ & fratribus minoribus,hoc pactum eſt appoſitum rei ipſius concedentis, &
21 † rei ſuæ poteſt vnuſquiſque legem dicere.l.perfecta. C.de dona. quæ ſub modo,& l. cum à ſocero. C.de iur.do.cum ſimilib.facit tex. in l.in re mandata. C. manda. Et cum feudum, (vt ſupra dictum eſt) ſit contractus iuris ciuilis, vt declarat Andre. in prælud. feudo. verſicul. quartò quæritur, & ſequuntur omnes & not. in l. legitima. ff. eodem titul. & Bartol. in l. iuriſgentium. §. Quinimmo. in penult. colum. ff. de

22 pact. ex † conuentione partium iste contractus super feudo Comitatus legem accipit, l.j.§. si conueniat.ff. depositi. Et ex prędictis patet, quòd Rex inuestiendo aliquem de feudo Comitatus cum pacto, quòd succedat primogenitus, & sic apponit pactum rei suę, nullam iniuriam facit secundogenitis: quia non possunt conqueri, ꝙ sit eis aliquid ademptum, licèt possint dicere ꝙ non sit datum,
23 & † dare nemo compellitur, vt in l. donari. ff. de regul. iur. Et ratio
24 † quare feuda dignitatum creata à Regibus & Imperatoribus sunt indiuidua & nō transeunt nisi ad vnum, est ad hoc vt feuda ad principis concedentis seruitium integra remaneant & conseruentur. Ita dicit glo. fi. in d. ca. licèt. Ioan. Andr. Hostien. & omnes canonistæ in d.c. licèt. de vot. & D. Andr. & omnes in d. §. pręterea ducatus. Nam si omnes filij Comitis succederent in feudum Comitatus cor
25 rumperetur: quia † ista feuda sunt indiuidua, ut dicunt præallegati
26 Docto. in d.c. licèt, & † diuisio in indiuiduis non est diuisio sed corruptio & res ad nihilum reduceretur, vt est casus in l. stipulationes non diuiduntur. §. idem puto. ff. de verbor. obliga. vbi dicit Iurecōsultus, ꝙ stipulatio, fossam fodi, insulam ædificari & aliæ similes sunt indiuiduæ, & si diuiduntur corrumpuntur. Ita formaliter dicit litera ibi. Horum diuisio corrumpit stipulationem. Superue-
27 nit † in Regno ius Longobardorum, quo cauetur, vt oēs filij etiā in feudis dignitatis æqualiter succedant & ius est commune per totum Regnum, quo iure viuunt omnes in dubio, vt dicit Andre. de Iser. in constitu. vniuersi. in fi. & in constitu speciale, & in constitu. puritatem, & in cap. j. in princ. de feud. cogn. & stante hoc iure in Regno, feuda redigebantur ad nihilum, & Federicus Imperator in Regno promulgauit duas constitutiones, quibus est cautum, quòd inter viuentes iure Francorum, Masculus primogenitus excludit sexum fęmininum, & fratres natu minores; vt patet in constitutione, vt de successionibus, & in con
28 stitu. in aliquibus. Et † notandū est, quòd vltra montes viguit & viget consuetudo quædam antiqua, quòd primogenitus succedat. De hac consuetudine facit mentionem Alberic. de Rosat. in procem. ff. in §. discipuli, & secundum hanc cōsuetudinem primogenitus in Regno in multis feudis succedebat. Hoc ius consuetudinis feudorum refert Feder. in constitutione prædicta, vt de successionibus, & statuit prout in illis, & dicta constitutio concedit primogenito priuilegium succedendi in feudo Comitatus insolidum exclusis fęminis & exclusis fratribus natu minoribus. Non tamen minores natu excluduntur simpliciter, sed adijcitur onus primogenito, vt det vitam & mili-

tiam secundogenitis, quam à fratre maiore petere possunt & habere absq; timore alicuius repulsæ, vt est text. in consti. Comitibus. §. fi. & ex prædictis omnibus pa-
29 tet quòd † dicta constitutio, vt de successionibus, quæ præfert primogenitum secundogenitis & etiam sexui fœminino, corrigit ius naturale secundarium, corrigit ius gentium secundarium, ius ciuile Romanorum, ius commune feudorum & ius Longobardorum.

¶ Iterum prima facie in casu nostro dicendum, quòd prædictus Illustr. Dux vigore primogenituræ succedés in Comitatu Aliani, exclusis fratrib. non teneatur dare vitam & militiam fratribus exclusis. Quia tex. in d. constitu. Comitibus. In qua videtur esse fundamentum Domini Ioannis Francisci & fratrum, solum loquitur, in fratre maiore excludéte fratres minores à bonis patris communis, & dicit tex. in consti. prædicta in fin. ibi. Militate sibi debitum, absque alicuius repulsæ timore, in bonis patris à fratre maiore petere poterit & habere. Sed Comitatus Aliani non est de bonis patris dicti D. Antonij Ducis, neque dicti D. Ioannis Francisci, sed est de bonis auunculi Eligij, & de bonis auunculi non loquitur cõstitutio.
30 Et † sic cessant verba constitutionis, ergo cessat eius dispositio. l. j. §. si is qui nauem. ff. de exercito. l. si vero. §. de vito. ff. sol. matr. l. seruum. §. non dixit prætor. ff. de acquirenda hæreditate.
31 ¶ Preterea † vita & militia debetur loco legitimæ, vt tenet glo. in d. constitu. Comitibus. & legitima non debetur fratribus ex aliorum transuersalium bonis, ut in l. fratris. C. de inoffi. testa. Sed Comitatus Aliani est de bonis auunculi, qui est lineę transuersalis in 3. gradu. vt in l. iurisconsultus. §. tertio gradu. ff. de gradi. affinita. & in §. tertio gradu. institu. eo. ergo non debetur legitima, nisi in bonis ascendentis.

¶ Sed istis non obstantibus in casu nostro dicẽdum est contrariũ, quòd dictus Ill. Dux tenetur dare vitam & militiam dicto Domino Ioanni Francisco de dicto Comitatu Aliani. Pro quo clarè demonstrando præmittendum est. Et
32 primò probatur. Nam † quando alicui conceditur aliquod ius, seu priuilegium, & illi iuri est annexum aliquod onus, quod acceperat ius sibi competens; siue acceptãdo ius obligatur ad onus annexum: casus est in l. si duo. ff. de acq. hæt. & in §. sed & his. institu. de hær. quali. & diffe. Alter, Postq̃ primus abstinuit, qui immiscuit se, tenetur ad onera, non solum portionis suæ, sed totius hæreditatis, & sic partis etiam abstinẽtis: quia erant annexa, & allegat iuriscõsultus rationem: per hæc verba. Qui enim scit aut scire potuit, illo abstinẽte, se oneribus fore implicitum, ea conditione adire videtur. Et per illum tex. not. Bal. quòd

33 † quando aliquis facit aliquem actum, videtur se astringere legi loquenti de illo actu, & dicit glo. q
34 † ista est fictio, quæ non recipit probationem in contrarium. Ex hoc infert Paul. de Ca. q si aliquis
35 † acceptat priuilegium ciuilitatis in aliquo loco, censetur se obligasse omnibus oneribus ciuium, etiã si ignotaret: quia imputatur sibi, quare non perquisiuit. Et subdit Paul. q ita determinauit Bald. & Petr. in l. quod fauore, in 7. oppo. C. de leg. Et hoc dictum sequitur D. Alex. in l. si Ruffinus. C. de milit. testa. & in consil. 157. in pen. col. & in cons. 103. col. 4. in secundo volu. & idem Paul. in d. l. si Ruffinus. Ita est dicendum in casu nostro. Nam si dicto Duci est concessum ius & priuilegiũ acquirendi feudum Comitatus in solidum, eo ipso quòd acceptat obligatur oneri soluendi vitam & militiam, quæ est onus annexũ feudo. vt in d. cap. alienationis actus.

¶ Nec obstat si dicas, quòd onus non est annexum, nisi quãdo primogenitus acquirit feudum patris. Quia respondetur, vt infra, dum respondebo ad primam rationem allegatam in contrarium.

¶ Secundò hæc conclusio probatur ratione. Nam ratio, quare in feudo dignitatis, quando secundogenitus excluditur à primo, habet habere vitam & militiam, est exclusio filij secundogeniti, vt in d. constitu. Comitibus, in vtraque lectura, secundum Andr. ibi. Sed in casu nostro Dominus Io. Franciscus est exclusus à parte sua à D. fratre maiore, ergo debet habere vitam & militiam, quæ sibi secundogenito datur, loco partis à qua excluditur, non enim voluit Imperator in totum excludere secundogenitum à feudo dignitatis à parte, quæ debebatur sibi omni iure, vt est supra probatum in euidẽtialibus: sed voluit sibi reseruare vitam & militiam, in compensationem exclusionis à tota parte sibi debita. Cum ergo in casu nostro præfatus D. Io. Franciscus sit exclusus, non tamen est exclusus à parte subrogata loco debitæ portionis, quæ est vita & militia.

¶ Nec obstat si dicatur, quòd est exclusus in casu nostro in totum, & similiter quia vita & militia solum est reseruata in bonis paternis. Quia responsio patebit ex infra dicendis. Et si dicatur hæc ratio non est scripta in d. consti. Comitibus. Respondetur, quòd
36 † ex quo nõ allegatur nisi vnica, & illa habetur pro scripta, ut est gloss. communiter approbata in l. quamuis. C. de fideicommiss. & sicut ratio scripta comprehendit omnes casus & personas, in quibus verificatur ratio. Ita comprehendit omnes casus tacita ratio, quæ compræhenditur ex mente
37 statuentium: quia † ratio statuti est anima ipsius, vt dicit Dyn. in c. fin. de regul. iur. lib. 6. & Bald. in l. j. in 7. col. ff. sol. matr. allegat tex. in l.

in l. scire oportet. §. & si maximè. & ibi hoc idem not. Bald. ff. de excusa. tuto. & in l. maximum vitiũ. C. de liber. præterit. Cyn. in l. non dubium. C. de legib. Abb. in c. nihil. extra de electio. & in conf. 75. incipien. Primò est videndũ, quòd
38 † mens & ratio legis nõ differũt, l. credendum. ff. qui pet. tutor. i& dicit Bald. in d. §. si maximè, quòd mens & ratio legis sunt idem, lex caret spiritu, si caret ratione. Et
39 † propterea magis attendimus rationem quàm verba legis: quia mens & ratio sunt sicut animæ, & verba sunt superficies & corpus. Et propterea magis attendimus intellectum rationis quàm vocabula, ista sunt verba elegantissima Bald. in l. si quis seruo. C. de furt. quem refert & sequitur Petr. de Anchara. in repeti. c. Canonum, extra de constitu. & Panormita. in consilijs suis in consil. j. vbi dicit, ꝙ
40 † sicut homo constituitur ex anima & corpore, sic statutum ratione & verbis. Ratio est sicut anima, & verba velut corpus. Et ex hoc
41 infero, quòd † sicut anima præfertur corpori, vt in l. fin. C. de sacrosanct. eccl. sic mens & ratio statuti, quæ sunt anima, præferũtur verbis, quæ sunt velut corpus. Et propterea licèt cessent verba legis & constitutionis, si tamen non cessat mens & ratio, habet locum dispositio constitutionis, & complectitur omnes casus, qui complectuntur sub ratione licèt tacita, quando est vnica, vt dicit Bald. in d. l. maximum vitium. post Iacob. Butri. C. de liber. præter. Nã
42 † ratio est velut genus, qđ prædicatur de qualibet sui spetie, & oẽs species complectitur, vt not. in l. j. ff. si cert. petat. & in l. si quid carũ. §. inter emptum. ff. de leg. 3. & si est generalis ratio, generaliter prædicatur de omni persona, ita dicit Bald. in l. vbi adhuc. in 6. col. vers. quid si dos data socero C. de iur. dot. & in l. de quibus. in 34. col. & 23. in vers. Item notatur, & in versic, quandoque enim plura. Et sub
43 dit, quòd † si statutum loquitur de vno casu vel persona, & ponit rationem generalẽ, loquitur gratia exempli, & ratio generalis comprehendit omnes casus & personas, in quibus verificatur ratio. Hoc idem dicit Petr. & Cyn. in l. iura non in singulis. ff. de legibus. & egregiè Paul. de Cast. in conf. 334. incip. presens casus modicam dubitationem habet, facit gl. in c. primo in ver, Italiæ. de tempo. ordina. lib. 6. facit text. in l. non possunt. ff. de legib. & tex. in l. si quis libellum ibi. Quos rationis identitas connectit, non debet iuris dispositio separare, C. de diuer. rescript. & in l. non solum. §. quin. principalium. ff. de excusa. tuto. Et egregiè facit text. in l. libertum. §. senatus .. in ver. sententia apprehendi. ff. de rit. nupt. sed in casu nostro secundogenito debetur vita & militia, sub illa ratione:
44 quia † succedit loco partis sibi debitæ de iure Longobardorum, à qua

qua est exclusus. Ergo habet locũ etiam in hæreditate Eligij, & sic in comitatu Aliani, quamquam fuerit dicti Eligij auunculi, & per hoc patet responsum ad constitu. Comitibus, quæ loquitur de fratre primogenito excludente secundogenitum à bonis patris. Habet etiam locum in fratre maiore excludente alium à bonis auunculi. Et licèt illa constõ loquatur de bonis paternis, loquitur gratia exem-
45 pli, & † exempla non arctant nec restringunt generalitatem rationis. l. damni infecti. §. Sabinus. cum vulg. ff. de damno infect. corroboratur. Nam si stante statuto,
46 ꝙ † frater excludat sororem dotatam, & sic statutum loquitur in fratre & sorore, vt in constitu. in aliquibus, quæ excludit cum onere dotandi, si tamẽ decedat Auus relicto nepote, ex filio præmortuo & relicta nepte ex alio filio dotata. Nepos excludit fœminas propter masculos, non potest esse nisi gratia conseruandæ agnationis & familiæ, vt eius dignitas seruetur, vt in l. prima. §. pen. & ibi glo. ff. de ventre inspicien. & not. Cynus in l. prima. C. de adulte. & not. Petr. & Cyn. in l. non dubiũ. in vltima col. in vers. Primò quæ-
47 ro, C. de legib. quòd † quando cõstat de mente legis vel ratione, licèt offendere verba, & seruare mẽtem, & dicunt quidam Moder. ꝙ
48 † etiam per rationem non scriptam possumus recedere à verbis legis, facit glo. notabilis in l. tale pactum. §. fin. ff. de pact. quam ibi ponderant Paul. Bál. & Doctõ. & ibi Moder. allegant tex. quem põderant Paul. de Castr. & Alexan. in l. Titius. §. Lucius. ff. de liber. &
49 posthum. ꝙ † licèt in statuto nõ exprimatur ratio, tamen illa est coniecturanda, quæ potest mouere iustos & sapientes conditores
50 statutorum. & † ideo statutum in vno casu censetur statutũ in alio, in quo idem statuissent si fuissent interrogati, vel verisimiliter de eo cogitassent: & quod voluit Bald. in d. l. maximum vitium. Et hanc quęstionem disputauit & determinauit Iacob. de Are. quem refert & sequitur Io. Andr. in addi. Specul. in tit. de success. ab intesta. in prima car. vers. est sciendum, vbi concludit, ꝙ licèt statutum loquatur in fratre primi gradus, extenditur etiam ad eum qui est in secundo gradu, vt in l. iurisconsf. §. secundo gradu. ff. de gradi. affi. habet etiam locum in fratre patruele qui est 4. gradus. vt in §. quarto gradu. institu. de gradi. & in d. l. iurisconsultus. §. quarto gradu: quia in eo militat tacita ratio statuti de quã supra, & sic verificatur mens statuti, & verba non deficiũt, vt ibi per eum quem sequitur Bald. in l. scimus. in princ. in 7. quæstione. C. de inoffi. test. ita in casu nostro. Nam licèt verba constitutionis loquantur de vna persona, tamen comprehenditur alia, in qua est eadem ratio per supradicta. Quòd sit eadem ratio patebit infra, &

in

in qua etiam verba non deficiunt vt patebit ex infra dicendis. Vltimò de hoc videtur casus in d. cõstitu. Comitibus Intelligendo ꝙ illa verba in bonis patris, posita in constitutione, ponuntur non solum pro patre, sed ꝓ auo & omni alio ascendente, vt est tex. in l. iurisconsultus. §. parentes. ff. de gradi. & in l. iusta. de verbor. signi. faciũt nota. per Bar. in l. liberorum. §. fi. ff. eo. facit tex. iuncta glos. cum ibi not. per Canonistas in ca.... de verbo. signi. vel dicas de bonis patris, idest de feudo quod fuit communis ascendentis: hoc expressè firmat glos. in d. constitu. vt de successionib. in ver. vel quolibet alio titulo, in ver. feudum non paternum antiquum, &c. per tex. in ca. j. §. his non. in tit. de grad. succ. in feu. Bal. in authen. defuncto. C. ad Tertull. Alex. in cons. 39. incip. quoniam abundè, in primo vol. & in 2. in quinto volum. in prima col. & in consil. 26. in 3. col.

51 & † sic ibi verbum patris, non significat genitorem tantum sed significat ascendentem, qui fuit stipes communis agnationis. Et hoc modo intelligendo, est ibi casus, ꝙ si frater maior succedit in bonis, idest in feudo, quod fuit communis ascendentis patris debet dare vitam & militiam fratribus secundogenitis, siue sit pater, siue sit auus, siue proauus & deinceps. Et secundum istum intellectum, quem sequuntur ibi Docto. communiter, est ibi casus quęstionis

52 nostræ, quòd † frater maior succedens in feudo antiquo & paterno tenetur dare vitam & militiam secundogenitis.

¶Non obstat si dicatur, ꝙ ex quo feudum dicti comitatus peruenit ad Eligium auunculum, & sic dicatur feudum transuersalis & non ascendentis. Huic difficultati respondet Andre. de Iser. in c. j. §. filius fratris. in 4. col. in tit. Imperator Lotha. & gloss. & Andr. de Iser. in d. constit. vt de successionibus. in versic. idem apparet, in illo ar-

53 ticulo. An † sicut nepos succedit patruo, ita patruus, qui est in linea ascendenti transuersali & coniunctus nepoti, vt est tex. iuncta glos. in §. tertio gradu, in verb. Ex trãsuerso & in §. quarto gradu, in verbo patruus, insti. de gradi. conclu dit Andre. post glos. ꝙ sic. Et mouetur ratione: quia licèt patruus sit in linea ascendenti transuersali, quando succedit nepoti, nõ succedit sub illa consideratione, ꝙ est ascendens nepotis, neque quòd sit feudum nepotis, sed tanquam persona compræhensa in inuestitura primi acquirentis, & quò ad personam primi acquirentis. Patruus est de linea descendente & comprehensus in inuestitura, & subducta persona nepotis de medio, & sic sublato impedimento succedit in feudo primi acquirentis, & iudicantur bona ascẽdentis per iura & rationes de quibus in locis prædictis, per glo. Andre. & alios, & dicit vnum bonum verbũ

Franciscus

auunculo & filio sororis, per ea quæ habentur in l.illam. C.de col la. Respondetur enim, quòd illa constitutio non denotat personas, sed denotat tertium gradum, & sic compræhendit omnes personas existentes in tertio gradu, vt declarant glos. & Andre. & alij in d.constitu. & in d.cap.j.§. filius fratris.in tit.Imperat. Lothar.

¶ Secundò respondetur, quòd dato quòd verba constitutionis loquerentur de personis & sic de patruo & nepote, tamen habet locũ in auunculo & filio sororis per supradicta, ad intellectũ constitutionis Comitibus, quia est eadem rõ.

¶ Non obstat quòd dicatur, vita & militia debetur loco legitimæ
56 debitæ iure naturæ, & † legitima non debetur in bonis fratris. Respondetur, quòd non est verum, ꝙ vita & militia sit loco legitimę, nec eius loco subrogatur, nec etiã est legitima debita iure naturæ. Quod non sit legitima probatur.
57 Nam † legitima est quota bonorum & non hæreditatis, vt not. in l. cum à matre. C. de rei vindica. & in l.fi.§. in computatione.C. de iur. delibe. & ita dicitur in l. Gallus.§.ille casus.ff.de libe.& posthu. & probatur in l.ex facto.ff.de hæ-
58 red. institu. per Bar. Sed † vita & militia non est quota bonorum sed fructuum feudi, vt declarat Andre. in d. constitu.Comitibus.
59 † legitima detrahitur ex bonis testatoris à substantia & corporibus hæreditarijs, non autem de fructibus, vt est expressum in l. scimus. §.repletionem. C. de inoffic.testa. & declarat Bar.in l. in fideicõmissariã.ff.ad Treb.& sic legitima iure naturæ debetur de corporibus & non per computationem fructuum & redituum, vt in d. §. repletionem. Vita verò & militia non deducitur de corporibus feu-
60 di dignitatis: quia † feuda dignitatis sunt indiuidua, vt in c.Imperialem. §. prętereà Ducatus, de prohibi.feud.aliena. per Federic. & soli debetur primogenito, vt in ca. licèt. & ibi Hostien. Ioan. Andre. & alij extra de vot. dixi supra in euidentialibus, & totum feudum Comitatus (vt ibi dixi) est legitima primogeniti, & vita & militia de solis fructibus, vt dicit Andre.in d. constit. Comitibus, item
61 legitima † est perpetua & transit ad hæredes, vt in authen. nouissima, & in corpore vnde sumitur C. de inoffi. testam. sed vita & militia extinguitur cũ vita, vt in dicta constitu. Comitibus. Et ex prędictis patet, ꝙ legitima debita iure naturę & vita & militia differũt specie, & quodammodo nihil habent commune, & dissimilia sunt. l. inter. §.sacram. ff. de verborum obli.& in l.naturaliter.§. nihil cõe. ff.de acqui.poss.cum similib. item
62 legitima † quæ debetur descendentibus est de iure naturæ, vt est tex.in authen.de hęre.& Fal.in §.j. ibi, tãquam hæc pars eis debeatur secundũ ipsam naturã, ęqualis est filijs & nepotibus, iũcto ver.nãm,

ybi dicit tex. Natura primò curante præsertim filijs & nepotibus. est tex. in authen. de trien. & semiss.
63 §. j. vbi text. dicit, quod † hæc legitima est debita filijs, sed meta & quantitas huius legitimæ, est de iure ciuili, vt in l. non omnium, ff. de legibus. & dicit Bald. in l. fina. C. de fruct. & lit. expen. & in l. fina. §. ipsum autem. C. de bon. quę liber. & olim erat quarta l. Papinianus. §. quarta. & §. quoniam autem. C. de inoffi. testam. hodie est triens vel semis, vt in auth. de trient. & semiss. §. j. vita
64 † verò & militia non debetur iure naturæ, sed est introducta à iure ciuili, vt in d. consti. Comitibus. Item est introducta contra legem naturę. vt in d. l. maximum vitiũ. cum alijs concordan. supra allega. Et non dicitur vita & militia portio bonorum vel feudi, sed onus, vt dicit And. in loc. superius allega. & in constitu. in aliquibus, & in c. j. §. idem qui dominus. quę sit prim. cau. benefi. amitten. & ad quęcumque vadit feudum, vadit cum onere soluendi vitam & militiam, & dicit etiam Neapoda. in cons. si aliquis. in gl. in verb. tenetur. in fin. vbi allegat literas Regis Roberti, vt poterit videri. Et ex præcedentibus infertur, quod vita & militia non solũ non est legitima, debita iure naturę, sed nec eius lo-
65 co subrogata: quia illud † quod subrogatur debet esse simile ei, cuius loco subrogatur, non autem omnino dissimile, vt in l. Parabolani. cum ibi not. per Bal. C. de sacrosan. eccle. nam quando est dissimile, non sapit naturam eius, vt est casus in l. cũ in fundo. §. si fundus. ff. de iur. dot. quem text. allegat Bartol. in l. prima. §. hæc actio in secundo membro distinctionis. ff. si quis testa. liber. esse iuss. fue. & Paulus de Castr. in consil. 225. incip. ista Domina Lisa, nec vita & militia est subrogata loco educationis & alimentorum: quia alimenta non debentur ab auun-
66 culo. Nam † alimenta quæ debentur iure naturæ, debentur de æquitate & charitate cõiunctionis sanguinis, & debẽtur officio iudicis, vt in l. si quis à liberis. per discursũ quasi totius legis. ff. de libe. agnoscen. Sed vita & militia debetur iure actionis. i. condictione ex constitutione Comitibus. ergo &c. Itẽ
67 alimenta † quæ debentur à parentibus descendẽtibus, debentur de iure naturæ, idest quòd ipse instinctus alendi liberos est de iure naturæ, necessitas aũt alendi & compulsio fit officio iudicis de iure ciuili, vt in d. l. si quis à liberis. Et ius ciuile in multis casibus immittit necessitatem præstandi alimenta à parentibus descendentibus, & è contra. Solum enim præstantur in casu necessariæ inopiæ, vt declarat tex. in d. l. si quis à liberis. in §. sed si filius. & in l. alimenta, & in l. fin. ff. eo. & declarat tex. in l. j. §. sed nonnullis. & in §. præterea. ff. de tut. & ratio. distrahen. sed vita & militia

debetur

debetur secundogenito etiam ditissimo & iure actionis vt dixi. Ergo vita & militia non est subrogata loco alimentorum, & vt ex supradictis apparet in multis differunt.

¶ Et ex his omnibus concluditur, ꝙ vita & militia, quæ debetur à fratre maiore secundogenitis, nõ est legitima de iure naturę, neque eius loco subrogata, nec etiã sunt alimẽta subrogata loco legitimæ; sed est ius quoddam separatum & deriuatum à supradictis legitima & alimentis, & quædam portio debita loco partis hæreditariæ, vel rei feudalis, in qua iure Longobardorum fratres secundogeniti debebant succedere æqualiter cum primogenitis: & per ius Francorum sunt exclusi, & loco illius est subrogata, ita dicit & not. Andr. in d. consti. Comitibus. in prima lectura, dicens; ꝙ vita & militia est loco partis hęreditariæ à qua excluditur minor per primogenitum maiorem. Et in alio loco dictę constit. in ij. lectura magna dicit, ꝙ frater maior natu minori nihil præstat, ea vita & militia. Et ex prædictis patet ꝙ primogenitus præstat secundogenitis vitam & militiam, etiam in omni casu: in quo illum excludit, ex quo præstatur sibi loco partis à qua excluditur, sed prædictus Ill. dux montis Dragonis in Comitatu Aliani excludit Dominum Ioannem Frãciscum secundogenitum, qui Lõgobardorum iure in dicto Comitatu Aliani pariter cum eo succedebat loco partis à quo illum excludit, debet pręstare vitam & militiã. Et illud qđ allegatur in contrarium, quòd in hæreditate & successione dicti Comitatus est
68 successio transuersalis, & † de hæreditate transuersali non debetur legitima. Illud est verum in legitima, quæ debetur iure naturæ vel eius loco, quod non est in casu nostro, vt supra est probatum, & cũ ius Francorum sit contra legẽ naturæ, contra legem gentium, contra ius commune Romanorum, contra ius Longobardorum, vt supra in euidentialibus est probatũ, & sic est irrationabile & odiosum, si vult ꝙ in hæreditate transuersali non debeat præstare legitimam, intelligitur de legitima iure naturæ; & non de portione alio iure debita, per ea quæ dicit Bal. in l. omnes populi. in 13. colum. in versic. item si statutum dicit. & in 3. colum. ff. de iustit. & iure, facit text. in l. cum quidam cum concordan. allegat. in gl. ff. de liber. & posthum. & in regul. odia. ff. de regul. iur. pręterea posito (sine præiudicio veritatis) quòd vita & militia esset subrogata loco legitimæ. Adhuc tamen debetur dicto Dño Ioan. Frãcisco. Quia (vt supra dictũ est) ad intellectũ const. Comitibus. In casu naturali, sumus in feudo ascẽdẽtis, & sic pdictus Dux & fratres succedũt dicto Comiti Aliani vt descendentes primi inuestiti, ergo debetur

P 2 legiti-

legitima per iura vulgaria, & per superius allegata. Laus Deo.

Ioan.Tho. Minadous.

¶Fuit iudicatum in fauorem mei clientis petentis vitam & militiá, & fuit res mirabilis omnibus.

SVMMARIVM.

1 Fœminæ, quæ nõ admittuntur ad partem, faciunt partem.

2 Arbiter & moderator quilibet est in re sua.

3 Aequitati nil magis congruit, quàm ut quis de re sua disponat ad libitũ.

4 Actus agentium non debent operari ultra eorum intentionem.

5 Paragium est loco legitimæ.

6 Actio personalis datur pro paragio contra fratrem.

7 Exemplis non est iudicandum.

8 Augmentum legitimę filiorum non pro eo, quod est penes filiam, sed pro eo quod remanet in hæreditate.

9 Jllatio non fit ex diuersis.

CONSILIVM II.

IN liquidatione vitæ & militiæ debitę Reueren. Abbati Caraffæ ex Comitatu Aliani & tertiaria ferri terræ Baroli, dubitari contingit, an portiones sororum quæ fuerunt dotatæ & renunciauerunt omnibus fratribus accrescant omnibus & faciant pinguiorem legitimã; cuius instar vita & militia terminatur: alijs fratribus quibus renunciatum extitit, in qua dubitatione,

1 Posito † ꝙ fœminæ, quæ non admittuntur ad partem, faciant partem, vt in l.planè.§.si duobus.ff.de lega.j. l.huiusmodi. §. si Titio.eo. tit. & in l.si duobus.ff.de inoffi.testa. vti pars aduersa nõ inficiatur, videtur decidi debere ac posse, ꝙ earum portio augeat legitimam masculorum. Ita enim tenet Bal. in l.si defunctus. C.de suis & legi. & in l.vnic.C. quando non peten. part.& ibi etiam Ludo. de Ro. videtur sequi Alex.in d.§.si duobus. & Ias.in authen. Nouissima. C.de inoffi. testa. & consuluit Paul. de Cast.in cons.252.secunda part.& consuluerunt Ioan.Pagliaren. de Senis, Griffus de mõte Policiano, Antonius de Rosell. Nell.de S.Geminia. & D.Ioannes de Eugubio, vt refert & consuluit Petr.Philipp. Corne.in cons.197.j.volum. Quæ opinio tanto fortius procedit, ꝙ in casu nostro ista renunciatio & cessio est expressè facta in beneficium omnium, in quo casu Doct. non loquuntur, sed in simplici exclusione, & simplici renunciatione, propter quod omnino dicendum est, legitimam aliorum crescere, ex illis partibus competentibus fœminis ex earum volunta-

2 te, cum † in re sua quilibet sit moderator & arbiter.l.in re mandata.

3 C.manda.& † nihil magis cõgruit æquitati, q̃ vt de re sua quilibet disponat ad libitum, vt in §.per traditionem. insti. de rer. diuis.cum

4 simil.Et † actus agentium non debẽt operari vltra eorũ intentionẽ; l.non

l.non omnis.ff.si cert. peta.c.intel ligentia, de verbor. signifi. & sic prout ipsarum renũciantium voluntates omnibus: non primogenito portiones accrescent.

¶Nec potest in isto casu dici, sorores haberi simpliciter pro mortuis, cum ius earum sit trãslatum in fratres, & in persona earum cõseruatur, licèt quò ad sui vtilitatẽ censeantur mortuæ, vt declarat Alex. & post ipsum Deci. in l. pactum quod dotali. C.de colla. & Neapod. in consuetu.si moriatur. vers. ipsi successores, & ideo earũ portiones non debent ipsis inuitis auferri ab eis quibus iam renunciauerũt.l.id quod nostrum. ff. de regul.iur.sed illa portio seu legitima siue Paragium quod eis competijsset debet diuidi inter omnes, & omnium portiones augere.

¶Nec videtur esse dicendum, ꝙ renunciatio nõ possit hoc operari, quia in iure cautum nõ reperitur, quòd non liceat fœminæ dispone re de paragio, seu quantitate sibi debita vel debenda pro paragio,

5 & in alium transferre: quia † si locò legitimæ, vt concludit Andre. in constitu. in aliquibus: non potest in ea aliquod onus imponi vel restringi. vt in l. quoniam in prioribus. C.de inoffi.testa. & per consequens à virtute renunciationis erit ius quæsitum fratribus in portionibus fœminarum, quod non debet esse inutile. Et prædicta videtur fortius procedere, ex quo talis renunciatio fuit facta in præsentia, & cum voluntate Ill.Principis, qui consensit interuenire, vt vnus, & cæteri fratres cum eo: per quod videtur absq; dubio sibi præiudicasse in eo, in quo forte si bi ius competijsset, iuxta tex.& ibi Andr.in c.j.de eo qui fin. sec.agn. & facit illud quod consuluit Fran. de Are.in cons.3. not. in l.2.§. voluntatem. ff.sol. matri. cum simi lib. per quæ omnia posset responderi quibusdam obiectionibus tenentium contrariam opinionem. In quibus, quoniam res agitur corã eminentissimis viris, nõ insisto.

¶Non obstat tamen prædictę renũciationi, ꝙ assensus Regius nõ interuenerit iuxta text. in l.Imperialem.de prohibi.feud.aliena.per Federic.& in constit. Constitutionem diuæ memorię, cum sit facta translatio de persona ad personã, vt pars aduersa innititur. Quoniam ad hoc pluribus modis videtur respõderi posse. Primò, ꝙ istud ius renunciatum non est quid feudale: datur enim ad consequutionem cuiusdam legitimæ seu para

6 gij in quantitate, pro † quo paragio datur actio personalis contra fratrem, secundum Andre. in d. constitu.in aliquibus, & per Neapoda. in consuetu. si qua mulier. in ver. de bonis. & in consuetu. si moriatur. in ver.Paragium. & tradit D. Mathe. in decisio. 162. Si igitur non est quid feudale, nõ vindicat sibi locum dispositio cõstitutionis prædictæ, & quatenus debetur ex feudo nõ per hoc

assensus requiritur in eius translatione de persona ad personā, cum per hoc non commutetur ipsum feudum, nec grauetur plusquam erat. Nec noui aliquid inducitur in eius grauamen. Est actio ad feudum, quod consideratur in ratione prohibitionis cuiuscunque cōtractus in præallegatis iuribus. Secundò respondetur, quòd si istę sorores fuissent mortuæ. In legitima seu Paragio eis competente in hæreditate eius, de cuius bonis dotatę non fuerunt, vt concludit Andre. in d. consti. In aliquibus, successissent omnes fratres, nō primo genitus tantum, authen. in succes. C. de suis & legi. cum concordan. cum non sit feudum, in quo primogenitus tantum de iure Francorum succedere deberet, nec extinguatur morte, sicuti vita & militia, vt in consti. Comitibus, licèt Paul. in authen. nouissima videatur tenere, quòd primogenitus succedat. Sed illud potest habere locum, quando tenetur maritare & dotare in hæreditate paterna. Vnde cum casus non euenerit, primogenitus censetur liberatus. Sed aliter proceditur in hoc casu; quia datur loco legitimę etiam ꝙ non nubat, vel quòd sit nupta. Et faciunt dicta per Andre. & Mathe. in consti. in aliquibus, in quęstione si soror non vult maritari, an habeat paragium, sed in proximè successuros, tenet dispositio sine assensu, ut in c. 1. de alienat. feud. paterni. not. in c. 1. per quos fiat inuestitu. & in d. c. primo, de eo qui fin. fec. agna. ergo in casu isto assensus necessarius non fuit.

¶ Non obstat etiam, quòd aliàs cōtra hanc opinionem dicatur iudicatum in causa Magnificorum Nicolaiantonij Caraccioli & fratrum, quam decisionem pars aduersa produxit.
7 Nam † licèt exēplis iudicandum non sit, tamen in casu prædicto soror fuerat maritata & dotata ex paterna hæreditate, & nihil amplius in ea sibi cōpetebat, quod accrescere alijs fratribus potuisset, vel illis renunciari, iuxta text. in l. traditio. cum similib. ff. de acquir. rer. domi. & ideo concludebat Ludouic. de Roma in d. l. vnica. C. quando non
8 peten. part. quòd † pro eo quod est penes filiam non fit augmentum legitimæ masculorum, sed pro eo quod remanet in hęreditate, & ita etiam dicit D. Io. de monte Spetell. in l. pater filium. ff. de inoffi. testa. quem refert Corne. in pręallega. cons. aliàs sequeretur duplici onere grauatum primogenitum, quę omnia in casu de quo agitur penitus cessant: cū id quod sorores habere debuissent, reperitur in hæreditate, & ab eis consequutum non fuit, sed fratribus
9 renunciatum. Et sic † ex diuersis non fit illatio. vulga. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verbo. obli. Cętera suppleat Religio Dominorum Iudicantium.

Ioan. Thomas Minadous.

¶ Fuit iudicatū, ꝙ partes deficientium

tium cedant beneficio primogeniti, quantumcunque renunciauerint omnibus.

SVMMARIVM.

1 Extensio nō fit de persona ad personā.
2 Dispositio generalis generaliter operari debet. nisi in res, quæ sunt stricti iuris. nu. 3.
4 Confirmare est simul firmare.
5 Verba priuilegij Principis debent sic intelligi, vt aliquid operentur.
6 Responsum ad interrogata in dubio ui detur.
7 Intellectus ille sequi debet, qui fit contra proferentem.
8 Rñdēdum est p dotibus in ambiguis.
9 Dispositio legis exorbitans extenditur, vbi militat eadem æquitatis ratio.
10 Auct. si qua mulier. loquens in uiro habet locum in socero.
11 Extensio fit in fauorabilibus quātumcunque aliàs stricti iuris de casu ad casum & de persona ad personam.
12 Extensio fieri debet vbi agitur de fauore publico.
13 Ratio expressa in dispositione correctoria extenditur ad casum habentem eandem rationem.
14 Concessio principis largè interpretatur circa ea, quæ sunt expressa.
15 Vasallus donando fit pauperior.
16 Verba priuilegij principis debemus interpretari secundum æquitatem.

CONSILIVM III.

Vod in obligatione feudorum quon. Eccell. Comitissæ Montis auri, facta pro dote Mag. Cassandræ de Capua, Regius assensus, virtute capitulorum ciuitatis Neap. adesse dicatur, ex infrascriptis bene ac clarissimè demonstratur. Et primò assensus in casu isto debet cēseri præstitus vigore octaui Capituli, in quo simpliciter & generaliter petitur assensus in rebus obligatis, pro conseruatione & restitutione dotium. Quod Capitulum si est expeditum & formatū, prout infra demōstrabo, assensus inde sequutus est in rem, & non
1 in personam, & † licet de persona ad personam non extenderetur, vt sentit Andre. in l. Imperialem in princ. de prohibi. feud. alienat. per Feder. l. si ità stipulatus §. Grisogonus. ff. de verbor. obliga. de re
2 tamen ad rem, & † in generali dispositione. in omni re vbi eadem disponendi ratio militat debet dispositio & assensus generaliter in omni re æqualiter prouidere. l. 1. §. & generaliter. ff. de legat. præstā. l. si quis fundum. in princ. ff. locat. l. quæ fortuitis, in fi. C. de pignor.
3 actio. Et † in his quæ stricti iuris sunt, etiam strictè interpretanda, secundum Roma. in cōsil. 126. & quæ in rem accepta sunt, cum re ipsa extēduntur etiam in statutis, vt per Bar. in l. cunctos populos, colum. 7. & 10. C. de summa trinit. & per Roma. in cons. 39. & in legatis conceptis in rem, vt in l. nō solum. §. tale, cum sequent. ff. de liber. leg. & in omni dispositione, vt per Bar. in l. aut qui aliter. §. fin. ff. quod

ff. quod ui aut clam. l. hæc verba. ff. de adult. ideo assensus præstitus super obligatione seu bonis obligatis per conseruatione & restitutione dotium, habere debet locũ, tã si bona feudalia sint viri, quàm cuiuscumque alterius, cui incumbat obligatio conseruandi & restituendi, cum sit generalis in rem, assensus præstitus, sine personarũ vel rerum differentia. Quòd autẽ illud capitulum censeatur firmatum & concessum, apparet ex illa decretatione hoc modo videlicet. Regia Maiestas confirmat decretationes super supplicatis in prædictis alijs capitulis concessis. Con-
4 firmare † enim est simul firmare, vt not. Abb. in c. dudũ. de decim. in gloss. in ver. confirmari. Sequitur Alex. in cons. 122. col. pen. li. 4. Bal. in l. falsus. col. 2. C. de furt. Deci. in rubri. de confirma. vtil. vel inutil. 3. colum. Simul igitur firmat decretationes in alijs capitulis concessis super supradictis. Quasi diceret, quòd in alijs capitulis concessis decreuerat, confirmat super supplicatis, scilicet, vt in omnibus idem prouisum & firmatum sit. Sed in alijs placet Regiæ Maiestati quò ad eius beneplacitum: & quò ad obligationes verè factas. Ergo similiter & in isto cap. Et ideo communiter interpretatur, quòd non habeat locum in antefato, quia decretationes tractæ ad istud capitulum, videntur se restringere ad dotes, & ita intelligendo istam decretationem istius octaui capituli, cessat omnis difficultas. Si verò aliter forte consideraretur, quòd illa verba cõfirmant decretationes super supplicatis, & quòd debeant intelligi. i. super his quę supplicantur in alijs capitulis concessis, & sic quò ad ea tantum quę sunt concessa, & nõ non vltra confirmantur decretationes aliàs factæ. Vnde cum in alijs capitulis non ita generaliter, sed in bonis obligatis per viros loquantur & fiat concessiõ. Ergo ad hũc casum illud octauum capitulum locum habere non poterit.

¶ Ad hoc bene respondetur, quòd talis interpretatio admitti non debet, cum ista confirmatio decretationum nihil operaretur, quod esse non debet. l. si quando, iuncta gloss. prima. C. de inoffi. test.
5 vbi † verba priuilegij Principis debent sic intelligi, vt aliquid operentur, & non sint frustratoria etiam in statutis, vt per Bart. in l. quarta. §. prætor ait. in 3. col. ff. de damn. infect. Ias. & Moder. in l. fi. ff. si cert. peta. Præterea & secun-
6 dò, in † dubio videtur respõsum ad interrogata, firmando non negando, vt in §. præterea, institu. de inutil. stipula. glo. in l. j. §. si quis simpliciter, in ver. responderit. ff. de verbor. obliga. Sed ita intelligendo non esset responsum ad interrogata prout interrogatur, & sunt negata quæ petuntur, nõ firmata, ideo talis interpretatio non
7 est facienda. Pręterea † stante duplici intellectu, quem assignare possumus

possumus ad illam decretationẽ, cum sequi debemus qui sit contra proferẽtem.l.veteribus. ff.de pact. maximè cum Principe, vt not. in l. fi. ibi Ias.in 6. col.in medio. ff. de constitu. princip. Quartò & vltimò, hic secundus intellectus est contra tex.in l.in ambiguis. ff. de
8 regul.iur. ꝙ † in ambiguis respondendum est pro dotibus, facit tex. in l.fi.C.de dot.promissi. l. si ego. §.si res.ff.de iur. dot. l.si conuenerit.ff.de pact. dota. cum simil. sed iste intellectus est contra dotes, ergo non est sequendus. Sed tenendum est, ꝙ illud capitulum sit cõfirmatũ & concessum secundum decretationes factas in alijs capitulis antea concessis, vt sit generaliter præstitus assensus ad beneplacitum Regiæ Maiestatis & quò ad dotes veras.

¶ Secundò principaliter, quòd assensus intelligatur præstitus per septimum capitulum etiam ꝙ in eo dicatur de obligatione bonorum feudalium suorum virorum. Apertè probatur ex eo, quod naturaliter decidit glos.& Bar. in l.si constante.in ver.mariti.ff.sol.ma-
9 tri. Quòd † dispositio illius legis licèt exorbitans & contra regulas iuris communis & strictè interpretanda, tamen extenditur de viro ad socerum, vt contra ipsum detur actio de dote constante matrimonio; quia in vtroque militat eadem ratio æquitatis & fauoris dotis pro dote conseruanda & retinenda. Idem etiam tenet gl. & Angel. in §. illud. & ibi Iacob. de Beluis. in authen. de æqualitat. dot.glo.& ibi Cyn. & alij in l. vbi adhuc. C. de iure dot. & sequitur Ias. qui dicit hanc esse communẽ opinionem, in d.l.si constante. Et per hoc dixit notabiliter Bal. & Salyce. in authen. si qua mulier. C.
10 ad Velleian. quòd † dispositio illius authen. quæ est correctoria loquens in viro habet locum in socero, ratione identitatis fauoris.
11 Nam † in fauorabilibus quantũcumque aliàs stricti iuris sint, debet fieri extẽsio de casu ad casum & de persona ad personam. l.hoc modo, in fi. ff.de condi.& demonstra.glos.in l.illud.in fin. C.de sacrosanct. eccles. Et tanto fortius prædicta procedunt, quòd circa ea quæ concernunt dotem, & eius restitutionem à lege fit æquiparatio viri ad socerum l.rei iudicatæ. §.fin.ff.solut.matr.l.diuortio. §.interdum. in fin. eo.tit. cum igitur in casu istius assensus respectu socerus militet eadem ratio fauoris & æquitatis, quæ militat in viro, licèt loquatur de obligatione facta à viris, nihilominus comprehẽdit obligationem factam à Socru.

¶ Tertiò principaliter adducitur, ꝙ talis præstatio assensus pro dotibus mulierũ est fauor publicus tam respectu ipsarum, quàm respe-
12 ctũ totius vniuersitatis supplicantis. Sed † vbi agitur de fauore publico, & sumus in fauorabilibus publicè etiam in exorbitantibus à iure communi & correctorijs, & in

in strictè interpretandis debet fieri extensio quantum ratio fauoris extēditur, Bar. in l. quemadmodū. C. de agric. & cēsit. li. 10. l. ij. §. exercitoria. ff. de infam. Roma. in cōs. 105. incip. viso themate, etiam si secundariò sit fauor publicus secundum Paul. de Castr. in consil. 28. incip. viso puncto, col. 3. ergo & hoc casu fiet extensio ad obligationem factam à socru, ad quam extenditur ratio fauoris, quæ militat in dispositione facta de viro. 11

¶ Quartò & vltimò pro hac opinione adducitur, quòd † ratio expressa in dispositione quantumcumque correctoria extēdit dispositionem ad casum habentē identitatem rationis expressæ: ita Bal. in authen. quas actiones. col. 2. C. de sacrosanct. eccle. Paul. in l. quāuis. C. de fideicommiss. Cuma. per illum text. in l. cum mulier. ff. sol. matr. l. his solis. C. de reuocan. dona. & idem est si ratio est vnica, nam pro expressa habetur, glos. in d. l. quamuis. C. de fideicommis. Bal. in d. l. maximum vitium. C. de liber. præter. Sed in his capitulis ratio est expressa pro conseruatione & restitutione dotium, & sic ne remaneant indotatæ, & si non exprimatur, haberi debet pro expresso, quæ etiam habet locum in socero recipiente dotem. Ergo & in eo locum habebit prouisio & præstatio assensus.

13

¶ Nec prędictis obstat illud, quod dicit Andre. in d. c. primo. de prohibi. feud. aliena. colum. ij. quòd

14 † concessio Principis largè interpretatur circa ea, quæ sunt expressa, vt in d. l. fi. ff. de constitu. princip. l. si quando. C. de bon. vacan. lib. 10. & ideo si assensus fit de vendendo Titio, non valet venditio facta Alenio, vel si consentit vendere & vasallus donat. Nā ad hæc respondetur, quòd ea procedunt ex quo alia ratio est in vno quàm in alio, & magis in vno quàm in altero. Probatur per id quod idē Andre. ibidem dicit, quòd ratio quare consensus vendendi vni nō extenditur ad alium, est quia interest Domini scire cui vendatur, quia potest esse quòd esset Domino odiosus. argu. l. fi. §. j. ff. de iur. emphi. l. si sterilis. ff. de actio. emp.

15 Similiter dici potest, quòd † donādo efficitur pauperior vasallus, quód non fit vendendo, & ideo ratione differentis causæ & rationis de vno ad aliud non fit extensio. Sed in casu isto finis & ratio assensus militat tam respectu bonorum viri obligatorum quàm soceri, seu socrus similiter obligatorum. Ergo dictum Andreæ ibi non habet locum in casu, de quo agimus; & maximè quòd ipse nō loquitur, quando finis consentiendi militat etiam in casu non expresso, prout in casu isto. Et per hoc in assensu alienationis fiendę est tex. quem Andre. allegat in l. sicut. §. pen. ff. qui pot. in pign. habe. & est tex. in authē. hoc ius porrectum. C. de sacrosanct. eccles.

Quod

Quod licet causa necessitatis tantummodo sit expressa ad permissionem alienationis, non tamen excluduntur aliæ causæ æquiparatæ, vt per glo. in c. in summa, 12. q. 2. per Hostien. in summa de reb. eccles. nō alienan. §. & ex quibus. Abb. in c. nulli. eod. tit. Et præsertim q; hoc est pium & æquum, vnde succedit gloss. not. in c. pa-
16 ratus. 23. q. j. quòd † verba posita in priuilegio Principis debemus interpetrari secundum æquitatē, licèt verba illud non paterentur, quam gloss. sequitur Ias. in d. l. fi. colum. 7. in princ. ff. de constit. princ. Et ita de iure videtur mihi.

Io. Tho. Minadous. V. I. D.

¶ Fuit iudicatum pro mea clientula.

SVMMARIVM.

1 *Legatum vsufructus omnium bonorum vxori relictum diminuitur ex legitima filij ac per æs alienum non confecto inuentario per hæredem.*

2 *Hæres deficiens in inuentario dupli pœna punitur. Intellige vt nu. 14.*

3 *Hæres non conficiens inuentarium tenetur insolidum legatarijs & creditoribus.*

4 *Harede non conficiente inuentarium, lex præsumit tot in hæreditate bona fuisse, quæ sufficerēt oneribus hæreditarijs. Intellige vt nu. 19.*

5 *Vsusfructus diminutio causatur ex debitis necessariò soluendis.*

6 *Legitima filij ac non alienum deducitur in primis ex bonis hæreditarijs.*

7 *Legitima filij est deducenda non obstāte, quòd hæres non fecerit inuentarium.*

8 *Aes alienum deducendum ab vsufructu.*

9 *Aes alienum quomodo satisfaciendū.*

10 *Hæreditas quando uenit restituenda, hæres potest detrahere quod sibi debetur.*

11 *Vsusfructus intelligitur legatus deducto ære alieno.*

12 *Hæres non conficiens inuentarium tenetur creditoribus vltra vires hæreditarias. limita. nu. 16.*

13 *Vsusfructus diminuitur propter æs alienum.*

15 *Causa etiam iniusta & temeraria excusat à dolo.*

17 *Paria sunt non esse & non apparere.*

18 *Inductum in pœnam non debet extendi.*

20 *Verba legis cui non congruunt, nec l. dispositio.*

21 *Hæres in foro conscientiæ non tenetur vltra vires hæreditarias.*

22 *Confessione releuatur quis ab onere probandi.*

23 *Vsufructuaria cauere debet de utendo & fruendo arbitrio boni viri.*

24 *Legatum quando debetur arbitrio boni viri, hæres non tenetur vltra vires hæreditarias.*

25 *L. si dos à socero. ff. ad l. Falc. declaratur.*

CONSILIVM IIII.

1 Dubitari contingit, an † legatū vsusfructus oīum bonorum vxori relictū diminuatur ex legitima filij, ac per

per æs alienum non confecto inuentario per hæredem. Pro cuius solutione aliqua pro clientis desiderio adducam, licèt adhuc causæ expeditio non instet.

¶ Et in primis, quòd legatum non minuatur, videtur posse adduci, quòd † cum hæres in inuentario omiserit res stabiles ponere, ac illud legitimè & solenniter conficere, dupli pœna puniatur, iuxta tex. in §. sancimus. in authen. de hæred. & Falcid. in l. fi. §. illo videlicet. C. de iur. deliber. not. in l. in ratione. in §. quod vulgò. ff. ad leg. Falcid. Sed facta contributione dupli, legata ac æs alienum soluerentur, ergo indiminutus remanebit vsufructus.

3 ¶ Secundò adduci potest, quòd † hæres inuentarium non conficiẽdo tenetur insolidum legatarijs & creditoribus. d. l. fi. §. si verò. Paul. de Castro in d. §. quod vulgò. Bald. in l. filium. C. famil. ercifcun. not. in authen. hoc amplius. C. de fideicõmis. ergo. vxori testatoris integer debetur vsusfructus ab hærede, & creditoribus similiter integra solui debebunt credita, aliàs sequeretur hæredem in solidum non teneri, contra iura præallegata.

¶ Tertiò & vltimò adducitur, quòd

4 † hærede non conficiente inuentarium, lex præsumit fuisse tot bona in hæreditate relicta, quæ sufficerent ad omnia onera & legata, per tex. in d. §. sancimus, Bart. post ipsum Paul. declarat in d. §. quod vulgò. col. fin. Et propterea hæres præstat omnia. Si sic est, sequitur ergo, quòd vsusfructus istorum bonorum, quæ reperiuntur, diminui non debet, cum aliunde possit satisfieri ex alijs bonis, quæ lex præsumit subtracta, & fuisse sufficientia. Et pro hoc facit tex. in l. j. §. si autem æs alienum. C. de bo.

5 quæ liber. quòd † diminutio vsufructus causatur ex debitis necessariò soluendis ex peculio, vnde si aliunde posset considerari, quòd deberet satisfieri, non videtur vsufructum diminui debere. Et propterea videtur dicẽdum, quòd hæres satisfacere debet cæteris creditoribus & legatarijs, & sic ista bona quæ fatetur hæreditaria remanent pro vsufructu vxoris indiminuta.

¶ His tamen non obstantibus cõtraria opinio videtur verior. Et in

6 primis, quòd † ex bonis hæreditarijs sit deducenda legitima filij ac æs alienum, & siquid superest habita ratione legatorum, cum legato vsusfructus tantum ex inde remaneat, quòd possit concurrere vsufructuaria cum cæteris legatarijs.

7 ¶ Et in primis, quòd † legitima filij sit deducenda non obstante, quòd hæres non confecerit inuentarium, tenet glos. in d. l. fin. §. sin autem in ver. hoc sacramento, & in d. authen. hoc amplius. & facit tex. in §. penul. in authen. de hæred. & Falci. Et hanc opinionem tenet Salyce. & Alex. & latè eam defendit Petr. Phil. Corne. Quicquid

quid dicat Iaf. in d. §. sin autem. in fine primæ colum. Et consuluit Paul. de Castr. in consil. 90. Alexan. in l. si debitor. ff. ad Trebell.
8 & est communis opinio. De † ære alieno deducendo ab vsufructu, Docto. omnes in d. §. sin autem æs alienum. & in l. vsufructu. ff. ad leg. Falcid. & in l. fina. ff. de vsufru. lega. l. Lucius. la secunda. ff. de leg. secundò, similiter concludunt deducendum esse, & in specie Alexand. in d. l. vsufructu. in finalibus verb. in quæstione, an ex vsufructu vel venditione proprietatis debeat fieri satisfactio, & concludit, quòd vxor debet concurrere cum legatarijs, & vendi pro rata proprietas, quod maximè dicit procedere, quando hæres confecisset inuentarium, præsupponendo, quòd etiam quòd hæres nō confecisset inuentarium, debet æs alienum deduci, & debet ex bonis hæreditarijs satisfieri etiam legatarijs per concursum vnà cum ipsa vsufructuaria. Et pro opinione Alexand. consuluit Socyn. in consil. 131. colum. sexta. volum. quinto. non distinguendo an fuisset factum vel non factum inuentarium: quasi hoc indistinctè velit procedere.

¶ Difficultas enim in hac materia
9 videtur stare, an sit † vendenda proprietas, vel de vsufructu sit satisfaciendum. Et an contra hæredes vel contra vsufructuarium actio sit dirigenda. Et in hoc clarè posuit formam dicta l. fina. & sequitur Socyn. in loc. præallega. non etiā dubitatur de inuentario non confecto, & idem decidit solennis Doctor Guid. Pap. in decisio. suis 541. & Alexan. in cons. 240. vol. 6. & pro hoc etiā satis facit illud, quod firmat Alex. post alios in l. debitor.
10 ff. ad Trebell. quia † quando hæreditas venit restituenda per hæredem, potest detrahere quod sibi debetur, & exercere actionem hypotecariā, etiam inuentario non confecto, licèt aliàs actiones sint confusæ per aditionem; Ita eodem modo in casu isto in quo deducto aere alieno & legatis vniuersa penè hæreditas restituitur: & hanc sententiam uidetur mihi euidentissima ratione fundari, duobus præsuppositis.
11 Nam † quando vsusfructus legatur, intelligitur legatus ære alieno deducto. l. nam quod. §. fina. cum sequen. ff. ad Trebell. l. vxori meæ. ff. de vsufru. lega. Et per consequens solui prius debet creditoribus hæreditarijs quàm quod vxor capiat vsufructum.
12 ¶ Secundò, quòd † licèt hæres non conficiens inuentarium teneatur vltra vires hæreditarias, nihilominus quatenus est in hæreditate, ex bonis hæreditarijs soluere potest creditoribus. Et quòd istud sit verum probatur eo ipso quod contrarium statutum non reperitur arg. l. præcipimus. C. de appella. ¶ His igitur præsuppositis sequitur, quod † ex bonis hæreditarijs facta satisfactione creditorum vsufructus necessariò reperitur diminutus

Q etiam

etiam inuentario non confecto: quia cum in vsufructu necessariò præsupponi debeat proprietas & rei substantia l. prima. ff. de vsufruct. l. prima. ff. vsufructuar. quemadmod.cau. l. Celsus. de vsucap. & bona hæreditaria diminuuntur propter æs alienum. Ergo necessariò vsufructus etiam diminuitur, & in hoc stabit differentia inter legatum vsufructus & cętera legata, quæ legata hæres de suo præstare potest, cum non arctentur ad rem vel quantitatem certam & determinatam ipsius testatoris, prout est legatum vsufructus bonorum testatoris, de quo in casu isto, in quo non nisi ad bona testatoris extenditur per iura præallegata.

¶ Et ex prædictis inferri potest ad solutionem eorum, quæ in contrarium adducuntur. Et primò non obstat text. in §. sancimus. de pena
14 dupli, † quia procedit quotiescũq; inuentarium esset factum, & per dolum aliqua bona essent omissa, & occultata: sed in casu isto, nulla est probata occultatio bonorũ: quia non fuerunt ascripta bona immobilia, quæ erant notissima, & non sub modio sed supra candelabrum, & sic non militat pęna dupli. Et ita illum tex. intelligunt Docto. maximè Salyce. in d. §. illo videlicet. & Ias. in d. §. si verò, quin immo à dolo excusatur hæres in casu isto propter recessum à ciuitate Catanzarij, & alia impedimenta, quæ licèt non sint iusta, nec iu-
15 stam causam adducant † tamen etiã iniusta & temeraria causa excusat à dolo l. licèt, de liber. cau.

¶ Non obstat, quod secundo lo-
16 co dicebatur, quòd † hæres teneatur insolidum, & sic debeat de suo supplere, vel ex bonis quæ subtracta præsumuntur. Quia hoc adaptari non potest ad legatum vsusfructus omnium bonorum. Primò, quia istud legatum habet relationem ad bona, quæ cum
17 non appareant, par † est ac si nulla forent. l. duo sunt Titij. ff. de testamen. tute. l. prima. ff. de contrahenda emptio. per quam rationem consuluit Roman. in simili, quòd dispositio vitietur. vt in consil. secundo. quæstio. quarta. colum. secunda. & facit text. in l. scire oportet. ff. de excusat. tutorum. l. de creationibus. C. de episcopal. audien.

¶ Secundò istud legatum redditur incertum taliter, quòd certificari non potest, & deducto ære alieno & solutis legatarijs, si non probatur quòd alia remanserunt bona in hæreditate, non potest aliquo modo certificari quantitas vsusfructus debendi: quia in hoc legis pręsumptionem non habemus, & per consequens legatum vitiatur, argumen. l. si cui annuũ. ff. de annu. lega. l. si seruus pluriũ. §. fina. ff. de lega. primò. l. numis. de lega. secundò. l. Seio. §. primo. de annu. lega. & ante certificationem quantitatis vsusfructus non debetur, consuluit Socyn. in consil. 131. col. quarta. in prin. Et si vellemus

certificare

certificare istud legatū ex his, quæ testator præstare solebat, ut in d.l. si cui annuum, repugnant verba legati, & non nisi alimenta præstari solita deberentur, per illum text. nec ex quantitate bonorum, quæ reperiuntur certificari potest, quia illa non sunt bona testatoris, cum prius cedāt æri alieno, & nō veniant in legato vsufructus per præallegata; & sic nullo modo videtur, quòd pœna.d.l.fin.ad hunc casum adaptari possit: tanto for-
18 tius, quòd † hoc tanquàm inductum in pęnam non debet extendi c. odia, de regul.iur.in 6.sed debet strictè intelligi l. in testamento.la p°. ff.de condi.& demonstra: cum simil. not. Bal.in l.1. C. de his quę pœn. nomi.in l.fin. §.fin. C.commu. de lega.

¶ Non obstat tertium,quòd in idē
19 recidit; ꝙ † bona præsumātur fuisse sufficientia. Quia hoc procedere potest in legatis & ęre alieno soluendo, cùm habeant determinatā quantitatē, & non restringantur ad bona testatoris, sed cum quantitas vsufructus non possit determinari, deducto ære alieno & legatis per præallegata: quia non potest recipere eandem determinationē solutionis & satisfactionis, sicut in
20 alijs legatis. Quia † cui non congruunt verba legis,nec eius dispositio.l.iiij.§.toties.& §. prætor. & ibi Alexand. in vltima colum. ff. de dam. infect. l. quod constitutum. ff.de milita. testament. Socyn. in l. prima. §. si quis quadringenta. colum. 7. ff. ad Trebell. Felyn. in cap. nonnulli. colum. 31. de rescriptis. Vnde concludendum videtur, quòd vsusfructus præstari debeat in bonis, quæ reperiuntur deducto ære alieno, concurrendo tamen cum legatarijs secundum opinio. Bar.in d. l.fi.& Alexan. in d.l. vsufructu. & quòd in plus teneri non possit inuentario non confecto.Hæc opinio videtur satis ęqua, maximè quòd (vt prædictum est) dolus hęredi imputari non potest,
21 & † ideo in foro conscientiæ,secūdum verā opinionem,hæres nō tenetur ultra vires hæreditarias, ut tenet Bar.in rub.ff.de acquir.hære. Bal.in d.l.fina. Martin. de Laud.in suo tractatu de pœna, & decidit Guido Papæ in decisio. suis 171.
22 Consulo † tamen in præsenti casu articulandum & probandum per rei euidentiam, quæ bona remanserunt, & quòd non fuerunt occultata nec occultari potuerunt, & super ipsis articulis interrogetur aduersaria, quia forte per confessionem ipsius releuabitur hæres, iuxta singularem doctrinam Bald. in l. filium. C. famil. erciscundæ columna penult. Quem sequuntur Alexand. & Iaso. in d. l. fina. §. primo. Areti. in dicta rubri.de acquirenda hæreditate in secunda colum. & Felyn. in cap. quoniam contra falsam.colum.decimasexta. versicul. fallit quintò. de probatio. Paulus de Castr. in dicto §. Quod vulgò. & tradit pro cautel. Bartholomæus Cepolla cautel. 12.

Et insuper opinio potest fundari:
23 quia † ista vsufructuaria debet cauere de vtendo & fruẽdo arbitrio boni viri, toto dicto tit. vsufruct. quemadmod. caueat. Ex quo duo resultant. Primò, ꝙ cum non sit præstita nec oblata talis cautio, ꝙ vsufructus præstari non debuit, nec debet, prout concludit Socy. in d. consi. 151. Secundò, ꝙ cum arbitrium boni viri non patiatur, quòd vtatur vltra vires hæreditarias etiam inuentario non confecto, per id quod dicit Bald. in l. voluntatis. col. 2. vers. nunquid ergo.
24 C. de fideicommiss. quòd † quãdo legatum debetur arbitrio boni viri, hæres non tenetur vltra vires hęreditarias, etiam inuentario non cõfecto, quod dictum confirmat Areti. in d. rubr. de acquir. hæredi. col. 4. non videtur quòd hæc vsufructuaria vti frui debeat bonis p hæredem supplendis: quia contra boni viri arbitrium vti frueretur. Et propterea licèt hæres cęteris creditoribus & legatarijs insolidum teneatur, legatario ta[m]en vsufructus non nisi ex bonis quæ reperiuntur, deductis deducendis vt supra, teneatur.

¶ Nec omitto in proposito casu, quòd in ære alieno etiam dos vxoris dicti hæredis, & data contemplatione matrimonij debet com-
25 putari, tex. est † in l. si dos socero. ff. ad leg. Falci. l. si filia. §. hoc amplius. ff. fam. ercis. quia licèt adhuc non euenerit casus dotis restituendę, vel dicatur res viri & non vxoris. l. in rebus. C. de iur. do. Quia tamen ex dote, & ex eo quod contemplatione matrimonij datum est, debet vxor ali à uiro secundũ eorũdem conditionem & qualitatem, interest ipsius etiam matrimonio constante deduci, & quòd penes virum remaneant, & ita illũ text. in d. l. si dos socero. declarat Pau. Castren. quem omnes sequuntur, & facit text. in ratione sui, in l. si constante. ff. sol. matr. in l. vbi adhuc. C. de iur. dot. Et ita sentio iuris esse, currenti calamo.

Ego Io. Tho. Minadous. V. I. D.

SVMMARIVM.

1 Actore non probante reus, & si nihil præstiterit, absoluetur.
2 Protestatio ius conseruat protestantis.
3 Bona quæsita per mulierem quæsita præsumantur ex bonis viri.
4 Causa cessante cessare debet præsumptio.
5 Domestici admittuntur, quando per eos res melius sciri potest.
6 Probatio qualiscunque sufficit ad tollendam præsumptionem. l. quintus.
7 Testis vnus tollit præsumptionem iuris.
8 Præsumptio vna tollit aliam.
9 Testis, qui non debuit examinari, examinatus facit indicium.
10 Consanguinei & coniuncti admittuntur in causa merè ciuili.
11 Condemnatio certa sequi non potest, cum sit incerta quantitas.
12 Compensatio non fit liquidi ad non liquidum.

13 *Introitus percepti sciente viro constante matrimonio, censentur donati.*
14 *Solutione eius, quod debetur, tollitur obligatio.*
15 *Mater donec reddiderit computum administrationis tutelæ datur dotium retentio filijs.*
16 *Iura sua renũciãtibus nõ datur regressus.*
17 *Actio quæ sit intentata colligitur ex medio concludendi.*
18 *Libellus generalis & incertus non admittitur.*
19 *Vasallis in fauorem Dominorum nulla fides est adhibenda.*
20 *Fruges infra biennium verisimiliter consumi potuerunt.*
21 *Notarius enuncians illud, de quo non fuit rogatus, non probat.*
22 *Probatio per rei euidentiam cæteras antecellit.*

CONSILIVM V.

QVòd Ill. Ioanna de Montibus Bucchianici Marchionissa, absolui debeat à causa reconuentionali contra eandem mota per nepotes ipsius ex filio, ac quod in sui fauorem lata olim sententia exequutioni demãdari debeat, ex infrascriptis demonstratur. Et primò, quoniã
1 † actore non probante, reus, & si nihil præstiterit, absoluetur. l. qui accusare. C. de eden. c. ĩ præsentia de prob. l. actor. C. eo. sed bona petita pro parte nepotum petuntur vt relicta in hæreditate quondam Marini Caraccioli eorum Aui, cõpetentia Ioanniantonio patri ipsorum agentium, quod ab eisdem nõ probatur, nec verificatur. Ergo conuenta est absoluenda.

¶ Non obstat d. Ill. Ioannæ quoddam inuentarium confectũ de ipsis bonis, in quo est totum fundamentum partis aduersæ, quoniam licèt, vt de bonis hæreditarijs fuisset prætensum fieri illud inuentarium, tamen dicta Ill. conuenta dixit & protestata extitit, bona esse sua, ac ad se spectare, nec potuisse inuentariari vt bona hæreditaria,
2 † per quã protestationem ius suũ præseruauit, taliter quod ex eo, quod vt hæreditaria inuentariata fuerint, sibi præiudicium aliquod non ponitur, iuxta not. in l. non solum. §. morte. ff. de noui. oper. nuntia. in l. edita. C. de eden. l. si debitor. §. j. ff. quib. mod. pign. vel hypote. sol. Alex. in cons. 131. col. fin. volu. 4. Deci. in cons. 146. col. 5. in fin.

¶ Nec obstat iuris quædam præsumptio, quæ causari videtur con
3 tra dictam Ill. Ioannam, quod † præsumantur ex bonis viri quæsita illa bona, seu quod viri fuerint. iux. tex. in l. quintus. ff. de don. inter vir. & vxo. l. etiam. C. eo. tit. no. in c. significauit. extra eo. Nam ad hoc multipliciter respondetur. Et primò, quod regula illorum iuriũ procedit, & habet locum vbicunq; probaretur, quod bona fuerint quæsita per vxorẽ, & ad ipsam peruenerint tẽpore cõstantis matrimonij, vt declarat Bal. in l. super hypotecis. C. de pignor. l. si vxorem. C. de condit. inser. Sed in casu isto nõ fuit hoc probatum & verificatum,

quòd ista bona peruenissent ad eã
constante matrimonio, per consequens dicta regula locum non
obtinet: quia potuissent ei vel ante, vel prius cõtractum matrimonium acquiri, taliter quòd illa presumptio non resultat ex vaga & incerta probatione, & hoc argumento vtitur Alex. in cons. 42. colum. 2. in medio. vol. 5. Secundò respondetur, quòd dispositio. l. quintus. cum concordan. fundatur ad euitandum turpis quæstus suspitionem, sed ista ratio cessat in ipsa Ill. Marchionissa ex multiplici causa, & præsertim quoniã in processu probatum & deductũ est, illam habuisse quàm plura bona, introitus & res donatas à viro, de quarum fructibus, seu ex ipsarum rerum pretio redigi potuerunt ac fieri bona ipsa, & per consequens cessat & cessare debet tur-
4 pis quæstus suspicio, & † cessante causa, cessare debet præsumptio dictæ l. quintus. iuxta text. in c. cũ cessante. de appella. l. adigere. §. quamuis. de iure patrona. cum simil. Tertiò respondetur, ꝙ ista bona penes ipsam Ill. Marchionissam fuerunt reperta post mortem viri sui ipsa vidua existente & per temporis interuallum. Quo casu non præsumitur, quòd bona fuerint viri, nec procedit dispositio d. l. quintus. ita notabiliter tenet Alberic. in d. l. etiam, Angel. in cons. 14. refert & sequitur Cremen. in singul. 6. Quartò respondetur, quòd in processu verifica-
tum extitit, quòd si illa bona constante matrimonio per eandẽ habita fuerint, vt est respectu argenti, fuerunt eidem Marchionissæ donata per virum, & per eius filium. Et licèt in hoc deposuerint aliqui testes, forte inhabiles, vt domestici & familiares, ac etiam propriæ filiæ ipsius Marchionissæ, quibus non videtur fides adhibenda. l. etiam. C. de testib. l. parentes. & ibi Docto. eo. tit. hoc tamen casu dico, quòd eis credendum est, & ipsorum ac ipsarum depositio-
5 nes proficiunt. Primò, ꝙ † hæc verisimiliter sciuntur melius, tam per domesticos quàm per filios, quo casu admittuntur, & per Bar. in l. si quando. C. vnde vi. l. consensu. C. de repud. c. veniens. in fin. de testib. l. quoties. de naufra. lib. 10.
6 Secundò, quoniam † ad tollendã præsumptionem, de qua in d. l. quintus. sufficit qualiscunque probatio, etiam semiplena, ita voluit Bal. in l. ob maritorum. C. ne vxor pro marito, per text. in l. si ego. §. dotis. ff. de iur. dot. refert & sequitur Ale. in l. qui iure familiaritatis.
7 ff. de acquir. poss. & † vnus testis tollit præsumptionem iuris. Bald. in c. primo. §. si. qui feud. dare poss. Iason. in l. fin. C. de sacrosanct. eccl.
8 & † vna præsumptio aliam tollit, c. illud. & c. afferte. cum simil. de
9 præsumptio. Et † testis qui nõ debuit examinari, examinatus saltẽ facit inditium, vt per Felyn. in ca. in literis. de testibus maximè in casu isto, in quo repulsa petita

non

non fuit, nec facta protestatio cō-
tra testes, iuxta c. ex parte. & in ca.
propositum. de testib. Et similiter
depositio Iuliæ Pudericæ admitti
debet; quoniam est affinitas iam
soluta, vt not. in §. affinitatis. insti-
tu. de nupt. in c. iuuenis. de spon-
10 sal. & † sumus in causa merè ciui-
li, in qua coniuncti & consangui
nei admittuntur, vt not. in c. insi-
nuante. de offi. delega. & in c. cum
oporteat. & ibi per Felyn. de accus.
Quintò respondetur, ꝙ ea quæ ex
aduerso petuntur cōsiderata qua-
litate & conditione personarum,
non sunt magni valoris, sed po-
tius modici, & quotidiani vsus, in
quibus præsumitur donatio, &
morte viri sequuta non restituun
tur, vt per Bart. in l. prima. §. nec
castrense. ff. de colla. bon. Bald. in
authen. ex testamento. q. 12. C. de
colla. & consuluit in proprijs ter-
minis Alex. in d. consil. 42. Et ista
concernunt bona posita in inuen
tario.

¶ Quò verò ad reditus syluæ,
qui percepti dicuntur per dictam
Ill. Marchion. similiter dicitur,
ꝙ ex quo nōn est verificata quan-
titas, annuorū ducatorū sexagin-
ta, vt ex aduerso prætenditur, nō
potest impediri exequutio senten-
tiæ latæ in fauorem Ill. Marchio-
11 niss. pro suis dotibus; quia † cum
sit incerta quantitas, non potest
sequi certa condemnatio, iuxta
nota. in ca. auditis. per Io. Andre.
de præscriptio. per Bal. in d. l. edi
ta. & in l. Titia. ff. sol. matri. in l.
vnic. C. de senten. quæ sine cert.
12 quant. & † liquidi ad inliquidum
non fit compensatio. l. fina. cum
similib. C. de compensatio. Præ-
terea dicitur; quòd quatenus in-
troitus dictę syluę exegerit constā-
te matrimonio, non tenetur ad
illorum restitutionem, seu ad il-
13 lorum rationē reddendam † quia
si sciente & consentiente viro exe-
git, præsumitur animo donandi,
vel saltem quia sunt consumpti
non restituuntur, arg. eorum quæ
dicuntur in l. quę dotis ff. sol. ma-
tri. de pręsumpta donatione, ut
in l. si stipulatus. §. 1. ff. de dona. in-
ter vir. & vxor. & ratione consum
ptionis, per Bar. in l. penul. ff. ad
leg. Falci. Bal. in l. assiduis. C. qui
potior. in pigno. habe. & licèt lo-
quantur in viro & in bonis vxo-
ris, eadem tamen ratio est in vxo
re & in bonis viri, iuxta not. in l.
1. C. de in ius voc. l. cęterarū. ff. de
vsu. & habita. l. quamuis. C. de
furt. l. aduersus C. de crimi. expi-
la. hæredita. l. 1. ff. rer. amotar. &
pręsumitur quòd voluntate ipsius
consumpsisset, secundū opinion.
Cuma. quam refert & sequitur Ias.
in l. mariti. C. de procurato. & ita
aliàs in viro fuisse iudicatū testa-
tur D. Mathe. decis. 44. Præterea
introitus dictę syluę fuerūt expēsi,
in refectionem Castri & in alijs
vtilitatibus dictæ hereditatis, & in
piam causam, vt aliqui testes di-
cunt, & apparet ex quinternis pro
ductis in processu, & verificatis
per depositionem scribētis, iuxta
text.

text. in l. quæro. §. fin. ff. de ædilic. edict. per Iaſ. in l. ij. §. ſi abſens. ff. ſi ex noxal. cau. agat. l. ſi quis decurio. C. de falſ.

¶ Quò verò ad bona, quæ dicuntur fuiſſe. D. Cæſaris, ſimiliter dicendum puto, non debere retardari exequutionem ſentētiæ. Nec ad illa reſtituenda poſſe dictam Ill. Marchioniſſam condemnari. Nam, vt in facto verificatū eſt, hęreditas domini Cæſaris fuit diuiſa inter Io. Antonium & Io. Franciſcum, & portio, quæ ſpectabat & pertinebat dicto Io. Anto. fuit habita per eundem, vt teſtes partis aduerſæ deponūt. Itaque reſpe-
14 ctu illius partis, dici pōt, ꝙ † ſolutione eius quod debetur, omnis ſublata eſt obligatio, inſtitu. quibus mod. tolli. obliga. §. j. Quò tamen ad partem contingentem, ſeu quę contigit Ioannifranciſco, licèt Socy. in cōſ. 180. ſecunda par.
15 velit, ꝙ † detur retentio dotium filijs, donec mater reddiderit computum adminiſtrationis tutelæ, per tex. in §. quia verò. in authen. vt ſin. prohibi. matr. iuncta. l. quàuis. C. de diſtract. pigno. cum alijs allegatis, tamen in caſu iſto illa opinio non videtur procedere. Primò, quoniam adminiſtrationis ratio tutelæ non fuit petita nec petitur, & in ratione & iudicio adminiſtrationis tutelæ de dictis bonis Ill. Marchio. rationem redderet. Secundò: quoniam retentioni eſt in inſtrumento dotali renunciatū
16 cum iuramento, taliter † ꝙ iura ſua renunciantibus non eſt dandus regreſſus, vt in c. quamuis. extra de pact. in c. cum contingat. de iureiur. l. ſiquis in conſcribēdo. C. de pact. cum ſimil. Tertiò, quoniam contra d. Ill. Marchion. intē
17 tari debuit petitio hæreditatis † ꝗ non apparet ex medio concludenti intentata, iuxta not. in l. j. C. de peti. hęredi. & in l. certi condictio. ff. ſi cert. pet. Neque in dicto libello eſt facta mentio cauſæ, & qualiter illa bona ad ipſos nepotes
18 ſpectabant, taliter † ꝙ libellus reſpectu illorum bonorum redditur generalis & incertus & talis, ꝙ dicta Ill. Marchio. ſe defendere non potuit. & ideo ſuper eo iudicari non debet. iuxta text. in cap. examinata. de iudi. not. in l. edita. C. de edēn. in l. j. ff. eo. not. in c. j. de libell. oblat. c. dilecti. de iudi. & per Bal. & alios in d. l. certi condictio. & in l. certum. §. j. de confeſſ. maximè cum dictum fuerit pro parte dictæ Ill. Marchio. libellum nōn procedere iuxta cōſilium Specul. in ti. de libell. obla. §. fi. ſequuntur Paul. & Ale. in d. l. prima. & in d. l. edita, & docto. in d. ca. dilecti. tanto fortius, ꝙ quò ad hæreditatem Io. Franciſci eſt conuenta ipſa Ill. Marchio. per eius filios, qui iam ſunt in caſu victoriæ, & per ipſam Ill. Marchio. etiam prætenditur ſucceſſio ſui filij, licèt dicatur, ꝙ ipſa non ſuccedit, quia matrimonium eſt factum ſecundum nouam cōſuetudinem, tamen ex aduerſo non ſunt verificata requi

ſita

sita ad istud, videlicet de morte filij in pupillari ætate, & ab intestato. Et ipsa Ill. Marchio. habet pro se fundatam intentionem de iure communi. per authen. defuncto. C. ad Tertull. quæ veniunt in alio iudicio discutiēda, in quo per claram petitionem offerendam se possit defendere.

¶ Quartò & vltimò, ꝙ de bonis D. Cæsaris molestari non possit, nec ad illa restituenda seu compēsanda condemnari dicta Ill. Marchio. demonstratur euidenter. Nā ex aduerso non probatur, ꝙ bona domini Cæsaris peruenerint nec remanserint in posse ipsius Marchionis.

¶ Nec obstat, ꝙ per testes partis aduersæ deponatur, de frumento & bobus & alijs frugibus obuētis Ioannifrancisco tempore diuisionis bonorum Domini Cæsaris cū Ioanneantonio: quoniam illi oēs sunt vasalli dictorum nepotum,
19 † quibus nulla fides est adhibenda, vt per gl. in c. de forma. 22. q. 5. Abb. & Felyn. in ca. insuper. de testibus. Bald. in c. ego N. de iureiuran. Abb. in c. accedens. vt lite non contesta. & dato ꝙ tunc tempore diuisionis obuenissent, non sequitur ꝙ tempore mortis in hæreditate ipsius Ioannisfrancisci remanserunt. ac in posse ipsius Ill. Marchionissæ maximè interceden-
20 te biennio † infra quod verisimiliter communi potuerunt frumenta & fruges.

¶ Non obstat, ꝙ in inuentario notarius dicat, ꝙ bona remanserunt penes ipsam Ill. Marchio. quoniā
21 † de hoc non fuit rogatus, sed de conficiendo inuentario seu annotandis bonis, quæ reperiebantur, non de testificando ꝙ remāsissent penes ipsam Ill. Marchio. vt apparet ex præfationibus dicti inuentarij. iuxta tex. in l. fin. ff. de hæred. insti. l. item quia. ff. de pact. cum simil. & propterea credi nō debet dictæ assertioni, vt in §. nos autē. in authen. de tabell. not. in l. sciendum. ff. de verb. oblig. Bal. in rubr. C. de fide instru. & per rei euidentiam demonstratur, ꝙ Arcæ plenæ bonis adhuc restant in castro Sanct. Boni, quod tenetur per par-
22 tē aduersam. † Quæ probatio per rei euidentiam cæteras antecellit, vt in l. inde Neratius. §. fin. cum l. sequen. ff. ad leg. Aquil. latè Paul. de Castr. in rubr. C. de proba. Nec omitto, ꝙ oppositum est etiam de compensatione & retentione pro alimentis præstitis M[tis] filiabus dictæ Illustr. Marchionissæ, taliter ꝙ omnino ad restitutionem dictorum bonorum condemnari non debet, sed penitus absolui, & decerni, esse exequendam sententiam in sui fauorem latam pro dotibus ipsius Ill. Marchionissæ, etiam cū vsufructu petito. Et ita sentio iuris esse, licèt currenti calamo perscripserim. Ego Ioan. Tho. de Minadois, salua correctione melius sentientis. Cætera suprema virtus & disciplina D. Iudicantis supplebit. Io. Th. Min.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Præfatio causam finalem concedentis ostendit.*
2 *Causarum duarum in concursu inspicitur fauorabilior.*
3 *Causa potentior semper inspicitur.*
4 *Dotis causa semper & vbique præcipua est.*
5 *Disponens cum quo loquatur non debet attendi, sed cuius contemplatione.*
6 *Beneficium censetur quæsitum ei, cuius intuitu in alterum fit concessio.*
7 *Patris persona verè alia est, alia filij.*
8 *Fidelitatum sacramenta debent in filijs renouari.*
9 *Verba rescripti quò ad virtutem extensiuam debent propriè et strictè interpretari.*
10 *Alimentorum fauor doti æquiparatur.*
11 *Dispositio qualibet relata ad personã intelligitur ratione qualitatis personæ.*
12 *Priuilegium concessum militi intelligitur concessum vt militi.*
13 *Mistum in odiosis non continetur sub simplicibus.*

CONSILIVM VI.

Vòd in generali rescripto Cęs. Maiestatis, quo cauetur, auocandam possessionem concessionum factarũ Regijs officialibus, non includatur concessio facta M[co] Ioan. Iacobo Pepe, & ꝙ facta destitutio debeat restitui, ex infrascriptis bene demonstratur.

¶ Præsupponendum est, hanc cõcessionem esse factam intuitu & contemplatione maritagij filiarũ ipsius Mag[ci] Ioã. Iacobi, istud probatur præfatione dictæ concessio-
1 nis † per quã demonstratur causa finalis mouens concedentem. l. regula. §. licèt. ff. de iur. & facti igno. l. fi. ff. de hære. insti. in priuilegijs & rescriptis consuluit Imol. in cõsil. 138. Paul. de Castr. in consil. 3. vol. j. nouorum. Sed in ipsa præfatione dicitur, dictum Io. Iacobum onere filiarum grauari, ac prè inopia nequiuisse illas nuptui tradere, sequitur ergo, ꝙ finalis causa, quę ad concedendum Principem mouit, fuit filiarum intuitus, ac contemplatio nuptiarum. Et licet aliæ etiam causæ videantur adiectę, scilicet, benemeritorum, ac passæ ca-
2 lamitates, nihilominus † in concursu duarum causarum, inspicitur fauorabilior, & illa attenditur, ita tenet Andr. de Barulo, quem refert & sequitur Alex. in l. j. §. lex. ff. ad leg. fal. per tex. in l. cum allegas. C. de castren. pecul. lib. 10. & facit, quod dicit glos. in l. iij. C. de inof.
3 test. in fin. & ibi Ias. Sicuti † etiam potentior causa semper inspicitur. l. iij. §. fi. ibi Bart. ff. ad syllan. l. si vir vxori. ff. pro dona. l. iij. §. si quis pa-
4 lam. C. de iur. fis. Sed † dotis causa semper & vbique præcipua est. l. j. ff. sol. mat. ergo dicendum est, hãc causam esse inspiciendam & attendendam. ¶ Nec videtur huic conclusioni obstare, quòd concessionis verba ad dictum Magn. Io. Iacobum

5 cobum sint directa. Quoniam † nō debet attendi in quo disponens loquatur, sed cuius intuitu ac contemplatione, tex. est in l. peto. §. matre. ff. de lega. secundò. l. fideicommiss. §. interdum. ff. de lega. tertiò

6 & † beneficium intelligitur quæsitum ei, cuius intuitu in alterum fit concessio, consuluit Ludouic. de Ro. in cons. 498. & Paul. de Castr. in consil. j. volum. 2. nouorum. sed intuitus concessionis fuit maritagium seu dos filiarum, vt supra deductum est, ergo ipsis filiabus quęsitum est dictæ concessionis beneficium, faciunt not. per Bart. Imol. & Moder. in l. cum filio. ff. de leg. j. Ludo. de Ro. in cons. 32.

¶ Hoc igitur fundato fundamēto necessario, sequitur quòd rescriptū contra officiales non porrigitur

7 contra filias officialium: quia † verè & propriè alia est persona patris, & alia est persona filij, vt no. in l. in suis. ff. de liber. & posthum. & dicit Bal. in c. primo. de iudicijs.

8 quòd † sacramenta fidelitatum debent in filijs renouari, cum diuer-

9 sa sit vtriusque persona, & † verba rescripti quò ad virtutem extensiuam, debent propriè ac strictè interpretari, quæ non sunt ad lites, vt declarat Abb. in c. Episcopi. de reb. eccle. non alien. maximè cum tractatur de reuocatione beneficiorū, & sic sint odiosa & restringenda. c. odia, de regul. iur. in 6. l. ij. de noxal. cum similib.

¶ Præterea & vltimò, dictum generale rescriptum, nullo modo potest includere nec extendi ad concessiones factas pro maritagio & in causam dotis, text. est in l. à filia, & ibi Alex. in secundo not. ff. ad Trebell. Salyce. in l. fina. C. de dot. promissio. Moder. in l. prima. ff. solu. matr. Ias. in l. si de certa. col. 2. C. de transactio. Fulgo. in cons. 40. incip. ad id de quo quæritur, sed ista concessio est facta in causam dotis & maritagij, ergo non potest includi in dicto generali rescripto reuocationis concessionum. Et pro hoc satis facit tex. expressus in l. libertis, quos §. posthumis. ff.

10 de alimen. & ciba. lega. vbi † fauore alimentorum, quæ doti æquiparantur, generalis reuocatio non extenditur. Et si ab intentione Cæsar. Maiestatis rescribentis sumendum est argumentum secundum gl. in c. olim, de verbor. signi. dicendum est, ꝙ reuocatio concessionum factarum officialibus intelligatur, de concessionibus factis

11 intuitu & ratione officij, cum † quęlibet dispositio relata ad personā, intelligatur ratione qualitatis personæ. l. plenum. §. equitij. ff. de vsu & habita. l. fina. in fi. C. ad Maced. Alex. post Bar. in apostill. in l. cum plures. ff. loca. & dicit gl. in l. si quādo. C. de inoffi. testa. in verbo fa-

12 ctionem, quòd † Priuilegium concessum militi intelligitur concessum vt militi. Ergo Dum Maiestas Cæsarea considerauit concessiones factas officialibus, considerauit factas vt officialibus, vnde reuocatio ipsarum non habet reuocare

care

care nisi factas officialibus vt officialibus. Pro quo faciunt dicta per Ancharan. in consil. 72. & per Roma. in consil. 170. Luc. de Pen. in l. j. C. de impo. lucrati. descriptu Andr. de Iser. in cap. j. §. & quia, de his qui feud. dar. poss. Sed sic est, ꝙ in cõcessione facta dicto Mag.co Ioan. Iacobo exprimitur, quòd est facta pro maritagio filiarum, & sic non vt officiali: quia nõ fuisset necesse adducere in cõcessione causam maritagij, prout in cæteris cõcessionibus officialium factum nõ fuit. Ergo sequitur, ꝙ non est censendum de mente suæ Maiestatis reuocare eam, loquendo simpliciter de cõcessione facta officialibus, eo maximè ꝙ talis reuocatio est odiosa, & † in odiosis sub simplicibus non continetur mixtum, vt 13 concludunt omnes in l. secunda. ff. de verbor. obliga. Ludo. de Ro. in consil. 400. Sed negari non potest, quin hæc concessio sit saltem mixta. Ergo in dicta reuocatione non includitur.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra dispositionem l. municipalis est nulla.*
2 *Obligatio ad interesse succedit in factis.*
3 *Obligatio ad interesse vt committatur, oportet ꝙ mora sit commissa.*
4 *Dos deseruit oneribus matrimonialibus.*
5 *Solutio facta marito & vxori, præsumitur ad vxorem pro medietate peruenisse. Intellige vt nu. 6.*
7 *Affinis à testimonio repellitur.*
8 *Testimonium solicitatoris non valet.*
9 *Promissio dotis collata post matrimonium solutum est nulla.*
10 *Dos nulla, quæ non deseruit oneribus matrimonij.*
11 *Dotis priuilegium de tacita hypoteca tunc locum habere non potest.*

CONSILIVM VII.

IN causa Ioã. Sanchez cũ Mag.ca Verdella super recuperatione dotium, videtur sine dubio, illam obtinere non posse. Nam aut intendit venire directa dotis petitione, & propter carentiam instrumenti dotalis ab agendo repellitur, per consuetudinem. Dos & quarta. † Vnde sententia lata in Regia camera in sui fauorem est nulla, tanquam lata contra dispositionem statuti municipalis, notissimi in d. Regia Camera, vt in c. pastoralis. ibi Abb. & alij de fide instru. Ioan. Andre. in addi. Spec. in tit. de exequu. sen. §. iusta. versic. nulla. per Bar. in l. cũ prolatis. ff. de re iudi. debuit enim sequi absolutoria sententia conuentorum, secundũ Bar. in l. ita stipulatus. 19. & 22. col. ff. de verb. obliga. c. examinata. de iudi. §. fin. institu. de perpet. & tempor. action. Aut intendit agere virtute legati, & nequaquam potest: quoniam in dicto legato fit relatio ad suas cautelas, & tunc adhuc requiritur instrumentum dotale, maximè non

expressa

expressa quantitate dotium. Ita notabiliter declarat Neapoda. in d. cō sue. in prin. in ver. Sed quid si dos est legata. vbi distinguit, quando est expressa certa quantitas, vt in l. ij. §. penult. ff. de dot. prælega. vel quando est facta relatio ad instrumentum, vt institu. de lega. §. sed si vxori. sed in casu isto neque est expressa quantitas, vel res certa, neque dicitur dos soluta, & per consequēs virtute legati prædicti admitti nō potest.

¶ Aut postremò vult se iuuare ex capitulis matrimonialibus, in quibus promittitur dote recepta cau-
2 telare, & † per consequens cum nō sit factum succedat obligatio ad interesse. l. stipulationes non diuiduntur. ff. de verbo. obliga. in vers. Celsus. l. si quis ab alio. ff. de re iudica. cum simil. Et hoc etiam in casu isto nequaquam habere locum poterit, maximè quò ad totam dotē.
3 Nam † ad hoc vt cōmittatur obligatio ad interesse oportet, ꝙ mora sit cōmissa ab eo, qui promiserat. l. si penum. ff. quādo dies lega. ced. l. ita stipulatus. in gloss. j. in fin. ibi Bar. in 6. q. ff. de verbor. obliga. Alexan. quasi in proprijs terminis in consil. 131. volu. 7. Sed Bernardinus Malda vir dictæ Verdellæ, qui promiserat, nullam moram fecit, cum euidenter appareat, dotes non recepisse, ergo obligatio ad interesse nō fuit commissa.

¶ Nec obstat, quòd in concordia inita inter Franciscumantonium dela Vecchia & Verdellam appareat, quòd per dictum Franciscum antonium fuerunt soluti ducati 800. quæ concordia est in processu præsentata, ad chart. 11. quoniā dicta quantitas non apparet soluta nomine dotis, nec est soluta ab ipsa Verdella vel ab eius patre, put in definitione dotis dicitur secundum Bar. in l. prima. ff. solu. matri.
4 † vt deseruiat oneribus matrimonialibus, & per consequens non potest dici ꝙ pro ea quantitate competeret actio de dote.

¶ Et si dicatur, quòd præcedente promissione dotis de illa quantitate, & sequuta postea solutione per dictum Franciscumantonium, videatur ab ipsa Verdella solutum, iuxta tex. in l. promittendo. §. j. & l. licèt. in prin. ff. de iur. dot. Ad hoc
5 respondetur, ꝙ † solutio est facta vtrique, & præsumitur pro medietate ad vxorem peruenisse, ita consuluit Bar. in cōsi. suo incip. Domina P. nupsit, per tex. in l. reos. §. cum in tabulis. ff. de duob. reis, & sequitur Bald. in authen. si qua mulier. C. ad Velleian. & in l. mater. col. 7. C. de rei vindica.
6 Nec obstat † huic opinioni illud, quod dicit Specul. in titulo de obligatio. & solutio. §. ante omnia, versicul. sed pone: quem sequitur Imol. in capit. cum contingat. de iureiuran. quòd debeat doceri, illam medietatem esse versam in vtilitatem mulieris, aliàs non præiudicet confessio receptionis, per tex. in auth. si qua mulier. Et secundum istam opinionē aliàs

decidit sacrum Concilium secundum D. Mathe. in decisio. 209. quoniam istud procederet in terminis in quibus loquuntur, videlicet qñ venditur res mariti: quia tunc, ex quo vxor non potest se obligare pro viro, ideo illa confessio non præiudicat. vt in d. authen. si qua mulier. & in l. j. & per totum. ff. ad Velleian. & ita declarat Imol. in d. c. cum contingat. & sentit Alexan. in cõs. 38. vol. 2. quem refert D. Mathe. in præallegata decisio. sed in casu isto talis receptio non est ex re viri, neque dicta Verdella pro viro obligabatur, cum actio esset sua: quia Franciscusantonius erat suus debitor, & per consequens cessat ratio, quæ mouebat Specul. ad limitandum dispositionem d. §. cum in tabulis. Et per consequens in casu isto remanet opinio Bar. firma, quòd præsumatur ad ipsam recipientem peruenisse.

¶ Non obstant depositiones duorum testium dicentium, ꝙ in veritate pecunia peruenit ad virum. Nã primus testis Bernardinus de Mal-
7 da est affinis † qui à testimonio repellitur. cap. absens ij. q. 5. Specul. in ti. de teste. §. j. vers. sed nunquid, eo maximè ꝙ verisimiliter grauiter ac molestè fert, ꝙ isti concessionarij gaudeant bonis paternis cũ sui generis iniuria, & propterea repellitur à testimonio, per ea quæ habentur in l. lex Cornelia. ff. de iniu. Angel. & Salycе. in l. prima. C. de rapt. virgi. Bartol. in l. cum scimus. C. de agricol. & censit. lib. 11. Felyn. in cap. cum oporteat. de accusat. Præterea in dicta sua depositione euidẽter falsum deponit, dũ dicit, ꝙ 800. ducati, & aliæ quãtitates solutæ per Franciscumantonium peruenerunt in posse Berardini, & tamen ex margine dicti instrumenti concordiæ apparet, ꝙ aliæ quantitates fuerũt solutæ Verdellæ & Ferdinando post mortem Berardini, & sic ad manus Berardini non potuerunt peruenire aliæ quantitates, cum tempore solutionis ipsarũ, videlicet in anno 1519. erat mortuus. Et ideo eius depositio non est admittenda, vt no. Inn. in c. j. de confess. & in c. fraternitatis, de hęret. Bal. in l. j. 4. oppo. C. de edicto diui Adr. Old. in cõs. suo. 36 Spec. in ti. de teste. §. j. vers. itẽ q̃d si.

¶ Similiter etiam alius testis super hoc deponens non probat, videlicet Dñus Matheus delo Yoyo, quia semetipsum repulsat dum di-
8 cit, se cappellanum & familiarẽ † & fuit ac in præsentiarum est causæ solicitator, & per consequens eius testimonium non patet, cap. in literis. de testi. l. etiam. C. eod. titul. Specul. in tit. de test. §. j. versic. item quòd est domesticus, & de solicitatore repellendo determinant Domini de Rota in decis. 149. in nouis. Anto. de Butr. & Imol. in cap. cum à nobis, de testibus. Angel. in consil. 231. etiam si non esset salariatus propter affectionem quã hẽt ad cãm, secundũ Steph. Aufre. in tract. de reproba. testi. in ver. solicitator. Do. in c. Roma. de test. in 6.

¶ Ex his igitur concludendo firmissimè apparet, quòd dos promissa non fuit soluta dicto Berardino, & per consequens non datur obligatio ad interesse vigore dictorum capitulorum, quia non fuerit cautelata, & licet ex margine instrumenti concordię predictæ appareant alię quędam partitæ solutę Ferdinādo Malda & ipsi Verdellę, tamē eo tēpore matrimonium erat solutum, nec nomine dotis soluebantur, vt in l.3.ff.de iur.dot. in l.plerumque. §.1.eo.titu. & post quam res deuenit ad eum casum, à quo incipere non potest, frustra videtur ipsi Ferdinando solutum, iuxta text. in l. Iulianus ff. de iur.
9 dot. vbi † promissio dotis collata post matrimonium solutum est nulla, facit text.in l.si pater mulieris, in fin.& in l.si ego, vers. quare
10 eod. titu. cum † nulla dos sit quæ oneribus matrimonij non deseruit, ut ibi & per Ludo. de Ro.in cons. 510.in fin. & per consequens
11 † priuilegium dotis de tacita hypoteca locum habere non potest, vt not.in l.1.ff.sol. matr. & expressa hypoteca non apparet: quia Ferdinandus non obligauit se & bona sua dictę Verdellæ ad restitutionem quantitatum per ipsum receptarum. ergo dictę Verdellę actio hypotecaria non competit pro dictis quantitatibus contra ipsos tertios possessores conuentos. ideo intrepidè dicendum est, ex omni capite conuentos esse absoluēdos ab assistentia petita quò ad totam do tem per dictam Verdellam.

Io.Tho. Minadous. V.I.D.

SVMMARIVM.

1 Dispositio completur per unum & primum actum. & nu.16.17.52.
2 Libertas ventri ubi relicta est, protē ditur ad plures, qui eodem utero nati sint.
3 Legatum alimentorum relictum uxori Titij, intelligitur tā de prima quàm de omnibus.
4 Concessio per uiam legis est fortior.
5 Indefinita æquipollet uniuersali in fauorabilibus. Intellige ut nu.54.
6 Lex est perpetua et sp loquitur.nu.55.
7 Statutū de causis cōpromittēdis inter coniunctos non uerificat in una uice.
8 Res semel alienata, semper est alienabilis. 57.
9 Mitius agiē cū lege q̄ cū hoīe. 58.59.
10 Dispositio.§.ex imperfecto.locum habet etiam in substitutione.
11 Alienatio à iure permissa intelligitur permissa non solum institutio sed etiam substitutio. 62.
12 Executor, cui commissa est distributio bonorum inter pauperes, potest uni distribuere, & illum per fideicommissum grauare, ut post mortem suā alijs restituat. 64.
13 Prīcipis gratia latissimè interpretāda.
14 Prīcipis liberalitas freno nō subiacet.
15 Beneficia Principum per interpretationem velle constringere absurdum & temerarium est.
18 Papa si dedit licentiam alienandi res ecclesiæ, intelligitur de prima uice.
19 Illegitimus dispensatus ut possit tenere beneficiū curatū, intelligiē de primo.

20 *Princeps si concesserit bannito securitatem ueniendi, intelligitur pro prima vice.*

21 *Potestas data arbitro prorogandi compromissum intelligitur de prima.*

22 *Dispositio indefinita intelligitur de primis nuptijs non de secundis.*

23 *Statutum loquens de fratre intelligitur de fratre primi gradus.*

24 *Testator si instituat filios nascituros ex tali non intelligitur de nepotibus.*

25 *Episcopus si habet potestatem nominandi aliquem in canonicum, intelligitur de prima nominatione.*

26 *Promissio vna, quæ bis in anno colligitur, intelligitur de prima tãtũ uice.*

27 *Promissio reficiendi molendinum, intelligitur de prima vice tantum.*

28 *Promittens aliquem præsentare in iudicio, prima vice implet.*

29 *Vsusfructus concessio pro hærede, intelligitur de primo tantum hærede.*

30 *Dispensatio ad duo beneficia curata nõ extenditur ad secunda beneficia.*

31 *Gratia dispensatiua consumpta est per primum actum.*

32 *Consensus præstitus quoad vnum non intelligitur præstitus quoad aliud.*

33 *Lex grauans in vno non debet grauare in alio.*

34 *Lex si concedit specialiter consensum vni non concedit alij.*

35 *Alienatio feudi quando ex statuto permissa est, ita strictè intelligitur, vt non præiudicet agnato.*

36 *Statuto maximè correctorio quando fit mentio de hærede vel legatario intelligitur de primo.*

37 *Dispensatio est iuris communis relaxatio.*

38 *Episcopus si dispenset cum monaco ad beneficium curatum, non extenditur ad simplex.*

39 *Dispensatio super ordinibus intelligitur de minoribus.*

40 *Prælegatum est quædam diuisio à testatore procedens.*

41 *Dictio, vnum, excludit commixtionẽ aliorum.*

42 *Vnum dicitur, quod est totaliter vnũ.*

43 *Dictio taxatiua tantũ, excludit omnia præter expressa.*

44 *Qualitas adesse debet tempore dispositionis.*

45 *Qualitas adiecta verbo debet determinari secundum tempus verbi.*

46 *Electionis tempore habilitas eligendi adesse debet.*

47 *Verba vbi non conueniunt nec dispositio.*

48 *Quarta arrogato debetur in bonis arrogatoris tanquam æs alienum.*

49 *Substitutio pupillaris concernit fauorẽ substituti.*

50 *Bona subiacentia substitutioni pupillari possunt efficaciter alienari.*

51 *Ratio legis eam limitat.*

53 *Priuilegium Principis fauorabile quando tenderet in graue damnum strictè intelligitur à principio, imò postea restringitur, & quandoque reuocatur.*

56 *Declaratur l. as. in §. si ei qui.*

60 *Dispositio, per quam actus redditur nullus, est pœnalis.*

61 *Prohibitionem pœnalem respicientem publicam utilitatem non esse odiosam.*

63 *Res prohibita alienari potest ex causa dotis alienari.*

65 *Argumentum de re ad tempus procedit etiam negatiuè.*

CONSI-

CONSILIVM VIII.

Indiuiduæ Trinitatis inuocato suffragio. Dubitatur, an in Regno vlterioris Siciliæ dispositio.c.volétes. per quod feudatarijs illius Regni cócessa est potestas alienandi in vná eandemq; personá æquè digná inter viuos & in vltima voluntate quolibet alienationis titulo feuda quę à Regia curia recognoscunt. Procedat ita largius, vt inducat facultaté fideicommittendi ab eo in qué iá feudum quis trásfert titulo institutionis, & sic potestaté habeat plures (vt ita dixerim) gradus alienationis faciendi, nedum prima vice alienandi? Qua in re videtur prima consideratione dicendum, ꝙ liceat feudatario plures gradus alienationis facere. Nam quamuis per l.boues in §.hoc sermone.ff.de ver. sign.& per l.hæc códitio filię meę. ff.de condi.& demonstra.dicatur,
1 quòd † dispositio completur per vnum primumq; actum, vltra qué progredi non licèt: tamen illud nó procedit in materia & casu fauorabili, vt probatur in l.legatum.ff. de annu.lega.in l.annua.§.à Titia, & §.item quęro,& in l.cum quidá. cum l.sequen.eo.tit.l.cum inter veteres. in fi. C. dę fideicómiss.liberta. vbi † si libertas vętri relicta est,
2 protenditur ad plures, qui eodé vtero nati sint. Ná (vt dicitur ibi) ĩ ambiguis sensibus melius est,& maximè in libertate eius fauore humaniorem amplecti sñíam,& cum simus in actu iterabili & multiplicabili,& fauoré continente, produci debet ad multos & nó restringi ad primum. l.si ita stipulatus fuero à Seio. ff.de fideiusso.cú ibi not.& l. si habitatio.in §.vtrum.ff.de vsu & habita. per quæ & alia iura, ita notanter consuluit Anto. de Butr. in cons.31.incip. dubium ingerit, in prima. Et tenuit Oldr.in cons.212. incip. quidam in suo testa. quod confirmatur. Nam si quis instituit sibi posthumum nasciturum, intelligitur non solum dè primo sed de pluribus.vt in l.placèt.cum l.sequen.ff.de liber.& posthum.& cósuluit Federic.de Sen.in consil. 42. incip. testator instituit,& ideo Alc. in cons.170.incip.viso processú. in
3 secundo volu. tenuit, ꝙ † legatú alimentorum relictum vxori Titij, Intelligitur tam de prima quàm de omnibus,& tenent Docto. quos refert Felyn.in c.innouamus, de tregua & pace,& Ias. in l.duobus. §.si ei qui.ff.de iur.iuran.& in l.diuortio. §.quod in anno. ff.solu.matri. Cú verò in hoc casu simus in materia fauorabili & gratia Principis non concernente præiudicium alicuius, sed merum fauorem, extendenda est, vt in l.fin.ff.de constitu. Princip. Innocen.in ca.sugestum. & ca.dudum.de decim.& maximè cum per viam legis sit facta conces-
4 sio † quæ est fortior, vt dicit Bart. in extrauagan.ad reprimen.in ver. non obstantibus. Pro quo faciunt ea quæ tradunt Bar. & Doct. in l.si
5 pluribus.ff.de leg.j. Dicétes, ꝙ † in fauorabilibus ĩdefinita æquipollet

dniuersali, & ideo extendenda est vispositio ad plures & non coarctanda ad vnum.

¶ Comprobatur hæc cõclusio in præsenti casu. Nam quando per viam legis eius conditor sic dispo-
6 suit, ex quo † lex est perpetua & semper loquitur, vt in l. Arriani. C. de hæreti. & dixit Bart. in l. omnes populi col. penult. ff. de iusti. & iur. non contentatur de vno tantum actu, esset enim imperfecta. Propter quod infert Ias. in d. l. duobus.
7 §. si ei qui. ff. de iureiuran. quòd † si statutum disponit, quòd omnes causæ vertentes inter coniunctos compromittantur, si semel tantũ sit factum compromissum, & non sit sequuta laudi promulgatio, nõ videtur esse satisfactum menti statuti, immo toties fiet, quoties opus erit, quousque causa finiatur, vt tenuit Bald. in l. veluti. §. hæc vox. ff. de æden. in l. fideicommissa. in §. siquis decem. ff. de lega. tertiò. & in l. si vt proponis. in vltim. col. C. quomodo & quando iud. & sequitur Alexã. in consil. 70. incip. viso consilio aliàs per me reddito, in secundo volu.

¶ Tertiò adducitur. Nam etiam
8 quòd † sit facta prohibitio alienandi aliquam rem, si postea aliquo modo licitè fuerit facta eius alienatio, censetur inductum esse, vt illa sit semper alienabilis. l. pater. in §. quindecim. ff. de lega. iij. & ibi expresse hoc dicũt Bar. & reliqui scriben. in l. j. ff. de offi. eius cui mãda. est iurisdi. ergo superuacanea videtur præcedens disputatio, in materia d. §. hoc sermone. Nam etiam quòd ca. volentes. intelligeretur de vna vice, videretur saltem res illa facta alienabilis, & si non ex expressa permissione, saltem consequutiuè ex illa prima alienatione licitè facta, permittente illo c. iureq; proprio illius Regni videtur feudum sit semel alienatum, factum esse semper alienabile.

¶ Quartò. cum iure proditum sit,
9 q † ex quo mitius agitur cum lege quàm cum homine, vt in l. Celsus, vbi glos. & Docto. ff. de arbi. sequitur quòd pinguius habeat intelligi, vt loquatur & subueniat in casu d. c. lex illa seu capitulũ quàm diceremus si licentia illa non per formam legis sed specialiter alicui à Principe de aliquo feudo concessa fuisset huiusmodi alienationis facultas. Ergo concludendum videtur, quòd producenda sit illa facultas nõ ad primam tantum alienationem sed ad omnes forte subsequutas, & consequenter etiam ad fideicommissi potestatem, etiã quòd tacitè in hoc casu videatur data licentia, cum etiam in feudi alienatione tacitè possit Dominus consentire, vt dicit de iure cõmuni Andre. de Iser. in c. j. §. seu vers. hac edictali, de prohib. feudi alie. na. per Lothar.

¶ Quintò. Dubium facit id quod voluit Bar. in l. ij. versic. sextò quæro. ff. de vulga. & pupilla. vbi dixit,
10 q † dispositio. §. ex imperfecto, quę permittit patrem instituere liberos

beros in testamento minus soléni, locum etiam habet in substitutione. Quod dictum sequuntur com muniter Docto. ibi & in d.§. ex im perfecto. & Salyce. in l.si testamen to. C. de impub.& alijs substitu. & Ioan.de Imol.in cap.Raynutius.de testamen.

11 ¶ Sextò facit dubium, q̃ † vbicũq; à iure est permissa alienatio, intelligitur permissa non solum institutio, sed etiam substitutio tit.fideicommissi.l. si quis.§. certum.& ibi Bald.& Docto.C.de secund. nupt. l.filiusfamilias. §.cum pater. ff.de lega.primo , & voluit Bart. in l.à filia. in princ. ff. ad Trebell. & habetur in l. fin.C.de reb.ecclesi.non alienan.

¶ Septimò dubium facit l. vnum ex familia.§.si duos.ff.de leg. secun dò . iuncta doctri. Bart. in §.sed si fundum. in eadem l. vbi dixit, q̃

12 † exequutor, cui commissa est distributio bonorũ inter pauperes, non solũ potest bona ipsa vni pau peri assignare, sed etiam per fideicommissum iniũgere, vt post mor tem suam alteri pauperi bona illa restituat, quod dictũ Bar. sequuntur ibi Bald. & cæteri Docto. sic in casu nostro per prædicta. Postquã feudatario. permissa est alienatio, addito maximè, tam inter viuos quàm in vltima voluntate & quolibet titulo. Non solum debet intelligi de prima institutione, sed etiam de substitutionibus. Et hoc latius debet dici in casu nostro, cũ simus in beneficio Principis.Cum, ut omnes feudistę passim & indistincte tenent, q̃ assensus in alienationibus feudorum sit gratia, vt te nent Docto.in cap. primo.de aliena. feud. pater. in cap. secundo. si de inuestitu. inter domi. & vasall. & in cap. si Titius. si de feud.fuer. controuer.in §. & si clientulus. de

13 aliena.feu. Meritò † tanquam gratia Principis latissimè est interpretanda.l.fin. ff.de constitu. Princip. Inno. in cap. olim. de verbor. sig. in capit. cum dilecti. de donatio.

14 Principis, † namque liberalitas fre no non subiacet, iuxta l. penul.C. de don. inter vir. & vxor. vnde dixit.l. fi.C.de Princip. agen.in rebus

15 lib. 12. Absurdum † & temerarium esse, per strictam interpretationem ad vasculum velle beneficia Principum reducere.

¶ Sed præmissis non obstantibus contrariam opinionem puto esse veriorem, maximè ex infrascriptis.

¶ Et primò hoc probatur. Nam

16 † quælibet dispositio loquens de aliquo actu faciendo, intelligi debet de primo & non de pluribus. Nam si concipiatur sermo, in nuptias alicuius mulieris, vt puta, dũ nupta erit, non secundæ vel vlteriores, sed primæ tantum nuptiæ significantur. d. l. boues. in §.hoc sermone.ff.de verb.signi.l.hæc cõditio, filiæ meæ. ff.de condi.& demonstra.ibi. Talis est, vt semel im pleri debeat.l.stipulatio de dote.ff. de iur.dot. l. dotis promissio. &l. diuus, eod. tit. vbi dicitur, quòd mulier quę tedit in matrimonium

viri,

viri, à quo diuerterat, videtur noluisse indotata redire, & illud est, quando ipsam sibi, vel pater ei dotem constituit, & est ex præsumpta ipsius voluntate, & secus dicitur ibi esse, si ab extraneo fuisset dotata, & ille iterum non consensisset. Nã licèt ibi sit fauor dotis, non tamẽ operatur, vt extraneus videatur sensisse de secundis nuptijs, eadem cõclusio probatur in l. cum pater, §. pater certam. ff. de lega. ij. l. fideicommissa. §. si quis decem. ff. de legat. 3. l. eum qui calendis. ff. de verb. obliga. in c. ordinarij. ad fin. de offi. ordina. vbi glo. l. inter socerum. §. vlti. ff. de pact. dotal. l. matrimonij. ff. qui & à quib. l. sciendum. ff. de verbo. obliga. l. vlti. ff. de bon. auto. iud. possiden. l. j. §. si cui. ff. vt legato. nomi. caueat. l. dotem. vbi glo. in l. stipulatio. & l. stipulationem. & l. licèt. eo. tit. ff. de iur. dot. l. cum maritus. §. filius. ff. de pact. dot. l. cum vir. ff. de condi. & demonstratio.

¶ Propterea valde ad propositum dixit Alberic. de Rosat. in secunda parte statuto. q. 182. incip. per Do-
17 minum fratrem, quòd † vbi sumus in materia restringibili & stricti iuris, vt est casus noster, & inferius latius probabo, concessio dicitur facta esse solum de prima vice & vnico actu & nõ de pluribus, quod refert & sequitur Alexand. in consil. 16. incip. breuiter in casu. in 4. volu. Et propterea dicit idem Alex. in consil. 81. incip. lecto & di-
18 scusso. in 4. col. vol. 3. ꝙ † si Papa concessit potestatem dandi licentiam de alienando vel dando in emphyteusim res ecclesiæ intelligitur de prima vice tantum, sicuti si Eps dat licentiam alicui intrandi monasteriũ monialiũ intelligitur de prima vice. Et dixit Archidia. in c. j. de fil. præsbytero. in sexto,
19 ꝙ † illegitimus dispensatus vt possit tenere beneficium curatum, intelligitur de primo beneficio. Et si
20 Princeps † concesserit bannito securitatem veniẽdi, intelligitur pro prima vice, Bar. & Docto. in l. j. ff.
21 ad leg. Iul. maiesta. & † potestas data arbitro prorogandi compromissum, seu terminum compromissi intelligitur de prima prorogatione tantum. vt dixit Bal. in ca. olim ex literis. de rescript. ad idem Bal. in l. si diuersa. C. de transactio. & consuluit Signorol. de Homod. loquendo in gratia Principis in cõsil. 37. Ad quod facit etiam litera. l. si Titius pro filia. ff. pro socio, quæ est singularis secundum Fulg. ibi, & quod uoluit Bal. in procem. decretal. in 7. col. in fin. dicens, ꝙ
22 † dispositio indefinita intelligitur de primis nuptijs nõ de secundis, & dixit Philip. Dec. in consil. suo 80. incip. uisis duobus consilijs, ꝙ si sunt duo fratres æqualiter instituti, & alter grauatus est restituere hæreditatem Gaio, cui restituit, quo facto postea consequutus est portionem alterius fratris, quòd illam non tenetur restituere: quia verba illa testatoris intelliguntur de primo actu restitutionis, & idẽ uoluit

voluit Bart. de prandio relicto fratribus Sancti Francisci in l. cũ quidam. ff. de annuis lega. vnde dixit Bald. in c. j. in fin. de feud. march.
23 ꝙ † statutum loquens de fratre, intelligitur de fratre primi gradus tantum. Quod etiam firmauit ipse in l. iubemus. §. fi. C. ad Trebell. sequitur Angel. in l. prima. ff. de inoffi. testam. & idem Angel. in authen. matri & auiæ. C. quando mulier tute. offic. fungi pot. Petr. de Ancha. in repeti. c. Canonum statuta. de constitu. & dixit Bart. in l. liberorum, in penul. col. vers. quæro, si in aliqua dispositione. ff. de verb.
24 signica. ꝙ † si testator instituit filios nascituros ex tali, non intelligitur de nepotibus. In casu igitur nostro cùm c. volentes. permittat dispositionem testamentariam in feudis, intelligitur de prima & vnica institutione, & non de pluribus successiuis dispositionibus. Ad hęc facit decisio. Rotæ. 22. de præben.
25 quòd † si episcopus habet potestatem nominandi aliquem in canonicum, intelligitur de prima nominatione; & quod not. Bald. in l. 2. C. de ædilit. edict. in secunda col. vers. sed pone.

¶ Comprobantur prædicta authoritate Bal. & Imol. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matr. per illũ
26 tex. iuncta glo. ꝙ † promissio vuę quæ bis in anno colligitur, intelligitur de prima tantum vice collecta, & dicit Bal. in l. licèt. in 4. q. C.
27 loca. quòd † promissio reficiendi molẽdinum intelligitur de prima vice tantum, & in l. fin. 3. col. C. de indict. vidui. toll. de vxore relicta Domina & vsufructuaria, tenet ꝙ de prima tantum intelligatur, & in potestate arbitrandi idem dicit in l. si vt proponis, vlti. col. C. quomodo & quando iud. Ad idem faciunt dicta per eum in ca. olim ex literis. in ij. col. de rescrip. & Spec. in titul. de arbitr. §. excipitur. vers. sed quid si fuerit actum. Bart. in l. hoc articulo. ff. de hære. instit. & in d. l. dotis. ff. de iur. dot. & ideo glo. in l. duobus. in §. primo, in ver. exhibuerit. ff. de iureiuran. dicit, ꝙ
28 † is qui promisit aliquem deducere & præsentare in iudicio, prima vice implendo promissum liberatur. Hoc sequitur Abb. in c. innouamus, de treug. & pac. Angel. in l. vtimur, ff. de sepulcr. violat. Raph. in l. si mihi & Titio. ff. de verbor. obliga. Alexan. in cons. 43. volu. 4. incip. vis &c. idem Ale. & Ias. in d. l. duobus. §. j. ff. de iureiuran. & in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matr. & probatur in l. antiquitas.
29 C. de vsufruct. vbi † concessio vsufructus pro hærede intelligitur de primo tantum hærede.

¶ Accedit prædictis. c. non potest.
30 §. j. de præben. lib. 6. † vbi dispensatio ad duo beneficia curata, non extenditur ad secunda beneficia, sed de primis tantum intelligitur, vt dicit Cardi. in clem. fi. in prima oppo. eo. tit. & Archid. in d. ca.
31 non potest. dicit, ꝙ † si dispensatum est cum aliquo super eius personę inhabilitate, vt possit illa nõ

obstante

obstante beneficium aliquod obtinere, si obtinuit vnum & amisit, quærit, an amplius vigore illius dispensationis possit aliud obtinere, & concludit ꝙ non: quia gratia illa dispensatiua fuit cõsumpta per illum primum actum. Sed Io. Andre. ibi tenet contrarium in terminis in quibus Archidiaconus mouit quæstionem: verum Petr. de Ancha. ibi & in cons. 404. incipiẽ. tria dubia in 3. & 4. colum. confirmat in casu illo opinio. Io. And. considerãdo, ꝙ facto Papæ ille dispẽsatus amisit beneficium primo loco habitum, & arguit de c. si beneficia. de præben. lib. 6. ac distinguit in casu principali quæstionis eiusdem. Quòd aut quærimus de dispensatione adhibita circa habilitatem personæ, & tunc procedat opinio Ioan. And. Aût verò loquimur in dispensatione facta super pluralitate beneficiorum, & sic in concernenti defectum rei, non autem personæ. Et tunc dicit veram esse opinionem Archid. vt in primis beneficijs dispensatio consumatur. Et subdit ꝙ ad cognoscendum, an sit dispẽsatum ratione rei, vel personæ, inspicitur causa proxima non autem remota, l. rogasti. ff. si cer. pe. l. si mulier. ff. rerum amota. & in c. de cætero. vbi not. de homicid. Nam si dispensatio concernit personam, illa attenditur, si rem, attenditur res ipsa & eius habetur ratio, sed in casu nostro licẽtia data per c. volentes. respicit rẽ. Quia cum esset prohibita alienatio feudi sine consensu Domini, vt in cap. Imperialem. cum simil. de prohib. feu. aliena. per Feder. conceditur feudatario. Ergo respicit rẽ: quia tollit impedimentum, quod erat principaliter circa feudum, & sic circa rem, & non circa personam, vt dicit Andre. de Iser. in c. j. §. cum autem. de controuer. inuesti. sub vers. si verò probare nõ poterit. vlti. col. sub q. illa. Quid si est consuetudo vel statutum? ergo illud cum sit proximum attendi & considerari debet, & consequenter secundum Archid. & opinionem Petri de Ancha. videtur, ꝙ licentia concessa per d. c. volentes. cõsumatur per primum actum alienationis, & non possit procedi ad alios actus per fideicommissa & substitutiones obliquas & multiplicatas.

¶ Confirmatur hæc conclusio in casu hoc. Nam consensus à Domino feudi præstitus alienationi feudi factæ per feudatarium strictè intelligitur. Nam, vt dicit Andr. de Iser. in ca. j. qui succ. tene. in 4. col. in princ. ibi, consensus huius Titij ad multa &c. consensus † pręstitus quò ad vnum non intelligitur pręstitus quo ad aliud: nisi sit annexũ. Et ideo in quæstione illa, quã prope finem illius col. format Andre. in ver. ex præmissis. dum quærit. An Rex consentiendo venditioni feudi: præiudicauerit sibi mortuo venditore sine hærede legitimo. Cum arguisset primò ꝙ non, per l. lex vectigali. ff. de pigno. & per ca. primum, in §. si quis de manso, de

controuer.

controuer.inuesti. & per ea. nuper & alia iura ibi per ipsum allegata, postea transit ad aliam opinionē. Vt si simpliciter sit petitus assensus, simpliciterq; concessus, porrigitur etiam in dictum casum, quo venditor sine hærede decesserit, & tandem in 7.col.ibi, per quæ patet responsio, soluit illud argumentū d.l.lex vectigali.& §.si quis de manso. & de alijs iuribus supra allegatis, distinguendo, vt aliud sit, quando Dominus consentit expresse: quia tunc largius accipitur ille consensus, vt videatur præstitus pro acceptore, & eius liberis, & sic tunc non possit dici, quòd finito seu resoluto iure illius feudatarij qui vendiderat, videatur resolutum ius acceptoris, quia habuisse videtur pro filijs suis seu hæredibus, & ideo defectus superueniens filiorum venditoris, ei non oberit. At in alio casu quando non sumus in expresso consensu Domini, sed in consensu & permissione, ac licentia legis, tunc dicit Andre. secus esse. Nam tunc procedunt dicta iura in contrarium adducta, vt resoluto iure datoris, resoluatur ius acceptoris, & strictius accipiatur. Quia in primo casu Rex assentiens videtur de suo largiri, & latius fit interpretatio. At in secundò casu quando lex pmittit, strictius debet sumi. Quia dum lex ita disponit, de alieno & de suo concedit. Et ideo sufficit emptori quòd in paucis sibi subueniatur per legis prouisionem, l.tutori. C. de nego.gest. & † si lex gra-

33

uat in vno, vt sine consensu domini possit feudatarius alienare feudum: non debuit grauare in alio. l.eum qui.ff.de iureiur.quia non videtur velle grauare nisi in eo de

34 quo agitur:& † quando lex concedit specialiter consensum vni, non concedit alij.c.ad eius verò.circa fi. quinta distinct. Et sic etiam in re, quia vna concessa, non videtur cōcessa alia, & adducit Andr. id quod dicitur in c.j.Impera.Lotha.ibi, lex & diuisio &c. vt aliud sit in diuisione facta ab homine, quàm in ea quæ fit à lege. Per cuius doctrinam clarè habemus, quòd legis consensus strictè intelligi & interpretari debet, & consequenter non debemus extendere licentiam, de qua in c. volentes, vt intelligatur non solum de prima alienatione, sed de fideicommisso, quod iniungitur ei, in quem fit alienatum. Nec in hoc casu obstat ratio in d.loco adducta per Andre. dicentem, quòd in illo casu lex nō disponit de suo sed de alieno, & quòd quando disponeret de suo secus esset, quasi videatur Rex cōcedens per d.c.volentes. Feudatarium disponere de iure suo, idest de re in feudum concessa: Nam in casu de quo loquitur ibi Andr. militat illa consideratio, an de suo, vel de alieno dispositū sit, quando tractatur de venditore mortuo sine legitimo hærede, at cum in casu cap. volentes. tractetur de præiudicio etiam debentium succedere, quò ad hoc videtur tractari de præiudicio non Regis tan-

tum,

tum, sed tertij, & illa legis dispositio restringi debet, vt dicit Andr. ¶ Hoc idē probatur ex verbis eiusdem Andre. in ca. j. §. donare. col. j. & ij. qual. olim feud. pot. aliena. vbi idem dicit loquens in huiusmodi assensu à lege præstito, vt non porrigatur ad alia expresè non dicta, licet eadem subsit ratio vel etiā maior. Quinimmo non solum in cōsensu legis stricta sit interpretatio, sed in consensu hominis, idest Domini feudi, per ea quæ in pluribus quæstionibus ponit Andre. in d. c. Imperialem. in prin. 3. & 4. colum. de prohibi. feud. aliena. per Federi. vbi dicit, consensum domini adeo strictè intelligi debere, vt neque de persona vna ad aliam porrigatur, neque de contractu ad contractū. ¶ Accedat ad prædicta c. primum in §. & si clientulus. iuncta gl. in ti. de aliena. feud. vbi etiam in casu, quo licita erat alienatio medietatis feudi, si de ea vasallus disposuit sine voluntate Domini valet dispositio, sed ita strictè intelligitur illa potestas à lege data, ut eo mortuo sine hærede masculo reuertatur ad dominum. Si verò (vt subiungitur ibi) vt dicit Andre. in d. ca. primo. qui successo. teneantur, in 7. col. ibi, & hoc est verius, quia qui confirmat &c. Si verò inquam, dominus consenserit, stabilis permanet alienatio, etiam quòd alienans sine hærede masculo decesserit. Et sic strictius sumitur illa licentia à lege tributa, adeò vt Bald. in ca. j. §. porrò. qual. ol. feud. alien. por. dicat

35 ꝙ † quando ex statuto permissa est alienatio feudi, ita strictè intelligitur, vt nō præiudicet agnato, quin possit redimere feudum; & idem dixit ibi Iacob. de Beluis. & sequitur Aluarot. & dixit Andre. de Iser. in constitu. fratribus, ꝙ in casu quo feudum possit alienari sine consensu Domini, si sit obligatum, in illo casu, vt puta pro dote, si postea apertum sit Domino feudū illud, eo in casu finitur dicta obligatio, per d. l. lex vectigali. ff. de pigno. & hunc casum non operatur generalis alienandi potestas. Et dicit Paul. de Castr. in l. si quis filio exhæredato. in §. irritum. ff. de iniust. & irrit. testam. quòd assensus præstitus per Principem super feudi alienatione facienda, non extenditur ad iam factam, quod dictum sequitur Alex. in cons. 146. incip. in causa & lite vertente inter nobilem Raphaelē. in quinto vol. & voluit Bald. in d. cap. Imperialē. in princ. in 6. col. ꝙ assensus interpositus super donatione non extenditur ad donationem causa mortis, licèt aliàs appellatione donationis, veniat donatio causa mortis. l. filiusfamilias. ff. de dona. & not. per Docto. in l. Seniū.

36 C. qui testa. face. poss. Et † quādo ī statuto maximè correctorio, put est d. c. volentes. fit mentio de hærede vel legatario ītelligitur de primò tantum, vt consuluit Alexand. in primo volum. cons. 37. incip. in causa mota per Angel. in tertia colum. & probatur in l. antiquitas. C. de vsufruct.

Corro-

¶ Corroborantur etiam prædicta. Nam constat, q sumus in materia
37 dispensatiua, est † enim dispensatio iuris communis relaxatio, vt dicit Inn. in c. dilectus. de tempo. ordin. & Spec. in tit. de legat. seu de dispen. in princ. quæ dispensatio est stricti iuris & odiosa, & ideo non extenditur de vno casu ad alium, etiam si alius habeat in se maiorem rationem. capit. primo. & secundo. de fil. presbyter. lib. sexto. & capit. primo. de translatio. prælato, & probatur in cap. cum de non sacerdotali. secundo & tertio responso. de præben. lib. sexto. Et dicit Hostien. in c. postulasti. de rescript. sequuntur Ioan. Andr. Anto. de Butr. Imol. & alij Doctó. in c. j. in fi. de fil. presbyte. dicentes, q
38 † licet Episcopus dispenset cũ monaco ad beneficium curatum, non extenditur ad beneficium simplex. & glo. in ca. literas ordinarij. de fil.
39 presby. quòd † dispensatio super ordinibus intelligitur de minoribus. Et dicit Ioan. Andre. & Anto. de Butr. post Abba. antiquum in c. 3. de cler. pugnante in duello, q in dubio dispensatio super beneficio intelligitur de simplici. & idem Ioan. And. & Anto. de Butr. in cap. de multa. de præben. in dispensato ad duo beneficia, vt intelligatur strictè. Facit quod consuluit Feder. de Sen. in consil. 14. Et sic ex his manifestè ostenditur, d. cap. volentes, debere intelligi strictè de primo hærede & nõ de alijs sequentibus per fideicommissum.

Ad quod optimè facit quod consuluit Oldra. in consi. 237. incipien. præ electis &c. Qui determinauit, q si est consuetudo seruata sciente Principe, quòd inter filios feuda dignitatum diuidantur, non tamen hoc extenditur, quòd pater inter filios possit vni feudum præ-
40 legare, quamuis † prælegatum sit quædam diuisio à testatore procedens. l. si filia. §. si pater. ff. famil. ercisc un. l. parentibus. C. de inoffi. testamen. & id procedit quamuis sit eadem ratio in vtroque casu, & vtrumque comprehendatur sub diuisionis verbo, vt ibi per eum. Ita dicamus etiam in hoc casu, vt strictè intelligatur vt supra. Nec Princeps, qui concessit potestatem disponendi in testamento, cum ex hoc videatur ipse donare, vt dixit Andre. in ca. Imperialem. in vndecima colum. videtur cogitasse de fideicommisso, per ea quæ dicunt Docto. post Bart. in l. qui Romæ, in §. duo fratres. ff. de verbor. obligat. & in l. qui cum tutoribus. ff. de transactio. facit. l. si mater. ff. de inoffic. testamen. Et quando hæc omnia cessarent, prout non cessant, dico quòd non oportet tot argumentis vti postquam habemus verba clara. d. cap. volentes, disponentia non posse fieri alienationem nisi in vnam eandemque personam æquè dignam. Quæ verba manifestè & clarè ostendunt vnitatem alienationis, & vnitatem personæ, in quã fiat alienatio. At in hoc casu si volumus sustinere sub-

 stitutio-

stitutionem fideicommissariam,, non possent verificari verba illius cap. nam essent plures personæ, in quas fieret alienatio & sic plures
41 alienationes. Nam † dictio, vnum, excludit commixtionem aliorum, vt dicatur vni, itaque non alij, vt declarat Specul. in titul. de arbi. §. sequitur. versicul. quid ergo. Addita maximè dictione eadem, quę tanto magis vnitatē substantiæ ac vnitatem actus includit, iuxta in l. nemo est q. nesciat. vbi gl. & Doct. ff. de duob. reis. & in l. quod Nerua. ff. deposi. & in l. si quis cum totum. & in l. si mater. §. eadē. ff. de except. rei iudica. institu. de liberti. §. sed dedititiorum. in l. eum qui ædes. ff. de vsucap. & in c. cum in tua. de de cim. ibi, vna & eadem res. Et declarauit Aret. in l. j. ff. de vulg. &
42 pupilla. q † illud dicitur vnum, quod est totaliter vnum, si tamen esset vnum cum aliqua modificatione, distinctione seu varietate, non diceretur vnum sed duplex. Et hoc maximè locum habet in casu nostro, cum sit addita dictio
43 taxatiua tantum † quæ solet exclu dere omnia præter expressa. l. sed si tantum. ff. de pact. & not. glos. in authen. quod obtinet. C. de probatio.

¶ Nec obstat si forte allegaretur contra hoc, quod dixit Bartol. in l. vnum ex familia. in §. sed si duos. ff. de legat. secundò. Qui dixit, quòd grauatus restituere vni ex familia potest restituere pluribus: quia illud erat ex præsumpta mente, vt dicit ibi Bald. quod non est in casu nostro per supradicta, & dicetur inferius dum respondebitur ei quod dicit Bart. in §. sed si fundum.

¶ Et cum d. ca. volentes, ita admittat alienationem, si est facta in personam æquè dignam maximè, vt intelligo à peritis Regni illius, interpretatum esse respectu ipsius seu
44 di alienati. Quæ † qualitas nulli dubium est, quòd debeat adesse tēpore dispositionis, & sic tempore
45 ipsius alienationis. Cum † qualitas adiecta verbo debeat determinari secundum tempus verbi, l. Titius. ff. de testamen. milita. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxal. actio. & declarat Bartol. in l. ex facto. ff. de vulga. & pupilla. & in l. pręcipimus. §. sanè. C. de appella. Sed si possit in hoc casu fideicommitti, facile contingeret disponi in fauorem personæ, in qua tempore dispositionis, illa qualitas æqualis meriti & dignitatis non concurreret. Ergò in casu proposito, eiusdem cap. dispositio verificari non potest. l. secunda. ff. de vsufru. Bartol. in l. prima. in fine eodem titul. Et ad hæc facit quod dicunt Doctor. in cap. si eo tempore. de rescript. in sexto. & in capit. Ei cui de præben. eodem lib. Abb. in ca. dudum. lo primo. de electio. vbi
46 habetur, q † si cui est concessa electio alicuius idonei ad beneficiū, requiritur quòd illa aptitudo & habilitas adsit tempore electionis; quòd

quòd si non esset, non valeret electio, etiam si postea efficiatur idoneus. Et sic illa verba, in vnam eandemque personam, non solum prohibent diuisionem feudi, sed multiplicationem alienationum.

¶ Et ex his meo quidem iudicio restat declarata & firma hæc conclusio, & non immerito, nam huic facultati fideicommittendi (vt ex prædictis patet) non conueniunt
47 verba dicti cap. volentes, & † vbi verba non conueniunt. l. vel statuti, non conuenit eius dispositio. l. quod constitutum. ff. de testamen. milit. & ibi Bartol. not. l. quarta. §. toties. ff. de damno infecto. & l. ita autem. ff. de administra. tuto.

¶ Comprobantur hæc per l. vnũ ex familia. §. sed si fundum. ff. de lega. secundò, vbi quando sumus in re prohibita alienari extra familiam, & permissa est alienari vni de familia, si hæres institutus & grauatus eligit vnum de familia, in quem alienauit, non potest illum, quem elegit, grauare onere fideicommissi, vt ibi declarat Bartol. in illa quæstione exequutoris testamentarij, & sequuntur Bald. & Cuma. Et licèt Bart. dicat quòd potest grauari, si grauatur, vt relinquatur ei, qui est inter vocatos, vt quia sit de pauperibus inuitatis. Illud est: quia in illo casu vbi superius dicit Bartol. videtur data facultas eligendi vnum vel plures de familia. Ergo secus erit in casu hoc, in quo in vnã eandemque personam inductum est vt alienari possit, & non in plures. Ita dicamus in casu nostro, quòd cum simus in feudo, regulariter prohibito alienari sine assensu superioris, permissoque post modum ex dispositione. ca. volentes, alienari in vnam personã, non possit illa persona grauari vt restituat feudum alteri personæ extraneæ. veritas etiam huius conclusionis perspicuè apparet. Nam pater, qui illum, qui erat sui iuris, arrogauit, tenetur ei relinquere quartam partem bonorum suorum, idest debitę portionis, & hoc ex constitutione siue rescripto diui Pij. l. prima. §. si impuberi. ff. de collatio. bonorum l. si arrogator ff. de adoptio. l. Papinianus §. si quis impubes ff. de inoffic. testamen. l. sed & si plures. §. in arrogato ff. de vulgari & pupillari, & in §. cum autem, versicul. item non aliàs, institutio. de adoptionib.

48 ¶ Et † quoniam hæc quarta debetur arrogato ex bonis arrogatoris tanquam æs alienum, vt dicit tex. in d. §. si qs impubes, & ex necessitate constitutionis diui Pij. vt d. l. si arrogator, quia hoc non iudicio testatoris ad eum peruenit, sed principali prouidentia, cum dubitaretur, an pater ipse arrogator, huic arrogato si sit impubes, substituere possit, Vlpianus iurisconsultus in d. §. in arrogato. citat Sceuolã Iurisconf. dicentem, licere ei substi-

substituere, quò ad ipsam quartam, & reliqua quæ filius arrogatus arrogatoris beneficio consequitur. Quod quidem Doctor. ibi intelligunt licere fieri per pupillarem substitutionem. Et cum Vlpianus in illo §.referens opinionem Sceuolæ approbet illã, dicatq; illius sententiam habere rationem Docto.ibi,& in d.l.si arrogator.di
49 cunt illam esse rationem:quia † pupillaris substitutio concernit fauorem substituti, & dicitur ꝙ nõ est onus impuberis sed fauor, vt dicitur in l.ex tribus. C. de inoffi.testa.
50 Adeo † quòd bona subiacẽtia substitutioni pupillari possunt efficaciter alienari, secus verò in fideicõmisso, quod concernit onus impuberis. l.cohæredi.§.cum filiæ.ff.de vulga.& pupilla. & dicit hæc Bart. in d.l.si arrogator. in lectura, in prima & secunda oppositione,& in Repetitio. in quinta opposi. & Doctor. sequuntur in d.§. in arrogato. Et ideo in patre legitimo & naturali extenditur quò ad omnia bona impuberis, vt in §.ad substitutos. in eadem l. sed si plures. & in d. l. si arrogator. Et propterea etiam in patre Arrogatore substitutio pupillaris valet quò ad quartam & bona patris Arrogatoris cõtemplatione quæsita: quò verò ad alia non valet, ne fieret alij præiudicium. l. nec enim. §. primo. ff. de adoptio. & dixit Bartol. in dicta prima opposi. quamobrem dicta l. si Arrogator, quæ lex etiam fuit ab Vlpiano edita, quærit an in hac parte, in qua potest pupillariter substitui, possit etiam per fideicommissum id fieri: & respondet quòd non: quia illam Arrogatus non habet beneficio testatoris, sed prouidentia Principis ex rescripto seu constitutione Imperatoris, qui prius illam necessitatem arrogatori imposuerat, sicut etiam aliàs non obstante.l.quoniam in prioribus. C. de inoffic. testamen. licèt pater possit substituere pupillariter filio impuberi in legitima: non tamen per fideicommissum, quando ipse est rogatus: licèt quando fideicommissum est iniunctum succedentibus ab intestato, si contingat filium impuberem decedere in pupillari ætate valeat, per singularem. l. si fundum per fideicommissum. §. fin. cum l. sequen. ff. de lega. primò, vt dicit Bartol. in l. prima. §. fina. ff. de vulga. & pupilla. substitutio. & ibi sequuntur Alexand. Franciscus de Aretio, & reliqui Docto. Vnde ex his clarè colligitur, maximè ex dicta l. si arrogator, quòd cum constitutio Diui Pij prius iam imposuisset arrogatori necessitatem relinquendi arrogato dictam quartam. Postea Scæuola Iurisconsultus legem protulit, vt in ea possit ipse pater filio impuberi pupillariter substituere, & illud Vlpianus in dicto §. in arrogato. extendit etiam ad alia, quæ beneficio arrogatoris acquisiuisset filius arrogatus. Verũ dũ dubitaretur, an id quod Vlpia. rñdit

de

de ipsa quarta, vt in ea valeret substitutio pupillaris, procederet etiam in fideicommissaria substitutione, ipse idem in d. l. si arrogator. respondit, non. produci debere illam facultatem ad fideicommissariam substitutionem, ergo ex illa. l. iunctis dictis per me superius & ex dictis per Bartol. & alios in d.l.j. §.fina. ff. de vulga. & pupilla. manifestè colligitur, quod vbi in casu aliquo aliàs licita non erat dispositio & alienatio in feudo, stante prohibitione, de qua in ca. Imperialem. de prohi. feud. aliena. per Feder. & in alijs iuribus notissimis. si concedatur feudatario potestas alienandi debeat strictè intelligi, vt inducat illam facultatem in prima ac directa alienatione, & non porrigatur ad fideicommissariam. Quòd si mihi dicatur quòd illa dispositio. l. si arrogator. limitatur ex causa in ea deducta: quia illa quarta non debetur iudicio liberalitate & beneficio arrogatoris, sed beneficio & prouidentia principali, & in illo casu iura noluerũt arrogatorem posse substituere, nisi
51 in bonis ab eo habitis, & † ratio legis eam limitat l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patro. c. cum cessante. de appella. Et cum in casu nostro non militet illa ratio, dicatur fortè quod non militet illa dispositio, & cõsequenter licita sit etiam per fideicommissum dispositio feudi. Ad hoc respondetur, quod siue simus in feudo pacti & prouidentiæ simpliciter, illud est debitũ filijs & agnatis ex prouidentia concedentis. vt in §. cum verò Corradus. vbi glo. de his qui feud. dare poss. & Andre. de Iser. dicit in cap. primo. §. quid ergo, de inuestitu. de re alien. fact. & in cap. primo. in princip. & §. hoc quoque, de success. feu. sicque in eo militat eadem ratio, de qua in d. l. si arrogator. & consequenter licentia alienandi inducta per dictũ cap. volentes. non trahetur ad fideicommissariam substitutionem, sicut non trahitur in dicta quarta arrogato debita ex beneficio Principali. Siue etiam velis dicere, quòd feudum, vt supra deductum sit hæreditarium, tamen adhuc in eo versatur & consideratur prouidentia concedentis, vt dixit Andre. de Iser. in cap. j. prope fin. principij de aliena. feud. paterni. & in c. j. Imperator. Lotha. meritò videtur militare in eo ratio ad ducta in d. l. si arrogator. Quamuis enim in feudo hæreditario succedatur etiam proximè defuncto, vt per Andr. dicitur in cap. primo an agna. vel fil. defunct. & latius adduxi in alio meo pinguiore consilio, concurrit tamen in eo (vt dictum est) prouidentia concedentis: vt sine consensu domini alienari non possit, & (vt supra dictum est) licentia illa strictè intelligi debeat. Igitur non est extendenda nec porrigenda, vt procedat etiam in dispositione per fideicommissum. Nam esto quòd in hoc feudo non militaret ratio prouidentiæ absolutè accepta,

militabit cum hac proximè dicta, quæ similiter restringere debet dictam licentiam alienandi feudum, & in casu in quo in feudo hæreditario nõ militaret d.l.si arrogator. suberunt aliæ rationes superius & inferius adductæ.

¶ Non obstat id quod ex aduerso
52 adductum est, ꝙ † cum simus in materia fauorabili. Dispositionem de aliquo actu loquentem ad primum tantum debere restringi, vt in dote,& ut declarat Felyn. in d.c. innouamus. in tertia limitatione, declarando disputationem Calderini,in cons. Oldra. de quibus mētionem faciunt. Allegata pro parte contraria, non procedunt quando ex iteratione seu repetitione actus resultaret graue præiudicium. Nec etiam procedunt quando ratio subiectæ materiæ suaderet intelligi de primo actu, sicut ipse declarat consilium Alex.& doctri. Bal. in l. fi.C.de indict.viduita.tollen.& ibi etiam circa hoc considerat coniecturam mentis eius, qui ordinauit illam facultatem actus conficiēdi. vnde cum (vt diximus) nõ simus in casu fauorabili,sed correctorio, prout ipsum ca. volentes.declarat, & simus in materia strictè sumenda (vt superius est probatum) & coniectura mentis illius Regis, qui dictum capitulum promulgauit, accipi in dubio debeat, vt non penitus & omnino euertat iura prohibentia alienationem feudi, immo quanto plus fieri possit debeat conformari cum iure communi.c. cum dilectus. de consuetu. cum similib. vulgar. loquentibus de restringenda lege correctoria. Et cũ (vt dixi) uti passim concessa intelligeremus facultatem fidei cõmittendi, sequeretur enorme damnũ Coronæ ac Curiæ Regis, & verteretur damnum succedere debentium. Meritò dicendum est, quòd non procedat dictum argumentũ de materia fauorabili,immo quòd simus in casu restringibili. l. ex facto.ff.de vulga.& pupilla.c.dilecti. de decim.l.ij.§.meritò. & §. siquis à Principe. ff.ne quid in loc. publi. & not.Inno.in cap.tua. de decim.
53 Cum etiam videamus,quòd† quãdo priuilegium seu alia etiam fauorabilis concessio Principis tenderet in graue damnum, non solum à principio strictè intelligitur, sed postea restringitur & temperatur; & si opus est reuocatur, vt in cap. suggestum.de decim.vbi Innocen. not.& etiam not.gl.in fi. in c.quid per nouale.de ver.sign. & tenuerũt Domini de Rot. in nouis decis.18. incip.fuit dubitatum.in tit.de con suetu.& consuluit Ludo.in consil. 404. incip. in casu propositæ &c. in secunda col.

¶ Et eodem modo per prædicta responsum esse intelligitur ad id quod adductum est de oratione
54 indefinita. Quamuis † enim illa l.si pluribus. intelligatur, vt æquipolleat vniuersali orationi, vt dicit Bart. in l. si pluribus.ff.de lega. secundò, maximè in prolata à lege, quæ licet singulariter loquatur, omnes

omnes includit, & id quod exprimitur, videtur exempli gratia dictum, vt dicit Bar. ibi & in l.1.§. sed & si certum. ff. de vētre in poss. mitten. cum tamen simus in materia strictè intelligenda, non ęquipollebit vniuersali, vt in l.ij.ff.de liber. & posthum. & casu quo hęc oratio indefinita ęquipollere deberet vniuersali, esset intelligenda, vt in habente plura feuda videatur data huiusmodi facultas, non in vno & eodem feudo tātum sed in quolibet, non autem vt in aliquo eorum posset non solum disponere & illud semel alienare, sed vinculo fideicōmissi alienare passim, ac sæpius disponendo: quia stricta interpretatio quam in hoc casu fieri debere probatum est, non patitur ita hāc potestatem dilatari, nec in quæstione illa, indefinita an ęquipolleat uniuersali, si rectè cōsideremus, reperitur quòd ita æquipolleat vniuersali, vt non solum omnia includat, sed eandem rem sæpius. nam sat est, quòd vniuersalis oratio includat omnia, quasi singula essent narrata, vt in l.si cho tus ff.de leg.3.non autem ita includit ea, vt sæpius eadem res ex ipsis videatur legata, cum per primā eius solutionem consumpta sit dispositio: nec bis idem solui debeat, vt in iuribus notissimis, & per complemētum seu celebrationem alienationis vnius feudi consumpta sit illa facultas. argu. etiam eius quod dicitur in l. apud Aufi-
55 dium ff.de optio.lega.& † id quod dicitur, quòd lex semper loquitur, verum est, sed loquitur in suo casu per se disposito & deciso, & non propterea de suo ad aliud trahenda & maximè in correctorijs & stricti iuris.

56 ¶ Nec † etiam obstat id quod dicitur de lege: vt illa non sit contēta vnico actu, secundum quòd Ias. dicit in d.§.si ei qui, nā (salua eius pace) illud non est simpliciter verum, eò quòd sit illa dispositio legis, vt eius exempla de faciēdo com promisso demōstrant, sed est ideò: quia lex non est contenta de actu imperfecto, & debitum finem non dum consequuto, sed loquitur de perfecto & habente suum finem, vt optimè declarat vir ille acutissimus D. Barthol. Soc. in l. hæc conditio. in 3.col.ff.de condi.& demō. dum tradit differentiam inter actū inductum ordinatione legis, & inductum ordinatione hominis. Nā in primo casu etiā quòd fiat actus validus, si tamen non sit sortitus effectum, non cōtentatur de vno: sed de pluribus quousque sequatur effectus: Secundo verò casu intelligatur actū de primo actu valido, licèt non sit sequutus effectus: sed nos sumus in actu, quem præsupponimus validum, & quòd effectum sit consequutum. ergo &c.

57 ¶ Nec † etiam obstat illud quod dicitur de re prius nō licita alienari, quæ si semel sit alienata, possit sēm per alienari, iuxta d. §.quindecim. Nam si sumus in feudis vel re ecclesiæ, requiruntur triginta vel quadraginta

draginta anni, vt dicit Andre. de Iser. in cap. j. de his qui feud. dar. poss. & in cap. j. in princ. de prohi. bi. feud. aliena. per Fede. Martin. & Præposit. in ca. primo. Episcopum vel Abba. & Alex. in consil. 5. in 5. volum. & Ias. in authen. res quæ C. commu. de lega. & in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. j. cap. 2. de feu. extra, & Bar. in l. prima. C. de impo. lucrati. descript. lib. 10. & Claud. in tit. de his qui feud. dar. possunt. col. 16. in princ. Nos verò loquimur in fideicommisso relicto, non ex interuallo post institutioné. ergo &c.

¶ Secundò intellige & limita, vt sit alienabilis per eundem modum non per aliũ, & vt fiat cum eisdem qualitatibus. Alexan. in consil. 9. 2. & 3. colum. vol. 3. l. si pupillorum. §. si prætor. ff. de reb. eor. l. sicut. §. si debitor. vers. sed si permisit. ff. quibus mod. pignus vel hypote. solui. Felyn. in ca. cum dilecta. secunda. & sexta col. de rescript. Cardin. Zabar. in cons. 34. in primo dub. arg. l. filium. §. Sabinus. vbi Bartol. ff. ad Trebell. Areti. in l. quod dicitur. ff. de verbor. obliga. & Ias. in d. auth. qui rem. in vltima col. C. de sacrosanct. eccle. sed nos præsupponimus diuersum modum fideicommissi, cum prima dispositio facta sit titulo institutionis. Ergo non procedit d. §. quindecim.

¶ Tertiò limitatur, vt non procedat, quando alienationis prohibitio erat non in personam sed in rem, vt dicit Bar. in d. l. peto. §. fratre. Doct. in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. j. & Paul. de Cast. in consil. 17. in causa quæ vertitur, col. 7. in vers. item allegatur, sed, ut dictũ est, prohibitio alienationis feudi erat in rem, ergo non est locus d. §. quindecim.

58 ¶ Ad id autem quod dicitur de lege, quòd † mitius agitur cum ea quàm cum homine. Respondetur quòd illud nõ procedit in his, quæ sunt stricti iuris & strictè interpretanda, vt in conditione quę in dispositione legis debet magis formaliter impleri quàm in dispositione hominis. l. pretor. ff. de colla. bono. & dixit Bal. in aucten. matri & auiæ. C. quando mul. tutel. offic. fun. pot. & sequitur Alexan. in l. ij. §. prius. ff. de vulga. & pupilla. & dicitur in cap. pia. de except. lib. 6. Innocen. in cap. fin. qui matri. accu. poss. & Doct. in c. gratum. de offic. delega. dum loquuntur de termino dato à lege. Et quoniam lex communis feudorum, alienationẽ feudi factam sine consensu Domini reddit nullam, vt in d. cap. Impérialem. Meritò per eam dicendum videtur, vt superueniente alia lege concedente alienationem, illa intelligatur de prima tantum, & reddat nullam alienationem secundam, & vlteriores factas per fideicõmissum, Quia † quò ad reddendum 59 actum nullum, durius agitur cum lege quàm cum homine, vt dixit Bart. in l. amplius non peti. ff. rem rat. habe. Abb. in c. dilectus. lo secũdo, in fin. de præben. & Felyn. in c. pastoralis. de offic. delega. Et propterea

pterea cum simus in materia strictè interpretanda & ob redditioné actus nulli non procedunt dicta, in d.l.Cellus. Ad quod accedit. Nã
60 † dispositio per quam actus redditur nullus, vt est in ca. statutum.§. fina.de rescript. lib.6. est pœnalis, vt dicit Rot.in antiq. 165. vtrum. in tit.de exequu. gra.& in c.decet. de immu. eccle. iuncta glos. super verbo processus. & in regul. Cancella.14.vbi glos.& 28.& 43.& ideo lex, quæ prohibet alienationé feudi durius & magis exactè intelligéda est, vt per cap.volentes. quanto minus fieri potest lædatur, & ad priora iura porrigatur. cap. cum dilectus. de consuetu. Nec quisquã conetur hanc rationem retorquere, dicens quòd cum prohibitio alienationis feudi inducat actus nullitatem: ideo dici debeat quòd restringatur. Nam si quis respiciat rationem prohibitiuam alienationis feudi, de qua per Lotha. in ca. primo, de prohibi.feudi aliena.per Lothar.& ibi Andr. & per Federic. in cap. Imperialem. in princip. de prohibi.feud. aliena.per Federic.vi
61 debit, prohibitionem † ipsam respicere publicam vtilitaté, & ideo licèt pœnalis sit non esse eam odiosam, sed fauorabilem, & propterea generaliter esse intelligendam. l. ita vulneratus.ff.ad leg. Aquil. & Bartol. in l. quemadmodum. C.de agricol.& censit. lib.11. Prout etiã constitutio, constitutionem diuæ memoriæ. ad idem tendens dicit Andre. de Iser.in cap.j.§.præterea.. in ij. colum. de cap. Corra. Quæ constitutio si non esset noua ta in dicto Regno vlterioris Siciliæ per d.cap.volentes. suum vigorem obtineret. Et propterea (vt superius dictum est) concluditur, cõsensum Domini, alienationi feudi præstitum, esse strictè intelligendum si à lege præstetur esse interpretandũ.
62 Ad † illud, quod dicebatur, de dictis per Bartol. in d.l.prima. ff.de vulga. & pupilla. Respondetur, ꝙ Bart. loquitur in substitutione pupillari, quæ continebat materiam fauorabilem, vt filij essent hæredes testatori, & pupillo filio etiam cõstitueretur hęres, vnde si substitutus esset extraneus secundum Aret. in d.l.ij. non haberet locum dictũ Bart. vt ipsemet dicit: quia non militaret idem fauor. Præterea Bar. loquitur ĩ substitutione pupillari, quæ continet fauorem eius cui fit. Casus autem noster ponitur in fideicõmissaria, quæ continet onus & non dicitur propriè substitutio. l.cohęredi.§.cum filiæ.ff.de vulga. & pupilla.& dicunt Paul. de Castr. Alexan.& alij in rubri. ff.de vulga. & pupilla. Et per hoc etiam restat resolutum illud, quod faciebat dubitationem in argumento illo sequenti. Nam vt dicit Bart. in d. l.
63 à filia.ff.ad Trebell. verum est † ꝙ res prohibita alienari, põt ex causa dotis alienari, vt in auth. Res quæ C. commu. de lega. & illud procedit, siue in actu inter viuos, siue in vltima voluntate, sed est illud verum propter fauorem vltimæ volun-

voluntatis, vt dicit Bart. in d. l. à filia, in prin. Quæ plenius accipitur, quàm contractus inter viuos. l. ius nostrum. ff. de regul. iur. Nos verò (vt probatum est) sumus in materia, in qua fit stricta interpretatio, & non quærimus, an ca. volentes. procedat in vltima volũtate. Nam id ex eius verbis fit clarum, sed quærimus an vltra primam dispositionem liceat fideicommittere. Ergo dictum argumentum non procedit in hoc casu.

64 Nec † etiam obstat d. §. si duos. iuncta doctri. Bart. in d. §. si fundum, quia ibi ideo potuit grauare paupere primo loco electum, quia à principio potuit eligere plures, quod non est in casu nostro, quia feudatarius non potest diuidere feudum inter plures personas, cum ex forma seu natura feudi, si erat iuris Francorum illud sit indiuisibile. c. Imperialem. §. præterea ducatus. de prohibi. feud. aliena. per Federi. & ex dispositione. c. volentes, colligitur, ibi, feudo ipso integro & indiuiso perdurante. Ergo nimirum si possit secundum decisionem Bart. diuidere non solum per portiones, sed per tempora, postquam equè potuisset diuidere per partes: arguendo de re ad tempus. l. miles ita. §. & quia. ff. de testa. milit. Et hanc solutionem in eisdẽ ferè terminis posuit Bald. in suo consil. 456. incip. quidam Franc. in secundo vol. sed in casu nostro diuisio rei per testamentum non poterat fieri per portiones, vt dixi. Ergo nec diuisio temporis quæ induceretur per fideicommissum:

65 quia † dictum argumentum de re ad tempus procedit etiam negatiuè, vt dixerunt Bal. & Ange. in d. l. miles ita, Bal. Ang. & Imol. in l. qui plures. ff. de vulga. & pupilla. propter quæ clarissima remanet dicta conclusio, vt dispositio. c. volẽtes: non trahatur ad secundam dispositionem per fideicõmissum. Quãuis enim loquatur de quolibet titulo, intelligitur strictè & de primo tantum, per supradicta, iunctis dictis per Bar. in l. j. C. de sacrosanct. eccle. & in l. j. §. nunciatio. ff. de operis no. nuncia. Dum loquitur de restrictione orationis vniuersalis. Et ne videar velut in messem alienam irruisse, cum hęc disputatio iustius pertinuisset ad acutissimos Siculos Iurisconsultos, quorum nonnullos vidi eruditissimos, & aliorum subtilia scripta perlegi, eorum iudicio hæc subijcio.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Pretij quantitas demonstrat num sit venditio.*

2 *Venditum illud censetur, quod ecclesia habebat iuxta suam assertionem.*

3 *Tractatus declarat mentem contrahentium.*

4 *Actus agentium non possunt operari vltra eorum intentionem.*

5 *Consensui nil tam contrarium quàm error.*

Factum

6 *Factum intelligi non debet, quod factum non valeret.*

7 *Dispositione in generali nunquam uenit id, quod specialiter disponens non fecisset.*

8 *Voluntas intrinseca demonstratur per actus extrinsecos.*

9 *Venditio non seruata forma est nulla. num. 10.*

11 *Probatio per rei euidentiam nunquã censetur exclusa.*

12 *Pretium est de substantia venditionis.*

13 *Venditio perficitur ex pretio seu æstimatione rei.*

CONSILIVM IX.

Dicèt per Magnificum Cõsulentem pleniſſimè videatur consultationi satisfactum. Quò tamen Sanctæ Trinitatis iustitia latius cõprobetur, Dicendum est vẽditionem, de qua agitur, ad partem illam territorij seu nemoris, de qua disceptatur non extendi. Vel si quo modo illa pars in venditione prædicta comprehenderetur vẽditionem ipsam annullandam.

¶ Ad primum adduco in primis,

1 ☞ † prætij quantitas demonstrat, an sit venditio, vel aliquid in venditione comprehensum. glo. in l. j. §. 1. ff. de superfi. in verbo agendo. Moder. in l. ex conuentione. C. de pact. per Alexan. in l. diuortio. §. ob donationes. ff. sol. matr. col. 2. And. Sicul. in conf. 19. incip. clementissime. in 4. vol. Franc. de Aret. in cõs. 84. incip. diligenter ponderatis colum. 2. volentes, quòd si prętium respectu rei sit modicum, non cẽseatur ipsius rei facta vẽditio: quia non præsumitur in tantum lædi voluisse, declarat Aretin. in consil. 60. incip. viso instrumento, diuisionis col. 4. Alexan. in cons. 28. incipien. viso libello. vol. primo. Et in re data in dotem declarat Bal. nouell. in tracta. dot. in 6. part. priuileg. 48. Moder. in l. ij. C. de rescinden. vendi. & Taurinen. in d. l. ex conuentione. col. 9. Sed pretium in d. venditione conuentum est satis modicum respectu totius cum illa parte, esseťque ecclesia (si illa pars censeretur inclusa) enormiter læsa, ergo non censetur sub venditione inclusa, etiam ex tacita mente ipsorum contrahentium, vt est text. in l. seruos. ff. famil. ercis. l. iure succursum. §. si in dote. ff. de iur. dot.

¶ Secundò pro hoc adducitur, ☞

2 † illud videtur venditum seu vendi voluisse, quod Ecclesia habebat & possidebat iuxta suam assertionem. Patet ex præfationibus seu assertionibus factis in dicto contractu venditionis, iuxta tex. in l fin. ff. de hære. insti. l. j. C. de imponen. lucrat. descript. lib. 10. & de iure nõ aliter factum præsumitur. l. ij. §. si quis à Principe. ff. ne quid in loc. publi. l. nec auus. C. de emancip. libero. l. quod impuberi. ff. de administra. tutor. not. in l. quoties. C. de precib. Imperato. offer. per Felyn. in ca. quæ in ecclesiarũ. de cõstitu. l. traditio.

l. traditio. ff. de acquir. rer. domin. Sed dicta pars, de qua modo agitur, erat iam alteri concessa, & alienata, ac solummodo cēsus monasterio debebatur, ergo in dicta venditione comprehendi non potest.

3 ¶ Tertiò, Tractatus † declarat mētem contrahentium. l. Labeo. ff. de suppellecti. lega. in cap. quia propter. de electio. in ca. 2. de reb. eccles. non alienan. ca. illud. de præsumptio. l. fina. ff. de proba. cum similib. Sed de illa parte numquam fuit tractatum, neque habita mentio, ergo in venditione non comprehenditur, cum actus † agentiū

4 non possint operari vltra eorum intentionem. l. non omnis. ff. si cert. peta.

5 ¶ Quartò. Nil † tam contrarium consensui quàm error. l. si per errorem. ff. de condi. indeb. l. error. C. de iur. & facti igno. cum vulga. sed in designatione confinium apparet error, vt constat ex antiquis documentis & descriptione cōfiniū, vt in c. causam. de proba. glos. in cap. quia indicante. de præscrip. Ergo quò ad illā ecclesia non consensit, & consequenter sine consensu venditio est nulla. l. conuentionū. ff. de pact. l. j. ff. de contrahen. emp. in cap. ad nostram. de emptio. & venditio. l. ij. C. de rescinden. vendi. l. in bonefidei. C. de pact.

6 Quintò † nō debet intelligi factū, quod factum non valeret. c. in his. de priuile. bonus text. in l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de liber. & posthu. in l. cum antiquioribus. C. de iur. delibe. per Deci. in c. cum M. Ferra riensis. de constitu. cum vulga. sed si intelligeretur facta venditio illius partis, talis venditio non teneret, vt infra demonstrabo, consequenter dicendum est, illam partē non intelligi venditam.

7 Sextò † in generali dispositione numquam venit id quod specialiter disponens non fecisset. c. in generali. de regul. iur. in 6. Abb. in cap. j. de rescript. c. j. de procurato. in 6. Sed dicta ecclesia dictam partem pro dicto pretio conuento nō vendidisset, si ei specialiter dictum fuisset, neque vendere potuisset propter non euidentem ecclesiæ vtilitatem, immo iacturam. ca. nulli liceat. cum sequen. de reb. ecclef. nō alien. & in constitu. extrauagan. Pauli secundi. Ergo in dicta venditione comprehensa intelligi nō debet.

8 Septimò & vltimò † per extrinsecos actus demonstratur actus seu voluntas intrinseca. l. si repetendi. C. de condi. ob caus. l. stigmata. C. de fabricen. lib. 11. not. in l. conditionibus. ff. de condi. & demonstratio. l. quoties. ff. de verb. obliga. cum similibus. Sed per extrinsecos actus apparet, ꝙ dicta pars nō includitur in venditione, nam nō fuit appretiata sicuti totum territorium, nec fuit mensurata, non fuit per commissarios visa sicuti reliquum, quod verè vendebatur, ergo in venditione non includitur: fuisset enim visa, mensurata & appretiata,

preciata, quod cum factum non fuerit, consultò videtur omissa, tāquam in venditione non comprehensa, l. comodissimè. ff. de liber. & posthum. l. tractabatur. de milita. testa. l. prima. §. cum autem. C. de cadu. tollen.

¶ Ad secundum moueor ex infrascriptis. Primò † quoniam in d. vēditione quatenus facta intelligeretur, non fuit seruata forma, & consequenter est nulla, cap. j. de rebus eccle. non alien. lib. 6. in clemēti. j. eo. tit. Abb. in c. quæ in ecclesiarum. de constitu. Calderi. in c. j. de in integr. restitu. per Claudi. in tracta. feudo in tit. secund. Et ꝙ forma seruata non fuerit, apparet: quia tractatus aliquis non interuenit, nec fuit illa pars visa & cognita per cōmissarios, nec (vt debuit) mensurata, vel appretiata, & consequenter dici non potest formam aliquam seruatam fuisse. Sed quòd commissarij fines mandati nō seruantes. l. diligenter. ff. manda. nulliter confirmauerunt actam venditionē, quatenus facta dici posset.

10 ¶ Secundò dicta † venditio non cedit in euidentem Ecclesiæ vtilitatem sed in detrimentum atque iacturam, contra Pauli secundi constitutionē supra allegatam. Et per omnia iura superius adducta talis venditio est nulla & de damno ecclesiæ prędictæ satis constat per rei

11 euidentiam † quæ nunquam censetur exclusa. l. qui seruum. ff. de interrogato. actio. l. qui bona. §. qui damnū, & ibi Ale. ff. de dam. infec.

12 ¶ Tertiò & vltimò, prætiū † est de substantia venditionis. §. pretium. institu. de emp. & vendi. cum simi lib. Abb. in c. cum M. de constitu.

13 Et † ex precio seu æstimatione rei venditio perficitur. l. plerunq;. ff. de iur. do. & in l. si æstimatis. ff. sol. matr. l. vetustissimam. C. de iur. do mi. impetr. Sed quò ad illam partem nullum pretium fuit neq; æstimatio facta, vt prædixi, neq; ad illam partem modicitas pretij totius referri potest, iuxta allegata in prima parte. Ergo venditio illius partis est nulla. Et ita iuris esse censeo.

Ego Ioan. Th. Minadous. V.I.D. ordinariam iur. canonici. Legens.

Laus Deo.

SVMMARIVM.

1 *Feudum in dubio an præsumatur ex prouidentia, vel hæreditarium.*

2 *Principem in dubio putamus id voluisse, quod ius vult.*

3 *Ius feudorum inspici debet ex subiecta materia.*

4 *Hæredem in feudis intelligi filiū. nu. 6*

5 *Qualitas hæreditaria nisi appareat in concessione feudorum, non censetur apposita.*

7 *Feuda omnia in Regno ex communi forma inuestituræ hæreditaria sunt.*

8 *Rex quoties donat alicui feudum non expresso sibi etc. intelligitur feudum ex pacto.*

9 *Verba expressa debet aliquid operari.*

10 *Feudum in dubio, quando non expressum de liberis vel hæredibus, intelligitur ex prouidentia.*

T *Feudis*

11 Feudis in antiquis sæpe alia determinatio fieri solet quàm in nouis.
12 Temporis ex nimia antiquitate præsumitur variatio eorum, quæ antiquitus fuerunt.
13 Feuda dignitatum differunt à cæteris.
14 Feudum semel factum hæreditarium, nunquam desinit esse hæreditarium.
15 Qualitas originalis est attendenda.
16 Statuitur cum aliquid, censetur statutum perpetuum.
17 Stare nō prohibetur, qđ non mutatur.
18 Qualitas hæreditarij feudi non tollitur ex eo, quod est antiquum.
19 Mutatio qualitatis feudi fieri non debet ex persona hæredum.
20 Hæredem vltimi morientis an oporteat esse in feudis hæreditarijs.
21 Feudum hæreditarium aliquando peti potest absque hæreditate.
22 Filius potest esse hæres tantum in legitima.
23 Testatus pro parte & pro parte intestatus ex post facto quis decedere potest.
24 Feudum alienatum cum assensu quando est hæreditarium reuocari non potest.
25 Pater potest titulo oneroso priuare filios legitima.
26 Hæres hæredis testatoris hæres.
27 Feudum cum sit hæreditarium, præsumitur hæres qui tenuit.
28 Factum præsumitur, quod fieri debuit.
29 Præscriptio vtrum obstet non natis in feudo ex pacto & prouidentia.
30 Præscriptio 30. vel 40. ann. tollit omne ius aduersus ignorantem.
31 Negligentia vnius alteri nocere non potest.
32 Alienando si non præiudicatur, ita nec patiendo labi tempus.
33 Præscriptio tricennalis habet locum in feudis.
34 Restitutioni quæ subiacent post mortem tenentis, non possunt alienari.
35 Alienationis verbo etiam præscriptio continetur.
36 Præscriptio 30. an. currit contra ignorantes, intellige vt nu. 37.
38 Alienandi facultas si in inuestitura fuerit concessa, an requiratur nouus assensus in alienatione.
39 Assensus domini in alienatione feudi ad quid requiratur.
40 Dominus scire debet, quem habeat in vasallum.
41 Emphyteuta etsi possit alienare, tenetur requirere dominum in alienatione.
42 Alienādi potestas videtur data prout ius vult.
43 Dominus potuit rei suæ in traditione legem imponere, quam voluit.
44 Expressio eorum, quæ tacitè insunt ex natura actus, nihil operatur.
45 Intellectus. cap. 1. de feu. non ha. pro. na. feu.
46 Distinctio quædam ponitur.
47 Feudum concessum ante tempora Corradi an præsumatur personale, vel ex pacto & prouidentia, aut hæreditarium.

CON-

CONSILIVM X.

¶ *Recepi nudius tertius literas tuas quas decimoquarto Kalendas Octobris ad me dederas, fueruntque mihi pergratissima. Primùm ea de causa, quòd optimam valetudinem tuam significaueris. Deinde, quòd quæ iudicio vestro Cæsar (nec immerito) decidenda mandauerit, intellexerim. Quod autem scribis desiderare sententiam in illis meam, recusassem omnino idoneus, si vel minus ego deberem tibi, vel nō putarem, quæcumque dicturus essem, te legente, apud quem noscuntur fieri meliora, nec arbitror futurum, vt sus (quod aiunt) Mineruam doceat. Sed ingenuus tuus erga me Amor plus spe rat ex ingenio proficisci meo quàm possit. Cum verò ita iusseris, vel, si cum Icaro volandum esset, obsequar, atque breui cōpendio quid sentiā significabo.*

1 DVbitatur itaq; in primis, an † nulla apparente inuestitura, seu probatione, feudum in descendentibus præsumatur, ex pacto & prouidentia, vel hæreditarium. Et secundum opinionem Modernorum, quam Andre. recitat in c.j. de success. feu. quando datur simpliciter feudum Titio. videtur per consequens acceptum pro filijs & hæredibus. l. si pactum. ff. de ꝓba. & in c. j. de duob. fratr. à ca. inuesti. & ideo ita demū succedent si sint hæredes. l. cum patronus. §. j. ff. de oper. liber. & istam opinionem videtur sequi Andre. in c.j. de aliena. feud. pater. & Præposit. ibi, & ita de filio Andre. intelligit in c.j. an agna. col. pen. & fi. in fin. & ideo Bal. in d.c.j. an agna. vult, ꝙ præsumatur hęreditarium feudum. Idem tenet Raph. Cuma. in cons. 166. col. 2. vol. 5. refert ac sequitur Curt. Iun. in consil. 3. col. 2. post tracta. feudo.

¶ Sed cū hanc hæsitationē Excell. Sigismundus Loffredus ampliore tractatu disseruerit, probauit apertè, feudum iure communi feudorum in dubio hæreditarium non censeri. Eam ego opinionē non au ctoritate solum deuictus sed rōne per eundē adducta, dico (mea sñia)

2 veriorē. Vbi † enim de interpretatione cōcessionis est dubiū, vel cū Principis exquirimus iure dubiam voluntatē, id putamus voluisse atq; disposuisse, quod ius vult. Ita dicit And. ī c.j. de benefi. fœmi. & in c.j. §. huius generis. ex quib. cau. feud. amitta. c. cum dilectus. de cōsuetu. in c.2. de feud. dat. in vim. l. cōmiss. ꝑ Bal. in c.j. de aliena. iud. mut. cau. fact. gl. in c. cupiētes. §. ꝙ si per xx. de ele. in 6. Bartho. de Cap. in cōsti. Regni. post mortem in additio. p l. ex facto. ij. rñso. ff. de vulg. & pupi. l. hęredes mei. §. cū ita. ff. ad Trebel.

3 cū infinitis similib. ius † igitur feudorū quod inspici ex subiecta materia debet, in c.j. de feu. cogno. filio feudū defert. nō hæredi, vt apertè colligit ex c.j. §. cū verò Corradus.

4 q feu. da. poss. & † hæredē, nō voluti iure ciuili, sed filiū intelligit. c.j. §. & si clientulus. de aliena. feu. ca. j. §. hoc quoque. de success. feu. cap. j. §. profecto, de l. Corra. cēsebitur ergo, ꝙ scdm iuris feudorū dispositionem,

tionem, non hæreditarium sit feudum, sed ex pacto & prouidentia, cum iure feudorum, nisi noīatim dictum esset, feudum ad hæredem non transire. Dum igitur transitũ fecit ad filium, alio non apparẽte, oportet ex pacto & prouidentia legis factum asserere. d. §. cum verò, ibi nominatim, & in c. huius autẽ generis, ex quib. cau. feud. amitta.
5 Qualitas † quoque hæreditaria, nisi appareat in cõcessione feudorũ, non censetur apposita, quia extranea est à simplici consuetudine feudorum. d. §. & si clientulus. & d. §. cum verò, vnde nisi de illa constiterit, non præsumetur, ita in simili considerat Andre. in cap. Imperialem. §. præterea ducatus, colum. 4. de prohibi. feud. aliena. per Federi. l. denique. ex quib. cau. maio. in l. sciendum. ff. de verbo. oblig. in c. si cautio. de fide instru. consuluit in
6 simil. Signor. consi. 10. Et † quamuis in vtroque casu pactum versari videatur, siue ꝙ ad filium, siue ꝙ ad hæredem transeat, tamen magistrali nomine, vt And. dicit ĩ d. c. j. an agna. ex pacto & prouidentia dicitur, in quo etiam nõ hæres succedit. Hoc autem est secundum feudorum consuetudines, non autem vt sit hæres, ergo istud, quod est, secundum consuetudines feudorum præsumi oportet, ita in simili Inno. in c. olim. de verb. signi. Abb. in c. certificari. de sepult. Felyn. in c. cum M. de constitu. Deci. in regul. semper in stipulationibus. ff. de regul. iur.

¶ Nec refragatur, quæ ex aduerso aliorum sententiam tutari videbãtur. Quoniam secundum iura ciuilia rectè procedunt, vt in l. si tibi. §. pactus. ff. de pact. vti etiã in hoc
7 Regno, vbi † omnia feuda ex communi forma inuestiturę hęreditaria sunt, ita concessa præsumũtur, vt per Andre. in §. & si libellus. de aliena. feud. pater. Neap. in consuetu. nostra. & si testator. in verbo disponat, non obstat c. primum. de duobus fratribus à capit. inuestitu. Quoniam ex eo demonstratur, sine pacto expresso non subintelligi, pro hęrede, & ideo dicit Andre. in capit. primo. ex quibus cau. feu. amitta. tertia colum. quòd
8 † quoties Rex donat alicui feudũ, non expressò sibi & liberis suis ex suo corpore legitimè descendentibus, quod solet communiter in priuilegijs Baronũ apponi, intelligetur dictum & erit feudũ ex pacto & prouidẽtia, & in eo. c. 4. col. vers. si ergo vult, ꝙ præsumatur datum secundum ius intelligit, sibi & hæredibus suis, intelligo filijs; quia, subdit, hoc ex iuris interpretatione, non autem transmissione in hęredem, per quę verba demõstratur velle, quòd non pręsumatur hęreditarium, sicuti quando esset expressè datum pro hęredibus, quia
9 † expressa verba, secundum eum, debent aliquid operari, allegat l. si quando. ff. de lega. primò. & ideo Andre. in d. cap. primo. an agna. declarando quod sit feudum ex pacto & prouidentia, & quod

hęredita-

hæreditarium dixit. Quando cōcceditur Titio, intelligitur & hæredibus eius,& hoc casu And.intelligit feudum esse ex pacto & prouidentia. Quia, ibi subdit,si dixit Titio & hæredibus,tunc est feudum hæreditariū. Et sic apertè demōstrat,
10 ꝙ † in dubio, quando non est expressum de liberis vel hæredibus, intelligetur esse feudū ex pacto & prouidentia, & prędicta procedūt in mero dubio, vbi verò loci consuetudo (vt dixi) vel inuestientis aliter demonstraret,posset contraria sententia vires obtinere. Quæ omnia cum satis copiosè dictus excellens vir declarauerit,ꝓbaueritq́;, sat mihi erit paucula hęc attigisse.

¶ Secunda dubitatio est.vtrum feuda Ducatus, Marchiæ ac Comitatus concessa pro se & hęredibus iā annis quingentis: retineant naturam feudi hæreditarij, vel iudicetur de eis sicut de feudis ex pacto & prouidentia. Dubium posset ex
11 duobus fieri. Primò, quòd † in feudis antiquis sæpe alia determinatio fieri solet quàm in nouis, vti constat ex his quæ dicuntur in d. ca. j. an agna.& in ca. Titius.si de feud. defunct.milit.& in cap.j. de vasall. decrep.ęta. & in c.j.§.hoc quoque. de succ.feud.c.j.de grad.& ca.j. de not.feu. c.j.ex quib. cau. & in ca.j. si vasall.feud.priuet.cum simil. Declarant summistæ in diuisione feu
12 dorum. Et † aliquando ex nimia tpis antiquitate præsumitur variatio & mutatio eorum,quæ antiqui utus fuerunt, vt in authen. sed quāuis.C.de rei vxo.actio.Bal.in l.2.C. de rescin. ven. Areti.in l.decem.ff. de verbor.oblig.Ang.in cons.299.
13 Secundò ista † feuda dignitatum differunt à cæteris,vt patet in ca. j. de feud.Marchię.in prin.& in ca.j. de aliena.feud.in fin.& in c.Imperialem.§.præterea ducatus.de prohi. feud.aliena.per Federi. & ponit quasdam differentias Iacobi.in sua inuesti.in verbo Comes,& quā plures Afflict.in decis.265. vbi tenuit, ꝙ ista feuda titulata non veniunt in generali obligatione feudorum cum assensu, cuius tamen contrarium in sacro Regio consilio sæpe iudicauimus. Vnde cum antiqtas & dignitas ī hmōi feudis cōcurrāt, dubitari potuit, an eodem iure cū cæteris censerentur. Sed quod ad punctum quæstionis attinet,cum
14 † fuerit semel factum feudum hæreditarium, etiā post mille annos non desinet esse hæreditarium,nec poterit ex solo cursu tpis in alte-
15 rius naturam transire:quia † qualitas originalis est attendenda,quando non est variabilis ex solo tempore sed requiritur aliud factū extrinsecum,ita declarat Bal. in c. cū oēs.in 11.col.C.de consti.& in ca.j. si de feud.fuer.controuer.inter Domi.& agna.& in c.j.vlt.col.de controuer.inuestitu.probatur in l. circa.ibi gl.ff.de prob.l.si minorē. ibi gl.ff.de in integr.resti.mino.& latè per Bar.Imol.& Ale.in l.si prius.ff. de oper.no.nuntia. Bart. in l.si cui ff. de accusa. Bald. in l. non ignorat. C. qui accusar. non poss.

& in similibus terminis dicit And. in d. cap. j. Imperator Lotha. col. fi.
16 in princ. quòd † cum statuitur aliquid, censetur statutum in perpetuum, si in eadem causa permaneat. l. prima. ff. si ex noxa. cau. aga. & in cap. j. de eo qui fi. fec. agna. & ita intelliguntur quæ superius allegabantur. Nec obstant differentiæ inter feuda noua & feuda antiqua: quoniam in hoc non est differentia: nam constat de qualitate hæreditaria semel posita in cōcessione, quæ præsumitur durare, l. siue possidetis. C. vti possidetis, &
17 † quod non mutatur, cur stare prohibetur. l. præcipimus. C. de appell. l. sancimus. C. de test. & dicit And. in d. cap. j. §. & si libellus. de aliena. feud. pater. col. 2. post Iacob. de Ardiz. in summa, quòd idem iuris est de nouo & veteri, nisi aliquid speciale reperiatur constitutum, argu. institu. quod cum eo, qui in alie. j. respon so. & dicit Andre. in d. c. j. an agna. in vers. & licet col. ij. ibi. Alij voluerunt, quòd in feudo hæreditario nulla est differentia inter filium & agnatum, & idem in c. j.
18 de natu. succ. feud. & sic ex eo †. ꝙ est antiquum, non tollitur qualitas hæreditarij feudi. Et pro hoc faciunt ea quæ dicuntur in l. obligationum ferè. §. placet. ff. de actio. & obliga. & in regul. non firmatur. de regul. iur. in 6. & in l. quod ab initio. ff. eo. tit. cum simil. Nec † ex persona hæredum debet fieri mutatio qualitatis feudi, sicuti ius
19 obligationum non mutatur, l. 2. §. ex his. ff. de verbo. obliga. l. ij. §. j. ff. de præto. stipul. per Andre. in cap. omnes filij. col. 2. si de feu. defunct. milit.
20 ¶ Tertia quæstio est: An † in feudis hæreditarijs oporteat esse hæredem vltimi morientis. Ita ꝙ si hæreditas non sit delata huic agenti excludatur à feudo? Et si oportet esse hęredem primi inuestiti, quomodo probabitur stante lapsu tēporis annorum quingentorum ab initio inuestituræ. Et nemini dubium est, oportere eum qui vult consequi feudum hæreditarium esse hæredem vltimi morientis, ita dicit Andre. in cap. j. in fi. qui succ. tene. ibi: Filius non hæres non veniret. & in ca. j. de succ. feud. §. hoc quoque, col. 2. & in d. ca. j. an agna. in princ. ibi. Quia in hæreditario in 3. col. ibi. Hæc positio, l. j. & ij. ff. de peti. hæredi. & in l. non tantū. in glo. eo. tit. Alexan. in consil. 10. vol. 3. & in consil. 28. volu. 5. Cyri. Seni. in consi. 82. col. 3. Deci. in con
21 sil. 185. † Si tamen hæreditas sine assensu sit alteri delata ex testamēto: posset hoc casu peti feudum hęreditarium absq; hæreditate. Quoniam ita demum filius vel agnatus cogitur hæres esse, quando potest habere hæreditatem, nec stat per ipsum. Ita determinat glo. in con stitu. Regni, vt de successionibus In verbo, ex vtroq; parente. Iaco. de Beluis. post Ardizo. in d. cap. j. an agna. ita etiam tenet Bal. in l. 3. circa fi. C. de fideicommiss. Bald. & Aluarot. in d. ca. an agna. in 4. col.

colum. & Iacobi. in sua inuestitu. in vers. itaque ipsi. & Curt. in suo tracta. de feud. succ. in 3. q. in fin. & Afflict. in constitu. Regni. si quis post litem. & probatur in c. j. de eo qui intersc. fratrem domini, vt per eundem Afflict. in decisio. 385. Nõ tamen propterea non dicetur hæreditarium feudum, stante alio hę
22 rede in allodijs. Nam † filius potest esse hæres tantum in legitima, vt in §. aliud quoque capitulum. in authen. vt cum de appella. cogno. & alius hæres vniuersalis. Nec est inconueniens, vt vnus sit hæres vniuersalis & alius particularis, vt in l. j. ff. si pars hæred. petat. Nec est
23 inconueniens, quòd † ex post facto vnus decedat pro parte restatus & pro parte intestatus. not. in l. ius nostrum. de reg. iur. & l. circa. ff. de inoffi. testa. Et sic non bene dicunt, qui hoc casu dicunt non hæredem simpliciter habere feudum hæreditarium. Quinimmo nec opinio Iacob. de Beluis. in d. cap. Titius. videtur posse substineri, quòd
24 † feudum alienatum cum assensu possit reuocari, quando est hæreditarium, quoniã obstat dispositio l. cum à matre. C. de rei vindica. l. venditrici. C. de reb. alien. l. vnum ex familia. §. sed si viuo. ff. de legal secundo. & quo ad ea quæ sunt hęreditaria etiam inuentarium non prodest, ut in l. fi. C. de iur. delib. & per Andre. in d. c. an agnatus, & in cap. Imperialem. in secunda additio. de prohibi. feud. aliena. per Federi. Imol. in c. ex parte, de feud. & inoii

in cap. j. de aliena. feud. pater. §. & si libellus. col. 4. Andr. dicit, ita demũ habebit successor si non sit alienatum. argu. l. cum quis. ff. de solutio. Nec obstat quòd nihil habeat
25 ex hæreditate † quoniam pater potest titulo oneroso priuare filios legitima, & nõ reuocabunt alienationes, quia nihil habeant, secundum Bar. in l. hæreditarium. ff. de bon. auto. iud. possi. Bal. in l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffic. testa. Docto. in authen. vnde si parens C. eo. tit. Et dum Iacob. de Belui. in d. cap. Titius. circa hanc quęstionẽ facit differentiam inter filium & agnatum, non bene dicit, cum in feudo hæreditario, vt supra retuli, nulla est differentia inter filium & agnatum secundum Andre. in d. cap. j. an agna. col. 2. ibi, alij voluerunt. Ergo sicuti non reuocat filius ita nec agnatus. Nisi forte saluetur opinio Iacob. de Belui. quando in fraudem fuisset facta alienatio, quo casu nec in totum filius reuocaret, vt ipse dicit in l. prima. & in l. si totas. C. de reuocan. dona. & C. de inoffi. dot. Et ita intelligi debet quod dicit Bald. in consil. 215. volu. 2. per l. primam. & secundam. C. si in fraud. patro. Et istud videtur verum, quicquid dicat Afflict. in d. constitu. si quis post litẽ & Ioan. Rey. in ca. Imperialem. §. præterea. & Ias. in consi. suo 168. volum. 4. & ex hoc sequitur, quòd is qui agit erit etiam hæres primi, prout dicit Andr. in d. c. j. an agna.
26 in princ. Quia † hæres hæredis & ei

allegat.

allegat. l. quoties. C. de hęred. institu. l. sciendum. ff. de verbor. signi. & ex diuturnitate temporis ac possessione cum præstatione seruicij induci aliam probationem, quod primus habuerit hæredem. argu. cap. si quis per triginta, si de feud.
27 fuer. controuer. Et † cum feudum sit hæreditarium præsumitur hæres qui tenuit: quia non potuisset citra ius & nomen hæredis. l. gerit.
28 ff. de acqui. hæredi. Et † præsumitur factum, quod fieri debuit l. cũ seruus. ff. de verbo. obliga. Et ex antiquitate præsumuntur omnia sollenniter adimpleta. l. qui in aliena. ff. de acquir. hæred. l. si filius. C. de peti. hæredi. cum similibus. Anch. in consil. 135. Alexan. in consil. 79. col. 3. vol. j. Et ita videtur breuibus huic quæstioni fore responsum.
29 ¶ Dubitatur quartò. vtrum † obstet præscriptio, non natis in feudo ex pacto & prouidentia? Et quod obstet præscriptio nititur probare Franc. Cur. Sen. in consil. pe. col. 3.
30 Nam † pręscriptio 30. vel 40. ann. secundum terminos. ca. primi. §. si quis per triginta, si de feud. fuer. contro. tollit omne ius aduersus ignorantem. per gloss. singula. in l. fina. in fi. C. de edict. Diui Adria. toll. glos. in c. j. §. porrò. qual. olim feud. aliena. pot. glo. in c. j. §. præterea. de capi. Corra. Et ita videntur tenere omnes scribẽ. in d. §. porrò. & in §. præterea, maximè Aluarot. & Nic. de Neap. in l. fina. C. de fundis patrimo. lib. 11. Andre. in d. §. si quis per triginta. Vnde non natis, sicuti & ignorantibus præiudicari poterit ex præscriptione. Sed miror ego, virum illum tam recti iudicij ita sensisse, si loquitur in feudo ex pacto & prouidẽtia, prout videtur loqui, allegando l. secundã & tertiã, de dona. quę sub mod. Andre. in d. §. hoc quoque. Nam cum feudum cẽseatur hoc casu datum æquè principaliter omnibus ordine successiuo, vt in l. quod dicitur. ff. de verbo. obliga. declarat Andre. in c. primo. col. 2. si vasall.
31 feud. priuet. non † potest negligentia vnius alteri nocere, & sic ex persona natorum negligentium non potest fieri præiudicium non natis, ex persona verò propria eorum nulla consideratur negligentia vel culpa. l. fi. C. de anna. except. Ergo oportet dicere, huiusmodi præscriptionem cessare, quæ odio negligentiæ inducta est, vt in l. si quis emptionis, & in l. omnis. C. de præscript. 30. anno. in rubri. extra de præscript. & glos. in d. l. fi.
32 de edict. Diui Adria. & † si quid alienando non præiudicatur, ita nec patiendo labi tempus ad præscribendum. l. vbi lex. ibi Bart. &
33 alij. ff. de vsucapio. Nec † obstat quod in feudis locum habet præscriptio tricennalis. d. §. si quis per triginta, quoniam loquitur in feudis, quę possent in præiudicium alienantis & successorum alienari, non in feudo ex pacto & prouidentia. Ita largè declarat & firmat Andre. in cap. j. §. quid ergo, de inuesti. de re alien.
34 fact. Nam † quæ subiacent restitutioni

tioni post mortem tenentis, non possunt alienari, l.fi.& authen. res quæ.C.cõmu.de lega.nec possunt præscribi contra eos, quibus debēt
35 restitui: quia † alienationis verbo etiam prescriptio continetur, authen. nisi tricennalis.C.de bo.mater.l.alienationis.ff.de verb.signifi. nisi essemus in primo acquirente, qui posset alienare, vel in feudo paterno seu antiquo, & filij essent heredes absq; inuentario, vt in d.c.j. an agna.in quibus tantum casibus Curt.bene sentit. Et pro hac etiam opinione faciũt ea quæ latè disputat Andre.in c.si vasallus, si de feu. defunct.milit.vbi de sententia & trāsactione an noceat agnatis ignorantibus,vel non natis, in feudo ex pacto & prouidentia, & concludit neque fraudem,neque negligentiā aliorum nocere,per veras rationes, & eandem opinionem in effectu tenent idem Andre. & Aluar.in ca.j. §.hoc quoque.in fin.de succ. feud. & videtur sequi Franc. Balb.in tracta. prescript. 4. part.q.9. Nec ob-
36 stat, quòd † illa prescriptio currit contra ignorantes.Quoniam procedit quando ignorantia causatur ex culpa,aut negligētia,vt in simil. allegat Roma.in cons.9. aliàs præscriptio non currit. l.prima. C.de annali except.l.contra maiores.C. de transactio.l.fi.in fi. C. qui bon. cede.poss. glos. not.in l.sed & si ff. de bon.possessio.contra tab.quam ad hoc not.Areti.in fortioribus terminis in l.ventre. col.4. post med. ff.de acquir. hæredi. faciunt nota. per canonistas in c. quia diuersitatem.de concess.præben.& in ca. fi. de electio.& in c.trāsmissa.de præscript.Alex.in cons.58. vol.5. Deci. in cons.187.col.fi.& ex hoc rectè in
37 fertur, quòd † si fuerit præscriptũ contra aliquem, & per lineam finitam eius qui præscripsit, feudum domino aperitur, non excludũtur illi qui ex pacto & prouidentia succedere debuissent, vt præferantur Domino, cum prescriptio illi minimè obstare potuerit, per predicta, cum nulla sit differentia inter Dominum & alium,in quem feudum fuisset alienatum, per d.ca. si vasallus,& ibi per Andre. & Dominus pretēdit ius ex linea finita eius qui non potuit excludere non natos,ergo nec dominus excludit,argum.l. lex vectigali. ff. de pigno. Andre.in d.cap.primo. §. quid ergo, & in cap. j. qui succ.tene. & in constitu.Regni. si quis post litem. Et sicuti hi poterant excludere illum qui prescripserat contra alios, ita etiam possint excludere dominum, argu. l. Pomponius. §. cum quis.ff.de acqui. poss. l.ex qua persona.ff.de regul. iur.faciunt quę dicuntur in cap. j. §. item si fuerint. quib.mod.feud.amitta.& in ca.j.si vas.feu.priue.

38 ¶ Sequens est quæstio. An † si concessa fuerit alienandi facultas in inuestitura, requiratur nouus assensus in ipsa alienatione. Et dubium facit id quod dicitur in cap. j. de feud.non habente propri.natur.& quæ ibi per Andr.& in cap.j. §.donare,

nate, qualit. olim feud. alie. in l. cũ essent. ff. de seruitu. rusti. prędi. aliàs talis facultas nihil operaretur. l. si quando. ff. de lega. j. Sed ex diuerso
39 videtur, quòd † ratio, ob quam requiritur assensus in alienatione, ea sit, vt vltra honorem Domini is qui recipit feudum cum assensu, te maneat fidelitati & seruitio obligatus alius Dominus non haberet à quo peteret seruitium, à primo non, cum non possideat feudum, ab emptore non: quia non promisit, ita declarat Andre. in c. Imperialem. §. scriba verò. col. ij. ibi, à quo ergo, de prohibi. feud. aliena. per Federi. Et ibi dicit, ꝙ ex hoc inductum est, vt perdat, & idem dicit Andre. in ca. j. in ver. facit commentum, & in vers. commercium excogitare, de prohibi. feud. aliena. per Lotha. Ista ratio subest etiã, concessa facultate alienandi, ergo etiam data huiusmodi licentia requiri debet nouus assensus Domi-
40 ni, pro hoc facit, quòd † Dominus scire debet, quem habeat in vasallum, ne sit sibi odiosus vel non sit acceptabilis, vt in §. firmiter. d. ca. Imperialem, vt sit de genere fideli. l. quòd si nolit. §. mancipium. ff. de ędilit. edict. l. quisquis. C. ad leg. Iul. maiesta. secundum Andre. in d. ca. Imperialem. col. 3. circa fin. Præte-
41 rea † patet ex emphyteuta, qui licet habeat potestatem alienandi, nihilominus tenetur de nouo requirere Dominum in alienatione, vt tenet Specu. in tit. de loca. §. nũc aliqua. in vers. 94. vel saltem in traditione & in inductione emptoris in possessionem debebit dominũ requirere secundum Ioan. de Imol. in d. cap. potuit. col. 48. quem sequitur Ias. in l. 3. col. 3. C. de iu. emphy.
42 Præterea † potestas alienandi videtur data prout ius vult, per ea quæ in prima quæstione dicta sunt, scilicet cum assensu. argu. d. l. si quando. C. de inoffi. testa. l. si vno. ff. loca. l. prima. C. de sacrosanct. eccles. sicuti in Regno intelligitur, vt alienet vt feudum: quia aliàs feudatarius nõ posset dare in feudum, ita determinat Ancha. in d. c. j. de feu. non haben. propriam natu. feud. ergo intelligetur data licentia alienandi saluo assensu. Nec obstat ꝙ nihil operaretur, nam potest respondere dupliciter. Primò, ꝙ forte, secundum aliquos, operaretur in feudo ex pacto & prouidentia. vt posset alienare feudum, qui nõ potuisset sine assensu agnatorum:
43 quia † potuit Dominus in traditione rei suæ legem imponere, quam voluit. l. in re mandata. C. manda. & ita considerat Calca. in consil. 50. licèt contrarium sentiat Alexan. in consil. 106. volu. 4. & verius. Secundò operabitur, vt Dominus teneatur assentire, sicuti in simili dicitur in aliquibus casibus comprehensis in constitu. Regni, si quis post litem. Et ita determinat dictus excellens Sigismundus, in extricationibus suis ad commẽtum Andre. d. §. donare, etiam ꝙ data potestate aliẽnãdi subijciatur clausula, saluo assensu, nam Dñs debet

debet assentire. per not. in l. si cum dotem. §. eo autem tempore. ff. solut. matr. aut habebitur assensus pro præstito si non iustè abnegèt, vt latè ac subtiliter suo more per eundé comprobatur, & consuluit antecum Franc. de Arer. Par. de Put. & D. Mathe. in causa Iulij de Capua. Quòd si dicatur, nihil operari illá clausulam saluo assensu, si etiá non expressè requireretur assensus, dici
44 potest non esse inconueniens † vt quæ tacitè insunt ex natura actus, si exprimantur nihil operentur, quò ad hoc vt sint maioris effectus, l. iij. ff. de lega. j. quia operátur rei declarationem quamuis nó augeant effectum, vt declarat Fulgo. in cons. 147. Bald. in l. ex verbis. C. de dona. inter vir. & vxo. Areti. in consil. 8. col. 2. glo. not. in l. si pupillus, in ver. superflua. ff. de noua; Paul. de Cast. in l. stipulatio. §. j. in fin. ff. de oper. no. nuntia. bona gl. in l. vtimur. in fi. ff. de sepulchr. violat. glo. in c. j. in verbo filio, de summa trinita. & fide catho. in 6. cum
45 similib. Non † obstat d. c. primú de feud. non haben. propri. natu. quod pro priore opinione ponderat Bal. & Aluar. in ca. feudum, si de feud. fuer. controuer. Roma. in consil. 493. & Alex. in consil. 174. volu. ij. & Curt. d. tracta. 4. par. q. 5. Nam procedit quando alienatio esset permissa veluti de re propria, vel non esset in feudum apud emptorem seu accipientem, sed quòd esset libera: quo casu cessarent ea quæ proximè cósiderabantur. Nos verò loquimur quando remaneret feudum, vt aliàs considerat Andr. & Alua. in d. cap. Imperialem. in princ. Bal. & Marti. de Laud. in c. 2. quo tempo. mil. post Ardizo. in summa quib. mod. feud. amitta. in rubri. an emptor qui emit. & And. in d. ca. j. de feud. non haben. pro-
46 pri. natu. feud. in fi. Vnde † ego puto in hoc articulo posse distingui, quia aut alienatio permittitur in inuestitura, remanente iure feudi, prout communiter intelligitur, secundum proximè allegata, & tunc aut quæritur utrú alienatio teneat sine nouo assensu, aut quæritur vtrum euitetur caducitas ex illa solà licentia: primo casu dico, quòd alienatio non tenet, nam licentia censetur data secundum naturam actus, scilicet cum assensu, & ita in proprijs terminis decidit Alex. in cons. 106. in 4. volu. & Afflict. decis. 307. l. si stipulatus. ff. de vsu. l. 3. §. si sub conditione. ff. vt lega. nó caue. & facit decis. Specu. & Ioan. Andr. in d. §. nunc aliqua, à quibus Ioan. de Imol. in d. ca. potuit. dicit durum esse recedere, & ita latè probat Calca. in cons. 50. prim. dub. Secundo verò casu, dico quòd caducitas euitatur, nam (vt prædixi) dominus assentire teneretur, vel pro assentiente haberetur, quando non posset iustè beneplacitum abnegare, vnde videtur facta alienatio sub spe futuri assensus, qui potest subsequi. vt no. in l. qui in aliena. §. iussum. ff. de acqui. hæredita. per Andr. in d. cap. Imperialem.

Vnde saltem excusaretur à cōtemptu & dolo, vt in simili tenet Bald. in l. deberi. C. de fideicommiss. liber. glo. in l. vnic. §. qui iudicium. in fi. glo. magnæ. ff. si quis ius dicēti non obtempe. Areti. in l. fi. C. de Carbo. edict. Pau. de Cast. in cons. ij. col. ij. & vlti. vol. 2. in nouis. Et circa amissionē feudi determinat glo. in c. j. quib. mod. feud. amitta. c. consuetudo. 8. distinctio. And. in c. j. §. aut si libellario. & ibi Mathe. in 6. not. & in §. itē si fidelis, quib. mod. feud. amitta. maximè stante dubietate quæstionis, de qua agitur, glo. in ca. cum dilectus. in verbo constitutum. ibi Abb. de cōsuetu. Cardi. in clem. fi. 4. q. de regul. Bal. in rubr. de iusti. codi. confir. prima col. maximè in milite. l. j. C. de iur. & fact. igno. Ludo. Roma. in cons. 506. Imol. in ca. ij. vlti. col. de constitu. Bald. in quæstione incip. accusatus. col. 20. maximè cum tractetur de damno euitando, vt in d. l. j. & in l. regula. & in l. error. ff. eo. tit. Areti. in cons. 33. pen. & vlt. col. aut concessio erit adeo libera, vt consideratur in d. ca. j. & tunc procedat prior opinio, vt supra dicebam. Et per hoc videtur satisfactum & domino & feudatario, debet enim vtrique parti consultum esse inquātum potuit, l. ex his, ibi. Quia ea ratione nemo fraudatur. ff. de his quæ in fraud. credi. Pau. de Castr. & Iaso. in l. j. ff. si quis cautio. ibi, vtriq; litigatorum. Et ista videtur melior distinctio quàm ea quę fit per Ioa. Rey. in d. c. Imperialem. relata per Curt. in d. tracta. 4. part. q. 5. licèt Calcan. in d. cōs. 50. teneat ꝙ caducitas non euitatur, cuius cōtrarium sentio per prædicta.

¶ Superest postremò vt dicam, an
47 † feudum cōcessum ante tempora Corradi præsumatur personale, vel ex pacto & prouidentia, aut hęreditarium, maximè in feudo Marchiæ? Et ex his quæ dicta sunt in priore dubio, satis potest colligi, feudum præsumi ex pacto & prouidentia. Nam licèt ante tempora Corradi feuda essent personalia, fuit tamen per Corradum facta extensio ad filios. d. §. cum verò Conradus, & similiter fuit vsurpata successio per descendentes in feudo Marchiæ, vt in d. c. j. de aliena. feu. in fi. Et sic attenta consuetudine feudorum pręsumetur ex pacto & prouidentia, & pro descēdentibus acquisitum, seu vsurpatum. Ita declarant Docto. in d. c. j. de feu. Marchiæ. glo. in consti. Regni vt de successionibus. not. in d. c. Imperialē. §. præterea ducatus. Afflict. in prælud. in vlti. q. Curt. in 5. par. col. 3.

¶ *Dixi breuibus, quod longa disputatione agendum erat, mi Bernarde. Sed cum noluissem Epistolæ modum nimis transgredi fui fortasse breuior quàm res ipsa exegerit, puduitque Athenas, quod aiunt, noctuas mittere, tu boni consulas, & pro tuo castigatissimo iudicio corrigas. Vale Neap. X. Kalen. Octobr. M D X X X V I.*

Ioan. Tho. Minadous.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vasallus relinquens ciuitatem, quam ab hostibus tutari debebat, facit contra fidelitatis iuramentum.*

2 *Feloniæ ac proditionis crimen est tempore necessitatis dominum deserere.*

3 *Paria sunt dominum dereliquisse, aut eius statum periclitantem.*

4 *Ciuis derelinquens ciuitatem periclitãtem perdit omnia priuilegia ciuitatis.*

5 *Paria sunt esse, vel esse posse.*

6 *Paria sunt, scire vel scire debere.*

7 *Ignorantia crassa non excusat.*

8 *Turpe est dicere, non putaram.*

9 *Negligentia sufficit quò ad feudi amissionem.*

10 *Parcendum non est, qui se in periculo posuit.*

11 *Præcedentia declarantur ex factis sequentibus.*

12 *Accessus ad hostes quando permitti posset.*

13 *Limitata causa effectũ debet limitare.*

14 *Imputatur ei, qui potuit procuratorem mittere & non misit.*

15 *Excusatio non præstatur, qui debuit prouidere.*

16 *Hostes voluntariè uidetur expectasse, cum potuisset fugere & non fecit.*

17 *Paria sunt, hostem in dominum recepisse, vel permittere, quòd ab hostibus dominetur.*

18 *Fugere quis tenetur, cum nullum sit periculum neque uerecundia fugienti.*

19 *Vasallus pro seruitio præstando tenetur absentem dominum perquirere.*

20 *Vasallus debet dominum adiuuare clamoribus, nu.29.*

21 *Socium facere audaciorem & timidiorem aduersarium, in criminibus sæpè consideratur.*

22 *Pęna mortis in atrocioribus est non reuelantibus, cum proditores iudicenĩ.*

23 *Vasallus incurrit crimen læsę maiestatis propter tria criminis capita.24.30.*

25 *Assentit tacitè; qui negligit obuiare peruerso.*

26 *Vasallus debet facere resistentiam aduersus hostes domini.*

27 *Proditor dicitur permittens gentem inimicam in territorium domini intrare.*

28 *Permissio sola transitus inimicorum est sufficiens ad priuationem.*

31 *Vasallus debet offerre seruitium, quando domino imminet magnum periculum.*

32 *Amicitia cum inimicis domini felloniam & crimen læsæ Maiestatis inducit.*

33 *Salutatio tria significat.*

34 *Collocatio maximam demonstrat delicti conscientiam.*

35 *Præsumptione sola hoc casu ad priuationem procedi potest.*

36 *Testis approbatus à parte facit plenam fidem.*

37 *Testes singulares sufficiunt in crimine læsæ Maiestatis & rebellionis.*

38 *Testi vni creditur in crimine læsæ Maiestatis, licet regulariter contra.*

39 *Vasalli patientia sola & tacitus consensus inducit feloniam.*

40 *Mandatum homicidij ex eo probari, quòd aliquis cum eo locutus est, qui incontinenti homicidium commisit.*

41 *Senis vmbra plus valet quàm gladius iuuenis.*

42 *Aduersarius fit timidior ex sola associatione, associatus audacior.*
43 *Proditor appellatur, qui à domini potestate se subtrahit.*
44 *Vasallo non licet remanere in loco rebellato.*
45 *Vasallus hostibus domini se subijciens cæteris malum exemplum præbuit.*
46 *Probatio per coniecturas sufficit in occultis.*
47 *Tyranni metus, domino fugiente, excusat à rebellione.*
48 *Metus non excusat, quando quis periculo voluntariè se exposuit. nu. 53.*
49 *Casus si superuenit culpa præcedente, non præstatur excusatio.*
50 *Metus non excusat, quando non est periculi vitæ vel honoris.*
51 *Vasallus non priuatur feudo propter leuem domini iacturam.*
52 *Dominus & vasallus iudicantur ad paria.*
54 *Metus vana allegatio non excusat.*
55 *Causa qualibet excusat à delicto, quando pœna est corporalis.*
56 *Coniecturis non est locus in claris.*
57 *Principis placitum habet vim legis.*

CONSILIVM XI.

EX his quæ in processu aduersus Iacobummariã Franconũ deducta sunt, videtur absq; difficultate taliter deliquisse, quòd veniat feudo priuandus. Et omissis multiloquijs ex ipso facto ipsius fellonia, ac læsę Maiestatis crimen per infra demonstrãtur. In primis quoniam dictus Iacobusmaria, inuasa per hostẽ prouincia terræ Ydrunti, habens eius familiam intus ciuitatem Liidj, in qua omnes Barones conuenerant, vt in tuto essent, ex ipsam ciuitatem tuerentur, ea relicta ad casale accessit, ex quo duo resultant. Primum, dereliquisse ciuitatem, quã debebat tutari ab hostibus, quorum incursus iamiam timebatur;
1 & † hoc est contra fidelitatis iuramentum, vt in c. j. de nou. form. fidelit. & in cap. primo. de for. fidelit. ibi tutum, & ibi in bonis, &c.
2 † est proditionis ac felloniæ crimẽ tempore necessitatis dominum deserere. c. primo. in princ. ex quibus cau. feu. amitta. &
3 † paria sunt dominum dereliquisse, vel eius bona, aut statum periclitantem, per text. in d. c. j. de forma fidelita. & in ca. de forma. 22. q. 5. vbi eorũ fit ęquiparatio, & de iure ciuili est text. in l. iij. §. quod stationis. ff. de re milit. & l. omne. §. quod in acie. eo. titul. probatur per tex. in c. j. §. præterea. quæ sit prim. causs. benefi. amitten.
4 & in c. j. hic finitur lex. Et † si ciuis relinquens ciuitatem fluctuantem perdit omnia priuilegia ciuitatis, vt notabiliter dixit Bald. in l. ij. C. de infan. & languid. Bartol. in l. 2. ff. de publi. iudi. Quanto fortius puniri debet is qui ex iuramento fidelitatis Regiæ obligabatur nequid contra statum Cæsaris fieret. argum. cap. 2. extra de pactis & ca. cum contingat. de iureiuran. cap. vbi periculum. de elect. in sexto. Secundum resultat ex eo quòd iuit ad casa iuisse ad hostes. Nam licèt

licèt tunc temporis sub hostiũ potestate casale adhuc non deuenisset, nihilominus sciebat vel scire debebat, ꝙ prout ipsemet Iacobusmaria ponit, erat casale locus apertus non aptus ad resistendum, ac consequenter tale, quod sine dubio in hostium manus peruenisset. Vn
5 de † de eo ita iudicari debet ac si tunc cum accessit ab hostibus teneretur, per ea quæ notabiliter determinat Bald. in l. in bello. in fi. ff. de excu. tutor. de suspenso ante mortem percussi. facit tex. in l. si pro ea. C. mãda. & in l. qui pupillam. ff. de adulte. faciunt ea quæ determinantur per Imol. de notario afferente aliquid esse, quod proximè futurũ speratur, in cons. 31. & per Doct. in c. eam te, & in c. cũ adeo, de rescrip. Nec admitti debet si diceretur id
6 non putasse vel ignorasse † quia scire & cogitare debuit. iuxta tex. in l. quisquis. C. de incest. nupt. ibi gl. in verbo, Affectato. c. cum inhibitio. de clandesti. desponsa. c. 2. de tẽpo. ordinãdo. l. ij. C. de fals. mone. l. si tutor petitus. ibi gl. & Bal. C. de
7 pericul. tuto. & † crassa ignorantia non excusat. c. j. de postulatio. prælat. & in l. regula. ff. de iur. & facti
8 igno. & † turpe est dicere non puta
9 ram. c. qui dicitis. 16. distin. Et † quò ad feudi amissionem etiam negligentia sufficit, vt in cap. primo. §. est & alia. Quæ fuit prima cau. benefi. amittẽ. & in c. licèt. de controuer. inuestitu. & in cap. primo. de controuer. inter domi. & empto. & not. in d. cap. primo. de for. fideli. ibi, possibile. Et prædicta apertissimè comprobantur ex eo, quòd in casale veniens ac ibidem commorans periculo se exposuit, vt in hostium potestatem deuenisset prout deuenit. Quo casu non modo in culpa, sed etiam in dolo fuisse dicendum est, per text. in ca. imputari. de reg. iur. in l. ij. §. quod diximus, ibi gloss. ff. si quis cautio. & casus in l. . . ff. de re milita. Et
10 † ei qui se in necessitatem & periculum posuit non est parcendum. l. si fideiussor. §. primo. versic. sin autem. ff. qui satisdare cogant. l. sicut. C. de action. & obligatio. l. penult. C. quibus ad liber. proclama. non lic. l. autem. §. finali. ff. quod vi aut clam. l. cũ postulassem. in prin. ff. de damn. infect. facit text. in l. nemo arbitrorum. C. de tempo. appella. & in l. petendæ. C. de tempo. in integr. restit. l. properandum. §. sed siquidem. C. de iudi. vnde necessariò concludendum videtur ex isto capite subsequutis postea, quæ infra dicentur, iuxta text. in l. Iulianus. §. proinde.
11 ff. ad Macedo. quòd † ex factis subsequentib. præcedentia declarãtur. l. vxori. ff. de lega. tertiò. l. si seruus plurium. §. finali. ff. de lega. primò. Et ex facto subsequenti præcedens declaratur intentio & causa. l. si filius. §. quamquam. ff. ad Macedonia. quem text. facit notab. Romanus in consil. 520. De recipiente pecuniam mutuò, quam postea conuertit in negotiationem, quòd talis accessus

ad casale fuerit ac sit punibilis & ex eo malus animus fuerit demonstratus.

¶ Non obstat quòd ex aduerso dicatur, quòd propter viuendi necessitatem in casale venisset ciuitate relicta, quoniam hæc satis friuola excusatio videri debet. Primò, quoniam in dicto casali inspecto tempore, videlicet de mēse Martij seu Aprilis nulli erant fructus, quos exigere fortasse valuisset. vt inde potuisset viuere, nec verificatum est, quòd ibi essent aliqui fructus seu
12 debitores † quo casu aliàs etiam accessus ad hostes permitti posset, secundum Andr. in c. j. §. porrò. quæ sit prim. cau. benefi. amitten. & sic cessabat illo tempore causa & ratio prædictæ excusationis, & consequēter remanet culpa & delictum. l. iij. §. quamuis. ff. de administra. tuto. l. vxor. & latè ibi Bald. C. famil.
13 erciscun. cum † limitata causa effectum debeat limitare. l. in agris. ff. de acqui. rer. domi. l. age cum Geminiano. C. de transact. l. pacto successorum. C. de pact.

¶ Præterea istud fieri poterat per alium: non enim aderat necessitas in personali accessu & habitatione, habebat plures liberos, procuratores & ærarios, poterat in ciuitatem deferre, non erat astrictus vt personaliter interesset, nec oportebat vt ibi commoraretur. Et propterea non est excusandus, facit quasi in proprijs terminis tex. in d. l. secunda. §. quod diximus, vers. quod enim, ibi nulla necessitate vrgente. ff. si quis cautio. faciunt in argum. ea quæ in simili dicuntur in l. Papinianus exuli. ff. de minor.
14 Imputatur † ei qui potuit mittere procuratorem & non misit. per Bart. in l. fina. ff. de in integr. restitu. per Docto. in c. pastoralis. de re iudi. Bal. in ti. de pace Constan. versic. huic sententiæ. eo maximè ꝙ in ciuitate Licij domum habebat, quam verisimiliter instruxerat, vt diligens paterfamilias. argu. l. meritò. ff. ꝓ socio, vel instruere debuit omnibus necessarijs, ne in periculum incideret, per iura præallega.
15 Et aliàs non succurritur ei, nec † excusatio præstatur, qui debuit prouidere & instruere & nō fecit. l. qui accusare, cum ibi not. C. de eden. l. iij. C. de inoffi. testa. l. tractabatur, ibi glo. ff. de milita. testa. glo. in l. atletæ. §. dat remissionem. ff. de excusa. tuto. l. filio. §. Seya. ibi Bart. ff. de alimen. & ciba. lega. vnde clarè patet ꝙ illa excusatio nullo modo debet admitti.

¶ Secundò principaliter eius crimen demonstratur ex eo, quòd in casali prædicto existens Iacobus Maria prędictus, audito quòd iam prope erat Gabriel Baronus, quem sciebat (vt ipsemet principalis in sua depositione fatetur) pro hostium Vicerege in illa prouincia designatum, tripliciter deliquit. Primò, quòd considerata loci qualitate ac temporis, potuisset & poterat ad suos se recipere, siue in ciuitatem Liciensem, quæ pro Cæsare tenebatur, siue

fiue ad alia loca & conuicina oppida, quæ semper in fidelitate perstiterunt, quod cum nõ fecerit eius malus animus demonstratur, & dignus est feudi priuatione, pro hoc rectè facit tex. in l.iij. §.in bello. ibi qui vallum, & in §. is qui ff. de re milit. & ibidem permanẽdo ac non fugiendo, dedit ac fecit se hostium potestati subiectũ, quod est graue crimen. per tex. in l.ij. eo.
16 tit. ibi. Dare † se militem cui non decet, & cum potuisset fugere & non fecit, videtur voluntariè hostes expectasse. argu. l. cõmodissimè. ff. de liber. & posthum. l. tractabatur. ff. de milita. testa. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthum. & consequenter contrauenit iuramento fidelitatis, quo alterum in dominum non recognoscere promisit. d.c.j. de for. fidelita. faciunt not. per Abba. in consil. 3.
17 vol. 2. & † paria sunt hostem in dominum recepisse, vel permittere q ab hostibus dominaretur, cũ posset aufugere. c. literas, ibi. Anto. de Butr. de supplen. negli. prælato. ca. quod super his, de consangui. & affini. l.j. in prin. ibi Bart. in ij. col. ff. de oper. nou. nuntia. l. nec non. §.j. ff. ex quib. cau. maio. l. prętor ex ꝓuincia. ff. de manumiss. vindict. gl. in c. omnes leges. j. distinctio. ibi la
18 tè Felyn. & † absque dubio in hoc casu fugere tenebatur, cum nullũ fuisset periculum fugienti neq; verecundia, secundum distinctionẽ Bal. in l.j. C. vnde vi. & in c.j. §.j. de pace tenen. & in l.j. colum. 3. de ędi li. acti. & habito respectu ad causam fugæ & qualitatem personæ fuisset illi reputatum ad virtutem, & consequenter fugere tenebatur. Ita limitat & declarat Claud. in l. vt vim. ff. de iusti. & iu. per iura per ip
19 sum allegata. Et † si pro seruitio præstando tenetur vasallus absentẽ Dominum perquirere, & ad eundẽ accedere, vt tenet Iacob. de Ardizo. in cap.j. quæ fuit prim. cau. benefi. amitten. & ibi Aluarot. in 3. col. Quanto fortius dicendum est ad euitandum domini iniuriam, ac (vt ita dicam) disseruitium, recedere debuit à loco per hostes occupato seu tunc occupando, & ad Dominum accedere, s. ad loca Domino fidelia, in quibus etiam seruire potuisset. Et meo quidem iudicio ita in hoc eius dolus argüitur, vt nulla tergiuersatione possit occultari, cum in rei veritate nullum fuerit probatum nec suberat impedimentum vel excusandi ratio.

¶ Secundò ex eodem capite resultat aliud, propter quod similiter lęsę maiestatis ac fellonię crimen incurrisse apparet. Quòd audiens aduentum Gabrielis Baroni, qui aduersus patriam veniebat, quò illam potestati hostium subijceret, non cerciorauit, contra id quod facere debuisset. cap. primo. §. præterea. & §. item si dominum: quæ fit prim. cau. benefi. amitten. maximè in tam graui iactura, iuxta textus in §. sed quia. eodem titul. & in cap.j. post princ. Hic finitur
20 lex. Et si † clamoribus dẽt vasallus

dominum adiuuare, quādo aliter nequiret, vt per gl. in d. § præterea. ibi Bal. & Alua. Franc. Curt. in tracta. feudo. 4. par. 26. causa. Quanto fortius debuit & debebat Iacobusmaria significare ciuibus Liciensibus, & illos reddere certiores, quòd hostis iam aderat, quo prouiderēt, ne imparati offenderentur, ac q Gabriel Baro penè solus erat, quo ciues fuissent audaciores & magis instructi. argu. eorum quæ dicuntur in l. denuntiare. in princ. in §. quid ergo. ff. de adulte. & in l. qui absentem. ff. de procura. in c. constitutus. per Abba. col. pen. de appella. & in cap. pen. de elect. in 6. &
21 † facere socium audaciorem & timidiorem aduersarium in criminibus sæpe consideratur. glos. iuncto text. in clemen. ne in agro. de stat. monaco. in verbo Adfuerunt. l. cum Dominus. ff. ad Syllania. argu. l. j. §. quæ onerandæ. ff. quar. rer. actio. Bal. declarat in l. nō ideo minus. ff. de accusa. Et vltra id quod de iure feudorum allegatū est cerciorationem seu reuelationem fieri debuisse, probatur ex l. ciuili. per tex. in l. j. §. si seruus. ff. ad Syllania. not. in l. 2. ff. ad leg. Pompe. de parrici. Et de turbatione ciuitatis & de his quæ fiunt cōtra Dominum not. Bar. in l. vtrum. ad leg. Pompe iam de parrici. & Angel. in tracta. malefi. ver. che hai tradito, 3. col. latè per Felyn. & Deci. in cap. j. de offic. delega. not. in ca. quantæ. de senten. excom. & in c. j. ibi Abb. de resti. spoliato. Bart. in extrauagan. qui sint rebell. Pau. de Castr. in l. fi. C. de his quib. vt indign. & faciunt nota. in l. ij. & iij. ff. de noxal. Et per
22 omnes videtur concludi, quòd † in atrocioribus sit pœna mortis, & q non reuelantes, proditores iudicentur, proptereaq; sine dubio ex hoc capite dictum Iacobummariam feudo priuandum esse iudicari debet.

¶ Tertiò ex hoc eodem principali capite resultat aliud, videlicet. Resistentiam aliquā non fecisse, quod similiter sufficere debet ad læsę maiestatis & fellloniæ crimen inducēdum. Fatetur enim ipse Iacobusmaria in sua depositione, q potuisset capere dictum Gabrielem Baronū, & hoc apertè demonstratur: quia mulam equitabat, & tres vel quatuor secum habebat, & sine dubio si Iacobusmaria illum capere voluisset, cępisset, & potuisset facile captiuum in ciuitatem Liciensem in continenti conducere. Et per dictum Gabrielem senem mulæ insidentem & cum tribus tantummodo socijs, vt dictum est, aliquo pacto resisti non potuisset. Et hoc satis probatur, vt dixi, ex confessione Iacobimariæ, iuxta tex. in c. j. de cōfess. l. proinde. §. interdū. ff. ad leg. Aquil. & per rei euidentiam: quia hoc patet ad sensum positis qualitatibus prædictis, vt in l. qui seruū. ff. de interrogato. actio. & in l. qui bona. §. qui damnum, ibi Alexan. in 4. col. ff. de damno infect. in authen. vt differ. iudi. in prin. Et istud non fecisse tria criminis capita cōtinet,

tinet, ex quibus fellonię ac læſę maieſtatis crimen incurrit. Primùm
23 quia † non fecit poſſibile, prout in iuramento fidelitatis continetur, d.ca.j.de for. fidelita. cum ſimilib.
24 Secundum: quia † permiſit hoſté pertranſire ad inuadendum terrã Domini ſui, & ſic non reſiſtendo iter præſtitit. Iuxta text.in ca. 3. di-
25 ſtinctio. 36. quòd † ille tacitè aſſentit, qui negligit obuiare peruerſo, quem text. allegant Docto. in d. §. præterea. & Curt. in loc. præallega.
26 Quòd † debet vaſallus facere reſiſtentiam aduerſus hoſtes Domini, per text. in l. ij. C. de cõmer. & mer. item quæritur. §. exercitum. ff. lo-
27 ca. Et † dicitur proditor ac proditionis eſt crimen, permittere genté inimicam intrare in territorium Domini. text. eſt in l. ſi quis Barbarum. C. de re milita. tenet Bald. in ca. j. quib. mod. feud. amitta. Guid. Pap. in deciſ. ſuis. nu. 191. Et quòd
28 † ſola permiſſio trãſitus inimicorum etiam per loca non feudalia ſit ſufficiens ad priuationem, conſuluit optimè Cuma. in conſ. 161. colum. 4. Quia tenetur ad damnũ non dandum: & curandum ne per alios detur. d. c. j. de for. fidel. & permiſſio tranſitus opratur damnum. l. ſi amicis. C. in quibus caſib. ſola negli. Et diſſimulatio ac non obuiatio punitur, ſecundum Bart. in d. extrauagan. qui ſint rebell. Abb. in d. cap. j. de reſtitu. ſpol. Gemi. in c. negligere. 2. q. 7. Abb. in ca. primo. de treuga & pace. Alex. in l. poſthumo. col. 5. C. de bon. poſſeſſio. contra tabul. Et propterea quãdo aliter non poteſt † debet vaſal-
29 lus clamore Dominum adiuuare, vt prædictũ eſt. Tertium eſt, quod
30 ex hoc eodem reſultat, ꝙ † iſtud omittendo facere, fecit ne hoſtis Regius in poteſtatem fidelium deueniret, idque eſt lęſæ maieſtatis crimen. tex. eſt in l. iij. ff. ad leg. Iul. maieſta. ibi. Ne in poteſtatem populi Romani deueniſſet, & certè, vt ipſemet Iacobuſmaria in ſuamet depoſitione fatetur, magnum fuiſſet ſeruicium, ſi Gabrielem cœpiſſet, non fuiſſet ciuitas Licij dedita hoſtibus, & capto duce hoſtium & gubernatore illi prouincię conſtituto, quis dubitat vniuerſa prouincia in fidelitate perſtitiſſet. Et hoc etiam non requiſitus facere debebat. Nam vera & communis
31 eſt concluſio, ꝙ † licet vaſallus nõ debeat offerre ſeruitium, ſed requiſitus illud facere debeat, hoc non habet locum, quando videt Domino magnum periculum imminere. Quia tunc etiam non requiſitus vltro Dominum iuuare debet, tex. eſt in c. ad hæc. in titul. hic finit. l. & in c. licèt. ſi de feud. fuer. cõtrouer. per quæ iura ita voluit expreſsè Andre. in c. j. in ver. requiſitus. de no. for. fidel. Nec obſtat ꝙ de metu pileatorum militum equitum, qui vulgò Cappelletti dicuntur, ad excuſandum adducitur, nam ad id ſufficienter inferius reſpondebo, vt nihil obſtare poſſit, quin poſita firma remaneant.

¶ Tertiò principaliter contra dictum

ctum Iacobummariam, quod ipse maiestatis crimen ac felloniæ commiserit, adducitur quòd
32 † amicitiam cum inimicis contraxerit in Domini perniciem atque iniuriam, ac quòd illis adhæserit & se participē fecerit, vtrūque l. feudorum & l. Iulia prohibitum tex. est in cap. j. §. j. quib. mod. feu. amitta. glo. & And. in c. j. §. porrò. quæ sit prim. caus. ben. facit tex. in l. liberi. C. de inoffi. testa. l. j. §. cum patronus. ff. de offi. præfect. vrb. c. repellantur. extra de accu. est tex. in l. j. & in l. ij. ff. ad leg. Iul. maiesta. Et ad particularia descendendo, istud in facto, per septem media, clarissimè demonstratur.

¶ Primò, dictus Iacobusmaria audiēs dicti Gabrielis aduentū (vt prædixi) exiuit de casali ac se in viam, quæ secus casale est, contulit, qua Licium itur, ibiq; se obuium fecit dicto Gabrieli Barono, aduētanti, hęc obuiatio quid aliud est quàm ire ad hostem, quod cauere debēt subditi, secundum Andre. in d. §. porrò. & amicitiam inire ac præstare obsequium, vt apud omnes notum est & fieri solitum à communiter accidentibus inter amicos, text. est in l. qui probabilem. C. de episcop. & cleri. l. neque natales. C. de probat. Bal. in l. conuenticulam. iij. col. C. de episcop. & cler. Et hoc nulla alia ratione fiebat: nisi quia gubernator prouinciæ erat constitutus, & sic velut ad hostem, cum in sua depositione Iacobusmaria fateatur, illum nec aliàs vidisse nec agnouisse vnquam.

¶ Secundò, ex processu probatur etiam per testes ex aduerso productos, quòd Iacobusmaria dictum Gabrielem aduentantem salutauit
33 † quæ salutatio secundum Ludo. de Roma. in oratione habita in concilio Basiliensi, significat tria. Primò velle se facere in operibus salutati participem, vt est tex. in c. omnes. 24. q. j. qui Aue dicit, in operibus communicare intelligitur. Secundò significat consensus præstationem per text. in c. si aliquando. de senten. excommu. & in clemen. si summus. eo. ti. Tertiò, amicitiæ & dilectionis est signum, per tex. in ca. cum Adrianus. ibi glo. 63. distinct. not. in c. cum super, de offi. deleg. faciunt ea quæ dicuntur cōmuniter per Docto. in procem. Gregor.

¶ Tertiò, fuit cum eo secretè lo-
34 quutus, quæ † colloquutio maximam demonstrat delicti conscientiam, & præsumptionem communicationis in delicto inducit, iuxta ea quæ dicuntur in c. accedens. lo secundo. ibi Abb. Butr. & Imol. vt lit. non contesta. facit tex. in c. cum ex iniuncto, de hæret. Bald. in l. j. C. de seruis fugiti. & in l. multum.
35 C. si quis alteri vel sibi. Et † ex sola præsumptione hoc casu procedi potest etiam ad priuationem. Ita dicit gl. in c. j. §. j. quib. mod. feud. amitta. est tex. in d. cap. j. quot test. sunt necessa.

¶ Quartò eleuari vexilla inimicorum in casali ordinauit, & in hoc est

est unus testis, licet eius dictum reperiatur falsificatũ, ut apertè ap-
36 paret † qui testis cum sit approbatus à parte videtur ꝙ eius dictum plenam fidem inducat. iuxta tex. in l. Teopompus ff. de dot. prælega. not. in l.1.§.fin. ff. de verbor. obliga. in l. magis puto.§. illud ff. de reb. cor. cum similib. quinim-
37 mo † in crimine læsæ maiestatis & rebellionis, de quo agitur, sufficiunt testes singulares, ita quòd unus testis deponens de uno actu rebellionis, quò ad illum actum facit plenam fidem & iungitur cum alijs dependentibus de alio actu ad faciendum plenam probationem rebellionis, ita per multa quæ allegat, consuluit Petr. de Anchara. in con.277.col.4.& 5. & consi.439.
38 quinimmo † licet aliàs regulariter in quacumque causa requiratur numerus duorum vel trium testium. l.ubi numerus. de testib. in c.in nomine Domini. extra de testi. cum similib. tamen hoc non habet locum in crimine læsæ maiestatis, in quo est speciale, ut uni testi credatur. Ita singulariter voluit Specul.in titulo de testamen. in §. restat. in vers.j.nu.21.

¶ Nec obstat si diceretur, id fuisse mandato Gabrielis Baroni, quia verba illius, uti per testes referuntur, non erant præceptiva, sed consiliativa, & consilium non erat tale quod sequi debuisset ipse Iacobusmaria, cum ille actus erat de genere prohibitorũ in l. . . . §. si mãdato. ff. de furt. Nec causa consilij erat talis, quæ potuisset aut debuisset metum incutere ipsi Iacobomariç, per ea quæ dicuntur in l.iij.§.si quis ipsi prætori. ff. de oper. noui nuntia. in cap. si iustus de appella. prout infra respondendo contrarijs latius deducam. Et dato quòd ipse Iacobusmaria non ordinasset eleuari insignia inimicorum, tamẽ negari non potest, quòd tolerauerit & fuerit passus. Quod quidem
39 causat felloniam, nam † sola patientia & tacitus cõsensus vasalli, qui patitur aliquid fieri contra Dominum inducit felloniã, per quam feudo priuatur. tex. est formalis in ca.j.in ver.consentiendo, & ibi expressè Andre.de Isernia, de forma fidelitatis, & idem in d. ca. j. & dominus quoque debebat saltem precibus impetrare, aut saluã guardiam obtinere & sic euitare, & consequenter facere quod possibile erat, iuxta tex. in d.c.j. de forma fidel. nam satis profuit hostibus propter loca conuicina, quæ per eos tenebantur, ꝙ hic locus haberet hostium insignia, ad terrorem fidelium, & illorum augendos animos. Quinimmo ex quo (ut in præcedenti capite dictum est) dictus Iacobusmaria colloquutus fuit cũ dicto Gabriele, & incontinenti dictus Gabriel erexit vexilla, ꝑsumẽdum est, quòd ipse Iacobusmaria hoc sibi dixit, ut ipse Gabriel ordinare deberet. Pro hoc adduco notabilem doctrinam Bart.& Angel. in l. si ventri.§.fi. ff.de priuileg.cre
40 dito. ubi volunt † probari mãdatum

tum homicidij ex eo, quod aliquis cũ illo loquutus est, qui homicidium incontinenti patrauit. Et in similibus terminis idem consuluit Alc. in cons. 69. 2. volu. vbi in ij. col. in prin. allegat Bar. in loc. præalleg. & alia, vt per eum.

¶ Quintò. Et in hoc quidẽ respon sum non video, dictus Iacobusmaria cum suis vasallis associare voluit dictum Gabrielem prætereuntẽ, vt ipse confitetur & per aliquot passus associauit, ad obtinendum deditionem ciuitatis Licij, & consequenter præstitit opem & fauorẽ hosti, & sic incidit in caput legis Iul. l. j. & ij. ff. ad l. Iul. maiest. & licèt non probetur, quod iuisset armatus, satis est eius præsentia, & magis ipse inermis, ac eius nomine mouere poterat ciuitatem & populos tãquã vnus è nobilibus & principalibus, quàm si dictus Gabriel plures equites secum adduxisset, iuxta ea quæ dicuntur per Bald. in l. seruum. C.

41 qui testam. facer. poss. † plus valet vmbra senis quàm gladius iuuenis.

42 Inno. in c. j. de renuncia. & † ex sola associatione fit aduersarius timidior & audacior associatus, dicit Bald. in l. vnic. per illum tex. in ij. colum. in medio. C. de raptu. virgi. Bald. in l. raptores. C. de episcop. & cleri. & in d. l. non ideo minus. pe. colum. C. de accusa. & certè in hoc nulla vis nec metus illatus, immò præter Gabrielis voluntatem id faciebat, vt eius animum erga hostes promptissimum demonstraret.

¶ Sextò, ad mandatum dicti Gabrielis cum noluisset amplius associari, ad casale redijt dictus Iacobusmaria. Hoc ipse fatetur & testes per eundem producti ac per regiũ fiscum, ex hoc duo resultant. Primum, quòd per eum non stetit amplius associare, & sic præcedens caput confirmatur. Secundum, quòd quasi ex confirmatione hostium redijt in casale, illum in superiorẽ recognoscendo, quasi ex ipsius permissu & licẽtia casale tenuit, quod fieri non debebat, per id quod determinatur per Abb. in c. cũ olim, de re iudi. per Iacobi. de S. Geor. in tracta. feud. vers. dictiq; vasalli, facit tex. in d. l. ij. C. de re milita. arg. l. fin. C. de reuocan. dona. c. fi. extra de dona. Et quia illo tempore quo redijt iam erat casale sub hostium vexillis, accedere ad illud amplius non debebat: quia ex hoc eximebat se à potestate & iurisdictione Cæsaris non accedendo ad loca fi-

43 delia. Et † qui se à Domini potestate subtrahit, proditor appellatur, secundum Angel. in l. prima. ff. de pact. est text. in l. proditores. ff. de re milita. & in l. fina. C. de delato. lib. 11. Luc. de Penn. in l. deuotum. C. de met. libro 12. & tanquam proditor debet feudo priuari, secundum gloss. communiter approbatam in capit. primo. §. item si fratrem. quibus mod. feu. amitta. Alexand. in consil. 13. volum. sexto. Quinimmo redeundo ad casale, vbi erant hostium vexilla, absq; dubio ratam videbatur habere deditionem, ac se subijci hostib.

iuxta

iuxta tex.in l.ædibus.§.quod filius. ff.de dona.facit tex.in l.j.C.de plus peti.l.Iulianus.§.si quis colludente. ff.de actio.empt. l.qui.in aliena, versic.sed si nõ adierit.ff.de acquir. hæredi. facit text. in authen.siue à me.C.ad Velleia.& not.in c.si cautiõ, extra de fide instru. & ad propositum etiam facit text.in §.Pauonum. versic. his autem. institu. de rer. diuis. Ad quorum confirma-
44 tionem bene facit. Nam † non licèt permanere vasallo in loco rebellato, & si permanet incurrit crimen læsæ maiestatis, vt est text.in c.Regni. Nuper apud Tranum.
45 ¶ Septimò & vltimò † dictus Iacobusmaria tanquam primus è Baronibus Liciensibus, qui hostibus se subiecisset, cæteris omnibus malum exemplũ præstitit, quòd eius exemplo & ciuitas & pẽne omnes, applicato Gabri. Baro. in ciuitate Liciense, ac audito quòd Iacobusmaria iam defecisset, se dediderũt. Et hoc solum sufficiens est ad feudi priuationem, prout notabiliter determinat Bal.in ca.j. q.4. quibus mod.feud.amitta. per tex.in l.Cicero.ff.de pęn.& in proprijs terminis est tex. in l.omne. §. qui in acie fugam prior fecit. ff.de re milita. ibi, spectantibus militibus propter exẽplum. Et sentit Luc. de Penn. in l. certa forma.C.de iur.fisci.lib.10.& Aluar.in d. c.j. & Curt.d.tracta. 4. par. causa 15. Atque ad hoc comprobãdum debet satis animaduerti,quòd per testes ipsius Iacobimariæ deponitur, quòd eo tempore, quo ciuitas Licij erexit vexilla inimicorum,Gabriele Barono ingrediente ciuitatem,ibi similiter visus est dictus Iacobusmaria. Nam ex prædictis videtur maximè præsumendum,quòd etiam ipse deditionem fieri in ciuitate persuasisset atque tractasset, cum iam prius in casali se illi amicum fecisset per præallega.argum.c.semel malus.de regul.iur.in 6.glo.in §.pen.in authẽ. de tabellio.l.non omnes. §.à barbaris.ff.de re milita.Bal.ĩ l.ij.§.miles. ff.de infamibus.in l.iubemus. §.sanè.C.de sacrosanct.eccle.in ca.j.de leg.Corra.in l.militibus. ibi Alexã.
46 C.de milit. testam. ex † quo ista secretè pertractari solent & cum magna difficultate testes reperiuntur, qui in similibus causis pro fisco deponant, sufficere debet probatio per coniecturas, vt dixi superius, in l.si quando.C.vnde vi.Bald. in l.quicumq;. col.pen.C.de seru.fugiti. per Federic. de Sen. in consil. 119.incip.nullum dubiũ. Hostien. in c.fi.quod met.cau. Alex.latè in d.cons.62.col.j. volu.2. Ex quibus omnibus videtur intrepidè concludendum,dictum Iacobummariã, tum ex capite felloniæ, tum etiam læsæ maiestatis crimine priuandũ fore.

¶ Non obstant ea, quæ in contrarium ex aduerso adducuntur, & meo quidem iudicio omnes eius defensiones duo habent capita. Primum quòd totum id quod fecerit iusto metu,& vi adductus patrauerit, deuicto per hostes exercitu

tu Marchionis Atripaldæ, ne à pileatis militibus prædam pateretur. Secundò, quòd fuerit in generali indulto Cesareæ maiestatis comprehensus.

¶ Circa prædicta considerari debet, quòd plures ex deductis cõtra dictum Iacobummariā sunt actus merè voluntarij & spontanei, respectu quorum, nullus fuit illatus, nec allegari potest metus, videlicet discessisse à ciuitate, iuisse in casale, expectasse Gabrielem Baronū, non cerciorasse Licienses, iuisse illi obuiam, secretè colloquutum, voluisse comitari, ac associasse, rediisse in casale, ac illud sub inimicorū vexillis possedisse. Et ꝓpterea quò ad istos actus non oportere de metu disputare. Remanent alia quæ modo dixi de non facta resistētia, ac de erectione vexillorum, pro quibus excusandis videtur ꝙ possit metus allegari exiguò exercitus Marchionis Atripaldæ erat fugatus & fractus. Et quòd Gabriel Baro dicebat quòd dicti milites veniebant, iuxta ea quæ dicuntur in l. ex hoc iure. ibi Pau. de Ca. ff. de iusti. & iur. Petr. de Ancha. in c. ad Apostolicæ. de re iudi. in 6. in 15. not. Martin. de Laud. in c. j. §. item si fidelis. qui. mod. feud. amitta. metus
47 † tyranni, Domino fugiente excusat à rebellione. Abb. in cons. 3. volu. 2. Socyn. in consil. 39. pen. col. & Ioan. de Imol. in consil. 34. incip. visis & ponderatis. Sed ad hoc breuiter & multipliciter respondetur.
48 Primò, quòd † hic metus & causa non debet excusare ipsum Iacobūmariam, ex quo huic periculo se voluntariè exposuit permanendo in dicto casali, expectando dictū Gabrielem Baronum & illi obuiā eundo, debebat enim vel se incolumen seruare, vel resistere, vt decebat, & saltem eo modo quo possibile erat. iuxta tex. in d. c. j. de forma fideli. Vnde cum se incolumē seruare noluerit, & aufugere in ciuitatem, vt dixi, ac ita ab hoc periculo se eximere, non debet per me tū excusari, sed præsumi ꝙ omnia voluntariè fecerit. Et vltra superius allegata in primo capite, pro hoc allego tex. in d. l. omne. §. per
49 vinum. ff. de re milita. vbi † si casus superueniet culpa præcedente, nō præstatur excusatio, quę aliàs præstaretur. Et bene dicit text. in d. §. quod diximus, ibi. nulla necessitate vrgente. Hic nulla vrgebat necessitas ad faciendum ea quæ fecit, ideo nullatenus excusari debet ab eo quod non fecit. faciunt not. in l. quod te. ff. si cert. peta. in l. quod Nerua. ff. depositi. cum similib. Se-
50 cundò respondetur, quòd † talis metus non erat metus periculi vitæ aut honoris ipsius Iacobimariæ, vel maioris partis bonorum, qui aliàs excusaret. l. metus. ff. ex quib. cau. maio. l. j. ibi glos. ff. vnde vi. l. iij. §. quicquam. ff. de vi & vi arma. Bald. in rubr. quod met. cau. cū similib. Sed tantummodo erat, ne casale prædā pateretur, vt ipsemet Iacobusmaria in sua depositione fatetur, & omnes testes deponunt. Sed

Sed hæc non erat grauis iactura ipsius Iacobimariæ, nec in hoc vitæ aut honoris periculum vertebatur, ergo talis causa & metus nō excusat. Et pro hoc facit: quia † sicut
51 non priuatur feudo vasallus propter leuem Domini iacturam, secundum gl. in d. §. præterea. argu. l. fi. C. de reuocan. dona. l. scio. ff. de in integr. restitu. ita nec debet vasallus Domini honorem atque seruitium omittere propter leuem
52 iacturam, cum † Dominus & vasallus iudicentur ad paria. Et certè satis videtur iniquum, vt vasallus timens, ne sui subditi prædam patiantur, debeat ipse inimicis domini adhærere. Poterat, vt dixi, aufugere, & vasalli sibiipsis prouidissent, iuxta ea quę dicuntur per Bal. in ca. j. 4. col. de allod. Tertiò respōdetur, quòd quamuis fuisset verum de Capellettis, prout non fuit, & sic vanus fuit metus, nihilominus in illo instanti potuisset capi dictus Gabriel Baro, & in aliquam ciuitatem fidelem adduci, nec metus aliquis in hoc erat. Nam siue consideremus ex persona Gabrielis, & nullam poterat facere resistentiam dicto Iacobomariæ, qui erat quasi cum triginta, vt testes deponunt, siue consideremus ex persona illorum pileatorū, & nequaquā: quia non aderant. Et considerata vicinitate locorum fidelium, antea dictum Gabrielem captiuum duxissent quàm dicti milites aduentassent. Et consequenter dicendū est, quòd non propter metum id obuenerit, sed potius ex affectu. Stantibus dictis actibus voluntarijs, iuxta ea quæ dicūtur in l. si ob turpem. ff. de condi. ob turpem cau. not. in c. cum contingat. de iur. iuran. faciunt dicta per Inno. in c. cū locum. de spons. & in ca. accedens.
53 de conuers. coniug. cessat † excusatio metus per actus volūtarios subsequutos, & quando actus ipse possit euitari metu non obstante. per Bar. in d. l. si ob turpem. decis. consilij numero. 246. Socyn. in consil. 59. colum. antepenul. volu. 3. l. si per impressionem. C. quod metus cau. c. perlatum. extra eo. tit. latè Deci. in l. pacta nouissima. col. fina. C. de pact. vnde concludendum est meritò, quòd hæc metus allegatio
54 vana est & iniusta. Et † iniustus metus & vanus quò ad feudi priuationē non excusat. Ita apertè sentit Abb. in d. cons. 3. & Docto. in d. l. ex hoc iure. & locis præallegatis, cum nec locum habeat illa regula,
55 quòd † quælibet causa excuset, per ea quæ dicta sunt superius, secundum Bartol. & alios in l. iustè possidet. ff. de acqui. possessio. quia nō tractatur de pœna corporali, prout etiam tenet gloss. in cap. grauis. de senten. excommuni. & in cap. prohibemus. §. inquisitionis. de hæret. in 6.

¶ Circa secundum breuiter replicatur, ꝙ licèt dubitari posset, an indultus Regiæ Maiestatis se extendi debeat, seu complecti bona concessa, iuxta ea quæ relata dicūtur in l. Gallus. in §. & quid si tantū. ff. de

liber. & posthum. cum similibus ibidem allegatis. Nihilominus ea omnia cessare videntur, cum clarè constet de voluntate suæ Cesareæ
56 Maiestatis, & † sic in claris non est locus coniecturis. l. continuus. ff. de verb. obliga. fuit enim præsentata consultatio suæ Maiestati, per quã
57 id clarè decernitur, † & habet vim legis. instit. de iur. natu. §. sed quod principi. l. quisquis. C. de legib. l. fi. ff. de constitu. Princip. cum simil. Et propterea cõtra suæ Maiestatis intentionem operari indultus non potest l. non omnis. ff. si cert. peta. c. intelligentia. extra de verb. signi. not. in ca. primo. de inscript. & in l. j. per Imol. ff. ad leg. Falci.

¶ Nec obstat capitulum nouiter expeditum, quòd fiat quid iuris. Nam adhoc dupliciter respondetur. Primò, ꝙ illud capitulum fuit subreptitiè obtentũ non facta mẽtione huius cõsultationis & declarationis iam factæ, & expressum fuit, ꝙ nulla erat facta decisio seu declaratio, cum ex dicta consultatione contrarium appareat, de qua si mentionem fecisset dictum capitulum, non fuisset taliter expeditũ: c. postulasti. de rescrip. c. super literis. eod. tit. Secundò respondetur, ꝙ istud est iuris, videlicet vt lex ac suę Maiestatis voluntas seruetur, ne ad concessa, vel in quibus quomodolibet alteri ius est quæsitum, indultus extendatur. Et sic satisfactũ est dictæ decretationi factæ in ca. prædicto, & consequenter remanet consultatio prædicta & intentio Regij fisci salua.

¶ Sunt & alia contra dictum Iacobummariam & Franciscum Antonium filiũ, videlicet fuisse captiuũ tanquam rebellem, Iacobummariam prædictum soluisse taleam, aufugisse à capiente, ac dictum Frãciscum Antonium filium quęsiuisse panem per casale & illum ad hostes misisse, ac similiter vinum. l. prima. ff. ad legem Iul. maiesta. & albam crucem pro inimicorum insigni detulisse. Quæ omnia ex processu patent, & allegationibus non indigent, per quę meritò priuandos esse eorum feudis iudicari debet.

¶ Et ita sentio iuris esse. Ego Ioan. Thomas Minadous. V. I. D. salua correctione melius sentientis.

SVMMARIVM.

1 *Filij renunciantis exclusæ ac præmortuæ possunt admitti ad successionem auunculi vel materteræ.*
2 *Feudum ex facto & prouidentia iure proprio non hæreditario competit.*
3 *Ius succedendi habetur à primo acquirente.*
4 *Liberis incolumia manere debẽt, quæ sunt à genere.*
5 *Inuentarium non prodest in his, quæ habentur à patre.*
6 *Renunciatio habet tacitam clausulam ex mente renunciantis, si sibi defera tur successio. num. 8.*
7 *Præfatione omnia regulantur.*
9 *Hæreditas est successio in vniuersum ius.*

Filius

10 *Filius subingreditur in locum matris.*
11 *Succedendi gradum in alium posse trãsferri.*
12 *Renunciatio quando non est gratuita, filij nec etiam ex propria persona possunt succedere in renunciatis.*
13 *Statutum excludens fœminas stãtibus masculis extenditur ad bona extra territorium.14.*
15 *Jus Longobardum in Regno censetur ius commune.*
16 *Consuetudo non excusat quin obseruari debeat.*
17 *Subingressio non habet locum de iure Longobardo.*
18 *Dotata à patre communi excluditur à successione fratrum.*
19 *Intestati in successione attẽditur illud ius, quod uiget in loco, ubi res hæreditaria sita est.*
20 *Renunciatio non extenditur ad iura de futuro fallit, ut nu. 21.*

CONSILIVM XII.

¶ *Quoniam omnis difficultas huius causæ in eo consistit. An filij Magnificæ Caterinæ Ferrellæ, qui sunt Antonius & fratres de Jesualdo debeant admitti ad successionem Magnificæ quondam eorum matertera Lucretiæ defunctæ post mortem dictæ eorum matris unà cum ex^{mo}. quon. Comite Muri eorum auunculo: qui tempore mortis dictæ Lucretiæ superuiuebat. Et dubium fit ex eo quòd renũciauerit dicta mater istorum fratrum de Jesualdo, in amplissima forma, habita dote sibi competente.*

¶ *Et reassumendo breuibus, apertissimè demonstratur. Primùm iure communi, subsequenter iure consuetudinario, postremò iure Longobardo, dictos de Jesualdo in successione prædicta non esse admittendos, etiam quò ad gabellam Molæ, de qua fuit iudicatum.*

Vò igitur ad ius commune, licèt Docto. in l. qui superstitis.ff.de acqui. hę redi.in l.pactũ quod dotali. C.de colla.& in l.pactum.C.de pact. in l.liberorum.per Bar.ff.de ver.sign. in c.quamuis.extra de pact. videan
1 tur quasi communiter tenere, ꝙ filij renunciantis exclusæ ac prę mortuæ possint admitti ad successionẽ auunculi, seu materteræ ex eorum propria persona: quia licèt tertio gradu sint, succedunt tamen in gradum & locũ patris seu matris. per text. in §. reliquum.in authen. de hæredi. ab intesta. veni. in §.ita demum.institu.eod.titul. in l.Gallus.§.nunc de lege. ff. de lib. & posthum. & sic ex propria persona non iure transmisso cum auunculo possunt concurrere, vt est tex. in l.vt intestati.C.de legit. hęred. Hoc tamen casu, de quo agimus, alia debet esse determinatio, & secundum prædictas determinationes decidi nõ põt. Primò, qm̃ isti de Iesualdo sunt & fuerunt hæredes matris sine beneficio legis & inuentarij. Cumq; eorum mater renunciauerit, & se pacto excluserit, sicuti ipsa succedere non potuisset, ita nec isti filij hæredes ipsius. Ità in proprijs terminis determinat Bald. in l.qui se patris. in antepen. colum.

C.vnde libe.Philipp. de Perusio in d.c.quamuis.col.pen. in fi.& Neapod.in consuetu. si moriatur. in ver.ipsi successores, in fi.

¶ Nec obstat, ꝙ ex propria persona succedere intendunt (vt prædictum fuit) quia cum non confecerint inuentarium etiam ea quæ iure proprio competerent, non possunt acquirere, obstante facto & renunciatione defunctæ.l.cum à matre.C.de rei vindica. Et propterea optimè Neapoda. in loco prælle. adducebat text.in cap.j.an agna.ꝙ

2 † quamuis feudũ ex pacto & prouidentia iure proprio, non hæreditario competat, tñ filius hæres nõ confecto inuẽtario ab illo excluditur per pr̃is alienationẽ, vt p And. ibi in c.j.ꝗ success. tene. & in c.j.de aliena. feud. pater. cum simil. Et propterea licèt possent isti Mag^ci de Gesualdo ex propria persona concurrere cum auunculo ad successionem materteræ, non obstante renunciatione matris. Quia tamen sunt hæredes sine inuentario, vt probatum est in processu, propterea omnino sunt excludendi. Et licèt Robertus Maranta in sua decima disputatione nuper ædita conetur ad hoc respondere, quòd alia ratio est in feudo quàm in hac successione, de qua agitur, ex quo secundum id feudum habetur immediate à patre, cui succeditur, & erat res quæsita patri, & ab eo transit in filium, & propterea in eo nõ potest contrauenire facto per defunctum. vt not.in d.cap.an agnatus, mihi tamen videtur hæc solutio satis absurda & inconueniens, Primò, quoniam ratio considerata per Napoda.in loc. præallega. & p Andre.& alios in d.c.j.est ea: quia non confecto inuentario, hęres nõ potest contrauenire facto per defunctum, etiam in his quæ nullo modo habentur à patre, & sunt penitus à iure hæreditario separatæ, vt in l.fi.C.de iu. delibe. l.Vranius. ff.de fideiusso.cum similibus, & sic non habetur ratio prætensæ cõnexitatis, & quòd immediate in feudo filius patri succedat, sed propter illam rationẽ generaliter militantem. Secundò non est verum, quòd filius habeat feudum ex pacto & prouidentia à patre: quia prout declarat Andre. & alij in d.

3 ca. primo. † ius succedendi habetur à primo acquirente, vt in cap. primo.de eo qui sibi & hæred. Et

4 propterea dicitur, quòd † ea quæ sunt à genere debent manere liberis incolumia. l.iij. ff. de interdict. & releg. Et propterea non cogitur eo casu filius esse hæres patris: quia non à patre habetur ius succedendi in dicto feudo. Terriò, si vera esset ratio Roberti, sequeretur, quòd etiam confecto inuentario

5 filio præiudicaretur, quia † in his quæ habẽtur à patre inuentarium non prodest, dicta l. finali. & in d. cap. primo. Et ratio connexitatis per ipsum considerata etiam confecto inuentario locum obtinet. capitul. translato. de constitu. capit. inter corporalia, de translat.

translat. prælato. sed hoc est falsum ex doctri. Andre. & omnium in d. cap. j. & per Napoda. in loc. præallega. idcirco dicendum est intrepidè firmam manere opinioné Neapod. & aliorum tenentium hanc opinionem, quòd filius hæres excludatur.

6 ¶ Nec obstat si diceretur, ꝙ † illa renunciatio matris habet tacitam clausulam ex mente renunciantis, si sibi deferatur successio, & sic strictè interpretetur, vt sibi tantũ præiudicare voluerit, non hæredibus, prout aliqui voluerunt in d. l. qui superstitis. & in d. l. pactum, quod dotali. Nam ad hoc respondetur, ꝙ ex tenore instrumenti apparet euidéter, ꝙ interuenit dicta Mag^ca renuncians pro se & hęredibus & successoribus suis, vnde dum facit pactum de non habendo amplius recursum, & renunciat quibuscunque successionibus deuoluendis, debet intelligi, non pro se tantũ, sed etiam pro suis hæredibus & successoribus: quia in principio & præfatione ipsius renunciationis declarat se ad omnia & singula ibidem ascripta interuenire pro se & hære-

7 dibus, vt dictum est † & sic omnia ibidem contenta debent declarari, iuxta tex. in l. fi. ff. de hær. insti. l. Titia. §. idem rñdeo. ff. de verbo. obli. l. j. C. de impo. lucra. descript. li. 10. aliàs frustratoria fuisset mentio hęredum per nota. in l. tale pactũ. ff. de pact. l. stipulatio ista habere licere. ff. de ver. obli. l. quia tale. ff. solut. matr. in l. in omnib. ff. de reg. iur.

Et per hoc tollitur solutio Roberti

8 in pręallega. disputa. ꝙ † ẽt promissio pro hæredibus recipit illã códitioné, si sibi successio deferatur: vt non præiudicetur hæredibus, nisi in his, quæ habent vt hæredes: quoniam (vt prædixi) etiam ꝙ non fuisset facta promissio pro se & hæredibus, fuissent hæredes exclusi, vt habere ab eo quod defunctus ha-

9 bere nõ potuisset, cum † hæreditas sit successio ĩ vniuersum ius quod defunctus habet. l. j. ff. de hęr. insti. l. hæredibus. ff. de ver. signi. cũ similib. & sic promissio ꝑ hæredibus esset vana, & nihil operaretur, contra tex. & ibi no. in l. fi. j. responso. ff. si cert. peta. cum similib.

¶ Secundò, ꝙ iure cõi solus dictus excellés Comes succedere debuerit exclusis dictis nepotibus demõstratur aperta ratione. Nam ratio qua mouentur Docto. in præallega. iuribus ꝙ nepotes ex ꝓpria persona concurrant cum auunculis est ea:

10 quia † filius subingreditur in locũ & gradum matris, quem reperit vacantem, sed vbicunq; locus reperitur occupatus, tunc nõ potest fieri subingressio. vt est tex. in d. §. ita demum. instit. de hæredita. quę ab intesta. no. in d. §. nunc de lege, & in §. sui, institu. de hæred. qualit. & diffe. In casu autẽ nr̃o dicta Mag^ca renuncians cessit locum & gradũ suum dicto Comiti seu eius patri, cuius ipse Comes est hęres propter quod duo resultant. Primum, ꝙ locus nõ reperitur vacãs sed occupatus per cessioné, & sic impeditur

 & tol-

& tollitur subingressio. Secúdùm, q̄ sicuti ipsa mater dictorum de Iesualdo si viueret obstaret ipsis filijs, & sic sine dubio essent exclusi, prout concludunt omnes in d. l. pactum quod dotali. & in d. cap. quamuis. ita eodem modo dictus Comes obstat & excludit dictos de Gesualdo nepotes, vt solus admittatur ad successionem sororis, argu. l. æquissimum. ff. ad Tertullia. in l. vsucapio. C. de pigno. in authen. licèt, de natur. liber. cum similibus.

11 Nec inconuenit, quòd † locus & gradus in succedendo in alium cedatur & transferatur, vt patet ex his quæ dicuntur in l. prima. & fin. C. de pact. in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obli. in d. l. qui superstitis, & in c. licèt. de vot. & per Marti. de Laude in tracta. primogenituræ. col. 2.

¶ Tertiò principaliter de iure communi hoc idem demonstratur, per illud quod tenuit Raphael & Pau. de Castr. quos latè sequitur & defendit Deci. in d. l. pactum, quod

12 dotali, quòd † vbicunque renunciatio non est gratuita sed est facta dote recepta, tunc filij nec etiam ex propria persona possunt succedere in renunciatis, & tali casu nō fit illa interpretatio subintelligendi clausulam, si sibi successio deferatur: quia tunc censetur perpetuò & pro omnibus renunciasse, & ita in facto consuluit idem Deci. in consil. 181. col. pen. vol. j. sed sic est in casu nostro, quòd cum mater istorum de Gesualdo propter doté receptam renunciauerit, vt ex tenore ipsius renúciationis apparet. idcirco dicendum est ipsos ex dicta renúciatione censeri exclusos, & pro hac parte dicit fuisse bis iudicatum. Bartholo. Cassane. in consil. . . licèt ipse aliter dixerit in consil. . . & hęc quò ad ius commune sufficiant.

¶ Quò ad ius consuetudinarium, non est dubium aliquod respectu bonorum, quæ sunt sita in districtu ciuitatis, sed tantummodo dubitatur quò ad dictam gabellam Molæ, de qua tantummodo est iudicatum contra dictum Comitem. Et in hoc similiter dico consuetudinem habere effectum, vt descendentes ex fœmina stantibus masculis excludantur.

¶ Nam vt determinat notabiliter Calde. in consil. 34. in tit. de testa.

13 stante † statuto excludente fœminas, stantibus masculis, fœminæ excluduntur etiam à successione bonorum sitorum extra districtum:

14 quia † cum excludantur à potentia consequendi vniuersale, priuantur etiam potentia consequendi particularia. argu. l. siquis cum totum. ff. de except. rei iudi. Bald. in l. cunctos populos. col. 30. de summa trinita. & fide catho. maximè cum statutum loquitur inhabilitadò personas, iuxta no. per Bar. in authen. sacramenta puberum. C. si aduersus vendi. in l. is cui boni. ff. de verbo. obliga. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. Abb. & alij in cap. cum contingat. extra de iureiur. si igitur

tur fœminæ & descendentes ex eis excluduntur stantibus masculis. Hæc exclusio sub vniuersali concludit etiam particularia, quamuis non sita in territorio seu districtu huius ciuitatis, & per consequens operabitur effectum etiam quò ad dictam gabellã Molæ, de qua agitur. Præterea alia ratione consuetudo dictam gabellam includit. Nã introitus ipsius gabellæ fuerunt vẽditi dictæ defunctæ, de cuius successione tractatur, cum pacto de retrouẽdendo in hac ciuitate Neap. & in hac ciuitate debet fieri solutio & assignatio ipsorũ introituũ, & hic etiam debet fieri restitutio pretij, casu quo fieret redemptio dictæ gabellæ, ex quibus dicti introitus debent censeri & iudicari, prout rẽs sita in ciuitate, ita in simili determinat Petr. & Angel. in l. ex facto. ff. de hæred. insti. & Saly ce. in l. multum interest. C. si quis al teri, vel sibi, & consuluit Alexan. in consil. 16. j. volu. Socy. in consil. 36. & 176. ex quibus similiter concluditur, dictos nepotes non esse admittendos cum auunculo ẽt in gabella prædicta.

¶ Superest modo, vt etiam iure Lõgobardo hoc firmetur. Nam in processu clarè probatum est, quòd hoc iure viuitur in dicta terra Molæ, vbi est gabella prædicta de qua 15 agitur, vltra quòd † ius Longobardum in Regno ius commune censetur, vt in constitu. Regni incip. puritatem. vbi Andr. dicit, quòd 16 † consuetudo nõ excusat quin obseruari debeat, & in cõstitu. Regni, vt vniuersis. & in l. Imperialem. §. præterea ducatus. & in prælud. feu. 17 3. q. principali. Sed † de iure Longobardo in linea collaterali non habet locũ subingressio, ut filius succedendo in locum matris obtineat successionem materterę, vt in l. si sororis, & in l. si quis habuerit de successio. in Longobarda, & attenditur agnatio & non cognatio, vt declarat Carol. in præallega. 18 iuribus. Et propterea † dotata à patre communi, excluditur à successione fratrum, & etiam descendentes ab ea, vt l. si pater filium. eod. tit. de successio. sentit glos. in constitu. Regni, vt de successionibus, in verbo cõiugata. Ergo sequitur, quòd attento iure Longobardo solus Comes tanquam Aquarus sorori succedat exclusis nepotibus, qui sunt cognati, maximè cum à communi patre mater illorum fuerit dotata, iuxta ea quæ dicuntur in Filingeria.

¶ Non obstat quòd tam defuncta quàm isti qui succedere prætendũt vixerint & viuant iure communi, prout ex ipsorum parte in processu deducitur, tanto fortius quòd Neap. mortua fuerit ea de cuius hę reditate agitur. Nam ad hoc breui-19 ter respondetur, quòd † in successione intestati attenditur illud ius, quod viget in loco vbi rẽs hæreditaria sita est, non attento iure quo persona hæredis, vel defuncti ligaretur. Ita determinat Petr. de Anchara. in c. Canonum statuta 12. q.

de con-

de constitu. Ias. in d. l. cūctos populos. col. 11. Et consuluit Petr. Philipp. Cor. in consil. 147. Et hanc opinionē per multa latè comprobat, dicens esse veram & communē Alber. Brun. in tracta. de statu. exclud. fœmi. artic. 6. prima quæstio. col. iij. & vij.

¶ Si igitur dicta gabella Molæ iudicatur, vt de re ibi sita, atque in dicta terra Molæ seruatur & seruari debet ius Longobardum, sequitur necessariò dicendum, dictos de Gesualdo, quantumcunque iure communi viuentes vel ciues Neapolitanos esse à prætensa successione excludendos.

¶ Nec obstat si fortasse diceretur,
10 † hæc renunciatio non se extendit ad iura seu successiones de futuro, cum nec renunciari posśit iuri de futuro, vt per Bar. in l. post emācipationem. in princ. de liber. lega.
11 cum simil. Nam † quotiescunque renunciatio est facta in forma pacti, per verba expresśè in futurum concepta, tunc ad ius de futuro renunciatio extenditur, & iura de futuro complectitur, ita Bart. in l. j. col. 2. C. de pact. glo. in l. fi. ibi Bar. C. de hæred. vel actio. ven. Iaso. in d. l. j. colum. 7. C. de pact. ibi Areti. & Ant. de Ale. Etiā si nec re nec spe ius illud præsens fuisset tempore renunciationis, maximè cum pactū sit reale, vt in ca. j. §. tres erant, de eo qui fin. fecit agna. Et Neapoda. in consue. prima. in verbo ipsi successores, per Socy. in consil. 183. colum. 4. Et sine dubio non potest intelligi dicta renunciatio, nisi de iure futuro, non habente de præsenti spem, nec causam aliquam, dum renūciatur successionibus ab intestato deuoluendis, cum successio ab intestato nō habeat causam de præsenti. Et ita videtur firmasse Socy. in consi. 288. Ludo. de Roma in consi. 22. in secundo dubio, & consuluit Angel. in consil. 52. in cip. Dominus Syluius. in fi. Et per consequens, Excell. Isabellam Ferrellam, hæredem dicti quodā Comitis posśidentem gabellam prædictam debere absolui ab impetitione dictorum de Gesualdo, & ita iuris esse sentio salua correctione melius sentientis.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 Rebellio facta à ciuitate rata habetur à vasallo in ea permanente: quia subtraxit se à seruitio Cæsaris. num. 2. & fecit difficiliorem eius recuperationē. num. 3. & fecit se hostium subditū. num. 5.

4 Feudo priuari debet, qui nō facit, quod conuenit.

6 Vasallus tenetur perquirere dominū.

7 Cap. generaliter loquens generaliter debet intelligi.

8 Causa defensionis patriæ excusat vasallum ab omisso seruitio præstando.

9 Nemo liberalis existit in necessitatibus.

10 Sciens qui potuit & non curauit, consultò prætermisisse videtur.

11 Podagræ morbo quis non excusatur.

Infirmitas

12 *Infirmitas debet esse grauis, vt quem excuset.*
13 *Probatio non concludens non releuat.*
14 *Illatio non fit ex diuersis.*
15 *Crimen læsæ Maiestatis & feloniæ est esse in consilio aduersus Cæsarem.*
16 *Geminatio actus tollit metus coniecturas.*
17 *Animus declaratur ex præcedentibus & sequentibus.*
18 *Præsumptio sola sufficit in crimine læsæ Maiestatis.*
19 *Subiecta talia præsumuntur qualia prædicata.*
20 *Patientia sola causat delictum.*
21 *Crimen læsæ Maiestatis est mittere nũcium ad hostes. & iuuare. nu. 24.*
22 *Crimen receptationis.*
23 *Filijs delinquentibus qui non resistit, videtur consensisse.*
25 *Parẽtibus parere est de iure naturali.*
26 *Causa consanguinitatis & amicitiæ in dubio præsumitur quid factum.*

CONSILIVM XIII.

¶ *Aduersus Magnificum Pyrrhum de Falconibus agentem ad restitutionẽ Casalis Turchiaroli & aliorum feudorum contra Magnificum Galeottum Fonsecam & Regium fiscum, opposita fuit rebellionis exceptio, quæ an sit taliter verificata, quòd dictus Magnificus Galeottus absolui debeat, demonstratur ex infrascriptis.*

N primis. Dictus Pyrrhus toto inuasionis tempore stetit in ciuitate Neritoni, quæ sub hostium dominio tenebatur, istud esse crimen rebellionis, satis videtur fundari per capitulum Regni, nuper apud Tranũ & probatur pluribus rationibus &
1 causis. Primò † quia permanendo in dicta ciuitate, ratam habuisse videtur rebellionem factam per dictam ciuitatem, argu. eorum quæ dicuntur in cap. j. de cohabi. cler. & mulier. in c. accedens. il secũdo, ibi Abb. & Imol. vt lit. non contesta. in c. cum ex iniuncto. de hære. Bald. in l. j. C. de ser. fugi. in l. multum. C. si quis alteri vel sibi. Secũdò
2 † quia ibidem permanendo subtraxit se à seruitio Cæs. quod facere potuisset si in locis fidelibus persistisset opera vel consilio, contra id quod tenetur. ca. j. de form. fidel. c. adhæc. Hic finit lex in c. licèt, si de feud. fuer. cõtrouer. c. j. §. præterea, & §. item si dominũ, quę sit prim.
3 cau. benefi. amitten. Terriò † quia in dicta ciuitate Neritoni persistẽs, difficiliorem fecit eius ciuitatis recuperationem, quæ vel nunquam rebellasset, vel facilius se dedisset ad fidelitatem, si ipse Pyrrhus vir primarius in fide perstitisset extra ciuitatem prædictam, & hoc est contra fidelitatis iuramentum. c. j. de nou. form. fidel. ibi facile, vt quæ fuissent facilia, non fecisset difficiliora. Et † qui non facit quod con
4 uenit debet priuari feudo. l. penul. §. j. C. de digni. de cap. extra. §. vt inter. l. 4. ff. de his quæ in fraud. Iacob. de Ardizo. in summa. c. vasallus amittit feudum. Quartò † per-
5 manendo in ciuitate prædicta, fecit

cit se de facto subditum hostibus voluntariè in dicta ciuitate remanens, contra id quod tenebatur, text. est in l. ij. ff. de re milita. ibi, dare se militem cui non licèt, & nòn fugiendo à ciuitate prædicta hostibus aduenientibus, illos in superiorem voluntariè videtur recognouisse. arg. c. 3. 86. distin. quem allegant Docto. in d. §. præterea, & hoc ad priuationem sufficit, cũ alterum in Dominum non recognoscere promiserit. ca. j. de form. fideli. faciũt quæ dicũtur per Abb. in consil. 3. vol. 2. Cuma. in consil. 161. col. 4. Per quæ omnia apertè fundatur, quòd discedere debuit & non permanere in dicta ciuitate Neritoni. Pro quibus etiã facit, quod dicit Iacob. de Ardizo. in cap. primo. quæ sit prim. cau. &

6 aliàs. 3. col. ꝙ † tenetur vasallus perquirere Dominum & ad illum accedere, & sic pro seruitio Domini tenetur vasallus recedere à ꝓprijs iuribus, & accedere ad Dominum ad adiuuandum per iura vulgaria.

¶ Non obstat quædam consideratio, quæ ex aduerso fiebat, ꝙ iste Pyrrhus non tenebatur propriam patriam relinquere. Quia talis consideratio in terminis, de quibus agitur, nullo iure videtur substineri, aut subsistere. Primò quia † di-

7 ctum capitulũ generaliter loquẽs, generaliter debet intelligi, etiam in statutis odiosis. c. si Romanorũ. 19. distin. c. solitæ. de maior. & obe. not. in l. prima. C. de summa trini. & fide catho. & in l. si verò. §. de viro. ff. solu. matri. Roma. in consil. 126. & 448. Secundò quia rationes prædictæ habent locum etiã in eo, qui in propria patria persisteret, quòd ad prædicta teneretur, sicuti si in aliena patria persisteret, ergo idem ius l. illud. ad leg. Aquil. Et ista est extensio passiua seu potius comprehensio, vt per Bald. in l. de quibus. ff. de legib. in authen. post fratres. C. de legi. hæred. Ias. in l. prima. §. item acquirimus. ff. de acqui. poss. Deci. in cap. 2. requiris. de appella. Paul de Cast. in consil. 334. incipien. præsens casus. Tertiò respõdetur, quòd illud procederet quando tractaremus de adiuuando Dominum contra patriam, vel de derelinquendo patriam in periculũ pro Domino: quia tunc fateor, ꝙ patria deberet præferri, vt in cap. Imperialẽ. §. fi. de prohibi. feu. alie. l. honor. §. plebei. ff. de mune. & hono. in authen. vt cum de appella. cogno. §. causas. versic. si eorum. l. fina. C. de lati. liberta. tollen. &

8 † talis causa excusat ab omisso seruitio præstando Domino secundũ Iacob. de Ardiz. in tit. quib. ex cau. excusat. in fi. & est communis conclusio. Sed in casu isto non tractabatur de adiuuando Dominum contra patriam, vel quòd discedẽs à Neritono dereliquisset illam periclitantem, taliter quòd respectu patriæ aliqua iusta ratio assignari posset, quare non discedere debuisset, & propterea illa consideratio videtur inutilis.

¶ Non obstant allegata impedimenta.

menta. Primò paupertatis. Secundò infirmitatis. Tertiò periculi, qđ imminebat in exeūdo. Quoad primum respondetur, ꝙ in facto verificata sunt plura, ex quibus talis allegatio penitus cessat. Primò ꝙ hic erat diues habens casale & olivieta, ac aliud feudum, & bona Burgensatica, itaque verisimiliter potuisset sibi de quantitate aliqua prouidere, ꝙ ingredi potuisset loca tuta. Secundò, ꝙ dum existeret intus dictam ciuitatem alijs pecuniam mutuabat, & in non modica quantitate, & consequenter ipse cō modè habebat vnde viuere potuis
9 set, quia † in necessitatibus nemo liberalis existit. l. rem legatam. ff. de adimen. lega. l. cum de indebito. de proba. & omnis perfecta charitas incipit à seipso. glo. in l. præses: ff. de seruit. l. vel hæreditas. ibi Bal. ff. de procurato. l. Thais. §. j. ff. de fideicommissa. liberta. l. & magis. ff. de solut. Tertiò dicitur, ꝙ intus ciuitatem Neritoni nil plus habebat vnde viuere potuisset quàm in ciuitate Gallipolis, vel Hydrunti. Quinimmo casale ipsius erat magis prope Gallipolim, adeo quòd ex inde facilius viuere potuisset; authen. multomagis. C. de sacrosanct. eccle. & sicuti intus ciuitatē Neritoni post habitam à Cesare victoriam per multos menses vixit, nil ex bonis quæ extra ciuitatem habebat possidens, ita viuere potuisset in dicta ciuitate Gallipolis, vel in alijs locis fidelibus, si acces-
10 sisset. Si † igitur sciens potuit & non curauit, consultè ergo prætermisisse videtur. l. comodissimè. ff. de lib. & posthum. l. tractabatur. ff. de milit. testa. l. vnic. §. sin autem. C. de cadu. toll. cum simil. Accedat prædictis, quòd filij ipsius Pyrrhi sunt viri apti ad arma, quibus alimenta non defuissent, si in locis fidelibus pro tuendis ipsis locis cum alijs militibus extitissent, & sic onere præstandorum alimentorum grauatus non fuisset, argum. ca. cū secundum Apostolum. de præben. in c. cum haberet, de eo qui duxit in matrimo. l. fi. de libe. agnoscen.

¶ Circa secundum de infirmitate respondetur, quòd ex probationibus factis pro parte Regij fisci & dicti Mag^ci Galeotti satis constat, quòd infirmitas non erat talis, ꝙ non potuisset ire ad loca fidelia, ac discedere à dicta ciuitate Neritoni. Quinimmo testes ipsius Pyrrhi hoc ingenuè fatentur, & propterea
11 à morbo † podagræ quis non excusatur. l. à muneribus. C. de decurio. & in l. podagræ. C. qui morbo.
12 lib. 10. & † debet esse grauis infirmitas, quæ excuset. l. si quis in graui. ff. ad Sylle. l. j. §. primo. ff. de ope. seru. & ita firmat Iaco. in d. titulo. quib. ex cau. excus. in prin.

¶ Circa tertium similiter respondetur, ꝙ nullum erat nec imminebat periculum. Non obstant ea quæ in contrariū aliqui testes partis aduersæ deponūt. Nam loquuntur de tempore quo ciuitas erat obsessa ab Imperialibus post victoriam, & erant sub ipsorum ciuiū custodia,

custodia, quod fuit post deditionẽ hostibus iam diu factam, non aũt loquuntur, ꝙ à principio exire nõ
13 potuisset. Et † propterea ad intentum dicti Pyrrhi eius testes non cõcludunt. c. in præsentia. de probat. l. non hoc. C. vnde cogna. cum similibus.

¶ Secundò respondetur, ꝙ testes deponentes de damnis illatis his, qui discessissent, loquuntur de his qui iuerunt ad ducem, non autem de transeuntibus ad loca fidelia, extra Ducis consortium. Et propterea non probatur ꝙ periculum aliquod instetisset dicto Pyrrho seu eius bonis, si ad loca fidelia pertrã-
14 siuisset. Quia † ex diuersis non fit illatio. l. inter stipulantem. §. sacrã. ff. de verb. obliga. Et prædicta tanto fortius procedunt, ꝙ dictus Pyrrhus præstitit iter alijs fugiendi. Ergo ipse poterat, argumento d. authen. multò magis & l. forma. C. de offi. præfect. præto. Item dictus Pyrrhus nunquam aliquando hoc tentauit, quod facere debebat, arg. d. l. si quis in graui. §. subuenitur. & §. ignoscitur. Iacob. de Ardiz. in loc. præallega. col. 2. post medium. ibi. Data opera rumpere vincula non possit.

¶ Secundò principaliter ipsius Pyr-
15 rhi rebellio demonstratur, ex † quo fuit in consilio aduersus Cæsarem, & hoc bis fuisse etiam testes per ipsum producti deponunt, quod est crimẽ læsæ Maiestatis & Feloniæ. l. prima ibi. Concilium inumerit & ibi, consilio iuuentur. ff. ad leg. Iul. Maiesta. est text. in ca. primo. ex quibus cau. feu. amitta.

¶ Non obstant duo, quæ huic capiti obijciũtur ex aduerso. Primò, ꝙ metu, seu per vim in Concilium iuerit, vti videtur probari per aliquos, qui dicunt, vidisse illum cum comitiua armatorũ. Nam talis probatio non concludit, quòd erant causa vim inferendi, iuxta not. per Innocen. in c. accedens. de conuersa. cõiuga. per Bar. in l. si ob turpẽ. ff. de condi. ob turpem caus. & per Dominum Mathe. in decis. 246. & stante temporum qualitate, ac etiã conditione personæ, verisimile est, ꝙ potius illum associabant, honoremq; præstabant, quàm vt vim inferrent. argu. l. meritò. ff. pro socio, & tales probationes sunt de vna vice. Probatio accessus ad Cõcilium est de geminato actu, quæ
16 † geminatio tollit metus coniecturas, & animum patefacit. §. pauonum. institu. de rer. diuisio. l. in criminali. ibi gl. ff. de iurisdict. omn. iudic. Bald. in titul. de pace Costan.
17 vers. priuilegia omnia, & † ex præcedentibus & sequentibus apparet nihil vi sed sponte patrasse, arg. eorum quæ notantur in l. j. C. de libe. præterit. l. fi. ibi Bart. ff. de reb. dub. l. Titia ff. de verb. obliga. l. talis scriptura. ff. de lega. j. Præterea, talis vis aut metus non debet excusare, cũ ipsemet Pyrrhus causam dederit, permanendo in dicta ciuitate, tex. est in simil. terminis in l. omne. §. per vinum. ff. de re milita. Et non est parcendum ei, qui se in periculum

lum posuit l.si fideiussor. §.1.versi. sinautem ff. qui satisda.cogan.l.sicut ff. de actio. & obliga. l.pen. C. quib. ad liberta. proclama. non licet l. cum postulassent. in prin. ff. de dāno infect. & propterea non habita ratione huius prætensæ excusationis remanet firma conclusio supradicta.

¶ Secundò obijcitur, quòd non sit verificatum quid in consilio vniuersitatis tractaretur, & consequenter non est probata qualitas, quæ fuerit contra dominum. Quia ad hoc respondetur; quòd immo ex eo quod fiebat in vniuersitate resultat clara iuris præsumptio eorum, quæ fiebant in consilio. l.fina.§.proinde, ibi glo.in verbo oriri, ff. de diuort. Alex.in l.si procuratori.col.pen.ff.de condi. ob causam, prçterea satis in consilio fuit malè actum, dum non apparet ꝙ bonum fecisset, hoc probatur duplici ratione. Primò, ex quo hi qui conueniebāt in dicto consilio erāt hostes ac rebelles Cæsareæ Maiestatis, cum quibus conuersando resultat iuris præsumptio contra ipsum. Cum sancto.n.sanctus eris.c. omnes 24.q.j. in cap.accedēs. lo. 2. vt lit. non contesta. cap. cum ex iniuncto.de hęret.Bald. in leg.j.C.
18 de seruis fugiti. Et † in hac materia sola prçsumptio sufficit, vt per Andre.in d.ca.1.§.porrò, quę sit prim. cau. in cap. 1. quot testes sint ne-
19 cessa. & † talia præsumuntur subiecta qualia prædicata, propterea cum rebellibus quid aliud potest præsumi actum, & ex qualitate téporis & facti, iuxta tex.in l.si vno· C. loca. l. plenum §. equitij.ff. de vsu & habita. nisi quod fidelitati esset contrarium. Secundò istud
20 probatur, ꝙ † ex quo sola patientia causat delictum.s.bonum non fecisse, nec restitisse in quantum poterat aliorum rebellioni, tex.est in d.c.1.ibi Andr.de form.fidelita. Bart.in extrauagan.qui sint rebell. Abb.in cap.primo. de restitu. spoliato. Geminia. in cap. negligere. secunda. quæst. 7.in cap.primo.de treug.& pace. Vnde nō probato ex aduerso, ꝙ in dicto consilio dedisset operam rei licitæ, manet intentio Regij fisci contra dictum Pyrrhū fundata, quòd læsę Maiestatis & felloniæ crimen commiserit.

¶ Tertiò principaliter de rebellione ipsius Pyrrhi demonstratur, ꝙ dum ciuitas fuisset requisita, quòd ad fidelitatem rediret à dicto Pyrrho respōsum fuit, quòd expectabant nuntios ad hostes, transmissos, proptereaque nolebant interea redire ad Cęsarem, ex quo multipliciter eius malus animus ac infedelitas demonstratur. Primò, quòd transmisisset cum cæteris nūtium
21 ad hostes † quod est læsæ Maiestatis crimen. l. prima. ff. ad leg. Iul. maiesta. Secundò, quòd ipse erat capax & conscius consiliorum dictæ ciuitatis contra Dominum, cum ita factum dicat. l. labeo.ff. de suppel. lega. Tertiò, ꝙ ipse concurrerat cum alijs, ne ciuitas redderetur; & sic quatenus

in se fuit ciuitatem retinuit, quod est crimen læsæ Maiestatis. l. si ibi arcem tenuerit. ff. ad leg. Iuli. maie. & certè si aliter voluisset dixisset, aut quod dixit tacuisset. l. vnic. §. cum autem C. de cadu. tollen. l. tractabatur. ff. de milit. testa. Quartò non fecit illud, quod sibi facere fuisset possibile, neque facere tentauit, per tex. in d. c. 1. de forma fidelita. per ea quæ superius dicta sunt & fecit difficiliorem illius ciuitatis recuperationem, dum ipse consensit malis illorum consilijs. neq; in hoc aliqua vis aut metus considerari potest, cum non probetur, neque ex natura actus verisimiliter fuit astrictus iuxta ea quæ dicũtur in l. interpositas. C. de transactio. in cap. primo quod met. cau. & ex his firmantur supradicta in duobus capitibus præcedentibus, cum per verba ipsius Pyrrhi fuit eius intentio declarata. l. in conditionibus. ff. de conditionibus & demonstratio. l. quoties. ff. de verbor. obliga. l. quoties. ff. de regul. iur.

¶ Quartò principaliter dicti Pyrrhi infidelitas demonstratur, ex quo habẽs eius filios intus dictam ciuitatem Neritoni, qui contra fideles prædam faciebant, illos receptabat conscius infidelitatis & rebellionis illorum, ex quo simi-
22 liter plura eliciuntur. Primò † crimen receptationis. iuxta text. in l. prima. ff. de recepta. in constitu. Regni foriudicatorum, ibi per Andre. Secundò quia non restitit filijs neque coercuit illos & consequenter videtur consensisse, per ea quæ dicuntur per Bartol. in l. vtrum. ff. ad leg. Pompe. de parrici. Angel. in tracta. malefi. in verbo che hai tradito. Felyn. & Deci. in cap. primo. de offic. delega. Bartol. in extrauagan. qui sint rebell. Iacob. de Ardiz. in d. summa. titulo quibus ex cau. l. secunda & tertia. ff. de noxal. Tertiò: quia per hoc adducebantur victualia in ciuitatem, & sic hostes
23 iuuabantur † quod est crimen læsæ Maiestatis. l. iij. & l. iiij. ff. ad leg. Iul. maiesta. Quartò, quòd
24 † eius culpa fideles impotentiores efficiebantur, dum à filijs Pyrrhi ab eodem receptati inuadebantur, quod est contra fidelitatis iuramẽtum, dicto cap. primo. & cap. de forma.

¶ Nec videtur obstare, quòd filij ab hoc non destitissent: quoniam hoc non præsumitur, argu. l. meri-
25 to. ff. pro socio. & † parere parentibus est de iure naturali. l. prima. ff. de iusti. & iur. & propterea tanquam qualitas naturalis debet præsumi. cap. afferte. de præsumptio. Secundò, non sufficit istud, quòd non destitissent, nisi probatum fuisset, quòd quatenus in se fuit, mãdasset & coercuisset, quod cum factum non fuerit, excusandus nõ est, per iura præallegata, in j. capite, facit tex. in l. j. ad Syllen.

¶ Nec videtur proficere dicto Pyrrho, q aliquos fideles captiuos adiuuisset, vt fugerent à ciuitate Neritoni. Quia hoc non apparet factum,

ctum, vt erga fideles Cesareæ maiestatis vel contemplatione fidelitatis, sed potius amicitia & cōsangui
26 nitate † quæ causa in dubio præsumitur, ita Alex. in l. si donatione. C. de colla. Et ex his remanent firma opposita pro parte Regij fisci.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Concessio in vtilitatem ecclesiæ cedens non est annullanda.*
2 *Decretum interuenire debet in actibus vniuersitatis.*
3 *Exactio terragiorum est de regalibus.*
4 *Compositio super decimis fieri potest.*
5 *Decimæ ecclesijs omni iure debentur.*
6 *Decimarum solutio concernit actum pium & animarum salutem.*
7 *Tutor potest præiudicare pupillo in decimis.*
8 *Syndicus potest bonam fidem agnoscere.*
9 *Fructus sunt res mobiles separati à solo.*
10 *Assensus regius non interuenit super fructuum feudi dispositione.*
11 *Concessio personalis ad successores non transit.*
12 *Concessio facta dignitati cum persona non extinguitur.*
13 *Cōcessionis declaratio inducitur ex præstatione facta successoribus.*
14 *Relatio debet aliquid operari.*
15 *Priuilegium debet intelligi citra præiudicium tertij.*
16 *Nemini licet de facto sibi ius dicere.*

CONSILIVM XIIII.

¶ *Præsuppositâ facti veritate, quòd per syndicum & vniuersitatem Altamuræ fuerit facta quædam compositio super decima soluenda Archipresbytero ciuitatis prædictæ. Dubitari contingit, an talis transactio seu compositio possit per vniuersitatem eādem retractari, & denegari decima prædicta promissa & in dicta compositione contenta Archipresbytero prædicto.*

ET euidenter prima frōte videtur dicēdum, dictam cōpositionē ex multis posse annullari ex parte Archipresbyteri: sed † quia illa in ecclesiæ fauorem rata habetur, ceditq; in vtilitatem ecclesiæ propterea hoc respectu non est annullanda: iuxta tex. in l. non ideo minus. C. de procur. per Abb. Deci. & Moder. in ca. quę in ecclesiarum. de constitu. Angel. in §. si verò. in authen. de non alieni. Archi. in cap. si qua. 12. q. 2. Io. de Imol. in c. cum vos, de his quæ fi. à prælat. Claud. in Specul. feud. car. 9. col. 2. in fin. ex parte verò vniuersitatis videtur illā nō tenere, ex quo
2 in ea nō interuenit decretū † quod interuenire debuit l. 1. & 2. C. de ser. reipublic. manumitt. ibi Gulielm. & Albe. Bart. in l. nulli ff. quòd cuiusq; vniuersitatis nomi. Bal. in l. j. C. si aduers. transactio. Canoni. in capit. Cæterum. de translatio.

Cardi.& Abb. in c. cum tempore. de arbi.Bar.in l.acta. ff.rem rat.habe.Specul.in tit.de Syndi. §.j. vers. quod est constitutus.Socy.in consi.95. col.3.vol.3.per Moder.in rubri. C.
3 de trāsactio.Præterea, exactio † terragiorum est de iuribus feudi & ratione territorij, & fuit de regalibus non potuit absque Regio assensu super dicta exactione componi seu transigi, vt in constitu. Constitutionem diuæ memoriæ, in l.Imperialem,de prohib.feud.aliena. per Federi.in cōstitu. ea quæ ad decus. & in cap.j.ex quibus caus. feu.amitra.Bald.in c.j.de allod.in c.j.de natu.feud. maximè quia per illud ius exigendi decimam grauatur feudū & inducitur seruitus ac ius in re, contra dictam constitutionem.

¶ His tamen non obstantibus, cōtrariam opinionem arbitror veriorem, quod immo vniuersitas prædicta non possit transactionem seu compositionem prædictam rescindere.
4 In primis † quoniam compositio super decimis fieri potest, vt per Abba.in ca.2.de trans. in c. veniēs. ij.not.eo.tit. Abb.& Imol.in ca.super eo.& in c.statuimus.de transactio. Archiep.Flor.in ij.par. sum.titulo 4.c.3.§.fin.Petr.de Anch.in cōsil.388. Deci.in consil.143.incip.ad plura,& Deci. in c. venerabilis. de confirma.vtil.vel inutil.& cum sit vtilis ecclesiæ superioris auctoritas non est necessaria per præallegata.

¶ Secundò,quoniam ex dicta compositione seu transactione non inducitur aliqua noua obligatio circa decimarum solutionem,sed modus soluendi id quod debetur de-
5 signatur, ex quo † decimæ ecclesijs omni iure debentur,c.j.& cap. tua. de decim.c.quicunq;.16. q.7. c.in aliquibus.Hosti. & Abb. in c. non est, eo.titul.cum similib. faciunt pro hoc ea quæ dicuntur in l. contra iuris.in §.fina.de pa. ff. per Angel. & Salyce. Anto.de Butr. & Inno.in c.cum olim.lo primo. de offic.delega. & per talem compositionem ad ius diuinum & commune reditur.c.statutum.de præben.in 6. l.si vnus.§.pactus.ff.de pact.c.cum dilectus.de consuetu.c.ad audientiā. & c.cum dilectus.de cler.non residen. & consequenter aliquod præiudicium vniuersitati cōtra dispositionem iuris non infertur.

¶ Tertiò hoc idem demonstratur,
6 ex † quo talis decimarum solutio concernit actum pium & salutem animarum. clem. cupientes. de pœn.ca.quàdragesima. de pœniten. distin. quinta, & in augmentum rei eius in quo decima soluitur.ca. maiores.16.q.7.cap.in moderami-
7 ne 15. q.j. Quo † casu etiam tutor vel curator posset præiudicare pupillo, & consequenter etiam syndicus vniuersitati.l.præses,ibi glos.& alij.C.de transactio.ibi Bal.Salyce.
8 Pau.de Cast.& Ale. & † potuit Syndicus bonam fidem agnoscere & transigere in causam piam & pro vitando salutis ęternæ præiuditio, facit tex.in l.quoties. §. sicut. ff.de administra.tuto.l.j.ff.de tut. & ratio.distrahen.& C. de alim. pupill. præstan.

præstan. per totum, & tenet Bal. in l. etiam. C. de fideicōmiss. & quod dicunt de tutore extendunt etiam ad sindicum & prælatum, vt per Innocen. & Ioan. Andre. in c. grandi, de supplen. negligen. prælat. & per Abb. in consil. 46. incip. Satis mihi videtur, & Ias. in l. pactum cu ratoris. C. de pact.

¶ Quartò & vltimò ex tali compositione non fit alienatio rei immobilis, sed tantummodo fructuum

9 pro decima parte † qui sunt res mobiles, prout separati à solo considerantur. glo. in c. reuertimini. in verbo Horrea. 15. q. 1. & in c. j. in verbo Horreū. 16. q. 7. quo casu absque decreto potuerunt Syndicus & electi in illis vniuersitati præiudicare, secundum ea quæ dicūtur per Bal. & Salyce. in d. l. præses, per Bald. in l. j. C. si aduersus rem iudi. per Bart. in consil. 15. visa quadam constitu. Et propterea transactio prædicta seu magis compositio non videtur aliquo pacto posse irritari.

¶ Nec obstant ea quæ in contrariū superius fuerunt adducta, cum illa ita demum procederent, si essemus extra casus supradictos, per ea quæ fuerunt pro hac parte deducta, per quæ contraria (vt dixi) cōiter limitātur & restringūtur. Non obstat po

10 stremò, ꝙ † Regius assensus nō interuenerit; qm̄ aliquod ius in feudo non est quæsitū, & tantummodo de fructibus à solo separatis tractatur, ex quibus decima debetur, c. peruenit. & c. cum hoīes. de deci. & ita cōiter declaratur & intelligitur cōstitutio præallegata, vt p Do. And. & D. Maze. ibi p And. in c. Imperialē. de prohi. feu. aliena. per Fede. Et propterea vniuersitas prohibendo huiusmodi decimæ solutionem dicitur spoliare, & Archipresbyter ad restitutionē agere posset, vt in c. examinata. de iudi. Bar. in l. j. C. vnde vi. Ang. & Imol. ī l. exitus. ff. de acq. possessio. l. fi. C. eo. & in l. si coloni. C. de agricol. & censit. li. xj. cum similibus.

¶ Secundò principaliter dubitari contingit, an decima Baiulationis, quæ fuit olim concessa vni Archipresbytero dictæ ciuitatis per Regem Ferdinādum, & demum fuit per successores præstita Archipresbytero eiusdem ciuitatis possit modo denegari per vniuersitatem prędictam. Et videbatur dicendum prima consideratione, quòd posset denegari. Nam ex verbis dictæ concessionis seu priuilegij videtur

11 apparere, † ꝙ dicta concessio erat personalis, & ad vitæ decursum illius, cui concedebatur. Ergo ad successores nō transit, neq; à successorib. peti pōt. l. tale pactū. ff. de pac. l. si seruus hære. ff. de statulibe. Alc. in l. j. §. fina. colum. 3. ff. de oper. nou. nuntia. Bald. in ca. primo. §. primo. de pace iur. fir. Roma. in cō sil. 444. & Ale. in cons. 101. volu. j. Pręterea, illa concessio videtur facta quatenus baiulatio p Regiam curiam fuisset possessa, & rebus in eodem statu permanentibus. l. bonorum. ff. rem ratam habe. l. lex vectigali. ff. de pignor.

in ca.primo.ibi Andre.qui succes-so.tene.cum similib. Sed baiulatio iam deuenit ad manus vniuersitatis,de qua non fuit cogitatum,nec in eodem statu res reperitur. Ergo dicta decima amplius peti non potest,argu.l.in tempus.ff.de hæredi. institu.l.qui Romæ. §.duo fratres. ff.de ver.oblig. l.si de certa. C. de transactio.in l.Gallus. §.nunc de lege.ff.de liber.& posthum.

¶ Sed his minimè refragantibus cõtrariam opinionem arbitror ve-
12 riorem. Primò † quoniam illa cõcessio est facta dignitati & nõ personæ, ibi.Tanquam Archipresbytero,& consequenter cum persona non extinguitur, cum dignitas nõ sit extincta,text.est in l.si aquæductus.ff.de contrahen.empt.l.qui in aliena.§.penult.ff.de nego. gest. & Abb.in c.quoniam. ibi glo.& Do-
13 cto.de offi.delega.Et † hoc satis videtur demonstrari ex præstatione facta successoribus, per quam est inducta declaratio dictæ concessionis, per ea quæ dicuntur per Bald. in l.j.C.quæ sit longa consuetu. & per Docto.in ca.ij.de consuetu.l.si quis diuturno. ff. si serui. vindice. l.secunda.C.de seruitu.& aqua.

¶ Præterea hoc idẽ probatur ex assertione facta per Regem in dicto Priuilegio, ibi. Plenò iure spectare & pertinere ad dictum Archipresbyterum, per quæ verba demonstratur ratio priuilegij. argu. l.fin. ff.de hæred. institu.l.quia tale.ff.de pact.l.j.C.de impo.lucrati.descrip. lib.11. Si igitur hæc est ratio: quia pertinebat, concessio debet intelligi facta dignitati,& non personę: quia non subiunxit, & quò ad vixerit. Vnde cũ dicat pertinere ad dictum Archipresbyterum,& non quò ad vixerit tantum illi concedat, necessario sequitur, quòd dignitati tributa sit decima & non personæ,aliàs priuilegiũ esset iniustum, contra tex. in l. quod fauore.C.de legibus cum similibus.c.in his. de priuile. & propterea relatio fit ad dignitatem, ibi. Ad dictum Archipresbyterum, & non ad no-
14 men proprium. Quæ † relatio taliter facta debet aliquid operari. l. plenum.§.equitij. ff. de vsu & habita. Et talis interpretatio est sumẽda duplici de causa. Primò quoniã est fauorabilis Ecclesiæ,per ea quæ dicuntur in l.j. C.de sacrosanct.ecclе. Secundò, vt illa prouisio sit perpetua & non temporalis.arg.l.præcipimus.C.de appella. l.edita.C.de eden.cum simil.

¶ Præterea, illud priuilegium nõ minus tendit ad confirmandum illud, quod de iure competebat: quàm quod de nouo datur,ibi cõfirmare,& ibi.de iure debitum & pro pleno iure spectare. Sed certũ est, quòd de iure illi non spectabat decima, nisi vti Archipresbytero. Ergo quicunque Archipresbyter eodem priuilegio vti & gaudere debet.l.cum qui ædes. ff. de vsu. l.j.ff. ad Trebell.l.si ex asse. l.si cõstante. §.fina.& l.si marito. ff.sol.matri.c. relatum.de præben. ca.quod sicut. de electio. Et ideo ibidem dicitur, quòd

quòd iure decimæ prædictæ vobis vti Archipresbytero contigerit & spectauerit. Per quæ verba luce meridiana clarius demõstratur, quòd illud priuilegium non erat personale, & in fauorem personæ, sed dignitatis. Et propterea cum in possessione eiusdem decimæ prędecessores istius Archipresbyteri ac ipse extiterint, non debet de facto priuari & spoliari per iura vulgaria.

¶ Non obstant modo, quæ in contrarium adducebátur. Nam ex prædictis satis apertè soluuntur, quòd concessio non fuerit personalis, & licet in præsentiarum nõ sit idem status. Ex quo omnia iura spectantia ad vtilem dominum sunt in vniuersitatem translata: quia cum Archipresbytero in decima prædicta ius sit quæsitum, ante priuilegium concessum vniuersitati, non fit dicto Archipresbytero ex tali priuilegio præiudicium: quia quò ad decimam Archipresbyter præfertur, vt per Andre. in ca. j. §. quid ergo. de inuestitu. de re alie. facta, & in c. j. qui successo. tene. in cap. j. §. cliẽtulus. de aliena. feud. l. ex duobus. §. & Marcellus. ff. de in diẽ adiectio. Pau. de Cast. in consil. 2. col. 2. & 3. volu. 1. per Bell. in cons. 12. co-

15 lum. 5. cum sequen. Et † priuilegiũ vniuersitatis debet intelligi citra præiudicium dicti Archipresbyteri, seu cum onere dictę decimæ soluendæ vt consueuit. l. ij. in fin. ff. de natal. restitu. glo. in ca. cum olim. in verbo sine pręiuditio, ibi Dominic. de Sancto Gemi. de consuetu. c. j. de appella. docto. in c. super eo. de offic. delega. l. quoties. C. de precib. Imperato. offe. Abb. & post alios Deci. in c. quę in ecclesiarum. de constitu. cum similibus. Et per hoc videtur intrepidè cõsulendũ, quòd vniuersitas prædicta non possit nec debeat decimam prædictam dicto Archipresbytero denegare, ex his quæ hucusque mihi demonstrata & dicta sunt, maximè quia

16 † nemini licet de facto sibi ius dicere. Laus Deo.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Facti sunt esse præsentem & scientẽ.*
2 *Conditio & forma requisita imprimis verificari debet.*
3 *Donatio facta absenti de iure non valet.*
4 *Vsusfructus reseruatio operatur rei diuisionem.*
5 *Actus agentium non debet operari vltra eorum intentionem.*
6 *Præfationibus instrumenti de mente apparet.*
7 *Promissio non tenet quotiescunque qualitas, sub qua concessa est, verificari non potest.*
8 *Contractibus correspectiuis si non potest ex parte vnius adimpleri contractus, resoluitur in totum.*

CONSILIVM XV.

Licet diffusè allegatũ sit pro Margnifica Aurelia de S. Seuerino,

Seuerino, vt additione opus non sit. Vnum tamen omittendum non putaui, quòd prętensa donatio de iure non teneat, in qua tota difficultas verti videtur.

¶ Et in primis. Aut consideramus donationem factam in capitulis matrimonialibus, fuit & est facta absenti, & ignoranti, patet ex lectura dictorum capitulorum, cum in illis excellens quondam Iacobus non interuenerit, iuxta nota. in l. sciendum. ff. de verbor. obligatio. in capitul. quoniam contra. de proba. per Bald. & alios
1 in l. edita. C. de eden. & † cum esse præsentem & scientem sint facti, oportet illa probari. l. in bello. §. factæ. ff. de capti. & postlim. reuer. l.
2 verius. ff. de proba. Et † cum sit quędam conditio & forma requisita pro fundamento intentionis eius, qui innititur donationi, oportet illam in primis verificari. l. si pater. ff. de fideicommissa. liberta. c. cæterum, de iudi. c. cum sit generale. de
3 foro competen. Sed † donatio facta absenti de iure non valet. l. absenti. ibi per Bar. & alios. ff. de donatio. l. nec ambigi. C. de dona. in l. illud. C. de sacrosanct. eccle. Ioan. Andre. in additio. Specul. in tit. de instrum. editio. §. nunc verò. Ludo. de Ro. in cons. 306. Corne. in consil. 254. volu. 3. Ergo talis donatio non tenet.

¶ Aut consideramus donationem factam per publicum instrumentū præsente & acceptante dicto Iacobo. Et dico ꝙ adhuc illa talis donatio non valet, ex quo, vt eius lectura apparet, non est simplex refutatio, neque simplex acceptatio prioris capitulationis, quæ si esset, valeret. vt in c. j. §. & si libellus. de alie-na. feud. pater. Andre. in c. j. §. sed & res, per quos fiat inuesti. sed est cū
4 reseruatione vsufructus, quæ † reseruatio vsufructus operatur rei diuisionē. l. iiij. ff. de vsufru. l. qui vsufructum. ibi Bar. & Ias. ff. de verb. obliga. & consequenter talis contractus est quoddam pactum, per quod feudum diuideretur, nō simplex refutatio, quod in feudo fieri non potest, per constitu. regni, cōstitutionem diuæ memoriæ, etiam ita ibi videtur firmare Andre. in co lum. fina. dictæ constitutionis, & in c. j. de eo qui fi. fec. agna. & in l. Imperialem. in princip. de prohib. feu. aliena. per Federic.

¶ Nec obstat si diceretur, quòd in quantum est refutatio tenet, inquātum sit vsufructus reseruatio non teneat, & ꝙ ita intelligatur Andr. in loc. prallega. Nam in casu, de quo agitur, nō videtur hoc posse procedere ex pluribus. Primò,
5 quoniam † actus agentium nō potest operari vltra eorum intentionem. l. non omnis. cum regula sua. ff. si cert. peta. intātum quòd actus vitiatur in totum, cùm menti satisfieri non potest. l. multum interest. ff. si quis alteri vel sibi. c. cum super. de offi. delega. Angel. in consil. 295. incip. noua forma: vbi vna apparente, eo maximè contraria, actus non vitiatur modo quo pōt. Deci.

in

in regula, in contrahẽda. ff. de reg.
6 iur. Sed † de mente vtriusq; ex præfationibus ipsius instrumenti, iuxta tex. in l. fin. ff. de hæred. institu. l. item quia. ff. de pact. cum simi. donatio ista facta in capitulis matrimonialibus non acceptatur simpliciter, & prout fuit facta in dictis capitulis, sed cum impositione seruitutis, vel cum detractione vsufructus à proprietate: istud ꝓbatur ex eo, ꝙ quinimmo cum potuisset simpliciter acceptare illam, noluit, & ante acceptationem factam à filio pater potuit reuocare: & consequenter cessante consensu à refutatione refutatio non tenet, per id quod dicit Andr. in d. c. j. de alien. feu. pat. allegando tex. in l. traditionib. C. de pactis. l. qui tabernam. ff. de contrahẽ. emp. l. si domus. ff. de leg. j.

¶ Præterea & secundò, quotiescũq;
7 † aliquid datur vel promittitur cũ aliqua qualitate, quę qualitas sit fauorabilis agenti vel promittenti, & illa qualitas & adiectio non potest sortiri effectũ de iure vel de facto, tunc ea datio & promissio nõ tenet, & sic vitiatur in totum, tex. est in l. 2. de donatio. quæ sub modo: & in l. j. & ij. & ibi cõmuniter Docto. C. de condi. ob causam. Sed ista donatio fit cum ista qualitate & adiectione fauorabili respiciente ipsum donantem, si ista qualitas de Iure vel de facto sortiri effectum non potest, ergo donatio vitiatur in totum.

¶ Vltimò pro hoc videtur posse adduci, quòd hic cõtractus est correspectiuus, quia ex parte Vgonis donatur cũ reseruatione vsufructus, Ex parte Iacobi: contentatur de tali reseruatione, sed † in contracti-
8 bus correspectiuis si non potest ex parte vnius adimpleri contractus, resoluitur in totũ. l. qui pecuniam. ff. si cert. pet. l. Titius. ff. quib. mod. pig. vel hypo. sol. l. cum proponas. C. de pact. Socy. in cons. 204. Fely. in c. peruenit. de iureiur. sed eo modo quo facta est illa donatio, valere non potest, ergo vitiatur in totum, & propterea talis donatio facta sine assensu non potest parare exceptionem Mes Aureliæ petenti dotes de paragio.

Io. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Res clara non indiget demonstratione.*

2 *Domus cum non capiat commodam diuisionem an debeat ad licitationem deueniri.*

3 *Iura generaliter loquentia generaliter debent intelligi.*

4 *Partem maiorem habere non excludit licitationem.*

5 *Intellectus. §. ne autem. l. sancimus. C. de dona.*

6 *Licitatio habet locum in rebus diuiduis & indiuiduis.*

7 *Argumentum, si de quominus videtur &c.*

8 *Licitatio fieri debet de tota domo.*

CON-

CONSILIVM XVI.

Vamuis † demonstratione res clara nõ indigeat. Quò tamen clientis desiderio satisfaciam, dicam breuibus.
2 An † cum domus Magnificorum de Brancatijs comodam diuisionẽ non patiatur, debeat in licitationẽ deueniri? Et licèt prima facie videatur dicendum, ꝙ cum præsuponatur Magnificum Iacobum habere minorem in ea domo portionem, exclusus sit à licitatione, debeatq; recipere partis suæ tantummodo æstimationem, per tex. in l. sancimus. §. ne autẽ. C. de donatio. l. j. C. quando & quibus quart. pars l. ij. C. de meta. lib. 12. gl. in l. si duobus. C. commu. de lega.
¶ His tamen non obstantibus contraria opinio est de iure verior, & communiter approbata per tex. in l. j. C. commu. diuid. vbi tex. expressè loquitur in indiuiduis. in l. ad officium, eo. tit. glos. in l. Sabinus. ff. eo. tit. & licèt hæc iura non explicent, an pares vel dispares essent
3 partes † tamen ex quo generaliter loquuntur generaliter debent intelligi. l. de pretio, de publi. Et ꝙ etiã si partes essent dispares, & vnus altero maiorem partem haberet, ꝙ præferri non debet in diuisione, sed ꝙ nihil operetur maioritas portionis, tenet expressè Ange. in l. sancimus. §. ne autem. Dicens ꝙ non obstante ꝙ vnus habeat maiorem portionem altero, debet committi licitationi, & ꝙ ita seruatur de consuetudine. Et idem Ang. in d. l. j. C. commu. diuid. non obstante text. in d. §. ne autem. Hoc etiam firmat Bald. in l. si duobus. C. com
4 mu. de lega. ꝙ † habere maiorem partem nõ operatur exclusionem sortis seu licitationis, idem etiam sequitur & comprobat Salyce. in d. l. j. per rationem Bald. & ibidem Petr. Philipp. Corne. latè hanc opinionem affirmat, ꝙ maioritas portionis non operatur illum effectũ de quo ex aduerso. Et secundum
* opinionem Salyc. dicit* ita cõmuniter teneri. Et pro hac opinione reperio fuisse consultum per Oldr. in cons. 34. vbi dicit, ꝙ maioritas portionis vel modicitas non facit à iure communi recedi. l. si proprietarius. ff. de damno infect. l. quamuis. ff. vt in poss. legato. & ꝙ etiam illo casu debet fieri rei adiudicatio, vt in l. communi diuidundo. §. j. ff. eo. & consequenter ex maioritate portionis non sequitur tale priuilegium. Et tandem istam opinionem tanquam verissimam, vltra præallegata satis latè firmat Corne. in consil. 81. volum. ij. Non obstat
5 † tex. in d. §. ne autem. in quo est totum fundamentum partis aduersę. Nam ad illum tex. respondetur tripliciter. Primò, quòd ille text. loquitur in casu speciali inter donantem & donatarium, & consequenter non est trahendus in consequentiam. Ita intelligit illum tex. glos. ibi in verbo amplioris. in fin. & ita intelligit Angel. prout supra retuli,

retuli, & alij post ipsum, & plures rationes specialitatis & differentiæ cõsiderat & assignat Petr. Philipp. Corne. in d.l. si duobus. & in d.cõsil. 81. quas breuitatis causa non recenseo, ex quibus apertè demonstratur, quòd ad hunc casum & similes adduci non debet, & ita etiã videtur intelligere istum tex. Socy. qui allegat in fallen. suis. num. 214. numero 4.

¶ Secundò respondeo, quòd ille text. loquitur & debet intelligi quãdo per habentem minorem portionem non prouocaretur ad licitationem, per text. in d.l.j. & l. si duobus & l. ad officium, & talis intelligẽtia & declaratio fieri debet per text. in l. sed & si posteriores. ff. de legib. ac ne inducatur talis restrictio ad iura prællegata. argu. l. præcipimus C. de appella. & hanc intelligentiam ad illum tex. sentit expressè Bal. in d.§. ne aũt, & per apostill. ad Bald. in l. iubemus nulli. C. de sacrosanct. eccle. vbi dicitur per text. in §. ne autem. minimè licitationem excludi, & consequenter ista prærogatiua maioris portionis vti non poterunt ad excludendũ licitationẽ & ita etiam referẽdo Bal. tenet & firmat Ias. in §. quædam, institu. de actio. col. 12. in principio. Tertiò & vltimò respondetur, quòd text. in d.§. ne autem. intelligitur & habet locum, quotiescumque maioritas portionis habetur iure proprio, secus si originaliter essent æquales in portione, & postea vnus ab alio ex cõsortibus portionem acquisiuit: quia tunc non poterit plus habere quàm ille q̃ cessit habebat, vel plus quam orginaliter habuit, argumẽto. l. traditio, ff. de acqui. rer. domi. ita declarat notabiliter Alberic. de Rosat. in d.l. ad officium, ad intelligentiam d. §. ne autem. col. 2. versic. item quid si res, sed in casu, de quo agitur, omnes fratres æqualiter portionem à principio habuerunt, licet prætendatur postea aliquos ex ipsis fratribus cessisse magnifico Hyeronymo, tamen non potuerunt in illum transferre plus iuris quàm ipsi habuerunt: & consequenter portio dicti Hieronymi hoc modo aucta & effecta maior, non potest habere effectum, de quo in d.§. ne autem. secundum declarationem prędictam, quæ et satis potest confirmari ex his quæ dicuntur per Corne. in d. consi. 81. colum. 2. vers. pro hoc etiam satis.

¶ Et vltra prædicta pro hac parte in fauorem Magnifici Iacobi potest adduci autoritas Neapodani in consuetu. prima & ij. communi

6 diuidun. vbi vult, q † licitatio permissa per consuetudinem habet locum in diuiduis etiam inter habentes partes dispares, ergo multò fortius videtur quòd locum habere debeat in indiuiduis, per tex. in d. l. prima. C. commu. diuidun.

7 Quia † si de quo minus videt' inesse, ergo & de quo magis, authen. multo magis. C. de sacrosan. eccle. Et sic remanet fundata intentiò Magnifici Iacobi circa petitam licitationem,

citationem, debetque † talis licitatio fieri de tota ipsa domo, prout dicit text. in d. l. 1. & Salyce. & Alberic. de Rosat. in d. l. ad officium. & ibi Paul. de Cast. & in d. l. si duobus, facit tex. in d. l. si familiæ. ff. famil. ercis. & text. in d. l. si duobus. Et ita iuris esse censeo, saluo consilio saniore.

Io. Tho. Minadous. V. I. D.

SVMMARIVM.

1 *Filiusfa. potest efficaciter obligari.*
2 *Iuramentum seruari debet, quando potest absque interitu salutis æternæ. num. 6.*
3 *Hæreditatem adiens cum beneficio. l. & inuentarij perinde est ac si ab hæreditate se abstinuisset.*
4 *Filiusfa. postquam est effectus sui iuris non tenet nisi in quantum facere potest. & num. 5.*
6 *Iuramentum non mutat naturam contractus.*

CONSILIVM XVII.

Resupponitur in facto, quod Excellens Dominus Dydacus Cabanilias sub patria potestate existens quàm plures obligationes vnà cum patre fecerat quàm pluribus creditoribus paternis, & signanter Magnifico Alfonso de Ianuario, pro quarum obseruatione & pro satisfaciendis ipsis fuit personaliter condemnatus, & pro ipsius sententiæ exequutione fuit prouisum esse de persona capiendum, & carcerandum. Et licèt prima facie videatur dicendum, quòd rectè fuerit decretum,
1 & prouisum, cum † filiusfamilias possit ciuiliter & efficaciter obligari, excepto voto & mutuo, l. filiusfamilias. ff. de actio. & obligatio. l. tam ex contractu. ff. de iudic. l. frater à fratre. ff. de condic. indebi. l. nulla. & l. si ex alio. C. quod cum eo. Maximè accedente iuramento
2 † quod seruari debet, cum seruari possit absque interitu salutis æternæ. vt in ca. cum contingat. de iureiuran. & in c. quàuis. de pact. l. cum pater. §. filijs matrem. ff. de lega. secundò in authen. Sacramenta puberum. C. si aduersus vendi. Et propterra cum obseruata fuerit forma statuta à iure, vt in l. à diuo Pio. §. in vendit. ff. de re iudi. potuit seu potest ad executionem contra personam procedi. l. j. §. sed verũ. ff. de minor.

¶ His tamen non obstantibus contrariam opinionem arbitror de iure veriorem. Et præsuppono duo, quæ sunt in facto verissima. Pri-
3 mò, quod † dictus Don Dydacus hæreditatem sui patris cum beneficio legis & inuentarij adiuit, quo casu habetur ac si ab hæreditate abstinuisset, in l. fin. §. & si præfatam. C. de iure deliber. ibi per Bal. Salycet. & Moder. & in l. debitor. ff. ad Trebellia. l. ita tamen. ff. ad leg. Falcid. in cap. j. an agnat. in vsib. feud. cũ similib. Secundò præsuppono, quod mortuo comite patre ipsius Don Didacy tota penitus hæreditas est exhausta

exhausta ære alieno, vt iam sæpe cognitum, itaque nihil penitus remansit in hæreditate saltem pro legitima filiarum. His præsuppositis succedit clara iuris determinatio, quod non possit pro huiusmodi debitis viuo patre contractis personaliter detineri seu carcerari, ex
4 † quo in prædictis casib. proximè præsuppositis non tenetur filiusfamilias postquam est effectus sui iuris, nisi in quantum facere potest, tex. est formalis in l. ij. ff. quod cum eo. & l. si ex parte. eo. tit. & ibi per Paul. de Castro & alios, & l. eius rei & l. nulla res. & l. si mandator. C. quod cum eo. & ibi per Angel. Alberic. Saly. & alios, & ita etiam tenet & declarat Azo in summa. C. quod cum eo. Io. de Plate. & Iason. in §. sunt præterea. in fin. institu. de actio. Socy. in fallētijs suis. 428. Alex. & Imol. in l. exhæredatum. ff. de re iudi. & per Moder. in l. qui cū se patremfamilias. eod. tit. & facit text. iuncta glo. in l. quæ dotis. ff. solu. matri. & * ibi communiter docto. vbi talis effectus tribuitur confectioni inuentarij. Et hoc nō modo procedit in simplici debito sed etiam in instrumentis quarentigiatis & contra quæ nullæ possent opponi exceptiones, vt per Paul. de Cast. & alios in d. l. ij. Et hęc in isto casu tanto fortius procedunt & debent admitti, quod nihil ex dictis debitis Don Dydacs fuit consequutus, sed omnia fuerūt in patris causam & vtilitatem versa, iuxta ea quæ dicūtur in autenti. Si qua mulier. C. ad Velleia. in l. mater. C. de rei vindica. l. reos. §. cum in tabulis. ff. de duob. reis. & l. in rem si filiusfamilias. ff. de in rem verso.

5 ¶ Non obstant modo in contrariū adducta, quod † filiusfamilias tenetur efficaciter & insolidum, quia illud habet locum, dum existit in potestate patris, secus ē aūt ipso effecto sui iuris, & se à patris hęreditate abstinente, aut cum vanū habuit nomē hæredis per iura prællegata, & Doc. in prælleg. locis in quibus ita * cōiter declarant & firmant.

6 ¶ Non obstat, quod † iuramentum seruari debeat, cū possit seruari: quia iuramentum non mutat naturam contractus super quo est appositū, & consequenter non tollit dictam exceptionem seu priuilegium, vt non teneatur nisi in quantum facere possit. Ita determinat Pa. de Ca. in d. l. ij. & est de natura iuramēti, secundum Ioan. de Imol. in c. j. de iudi. & Io. Andr. in rubri. de dona. inter vir. & vxor. in additio. ad Specul. Bal. in l. ij. ff. de iureiuran. doct. communiter in c. cum contingat de iureiuran. in l. fin. ff. qui satisda. cogant. & in l. fi. C. de non nume. pecu. Et propterea de iuramento in ipsis obligationibus apposito non est habenda ratio, nisi secundum qualitates & conditiones ipsarum obligationum per prællegata. Et propterea ad capturā personalem procedi non posse ex dispositione d. l. ij. cū concor. prællega. Et ita iuris esse cēseo saluo saniori consil. Io. Tho. Min. V. I. D.

SVMMARIVM.

1 *Dos & quarta in Regno non potest peti absque instrumento dotali.*

2 *Decretum contra constitutionem est ipso iure nullum.*

3 *Priuilegium dotis contra fiscum non attenditur.*

4 *Instrumenti reasumptio fieri debet citata parte.*

5 *Actio non datur contra bona generaliter obligata, dum supersunt bona specialiter obligata.*

6 *Introitus, qui exiguntur ex gabella sunt de regalibus.*

7 *Assensus est stricti iuris.*

8 *Mulier agens ad dotem ob uergentiã viri ad inopiam contra tertium possessorem probare debet alia mariti bona non extare.*

9 *Dolus ex quo præsumitur hic.*

CONSILIVM XVIII.

IN causa Magnificæ Violantis Caracciolæ cum Magnifico Aluaro Bracamonte videtur breuibus dicendum, quod dictus Magnificus Aluarus absolui debeat ab impetitione dictæ Magnificæ Violantis. Et primò, quoniam ex consuetudine ci-
1 uitatis Neapolis † dos & quarta non possunt peti sine instrumento dotali, vt in consuetud. dos & quarta. Sed ista Magnifica mulier caret instrumẽto dotali. Ergo &c. Non obstat quoddam instrumentum præsentatum in actis: quia sine dubio illud debet iudicari nullum ac nullam fidem facere. Nam est reassumptum cum vno tantũ teste superuiuente, contra dispositionem constitutionis Regni Baiu
2 los omnes. Vnde † decretum contra casum cõstitutionis est ipso iure nullum. c. inter cætera. cum similib. de re iudi. Et licèt fauore dotis aliquando obseruatum sit, quod reassumatur cum vno teste super-
3 uiuente † tamen contra filium priuilegium dotis non attẽditur, sed stari debet dispositioni iuris communis, & sic dictæ constitutioni. l. ij. C. de priuileg. fisci, not. glo. in l. fi. C. qui potior. in pign. habean. & in authen. quas actiones. C. de sacrosan. eccl. & in l. j. ff. sol. matri.
4 Præterea † talis reassumptio est facta non citato dicto Magnifico Aluaro & per consequens nulliter, & sic nullã fidẽ facit, vt in c. cũ P. tabellio. ibi Abb. & alij ext. de fi. istr. ¶ Secundò principaliter, dictæ Magnificæ Violanti in asserto instrumento dotali est specialiter obligatum officium Connestabilis ciuitatis Auersæ, quod possidetur per Magnificum Ferdinandum Vitellum, & generaliter sunt obligata
5 alia bona, quo casu † non datur actio contra bona generaliter obligata dum supersunt bona specialiter obligata. tex. est in l. ij. C. de pigno. qui tex. secundũ Bal. habet locum et in causa dotium, vt prius oporteat capere bona spãliter obligata, quàm detur actio ad obligata generaliter, & sequitur Alex. in l. creditoris. ff. de distractio. pigno. & Bald. in cap. j. in fin. de rescript. Cum igitur dictus Magnificus

Aluarus

Aluarus possideat introitus generaliter obligatos non potest molestari à dicta Magnifica Violante, cum possit sibi satisfieri de officio specialiter obligato.

¶ Tertiò principaliter idem con-
6 firmatur. Nam † isti introitus, qui exiguntur ex vectigali siue gabella sunt de Regalibus, vt in titul. quæ sint Regal. in verb. vectigalia, &c. ideo non videtur, ꝙ possint sine assensu Principis alienari, vt in constitutione Regni Constitutionem diuæ memoriæ. c. j. de prohibi. feu. aliena. per Fede. sed Magnifica Violans caret assensu in asserto dotali instrumento, igitur &c. Non obstat quidam assensus præsentatus: quoniam de eo non est aliqua ratio habenda. In primis, quoniam assensus est præstitus super capitulis matrimonialibus, quæ capitula non apparent. Secundò assensus est super instrumento iam facto, dum dicitur in instrumento indesequuto. Sed istud assertum instrumentum est factum post præstitũ assensum, vt patet ex calendario, &c.
7 † assensus est stricti iuris, vt in ca. j. ibi Andre. de prohibi. feud. aliena. per Federic. col. ij. cap. j. de aliena. feud. pat. & non debet extendi de vno casu ad alium, vt in l. filio præterito. §. irritum. ff. de iniust. rupt. irrit. test. ibi Pau. de Cast. & in l. hęc conditio. §. si sit. ff. de condi. & demonstratio. & per Bald. in cap. at si clerici. colum. 8. de iudi. & sic caret assensu, qui alio non apparẽte videtur in hoc casu requiri, per ea.

iura prællegata.

¶ Quartò & vltimò, dicta Magnifica Violans est excludenda, ex
8 quo † agens contra dictum Magnificum Aluarum, vt tertium possessorem, ex causa vergentiæ viri ad inopiam, non probauit plenè, ꝙ bona quæ habet non sufficiunt ad dotem, vt concludit Bar. quem alij sequuntur in l. si cõstante. in prin. ff. sol. matr. Dicẽs quòd requiritur plenè probari cùm contrarium à iure præsumatur. Et licèt dicatur ꝙ fuit spoliatus omnibus bonis, istud est falsum, cum probatum sit per dictum Magnificum Aluarum, ꝙ possidet bona stabilia in ciuitate Auersæ, & falsò (cum reuerentia)
9 fuerit dictum cõtrarium, ex † quo præsumitur dolus, vt l. dolum. C. de dolo. cum similib. Et ex dolo ipsius sequitur & sequi debet coniectura, ꝙ bona alia celauerit, vt in l. fin. C. de iur. delibe. in prin. ibi Bal. l. tutor, qui repertorium. ff. de administra. tuto. l. fin. C. arbitr. tutel. & per consequens eidem competere non potest remedium d. l. si constante. & in l. vbi adhuc. C. de iur. dot. eo maximè quòd dictæ Magnificæ Violãtis vir non fuerit bannitus vel aliter sententiatus, vt est clarum. Et per hæc videtur dictum Magnificum Aluarum debere victoriam reportare. Cætera suppleat eximia peritia Dominorum iudicantium, quibus me perpetuò submitto.

Io. Thom. Minadous I.V.D.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum liquidum habet probationem manifestam.*
2 *Retentio datur pro debito liquido.*
3 *Promissio restitutionis dotis præsumitur facta secundũ cõsuetudinem loci.*
4 *Consuetudo dicitur notoria in loco vbi viget.*
5 *Legitima competit etiam, quòd sit de linea fœminina.*
6 *Exceptiones peremptoriæ post sententiam opponi non possunt.*
7 *Executio nulliter facta non obstat.*
8 *Executio facta postquam dictum fuit de nullitate non valet.*
9 *Sententia contra pupillum indefensum est nulla.*
10 *Pupilla in integrum restituenda.*
11 *Mora purgari potest in materia oblationis.*
12 *Oblatio potest fieri in causa appellationis.*
13 *Iudici quando aliquid constat ex eodem processu, debet ex officio de eo habere rationem.*

CONSILIVM XIX.

¶ *Aduersus Hypolitam de Trono, hæredem Caterinæ de Cumis petentem exequutionem prætensæ sentẽtiæ super assistentia, pro dotibus dictæ Caterinæ. Fuit oppositum pro parte Hypolitellæ neptis, quòd dicta sententia non debet exequi nisi deductis tribus partitis. Primò debent deduci ducati ducenti promissi matri ipsius Hipolitellæ, ac vxori Anselmi Berlingerij eius patris, quæ promissio apparet per publicum instrumentum in actis productum. Secundò debet deduci tertia pars pratij bonorum mobilium in dotem assignatorum, quæ tertia pars secundum consuetudinem Catanzarij deduci consueuit. Tertiò & vltimò debet deduci legitima competens dictæ pupillæ. Quæ omnia deducenda esse ex infrascriptis clarissimè demonstratur.*

T quò ad primum non videtur posse dubitari, ex quo instrumentum
1 est liquidum † & ipsa Hypolitella est conuenta tanquam hæres matris, & sic succedit in omne ius, quod illi competebat, l. si quis filiũ. §. si filius. ff. de acquir. hæredi. l. qui in alterius. ff. de regul. iur. l. alienatio. ff. de cõtrahen. emp. l. quod ipsis. ff. de regul. iur. c. significauit. de rescript. c. dilecti, de foro compe. cum similib. Et † sicuti pro di-
2 ctis ducatis ducentis retentio competere potuisset matri ipsius Hypolitellæ, iuxta nota. in l. si non sortem. in §. si centum. ibi Alex. ff. de condi. indeb. & in l. cum quis. per Bald. C. de iur. & facti ignor. & in l. neque. & l. fi. C. de compensa. & in l. cum fundus. §. seruum. ibi Alexan. ff. si cert. peta. & l. rei iudicatę. ff. sol. matri. ita & eodemmodo cõpetit & competere debet huic Hypolitellæ filiæ per præallegata.
3 ¶ Circa secundum similiter dubitari non debet, nam † promissio restitutionis dotiũ ĩtelligitur facta secundũ consuetudinẽ loci, in quo factus fuit cõtractus, vt p Bar. ĩ l. ne

mo

mo est qui nesciat.ff.de duob.reis. Bal.in l.fi.in fin.ff.sol.ma. in l.ita demum.§.j.ff.de procurato.Inno. in c.olim,de verbo.signifi.Abb.& Felyn.in c.cum M.in prin.de constitu.Alex.in l.post dotem.ff.solu. matri.

4 Sed talis † consuetudo detrahendi tertiam partem prætij est notoria in loco,& hic eius probatio fuit incontinenti & in promptu oblata, quo casu etiam in exequutione debet admitti,vt per Bar. & alios in l.si de vi.ff.de iudi. glos. & Docto. in l. ij. C. de edict. Diui Adria. tollen.& in l.fi.eo.tit.Canonistæ.in c.ex parte.lo ij.de offic.de lega. & not.Ang.in consil.155.in fin. Ergo recepta talis consuetudinis verificatione quandoque illam pars aduersa inficiaretur, debet omnino fieri dicta deductio tertiæ partis prætij bonorum, quæ in dotem data prætenduntur.

¶Quò veto ad vltimum de legitima ipsius Hypolitellæ, similiter videtur non posse negari, ex quo in processu apparet,ipsam esse de descendentibus

5 dictæ Caterinæ † cui etiam quòd sit de linea fœminina competit legitima, vt in §.fina.institu.de exheredæ.liber.l.j.& l.mater.cum similib.ff.de inoffic. testa. l.quoniam nouella.C.eo.tit.& hoc in tantum procedit, vt nec ei imputandum sit, quòd fuit pro dote matris ipsius Hypolitellæ promissum, per ea quę tangit Bartol. in l. post dotem. in quinta quęstio. ff. solu.matrimo.cum in illa quantitate dicta Hypolitella vt hæres matris succedat, cui fuerat in vita Caterinæ ius quæsitum, vt in his terminis concludunt communiter Doct.in l.in quartã.decima quæst. ff.ad leg. Falcid. consuluit Cuma. cons.10.col.2.incip.tu aduertè. & Paul.de Cast. in consil. 350. & 251. Iacob.de Beluis.& Bald.in l.illam. C.de colla.Et propterea dictæ Hypolitellæ in dote dictę Catherinæ legitima assignari debet per deductionem à quantitate petita.

¶ Non obstant duo, quæ in con-

6 trarium adducuntur.Primò,quia † tales exceptiones peremptoriæ post sententiam opponi non possint. l.peremptorias. C. senten. rescin. nõ poss. Quoniam tales exceptiones & deductiones petitę non impugnant sententiam, sed modificant, quo casu etiam post sententiam opponi possunt. l.ex diuerso. §.j.& l.rei iudicatæ. §.si in iudicio. ff.sol.matri.Bar.in l.in fundo. vltima colum. ff.de rei vindi. in l. si filius.ff.quod cum eo.Bald.in l.exceptiones. de exceptio.

¶ Secundò non obstat, quòd exequutio iam facta fuerit. Quia ad

7 hoc respondetur, quia † fuit nulliter exequutum stante oblatione debiti iam facta antequam esset factũ appretium, vt ex actis apparet, per ea quæ dicit Specul.in tit.de solut.& liberat.§.j. & est text.in l.mulier.ff. quib. mod.pignus vel hypote.solui. per Aret.in §.in fraudem. institu.de actio.

¶Secũdò respon. quia licèt fuisset exe

8 quutũ † tñ exequutio fuit fcã postq̃

dictú fuerat de nullitate, per quod nihil debebat innouari. ca. j. vt lit. penden. cum similibus. Et nullitas sententiæ prædictæ est manifesta: quia clarè patet de dictis iuribus & exceptionibus dictæ pupillæ competentibus, quæ non fuerunt dedu cta, & consequenter dicta pupilla
9 extitit indefensa, & † sententia con tra pupillum indefensum est nulla, vt in l. j. C. si aduersus rem iudicatam. not. in l. j. ff. quæ senten. sine appella. cum similibus.
10 ¶ Tertiò † aduersus dictam senten tiam & prætensam exequutionem est petita in integrum restitutio, & est facta oblatio quátitatis, ad quá restitutionem in integrum pupilla est admittenda. l. in causæ. ff. de mi-
11 no. & † in materia oblationis potest mora purgari, multo fortius in integrum restitutio cõcedi. Bal. ĩ l. & si post tres. col. 5. ff. si quis cautio. per tex. in l. si maior & in l. siue apud acta. C. de transactio.
¶ Quartò respondetur, ꝙ quamuis appretium deberet firmum re-
12 manere † tamen talis oblatio potest fieri in causa appellationis, per regulam. l. per hanc. C. de tempo. appella. & non posita & non dedu cta possunt deduci, & ita in oblatione decidit D. Mathe. decis. 16.
13 vbi etiam dicit, ꝙ † quando iudici ex eodem processu aliquid constat, debet ex officio de eo habere rationem, secundum Bart. in l. eum qui ita. §. qui ita. ff. de verbo. obliga. sed liquidò constat, ꝙ tales exceptiones competunt Hyppolitellæ prædictæ ex eisdem actis & in prõptu, vt est dictum, & oblatio fuit facta à principio, & in præsentiarum est factum depositum realiter, sequitur ergo per sacrum Regium consilium de ipsis rationem haberi debere, & ꝙ eadem ad petita debeat admitti. Laus Deo.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra tenorem statuti est nulla.*

2 *Agens in Regno absque dotali instrumento dicitur agere absque actione.*

3 *Cognitio legati debet fieri cum suis qualitatibus.*

4 *Decretum interpositum absque causæ cognitione est inualidum.*

5 *Nullitas patens ex actis potest allegari post tres sententias conformes.*

CONSILIVM XX.

1 Vòd † sententia lata per Regiam Cameram summariè in fauorem Magnificæ Verdellæ Mansellæ cõtra Magnificum Ferdinádum Barbatum nulla sit, euidéter videtur posse demonstrari. Est enim lata contra tenorem statuti municipalis, quo cauetur, ꝙ dos & quarta non potest peti sine instrumento dotali, vt in consuetu. dos & quarta, sub titul. de iur. quartæ, vbi Neapo da. dicit ꝙ ius agendi fundatur ex
2 dotali instrumento, & † ideo agés sine dotali instrumento, dicitur agere

agere absque actione, contra text. in l.si pupilli.§.videamus.ff. de nego.gest.l.quoties. §.item si.ff.de ad ministra.tuto.& per cõsequens debet sequi sententia absolutoria ipsius conuenti, secundum Bart.in l. ita stipulatus.col.19.&22. ff.de ver bor. obliga. ca.examinata.de iudi. §.fin. institu. de perpe. & tempor. præscript. & debet esse publicum tale instrumentum secundum eundem Neapoda. in d.consue. in verbo instrumento, per tex.in l.j.C.de dot.caut. non nu. Et sic debet esse secundum formam constitutionis Regni, instrumentorum robur. cùm aliàs non esset instrumentum validum, per dictam constitutionem, sed dicta Magnifica Verdella caruit & caret dotali instrumento, cum quædam cartula exhibita non possit dici instrumentum dotale publicum secundum formam prædictam, & sic carebat iure agẽdi, & consequenter sequi debebat absolutoria sententia dicti Magnifici Ferdinandi conuenti, cum ergo dicta Regia camera condemnauerit dictum Magnificum Ferdinandum ad dotem petitam, absq; dotali instrumento, talis sententia est nulla, contra tenorem dicti statuti.tex.est in c.pastoralis.ibi Abb. & alij de fide instru. not.Io.Andr. in additio.Specu.in tit.de exequut. senten.§.iuxta. versic. nulla. & per Bar.in l.cum prolatis. ff.de re iudi. vbi per alios scriben. Et si per dictam Magnificam Verdellam in legato vis fiat, adhuc non potuit taliter sententia proferri per dictã

3 Regiam Cameram, cum † cognitio legati debuit fieri cum suis qualitatibus, vt in l.cum aliquis. C.de iure delibe.ibi Bald. l.legatarius. ꝑ parte. ff.de lega.j. sed legatum dotium est super massaria. Ergo super massaria debuit fieri petitio & condemnatio, cũ aliàs aliqua actio non competat, quinimmo secundùm Neapoda.vbi supra, etiam vigore legati non potest fieri petitio dotium, nisi secundum distinctionem per eum factam, quæ non videtur adaptari posse in hoc casu.

¶ Nec prædictis obstat, ꝙ vltra sententiam etiam aliud decretum interpositum fuerit confirmatoriũ, ac decernens, quòd sententia exe-

4 quatur. Quoniam † tale decretum fuit interpositum causa nõ cognita, nec parte audita in nullitatibus allegandis, & ideo est inualidum. l.nec quicquam. §. vbi decretũ, vbi Bar. & alij.ff.de offic. proconsul.in l. cum proponas. C. de bon. auto.

5 iud. possid. Quinimmo † quoniã talis nullitas superius allegata est patens ex actis, sequitur ꝙ etiam si essent tres sententiæ conformes, ét in sententia Regia, adhuc potest dici de nullitate, & non fit exequutio sententiarum. Ita tenet Salyce. in l.vnic.C.ne lice. tertiò prouoca. Ioan.de Imol.in l.de pupillo.§.qui opus.ff.de oper. no. nuntia.& in l. si expressim. ff. de appella. Rapha. Cuma.& Modern.in l.4. §.condẽnatum. ff. de re iudi. Rom. cons. 378.& Socyn.in cons.158.colum.ij. in fi.

in fi. secunda par. Ex quibus sequitur, quòd talis sententia, quæ petitur exequi non meretur executionem, omissis alijs quamplurib. nullitatibus, quæ patent ad oculum ex processu. Cætera suppleant præstantissimi Iudices, & Magnificus fisci patronus cum pro suo interesse fiscus non fuerit citatus nec auditus, & sic nulliter processum fuit, vt in l. de vnoquoque, cum similib. ff. de re iudicata.

Io. Thom. Minadous I.V.D.

SVMMARIVM.

1 *Subingressio locum non habet in successione collateralium de iure Longobardo.*

2 *Proximior in gradu potior in succedendo.*

3 *Agnatio non cognatio attenditur de iure Longobardo.*

4 *Frater est agnatus, nepos ex sorore cognatus.*

5 *Maritata & dotata à communi patre excluditur non solum à fratre sed etiam ab alia sorore in capillo existente.*

6 *Persona magis quàm res ipsa attendi debet.*

7 *Intestati in successione attenduntur statuta loci, vbi res sitæ sunt.*

8 *Statutũ Ferrariæ excludens fœminas existentibus masculis operatur exclusionem etiam quòad bona existentia extra territorium.*

CONSILIVM XXI.

IN reuisione sententię latæ contra Excellentem Isabellam Ferrellam vltra ea quæ aliàs fuerunt adducta, ex quibus meritò debuit & debet absolui ab impetitione illorum de Gesualdo; probatum & verificatum est nuper, ꝙ in terra Molæ viuatur iure Longobardo, secundum cuius iuris dispositionẽ (etiam circũscripta tali probatione) in Regno iudicandum est, per constit. Regni, incip. Puritatẽ. vbi And. voluit, ꝙ consuetudo non excuset, quin ius Lõgobardum seruari debeat, & idem in const. vt vniuersis. vers. item nota. qualiter, & per quæ iura idem in const. vt de successionibus, & in l. Imperialem. in §. præterea Ducatus. de prohib. feud. alie. per Fed. & in prælud. feud. §. quæst. principali. Hoc stante præsupposito, sine dubio dicendum est, quòd dicti de Gesualdo, neque vt matris hæredes, neque ex propria persona possunt admitti ad successionem quon. Lucretiæ Ferrellæ eorum matris, sed solus excellẽs Comes Muri tunc superstes successerit. Primò,
1 quia † de iure Longobardo in successione collateralis subingressio locum non habet, vt in l. si sorores, & in l. si quis habuerit, de success. vbi Carolus ita declarat & tenet: & pro hoc ratio qua mouẽtur Docto. tenentes de iure ciuili, nepotẽ cum auunculo seu patruo concurrere

rere tanquam subingredientem in locum ac gradum patris seu matris, per tex.in §.cum filius, instit. de hæredi. quæ ab intesta. defer. & in l.Gallus.§.nunc de lege. ff.de liber.& posthum.cũ similibus, hoc casu penitus cessat. Et consequenter nepos ab auunculo tanquã proximiore defunctæ de cuius successione agitur, ab hoc iure excluditur. tex.est in Lombarda de successio.l.prima.vbi Carolus dicit. Qui
2 † proximior est in gradu, potior in succedendo, & propterea si tres essent fratres, quorum vnus decessit relictis filijs, & demum alter decessit fratre superstite, & illis nepotibus, solus frater succedit.

¶ Secundò hoc idem probatur.
3 Nam † de eo iure attenditur agnatio, non cognatio, vt in d. l.si sorores.& in l.pater.& ibi Carol. de suc
4 cess. sed † frater est agnatus, nepos verò ex sorore cognatus, vt in l.nõ facile.§.cognationis. ff. de grad. & in l.inter agnatos. ff. vnde legit.cũ similibus, solus propterea dictus quon.Excell.Comes exclusis dictis nepotibus succedere potuit dictæ Magnificæ Lucretiæ tanquam proximior agnatus.

5 ¶ Tertiò eodem iure maritata † & dotata à communi patre, non solũ à fratre, sed etiam ab alia sorore in capillo existente excluditur, & descendentes ab ea, vt in l. si pater filium. & in d.l.si sorores. eo. titul. & apparet ex Filingeria, in qua per Regni peritos dicitur, fuisse conclusum, quòd maritata à communi patre excluditur à fratris successione, quod non in feudalibus tantum sed etiam in Burgensaticis locum habet, vt per glos. in constitu. vt de successionibus, in verbo & coniugata, sed Magnifica Catherina mater dictorum de Gesualdo fuit à communi patre dotata.. Sequitur ꝙ tam ipsa, & ex eius persona filij, quàm filij ex eorum persona excluduntur per præallegata.

¶ Nec prædictis obstare videtur, ꝙ cum dicti de Iesualdo ac dicta Domina Lucretia, de cuius successione tractatur, iure communi viuãt & vixerint, ꝙ propterea nõ debeat haberi ratio eius iuris, quod viget in loco, vbi sunt posita bona, cum
6 † magis attendi debeat persona quàm res ipsa, per ea quæ dicit Bal. in l.de quibus.ff. de legib. versicul. quartò. facit tex.in l.libertus. §. sola.ff.ad municip.l.muneri. §.præterea.ff.de mune.& hono. & in proprijs terminis videtur consuluisse Signorel.in cons.157.inci. Statuto ciuitatis, & Petr.de Ancha.in consil.168. incip. visis puncto. Nam ad hoc respondetur, communẽ opinionem esse, quòd † in successione 7
intestati attendantur & attendi debeant iura ac statuta loci, vbi res sunt sitæ, in quibus succedi prætenditur. Ita tenet Petr. de Ancha. in repeti.c.Canonum statuta.q.12. versic.quæro iuxta prædicta. de cõstitu.& tenet Bald. in l.cunctos populos.C.de summa trini.& fide catho.in 11.col. & ibi hoc firmant Iacob.Cyn.& Gul.de Cune. & faciũt

dicta

dicta per Bar.in l.relegatorũ. §.interdicere. ff.de interdict. & relega. & consuluit Corne.in consil. 147. volu.3. col.2. vbi dicit, hanc esse commu.opinionem, & latè istud confirmat in proprijs terminis Albert. Brun.in tracta. suo de statu. excluden.fœmi.à successio. in j. q. col.3.& 7.articulo 6.vbi dicit,hanc * esse communem opinionem, reprobata opinione illorum,qui faciebant differentiam, an statutum loqueretur in rem vel in personã: quia licèt persona mulieris à successione excludatur, effectus tamẽ est in rem, & respiciuntur bona ipsa, in quibus succedendum esset. Et propterea etiam forenses sub tali dispositione includuntur, argu. l.cum pater.§.donationis. ff. de lega.ij.l.seruo legato. §.si testator.ff. de lega.j.l.an in totum.ff.de ædifi. priuat. per Paul. de Cast.in l.inter debitorem.ff.de pact.Bald.in l.etiã col. fina. C. de exequutio.rei iudi. Bald.in l.si arrogator. ff.de adopt. Et propterea attento iure illius loci, in quo bona sunt sita, sine dubio dicti de Gesualdo à successione prædicta sunt exclusi.

¶ Quinimmo alia etiam ratione videtur ipsos de Gesualdo fore excludendos. Nam consuetudo Neapolis, quæ excludit ipsas fœminas & descendentes ex eis, vt in cõsuet. Si moriatur,& ibi Neapod. in verbo,ipsi successores, non modo videtur, quòd locum habeat in bonis sitis in ciuitate,verum etiã quò ad bona extra districtum posita, & consequẽter à dicta gabella Molæ, per illud quod notabiliter voluit Cald.in consil.34. in tit. de testa. quòd † statutum Ferrariæ excludens fœminas, existentibus masculis, operatur exclusionem etiam quò ad bona sita extra territoriũ: quia cum priuentur potentia consequendi vniuersale, priuantur ẽt potentia cõsequendi particularia, licèt non posita sub iurisdictione statuentium,argũ.l.siquis cum totum.ff.de except.rei iudi.tenet Bal. in d.l.cunctos populos. in 30. col. quod maximè procedit in terminis nostris,cum consuetudo loquatur in personam potius quàm in rem, quo casu eius effectus extenditur etiam vltra districtum, iuxta not. per Bar. & alios in authen.sacramenta puberum. C. si aduersus venditionem. in l. omnes populi. ff.de iusti.& iur. & in d. l. cunctos populos.& in l.is, cui bonis. ff. de verb.obliga.& per Abba.in c.cum contingat,de iureiur.& Neapoda. in cõsuetu. si moriatur. in ver. in bonis.Cum igitur consuetudo excludat à successione & sic ab vniuersali, eius effectus extenditur ad particularia, etiam extra districtũ posita.Ita quòd siue consideremus iura loci,in quo sunt sita bona, siue iura personarum & defunctæ, & eorũ qui succedere prætendunt, concludendum est, filios sororis ab auunculo fuisse exclusos.

8

Ioan. Tho. Minadous.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Exceptio iurisiurandi impedit litis ingressum.*

2 *Renunciatio facta contemplatione fratrum, an ipsis cessantibus amplius opituletur.*

3 *Iuri de futuro pacto renunciari potest.*

4 *Filia simpliciter renuncians, præsumi renunciationem fratrum contemplatione factam.*

5 *Agnatus si per pactum renunciat iuri succedendi videtur se excludere à numero agnatorum.*

6 *Iuri de futuro pacto renũciari potest, siue spem de præsenti habeat, siue non.*

CONSILIVM XXII.

Nulli dubium est nũc tractari de succedẽdo ab intestato descẽdẽnti ex linea Magnifici Bernardini Malda, cui successioni mediãte iuramento renunciauit Magnifica Beatrix, quæ nunc agit, vt patet per verba illa (iuribus & successionibus paternis, maternis, fraternis & auitis vtriusque & dotibus maternis ac successionibus quibuscunque sibi deuolutis & deuoluendis tam ex testamento quàm ab intestato, tam ex linea paterna & materna, quàm fraterna & auita vtriusque) Et sic † obstat sibi exceptio iurisiurandi, ac carentiæ actionis. ca. quamuis. de pactis in 6. 1

2 ¶ Nec dicatur, ꝙ † ista renunciatio videtur facta contemplatione fratrum, ergo ipsis cessantibus renunciatio non opitulatur, vt per Bal. & Saly. in l. pactum, quod dotali. C. de colla. vbi Decius in 5. limitatione cumulat omnes tenẽtes hanc opinionem. Quia primò respondeo, quòd dicta Docto. procedunt, quando fratres essent mortui ante patrem. Et sic non videatur patrem voluisse filiam renunciantem excludi, si moreretur ipse pater sine filijs, secus tamen est in casu isto, in quo pater mortuus fuit, & ius fuit quæsitum fratribus, & sic effectus ipsius renunciationis fuit sequutus, quo casu quamuis ipsi fratres mortui demũ fuissent, durat tamen effectus renunciationis. Ita declarat post alios per eũ relatos Deci. in cons. 31. col. 3. versic. Tertiò non obstat, & subtilius eo tacito firmat Crot. in repeti. l. stipulatio hoc modo concepta. col. 12. ff. de verb. obliga.

3 ¶ Secundò respondeo. Nam † hic interuenit pactum reale, & renunciatio iuris de futuro, vt ex lectura contractus apparet, quo casu etiã si iuramentum non interuenisset, prout interuenit, potuit iuri de futuro renunciari. l. prima. vbi gloss. & doct. C. de pact. firmat Deci. vbi supra in vers. secundò non obstat. Ac etiam interuenit Aquiliana stipulatio, & per consequens licèt cessauerit causa renunciationis, ita ꝙ fratres, vel illi quorum contemplatione fuerit facta, essent mortui,

non

non tamen poterit soror ad ius re nunciatum & deductum in pactũ reuerti. Ita eleganter declarat Lud. Roma. in cons. 22. in secundo dubio. quem sequitur Anto. de Alex. in l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de verbor. obliga. & Angel. de Perigl. in l. qui superstitis. ff. de acqui. hære. Et ita reperio ꝙ cõsuluit subtilis Socyn. in consil. 34. vers. sed prædictis videtur obstare. volu. 4. vbi considerat vnũ satis ad propositũ. Nam dicit ipse, ꝙ id quod

4 dicitur † præsumi, contemplatione fratrum factam renunciationẽ, est quando simpliciter filia renunciauit, sed quando exprimitur causa, tunc non habemus recurrere ad coniecturas, vt in casu suo: quia pater fecit filiam renunciare contemplatione dotis promittendæ, quæ ratio formalis est in casu nostro: quia in instrumento exprimitur, ꝙ Beatrix habens respectum ad dotem receptam, & considerans se dotatam de paragio &c. liberauit, absoluit, quietauit, pactum fecit & renunciauit. quod consilium rogo videatur: quia factum fuit pro decisione huius casus, & vltra Socyn. hoc per prius scilicet, quòd decisio Bald. in d. l. pactum, & aliorum procedat in casu dubio, non autẽ quãdo ex contractu potest apparere causa, consuluit Alex. in cons. 29. col. ij. volu. 3.

¶ Accedat elegans decisio Neapo. in consue. prima de iur. congrui, in verb. emit. col. fin. versi. sic etiã, vbi dicit hæc formalia verba. Sic

5 etiam dicimus, ꝙ † quando agnatus per pactum renunciat ipsi iuri succedendi, videtur se excludere de numero agnatorum, & sic videtur actum, vt nunquam possit succedere. ff. de successio. edict. l. j. §. quibus. ideo dixit Aretin. in l. j.

6 col. iij. C. de pact. ꝙ † per pactum potest renunciari, non solum iuri de futuro, quod habet causam & spem de præsenti, sed etiam iuri de futuro, quod nec causam nec spẽ de præsenti habet, quanto magis quando est specifice renũciatum, vt est casus noster, scilicet in illis verbis. Deuoluendis ex linea &c. Idem eo tacito firmat Anton. de Alex. ibi. Et quòd hoc sit verum, ostendo. Nam renunciatum est successionibus deuoluendis ab intestato, sed sic est, quòd non potest esse successio in futurum ab intestato ex causa de præsenti, ergo renunciatio intelligenda erit ex causa de futuro. Ita arguit Socyn. in consil. mihi 288. in fin. ad quem me remitto, & hoc possem pluribus cõprobare, quia multi repetentes dicunt in d. l. j. & per Ias. in l. qui cum tutoribus. col. ij. ff. de trãsactio. sed quia

* ista est magis * cõmunis opinio, & Domini iudicantes sunt Excellentissimi viri, ea prætermitto. Videtur igitur mihi concludendum, quòd stante pacto reali de non petendo, & renunciatione tam amplissima, quòd nullatenus Beatrix ipsa possit obtinere, & hæc currenti calamo perscripsi.

Ioan. Tho. Minadous.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Obligatio nec actio ante diei euentum nascitur, fallit vbi dies inest ex natura contractus. num. 2.*

3 *Actionem tunc incipere, cum per rerũ naturam res præstari potest.*

4 *Stipulatio ex præsenti tempore uires capit.*

5 *Actio nata dicitur, etsi ex illa actione petitio dilationem recipere debeat.*

6 *Res vna & eadem duobus insolidũ non acquiritur.*

7 *Stipulatio habens tempus subintellectum à lege, per lapsum illius debitor constituitur in mora.*

8 *Solutum ante euentum diei non repetitur.*

9 *Principaliter quod in stipulationem deuenit, considerandum est.*

10 *Dies si impedit actionem tanquã causatum, potest etiam impedire obligationem, quæ est causa.*

11 *Obligatio potest esse sine actione.*

12 *Inducta in augmentum non debent operari diminutionem.*

13 *Intellectus. §. cum ita. l. continuus. de verb. oblig.*

CONSILIVM XXIII.

QVæritur, an filio sit ius quæsitum in feudo, quod est stipulatum à patre sibi & filio. Et videtur nullum ius seu nullam actionem filio in vita patris quæsitam ex eo quòd ad diem incertam, scilicet post mortem pa-
1 tris stipulatio relata est † quo casu ante diei euentum nec actio nec obligatio nascitur, cum incertum sit quando pater moriatur. Ita videtur tenere glo. in l. in omnibus. ff. de regu. iur. Dyn. in l. si pupillus. §. qui sub conditione. ff. de noua. Bar. in l. ita stipulatus. in secunda quæstio. ff. de verbor. obliga. Imol. in d. l. si pupillus. §. pen. ff. de noua. Paul. de Castr. in l. stipulatio ista. §. incertam, & in l. quodcumque. §. pen. ff. de verbo. obliga. Et videtur tenere Saly. in l. j. C. vt ab hære. & contra hęred. Propterea &; Clau. Seysell. in d. l. ita stipulatus. col. fin. dixit, quòd quãdo quis stipulatur post mortem suam hæredi suo, cõcurrit tempus & diuersitas personarũ. Itaque licèt non possit ex appositione diei impediri natiuitas obligationis, ex diuersitate tamen personarum impeditur, vt per ipsum. ¶ Ad hoc tamen poterit respõderi verius esse, quòd in casu, de quo agi
2 mus, cũ † dies ex natura cõtractus inest & subĩtelligitur à lege, s. post mortem, quãuis incertus sit, oriatur obligatio & actio, aut saltem obligatio, & sic ius quæsitum sit ante euentum temporis seu diei, & sic in vita patris. Et quòd sit nata obligatio & actio videtur apertè probari per tex. in l. interdum. ff. de verbo.
3 obliga. vbi † tunc incipere actionem dicitur, cum per rerũ naturã res præstari possit, quasi illud impediat actionem incipere, quòd neq; illud quod ĩ vtero est naturaliter pstari possit cũ stipulatur, neq; fructus futuri in rerũ natura existãt, ideoq; actio

nõ incipit. Vbi igitur res deducta in stipulationem, ac is cui promittitur, iam in rerũ natura existant, à cessante ratione impeditiua, probat ille tex. actionẽ incipere, nam etsi post mortem petitio ac exercitium actionis conferatur, verũ est tamen rem deductam in stipulationẽ, cum stipularetur in rerũ natura existere, ac præstari potuisse, nisi effectus præstationis in aliud tempus dilatus fuisset, & sic per illum tex. fundatur hæc opinio, nõ vti allegant cæteri contraria.

¶Hoc idem & secundò fundatur clarè per id, quod superius ẽt dictũ
4 fuit, ꝙ † stipulatio ex præsenti tpẽ vires capit. l. vsufructus. ff. de stipula. seruo. cum itaq; nihil impediat eo casu posse actionem acquiri ex stipulatu ante diei euentum. Ergo erit actio quæsita, licèt petitio ex illa actione ad tempus à lege subintellectũ cõferatur, vt in d. l. vsufructus. arg. l. præcipimus. C. de appel
5 la. Nam non est inconueniens † vt nata sit actio & obligatio, licet petitio ex illa actione dilationem aliquam recipere debeat, iuxta tex. in l. qui filium. vbi pupill. educ. deb. quẽ ad hoc declarat Por. ĩ §. oĩum. institu. de verbo. oblig. l. nec si. §. si in habitatione. ff. qñ dies lega. ced. l. si pęnam. ibi Bar. Imo. & Alc. ff. de ver. obl. Abb. in c. fi. de præcar. l. si quis filium. ff. de colla. bono. Alex. in l. j. §. item si ita, col. ij. ff. ad leg. Falci. & tradit Deci. in d. l. ĩ oĩbus. Petitio igitur, idest exequutio illius iuris prosequendi est suspensa ad diei euentũ, non ipsum ius seu actio cũ nihil sit, ꝙ illã impediat.

¶ Hoc idem & tertiò ad propositum nostræ quæstionis firmatur. Nam ratio, quare post mortem stipulatus filio videtur, qui sibi & filio stipulatur, ea est, quòd pater sibi prius prospexisse videtur, nec
6 † vna & eadem res duobus in solidum acquiri posset, arg. l. stichũ. §. quæsitum. l. si vt certo. §. duobus vehiculum. ff. commoda. sed hæc ratio actioni quęrendæ nõ resistit, cum & si vnus Dominus rei fuerit, alius ad eandẽ rem actionẽ habere non prohibeatur. l. iij. §. si rẽ. ff. de lega. iij. l. debitor. ff. de lega. ij. cum similib. maximè cũ de actione prĩcipali loquimur. Ergo necessariò dicendũ est, ꝙ illa stipulatio pura sit respectu acquirendæ obligationis & actionis, nec aliqua subintelligat̃ dies nisi respectu effectus ac consequutionis rei, qui effectus & cõsequutio ab ipsa actione differt, vt p̃dixi, põtq; separatim ab ea cõsiderari, vt d. l. cedere diẽ. de ver. sig. Et ꝓpterea in hac q̃one non vr̃ discutiẽdũ esse, an nascatur actio, cũ in diem incertã facta sit stipulatio: q̃a & pura est stipulatio, nec aliqua incertitudo respectu obligationis nec actionis, nisi tantũmodo quò ad ipsum rei cõsequẽdæ effectũ. Et ad hoc rectè facit illa distinctio facta p Bar. an dispositioni dies esset apposita, an tm̃ exequutioni, ĩ l. talis scriptura. ĩ fi. de le. j. ĩ l. j. col. ij. ff. de cond. & demõ. l. muto. §. sub cõdõne. ff. dę tut. l. itẽ q̃a. ff. de pact. & ibi

ibi Alex. & alij in l.ita demum. ff. de arbitr. Et hæc opinio in quæstione communiter per tractata, quod actio & obligatio nascatur, non sine magna auctoritate fulcitur. Nam illam tenuerunt omnes glos. vt refert Bart. in d.l.ita stipulatus. & Azo in §. post mortem. institu. de inutil. stipula. & Andre. de Pysis. & Bartholom. de Prato, & quam plures ex antiquis relati per Alberic. in l.stipulationes non diuidun tur. ff. de verbor. obliga. & in d.l.j. C. vt actio. ab hæred. & contra hære. & per hæc cessat oppositio, & conclusio nostra firma remanet.

¶ Aut dicemus obligationem tantum nasci, & adhuc remanet fundata intentio, quòd ius sit quæsitum filio in vita patris, & propterea veniat in collationem, iuxta terminos d. §. imputari. Et quòd sit obligatio nata ante euentum diei & temporis, vltra argumenta communia, rectè facit tex. in l.si insulam.
7 ff. de verb. oblig. vbi † in stipulatione habente tempus subintellectum à lege, per lapsum temporis debitor in mora constituitur, sed si antea nata non esset obligatio, sequeretur quod eodem momento, & obligaretur, & in mora constitueretur, quod est inconueniens, vt per Bar. in l.quoties. ff. de verb. obl. Vnde necesse est dicere, quòd antea erat nata obligatio.

¶ Preterea, hoc etiam euidenter demonstratur per tex. in l. nam & si.
8 cum seq. ff. de condi. inde. vbi † ante euentum diei solutum non repetitur. Quòd si nulla esset nata obligatio quis dubitat repetitionem fuisse concessam. l.si sub conditione & l. si sic. eo. tit. Ergo licet actio non nascatur, negari non potest quin obligatio saltem nata sit.

¶ Nec obstant in contrarium adducta. Primò ratio illa Bar. de iterusurio medij temporis: quia illa reprobatur per Bal. & Cuma. in d.l.ita stipulatus. & per Roma. in l.si constante §. j. ff. sol. matr. cum illud † quod
9 principaliter in stipulationem deuenit considerari debeat. Non ob-
10 stat ratio Iaso. quod † si dies impedit actionem tanquam causatum, possit etiam impedire obligationem quę est causa. Nam ad hoc multipliciter respondetur. Primò, quod dies impedit actionem: quia respicit consequutionem, vt prædixi, non autem respicit substantiam stipulationis, & propterea licet impediat vnum, non impedit alterum, & sic est alia ratio in vno quam in alio. Secundò respondetur, prout respondet Deci. in d.l.in omnibus. Quod actio in hac materia differt ab obligatione, vt patet in die expræssa, quę impedit actionem, non tamen impedit natiuitatem obligationis. d.l.cedere diem. Nec est differentia inter tacitam & expressam diem: quia si expressa non impedit, fortius nec tacita debet impedire. l.item quia. de pact. vbi glos.

¶ Tertiò respondetur, quod immo causa potest esse sine causato substantialiter considerata, non vt causa. Nam † potest esse obli-
11 gatio sine actione, vt prædixi, quando dies est expressa. Declarat Bart. in d.l. ita stipulatus, & patet ex tex. in

in l. si tutor reipublicæ. ff. de tu. l. 3. §. hanc stipulationem. ff. rē pupill. sal. for. & not. in l. iurisgentium. §. quinimmo. ff. de pact. & text. in d. l. vsufructus. ff. de stipula. seruor. & in l. si is qui. ff. de condi. indebi. & in l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. cum similibus. Ergo licèt actio nō nascatur, non sequitur obligationem impediri. Non obstat ratio Claudij, quòd cum tempore concurrit diuersitas personarum, & propterea possit impediri natiuitas obligationis. Quia ad hoc respondetur, ꝙ ista ratio iure non probatur, nec diuersitas personarū debet impedire, cum multiplicatio personarum sit ad multiplicandum & augendum obligationem. Vnde si diceremus obligationem
12 impediri sequeretur, ꝙ † inducta in augmentum operarentur diminutionem, contra tex. in l. quod fauore. C. de legibus. & l. nō omnis. ff. si cert. peta. cum similibus.
13 ¶ Non † obstat vltimò tex. in l. cōtinuus. §. cum ita, quē ponderant Areti. & Deci. quòd confestim obligatus est. nam illum text. intelligere oportet, quòd obligatus est cum effectu, vt peti possit, nam antea iam deberi dicebatur, & etiam solui posse, sed non peti. Vnde dicendo confestim obligari, intelligendum est vt peti possit. Non erit igitur amplius illa obligatio in diem suspensa, petitionem habēs, sed erit effecta talis vt petitionem incontinenti habeat. Et hanc opinionem, quòd obligatio nata sit defendit eā latè Alberic. qui recenset omnia fundamenta in d. l. stipulationes non diuiduntur. Et eam dicit esse communem Ias. post Alexand. in l. interdum. ff. de verbor. obligatio. & communem etiam attestatur Andre. Alciat. in d. l. cedere diem.

Ioan. Tho. Minadous. V. I. D.

SVMMARIVM.

1 Iudex appellationis non potest pronunciare de his de quibus coram eo agi non potest.

2 Agi non potest de rebus secularibus coram ecclesiastico.

3 Priuilegiū debet strictè interpretari.

4 Appellatur regulariter de iure ad eū, à quo is qui iudicauit immediatè fuit deputatus.

5 Ratio vbi diuersa, eadem non fit determinatio.

CONSILIVM XXIIII.

Vm satis abunde ac subtiliter per Magnificū Consulentem omnis in hac re sublata sit difficultas, ac fundata intentio Magnifici Ferdinādi Zacconi, frustra aliquid ad id addēdū puto. Quò tamen non ingratus videar eius desiderio, hanc ego sententiam confirmo per id, quod notabiliter decidit Guid. Pap. in deci.
1 suis. 436. q. 73. Quod † iudex appellationis non potest pronuntiare in his, de quibus coram eo agi nō potest, & adducit auctoritatē Inn. in ca.

in cap. licèt de foro compe. Sicut
2 † enim de rebus secularibus corã ecclesiastico agi non potest, ita etiã nec possunt de illis causis appellationes deferri. Sed Ill. Princeps de causis occurrentibus in nundinis nõ potest cognoscere, & est omnino incompetens. Ergo etiam de ipsis causis appellationes recipere non potest. Nec obstat, quòd indefinitè in territorio dictæ ciuitatis iurisdictio competat in appellationibus. Quoniam illa indefinita seu vniuersalitas, debet restringi & strictè interpretari, & vltrà allegata per Magnificum Consulentẽ, istud
3 est priuilegium † quod debet secundum naturam priuilegiorum strictè interpretari. l. si quando. C. de inoffi. testa. glos. in c. j. de consti tu. in 6. l. ex facto. ff. de vulga. & pupilla. & not. in l. fina. ff. de constitu. Princip. Item est in præiudiciũ ordinariorum officialium iurisdictionis, cõstitutorum per Regem, scilicet Regiæ audientiæ & magnę Curiæ Vicariæ, ad quam seu quas spectant de iure constitutionum Regni appellationes. vt in constitu. Iustitiarij nomen & normam, & propterea debet fieri restrictio & stricta interpretatio. iuxta not. in c. cum dilectus. de rescript. in cap. causam quæ. eod. tit. per Bal. Ang. & Iaso. in d. l. fi. Cumq; priuilegiũ possit verificari ĩ appellationibus, quæ resultant in causis, quarum cognitio in prima etiam instantia ad ipsius Principis iurisdictionem spectat, non debet extendi ad hunc casum, ad hoc ut quanto minus potest per priuilegium à iuris dispositione recedatur. l. ij. C. de noxa. in l. fi. C. si contra ius vel vtil. publi. & in l. fi. C. de indict. viduita. toll. & in c. cum dilect. de consuetu. cum similibus.

¶ Nam hic casus est magis clarus, quòd possit cognoscere de appellationibus à sententijs suorum of-
4 ficialium, cum † regulariter de iure appelletur ad eum à quo is qui iudicauit fuit immediate deputatus, vt in l. j. §. pen. & in l. Imperatores. ff. de appella. l. j. C. qui pro sua iurisdictio. not. in l. j. ff. quis & à quo appell. gloss. in c. is cui. de offi. delega. in 6. & in c. super episcoporum. §. porrò. eo. ti. licèt secundum aliquos sit in hoc differentia inter ius Canonicum & Ciuile, vt refert Angel. de Aret. in d. l. j. ff. quis & à quo. & Ludouic. de Roma in l. j. ff. de oper. no. nuntia. not. in authen. adhæc. & in l. à iudice. C. de iudi. Et propterea debet ad illos casus priuilegium porrigi, non ad appellationes ex his causis resultantes, quæ sunt penitus exemptæ à cognitione & iurisdictione ipsius
5 Ill. Principis, nec † debet eadem determinatione priuilegij complecti, cum in eis diuersa sit ratio, argum. l. nam hoc iure. ff. de vulga. & pupilla. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. oblig. Laus Deo.

Io. Thom. Minadous I.V.D.

SVMMARIVM.

1 *Paria sunt, donare vel consentire donationi.*

2 *Votum captandæ mortis quando non inducatur.*

3 *Testandi facultas libera tollenda non est.*

4 *Hæreditas pacto dari non potest.*

5 *Utile per inutile vitiari non debet.*

6 *Clausula, si quod ago non valet ut ago &c.*

7 *Iuramentum appositum super actu ultimæ voluntatis facit illum irreuocabilem.*

8 *Pactum de hæreditate viuentis quãdo valeat.*

9 *Dispositio l. fi. C. de pact. in quo pacto locum habet.*

CONSILIVM XXV.

¶ *Casus. Frater donat omnia & quæcunque bona, successiones, excadentias, paternas, maternas, auitas &c. consensit mater quò ad dotes suas & bona sua, pro parte competitura Ferdinãdo, & promittit illam donationem habere ratam, gratam & firmam, & non contrauenire, & iurat. An mater reuocando consensum per solenne instrumentum possit illam donationem inualidare tanquam factam de hæreditate viuentis. l. fi. C. de pact.*

PRO Francisco Mirteo adducuntur ista. Et primò,
1 ꝙ † sicuti ista donatio si principaliter facta fuisset à consentiente valuisset irreuocabiliter, ita debet valere ab alio principaliter facta illa consentiente irreuocabiliter. iuxta tex. in l. sicut. §. j. ff. quib. mod. pign. vel hypote. solui. cap. j. §. pręterea. quib. mod. feud. amitta. cum similibus. Quòd autem ista donatio principaliter fieri potuisset à consentiente irreuocabiliter, iuxta tex. in l. sicut, probatur prout arguit Alex. in d. l. fi. à ratione ces-
2 sante. Primò † quoniam non inducitur votum captandæ mortis, ex quo semel consensit & approbauit personas, cum quibus pacisci-
3 tur. Secundò † quoniam non est sublata libera testandi facultas, iuxta nota. in l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de verbor. obligatio. & istæ rationes ita cessant in casu proposito, quando consentit, sicuti quando principaliter contrahit. Nam semel consensit, approbauit partes paciscentes. ca. semel malus. de regul. iur. in 6. Neque dicatur, ꝙ debet perseuerare in consensu, aliàs esset cõtra bonos mores: quia sequeretur ꝙ nec principaliter disponendo irreuocabiliter obligaretur, quia secundum istam opinionem irreuocabiliter obligari esset contra bonos mores, istud est falsum, ergo oppositio falsa. Et si dicatur, quare requiritur in l. fina. quòd duret consensus? Respõdeo, ad hoc ne priuetur libera testandi facultate. Et si replicatur, ꝙ dispositio d. l. fi. habet etiã locum in particulari dispositione. Fateor quò ad hoc, ne contractus de rebus viuentis

tis factus sine eius cõsensu valeat. Sed quò ad hoc vt consensus duret, est ratio, defectus potestatis testandi. Quia cum nec ipse principaliter disponendo facere potuisset irreuocabiliter, d.l.stipulatio, ita nec consentiendo simpliciter. Et si contra prædicta diceretur, ꝙ immo pactum de viuentis hæreditate, quò ad partem, non valet etiã cum consensu eiusdem inreuoca-
4 biliter, quia † pacto hæreditas dari nõ potest.l.hæreditas.C.de pact. conuen. istud est falsum in terminis nostris: quia sequeretur, ꝙ limitatio communiter assignata in d. l.stipulatio hoc modo concepta. esset falsa, quod est falsum, per ea quæ ibi dicuntur. Et qualiter intelligatur illud quod dicitur in l. hæreditas. item contrarium Alex. in consil.28.incip.ponderatis, in 3.volu. Et post multa videtur Decius concludere in consil.184.prætereá in casu nostro non datur solum per nomen hæreditatis sed per nomen iuris, per nomen bonorum,
5 per nomen dotium. Ergo † vtile per inutile &c. Maximè stante iu-
6 ramento, si † quod ago non valet vt ago &c. cogita.

¶ Secundò adducitur, ꝙ dispositio dictæ l. fi. non habet locum in casu nostro. Quoniam ille tex. loquitur ꝙ perseueret in consensu, & sic ꝙ det licentiam dissentiendi qñ consensus simpliciter adhibetur, secus si vltra consensum sequitur stipulatio, quę habet vim principalis dispositionis, & sumus in parte bonorum, non in toto. Immo in eo in quo est sublata libera testãdi facultas ex dispositione statuti seu consuetudinis, cum non possit disponere nisi de decima, & hoc maximè quoniam adhibitum est iura-
7 mentum, quod † iuramentum appositum etiam super actu vltimæ voluntatis, particulariter iurando non contrauenire, facit actum irreuocabilem, secundum opinionem Bar. in l. hæredes mei.§.cum ita.ff. ad Treb. Et ideo voluit Neapoda. in consuetu.si qua moriens. in verbo tantum, quòd licet.l.qui superstitis.ff. de acqui.hæredi.consensus præstitus sit reuocabilis & det pœnitentia. Tamen hoc non habet locum si iuretur non contrauenire. Et si dicatur, tale pactum cum iuramento non seruatur, vt consuluit Petr. de Anch.cons.404.& Pa. de Ca. omnia ista cõtraria loquuntur quando paciscuntur sine consensu viuentis, vel cum consensu simplici & reuocabili, non autem quando ipse consentiẽs iuret non contrauenire. Et faciunt quæ not. per Corset.in rubri. de iureiur. Et si diceretur quòd pro forma requiritur in illa lege perseuerantia in consensu, quoniam istud non videtur probari per illum tex. & isto casu quoniam astrinxit se ad consentiendum, & dissentire non potest, id dicitur consentire. Vel & secundò, perseuerantia requiritur ad illum finem: quia pactum est de toto, ne se ipsum priuet facultate testandi, & cum testari vellet reperiret

periret se exclusum, ideo datur dissensus à pacto, vt supra dixi, secus in particulari.

¶ Tertiò adducitur, quòd dispositio d.l.fi. requirens consensum in pacto, habet locum vt approbatione partis excludatur votum captandæ mortis, sed † quotiescunque paciscentes non mouentur absolutè ad paciscendum, de hæreditate viuentis, sed cum alijs adiunctis, isto casu valet pactum de hæreditate viuentis, etiam sine illius consensu. tex. est in l.ij.§.illud. C. de hæredita. vel actio. vendi. respondit Angel. Areti. & Rom. sed in casu nostro isti paciscentes non sunt moti absolutè ad paciscendum de hæreditate viuẽtis: quoniam hic vult donare omnia iura ex hæreditatibus sibi obuenta & obuenienda, tã matris quàm patris, sororum, auorum vtriusque sexus, ergo non inducitur illa ratio. l. fin. & per consequens etiam sine ipsius consensu potuisset donare. Et si consensit: quia non sumus in casu illius legis permittentis dissensum, non poterit dissentire. Sed ad hoc posset responderi, q ille tex. loquitur ratione vniuersitatis bonorum, vt hæreditatis, sed posset replicari, quòd immo text. ibi facit fundamẽtum, in expressione particulari illius iuris & hæreditatis, seu in particulari intentione respectu illius hæreditatis.

8

9 ¶ Quartò † & vltimò adducitur, quòd dispositio d.l.fina. habet locum in pacto de succedendo principaliter inito, sed in casu nostro sumus in pacto de non succedẽdo, quod firmatur iuramento, & non requiritur consensus viuẽtis. Nam in casu isto principaliter est cessio, renunciatio, refutatio, donatio, quæ mouetur ab eo qui non vult succedere, & licèt sit in fauorem alterius, qui debet succedere, & sic adiectum pactum. Tamen principalis motus animi illius renuntiantis. Ideo dispositio sortitur effectũ, & attendendum est, vt excludat votum captandæ mortis, ita consuluit quasi in proprijs terminis Deci. in consil. 31. circa fin. vnde hoc casu non requiritur cõsensus eius de cuius hæreditate agitur, si consensit debet irreuocabiliter obligari, vt non possit dissentire cum nõ simus in casu. l. fina. cogita.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Iudicare de subiectione ecclesiæ, vel ipsius patronatu est iudicare de spirituali vel illi annexo.*
2 *Ius patronatus constare debet.*
3 *Iudex secularis non cognoscit de spirituali, nisi incidenter summariè.*
4 *Prælatus de sua quasi possessione cognoscit.*
5 *Laycus ex priuilegio potest disponere etiam de dignitatibus ecclesiasticis.*

CONSILIVM XXVI.

Vit dubitatum inter Dominum Ioan. Martialẽ, & D. Nicolaum Maioranam

nam Consultores Reuerendi Capellani maioris, & me adiūctum, in causa Archipresbyteratus Altemuræ, an posset cognosci per Capellanum maiorem tanquam delegatum Regium. vtrum ecclesia sit de iure patronatu Regio. Et fuit conclusum regulariter, quòd non,
1 duplici ratione. Primò † quia iudicare de subiectione ecclesiæ & ipsius patronatu, est iudicare de spirituali, vel spirituali annexo, quod non licet Laycis. c. quanto. de iudi. c. decernimus. eo. tit. not. in c. cum sit generale. de for. compe. & capellanus maior iudicat tanquā Laycus ex delegatione Regia in his, in quibus non est sibi data potestas ex priuilegio sedis Apostolicæ, sed hoc non habet ex priuilegio: quia est constitutus tantum iudex ordinarius inter capellanos Regios, & habet iura episcopalia inter curiales, vt patet ex ipso priuilegio, ergo non poterit iudicare, vtrum ecclesia sit de iure patronatu Regio. Se-
2 cundò, quoniam † ratione iurispatronatus Rex præsentat in beneficio, ordinarius vel Papa non tenetur præsentationem admittere & instituere, nisi constito de iure patronatu, & sic cognitio necessariò competit ecclesiastico, cuius est institutio. c. fi. de iur. patro. ista conclusio limitatur primò non habere locum, quando cognosceret inter capellanos Regios: quia posset ex priuilegio cognoscere, etiā de beneficijs nō patronatis, qđ est fortius, & ita videbatur ī casu de quo tractatur. Secundò limitatur, quādo Rex cognoscit incidenter per summariam informationem, vt quando petitur exequutio pro capienda possessione alicuius beneficij, quod Rex dicit esse de iurepatronatu, tūc se informat & cognoscit de iurepatronatu. Ad finem repellēdi eum qui vult capere possessionem, & vt repelleret & significaret per literas suas Papam vel ordinarium, ꝙ instituat præsentatū vel præsentandum ab eo, & hoc permittitur triplici iure. Primò qa
3 † de spirituali, de quo principaliter non licet cognoscere, tamen incidenter cognoscitur summariè, vt Bal. in l. ij. C. de Carbo. edict. Alex. in l. Titia, versic. quintò fallit. ff. solu. matr. Anto. de Butr. in c. cum sit generale. col. 3. de for. compe. & licet ista opinio reprobetur, vt per Dec. in d. c. decernimus. vers. secun
* dò fallit, tamen Doct. magis * cōiter tenent illam opinionem, vt per Rom. in cons. 123. Bal. in l. filium. ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. Secūdò, quia se informat de facto scilicet de sua fundatione & dotatione, vel priuilegio, & potest vt per Docto. in d. c. quanto. & in ca. tuam. de ordi. cogni. Bart. & Alex. in d. l. Titia. not. in c. cum sit generale. de for. compe. & in ca. signifi-
4 cauit. de testib. Tertiò, quia † prælatus de sua quasi possessione cognoscit, per ea quæ dicuntur in c. causam. qui fil. sint legi. & in ca. cū dilectus. de ordi. cogni. in c. fin. de iudi. in c. cum dilectus. de elect. in c. frater-

c. fraternitatis. de restitu. spoliato. in 6.in c.literas.de iur. calum. & si subditos tuetur p capitula Regni, multo fortius & suam possessioné & hoc iure vtimur.

¶ Tertiò limitatur illa conclusio, vt locum non habeat, qñ non dubitaretur de iure patronatu ecclesiæ, sed Baro vel priuatus Laycus diceret ad se spectare non ad Regé, vel quia transiuerit in eum cũ vniuersitate, aut ꝙ non fuerit deuolutum ad Regem, vt tunc Rex cognoscat, & poterit cognitionem delegare, quia de vniuersalitate cognoscit. d.c.quanto.de electio. & in ca. ex literis.de iur.patro.gl.in c. filijs. 16.q.7.in c.j.de iur.patro.in 6.in c. pastoralis.de re iudi.in c. querelá. de sim. Aut quia dicať cõprehendi in inuestitura, & fiscus negat, quia Rex suum priuilegium & inuestiturá interpretatur.c.in his.de priuileg.c.j.si de inuestitu. fuerit cõtrouer.l.leges.C.de legibus.

¶ Et prædicta in iure patronatu locum habent, in quo Rex superioré habet Papam vel ordinarium, & si Rex prætendit collationem beneficij, potest etiam de ipso beneficio cognoscere: quia ex priuilegio vel consuetudine iudicatur vt ecclesiasticus, per ea quæ dicuntur in cap. Adrianus.& c.si modo.16. q.2.Ioá. And.& alij in c.nobis. de iur.patr. in c.dilectus. de præben.in c.cum inter.de consuetu.& dicit glo.in c.
5 laycus.16.q.7.quòd † ex priuilegio laycus potest disponere etiam de dignitatibus ecclesiasticis. Cumulat multa Stefan.Aufre.in ca. j. de offi.ordina.secunda regul.fall.25.

SVMMARIVM.

1 Recusatione proposita non admissa & appellatione ab non admissione secuta, processus inde factus est nullus.

2 Recusationis causa iusta, quia collegæ litigantis iudices. fallit vt num.8.

3 Consanguinitas & affinitas præbet iustam causam recusandi. item nimis fauor. nu.4. intellige vt nu.10.

5 Recusatio proponi debet seruata forma reginalis pragmaticæ.

6 Appellatio non valet ad Imperatoré omisso medio, stante priuilegio.

7 Judex repellendo recusationem debet exprimere causam.

9 Judicum integritas omnem suspicioné excludit.

CONSILIVM XXVII.

¶ *In causa Illustr. Marchionis Castellanetæ vltra alias dubitationes, in quibus fuit abundantissimè allegatum. Dubitatur modo, vtrum processus agitatus in Regia Camera summariè, inter Excellentem Dominum Ludouicũ de Montalto, & Loysium de Casali nouo, quæ Regia Camera fuit recusata pro iudice per dictum Loysium, fuerit & sit nullus, tanquam factus coram & à iudice recusato.*

ET prima facie ex his, quę allegare posset pars aduersa videtur dicédum,
1 ꝙ sit & fuerit nullus. Nam † cum propo-

proposita fuisset recusatio,& in ipsius causa, nihilominus fuit p Cameram non obstante recusatione ad vlteriora processum,à quo processu ad vlteriora, & à non admissione dictæ recusationis fuit appellatum, & dictis appellationibus & recusationibus nõ obstantibus cõpilatus fuit processus & lata sententia. Succedit communis sententia & cõclusio, ꝙ iste processus sit nullus & quicquid inde sequitur. tex. est in c. cum super.de offic.delega. in l.j.C.si quacũque prædi.pote. & ita tenent Bar. & Angel. in l. quia poterat.ff.ad Trebellia. Imol. & Butri.in c.quoniam contra.de proba. Specul.in tit.de recusat. §.qualiter. versic.quid si delegatus,Philipp. & Moder.in c.cum speciali. extra de appella.Lap.in allega.j.Petr.de Ancha.in c.iudex.de offi. delega.in 6. Hostien.& Io.Andr.in c.legitima. de appella.in 6. Et quamuis ex hoc solo secundum prædictam opinionem, non verificatis aliter causis recusationis etiam ex non delatione appellationis, dicantur iustificatæ causę recusationum, secundum Inn.in d. c. cum speciali.processus sit nullus.Adhuc tamen in hoc casu ex eo ꝙ pars aduersa posset dicere, sunt causæ recusationis iustæ, euidentes & notoriæ. In primis

2 † quoniam in eadem causa interueniebat Excellent. dominus Hyeronimus de Colle,& Hyeronimus de Francisco, & Sigismundus de Loffredo collegæ in collaterali Consilio eiusdẽ Domini Ludouici, quæ ratio est sufficiens & in iure & in facto ad recusationem eorundem, tex.est in c.etiam. extra de offi. delega.& in c.super 14. q. 2. in gloss. Specul.in tit.de recusa.§.restat. vt tradũt latè Moder.in c.postremò.

3 de appella. Secundò,quoniam † ali qui ex eisdem Dominis iudicibus erant affines & consanguinei Ill. Marchionis Castellanetarum, qui subintrauerãt iudicium, vt Dominus Sygismundus, Dominus Ioã. Antonius Muscettula. Quæ ratio similiter & in iure & in facto euidenter militat ad recusationem iustificãdam.vt est tex.in d.c.postremò.glos.in c.2. vt lit. nõ contesta. est tex.in c.absens.lo ij.3.q.9.l.aut affinitate. ff. de procurato. Postre-

4 mò, quoniã † omnes iudices erant nimis fauorabiles dicto Domino Ludouico, & ob eius potentiã maximè fauebant, quæ causa & ratio similiter est potens ad iustificandã recusationẽ,vt est tex.in c.accedẽs, & in c.adhæc. de rescrip. vt tenet Imol.& alij in d.c.legitima. de appella.in 6.& in d.c.postremò.videtur igitur ex his fundari,quòd talis processus agitatus coram, & à iudicibus recusatis, iustis recusationum causis & post appellationẽ interpositam à non admissione sit nullus.

¶ Sed prædictis & alijs, quæ ad idẽ dici possent, non obstantibus contrariam opinionem veriorem de iure esse, claris & indubitatis medijs & rationibus demostratur. Et procedendo per destructionẽ contrariorum,

trariorum, vt breuibus veritas pateſiat. Illud in primis eſt aduertendum, quòd dictus Loyſius de Caſali nouo conuentus per dictũ Excellentem dominum Ludouicũ, propoſuit recuſationem, non ſolũ aduerſus dictam Regiam Camerã, ſed etiam aduerſus omnes iudices iſtius ciuitatis, & propoſita recuſatione, ab eius non admiſſione appellabat ad Cæſaream Maieſtatẽ,& petebat Apoſtolos & copiam proceſſus, vt tranſmitteret ad Cæſareã Maieſtatẽ, ex quo duplex defectus & nullitas conſideratur. Altera, ꝙ
5 † recuſatio non fuerit propoſita ſeruata forma Regiæ ſeu reginalis pragmaticæ coram logotheta, aut eius locumtenente: qui legitimè ſecundum illius pragmaticæ formã prouidiſſet, & ſic de tali recuſatione non eſt habenda ratio, cum imputandum ſit ei qui rite non proceſſit ſecũdum formam prædictã, l.Iulianus.§.Sabinus.ff.ad exhiben. c.prouida.& c.fina.de electio.in 6. gloſſ.in c.Eccleſia,de iur.patro.in
6 6.altera nullitas eſt, ꝙ † à non admiſſione dictæ recuſationis appellabat nulliter: quoniam appellatio ad Cæſaream Maieſtatem ex capitulis conceſſis ciuibus & habitantibus iſtius ciuitatis nõ valet, niſi corã iudicibus iſtius ciuitatis, ſed appellando ad Cæſaream Maieſtatem cauſa erat extrahenda à iudicibus iſtius ciuitatis ordinarijs, tanquam omnibus recuſatis, ergo appellatio etiam fuit nulla. Vnde ſequitur, ꝙ licet recuſatio fuiſſet legitimè interpoſita, tamen quò ad hoc vt proceſſus ſit nullus requiritur appellatio, ſecundum * veram & communem opinionem d. c.cũ ſpe. ſed illa appellatio fuit nulla, proceſſus fuit firmus & validus, nõ obſtantibus quibuſcunq; appellationibus, licèt igitur ſecundum allegata pro opinione cõtraria proceſſus ſit nullus ex recuſatione iudicis, poſt appellationem d.c.cum ſuper, & d. l.j. tamen hoc non eſt verùm nec procedit, ſi aut recuſatio fuit indiſcreta, vana, iniuſtã, illegitima euidenter & notoriè, aut appellatio, prout fuit in caſu iſto, vt ex prædictis demonſtratur, text. eſt in c. . .de appella. in 6. quoniã tunc poterit idemmet iudex recuſatus ſuper illis cauſis cognoſcere & decernere & ad vlteriora procedere.tex.eſt in c. cum olim.de cauſa poſſeſſio.& proprieta.c.conſtitutis.de appella.& in c. iudex.de offi. delega. in 6. Et ita tenet Archidia. in c.ab arbitris.eo.tit. Inno.& Hoſtien.in d.c.cum ſpeciali,& Lap.in d.ſua prima allega.qui dicit, quòd
7 † iudex repellendo recuſationem debet exprimere cauſam, & id rectè fecit Regia Camera, ſummariè priuſquam ad vlteriora procederet ſuum fecit decretum, in quo fecit mentionem priuilegiorum cõceſſorum ciuitati & Regno, ex quib. declarat recuſationem & appellationem fuiſſe nullam, & euidenter & notoriè fruſtratoriã & iniquã, & ſic cauſam remanere. Et ideo dicit Panormi.poſt Inno.in d.c.cum ſpeciali.

speciali.& Bal.in ca. vt debitus honor. eo.tit. ꝙ isto casu non est necesse deuenire ad electionem arbitrorum, sed debet sperni talis recusatio & appellatio,& de hoc est ẽr, tex.prout ex eo not. Philipp.in vltimo not.in c.consuluit. & in cap. de priore, à contrario sensu, eo.ti. vbi dicit, ꝙ iudex est puniendus, qui defert tali appellationi, & ꝙ peccat,per tex. in c. cũ appellationibus.eo.tit.in 6.& ita tenet per illum tex.Ang.in l. quoniã iudices, in vers.contra exequutionem C.de appella.Bal.& Ang.in l.iudicibus. eo. tit. Et per consequens allegata ex aduerso non patrocinãtur stante nullitate dictæ recusationis & frustratoria & illegitima app^ne.

¶ Non obstant modo, quæ ad iustificandum appellationem adducuntur, & † quò ad primũ de col-
8 lega respondetur, ꝙ hodie in Regno collega põtesse iudex in causa sui collegæ, vt in causa consiliarij. De hoc est proprium capitulũ Regni,quod incipit voluntas, sufficit enim, ꝙ collega non sit præsens quando iudicatur, nec attenditur ꝙ sit collega, per illud capitulum, & sic non est habenda ratio eorũ, quæ in hoc allegant de iure cõi.

¶ Non obstat secundum de affinitate,quoniã in hoc negatur assumptum & penitus cum his nulla est consanguinitas aut affinitas, & si qua est non est in eo gradu in quo * secundum communem opinionem valere potest recusatio, vt per glo.Hostien. & Ioan.Andr.in d.c. postremò. gl. in l.si fœmina. ff.ad
9 Turpillia. & maximè ꝙ † illorum Dominorum integritas oẽm suspicionem excludit,vt dicitur de religioso, qui rõne consanguinitatis recusari nõ põt, vt tenet Spec.in tit.de recusa.§.superest.versic.quid si nõ est,& dicit gl. in c.j. de oper. no.nuntia. ꝙ rõne qualitatis personæ cessat suspicio & recusatio, vt in c.j.in fi.de cõcessio. præben. ĩ 6. Host.& Io.And.in c. qrelã.de elec.
10 ¶ Non obstat, ꝙ † nimius fauor iusta fuit recusationis rõ: qm̃ hoc figuratur ĩ aere, nec ex parte ipsius Regiæ cameræ factũ fuit eidẽ existente Dño Ludouico, sed iustitia administrata,& illud quod dicitur de fauore in d.c.adhæc, habet locũ qñ iudex in ipsa causa fauet parti, vt quia instruat partem vel aliquid dixerit ei secretè, vel animosè, vel quid simile, vt per Cyn. in l.j. C.vt quæ desunt aduoca.& in c.iudicãtem.3.q.5. per Imol. in l.iiij. §.hoc autem,in fi.ff.de damn.infect. & est tex.in ca.2.in versic. nimis animosè,de in integr.restitu. & in ca. sanè.55.distinct.per glo.& Bal. in l.testium . C.de testibus, qui actus & præsumptiones cessant in casu isto, nec aliquo modo probantur, sed somnio fuerunt imaginati, & per consequens fuerũt certè recusationes specialiter ꝓpositæ euidẽter frustratoriæ & illegitimæ, de qbus non fuit ratio habita, & sic processus fuit legitimus, validus & firmus . Exceptionem rei iudicatæ patuit ad excludendum agentem

à limine iuditij oppositis tanquam friuolis non obstantibus.

Laus Deo.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Metus quando dicatur iustus. & num. 2.*

3 *Metus probatur ex minis interuenientibus. num. 5.*

4 *Metus causatur ex actu metum inferente.*

6 *Suspicio causata ex minis æquiparatur illationi tormentorum.*

7 *Periculum iustum metum facit, nec debuit effectum metus expectare. num. 8.*

9 *Metus quòd non interuenerit tempore contractus non refert.*

10 *Præsumptio modica sufficit ad tollendam præsumptam purgationem metus.*

11 *Voluntas non præsumitur mutata.*

12 *Protestatio conseruat ius protestantis.*

13 *Probatio de fama publica in solito fœnerari sufficit.*

14 *Qualitas de solito fœnerari probanda.*

15 *Venditio quando dicatur facta in fraudem vsurarum.*

16 *Opinio pro salute animæ est amplectenda.*

17 *Pactum retrouendendo positum in alio instrumento arguit fraudem.*

18 *Possessionis retentio arguit simulationẽ contractus. & num. 19.*

20 *Dolus ex coniecturis percipitur.*

21 *Precarium non releuat inter personas prohibitas.*

22 *Metus iustus inducitur ex verbis.*

23 *Verba sola & preces sæueri hominis inducunt iustum metum.*

24 *Potentia sola absque comminatione inducit iustum metum.*

25 *Suspicio sola & præexistens causa metus sufficit.*

26 *Metum iustum inducit hoc solum, cũ quis sciret se posse compelli.*

27 *Protestatio præcedens & causa iusti timoris per actũ contrarium non tollitur.*

CONSILIVM XXVIII.

¶ *Duplex exceptio principalis opposita est per Excellentem Comitem Montellæ aduersus Magnificum Alfonsum de Januario, & assertam venditionẽ factam de terra Balneoli, cuius vigore agitur. Primò, quò ad se quòd fuerit meticulosè facta. Secundò, quòd cõtractus fuerit pignoratitius, & simulatus in fraudem vsurarum. Quæ exceptiones vt breuibus agam, videntur in processu verificatæ & de iure subsistere.*

Vo ad primum. Probatũ est in primis de metu terribilitatis Excellẽtis quõdam Don Troyani, ac illius iussibus coactum venditionem fecisse.
1 Qui † metus propter terribilitatem eius, qui potest sæuire, est iustus metus, secundum Bart. in l. si ob turpem. ff. de condictio. ob turpem causam. Bald. in l. prima in fine. C. eodem titul. Aluarot. in capit. primo. §. item qui dominum, quæ sit prim. causa ben. amitten. Bartolus in l. de pupillo. §. siquis.

§. siquis ipsi prætori. ibi Moder. ff. de operis noui nuntia. Et licet dictus Excellens Don Troyanus
2 aliqua sœuitia non fuisset vsus † cũ tamen verisimiliter dictus Comes suspicari poterat & debebat quòd in eum vehementer sœuisset, stante sua crudelitate & terribilitate, per quam sibi contradici non poterat, vt in processu probatum est per testes, iustè timuit, & meticulosè factum videtur, textus est in l. tertia. §. qui armati. ff. de vi & vi arma. l. item apud Labeonem, ibi gloss. in §. quæstionis. ff. de iniur. vt latè tradit Mathesilan. in l. prima. cart. quarta. colum. secunda. ff. de quæstio.
3 ¶ Secundò probatur de metu † ex minis interuenientibus ex causa istius venditionis in specie, & vt ipsa venditio fieret, prout videtur requiri per Innocen. in cap. cum locum, de sponsal. & in cap. accedens. de conuers. coniug. qui
4 vult, quòd † metus causetur ex actu metum inferente ratione illius actus, qui dicitur meticulosus, prout etiam dicitur determinatum per sacrum Consilium referente Domino Matth. de Afflict. in decisio. 246. Nam per quamplures testes sunt probatæ minæ ipsius Don Troyani ad hunc effectum, vt hæc venditio fieret.
5 Quæ † minæ ab eo qui solitus est illas exequi, prout erat Don Troyanus, sicuti probatum est, iustum metum incutiunt, vt per Bartol. in dicto §. si quis ipsi prætori. in octaua quæstio. Bald. in l. inditia, colum. fina. C. de rei vindicatio. Cynus in l. prima. C. siquis. & Bald. in consil. suo sci-
6 smatis. Et † suspicio causata ex minis, æquiparatur illationi tormentorum. l. nouissimè. versicul. quid si compulsus. ff. quod fals. tutor. autore. Bald. in l. interpositas. C. de transactio. & in §. item sacramenta. de pace iur. fir. & sic rectè dici potest, talem venditionem fuisse meticulosam.
¶ Tertiò probatur de metu realiter incusso, cum illum verberauerit, & demum contra ipsum pugionem euaginauerit, ac illum fuerit insequutus, prout deponũt Lucadus Gammone, & Ferdinandus Gammone, & Bartholomæus Moccia de Neap. de visu, & alij quàmplures de fama, in curia Comitis, cum si aliter fecisset dictus Comes imminebat sibi periculum vitæ propter terribilita-
7 tem dicti sui patris, quod † periculum iustum metum fecit, & reddit actum inualidum. cap. super hæc. de renunciatio. cap. fina. de appellatio. Felyn. latè in capitul. Ecclesia sanctæ Mariæ, versicul. 13. quæro. de constitutio. Angel. in consil. 47. & Domini de Rot. decisio. 466. in nouis.
8 Nec † debuit effectum metus expectare secundum Innocen. & Bald. in capit. primo. quod metus causa, & facit quod not. gloss. in capitulo bonæ. lo primo. de electione. Baldus in l. prima.

C. de iur. deliberan. Abb. in cap. cum olim. de electio. Alexan. in consil. 149. volumine secundo. & in consil. 99. & sequen. vol. tertio. & sic absque dubio talis cōtractus dicitur meticulosus etiam respectu non inferentis metum, prout loquitur tex. in l. interpositas. C. de transact. & in c. cum contingat. de iureiuran. cum multis alijs similibus, de quibus ibi.

¶ Non obstat prædictis, ꝙ nō fuerit probatum, ꝙ † tempore contra-
9 ctus metus interuenerit, & ꝙ tēpore contractus Don Troyanus erat absens, cum dictus Comes fuerit procurator, & sic videtur purgatus metus, vt not. in d. l. si ob turpem. ff. de condi. ob turpem causam. l. ij. C. quod met. cau. quoniam ad hoc respondetur, ꝙ adhuc & semper durabat & durauit idem metus; quia, vt per omnes testes probatur, non sine magno scandalo dictus Comes se abstinere potuisset à tali venditione, cum oportebat parere mandato dicti Don Troyani sui patris, vt euitaret periculum comminatæ mortis, ac vulnerum & expulsionis à domo, & sic licet absens fuisset, nihilominus eodem metu in animo compellebatur. Et isto casu habet locum dispositio dictæ l. si ob turpem. & l. 2. C. quod met. cau. vt notatur per Innocen. & Abba. in d. capit. primo, quod metus cau. & in dicto cap. causam matrimonij. de offi. delega. Bald. & aliorum, in l. qui in aliena. §. fina. ff. de acquiren. hæredita. Iaso. in d. l. si ob turpem. in quarta limita. vbi refert multas decisiones, quæ sunt ad propositum huius casus.

¶ Et pro hoc etiam adduco illud, quod notabiliter dicitur per Abba. in capitul. ad audientiam, in
10 fine quod metus cau. quòd † quælibet modica præsumptio sufficit ad tollendam præsumptam purgationem metus: quod dictum refert & sequitur Iason in d. l. si ob turpem. in sexta limitatione. sed in isto casu non modica sed magna præsumptio & verisimilitudo est, quòd nisi maximo metu vrgente talem venditionem non fecisset, ex his quæ per testes ad hunc effectum deposita sunt & probata, tam de resistentia dicti Comitis quàm de læsione, & de lacrimis & dolore ipsius Co-
11 mitis: neque † præsumitur voluntatem mutasse capit. maiores de Baptismo, l. cum hic status, §. primo. ff. de conditio. & demonstratio. Ergo afferta purgatio metus prætendi non potest.

¶ Præterea, apertè demonstratur, quòd vrgente metu dicti Don Troyani sui patris recepit mandatum ad vendendum, & vendidit, ex protestatione quam dictus Comes antea fecit, quòd hoc nullo modo facere intendebat, sed quòd contra suam voluntatem à patre cogebatur, quæ protestatio est probata per depositionem quamplurium testium, maximè per Franciscum de

Coletta,

Colectia, & Federicum Varghas
12 Hyspanum. Et † quòd talis protestatio hoc operetur, decidit in fortioribus terminis in homagio præstito Abb. in ca. olim. colum. secunda versic. an autem, de restitutio. spoliato. & latè Lucas de Penn. in l. curiales. colum. 2. C. de prædijs curial. lib. 10. consuluit Socyn. in consil. 27. col. fin. Bar. in tracta. de tyranni. in prima & secunda quæstione, & faciunt latè dicta in l. non solum. §. morte, & ibi Moder. ff. de oper. noui nunciatio.

¶ Quò ad secundam exceptionem oppositam, dicendum est similiter
13 illam militare. Et † siquidem probatio de fama publica quòd dictus Magnificus Alfonsus, sit solitus fœnerari, quę est facta in processu per plures testes dicentes ita publicè teneri, sufficiens esset, iuxta opinionem Bald. in cap. per tuas. colum. prima de proba. & in cap. præterea, de testibus. Bald. in c. ecclesiarum. de præsumptio. & Iaso. in l. non hoc. ff. vnde cogna. Non oportet dubitare, quin iste contractus sit vsurarius, quoniam de modicitate pretij est pleniſſimè in processu probatum, & apparet de pacto de retrouendendo incontinenti apposito, iuxta opinionē Innocen. & aliorum in capit. ad nostram. de emptio. & venditio. & in cap. illo vos. de pigno. per Alexan. in consil. vigesimoseptimo. volum. quinto. dato tamen,
14 & non concesso, quòd † ista qualitas non sit probata de solito fœnerari, de quo Domini Iudices fortasse aliquid aliàs sciuere. Adhuc tamen dicendum est secundum veram opinionem, quòd illa duo, scilicet modicitas pretij & pactum de retrouendendo sufficiant ad censendum contractum pignoratitium & simulatum, ita tenet glo. in dicto cap. ad nostram. quam opinionem glossæ sequuntur Abba. Ioan. de Imol. Anto. de Butri. Andre. Sicul. & Anto. de Burgo. in d. cap. ad nostram. Ioan. de Anañ. & Dominic. de Sancto Geminiano in cap. conquestus. de vsur. Anto. de Butr. in d. c. illo vos. de pigno. Archidia. in c. plerique 14. quæst. 3. Felyn. in cap. si cautio. de fide instrum. & consuluit Alexan. in consil. 46. volum. iij. & hoc quando resolutio contractus pendet à voluntate vēditoris prout in casu nostro, non autem à voluntate emptoris. vt declarat Imol. in d. cap. illo vos.

¶ Et hæc opinio licet (vt prædixi) habeat aliquos aduersantes. Nihi-
15 lominus † quotiescunque tanta est pretij modicitas, quòd verisimiliter vēditor est redempturus rē, tunc procedit de plano, quòd videatur facta in fraudem vsurarum, cum emptor scit aut scire debuisset rem penes se non esse remansuram nisi magna inopia venditoris, quæ coniectura operatur idem, quod operatur argumentum à solito fœnerari, ita multū notabiliter declarat & probat Anton. de Burg. in d. cap.

ad nostram, in 15. col. prope medium, & videtur etiam de mente D. Abba. sed in casu isto absque dubio est tanta modicitas pretij ab octo milibus ducatis ad vigintiquinque mille, quòd magnificus Alfonsus sciebat vel scire debebat, quòd Excellens Comes fuisset redempturus, & iam redemisset, nisi vrgente bellorum & pestis necessitate fuisset repulsus. Et licet sit lapsum tempus pacti de retrouendendo, tamen ex nouella pragmatica (vt audio) per Cæsaream Maiestatem Mantuæ facta, ad recuperandum admitteretur, vnde talis contractus omnino, & absque dubio debet censeri vsurarius. Et

16 hæc † opinio tanquam magis pro salute animæ est amplectenda, iuxta ea quæ dicuntur per Inno. in ca. ad audientiam, de homicid. Petr. de Ancha. consi. 179. incipit. prima facie, per Felyn. in cap. primo de præsumptio.

¶ Accedant etiam prædictis quamplures coniecturæ, videlicet quòd

17 † pactum de retrouẽdendo sit positum in alio instrumento separato ab instrumento vẽditionis, qđ secundum Inno. in d. c. ad nostrã est fraus, qua fœneratores vtuntur, & pro coniectura ad censendum contractum vsurarium adducit Alex. in d. consi. 46. tertio volum.

18 Item † accedit continuata retentio possessionis dictæ terræ Balneoli apud dictum Excellentem Comitem, per quam retentionem arguitur contractus simulatus & pignoratitius, vt per Bar. in l. post cõtractum. ff. de dona. l. sicut. §. superuacuam. ff. quib. mod. pignus vel hypote. solui. l. ei qui. C. de distract. pigno. Et licet Bart. in consil. suo incip. Petrus Nicolæ, velit,

19 ꝙ † sufficiat constitutio præcarij; quia mutatio possessionis facit cessare præsumptionem fraudis. l. j. C. de dona. ante nupt. quod in his terminis multum considerat Alexan. in consil. 28. in solut. Tamen cum ista retẽtio possessionis fuerit diutina, & manu venditoris introitus percipiantur, & hucusque percepti fuerint, apparet euidenter, quòd illud precarium fuerit appositum in fraudem, & ꝙ intentio ementis erat tantummodo habere reditus

20 & fructus pecuniæ. Dolus † enim ex coniecturis percipitur. l. dolum. C. de dolo, & vbi opponit' de fraude & dolo. Precarium non tollit fraudis suspicionem nec præsumptionem. ita tenet Ang. in d. §. superuacuam, & Bald. in d. l. j. C. de donat. ante nupt. Et ideo dicunt

21 † inter personas prohibitas precarium nõ releuare. l. qui testamẽtũ, ff. de proba. l. cum quis decedens. §. Titia. ff. de lega. tertiò. Et per hęc cõcludo oppositam exceptionem aduersus assertam vẽditionem de iure subsistere, & per consequens nullum dominium neque possessionem fuisse translatam, cuius vigore agi posset, prout agitur. l. emptor. ff. de aqua plu. arcen. & cap. cum constet. de pigno. & ibi Ioan. Andreas.

¶ Vltra

¶ Vltra supradicta superius allegata circa minas, adduco text. in l. famosi. §. j. ff. ad leg. Iul. Maiesta. & Canoni. in cap. insinuante. qui
22 cleri. vel mona. Nam † ex verbis inducitur iustus metus. Bart. in l. prima. §. quæ onerandæ, ff. quar. rer. actio. non det. vbi propriè loquitur de minis inter patrem & filium, & Docto. communiter in l. interpositas. C. de transactio. & communiter Canonistæ in d. cap. causam matrimonij. de offi. deleg. Alex. in l. si cum dotem. §. eo autē tempore. ff. sol. matr. & in consil. 16. volum. 3. & in consil. 99. & con-
23 sil. 100. Quia immo sola † verba, & preces sæueri Domini inducunt iustum metum, vt voluit Inno. in c. cum inter. de electio. refert & sequitur Felyn. in cap. j. colum. 2. de offic. delega. facit Bart. in d. tracta. de Tyrann. colum. 4. Et hoc intan
24 tum est verum, quòd † sola potentia absque comminatione inducit iustum metum, vt not. gloss. in ca. primo. quod met. cau. Barto. in l. j. §. j. ff. quod vi aut clam. consuluit Abb. in consil. 3. colum. 7. volu. 2.
25 & † sola suspicio & præexistens causa metus sufficit. Bal. in l. metū. in princ. ff. quod met. cau. gloss. & Bar. in l. habitatores. §. j. ff. loca. Bartol. in l. ij. ff. quod met. caus. Alex. in consilijs præallegatis, immo magis, siquis † sciret se posse compel-
26 li ad aliquem actum faciendum, hoc solum inducit iustum metū cadentem etiam in constantem virum, sentit Bar. in d. tracta. de Tyrann. colum. quinta. versic. mihi videtur, & expresse voluit Ioan. Andre. in c. præterea. lo secundo, in verbo extorquentur, de iurepatro. quod dictum refert & sequitur Petr. de Anchara. in c. sicut tuis. de symo. & in ca. ij. de delict. pueror. & Ioan. Andr. in regul. bona fides.
27 de regul. iur. in 6. Et † cum præcesserit dicta protestatio ex causa dicti timoris, etiam per actum contrarium non receditur, vt voluit Innocen. in d. c. primo. quod me. cau. & Socyn. in cons. 27. colum. penul. volu. 3. Et quoniam apparet de magna læsione vltra dimidiam iusti pretij, quo casu non exigitur dicta probatio interuētus triū aut duorum, sed sufficit illa sola minoritas, per tex. singul. in ca. primo. qualiter vasall. tenc. iura. fideli. consuluit notanter Ludouic. Rom. in cō sil. 304. incip. plura sunt. & Andre. Barba. in c. ad nostram. de emptio. & venditio.

¶ Ex quibus omnibus cōcluditur assertum contractum declarari nullum, & fructus perceptos fore & esse excomputandos in sorte principalem, & ab alijs non perceptis, dictum Comitem fore & esse liberandum, iuxta ea quæ habentur in d. c. ad nostram. & in d. c. illo vos. & in c. cum contra. de pignor. Cætera supplebit eximia virtus & iurisprudentia Dominorum iudicantium.

Ioan. Tho. Minadous.

SVM-

ad nostram, in 15. col. prope medium, & videtur etiam de mente D. Abba. sed in casu isto absque dubio est tanta modicitas pretij ab octo milibus ducatis ad vigintiquinque mille, quòd magnificus Alfonsus sciebat vel scire debebat, quòd Excellens Comes fuisset redempturus, & iam redemisset, nisi vrgente bellorum & pestis necessitate fuisset repulsus. Et licet sit lapsum tempus pacti de retrouendendo, tamen ex nouella pragmatica (vt audio) per Cæsaream Maiestatem Mantuæ facta, ad recuperandum admitteretur, vnde talis contractus omnino, & absque dubio debet censeri vsurarius. Et
16 hæc † opinio tanquam magis pro salute animæ est amplectenda, iuxta ea quæ dicuntur per Inno. in ca. ad audientiam, de homicid. Petr. de Ancha. consi. 179. incipit. prima facie, per Felyn. in cap. primo de præsumptio.

¶ Accedant etiam prædictis quam plures coniecturæ, videlicet quòd
17 † pactum de retrouẽdendo sit positum in alio instrumento separato ab instrumento vẽditionis, quod secundum Inno. in d. c. ad nostrã, est fraus, qua fœneratores vtuntur, & pro coniectura ad censendum contractum vsurarium adducit Alex. in d. cons. 46. tertio volum.
18 Item † accedit continuata retentio possessionis dictæ terræ Balneoli apud dictum Excellentem Comitem, per quam retentionem arguitur contractus simulatus & pignoratitius, vt per Bar. in l. post cõtractum. ff. de dona. l. sicut. §. superuacuam. ff. quib. mod. pignus vel hypote. solui. l. ei qui. C. de distract. pigno. Et licèt Bart. in consil. suo incip. Petrus Nicolæ, velit,
19 quod † sufficiat constitutio præcarij; quia mutatio possessionis facit cessare præsumptionem fraudis. l. j. C. de dona. ante nupt. quod in his terminis multum considerat Alexan. in consil. 28. in solut. Tamen cum ista retẽtio possessionis fuerit diutina, & manu venditoris introitus percipiantur, & hucusque percepti fuerint, apparet euidenter, quòd illud precarium fuerit appositum in fraudem, & quod intentio ementis erat tantummodo habere reditus
20 & fructus pecuniæ. Dolus † enim ex coniecturis percipitur. l. dolum. C. de dolo, & vbi opponit' de fraude & dolo. Precarium non tollit fraudis suspicionem nec præsumptionem. ita tenet Ang. in d. §. superuacuam, & Bald. in d. l. j. C. de donat. ante nupt. Et ideo dicunt
21 † inter personas prohibitas precarium nõ releuare. l. qui testamẽtũ. ff. de proba. l. cum quis decedens. §. Titia. ff. de lega. tertiò. Et per hęc cõcludo oppositam exceptionem aduersus assertam vẽditionem de iure subsistere, & per consequens nullum dominium neque possessionem fuisse translatam, cuius vigore agi posset, prout agitur. l. emptor. ff. de aqua plu. arcen. & cap. cum constet. de pigno. & ibi Ioan. Andreas.

¶ Vltra

¶ Vltra supradicta superius allegata circa minas, adduco text. in l. famosi. §. j. ff. ad leg. Iul. Maiesta. & Canoni. in cap. insinuante. qui
22 cleri. vel mona. Nam † ex verbis inducitur iustus metus. Bart. in l. prima. §. quæ onerandæ, ff. quar. rer. actio. non dat. vbi propriè loquitur de minis inter patrem & filium, & Docto. communiter in l. interpositas. C. de transactio. & communiter Canonistæ in d. cap. causam matrimonij. de offi. deleg. Alex. in l. si cum dotem. §. eo autẽ tempore. ff. sol. matr. & in consil. 16. volum. 3. & in consil. 99. & con-
23 sil. 100. Quia immo sola † verba & preces seueri Domini inducunt iustum metum, vt voluit Inno. in c. cum inter. de electio. refert & sequitur Felyn. in cap. j. colum. 2. de offic. delega. facit Bart. in d. tracta. de Tyrann. colum. 4. Et hoc intan
24 tum est verum, quòd † sola potentia absque comminatione inducit iustum metum, vt not. gloss. in ca. primo. quod met. cau. Barto. in l. j. §. j. ff. quod vi aut clam. consuluit Abb. in consil. 3. colum. 7. volu. 2.
25 & † sola suspicio & præexistens causa metus sufficit. Bal. in l. metũ. in princ. ff. quod met. cau. gloss. & Bar. in l. habitatores. §. j. ff. loca. Bartol. in l. ij. ff. quod met. caus. Alex. in consilijs præallegatis, immo magis,
26 si quis † sciret se posse compelli ad aliquem actum faciendum, hoc solum inducit iustum metũ cadentem etiam in constantem virum, sentit Bar. in d. tracta. de Tyrann. colum. quinta. versic. mihi videtur, & expressè voluit Ioan. Andre. in c. præterea. lo secundo, in verbo extorquentur, de iurepatro. quod dictum refert & sequitur Petr. de Anchara. in c. sicut tuis. de symo. & in ca. ij. de delict. pueror. & Ioan. Andr. in regul. bona fides.
27 de regul. iur. in 6. Et † cum præcesserit dicta protestatio ex causa dicti timoris, etiam per actum contrarium non receditur, vt voluit Innocen. in d. c. primo. quod me. cau. & Socyn. in cons. 27. colum. penul. volu. 3. Et quoniam apparet de magna læsione vltra dimidiam iusti pretij, quo casu non exigitur dicta probatio interuẽtus triũ aut duorum, sed sufficit illa sola minoritas, per tex. singul. in ca. primo. qualiter vasall. tenc. iura. fideli. consuluit notanter Ludouic. Rom. in cõsil. 304. incip. plura sunt. & Andre. Barba. in c. ad nostram. de emptio. & venditio.

¶ Ex quibus omnibus cõcluditur assertum contractum declarari nullum, & fructus perceptos fore & esse excomputandos in sortẽ principalem, & ab alijs non perceptis, dictum Comitem fore & esse liberandum, iuxta ea quæ habentur in d. c. ad nostram. & in d. c. illo vos. & in c. cum contra. de pignor. Cætera supplebit eximia virtus & iurisprudentia Dominorum iudicantium.

Ioan. Tho. Minadous.

SVM-

SVMMARIVM.

1 Plenitudo adiectione non indiget.
2 Mandatum super rebus feudalibus est nullum non accedente consensu Regio.
3 Prohibito uno censetur prohibitum omne id per quod ad illud peruenitur.
4 Minor, qui non potest ex forma statuti facere actum absque certa solenitate, minus sine ea potest constituere procuratorem ad illum faciendum.
5 Solennitas quando in alienatione requiritur, eadem & in actu, per quem ad illam peruenit.
6 Prohibitus per se censetur prohibitus & per procuratorem.
7 Mandatum factum ad contrahendum sine solennitate est nullum.
8 Solennitas adhibita in constitutione procuratoris, non requiritur in executione actus.
9 Assensus in principali trahitur ad sequelam.
10 Prohibitus vendere non potest facere pactum de vendendo.
11 Prohibitus alienare non potest facere compromissum.
12 Pacto quæritur actio in personam.
13 Extensio non habet locum in statutis odiosis.
14 Omissum quod est in statutis habetur pro omisso.
15 Suppletio simplex quæ.
16 Vasallus non potest alium surrogare loco sui.
17 Assensus requiritur in alienatione feudi.
18 Prohibitus alienare non poterit liberare.
19 Obligationi qui consentit sibi præiudicium infert.
20 Creditor pignus remittere videtur, si de eius voluntate debitor illud obliget.
21 Pignus remittere non est alienare. num.23. num.30.
22 Mulier potest marito hypothecam remittere.
24 Creditor in remissione pignoris nõ potest onus apponere.
25 Alienare aliud, aliud alienationi consentire.
26 Alienationi assentiens à testatore prohibito non incurrit in pœnam, sed suo fauori renunciat.
27 Mulier prohibita alienare à statuto poterit alienationi consentire.
28 Beneficium l. ij. C. de rescin. ven. nõ datur consentienti alienationi.
29 Vicarius, qui non potest conferre, potest præsentatum instituere.
31 Pacta super contractu feudi sunt nulla.
32 Alienare qui non potest, potest alienationi consentire.
33 Iudicamus idem de consensu, quod de contractu.
34 Pater non potest refutare feudum, in quo viuitur iure Francorum, filio secundogenito cum consensu primogeniti.
35 Agnatus quando possit reuocare cõsensum super feudo.
36 Ius in spe consideratum super feudo nõ potest remitti sine assensu.
37 Hypothecam remittere est distrahere.

CON-

CONSILIVM XXIX.

1 Licet † plenitudo adiectione non egeat, vt tamen morem geram, post terga metentium, dicam breuiter. Et
2 primò, quòd † mãdatum factum prò cedendis iuribus & hypotecis super bonis feudalibus obligatis cum assensu, fuit ipso iure nullũ, non accedente ad hoc assensu Regis, per text. in constitu. Regni, constitutionem diuæ memoriæ. Et ideo etiam iure speciali licuisse hunc procuratorem reuocare, nõ obstante quouis iuramento, vt dicitur in prædicta constitutione.

¶ Et licèt in contrarium dici posset, quòd text. ibi inhibeat contractum & alienationem, quæ fit super feudis, & rebus feudalibus, cõstitutio autem procuratoris non est quid super feudo, sed actus qui fit ad personam, de qua illa constitutio non loquitur, & tanquam exorbitans non extẽditur, nisi casu expresso, in mente & verbis dictæ constitutionis, vt in vulgaribus. Dico quòd hic casus est expressus mente constitutionis prædictæ licet contractus partium nõ disponat principaliter super feudis, & rebus feudalibus, cum ex præambulo partium contractu deueniri potest ad alienationem & distractionẽ feudorum, adhuc habet locum dispositio dictæ constitutionis, ad hoc adducitur tex. in l. oratio. de sponsal. per quem text. dixit Bart. in l. secunda. in fin. de
3 iurisdictio. omn. iud. q. † quando vnum est prohibitum, censetur etiam prohibitum omne id, per quod peruenitur ad illud, & in l. cum lex, de fideiusso. Et solet allegari gloss. singularis in l. si patronus. §. patronum. in verbo Fauiana, ff. siquid in fraud. patro. de qua per Ias. in l. ex testamento. C. de fideicommiss. constitutio autem prohibuit alienationem feudorũ sine speciali licentia Regis, ne vel feuda ipsa minuantur, vel commutentur de persona in personam, vt ibidem dicit, sed ex constitutione procuratoris, qui est constitutus ad vendendum feudum, ordinariè & ordine successiuo feuda possent minui, vel commutari de persona ad personam, ergo & hoc vt antecedens censetur esse prohibitum, vt concluditur per scribentes in d. l. ij. & per Bald. in l. j. §. docere. ff. ne quis eũ qui in ius voca. est vi exim. & in l. j. C. si rector prouinciæ. & per Alexan. in consil. 70. in causa vertente. lib. 3. & in l. j. col. iij. ff. de iurisdictio. omn. iudic. & cum ratio prohibitionis expressa in d. cõstitutione sit eadem, & pariformiter determinet, habebit locum tã in ipsa alienatione propria & contractu super feudis quàm etiam super omni contractu antecedenti, per quem possit deueniri ad alienationem feudorum & fieret commutatio de persona ad personam.

¶ Et ex hoc in proprijs terminis decidit Socy. in consil. 229. cuius initium

initium est, præsentis consultationis difficultas, colum. secunda in ij. volu. ꝙ † minor, qui ex forma
4 statuti non potest facere actum sine certa solennitate, neque etiam ad actum conficiendum poterit constituere procuratorem, per tex. in d. l. oratio. idem dixit in consil. 254. visa & considerata, in eod. volum. voluit Areti. in l. mutus. in fi. de acquir. hæredi. Barba. Doctor Ill. in cons. 39. incip. bene etenim cuncta gerunt in dubio: volum. 3. per tex. in c. nam concupiscentia. de constitu & voluit Bald. in l. præs. C. de transactio, ꝙ † vbi in alie
5 natione requiritur solennitas, eadē etiā debet interuenire in actu, per quem posset ad alienationem deueniri. Idem dixit in l. ij. C. si aduersus transactio. & sequitur Panormita. in ca. cum antea, extra, de arbitr. & ad prædicta idem Socyn. in consil. 131. incip. præsentis consultationis. in secunda colum.
6 volu. 4. dabat rationem, ꝙ † ille, qui est prohibitus per se, censetur etiam prohibitus per procuratorē, per id quod habetur in l. neque tutores. C. de procur. & in l. j. in princip. ff. rem rat. habe. Et ex hoc dice-
7 bat ipse, ꝙ † mandatum factum ad contrahendum sine solennitate est nullum, & illius vigore non poterit procurator contrahere, allegat Angel. in l. apud Iulianum. in fi. ff. ex quib. cau. in possessio. eat. & hoc idem ipse reassumit in l. j. §. item acquirimus. ff. de acquiren. possessio. & ibidem per Ias. & Moder. Et ꝙ vbi in actu requiritur solennitas, si constituatur procurator ad illū faciendum, debeat eadem solennitas interuenire, aliàs procurator nō potest contrahere, voluit & sequitur Ioan. Baptista de S. Seuerino in l. cunctos populos. cart. 14. versic. & prædictis accedunt, C. de sacrosan. eccle. qui dixit, secundum hāc partem consuluisse pluries. Et est
8 bene verum, ꝙ † si solēnitas adfuit in constitutione procuratoris, nō tamen requiritur in exequutione eius, quod fuerit gestum per procuratorem, vt voluit idem Socy. in d. §. item acquirimus. & in d. cons. 254. & sequitur Cuma. in d. l. apud Iulianum. §. fin. ff. ex quib. caus. in possessio. eat. & Rodulph. in repeti. ca. sine exceptione. in 10. & 19. quęstione & Campeg. in tracta. de dot. in 5. part. q 108. & Moder. Neapolitani in ca. Imperialem. 24. not. num. 75. de prohibi. feud. aliena. per Federic. licet prædictos Authores non alleget, adducit tamen rationem veram ad hoc licet vulga-
9 rem, ꝙ † assensus in principali trahitur ad sequelam, per tex. in l. si pupillorum. §. primo. ff. de reb. cor. & in l. tutor rerum. ff. de admini-stra. tutor. cum cæteris ad hoc per ipsum ibidem adductis, quæ non repeto.

¶ Et ex hac regula sumitur alia cō
10 clusio in iure verissima, ꝙ † prohibitus vendere vigore dictæ constitutionis, non poterit etiam facere pactum de vendendo, licet ex pacto nulla quæratur actio in re, sed

ſed tantum ad perſonam, vt per plura firmant Moder. Taurinen. in l.ij. C.de pact. inter empto. & vendito. & firmant ijdem Moder. Neapolitani in d.c.Imperialem. in 12. notab.nu.15. Quod ex quo cõſtitutio Regni prohibet alienationem & contractum ſuper feudis, cenſetur etiam prohibere pactum per quod peruenitur ad illud, arg. d.l.oratio, & ad hoc allegat Paul. de Caſtr.in l. bonæfidei. in §. ſi tamen.ff.de eo quod cert.loc. quem dicit hoc expreſsè tenere. Quibus addo, ꝙ hoc idem voluit Par. in tracta.de reintegra. feudo. in cart. 158. & ante ipſos gloſſ. in l. ſi ita quis.in §.ea lege.de verbo. obliga. ꝙ ille qui non poteſt alienare, neq; etiam poterit facere pactũ de alienando, licet ratione pacti non fiat immediate alienatio, neque aliquod ius quæratur in re alienari prohibita, ſequitur Bal.in l.fin. C. ad leg.Falcid.Ale.& Iaſo. in l.is cui bonis.in 4.not.col.penul. ff.de verbor.obliga.& idem Ale. in l. cum

11 quid.ff.ſi cert. peta. Et ideo † prohibitus alienare neque etiam poterit facere cõpromiſſum, per quod poſſet ſequi alienatio, per tex.in ca. cum tempore. & ibidẽ Butrius in fin.col.& Abb. extra de arbitr. ſequitur Lap.in allega.102.incip. nõ poteſt cleri.Roma.in conſ.175.colum.j.Socyn.in conſi.242.in final. colum.volu.ij. ꝙ vbi eſt prohibita alienatio rei, non poteſt fieri neq; hypoteca neque actus, per quẽ poſſet ſequi dominij translatio, allegat Bar.in d.l.cum lex.plenius Barba.in rubri.de reb.eccleſ.non alienan.glo.eſt in c.j.de aliena.feud.& ibi Bal.& per Deci.in conſil. 39. & in conſil.44.in prim.libr.& prædictæ concluſionis ratio eſt. Nam

12 † licet per pactum non quæratur ius in feudo, ſed actio in perſonã ad intereſſe, cogitur tamen illę neceſſitate cauſatiua, licet non præciſa, & pactum directè ordinatur ad id, & ideo habet locum ratio dictæ l.oratio.de ſponſal. & per Alexan.in l.recuſare.§.fin.colum.2. ff. ad ſenat.conſult.Trebellia. & Sande.in c. quę in eccleſiarum.colum. 23. de conſtitu.

¶ Nec obſtat ſi diceretur, ꝙ diſpoſitio dictæ conſtitutionis eſt odioſa, & contra ius, & ideo non habet locum diſpoſitio dictæ l. oratio, quæ prohibens matrimonia cenſetur etiam prohibere ſponſalia, ex mente ipſius legis non autẽ ex verbis, ſed ne per ſponſalia perueniatur ad matrimonium. Et ideo magis videtur probare contrarium, dum inquit, ꝙ ſuppleatur quod oratione deeſt, ergo hoc eſt per extenſionem, vt not. Bald. ad hoc in d.l.j.C.ſi rector prouinciæ. in fin. colum.verſic.iudic.& ſequitur Alexan.in conſ.194. ponderatis verbis inſtrumenti.col.fina.in ij.libr.Sed

13 † extenſio interpretatiua non habet locum in ſtatutis odioſis, vt per Bart. in l.omnes populi. ff. de iuſti.& iur.& in authen.quas actiones. C.de ſacroſan.eccleſ. & in l.j. C.de cupreſſ. lib.10. Sed cõſtitutio prohibet

prohibet alienationem & contractum super feudo, de pacto autem vt antecedenti nihil dicit, & licet includatur in subsequentiam, hoc tamen est per extensionem, quæ non habet locum in odiosis, vt per Alexan. in l. prima. §. lex Falcidia. ff. ad leg. Falcid. & ideo debet tenere pactum pro venditione feudi, quia hic casus non est inclusus in verbis dictæ constitutionis, vt
14 arguit Bal. in d. l. j. & † in statutis quicquid est omissum habetur pro omisso, vt in l. quicquid astringendæ. de ver. obli. & in l. si extraneus, ff. de condict. ob cau. Respondeo,
15 quod † ista suppletio nō est simplex, sed super eo quod est inclusum in subsequenti, prout est alienatio & contractus, & text. in d. l. oratio. probat pro hac parte, ibi, dum dicit. Et suppleat, qđ orationi deest, & ideo ista interpretatio de antecedēti incluso sub prohibitione subsequentis, non recipit supplementum ex mente, quæ inest in vtraq; dispositione, & licet sit passiua habet etiam locum in statutis. vt firmat Bart. in d. l. j. §. lex Falcidia. ff. ad leg. Falcid. & in d. l. omnes populi, vbi repetentes in numero copioso, & prohibitio dictæ constitutionis, fuit prout est perpetua, nisi interueniat specialis licentia, ideo hunc casum includit, prout dicit Deci. in d. l. ij. in fin. ff. de iurisdict. omn. iudic. & in c. innotuit. extra. de probatio. Et nouissimè ad hanc materiam consuluit in specie. in cons. 102. incip. ex duobus consilijs. lib. iij. Et per ista concludi potest, quòd non possit cōstitui sine assensu procurator ad vendēdum vel contrahendum super feudo, vel iuribus feudalibus, nec etiam fieri pactum per quod successiuè necessitate causatiua licet non præcisa feudum alienetur.

¶ Superest tamen videre, an remittere hypotecam ad beneficium tertij & ipsum præferendo in locum suum in feudo, sit contractus vel quasi contractus super feudo, vt includatur in prohibitione dictæ constitutionis. Et Domini collegæ plenius deduxere, quòd sic, auctoritate Andreæ in d. constitu. cō stitutionem. in fi. cum cæteris per eosdem adductis, addo quòd hoc idē voluit Luc. de Penn. in l. si quis. in final. col. C. de agricol. & censit. lib. 11. vbi allegat tex. in l. quærebatur. ff. ad leg. Falci. quem tex. allegat Andre. in d. constitu. constitutionem. in fin. & voluit Luc. in l. ij. in verbo onera. C. de omni agro. desert. lib. 10. & sentit Andre. in cap. si vasallus. il ij. in 6. col. si de feud. fuer. controuer. & in c. j. in verbo, & ideo j. col. de vasall. qui contra constitu. Lotha. feud. aliena. & sequitur Par. in tracta. de reintegra. feudo. in versic. iuxta prædicta quęritur, hoc enim ipsum remittere, donare & alienare est, quod includitur sub prohibitione dictæ constitutionis, ne fiat commutatio de persona ad personam, vt dicitur in præallegatis locis. Et ideo non habet assensum, per id quod voluit Bald.

Bald.in consi.349.incip. qui litem.
16 in secundo volum. ꝙ † vasallus cedendo ius & actionem in feudo non potest alium subrogare in locum suum, & si cedit sine domini assensu perdit, quia dicitur alienare, allegat Dyn. in l. pupillis.ff.de
17 auctorita.tutorum. Et † cum in alienatione feudi requiratur assensus, ita etiam in refutatione ipsius, vt dixit Andre.in cap.primo.in ij. colum. de alienatio. feud. pater. quem sequitur Par.in dicto tracta. fol. 36. in versicul. si possit renunciari constitutioni Regni, allegat Cyn.in authen. sacramenta puberum. C.si aduersus venditio. glos. & Bald. in l.si vnus. §.pactus ne peteret.de pact.& in rubri. C.eo. & tex.in l.magis puto. §.si fundum, de reb.eor.& discurrit plenius Bal. nouell.in rubri. de verbor.obliga.
18 quòd † prohibitus alienare vel cõtrahere, non poterit liberare, distrahere, vel remittere, de quo per Iaso. in l. siue apud acta. C. de transactio. & in authen. sacramenta puberum. C. si aduersus venditio. & in l.Barbarius.colum. iij.ff.de offi.prætor.& in §. omniũ. institu.de actio.& Ioan.Lup.in rubri. de donatio. inter vir. & vxor. §.68.colum.secunda. & istud non habet dubium, quòd non valeat cessio iurium siue hypotecæ competentium super feudo: quia per hanc cessionẽ feudum posset transferri de persona ad personã, quod est prohibitum tam de iure feudorum quàm per dictam cõstitutionem sine assensu Domini.

19 ¶ Vlterius † qui consentit obligationi sibi præiudicium intulit, & pignus remisisse vr̃, vt dicitur in l. Paulus.& in l.sicut. §.si voluntate. ff.qui. mo. pign.vel hypote.solui.
20 vbi † si de voluntate creditoris debitor pignus obliget, vr̃ creditor remittere pignus, & in l.fi. C.de remissio.pigno. in isto consensũ remissionis pignoris, dicit ipse, ꝙ nõ
21 requirit Dñi assensus: quia † remittere pignus non est alienare, nec ẽt donare, vt dr̃ in l.si pignus. & ibi per Dyn.& Ang.ff.de his q̃ in frau. credito.& est text. in terminis in l. ẽt.C.ad sena.cõsul.Velleia. vbi mu
22 lier † marito põt hypotecã remittere, licet donare non possit. Et di-
23 cit Bald.ibi & post eũ Saly. ꝙ † remittere pignus iõ nõ dr̃ alienatio: qa remanet quò ad creditum salua actio.& aliud est alienare, aliud remittere hypothecam, sed magis est quædam consolidatio, quæ in feudis etiã in Regno non est prohibita, vt habetur in quibusdam antiquis capitulis Regni, quæ originaliter vidi, & hoc idem videtur probare text. in l.iiij.§. fin.ff.de le-
24 gatis tertiò, vbi † in remissione pignoris, quam creditor legat suo debitori, non potest onus apponere, & ibi ratio assignatur in gl. & per Bartol. quia non affert illa remisio aliquam comoditatem pecuniariam. Aliam tamen rationem assignat Bald. ibi, quòd illa remisio pignoris nõ est alienatio, & de hoc ibi sumit argumentum

in text. quem ſequitur ibidem Florian. & eſt bona gloſſ. in l. prima. §. j. ff. quib. mod. pign. vel hypotec. ſolui. & glo. diſcurrit in l. Claudius Fœlix. qui potior. in pign. habean. Et cum remittere pignus non ſit alienare, cum crediti cauſa firma remaneat, nec in locum remittentis fiat ſubrogatio ex illo cõſenſu, vt dicitur in d. l. Paulus. vbi caſus de hoc, & non fiat commutatio iuris de perſona ad perſonam, dicit non requiri domini conſenſum:
25 quia † aliud eſt alienare, aliud remittere ſeu alienationi conſentire, vt in l. ſi pater. §. j. de manumiſſ. vindict. & per Andr. in c. Imperialem. col. 5. de prohibi. feud. aliena. per Federic. vbi Vicarius interponit aſſenſum alienationibus feudorum, licèt ſit ſibi interdictum à Rege alienare, & in conſtit. Regni cum circa, in fi. non enim dicitur alienare qui aſſentit, ſed magis alienantem non impedire, & ius alterius perficere, vt dicit Signorell. cõſil. 61. in fin. col. ij. & ſequitur Purpurat. in l. fin. num. 123. C. de pact. & voluit Bal. poſt gloſſ. in l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. ij. quòd
26 † aſſentiens alienationi à teſtatore prohibitæ non incurrit in pœnã, ſed magis ſuo fauori renunciat, & dicit Signorol. in conſil. 145. in quæſtione vertente, in ſecunda co-
27 lum. quòd † mulier prohibita contrahere à ſtatuto, poterit alienationi conſentire, & ex contractu transfertur dominium, voluit Bald. in rubr. C. de pact. in fin. & in l. ij. C.
28 de reſcinden. venditio. quòd † beneficium illius legis non datur conſentienti alienationi ſed tantum alienanti, & eſt bon. text. in l. iubemus. §. œconomus. C. de ſacroſanct. eccleſ. vbi fit diſcrimen inter contrahentem & conſentientem, & voluit Archidiaco. in cap. in generali. de regul. iur. in ſexto, quòd
29 † Vicarius qui non poteſt conferre, poteſt tamen præſentatum inſtituere, & ſic conſentire collationi alterius, & habetur in cap. fina. de offic. Vicarij. in ſexto. & eſt text. in d. l. ſi pater. §. fin. de manumiſſ. vindicta. vbi minor non manumittit, ſed bene poteſt manumittenti conſentire. Et poſſemus adducere plura ſimilia. Et ſic cum non ſit alienare remittere pignus, aſſenſus non requiritur.

¶ Et licet Collegæ & Domini mei, hanc dubitationem abſoluerint, & per facti interemptionem, & iurium allegationes ampliſſimas rem ipſam declarauerint. Dico tamen breuiter, quòd contraria non obſtant. Et primò, remittere
30 † pignus non eſt alienare, eſt verũ, vbi pignoris remiſſio fit debitori, & etiam loquitur text. in l. etiam. & in l. ſi pignus. & in l. iij. §. fina. quia tunc fit plena conſolidatio, quæ etiam hodie in Regno non eſt prohibita, vt ſupra diximus, & per illam remiſſionem res ipſa reuertitur ad ſuam priſtinam naturam, ſed quando fit ad vtilitatem extranei, tunc ſecus: quia tunc ex illo conſenſu ad vtilitatem

alterius

alterius insurgit alienatio, ex quo obligatur non reuocare hypotecã, & isto casu non haberet locũ text. in d.l.etiã,& in l.si pignus. prout Bar.idem not.in l.iubemus. C. eo. titul.& clarius Paul.de Cast. in d.l. etiam.Et si tu diceres,ꝙ istud procederet vbi tractaretur de prioritate hypotecæ ad alium transferenda, non autem de consumptione ipsius propter consensum. Dico forte posse illa iura procedere, nisi super illa remissione hypotecæ mulier sibi specialiter prouidisset, firmat Albe.in d.l.iubemus. & Ang. in d. l. si pignus. quia tunc non posset.

¶ Secundò responderi potest, ꝙ illa iura non loquuntur, quando in remissione requiritur forma vel solennitas, & ideo pupillus non potest consentiendo pignus remittere, vt in l.si cõsentit. ff. quib.mod. pignus vel hypote.soluit.etiã quia ex ista remissione fieret prçiudiciũ alteri,scilicet Domino. Nam si nõ remitteretur pignus non haberet feudum,argu.text. in l.j.§.primo. quæ res pigno. obliga. poss. & in l.sicut.§.an pacisci.quib.mod.pig. vel hypote.soluit.

¶ Tertiò dico,quòd illa iura non procedunt, quando concurrit prohibitio personæ, & etiam rei: quia super feudo, super quo est interdictum commercium, vt dicit Angel. in d. l. si pignus, quòd quando ab homine est facta prohibitio in casu ibidem deducto, non poterit fieri pignoris remissio, & ibi allegat Odoffred.

¶ Quartò dico quòd iste consensus remissionis pignoris non potest fieri nisi ex pacto, quod includitur in contractu feudali. Sed

31 † omnia pacta & conuentiones super contractu feudi sunt ipso iure nulla, vt dicitur in dicta con stitutio. Regni. Ergo & hic consensus.

32 ¶ Quintò, quòd † licet quis quandoque non possit alienare,valet tamen alienanti consentire,vt supra diximus,procederet,nisi sit eadem ratio in consensu, quæ in alienatione,& ecõtra,prout singulariter dicit Bald.in l.secunda.C.si aduersus donationem.& in l. fina. C.de pactis. & sequitur Deci. in l. aliud est.ff.de regul.iur.& Barba. in consil.quarto, in 3. volum. Sed ratio prohibitionis tam de iure communi quàm de iure constitutionũ est, ne feuda commutentur de persona ad personam sine speciali Domini assensu,si enim propter consensum meum in contractu adhibitum,feudum veniret ad te,quod aliàs non deueniret nõ ne est eadẽ rõ, ergo dicemus ꝙ duret effectus ꝓhibitionis,ꝑsertim ꝙ cõsensus accedit cõtractui de iure prohibito.

33 ¶ Sextò,puto aduertendũ, ꝙ † idẽ iudicamus de consensu sicut de cõtractu.tex.est in l.fi.C.de pact.& iõ si cõtractus est sup feudo, & ibidẽ accedit cõsensus tertij,ille cõsensus iudicabitur feudalis,& si cõtractus est sup vlt.volũtate,ille cõsensus ẽt iudicabiť de vltima volũtate. Et si

 con-

contractus requirit certam ſolénitatem, vel formam, eandem etiam requiret ille conſenſus. Et ſi cōtractus poteſt à partibus reuocari, ſimiliter poterit ille contractus reuocari. Ita diſcurrit Ioan. Franc. Purpurat. & poſt eum Hyeronim. Cagnol. Doctores celeberrimi in d. l. fin. vbi Aretin. & alij qui adducūt quotas. C. de pact.

¶ Septimò adduci poteſt, quod ſentit Andre. in ca. j. de alienatio. feu. pater. ꝙ † pater non poteſt refutare feudum, in quo viuitur iure Francorum, filio ſecundogenito cum conſenſu primogeniti, ſine aſſenſu domini, cap. j. de natur. ſucceſſio. feud. & tamen primogenitus in vita patris nō habet aliquod ius conſiderabile in feudo, & cum ſecundogenitus ſit de ſucceſſoribus deberet releuare refutatio patris facta in ipſum, quia primogenitus cōſentiendo vr̃ ſe à gradu primogenituræ abſtrahere & illi renuntiare, & ſentit Andre. in ca. j. §. hoc quoque, de ſucceſſio. feu. & ex hoc inferunt Moder. Neapolitani in dicto ca. j. de aliena. feud. pater. quòd

35 † agnatus qui conſentit, agnatum poſterioris gradus à Domino inueſtiri in feudo, antequam ſuper ſuo conſenſu impetretur aſſenſus, poteſt vigore conſtitutionis Regni reuocare conſenſum, & ſic ſentit expreſsè, ꝙ in conſenſu quem quis adhibet ſuper re feudi, requiritur aſſenſus, & poteſt fieri reuocatio. Idem in c. Imperialem. not. 22. vbi de conſenſu primogeniti in contractu feudi ꝙ poſſit illum conſenſum reuocare etiam poſt mortem patris. Et ratio, eſt quia propter cōſenſum habet feudum, quem aliàs non haberet & poſſet ab eo auocari ſi non aſſentiret. Nec verum eſt dicere, in feudalibus non remittit, pignori ergo non alienat, per d. l. etiam. Nam aliàs ſequeretur, quòd ſi agnatus alienat feudum cum cōſenſu alterius agnati, poſſet ſequēs agnatus reuocare alienationē feudi pretio non reſtituto, poſtquam cōſentiens non dicebatur alienaſſe, ex quo illo tempore non habebat ius in feudo per priorē agnatum poſſeſſo, & tamen videmus de iure contrarium, ꝙ non poteſt fieri reuocatio. donec agnatus qui cōſentit ſuperuiuit, & voluit gloſſ. & ibi Andre. de Iſer. in c. j. §. hoc quoq; in j. col. de ſucceſſio. feud. & ſequitur Albert. Brun. in conſ. 80. & Bal. in conſ. 16. in prim. vol. ratione ergo conſenſus ille ſubrogatur in ius eius, dico in feudalibus. Ideo agnatus repellitur donec ipſe viuit, & iſta in ſimili habent locum in caſu de quo quæritur, & à fortiori,

36 ꝙ † ſi ius non perfectè firmatum ſed tantum in ſpe conſideratum ordine ſucceſſiuo non poteſt ſine aſſenſu remitti per conſenſum & abſtenſionem, quanto fortius ius formatum & in eſſe productum de præſenti cum aſſenſu. argu. authen. multo magis. C. de ſacroſan. eccleſ.

37 ¶ Vltimò negari non poteſt, ꝙ † remittere hypotecam non ſit diſtra-

here,

here, vt per Moder. in d.c Imperialem. & in constitu. constitutioně, & sicut in contrahendo hypotecă super feudo requirebatur assensus, ita etiam in illam remittendam hypotecam, vt per Bart. in autenti. contra si filij. in ij. not. C. de repud. & per Alex. in l. centesimis. §. vltimo, de verb. oblig. & in consil. 134. super pręmisso dubio. in fin. li. 7. Et quia ista remissio fit ad vtilitatě alterius quàm debitoris, ideo dico ꝙ in ea requirit assensus. Nec quicquam valet dicere, ꝙ postquă persona alterius creditoris reperitur approbata, quia habet assensum à Domino :. cessat ratio prohibitionis, & super ista remissione non requiritur assensus. Nam inter fideles Regni, qui sunt approbati à Domino, in contractibus eorundem, quando transfertur feudum de fideli ad fidelem non requireretur assensus, & tamen videmus cŏtrariŭ obseruari, & de iure verius: quia in ista noua voluntate vasalli requiritur assensus. Et hæc dicta pro nunc currenti calamo dixisse sufficiat, sub correctione cuiusuis rectius sentientis.

Laus Deo Clementissimo.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non est nulla, quando lata est parte citata & audita.*

2 *Possidere dicor, quod meo nomine possidetur.*

3 *Spoliatus à iudice potest agere possessorio recuperanda.*

4 *Vis illata à iudice procedente iudicialiter non præstat reuocationem.*

5 *Defensiones negari non possunt.*

CONSILIVM XXX.

QVòd Magnificus Petrus Secula debeat absolui à petita restitutione possessionis Casæ maxillæ per Demetriŭ Rodachi vel saltem admitti ad faciendum suas defensiones, videtur ex infrascriptis clarissimè demonstrari. In primis quoniam præten-
1 sa † nullitas sententiæ olim latæ per Sanchem etiam Regium commissarium sub prætextu, ꝙ nullæ fuerint receptę probationes, vel datę dilationes dicto Demetrio, de iure non militat, cum per hoc senteňtia nŏ sit nulla, quando pars fuit citata & audita. l. in causæ. §. causa. ff. de minor. firmat Bal. in l. prolată. C. de senten. Philipp. latè in ca. dilecto. col. 51. de appella. Sed hoc casu fuit Demetrius citatus & auditus, atque constitit dicto commissario notoriè, dictum Petrum fuisse spoliatum, propterea debuit illŭ restituere, iuxta text. in l. ad nostră. de iureiuran. l. emptorě. ff. de actio. empt. ca. quoniam, de fil. presbyte. Præterea dictus Demetrius non
2 possidebat suo nomine, cum † nomine Regiæ curiæ possessionem teneret. l. quod meo. ff. de acqui. poss. l. j. §. per seruum. ff. eo. tit. Ergo aduersus eum, qui auctoritate curiæ possidet, actio nŏ datur, argumĕto. c.

to.c.cum venissent. de restitu. spoliato. ibi glo. l. j. §. deijcitur. ff. de vi & vi arma. Corset. in fallen. regul. spoliatus. num. 28. Præterea, licet dicta sententia & in possessioné per exequutorem adduci fecerit dictū Petrum, ita voluit glo. in c. in præsentiarum. 7. q. 1. ita melius quam alibi declaratur per Anto. de Fano in tracta. de pigno. chart. col. ij. in prin. Et hoc in effectu videtur sentire cæteri, qui dicunt, ꝙ † spoliatus à iudice pōt agere possessorio recuperandæ, vt latè per Deci. in l. fin. C. de edict. diui Adria. toll. in c. consultationibus. de offi. delega. in c. causam matrimonij. eo. tit. & in ca. referente. de præben. vbi multa cumulantur, & in c. ex ratione. de appella. in fin. nam semper loquuntur quando extraiudicialiter proceditur, secus quando iudicialiter, vel quando non præcessit citatio, quæ (vt dixi) in casu isto legitimè facta extitit. Et ita etiam loquitur Bar. in l. iustè possidet. ff. de acquir. possess. quia quæstio sua dependet ab illa, quando fuit data licentia parti ingrediendi propria auctoritate, vt per Anton. in loco præallegato, & satis videtur facere tex. in l. fin. §. fi. ff. quod met. caus. vbi † vis illata à iudice procedente iudicialiter, nō præstat reuocationem, si fuit debito satisfactum. Ita quidem fuit hic debito satisfactū, quatenus is qui spoliatus fuit restituitur, licet non rite nec iuris ordine seruato processerit, inciuile est reuocari, per illum tex. Et propterea ex hoc resultat aliud, ꝙ petitio pro parte dicti Petri rectè procedit, dum petit, quatenus nulla esset sententia dicti Clementis Sanchez, quod non creditur, debere tamen illam confirmari, secūdum formā traditam per Ang. de Aret. institu. de actio. in §. quadrupli. iuxta not. per Ang. & Alex. in l. si finita. ff. de damn. infect. cum concordan. Et istud optimè confirmatur per Salyce. in l. fi. C. de edict. Diui Adria. Alex. in l. j. C. de Carbo. edict. & ibi Petr. Philipp. Corne. Et quoniam principaliter fuit per præfatum Demetrium dictum de nullitate dictæ sententiæ, & per viam nullitatis sit aditum sacrum Consilium, non possunt aliquo pacto defensiones negari † & nouæ probationes admitti, vt sententia ipsa confirmetur, ita determinat Bar. in l. j. C. quando prouoca. non est necess. & allegat tex. in l. j. §. j. ff. quæ senten. sine appella. vbi hoc satis videtur probari, cum illa xxv. ex alijs speciebus suppleantur ad centum, vt sententia confirmetur, neq; ibi præsupponitur, ꝙ in prima instantia de illis xxv. primo iudici constiterit. Et pro hoc satis faciunt ea quæ latè dicuntur de confir. vtil. vel inutil. latè per D. Philipp. de Perus. in d. c. dilecto. Et in tenuta ex nouis probationibus cōsuluit Alex. in cons. 51. vol. 7. cuius opinio mihi videtur verior quàm Roma. in consil. 158. Et ita firmat per plura Anto. de Fano vbi supra, & Bertha. in tracta. de Episcop. ij. part. Et per hæc,

Margin numbers: 3, 4 (left column); 5 (right column).

hæc, aut est absoluendus à petita restitutione sub prætextu nullitatis dictæ sententiæ, vel in suis defensionibus & probationibus admittendus. Laus Deo.

Io.Thom.Minadous I.V.D.

SVMMARIVM.

1 *Iure datoris resoluto, resoluitur ius acceptoris.*
2 *Mandati fines excedens nulliter agit.*
3 *Gratia facta per delegatum expirat eo mortuo.*
4 *Actus nulli nulla debet fieri mentio.*

CONSILIVM XXXI.

Icolaus Vincentius de Cæsareis obtinuit priuilegiũ à Principe Orance, huius Regni Vicerege, de primo officio magistri actorum vacaturo. Post mortẽ Principis vacauit officium, & Cardinalis Columna, absque potestate aliqua concessit & cõfirmauit ac eum in possessionem posuit illius officij tunc vacantis, Imperator alteri concessit illud idẽ. Dixi, ꝙ hic, qui ab Imperatore obtinuit, debet præferri, videlicet Paulus de
1 Riccardis. Primò † quoniam resoluto iure datoris, soluitur ius acceptoris.l.lex vectigali. ff.de pigno. Sed morte Principis fuit resoluta eius potestas concedendi officia, ergo.resolutum est ius illius qui habuit ab eo officij vacaturi concessionem, faciunt in simili dicta per Andr.in cap.j. §.quid ergo. de inuestitu.de re alie.fact.& in ca.j.qui successo.tene. & quæ idem Andre. dicit in constitu.Regni siquis post litem. Et in simili consuluit Paul. de Cast.in consi.2.col.ij.volu.j. nouorum. Secundò, Princeps ex tenore sui priuilegij habebat potestatẽ concedendi officia vacantia, non habebat potestatem cõcedendi vacatura etiam post eius mortem, vn
2 de † excedendo fines mandati, nullum est quod aliter factum reperitur.l.diligenter. ff.manda. Tertiò, hoc videtur apertè ꝓbari per text. iuncta gloss.in c.præsenti.de offic. delega. in 6. vbi † gratia facta per
3 delegatum expirat eo mortuo, & in c.si is cui, de ꝓben. in 6.cum similib. quia est inferior à principe & ibi declaratur. Nam secus videtur esse secundum aliquos in reseruatione Apostolica, & ideo sunt necessariæ reuocationes, quæ fiunt in Cancellaria per nouum Pontificem de reseruatio. vt in regula decima per gloss. ibi.

¶ Nec obstat, ꝙ per dictum Paulũ non fuerit facta mentio de concessione prædicta facta per Principẽ.
4 Nam † actus nulli nulla debet fieri mentio, vt not.in c.super literis. de rescript.& in c.postulasti. eo.ti. Et si fuisset dictum, Imperator eodem modo concessisset, cum per Regiam pragmaticam siue instructiones, omnes concessiones factæ per Principem seu alios Vicereges vltra eorum commissionem, præter ea quæ ex causa rebellionis fuissent fisco deuoluta, sint reuocatæ,

propter

propter quod nullo pacto fundari potest subreptio per regulam d. c. super literis. & tex. in l. fi. C. si cōtra ius vel vtilita. publi. in l. si quis obrepserit. C. de fals. cum similibus.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Falsum est veritatis immutatio.*

2 *Priuilegium dicitur surreptitium non facta mentione veritatis.*

3 *Gestum absque mandato ratum haberi debet quando est vtiliter gestum.*

4 *Pecunia si ad fiscum perueniat, ratum haberi debet id, ad quod potestas administratoris non se extendit.*

CONSILIVM XXXII.

Petitur per quendam de Murrono, q mittatur in possessionem officij custodis portus vasti Aymonis ex priuilegio Cesareæ Maiestatis Ioan. Berardinus Bassianus se opposuit, ex quo in possessione officij prædicti reperitur, pretēditq; nullo mō priuilegiū prædictum esse exequendum. In primis, qm̄ † expressit Murronensis, q officium erat in posse Regiæ curiæ, quod est falsum. Nā ipse Ioan. Berardinus possidet, de cuius possessione si Imperator sciuisset non concessisset. Quia rebus suis, ac dum ipsi præiudicari tractatur, facilius fuit Principem cōmouere quàm præiudicando alteri. vt not. in c. quamuis. de pact. in 6. in l. fi. C. de senten. passis. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthum. in c. quæ in ecclesiarum. de cōstit. in l. fi. C. si cōtra ius vel vtili. publ. Præterea † dictū priuilegiū ē subreptitiē impetratū nō facta mētione, q mediante pretio fuerat alienatum d. Iō. Berardino, quod si expressisset non obtinuisset, per id quod dicit Bal. in l. qui se patris. C. vnde liber. per Docto. in d. ca. quæ in ecclesiarū. & in d. l. fi. C. si contra ius, & sic ratione subreptionis annullatur, maximè cū sit gratia, vt in c. super literis. de rescript.

¶ Non obstat, q Cardinalis nō habebat alienādi ptātem seu vēdendi. Nam † attenta Curiæ vtilitate tū in prouidendo dictum officium, quod tūc vacabat, tum ob receptū pretium & in vtilitatem maximā Curiæ conuersum, dico intrepidè, q etiam absq; mandato gestum, ratū haberi debet, tex. est in l. diligēter. §. melior. ff. māda. & in §. is qui exequitur. instit. eo. ti. & in l. si quis mihi bona, §. si pater. ff. de acquir. hære. in l. qui ꝓprio. §. procurator. ff. de ꝓcurato. ibi Bal. & in l. si aūt. §. j. ff. de neg. gest. & facit titulus, de in rē verso. Et in proprijs terminis in administratore rerū fiscaliū, q † si ad fiscum pecunia pueniat, ratū esse debeat id ad qđ ptās administratoris nō se extēdit, ē bonus text. in l. j. C. de solu. & liberatio. debit. ciui. lib. 11. & in Vicario Regio, cui esset interdicta ptās vēdēdi, firmat And. in c. Imperialē. in prin. de prohibi. feud. alien. p Fed. Propterea q; cōcludendū vī, q dictus Io. Berardinus molestari non debeat.

Laus Deo. Se concordarunt & Ioā. Berard. remāsit in possessione.

Ioan. Tho. Minadous.

CONSILIORVM FINIS.

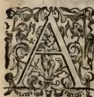
Clarissimi viri

IOAN. THOMAE MINADOI DECISIONVM Sacri Consilij Neapolitani Liber.

SVMMARIVM.

1 *Editio de iure fieri debet, vt possit quis deliberare.*
2 *Edenda sunt omnia, quibus quis vsurus est.*
3 *Prædo restituendus.*
4 *Feudalia non pũt sine titulo possideri.*
5 *Conclusio libelli attendi debet, & non narratio.nu.6.*
7 *Admitti non debet id, quod non releuat.*
8 *Verba enunciatiua non alterant iudicium.*

DECISIO PRIMA.

Ntonius Pignatellus egit spolio contra Ill. Principem Bisiniani, dicens quod tenens & possidens quod dam Castrum iustis & legitimis titulis mediantibus, fuit spoliatus armata manu &c. Fuit petitum per Principem exhiberi titulum saltem ad effectum deliberandi: quia si videbit titulum esse iustum & legitimum, prout ex aduerso fuit mentionatum, forte cedet liti, & aliter
1 non posset deliberare † quo casu de iure editio fieri debet, vt no. in l. edita. C. de eden. late per Iaso. & alios in §. curare. institu. de actio. & in cap. primo. de proba.

¶ Præterea, cum non sit deducta simplex possessio sed iustificata ex titulo debet titulus exhiberi: quia
2 † edenda sunt omnia, quibus vsurus est. l. prima. §. edẽda. ff. de eden.
3 cum similib. Et † licet etiam prædo sit restituendus. c. ex literis. & c. conquerenti. de restitu. spoliato. cum simil. tamen, cum deduxit iustitiam possessionis, debet de illius iustitia cognosci, & consequenter debet fieri ęditio tituli, cum de eo cognoscendum sit.

¶ Præterea, hoc casu tractatur de feudalibus & iurisdictionalibus,
4 † quæ non possunt sine titulo possideri, vt in constitu. Regni, ea quę ad decus. Ideo vt audiatur in restitutione, oportet ipsum deducere titulum, alias non restitueretur, ca. ad decimas. de resti. spolia. Et ideo vt pars possit se defendere aduersus titulum, debet fieri exhibitio.

¶ In contrarium tamen fuit dictũ, quòd licet in narratione fiat mentio tituli, tamen in conclusione Actor non se astrinxit nisi ad sim
5 plex possessorium, vnde † attenta conclusione quæ attendi debet. l. certi cõdictio. §. quoniam, ibi Bar. ff. si cert. pet. l. si duo. ff. vti posside. non debet haberi aliqua ratio tituli mentionati, & ita in proprijs terminis allegabatur decisio Abba. in capit. ex parte. de foro competen.
6 vbi vult, quòd † narratio petitorij non sit attendenda, si concluditur in possessorio tantum.

¶ Præterea, exhibitiò petita videbatur calumniosa, cum reus verisimiliter poterat esse certus de titulo, ideo exhibitio fieri non debet per ea quæ dicuntur, in ca. cum dilecti, de dolo & contuma. not. in d. l. edita, & in ca. j. de libelli oblatio. & magis opponebatur ad dilatandum causam.

¶ Præterea, cum non sit habenda ratio nisi spolij, frustra petitur ex-
7 hibitio tituli, & † sic non debet admitti ad id quod non releuat. l. aliquando. in fin. ff. ad Trebellia. not. in l. trãsigere. C. de transa. per Fely. in c. cognoscentes. de cõstit.

¶ Nec obstat illa iustificatio possessionis per titulum: quia illa verba
8 sunt enunciatiuè posita † & non alterant iudicium possessorium, per Doctri. Abba. in d. c. ex parte.

¶ Et licèt tres ex Dominis cõsiliarijs, inter quos fuit Viceprothonotarius & Dominus Ant. Capici. tenuissent primam opinioné, tamen fuit decretum secundum hanc vltimam opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Socer habet beneficium. l. maritum. sol. matr.*
2 *Beneficio tali renunciari non potest, cum iuramento.*
3 *Periurus non est audiendus.*
4 *Creditor accipit in solutum meliora bona debitoris.*

DECISIO II.

FVit præsentatum instrumentum secundũ formam ritus per Magnificam Marellam de Castellis contra Antonium Caracciolum socerũ, per quod promiserat sibi soluere antefatum, & cum magna Curia procederet ad liquidationem iuxta formam dicti ritus, fuit appellatum ad sacrum Consilium, & dubitatum, an nurus contra socerum possit criminaliter agere, & an socer contra nurũ habeat beneficiũ hoc ne carceretur.

¶ Circa prædicta dicebatur, ꝙ nõ possit criminaliter agi ad periuriũ ratione reuerentiæ debitæ socero, vt in l. qui accusare. in fin. & in l. hi tamen. ff. de accusa. cum similib. Et ita fuit obseruatum in causa Comitissæ Muri cũ filia Ducissæ Grauinæ: quia fuit sublata accusatio criminalis periurij. Sed dicebat ꝙ casus erat diuersus de filia ad nurum, maximè soluto matrimonio, sed quia partes in hoc cõcordabát, quòd non ageretur criminaliter, ideo

ideo non fuit discussum, sed petebatur carceratio ratione ritus, qui habet locum etiam non apposito iuramento, sed ratione solius pœnæ, vt in alio ritu continetur.

¶ Ideo circa hoc secundum dubiũ
1 dicebatur, ꝙ † socer habet beneficium, vt in l. maritum. ff. sol. matr. & not. in l. alia, in §. elegáter. ff. eo.
2 tit. Et † quòd huic beneficio nec etiam cum iuramento renuntiari possit, vt per Alex. in d. §. elegáter quia debetur ratione reuerentiæ.

¶ Sed ad hoc replicabatur, quòd cõsuetudo Neapolitana tollit hoc remedium, eo maximè quòd ista erat promissio facta post mortem filij ipsius Antonij & consequenter postquam illud remedium cõpetere potuisset, vnde se obligãdo cum iuramento & simpliciter, videtur illi remedio, & si competijsset, renuntiasse, sicuti dicimus in socio, per Ioan. Lup. latè in ca. per vestras. de donatio. inter vi. & vxo.

¶ Sed ad hoc respondebant aliqui ex Dominis, quòd licet nõ habeat beneficium deductionis ne egeat, nõ tamen debebat carcerari, si bona habeat, & põderabant id quod in his terminis consuluit Albert. Brun. in consil. 49. qui consuluit non esse fiendam deductionem ne egeat, & ideo cum per dictum Antonium offerantur bona non debet propterea carcerari.

¶ Sed aliquando ista consideratio non videbatur habere rationem, cum ideo non daretur potestas carcerandi: quia illud remedium cõpetit, vt non teneatur insolidum, sed si teneretur insolidum est sublatum illud priuilegium, ergo ét poterat carcerari.

¶ Ego eram in opinione, quòd cũ ista obligatio fuisset cõtracta post solutum matrimoniũ, & sic postquam potuisset competere hoc priuilegium, & se obligasset præcisè cum iuramento & cum amplissimis renunciationibus, præsertim de dandis bonis in solutum, quòd
3 propterea poterat carcerari, & † ꝙ audiri non debebat in prædictis tamquam periurus, per ea quæ dicuntur in locis prędictis, & in l. nã & postea. de iureiuran. & in cap. primo. de lit. contestatio.

¶ Verum quoniam satis videbatur inhumanum, quòd ille Magnificus, qui filium amiserat, etiam carceres pateretur, & quia interposuit partes suas & mediante Magnifico Berardino Galeota se inuicem cõcordauerunt, quòd reciperet bona
4 in solutum † meliora tamen quæ habebat dictus Antonius, vt in auten. hoc nisi debitor. C. de bon. auctorita. iudi. possiden.

SVMMARIVM.

1 *Vitæ & militiæ quæstio non compromittitur: quia feudalis, nec de re notoria. num. 2.*

DECISIO III.

Verunt petita alimenta p vxoré Octauiani Monachi foriudicati à fratrib.

 viri

viri possidentibus bona, ꝑ se & filia. Fuit oppositũ, ꝙ fiat cõpromissum. Dicebatur ꝙ causa alimentorum erat summaria, & liquida & non debebat compromitti, ex aduerso allegabatur decisio Specul. in ti. de arbitr. in §. restat, ꝙ potest fieri compromissum in causa alimentorum. Refert & sequitur Ias. & alij in l. de alimentis. C. de transactio. l. cum hi. ff. eo. tit. & allegabatur decisio Andre. de Iser. in cõ-
1 stitu. Regni Comitibus, ꝙ † quæstio vitæ & militiæ non compromittitur ea ratione: quia feudalis, non quia quæstio alimentorum. Et ideo circa quantitatem vitæ & militiæ bene fit compromissum secundum Andre. ibi, Licet Magnificus Ioannes Martialis dixerit, ꝙ sibi videbatur, ꝙ de quantitate etiã vitæ & militiæ non debebat compromitti: qa plus & minus est onerare feudum, & cum tractatur de onerando feudum, non debet fieri compromissum sine assensu, licet opinio Andre. fuerit sequuta & semper obseruata.

¶ In contrarium tamen ego dicebam, videlicet ꝙ non debeat fieri cõpromissum, ex quo non erat aliqua quæstio in facto, ꝙ illa vxor non debuisset habere alimenta, sed
2 erat quæstio iuris † qa omnia quę in facto probari oportuisset acceptabantur, & erant notoria, & sic compromissum fieri non debebat, per ea quæ dicuntur in Regia pragmatica, in capit. primo de lit. contesta. Et ita cõmuni voto fuit decretum, licet partes de communi consensu postea fecerint compromissum.

SVMMARIVM.

1 Clerici releuãtur à satisdatione iudicij.
2 Clericus circa ordinatoria debet obseruare iura iudicij.
3 Dispositio pœnalis non includit clericos.
4 Effectus potius quàm modus attendi debet.

DECISIO IIII.

Vidam clericus voluit conuenire quendã Laycum in magna Curia, replicabatur ꝙ non debebat admitti, nisi fuisset præstita fideiussio secundum formã Regiæ pragmaticæ. Dicebatur pro parte clerici, quòd non tenebatur per ea quæ dicuntur in c. ecclesia sanctæ Mariæ. de constitu. in c. quod clericis. de foro competen. vbi optimè per Socyn. & allegabatur text. in §. j. in authen. de sanctiss. epi-
1 scop. vbi † clerici releuantur à satisdatione.

¶ Sed in contrarium dicebatur, ꝙ
2 † circa ordinatoria clericus debet obseruare iura fori iuditij. c. ecclesia sanctæ Mariæ, & quòd illa fideiussio concernit ordinatoria.

¶ Ego considerabam in illo casu, ꝙ ille clericus pręstiterat fideiussorẽ respectu debiti, & ꝙ respectu pęnæ nõ debebat fideiussionẽ pstare clericus:

3 clericus: quia † illa dispositio tanquam pœnalis non includit clericos, vt in d. c. ecclesia Sanctæ Mariæ. in c. cum non ab homine. de iudi. & illa pœna secundum formã Regiæ pragmaticæ solui debet in fine causæ, quando succumberet in præuentione, & sic respicit condemnationem potiusquam proces-
4 sum, & † potius debet attendi effectus quàm modus. l. in rebus. C. de iur. dot. l. filio, quem pater. ff. de iniust. rup. test.

¶ Dominus Viceprothonotarius noluit, q aperiretur hæc porta aduersus pragmaticam, propter infinitas fraudes, quæ fieri potuissent, & fecit partes concordari.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio est quædam gratia.*
2 *Retrotranslatio locum habere non potest, cum extrema non sint habilia.*

DECISIO V.

Franciscus Ruta conuenerat Sebastianum Scãnapecum ad restitutionẽ magistri actorũ Magnæ Curiæ Vicariæ cum esset conuentus pro consignatione scripturarum dicti officij. Et cum fuisset processum ad multos actus instantia perijt, ea perempta Franciscus Ruta iterum per viam principalis petitionis petijt sibi restitui dictũ officium, & facta citatione sibi fecit insufflari spiritũ vitæ causæ prędictæ, & opposuit aduersus Franciscum Rutam exceptionem litis pẽdentiæ ad impediendum litis ingressum.

¶ Ego dixi, quòd ista exceptio nõ militabat: quia tempore litis motæ instantia causæ reconuentionis
1 erat perempta, & † illa restitutio, quæ est quædã gratia, vt dicit Bal. in l. prouidendum. C. de postulan. non intelligitur in præiudiciũ tertij, & sic dicti Frãcisci, qui iam denuo egerat. argu. text. & nota. ibi per Doct. in c. quamuis. de rescrip. in 6. in l. fi. C. de senten. pass. & restitu. in l. Gallus. §. & quid si tantũ,
2 ff. de liber. & posthumi. & † cũ extrema iam non sint habilia, non potest habere locum retrotranslatio, vt in l. bonorum. ff. rem rat. habe. not. in l. si is qui pro emptore. per Bar. ff. de vsucap.

¶ Et ita fuit de communi consensu decretum, & D. Ioan. Martialis dicebat, quòd bis fuerat idem iudicatum.

SVMMARIVM.

1 *Qualitas adiuncta verbo debet intelligi secundum tempus verbi.*
2 *Dos semper debet esse præcipua.*

DECISIO VI.

Petita assistentia in sacro Consilio per quandam de Spinellis vigore instrumẽti dotalis super quibusdã bonis obligatis p dote, fuit oppositũ, q instrm psentatum non erat in forma, iuxta constitu.

instrumentorum robur, & erant mortui iudex, notarius & testes. Ex aduerso fuit productum testamentum viri, in quo dos legabatur, nō tamen expressa quantitate. Item fuerunt producta quædam instrumenta, in quibus vir confitebatur fecisse instrumentum dotale vxori suæ, & præsertim instrumentū antefati, quæ instrumenta erant in forma probante. D. Ioan. Martialis dicebat, ꝙ ipse fecisset reassumi dictum instrumentum, propter cōcomitantiam illarum scripturarū, & ex illa confessione, per quam releuari videbatur ab onere probandi. ca. j. de confess. not. in rubri. de proba. D. Anto. Capicius dicebat, ꝙ ad euitandum circuitum debebat assistētia præstari, per id quod dicit Ioan. And. in addi. Specul. in tit. de solutio. & per Alex. in l. cum fundus. §. seruum tuum imprudens. ff. si cert. peta. cum similib.

¶ Ego de hoc satis dubitaui, quia eramus contra tertios, quibus illæ confessiones non videbantur præiudicare. l. optimam. C. de contrahen. & committ. stipula. toto titulo, res inter alios acta, cum vulga. Et licet dicatur in eis, ꝙ fuisset factum instrumētum dotale, tamen non apparet de precario & constituto, per quod fieret impetratio dominij, per nota. in l. vetustissimam, & in l. fi. C. de iur. domi. impetr. neque apparet, ꝙ stylus & cōsuetudo notarij fuisset talis, argu. cor. quæ dicuntur per Bald. in l. nemo est qui nesciat. ff. de duob. reis per Deci. post alios in cap. cum M. Ferra. de constitu. & insuper me satis mouebat, ꝙ consuetudo vult, ꝙ sine instrumento dotali dos peti non possit. Nam † cum qualitas adiuncta verbo debet intelligi secundum tempus verbi. l. insulam. ff. de præscript. verb. sequitur ꝙ eo tempore, quo erat petenda dos, debet exhiberi instrumentum dotale, nec sufficit fuisse nisi appareat, faciunt ea quæ dicuntur in l. fi. C. de fide instrum.

¶ In contrarium tamen fuit votatum per omnes Dominos, ꝙ assistentia præstaretur: quia sufficit, ꝙ instrumentum dotale potuisset reassumi ad euitandum circuitū, maximè stantibus dictis cōfessionibus, & sic non oportebat, ꝙ fuisset reassumptum in forma probante, & licet hæc decisio mihi fuisset visa dura. Maximè: quia in margine prothocolli non apparebat aliquando fuisse reassumptum, & sic nunquam fuit in esse instrumentum dotale in publicam formam. Tamen quia consuetudo est satis
2 contraria fauori dotis † quæ semper debet esse præcipua. l. j. ff. solu. matr. & ad euitandum circuitum. Ideo fuit ita pronuntiatum, & ꝓpterea debet hæc decisio notari.

SVMMARIVM.

1 Commissio fit in causis meri imperij & criminalibus.

2 Audientia committitur senium & valetudinariorum etiā in causis feudalibus

dalibus & criminalibus.

3 *Doctoris dictum intelligi debet secun dum legem, quam allegat.*

4 *Facere teneris, quod tibi non nocet & alij prodest.*

DECISIO VII.

Agnificus Berardinus Martiranus secretarius in causa vertente in sacro Regio Consilio cũ hæredibus quon. Antonij Seronij super dicto officio Secretariæ, nominauit testes duos in Hispania, duos in Burgũdia, vnum Mediolani, vnum Tortonæ, duos Mantuæ, vnum Romæ, & petijt cõmitti audientiam ipsorum testium. Ego dixi, ꝙ debebant fieri cõmissiones: quia licet esse stylus sacri Consilij, ꝙ pro duobus locis fieret commissio pro examinandis duobus testibus in loco, tamen hoc casu poterat quò ad omnes fieri cõmissio. Nam illi testes non erant subditi iurisdictioni sacri Consilij & non poterant compelli ad ve-
1 niẽdum. Quo casu † etiam in causis meri Imperij & criminalib. fit commissio. Ita firmat notabiliter Bald. in authen. apud eloquentissimum. C. de fide instrum. & ponderabam pro hoc constitutionẽ Regni, in pecuniarijs, quæ vult, quòd
2 † etiam in causis feudorum & criminalibus committitur audiẽtia, senum, valetudinariorum, & hoc ea ratione: quia non possunt cogi vt veniãt ad Curiam, ergo eadem ratione in forensibus existentibus extra Regnum.

¶ Et si dicatur, ꝙ licèt debeat committi, tamen debet fieri hæc cõmissio tabellioni Curiæ seu alicui deputando per sacrum Consilium, qui hinc vadat. Respondebam, ꝙ ego non reperio iure cautum, ꝙ eo casu, quo audientia testium cõmitti potest, debeat committi tabellioni potiusquam iudici illius loci, in quo testes degunt, si suspectus non fuerit, Quinimmo tex. in d. authen. Apud eloquentissimũ, expressè loquitur de Iudice alterius prouinciæ, aut saltem istud esset in facultate iudicis, non autem cogeretur, nisi forte esset suspicio testiũ, per id quod dicit Andre. in cap. j. si de beneficio lis oriatur, ibi. vel vadat vel mittat idoneum. Quæ verba similiter non intelligo, vt ponant necessitatem mittendi potiusquam committendi, maximè ꝙ loqui videtur intra locum iurisdictionis: quia non diceret quòd
3 vadat. Et † debet intelligi secundũ legem quã allegat, quę loquitur de mittendo, vel procederet, quando fortasse in loco, in quo testes nominabantur, verisimiliter non erant cogniti, prout fuissent aliquibus de Curia, quia tunc metu suppositionis esset iustum, vt mitteretur. Et quando testes essent valde suspecti ipsi iudici, tunc posset iudex dicere, ꝙ veniant coram se, secundum Ioannẽ de Imol. in l. cũ nuntio, de his quæ in testa. delen. Moder. in tit. de testibus. Iaco. in l.

de die. §. tutor. col. ij. ff. qui satisda.
cogan. vbi Iacob. Ioan. And. in ca.
præsentiam, de testibus. in 6. Abb.
in c. cum causam. de testib. Purpu-
ra. in tit. de offic. assesso. fol. 19. Sed
tamen isto casu nulla aderat suspi-
cio: quia testes nominati sunt per-
sonæ notissimæ & pro maiori par
te constituti in dignitate, & qui ve
risimiliter magis cognoscerentur
per iudices illorum locorũ, quàm
per aliquem qui mitti potuisset, &
sic cessabat timor suppositionis:
nec aliqua fraus poterat conside-
rari, quòd fuissent consulto, & da-
ta opera ita segregati, vt eorum au
dientia committeretur: quia satis
cõstabat sacro Consilio, quòd qui
libet ipsorum iamdiu erant in lo-
cis nominatis, & non est suspicio
contra dicta, & cõsequenter succe-
4 dit regula, quod † tibi non nocet
& mihi prodest facere teneris, vt
cum dictis hæredibus non obsit,
committi possit, & Martirano ob
euitandam impensam debeat fie-
ri commissio petita.

¶ Et ita fuit Decretum communi voto, excepto Domino Fonseca, & cum fuisset reclamatum fuit cõfirmatum quinto Septemb. 1533.

SVMMARIVM.

1 Lite pendente nihil est innouandum.

DECISIO VIII.

Ite pendente super hæreditate inter aliquos, vnus ex litigãtibus habuit recursum ad magnam Curiã, & petijt fieri præambulum, & tractabatur de hęreditate sororis, fuit factum præambulũ à quo fuit appellatum ad sacrum Consilium. Dicebat is qui obtinuerat, quòd valebat: quia præiudicialia sunt sublata, vt per Andre. in
constitu. si ciuiliter agens. Fuit de-
1 cretum contra: quia † lite penden-
te nil est innouandum. c. cum M.
Ferra. in fi. de constitu. toto tit. vt
lit. penden. Et aliàs dum essem ad-
uocatus fuit similiter iudicatum in
causa Andrianæ & sororis de Pu-
teo, cum Roberto Silano super hę
reditate filiorum Ioannis Baptistæ
de Puteo fratris dictæ Andrianæ.

SVMMARIVM.

1 Hæres sciens alios creditores non potest soluere primis venientibus.

2 Malæ fidei ratio non militat in hærede soluendo nomen debitoris per adiudicationem.

3 Scientia debet esse legitima.

DECISIO IX.

Aulus Vignes conuentus in Consilio, per Gasparem Cartiglia tamquam
super adiudicatione sui nominis
debitoris, ex eo quòd dictus Ga-
spar erat creditor Iacobi Cartigliæ
creditoris dicti Pauli; fatebatur se 2
debere duos mille & septingentos
ducatos, verum dicebat se nolle
soluere nisi citatis omnibus credi-
toribus dicti Iacobi, ex quo suum
debitum

debitum pendebat ex administratione negotiationis per eum facta pro dicto Iacobo, & intererat sua quòd semel esset quietatus de administratione, ne quotidie molestaretur à creditoribus superuenientibus, quos ipse sciebat esse, ppter quam scientiam si soluisset, malè soluisset, & pro hoc allegabat glo. in l. fin. §. & si præfatam, in verbo repellantur. de iur. delib. vbi Pau. de Cast. Ale. Iacobi. & Dominicus de sancto Geminiano & alij in ca.
1 sanè. 24. q. ij. volentes, quòd † si hæres sciuerit alios fore creditores nō potest soluere primis venientibus, aliàs tanquam dolo desiens possidere tenetur.

¶ Pro parte Gasparis dicebat D. Ioan. Baptista Mansus aduocatus ipsius, quòd aliud est in hærede, qui verè est debitor, licèt non teneatur vltra vires hæreditarias, per tex. in d. l. fi. not. in l. quæ dotis. ff.
2 solu. matr. Aliud † est in nomine debitoris, cuius petita est adiudicatio, quia quò ad ipsum non militat ratio malę fidei, ex quo coactus per adiudicationē soluit. l. nomen. in fin. C. quæ res pigno. oblig. pos. l. si coueuerit. la ij. C. de pignorat. actio. not. in l. iij. C. de nouat. & consequenter cuicunque soluat, rectè soluit, etiam non petita satisdatione, prout in hærede olim statutum erat. l. dolo. ff. ad leg. Falci. l. j. ff. si cui plusquam per leg. Falci. Et licet posset interesse aliquorū, qui citari debuissent, vt illis præiudicaretur, vt in l. de vnoquoq; ff. de re iudi. non tamen per hoc debet impediri processus ad instantiā istius, qui nunc agit, maximè cum offeratur fideiussio, vt no. in l. is à quo. de rei vindica. in c. cum super. de re iudi. Sacrum Consilium decreuit, quòd processus non impediatur ob hoc, quòd istud nomē sciat se etiam alijs obligatum: quia non est par ratio, quæ est in hærede, vt supra fuit dictum, tanto fortius,
3 † quòd ista scientia non erat legitima: quia aliter illi nō constabat de debito, nisi ex quibusdam assertionibus, quo casu non impeditur solutio fienda alteri, per ea quæ de protestatione prohibitoria dicuntur in l. nunciatio. §. morte. ff. de oper. no. nuntia. in cap. cum M. Ferra. de constitu. & satis grauaretur hic creditor, si vellet perquirere omnes creditores, vt comparerent, cum nec ipsum principalem citare teneatur, secundum Bald. in d. l. nomen. prout etiam aliàs fuit iudicatum & sic fuit processum in causa ad vlteriora. Et quoniam dictus Paulus fatebatur se ī certa parte debitorem, sacrum Consilium coegit ipsum ad faciendum depositum, de ipsa quantitate, iuxta no ta. in l. quidam æstimauerunt. ff. si cert. peta. adhoc vt potius ædes sacra vteretur dicta pecunia lite pendente, quàm ipse Paulus, qui videbatur pro retineuda dicta pecunia diferre aliquantulum litis prosequutionem.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fructuum taxatio vbi facta, illis nō habitis non debetur.*
2 *Vita & militia est onus feudi.*
3 *Secundogenitus excluditur contemplatione primogeniti.*
4 *Possessor nouus conuenitur pro decima præterita.*
5 *Obligatus occasione rei, re perempta sine culpa obligati non propterea liberatur.*
6 *Illatio non fit ex diuersis.*

DECISIO X.

MArcellus Caracciolus petijt vitam & militiam sibi debitam super castro Vicę in prouincia Apuliæ pro annis 1527. 1528. & 1529. D. Nicolausantonius frater primogenitus replicauit, ꝙ pro dictis annis non tenetur, ex quo fructus ex feudo non percepit, ob inuasionem inimicorum factam de anno 1528. in quo anno fructus anni præteriti conseruabantur in castro prædicto inuaso, durauit vsq; ad annum 1529. existente ibidem N. Vincētio Bulgarello, qui ex priuilegio Gallorum prætendebat se dominum illius castri, & sic fructus dictorum trium annorū fuerunt deperditi, & consequenter ad vitam & militiam non tenetur. Et pro hoc allegabantur ea quę dicūtur per Bar. in l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. oblig. per Bal.
1 in c. j. de not. feud. ꝙ † vbi est facta taxatio ex fructibus, illis non habitis, non debetur. l. cum certus. de vino triti. & oleo lega. l. si debitor. §. verisimile. ff. de contrahen. empt. Sed ista vita & militia videtur taxatę, secundum valorem & fructus feudi, & ratione fructuum ipsius feudi, vt per Andre. in constitu. comitibus. Igitur non perceptis fructibus non debetur.

¶ Præterea, dicebat aduocatus con-
2 uēti, ista † vita & militia est onus feudi, & sequitur possessorem, vt in c. Regni alienationis actus, & consequenter ad illam præstādam debet conueniri is qui occupauit, & non debet molestari dictus Nicolausantonius qui non possedit.

¶ In contrarium tamen fuit iudicatum: quia (vt dicebat D. Ioan. Martialis) non sumus in terminis de quibus in d. §. sacram. per Bart. quando fructus non fuissent nati, sed sumus in alio casu, in quo fructus sunt nati, sed non sunt percepti per ipsum primogenitum. Et hoc stante ego considerabam, ꝙ si tertius possessor, qui nunquam percepisset aliquos fructus, potest conueniri pro vita & militia debita secūdogenito pro tempore præterito, vt patet in d. c. alienationis actus, ibi satisfactus, & ita dicebāt fuisse sæpius iudicatum D. Nicolaus Maiorana & D. Ioannes Martialis, & facit decis. D. Mathe. nu. 162. quanto fortius hic primogenitus, in quo concurrit duplex ratio, & quia possessor, & quia primogenitus

3 mogenitus † cuius cõtemplatione secundogenitus fuit exclusus d. constitu. Comitibus. Et sic ratio, quæ deducebatur pro D. Nicolaoantonio cõtra ipsum retorquetur.

¶ Et pro hoc etiam satis facit quęstio determinata per Docto. in ca. pastoralis. vbi Abb. de decim. ꝙ

4 † pro decima præterita conuenitur nouus possessor. l. Imperatores. de publi.

¶ Nec obstat, ꝙ taxatio fiat respectu fructuum: quia illud est respectu quantitatis, non tamen ꝙ ex inde fructibus non perceptis vita & militia non debeatur, maximè ꝙ (vt prædixi) fructus iam fuerunt percepti ex feudo licet per alium, & sic deperditi, quo casu succedit

5 regula, ꝙ † obligatus occasione rei, re perempta etiam sine culpa obligati, non propterea liberatur. l. cum mulier. ibi omnes. ff. soluto matr. & licet ibi per Alex. distinguatur, an potuit haberi recursus contra alium an non, & si desijt possidere sua culpa vel non, tamen in proposito fuit præsentatũ quod dam instrumentum, per quod dictus D. N. Antonius liberauit vasallos ab eo quod ipse consequi potuisset ratione deprædationis & occupationis prædictæ, cum ꝑ ipsos vasallos factũ fuisset vt inuasio fieret & deprædatio, & consequenter facto & culpa sua ipse N. Antonius non potuit habere regressum contra illos. Immo sacrum Consilium habuit pro absoluto, quòd illa liberatio fuisset facta ob certam pecuniæ quantitatem promissam in dicto instrumento, licet ibi diceretur, ꝙ non fiebat ex hac causa, vt fraudaretur intentio D. Marcelli, etiam ꝙ illud instrumentum factum fuisset lite pendente, iuxta nota. in l. j. C. de aliena. iudi. mut. ca. fact. c. duarum. de priuileg. c. ex multiplici. de decim. Et sic debet iudicari vt si fuisset de dictis fructibus à vasallis satisfactus, per tex. in l. solutionis verbum. ff. de solut. quinimmo, quoniam fructus non sunt in obligatione præstandi sed pecunia. d. constitu. Comitibus. propterea non potest aliquo modo prætendi, quòd illis non natis seu non perceptis vita & militia non debeatur. per tex. in l. ex eo. cũ similibus, & ibi fructus erant in obligatione, & in legato. Et conse-

6 quenter † ex diuersis non infertur.

¶ Et hæc fuit aduertentia D. Sigismundi de Loffredo, & ita communi voto fuit iudicatum, ꝙ pro illis annis præstaretur vita & militia. Et ita etiam reperio fuisse aliàs cõsultum in eodem casu per Dominum Diomedem Maricondam inter priorem Barensem & Ducem Martinæ per alia, de quibus per eum.

SVMMARIVM.

1 *Compromissum fieri debet inter affines.*

2 *Antiqua obseruantia attendenda.*

DECI-

DECISIO XI.

Homas de Balso de Capua petebat dotes sibi ꝓmissas ab hæredibus Ludouici de Albenabulo sui soceri, & præsentabat copiam capitulorum reassumptam ex prothocollo notarij mortui, per notarium habentem potestatẽ reassumendi.

¶ Ex aduerso replicabatur, quòd
1 deberet fieri compromissum † ex quo causa erat inter affines, nec erat habenda ratio illius copiæ capitulorum ad impediendum cõpromissum: quia nõ est in forma probante, secundum formam constitutionis Regni instrumentorum robur, sed erat tantummodo cum fide vnius, qui asserebat se notariũ, & non constabat, nec apparebat prothocollum: quia erat in ciuitate Capuæ, & sic non est casus inclusus in exceptione posita, in Regia pragmatica, de causis instrumentarijs. Et in proprijs terminis allegabantur ea quæ dicuntur per Alexand. in cons. 165. ij. volu.

¶ Maior pars Dominorum de Cõsilio, inter quos fuit Do. Antonius Capicius & Dominus Nicolaus Maiorana commissarius, dixerũt, ꝙ ad effectum impediendi cõpromissum sufficiebat illa copia, & quòd ita fuerat aliàs obseruatum:
2 quia eramus intra dietam, & † copia ex antiqua obseruantia admittitur. Et licet fuisset sumpta ex prothocollo mortui, tamen sufficit ꝙ sit sumpta ab habente potestatem reassumendi. Et sic dicebant fuisse obseruatum ad effectum impediẽdi compromissum, secundum formã exceptionis dictæ Regiæ pragmaticæ, & ita fuit decretum dissentiente D. Ioanne Martiale.

SVMMARIVM.

1 Instrumenti reassumptio petita quando fieri debeat.

DECISIO XII.

1

Etita † reassumptione instrumenti quietationis, in quo superuiuebat vnus testis, fuit capta informatio, & fuerũt examinati quatuor testes fide digni, qui interfuerunt contractui, licet non fuissent ascripti in prothocollo. Et sic cum videretur sacro Consilio veritatem esse probatam: aliqui dicebant, ꝙ pars deberet petere pronuntiari, quietationem factã, & ꝙ non reassumeretur: alij dixerunt, ꝙ sic ad euitãdum circuitũ, vt aliàs fuit factum, ex quo pars nõ contradicebat circa dictam reassumptionem, & sic fuit decretum, quòd reassumeretur.

SVMMARIVM.

1 Vasallorum diuisio & iurisdictionis generat maximum præiudicium.
2 Arbitriũ regulari & electio restringi.

DECI-

DECISIO XIII.

Omitissa Saponariæ obtinuit assistẽtiam super Castro Sarraceno & terra Saponariæ pro suis dotibus & antefato, volebat exequi su-
1 per Castro Sarraceno † & facto appretio apparebat oportere fieri diuisionem vasallorum & iurisdictionis, & fieri maximum præiudicium pupillæ Comitissæ nepti. Dicta Comitissa auia dicebat sibi cõpetere electionem, & ꝙ ista diuisiõ non erat prohibita tempore obligationis & assensus. Ideo nõ est de ea curandum, & adducebantur alij casus, in quibus diuisio facta fuerat, videlicet in terra Balneoli, pro Ioanne Andrea Orilla, & Emilio Ianuario contra olim Comitẽ Montellæ.

2 ¶ Ex aduerso dicebatur, ꝙ † illud arbitrium debet regulari, & sic illa electio restringi, vt fiat bona fide, prout dicit glos. in l. quãdiu. C. de distractio. pignor. Angel. in l. j. C. qui potior. in pigno. habe. sed non conuenit fieri dictam diuisionem & segregationem status, cum possit aliunde satisfieri dictæ Comitissæ: quia offerebantur introitus ad decem pro cẽtenario, cum idonea cautione de soluendo intus ciuitatem Neapolis, ergo debet arbitriũ regulari & restringi. Et sic per sacrum Consilium, excepto D. Antonio Capicio & me, qui nolui votare, ex quo fueram aduocatus Comitissæ.

¶ Fuit Decretum quòd non procederetur ad exequutionem in dicto Castro Sarraceno, ex quo poterat aliunde cõmodè ex dictis introitibus, vel ex baiulatione Saponariæ satisfieri, non obstante iure eligẽdi sibi competenti.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla fundata in venditione nulla ex defectu decreti non interpositi.*

2 *Instrumentum fit de causæ cognitione interposita.*

3 *Sententia Regia exequi debet.*

4 *Intellectus c. suscitata. de rest. i integ.*

DECISIO XIIII.

N audientia Regia, referente Magnifico Nicolao Maiorana, fuit lata quædã sententia contra vniuersitatem Sternatiæ, in fauorem hæredum Alfonsi Beltrami, ꝙ dicti hæredes conseruarentur in possessione exigendi gabellam farinæ, venditam per dictam vniuersitatẽ dicto Alfonso, & cũ esset dictũ de nullitate, fuit commissa causa Magnifico Ioanni Martiali, ꝙ referret in Consilio. Et pro parte vniuersi-
1 tatis dicebatur, ꝙ † sententia erat nulla: quia venditio dictæ gabellæ erat nulla, cum in venditione nõ interuenerat decretũ. l. j. C. de seruis reipu. manu. nor. in l. nulli. ff. quod cuiusq; vniuersit. nomi. & i l. actor.

ff.rem rat.habe. Et licet congregatio fuisset facta de mandato superioris, vt in l.obseruari. C.de decurio.lib.10. tamen nõ sufficit ad validitatẽ alienationis, nisi appareat decretum interpositum causa cognita, vt latè probat & consuluit Corne.in cons.189.volu.3.Et dicit Paul.de Cast.in cons.34. volu.7. ꝙ
3 requiritur † quòd fiat instrumentum de causæ cognitione interposita, & allegat Specul. in titulo de proba.vt per ipsum.

¶ Sacrum Consilium determinauit, quòd hæc omnia respiciebant iustitiam causæ & merita, non autem nullitatem processus, & propterea sententia debebat mandari exequutioni.

¶ Pro parte tamẽ uniuersitatis fuit petita restitutio in integrum, ad impediendum exequutionem: ex
3 aduerso dicebatur, quòd † ex quo sententia Regia debet exequi, authen.quę supplicatio. C.de pręcib. impe. offèr. non poterat impediri per restitutionem petitam.c.suscitata.de in integr.restitu. Ego dice-
4 bam, ꝙ † ille tex.in c.suscitata.procedit: quia erat præsumptio cõtra petẽtem se restitui.Ideo fit exequutio, ita declarat glos. ibi, ꝙ aliàs seruaretur ius commune.l.vni. C.de in integr.restitu.pet. nihil no. & ponderabam, ꝙ procedit text. in l. aduersus.C.si aduersus rem iudi.& tex.in l.j.C.vbi & apud quẽ, in quibus iuribus loquitur de sententia Regia, & tamẽ postea sequitur simpliciter tex.in d.l.vnica, quasi exequutio in omnibus impediri debeat.

¶ Verum quoniam videbatur in effectu, ꝙ vniuersitas erat debitrix, & ꝙ potius ad differendum petebatur, nec erat verificata læsio. Fuit decretum, ꝙ per restitutionem in integrum, non impediatur exequutio. Et ita dicebat D.Præsidens fuisse aliàs obseruatum. Ego autem dixi, ꝙ pro annis guerrarum & pestis, pro quibus verisimiliter illi introitus non fuerunt exacti, non fieret exequutio: q̃a cessabat illa præsumptio calumniæ, quæ erat in reliquo contra vniuersitatẽ, propter quam exequutio non debebat retardari in terminis capituli suscitata.

SVMMARIVM.

1 *Causa relata & introducta non conceditur beneficium.*

DECISIO XV.

Xtat Decretum in Consilio, ꝙ † causa relata & introducta, non conce- 1
datur beneficiũ in causa S. Laurentij de Apadula, in causa Scipionis Brancatij, & in causa D. Antoniæ de Aquauiua, fuit concessum etiam post votatã causam, & hoc quia fuit petitum etiam per viam restitutionis in integrũ: quia in nõ petẽdo fuerunt læsi, sicuti arguit And. facta cõclusione, ĩ cõsti. obscurita-

obscuritatem,& cum D. Pręsidens, voluisset facere decretũ, quòd nec ĕtiam per viam restitutionis in integrum, ad euitandum calumnias aduocatorum. D. Antò. Capici. & alij contradixerunt.

SVMMARIVM.

1 *Excussio fit aliquando sumptibus alterius.*

2 *Excussionis beneficium non habent mercatores,*

3 *Mora est quid facti, quæ non præsumitur.*

DECISIO XVI.

IN magna Curia Vicariæ per præceptũ de soluendo, facta recognitione, fuit opposita exceptio discussionis, contra illos de incuria, per Stefanum Vaglies, dicebatur ꝙ saltem fieret discusio sumptib.
1 ipsius, qui pro alio promiserat per text. in l. vnde quæritur. ff. commo da. qui text. habet locum in omnibus duobus reis, & per gloss. & Docto. ibi.
2 ¶ Ex aduerso replicabatur, ꝙ † ex quo illi conuenti erãt mercatores, sicuti non habent beneficiũ excussionis, per text. in §. fi. in authen. de fideiusso. ita nec haberent beneficium. d. l. vnde quæritur. Et hæc secunda pars est visa verior: quia ratio cõsiderata in vno casu, militat in alio, & ideo idem ius. l. illud. ff. ad l. Aquil. immo quoniã de mente illius qui recepit illos campsores fuit vt haberet paratã & promptã satisfactionem, propterea nõ debet vexari in expectatione temporis, cum iam mora facta sit, & obligatio habet exequutionem paratam, & expectatio istius temporis esset damnosa creditori. Quæ considera tio non videtur esse in terminis. d. l. vnde quæritur, quia ibi non erat in mora restituendi, quia res commodata fuerat furto subtracta, &
3 † mora est quid facti & ibi non præsumitur. Et pro hac parte fuit iudicatum in magna Curia Vicariæ, & fuit factum decretum de exe quendo, quod fuit exequutum decreto sacri Regij Consilij data cautione in casu retractationis.

SVMMARIVM.

1 *Interesse an debeatur ex interesse.*

DECISIO XVII.

VNiuersitas Nuceriæ fuit cõuenta ad certam quantitatem pmissã, & ad interesse rõne morę. Ex aduerso dicebatur, ꝙ illa quantitas fuit promissa ob interesse alterius quãtitatis debitæ, quæ non fuerat soluta, & consequenter cum dependeat
1 ab interesse † non debet consequi aliud iteresse, l. neq; eorũ. ff. de vsur. l. improbum. ff. ex qb. cau. infam.

irrog. l. si non sortem. in prin. ff. de condi. indeb. sed contra dictam vniuersitatem dicebatur, quòd immo illa quantitas erat sors, seu in sortem redacta, & id interesse debebatur, per id quod dicit glo. in l. fi. C. eod. sacrum Consilium decreuit contrarium: quia illa glos. procedit quando non est factum in fraudem vsurarum.

¶ Sed videbat', q̃ aliud esset in interesse, aliud in vsuris, quæ sunt prohibitæ. Sed si nõ soluit interesse quod est debitum, & iure licitè petitur, cur non debeat præstari interesse.

¶ Et si dicatur, quòd tunc temporis vsuræ erant permissæ, & tamen vsuræ vsurarum non. Respõdetur, q̃ licet essent licitæ, tamen erant odiosæ. vt in d. l. fin. d. l. improbũ, & in d. l. fin. videbatur dari vt lucrum, quod secus est in interesse, maximè cessante fraude, vt etiam videtur loqui text. in l. fin. C. de vsur. rei iudi.

¶ Et quia cum vniuersitas illa fuerat passa multa damna & erat implicita debitis, taliter quòd satisfacere nequiuerat. Decreuit Consiliũ quòd nõ tenebatur. l. cum quidam. §. si pupillo. vbi tot text. & gloss. ff. de vsur. & sic fuit vniuersitas absoluta.

SVMMARIVM.

1 Iurisdictio si conceditur in vasallos non circunscripto territorio, nulla iurisdictione retenta per concedentem, an si vasallus delinquat extra territorium, fiat remissio, stante præuentione Regiæ Curiæ.

DECISIO XVIII.

1

Vando † conceduntur vasalli & iurisdictio in vasallos nõ circumscripto territorio, & in priuilegio dicatur, nihil, seu nullã iurisdictionem in nobis retinentes, & vasalli delinquant extra territorium, & fuerit præuentum per Regiam Curiam & carcerati, fit remissio, secus vbi iurisdictio fuisset circumscripta territorio: quia nõ est & non fieret remissio. Ita dicebãt obseruatũ, & fuit decisum in mõt. virgin. qui deliquit in Denticane, in casalibus montis fusculi, & fuit remissus, etiam quia concurrebat fauor ecclesiæ, tamen non erat vasallus ecclesiæ etiam quò ad directum dominium, sed quò ad vtile.

SVMMARIVM.

1 Executio non fit laudo nullo stante, quamuis in compromissis soleãt renũciari nullitatibus.

DECISIO XIX.

1

N † compromissis solet renunciari nullitatibus, & lato laudo dicitur de nullitate. Quæsitum fuit, an debeat impediri exequutio, videbatur q̃ non, per ea quæ

quæ dicuntur in c.quintauallis.de iureiuran.in l.si societatem. §.arbitrorum.ff.pro socio.in cōtrarium fuit decisum pro Ioāne Saldagnæ, contra N. de Alexandro, quòd nō exequatur, per ea quæ latè consuluit Alexan. in consi. 35. volum.2. Specul.in ti.de arbi. §.primo. vers. quidam.

SVMMARIVM.

1 Hypotecaria an & quando agi possit super fructibus feudi hæreditarij peruenti in posse hæredis.

2 Hæres tenetur actione personali.

3 Hæres adiens hæreditatem cum beneficio legis & inuentarij, quomodo obligetur.

DECISIO XX.

1 Vit † actum hypotecaria super fructibus feudi hæreditarij peruenti in posse hęredis, pro debito & obligatione defuncti: qui obligauerat se & bona, præsentia & futura, D. Antonius dicebat, quòd si fuissent obligata bona hæredum, vel si fuisset pactum, quòd licuisset capere tantum de bonis suis vel suorum hæredum &c. quòd tunc procedebat sine dubio, sed quia ita non erat, dicebat D. Præsidens, quòd isti fructus non veniunt in hypotecam: quia nunquam fuerunt defuncti, & modo sunt penes hæredem iure proprio, quia fuerunt nati & collecti post mortem defuncti, & feudum non erat hypotecatum: quia
2 non aderat regius assensus. Et † licet hæres teneatur actione personali, tamen fiet exequutio super illis fructibus, non vt obligatis, sed vt in bonis dicti hæredis, per text. in l.comodissimè.de re iudi. l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de oper.
3 nou. nuntia. Si † tamen hic hæres adijt hæreditatem cum beneficio legis & inuentarij nō fiet exequutio super his fructibus peruentis ex feudo non obligato.

¶ Aliqui Domini tenuerunt contrarium, maximè quia dicebatur in instrumento se hæredes & successores ac bona eorum omnia, quasi etiam bona hæredum essent obligata. Sed vide Andre. & D. Mathe. in constitu. regni siquis post litem, & D. Sigismundus vult, quòd potest fieri exequutio in fructibus vsque ad valorem feudi hæreditarij etiam si fecisset inuentarium.

SVMMARIVM.

1 Dos data spuriæ à patre an debeat reuerti ad hæredes dotantis post mortē filiæ sine filijs.

DECISIO XXI.

1 Vit † data dos spuriæ à patre, an debeat reuerti ad hęredes dotātis post mortē spurię sine filijs: vel possit spuria disponere. Dicebāt Dñi de cōsilio, ꝙ alias in cā Io. Frā. Cayetani fuit iudicatū, ꝙ ex quo

dos fuit promissa viro, stipulanti ꝑ se & filijs ex dicto matrimonio procreandis, quòd mortua vxore dos debebat remanere penes virū & filios, sed quia in casu de quo nunc tractabatur, videlicet, in causa Argentini Baroni & Ioannis Cęsarini, cum hæredibus Petri infantis de Nola, non supersunt filij ex dicto Argentino, fuit decretum, ꝙ dos reuertatur ad hæredes dotātis, non obstante ꝙ dicta spuria dicti Argentini in vita disposuerit de dote prædicta. Et ad hoc nos mouerunt rationes dictę per Abb. in cons. 115. & per Bald. Nouell. in tracta. dot. 6. part. priuil. 15. quicqd alias forte sentiat Bulgar. per Imol. in l. j. ff. sol. mat. in repetitione sua, faciunt dicta per Bal. in l. eam quā. C. de fideicommiss. per Abba. & alios in c. cum haberet, de eo, qui du. ea. quā poll. ī l. fi. ff. de his quib. vt indign. per Bar. Sed in causa Io. Baptistę Scodalupo fuit habita ratio seruitiorum præstitorum à filio patri, & fuerāt præstita magna seruitia, quæ videbantur excedere paternam pietatem, vt in authen. licet. de natural. lib. C. Et ideo fuit arbitratum ꝙ pro medietate dotiū potuisset disponere ad hæredes extraneos.

SVMMARIVM.

1 Pactum de non alienando non impedit quin res prohibita alienari veniat sub obligatione bonorum præsentium & futurorum.

DECISIO XXII.

IN causa Francisci Mirtei, qui dicitur, il Caualiero, contra Corneliā Griffam olim vxorem Ferdinandi Myrtei V. I. D. fuit iu-
1 dicatum, quòd † pactum de non alienando, appositum in contractu, non impedit, quin res prohibita alienari veniat sub generali obligatione bonorum præsentiū & futurorum, quæ præcedit acquisitionem rei cū illa prohibitione, per ea quæ dicuntur per Ias. in authen. res quæ not. 4. C. commu. de legatis. Et in proprijs terminis cōsuluit Socy. & alij cum eo. in consil. 75. in 4. volu.

SVMMARIVM.

1 Lana an veniat appellatione grassiæ.

DECISIO XXIII.

1 QVit dubitatum, an † lana veniat appellatione grassiæ: vt sicut ex grassia non exigitur gabella, ita nec de lana. Allegabatur consilium Fulgos. 116. quòd sic. Alij distinguebant, ꝙ lana quæ venditur ciuibus non pro mercibus sed pro vsu, vel quæ venditur hic pro arte lanæ, dicatur immunis, secus si ꝑ faciendis pannis extra ciuitatem, vel pro mercantia. Aliqui dicebāt quòd ista distinctio est impossibilis,

lis, quòd practicetur, & propterea videbatur quòd non veniat pro grassia in hac materia, sicuti & panni & serica, quæ sunt pro vsu ciuium, & grassia ciuitatis, & tamé ex eis exigitur gabella, & quòd tūc demum censeri deberet lana de grassia, quoties venderetur minutim & pro modica quantitate in foro magno. Et quia res visa est intricata, fuit dictum quòd caperetur informatio, adhoc vt ex probationibus & vsu res clarior fieret.

SVMMARIVM.

1 *Alienatione facta rei emphyteuticæ, saluo domini assensu, an satis sit in contractu.*

DECISIO XXIIII.

1 Acta † alienatione rei emphyteuticæ, cū protestatione, quòd non intendunt aliter cōtrahere, nisi saluo assensu directi domini, nec aliter, & quòd dicta protestatio censeretur repetita, etiam in traditione, quòd si postea fuit processum ad traditionem, fuit iudicatum referente Domino Antonio Capicio, quòd non incidat in commissum, licet non appareat alia protestatio tempore traditionis, per ea quæ latè dicuntur in l. non solum. §. morte. ff. de oper. no. nuntia. & in c. cum M. de constitu. declarauimus tamen contractum non tenere, & quòd ipse venditor tenebatur ad censum, & ita limitāda sunt quæ dicuntur per Ias. in l. ij. C. de iur. emphy.

SVMMARIVM.

1 *Hæres conuentus à creditore hæreditario sibi coniuncto potest opponere exceptionem compromissi vigore pragmaticæ.*

2 *Compromissum tale an erit voluntarium vel necessarium.*

3 *Compromissum factum de iure tātum in sententiando, inuentarij ratio habenda.*

4 *Compromissi actus non potest plus operari quàm fuerit intentio compromittentis expressa.*

5 *Iudicari non debet de eo, quod non fuit cognitum.*

6 *Laudum ferendum secundum dispositionem iuris.*

7 *Obligatione in generali non veniunt ea, quæ verisimiliter specialiter quis non obligasset.*

DECISIO XXV.

1 Æres † conuentus à creditore hæreditario, qui erat sibi coniunctus opposuit exceptionem cōpromissi vigore Regiæ pragmaticæ, & sic compromissum fuit factum cum obligatione in forma, de seruando quicquid fuerit iudicatum, iuxta formam dictæ Regię pragmaticæ, per arbitros. Fuit cōdemnatus hæres ad soluendum dicto actori, cum autem actor petiisset

tiisset

tijsset in Consilio laudum exequi, fuit per hæredem illum opposita exceptio discussionis inuentarij. Actor replicauit ꝙ ex quo in compromisso se obligauerat soluere quicquid fuisset iudicatum per arbitros, cum obligatione bonorum suorum omnium, propterea dicitur coueniri ex facto suo proprio, seu ex sua obligatione, nec gaudere potest beneficio inuentarij, vt not. in l. fi. in §. etsi præfatam. C. de iure delibe. & in l. quæ dotis. ff. sol. matr. & ita consuluit in proprijs terminis Angel. in cons. 31. Franc. de Aret. in cons. 31. & Deci. in cons. 300. & Corne. in cons. . . volum. 2.

2 Tanto fortius, ꝙ † ex quo hic conuentus petijt fieri compromissum, non dicetur ex parte ipsius cōpromissum necessarium, sed voluntarium, vt optimè declarat Tho. Parpal. in l. siquis maior. C. de transactio. Et ideo cum voluntariè compmiserit & se obligauerit, sibi succurri non debet.

¶ In contrarium tamen determinauit sacrum Consilium. Et in primis dicebatur, quòd istud compromissum erat necessarium, licet fuisset petitū ab ipso reo: quia ex quo cogi poterat ad faciendum dicitur sub illa necessitate fecisse, vt latè deducit Franc. de Aret. in consil. 24. Angel. in consil. 192. & latè per Deci. in c. cum M. Ferra. 7. cart. de constitu. per tex. & ibi glos. & Bal. in l. nouissimè. ff. quod fals. tuto. auct. Si igitur necessitate R.[æ] pragmaticæ adductus fecit, nō potest dici ꝙ voluerit sibi præiudicare, neque deberet præiudicari, per ea quæ dicuntur in l. qui erat. §. j. ff. famil. ercisc un. l. si plures. ff. de pact. & in c. significauerunt. Areti. de testibus. in l. j. §. hoc interdicto. per Bar. ff. quod vi aut clam.

3 ¶ Præterea compromissum † fuit factum de iure tantum in sententiando, sed de iure gaudet beneficio inuentarij. l. fi. C. de iur. delibe. Ergo per sententiam arbitralem non potuit condemnari non habita ratione inuentarij, & condemnatio aliter facta non potest exequi, nisi facta inuentarij discussione, sicuti in sententia. l. rei iudicatæ. & l. ex diuerso. ff. sol. matr.

4 ¶ Præterea, actus † cōpromissi nō potest plus operari quàm fuerit intentio compromittentis expressa. l. non omnis. ff. si cert. peta. l. si repetendi. C. de condi. ob caus. sed intētio compromittentis fuit expressè relata ad Regiam pragmaticā, per quam non intenditur in plus obligare compromittentem, sed per compromissum citius lites expedire. Ergo per tale compromissum non censebitur in plus obligatus quàm legis beneficio teneretur.

¶ Præterea & postremò, aut volumus dicere, ꝙ istud beneficium excludatur à laudo etiam simpliciter lato, & istud est impossibile. Primò

5 † quia de hoc, an debeat gaudere, vel non gaudere tali beneficio, nō non fuit cognitum, ergo nec iudicatum. l. de qua re, de iudic. Secun-

6 dò: quia † laudum ferendum est secundum

secundum dispositionem iuris, & sicuti sententia, eo modo & laudum recipit modificationẽ quantitatis expresse ab inuẽtarij discussione. Aut dicimus, q̃ istud causetur ex obligatione facta in cõpromisso, prout vult Angel. & alij supra relati, & similiter dico impossibile. Primò quia talis obligatio est relata ad iudicãdum de iure, & sicuti iudicatum recipit dictam modificationem, ita & eodem modo recipere debet illa obligatio. Secun-
7 dò dico, q̃ † in obligatione generali non veniunt ea, quæ verisimiliter specialiter quis nõ obligasset. l.in obligatione generali. ff. de regul.iur.c.j.de capita. qui cur. vẽdi. l.j.ff.de offi.cius cui manda. est iurisdict.ita &eodem modo non est verisimile, q̃ quis litigans de certa quantitate ad quam negat defunctum obligatum, neque se vt hæredem teneri, q̃ voluerit compromittendo obligari etiam proprio nomine & vltra vires hæreditarias, argu.l.cum de indebito, de proba. Ergo in ea obligatione tale beneficium esse remissum intelligi non debet.

¶ Non obstat, q̃ obligauerit bona sua propria, & consequenter videtur apparere, quòd voluit teneri vltra vires hæreditarias, aliàs nihil operaretur illa obligatio, quod est absurdum.l.si quando.ff.de lega.j. cum vulga. Quia satis poterit obseruari, vt possit exequi etiã in bonis proprijs ipsius hęredis, pro quãtitate tamen quæ continetur in viribus hæreditarijs: seu pro quanto est in ipsa hæreditate, sufficit enim quòd aliquid operetur.

¶ Et ista pars sine dubio visa est æquior: quia nullo modo apparuit, q̃ intentio ipsarum partium fuisset ex hoc compromisso voluisse in aliquo lædi, immo ille qui cõpromisit, post laudum opposuit de discussione inuentarij, & fuit facta discussio parte nõ opponẽte, & demum viso defectu hæreditatis opposuit. Ideo ex his omnibus fuit declaratum exceptionem inuentarij admittendam.

SVMMARIVM.

1 *Institutio an valeret, per quam excluditur soror vtrinque coniuncta.*

2 *Exclusus per alium sufficit, qui posset succedere, licet cum effectu non succedat.*

3 *Dispositio generalis generaliter debet intelligi.*

DECISIO XXVI.

Ioannes Antonius de Ianuario habẽs auiã paternam & sororẽ vtrinque coniunctã instituit heredẽ auiã fideiq; eius commisit, vt hæreditatem restitueret extraneis quibusdã.
1 Fuit magna disceptatio, an † valuisset tali institutio & fideicõmissum, per quod excludebatur soror vtrinque coniuncta à medietate bonorum obuentorum ex linea paterna.

na. Et dicebatur, quòd patre vel
alio ascendente existente in medio
cessabat consuetudinis dispositio,
incip. Si quis vel si qua. Et cõsuetu
dinis, & si testõr: qa seruat ius cõe.
in auth. defuncto, vt per Neapoda.
in præallega. consuetud. Et quòd
istud in tantum procedit, vt isto
casu sit data libera potestas ac fa-
cultas, quasi cessante consuetudi-
nis vinculo, liberè disponendi, etiã
in extraneos excluso patre vel ma-
tre. Et pro hoc adducebatur aucto
ritas Domini Stephani de Cayeta
de Neap. qui fuit præsidens Regię
Camerę & vir magnę auctoritatis:
& sententię: qui in libro suo con-
suetu. Ita declarauit Neap. per apo
stillam, quam ego vidi scriptam
propria manu illius vt dicebatur.
Et ad comprobandum istud addu-
cebatur illud quod ꝓbatur ex tex.
l. 2. §. quòd si sit agnatus. ff. ad
Tertull. & per Alex. post alios in l.
2 illam. C. de colla. quòd † sufficit,
quòd is qui impediebat sit exclu-
sus per alium, qui posset succede-
re, licet non succedat cum effectu.
Latius deducit & consuluit Franc.
de Aret. in consil. 24. & 27. Et in-
tentio Neapoda. pro hac parte eli-
ciebatur in multis locis, in quibus
videtur sentire hanc opinionem.
¶ Sed his non obstantibus, contra-
ria opinio visa est æquior & ve-
rior, ac magis consona consuetu-
dinibus & intentioni Neapoda.
Et sic fuit declaratum cum inter-
uentu. D. Sigismundi de Loffredo
Regentis Regiam Cancellariam.

Et hæc opinio præsertim funda-
batur, ex quo matrimonium con-
tractum cum dicta Auia & D. An-
tonio Ianuario olim præsidente
Sacri Regij Cõsilij fuit secundum
nouum vsum Nidi & Capuanæ,
per quem est exclusa & effecta pe-
nitus extranea, taliter quòd non
potest dici in medio existere: ꝓut
declarat idem Neapo. in consuet.
Si quis vel si qua: & consequenter
consuetudo locum habere debet,
vt collaterales non excludantur à
matre. Et licet non fuisset exclusa,
tamen quia non fuit instituta sim-
pliciter & perpetuò, sed fuit gra-
uata de restituendo extraneis, quo
casu adhuc videtur dicendũ, quòd
collaterales non excludantur. Nã
rationes, ex quibus concluditur
per Napoda. quòd existentia pa-
rentum excludat proximiores, seu
quòd pater non excludatur à colla
teralibus per consuetudines, sunt
fundatæ mero fauore patris, & pro
vtilitate ac reuerentia patris, vt la-
tius per Andre. in cap. primo, de
natu. succ. feud. & per Luc. de Pen.
in l. prima. C. de impo. lucra. de-
scrip. lib. 11. Sed isto casu non po-
test considerari vtilitas ascenden-
tis post mortem, cum ab ea fidei
commissum sit, & consequenter
cessant illæ rationes, ergo remanet
dispositio consuetudinis saltẽ post
3 mortem illius, Quæ † cum sit
generalis generaliter debet intelli-
gi cum cesset ratio distinguendi,
per ea quæ latè dicuntur per Imol.
in l. si verò. §. de viro. ff. sol. matr.

Alex.

Alexan.in authen. ex testamento. C.de colla.Ias.in l.j.§.j. ff. de offic. eius cui manda.est iur.

¶ Præterea, hunc casum expressè decidit consuetudo. Si filiusfamilias,quæ præsupponit patris existétiam,& tamen dicit, ꝙ teir . . r ac si paterfamilias esset, sed paterfamilias non potest de medietate disponere,ergo nec filiusfamilias.

¶ Et si dicatur, quòd illa verba nō referátur ad id de quo disponetur seu de quanto possit,sed magis ad facultatem testandi. Nam dico, ꝙ illa verba taliter relata essent superflua: quia eo ipso quòd dicebatur posse testari,sufficiēs erat,nec oportebat adijcere, ac si paterfamilias, quasi voluisset, quòd dispositum in eo qui erat sui iuris, haberet locum etiam in filiofamilias, & hoc satis erat conueniens, quando patrem in totum non instituisset, vt glo.Neapo.ibi sentit,& ꝙ non solum referatur ad habilitatem testádi, sed ad id de quo disponere potuisset, apparet ex subsequentibus verbis,ibi, itaq; non tenentur &c. Et quòd hæc opinio sit ex mente Neapo.demōstratur apertè in pluribus locis. Et primò in consuetu. filiusfamilias.in j.glos.in fi.de alia medietate filiusfamilias habet necesse relinquere parentibus bonorum subsidium. vt in consuetu. si filiusfamilias, & non de eo quod datur ex prouidentia consuetudinis alijs proximioribus, & sic prouidentia consuetudinis in fauoré proximioris non cessat propter existentiam parētum,quibus tenetur relinquere bonorum subsidium, & sic loquitur in causa testati, per tex.quem allegat in consuetu. si filiusfamilias, & hoc casu pater habebit bonorum subsidium,& poterit in alia medietate concurrere, cum personis de quibus in authé. defuncto.Et ideo Neapoda.dicit, ꝙ seruatur ius commune, idest authen.defuncto:quia non excludūtur omnino proximiores, si sunt tales cum quibus seruetur authen. defuncto,non autem vult Neapoda. quòd seruetur ius commune.s. relinquendi totum extraneis,saluo bonorū subsidio patri, vt per partem contrariam prætendebatur.

¶ Secundò, hoc idem sentit Neapoda.in d.consue.siquis vel siqua, in gloss.in verbo præterquam. in fin.col.ibi.Ex præmissis quæ dixi, ꝙ pater existēs in medio, succedat filio in dotibus maternis, videtur ꝙ ius commune quoad patré existentem non sit correctum, quasi ponderet quòd non in alterius beneficium; sed quò ad patrem, cum ergo tractatur de extraneorum beneficio,videtur sine dubio, menté Neapoda. fuisse vt correctio sit forma.

¶ Tertiò idem expressius dicit in d.consuetudine,. si filiusfamilias, ver. si nolit, vbi dicit, si filius vult relinquere omnia patri potest, & sic excludere collaterales. Ex quib. verbis demonstratur, quòd nisi pater instituatur, collaterales non excluduntur, & quòd erant vocati

non

non obstante patris existentia, quia aliàs malè dixisset, & sic excludere, si erant ex sola patris existentia exclusi.

¶ Non obstant ea quæ dicebātur, de text. in §. si sit agnatus, & in l. illam, de colla. quoniam contraria opinio est verior, vt per Socyn. in cons. 150. j. volu. vbi respondet contrarijs. Et licet videatur obstare, quod satis erat fuisse auiam institutam, inspecto tempore testamenti & mortis. l. j. ff. de regul. cato. l. Gallus. in prin. ff. de liber. & posthum. vt si collaterales exclusi, remaneant perpetuò exclusi. Tamen hoc casu nunquam fuerunt exclusi stante pacto noui vsus, & licet prædicaretur de causa intestati, tamen quò ad medietatem consideratur vt intestati causa, prout sæpe fuit iudicatum ex mente Neapo. qui limitat. l. ius nostrum. de regul. iur. Neq; potest dici testatus, in quo non potuit disponere. l. nemo potest. ff. de leg. j. & ideo collaterales nunquam fuerunt exclusi.

¶ Præterea, etiam quod institutio tenuisset, quando pactum non obstaret, tamen quia non fuit perpetua, sed cum onere fideicommissi, idem videtur dicendum, ne detur materia fraudi, & circumueniendi consuetudinem, contra tex. in l. nō dubium. C. de legib. l. cum quid. ff. de regul. iur. Et sic fuit sententiatum dictum Ioannemantonium non potuisse disponere de medietate bonorum obuentorum.

SVMMARIVM.

1 *Ritus Magnæ Curiæ impedit appellationem in causa homicidij.*

2 *Appellationis formalitas licet sit sublata, recursus non intelligitur sublatus.*

DECISIO XXVII.

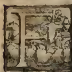
1 Extat ritus Magnæ Curiæ, quòd † in causa homicidij nō appellatur, fuit quidam condēnatus ad mortem, conuictus de homicidio, cōmisso in personam patruelis Ioannis Angeli Pisanelli, non tamen confessus, appellauit, & per viam recursus & querelæ ac omni meliori modo in forma. Fiscus & accusator dicebant, quod non debebāt audiri, & habita magna discussione super validitate dicti ritus. Et quòd de iure debet saltem restringi, vt † licet sit sublata formalitas 2
appellationis, quæ est de iure ciuili. Tamen recursus nō intelligitur sublatus, propter defensiones quæ sunt de iure naturali. Et habita informatione quod hic ritus non repetiebatur aliquando obseruatus, licet nunquam prædicti recordabātur similem casum euenisse, cum voto magnæ Curiæ Vicariæ & Domini de Collæ fuit decretum esse admittendum recursum, & fuit causa commissa D. Nicolao Maioranæ à quo dato breui termino, fuit sententia confirmata per Decretum.

cretum quòd magna Curia exequeretur.

SVMMARIVM.

1 *Commissarius nouus an debeat iterum citare partem absentem & contumacem, stante citatione prius facta ad omnes actus.*

DECISIO XXVIII.

Vit dubitatum, si qñ proceditur in cõtumaciã, quia fuit facta citatio ad oẽs actus in forma sacri Consilij, & existente reo contumace, & propter absentiam, vel mortem, aut impedimentum causæ cõmissarij, subrogatur alius commissarius, an † debeat nouus commissarius, iterum monere seu citare partem absentem & cõtumacem. Et licet Specu. & Ioã. And. videantur contrariari, tamen Paul. de Castro. in l. edictum. ff. de iudi. distinguit concordando opinionẽ, quẽ sequitur ibi Iacobi. Ego allegaui Archi. qui decidit quod debet iterum semel citari, in c. caueant. 3. q. 9. Et hæc opinio visa est æquior, licet alia videatur magis de stricto iure: quia amplius non est citandus, vt per Imol. & Geor. in clem. sæpe, in vers. nam sic, de verbo. signifi. Hoc maximè procedit, quando causa esset in terminis, in quibus posset pars contumax, refectis tamen expensis, admitti ad faciendum defensiones, & ad hoc satis facit ille tex. in d. l. edictum, & ita fuit obseruatum in pluribus causis, quando D. Bernardus de Sanctis profectus est ad curiam, & processus sui fuerunt commissi mihi & D. Galeotto Fonseiæ.

SVMMARIVM.

1 *Mulier quando per cessionem suorum iurium præiudicet sibi in prælatione.*

DECISIO XXIX.

1 Vædam † mulier vendidit multa bona cũ viro in solidum, & cõfessa est se pretium cũ viro recepisse, & cesi it iura: & quantitas bonorum alienatorũ ascendebat ad maiorem summam quàm erant dotes dictæ mulieris: tandem viro mortuo, cœpit possessionem aliorum bonorũ viri pro dotibus suis, & similiter vendidit: & cum esset mortua: quidam creditor viri petijt assistẽtiam super bonis vltimo loco alienatis: possessores bonorũ excipiebant, quòd habebant causam ab vxore illius debitoris, quæ habebat anteriora iura: ex aduerso replicabatur, quòd ipsa cesserat iura sua alijs. . . . taliter, quod sibi præiudicauerat, per id quod optimè dixit Ange. in l. si cum emptore. ff. de pact. Hic casus visus est mihi difficilis per ea quę dicuntur per Bal. in auth. si qua mulier. C. ad Velleia. per Imo. in c. cum cõtingat. de iureiur. Tamen, quia illa videntur habere locũ & cõsiderari in præiudiciũ viri, non in præiudicium tertij: quia non est

conueniens, vt priores emptores possint excipere de iuribus sibi cessis, & similiter posteriores taliter quod ab omnibus sit exclusus qui possidet bona valoris multo maioris quàm fuerint dotes. Propterea visum est sacro Cōsilio, quod præstetur assistentia, non obstante quod habeat cām ab illa vxore debitoris, postquam cesserat iura sibi competentia alijs emptoribus, per ea quæ dicit Angel. in d. l. si cum emptore. ff. de pact. quia per cessionem antea factam remanent inania eius iura, quò ad tertios. Et ita videtur posse responderi his quæ ponit Abb. in consil. 5.

SVMMARIVM.

1 Dispositio l. adeo. & l. actionem. §. morte. ff. pro soc. explicatur. nu. 6.

2 Lex generaliter loquens generaliter intelligenda.

3 Quasi contractus, qui oritur ex aditione hæreditatis non debet plus operari quàm expressa conuentio.

4 Dispositio testatoris dubia debet recipere interpretationem à iure. intellige. vt num. 8.

5 Societas finitur morte, si non remanet persona æquè idonea. declara ut nu. 7.

DECISIO XXX.

1 Vit dubitatum in Consilio, an † dispositio l. adeo. & l. actionem. §. morte. ff. pro socio, habeat locum etiā si societas fuerit ordinata à patre inter plures filios, vt vno moriente, alij superstites teneantur prosequi patris ordinationem, & remaneat societas.

2 ¶ Dubium faciebat, quòd † lex loquitur generaliter, nec distinguit cuius ordinatione, vel quomodo

3 societas ordinata sit. Præterea † nō debet plus operari quasi cōtractus qui oritur ex aditione hæreditatis paternæ quàm expressa conuentio societatis, quæ finitur per mortē.

4 Pręterea, illa † dispositio testatoris, iubens societatem, debet recipere interpretationem à lege in casu nō declarato per testatorem, scilicet quando vnus moreretur, l. cōmodissimè. cum vulga. ff. pro soc. Præterea in casu isto non remanebat persona æquè idonea, sicut mortuus, quo casu etiam in limitatio-

5 ne illius legis finitur † societas, si persona non est æquè idonea, vt per gl. in d. l. adeo. in verbo scripta. ¶ Contrarium fuit decisum à maiori parte, ex coniectura ta mente testatoris, qui verisimiliter interrogatus, si vnus ex filijs fuisset mortuus, idem disposuisset, vt societas

6 duraret. Et † sic fuit limitata illa lex, vt non procedat in societate iussa per patrem testatorem.

7 ¶ Nec obstabat quod † superstites nō essent æquè idonei, sicut mortuus: quia hoc pater non curauit, dum societatem iussit ab initio, interesse ęquales, ideo nō vr̄ mētem cessare per mortē habilioris: quia mens patris est prouidere minus habilibus p habiliores, & augere pr̄imoniū.

¶Non

¶ Non obstat, quòd casus non esset prouisus: † quia potest prouideri per iudicem ex coniecturata mente. l. hæredes mei. §. cum ita. Nec est inconueniens vt plus operetur societas ex dispositione testatoris, quàm ex contractu: quia in vno fit interpetratio quæ non fit in alio.

SVMMARIVM.

1 Libellus continens duo remedia contraria nõ procedit, intellige ut nu. 3. 6.
2 Actor parte opponente debet eligere.
4 Circuitus euitandus.
5 Remedia ad diuersa tendentia cumulantur.

DECISIO XXXI.

N causa Domini Nicolai Sanctilli fuit dubitatum † an hic libellus procederet. Peto hæreditatẽ declarato nullo asserto testamento, & siquid est peto legitimam. Dicebatur ꝙ nõ ꝓcederet, quia duo sunt remedia contraria, per text. in l. fi. C. de codi. & † parte opponente, actor debet eligere, vt voluit Ang. in l. Papinianus. §. siquis irritum. ff. de inoffi. testa.

¶ Fuit decisum, ꝙ libellus procedebat, & ꝙ aliter eligere actor non tenebatur. Primò † quia duo remedia etiam contraria possunt conditionaliter & subordinatè proponi, vt limitat Ias. q. allegat in l. j. C. de furt. in quinta limitatione. Secũdò † quia euitatur circuitus, prout limitat Iacobi. de S. Geor. in d. l. j. in vij. limita. Tertiò † quia ista remedia tendunt ad diuersa ex diuersa causa non ex eadem scriptura: quia legitima non petitur ex ipso testamento, seu ex voluntate testatoris, quo casu non habet locum dispositio. d. l. fin. vt patet ex illo tex. & ibi omnes, & sumus in descendentibus, in quibus similiter admittitur contrarietas, & cessat dispositio d. l. fi. vt in illo tex. & pro hoc casu satis videtur facere tex. in l. hęreditas materteræ. ff. de peti. hæredita.

¶ Nec obstat, ꝙ debeat eligi secundum Angel. in d. §. siquis irritum. quem sequitur Areti. in l. iij. §. nihil commune. ff. de acqui. possess. quia † illud debet intelligi in remedijs contrarijs, in quibus sententia lata in vno pareret exceptionem rei iudicatæ in alio. Nam eo casu quo cumulatio non impeditur, non tenetur eligere, & eo casu impeditur, quãdo obstaret litis pendentia in vno, quæ ita demum obstat, si obstat sententia. Ita notabiliter declarat Salyce. in l. eum qui. de inoffi. testa. in fin. Et pro his latè faciunt dicta per Socy. in c. j. de libell. obla. & consuluit Bald.

SVMMARIVM.

1 Possidere duo insolidum non possunt.
2 Qualitas non præsumitur mutata rei inhærens.
3 Ius affidandi & diffidandi est iurisdictionis.

DECISIO XXXII.

Er vniuersitatem Castri septem fratrum possidebatur quædã montanea, quæ dicebatur septem fratrũ, in ea etiam exteros affidando, & diffidando, vtilis Dominus illius Castri, qui est Magnus admiratus, prætendit illam ad se spectare & pertinere, & probauit illam esse intra fines territorij seu Castri prædicti, & quòd antecessores sui illam possederunt fidando & diffidãdo; & probabat de annis quinquaginta de visu, & vltra. Pro parte vniuersitatis probabatur quadraginta annorum de visu, & quadragintaquinque, & de auditu de antiquissimis temporibus, non tamen probauit, ꝙ scientibus & videntibus dominis qui pro tempore fuerant. ¶ Fuit dubitatum, an esset fundata intentio Admirati agentis, & fuit conclusum, quòd ex quo probatur de antiquiore possessione ex parte actoris, præsupponitur ꝙ illo tẽpore erat penes Dominum & nõ penes vniuersitatem: quia † duo in
1 solidum possidere non possunt. l. si cut certo. §. duobus vehiculum. ff. comoda. Si igitur erat penes Dominum & intra fines Castri, præsumitur ꝙ sit feudalis, licet aliàs quãdo ab alio possideretur non præsumeretur, vt latè distinguit Socyn. in consil. 181. part. ij. & in consi. 166. qui allegat plura, & est de mente Andr. de Iser. in c. j. de benefi. inter mascul. & fœmi. Et ità videtur expressè tenere & fortius Luc. de Pen. in l. quicunque. C. de fund. limitro. lib. 10. Si igitur est feudalis cõsiderato illo tempore antiquiori, sequi
2 tur necessariò, ꝙ † illa qualitas non sit mutata. l. semel malus. de regul. iur. Et non apparente legitimo titulo qualiter ad vniuersitatem peruenerit, illa possessio etiam quadraginta annorum nihil releuat, vt dicit glo. in consti. quadam generalem. in gloss. fi. & ibi per Andre. & propterea fuit declaratum, ꝙ Montanea spectabat ad Admiratũ. Tan
3 to fortius, ꝙ † illud ius affidandi & diffidandi est iurisdictionis, & iurisdictio spectat ad dominum, fuit tamẽ saluatũ ius ipsi vniuersitati pro vsibus hominum ipsius vniuersitatis.

SVMMARIVM.

1 *Legatum extinguitur, quando ex pecunia legata res emitur, quæ non est in libero commertio.*

2. *Glos. in l. pater. ff. de adim. lega. restituitur.*

DECISIO XXXIII.

Erottus Villaut Magnus mercator Catalanus reliquit quandam quantitatem pecuniæ, quã cõsequi debebat, filiæ suæ secũdogenitæ. Lege adiecta, quòd si debitor pro ea quantitate insolutũ dare ỹpo luisset

habuisset annuos introitus feudales quod recipere debuisset: quia ita illi ipse promiserat, ante obitum Perottus ipse in solutum dationem recepit à debitore. Primogenita filia, quæ succedebat in feudis, negabat de-
1 beri legatum: quia † esset extinctũ, ex quo de pecunia erat effecta res, quæ non est in libero commertio. l. cætera. §. fi. ff. de lega. j. cum concordantibus.

¶ Fuit determinatum cõtrarium, quod cedere debuisset introitus cum assensu impetrando per secundogenitam, aut solueret in pecunia. Pro hoc satis facit tex. in l. pater. ff.
2 de adimen. lega. ibi † gloss. corrigendo, etiam dum dicit nubens, quia vult dicere lubens, volens, seu si vult, secundum antiquos Codices, & faciunt iura ibi allegata per gloss. & facit etiam quia assensus de facili hodie obtinetur in hac re, per ea quæ considerat Iacobi. de S. Geor. in tracta. feudo. in ver. & præcipuè nos mouit: quia appa rebat de enixa voluntate testatoris volentis deberi legatum, siue pecunia exigeretur, siue in solutum da rentur introitus, quo casu æstimatio debetur. l. si quis inquilinos. §. j. ff. de lega. j. vt declarat Alexan. in consil. 9. in prin. in ij. volu.

SVMMARIVM.

1 Legitimatio an dispensatio dicatur, quando quis non est habilitatus ad feuda.

2 Habilitatio non est iuris ad personam sed personæ ad ius.

3 Clericus beneficiatus absque dispensatione potest matrimonium cõtrahere, licet ipso iure vacent beneficia.

DECISIO XXXIIII.

Q Vir dubitatum in causa legitimationis Gaspa-
1 ris Contæ, an † illa esset legitimatio vel dispensatio, quia non erat legitimatus ad feudalia, nec ad officia, & quasi extassent legitimi nõ potuissent habere plusquam legitimus. Quin immo præsupponebatur, quod Gaspar fuisset clericus in minoribus beneficiatus, & propterea vitium erat indispensabile per Principem secularem in radice matrimonij.

¶ Et quò ad primum conclusum fuit, quod exceptio illa nõ facit, quòd dicatur dispensatio, ex quo successit post natalium restitutionẽ atque plenariam personæ habilitationẽ,
2 ita sentitur per Andre. in tit. de successio. ab intesta. §. primo. Alexan. in l. pactum. de colla. & in l. ex facto. ff. de vulga. & pupilla. Capra. in consil. 157. Socyn. in cons. 246. colum. iij. in princ. Ludouic. Sard. in tracta. legitima. in tit. de legitimatio. per rescript. quæstio. iij. & de effect. legitimatio. quæstio. prima & secunda, & Nicol. de Vbal. in tracta. successio. ab intesta. in decima charta, dum respondit ad c. naturales. Deci. in d. l. pactũ. & i cõsil. 258. & sentit idẽ Deci. in cõs. 52. dum dicit, quod est legitimatio si fiat

secundum communem modum, & idem sentit Socy. in l. Gallus. in §. si eius. ff. de lib. & posthu. Franc. Curt. Iunior in l. qui se patris. col. antepenul. C. vnde liber. Raphael Cunia. in consil. 88. cui se subscripsit Paul. de Castr. & hoc tanto magis procedit, quòd illa reseruatio est de his, quæ tacitè erant iam exceptuata ex iuris dispositione: quo casu non alteratur nomen, & effectus ipsius legitimationis, per text. in l. iij. ff. de lega. j. & cõsuluit Fran. Curt. in consilio 74.

¶Nec obstat, quòd non potest dispẽsari in radice matrimonij: quia dupliciter respondetur. Primò, q̃ licet tunc dicat' plenissima lẽimatio secundum Ioan. Andr. & Butri. in cap. per venerabilem, qui fil. sint legiti. Capra in consil. 1. Anchara. consil. 272. tamen nõ tollitur quin nõ sit plena legitimatio, prout declarat Socy. in l. sed si hac. §. patronum. il 2. ff. de in ius vocan. Non

2 † enim est habilitatio iuris ad personam, sed personæ ad ius secundum Bald. & Iaco. Butrig. in l. ij. C. de natal. restitu. Fortu. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum, ibi p Crot. not. in c. 1. & 2. de fil. presby. Secundò respondetur, quòd nulla erat

3 necessaria dispẽsatio, ex quo † absq; aliqua dispensatione clericus etiam beneficiatus potest matrimonium contrahere, licet ipso iure vacent beneficia: vt in cap. constitutus. de cler. coniuga. & in cap. 1. & c. de illo 32. distinctio. & in cap. 2. & c. consuluit, qui cler. vel vouen. Quinimmo verior visa est opinio Io. And. in regul. iur. in mercurial.

SVMMARIVM.

1 Procurator effectus dominus litis mortuo principali, nullo apparente herede, an possit in causa procedere. n. 1

2 Sententia debet formari nomine hæredis defuncti, cũ in hæredem sit transitus à defuncto, intellige vt nu. 1.

DECISIO XXXV.

Lite vertente inter Regium fiscum ex vna & Belisarium Petrarolum ex altera super petita restitutione Casalis Burgarij, ac ipsa lite per procuratorem cõtestata, mortuus est dictus Belisarius, Procurator q̃ fuerat effectus Dominus litis, intendebat procedere in causa nullo apparente hærede, fuit dubitatũ;

1 an posset. Et † videbatur dicẽdum prima facie, quòd sic, per text. in l. nulla dubitatio. C. de procurato. l. si defunctus. ff. eo. & solum in beneficialibus de iure canonico videtur secus statutum per tex. in clemen. fin. de procurato. ibi glo. in verbo per ecclesiam, & in hoc ius canonicum seu causæ beneficiales à iure ciuili, seu profano distant, secundum Guid. Papæ. in decis. 119. ¶Contrarium tamen dixi de iure verius. Nam cum nullus appareat hæres legitimus, cui aperto iure feudum pertineat, fiscus habet fundatam

datam intentionem, quòd ei apertum fuerit, vt est text. in cap. Regni ex præsumptuosè. Et ꝓpterea cum ipse fiscus conuentus sit, nō pōt cōtra ipsum iudiciū ꝓcedere: argumēto l. Vranius. ff. de fideiuss.

¶ Præterea, ratio quare locum habeat dispositio dictæ clem. fin. est quoniam non potest nec à moriente, nec à successore iudicium substineri, nec mandatum: ita declarat Imo. ibi Quartò not. Et optimè Ægid. Bellamer. in consilio.... Sed sic est isto casu, quoniam nullus apparet successor, ergo idem ius. Et quando hæres non apparet, consuluit etiam Socy. in consi. 49. vol. 3. & sentit Vital. in d. clem. fin. quòd iudicium procurator prosequi non possit.

¶ Præterea, nisi hæres appareat sententia super restitutione frustratoriè petitur, cum non sit cui restitutio fieri debeat, & licet in d. l. nulla, aliqui velint, quòd sufficiat nomine cuiuscunque hæredis ad quē pertineat in procuratorē ferri sententiam, tamen præsupponunt hæredem existere aliquem, at hic nullus apparet præter fiscum eundem conuentum, & satisfacit quod Ange. Areti. declarat in l. Paulus respō dit. ff. quæ sentē. sine appella. quod

2 † sententia debet formari nomine hæredis defuncti, cum in hæredē sit transitus à defuncto. l. furti. §. fi. ff. de infamib. Quæ opinio fuit Rapha. vt dicit ibi Ang. & de mente Paul. de Castr. & Salycet. in l. j. C. ne ex delict. defuncto. vbi loquitur ét in causa criminali. Cum itaq; hoc casu nomine hæredis procurator ipse cōdemnari non posset, vel in eius fauorem iudicatum concipi, cum nullus appareat hęres, meritò dicendum videtur, ꝙ hic procurator licet Dominus litis effectus sit non tamen possit amplius litē prosequi.

3 ¶ Non obstant contraria: quia † locum habent, quotiescunque ex persona hæredis, vires potest suscipere mandatum post mortem Domini. Et ideo in beneficialibus nō procedit, vt in d. clem. fina. non ꝙ etiam in prophanis id non procederet, vbi eadem esset ratio, prout Ægid. in præallega. loco declarat. Et sic per Sacrum Regium Consilium fuit dictum, quòd filius dicti Belisarij, qui propter metum rebellionis comparere non poterat, cōparere debuisset, aliàs iudicium nō procederet. Quo comparente fuit opposita exceptio rebellionis, & super hoc lis pendet, fuit decretū quòd procederetur, sufficit apparere qui se prætendat hæredem.

SVMMARIVM.

1 *Soror duplici vinculo coniuncta an cō sanguineo masculo de iure præferatur.*
2 *Fœmina iure feudorum exclusa est à successione.*
3 *Sexus prærogatiua seruanda. nu. 4.*
5 *Constitutio respiciens vtrumque casum debet pariformiter determinare.*
6 *Ordo literæ demonstrat, pro fœmina admittan-*

admittantur ordine successiuo. n

7 *Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.* i

8 *Stare non prohibetur, quod non mutatur.*

9 *Masculus si excludit fœminam vigore statuti cum onere dotandi, procedit etiam in consanguineo.*

10 *Fratris appellatione in his statutis venit consanguineus tantum. Etiam si feudum veniret à linea materna num. 11.*

DECISIO XXXVI.

DVbium fecit in determinanda lite circa hæreditaté filij primogeniti quondam Marci Saxi in Consilio deducta, quod dicto primogenito superstes fuit soror vtrinque cõiuncta, & frater consanguineus tãtum.
1 Num † soror duplici vinculo coniuncta masculo præferatur. Iure enim communi duplici vinculo coniunctus præfertur, authen. itaque. C. commu. de successio. cũ vulgar. & in his terminis videtur Andre. determinasse in consti. Regni, vt de successio.

¶ Sed cum diligenter veritas inquireretur, communi consensu ita votatum est, quòd masculus fœminæ præferatur, licet hic cõsanguineus tantum sit, illa vtrinque cõiuncta:
2 fœmina † enim iure feudorum exclusa est à successione. c. j. §. & quia, qui feud. dar. po. & in c. j. de natu. feu. & in c. j. de success. feud. cum similibus. Per constitutionem autẽ reperitur admissa, vbi deest mascu
3 lus. Sexus † enim prærogatiua seruanda præcipitur ex dicta constitutione, & consequenter vbi masculus est, non censetur admissa fœmina, cap. j. de his qui sibi & hæred. suis mascul. & fœmi. §. quid etiam, Episcop. vel Abba. masculus autem, qui ad succedendum in collaterali linea vocatur, siue ex vno parente siue ex altero iunctus sit, æquè admittitur. Ergo sequitur per constitutionem prędictã hunc masculum ex vno parente iunctũ, operari fœminę exclusionem: cum illa non admittatur, vbi masculus est, qui succedere valeat, vt est sensus ac vera dictæ constitutionis interpretatio. Hæc autem interpretatio duplici ratione fundatur. Pri-
4 mò † quia illa clausula prærogatiuæ sexus simpliciter est posita in constitutione, non determinando prærogatiuam ad casum duplicis vinculi. Et consequenter debet simpliciter accipi. l. de pretio. de publi.
5 & † cum respiciat vtrũque casum, scilicet quando consanguineus tãtum, vel vtrinque coniunctus, debet vtrumque pariter determinare. l. nam hoc iure. ff. de vulga. & pupilla. Nec potest dici diuersam rationem habere propter duplex vinculum in fœmina: quia hæc ratio non est in cõsideratione apud statuentem. Patet, quia siue ex duobus, siue ex altero tantum admittit. Præterea in masculo duplex vinculum consideratur, & fortiùs quidem

dem sexus masculinus, & consanguinitas est hoc fortius: quia iure feudorum nititur & concordat. Et ita quasi in proprijs terminis cõsuluit & probat Alex. in consil. 29. prim. volu. Et licet illa clausula prærogatiuæ sexus, non sit posita in versiculo, ex collaterali, tamen per
6 gloss. ibi subintelligitur, & † ordo literæ demonstrat, quod ordine successiuo fœminæ admittantur, vt in d. c. j. de his qui sibi, & latè probat Deci. in consi. 139. & in cõs. 193. col. iij. vbi allegat quamplura consilia. Secundò fundatur, quod certum est hunc casum pro fœmina non decidi per cõstitutionem. Non enim dicit, fœminam ex vtroque parente coniunctam masculo præferri,
7 est ergo omissus † si omissus, remanet fœmina iure communi exclusa. l. comodissimè, de liber. & po-
8 sthum. Quod † non mutatur, cur stare prohibetur. l. præcipimus. C. de appella. Necesse est igitur fateri, aut hunc casum pro masculo decidi, vt supra probatum est, aut pro fœmina nihil ad hunc casum esse specialiter dispositum, & consequẽter non posse fœminam admitti existente fratre ex vno latere coniuncto: quia non vocatur. Et hoc etiam satis apertè in his terminis concludit Alex. in consil. 9. volu. 5. circa fin. quem refert & sequitur Cur. in tracta. feudo 3. par. 6. q. princip. volens fœminam admissam deficientibus masculis, non admitti quando masculus ex vno tantũ parente morienti iungeretur, licet

ipsa ex vtraque. Hanc quoque sententiam firmant satis ea quæ considerat Ludo. de Ro. in consil. 411.
9 Quod † si vigore statuti masculus excludit fœminam cum onere dotandi, licèt frater consanguineus tantum sit sorori, erit admittẽdus, sorore exclusa, & dotata ex ratione statuti, vt bona in familia seruentur, vti in hac constitutione consideranda est. Et hoc sequitur & cõprobat Ioan. Căpeg. in tracta. dot. in fin. tracta. q. 47. dicens aliàs Mãtuæ obtentum, & tenet Iaso. in l. tres fratres. ff. de pact. & Albert. Brun. in tracta. statu. exclud. fœm. in 12. arti. q. 18. col. 2. & allegat Consilium Pauli de Castr. nu. 344. & faciunt ad propositum ea quæ dicit Alexan. in consil. 144. in 6. volu. Quod stante statuto excludente omnes ascendentes, & ex fœmina descendentes fratre superstite, & supersit frater cõsanguineus & soror vtrinque coniuncta, hic fra-
10 ter sororẽ excludet, fratris † enim appellatione, non dubium est in his statutis etiam consanguineum tantum contineri, vt optimè vltra prædictos probat Capr. in consil. 138. licet Fulgo. aliter sentiat in consil. 85. cuius opinio ad hunc casum non potest adaptari, considerata ratione prædicta huius constitutionis, vt bona in familia conseruentur, quæ pro expressa debet haberi, prout declarat in simili Brun. in d. tracta. in iij. articulo principali, & ista ratio debet haberi pro expressa in hac constitutione. per no

ta.

ta.in l.quamuis. C.de fideicom. in c.a suggestum.de appella. Et si alia ratio redderetur; non esset alia quā ob fidelitatem,& alia; quæ melius per masculos præstantur domino quàm per fœminas, vt considerat Alex.in consil.30.in 6.& 7.colum. volu.j. & sic militat semper ratio, vt qualitas masculina attendatur; quæ qualitas non minus est in cōsanguineo quàm in vtrinque coniuncto,& sic idem ius statuēdum, & maximè cum ratio.l.maximum vitium, in feudalibus considerari non possit:quia Princeps à quo feuda habentur, legem rei suæ talem imposuit.l.in re mandata.C.manda. & non recedendo ab auctoritate nostrorum satis hoc videtur sentijsse Andre.in dicta constitu.versi. ex collaterali,ibi,vt donec sit locus alijs, non faciēdo vim in eo quod exemplificauerat de fęmina, & in d.§.& quia, in c.j.qui feud.nā simpliciter dicit,fęminam admitti,nisi concurrat cum masculo, quare prærogatiua sexus sit tantummodo consideranda, per d. constitu. & constitu.in aliquibus. Et hoc sine dubio videtur admitti debere, cum bona ex illa parte proueniant vnde iungitur. Propter quod fuit allegata quædam apostilla D.Diomedis Maricondæ dicentis, quòd ita fuit iudicatum, quòd consanguineus excludat vtrinque coniunctum à successione feudorum prouenientium ex paterna linea, vnde masculus iungebatur, ex generalitate dictæ constitutionis, & propter illa verba Andre. in d. versic. ex collaterali, & allegat insuper ita reperiri determinatū in Registris Regis Alfonsi primi chart. 104. & 193.

¶ Ex quibus omnibus fuit communi voto decisum, fratrem legitimū successorem fratri consanguineo in feudis, quæ à communi patre prouenerūnt extitisse, saluo iure cōpetenti sorori pro Paragio.

¶ Quid autem videretur dicendū
11 † si feuda non ex paterna linea, sed ex materna prouenissent, vnde fratri mortuo masculus non iungebatur sed fęmina. Videtur ꝙ posset ex prædictis idem determinari, vt talis discretio fieri non debeat, & hoc sentit glos. in d. constitu. in verbo succedant, quę vult, pręrogatiuam sexus in collaterali linea seruandam, vt prædixi non facta bonorum differentia. Et licet Andre. in d.constitu. col. iij. videatur admittere in terminis dictæ constitutionis talem bonorum differentiā, per tex. in l.de emancipatis. & in authen.post fratres. C.de legit.hæred tamen loquitur quando succederent masculi vel fęminę, inter quos non esset habenda sexus prærogatiua: quia tunc debet per ius commune declarari, sed cum per constitutionem illam, & constitu. in aliquibus, aperta sit mens constituentis, stante masculo fęminam non admitti, si admitteretur, contra constitutionem fieret. l.ea legē. ff. de leg. & vocaretur ad feuda à quibus lege feudali excluditur, vt dixi.

idixi. Ideo non debet secundum dispositionem iuris communis declarari, vt notabiliter dicit Anto. de Butri. in c. ex parte. lo ij. in glos. j. de foro competen. c. in memoriam. 19. distinct. Deci. in cons. 33. j. col. Et hoc verius videretur, licet in dicta causa non fuerit discussum.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia restituendus.*
2 *Rescriptum Principis est seruãdum.*
3 *Petitorium absorbet possessorium.*
4 *Possidet iuste, qui auctoritate Regia iudicialiter procedente possidet.*
5 *Auctoritas superioris spoliantis non tollit interdictum recuperandæ.*
6 *Considerandum non est, quid fuerit obseruatum, sed quod obseruari debuit.*
7 *Infidelis ex descendentibus primi acquirentis non censetur vocatus ad successionem.*
8 *Fidelitas est causa infeudandi.*
9 *Limitata causa limitatum producit effectum.*
10 *Rebelles illi dicuntur, qui contra honorem & fidelitatem Principis opera rebellionis faciunt.*
11 *Confessio facta parte præsente in actis nullis probat tanquam extraiudicialis.*
12 *Confessio facta in iudicio, licet nullo, nocet.*
13 *Remissio seruitij non inducitur taciturnitate sola cum possessione feudi absq; præstatione seruitij.*
14 *Actio competens Domino contra vasallum ad repetendum feudum apertum ob feloniam non terminatur tempore.*
15 *Anni triginta requiruntur in feudis, vt præscribatur.*
16 *Anni viginti verò in rebus fiscalibus de iure communi.*

DECISIO XXXVII.

¶ Ego cuperem in causa hac esse potius auditor, quàm relator, tum grauitate negotij, tum auctoritate rei iudicatæ, sed postquam ita oportet, dicam quod sentio. In primis dubia tria occurrunt. Primum, vtrum iudicari potuerit in petitorio, illudq; absorbuerit possessoriũ intentatum pro parte quondam Sancij de Hamudio. Secundum, vtrum in petitorio fuerit non rectè iudicatum ratione prætensæ inhabilitatis quondam Domitij Carboni ad succedẽdum Henrico, quæ dicitur consistere in duobus. Primò, quia patruus. Secundò, quia dicitur, illum non fuisse fidelem. Vltimò, vtrum posito quòd ex his sententia sustineri non possit, sustineatur ex renũciatione Dominæ Mariæ facta ratione excambij per eam recepti. Dicam (ut spero) breuibus & per conclusiones.

Irca primum, videtur mihi sine dubio dictum Sanciũ fuisse grauatum: quia
1 † spoliatus est ante omnia restituendus: etiam si incõtinenti offeratur probatio dominij. l. si quis emptionis. C. de præscript. 30. vel 40. anno. in c. j. de restitu. spoliato. c. in literis. eo. tit. in l. si quis

l.si quis à se fundũ.C.vñ vi,cũ similibus vltra hanc prouisionẽ & iuris dispositionẽ extet aperta prouisio Catho. Regis in processu præsentata, quæ fuit habita pro fidem faciẽ
2 te, quæ prouisio † seu rescriptum debuit obseruari.c.cum teneamur. de præben.& in c. si quando.de rescript. Neque (meo iudicio) huic conclusioni obstant duo, quæ potuerunt mouere excell. Dominos
3 iudicantes.Primũ videlicet ꝙ † petitorium absorbeat possessoriũ, quæ causa exprimitur in sententia.Secũdum, quia erat difficilis restitutio ratione Regiæ pragmaticæ, quæ possessores tuetur. Nam ad primũ dico,ꝙ tunc causa possessionis absorbetur à causa proprietatis,quotiescunque ex parte proponentis possessorium,proponitur etiam petitorium, vel ipse idem consentit de exceptione proprietatis discuti, vel in causa proprietatis ab alia parte propositæ iudicari. Apertè probatur in ca.pastoralis. de cau.poss. & proprie.vbi Abb. post Ioã.And. Inno.& alios. & in c. in literis. & in c.solicitè.de restitu. spoliato.per Docto.in l.naturaliter. §. nihil cõmune.ff.de acqui.poss. Sed in processu clarè constat, numquam dictum Sancium consensisse, quòd de petitorio tractaretur, ergo &c. Ad secundum dico, ꝙ quando esset difficilis, immo impossibilis restitutio, de iure... exceptionem ẽt odiosam,debet tamen in possessorio iudicari,glo. est singularis,quã omnes sequuntur in d. c. pastoralis.in verbo facultatem, quæ loquitur in retentione ex aliqua causa, etiam per l.siquis in tantam.C.vnde vi, cuius legis dispositio est pœnalis & odiosa.Quinimmo dispositio dictæ Regiæ pragmaticæ nõ trahitur ad eos, qui haberẽt dispositiones aliorum Regum cõtrarias dispositioni Regis Ferdinandi, & vt iam fuit aliàs iudicatũ in sacro Consilio in causa cœpta à tempore dictæ pragmaticæ. Neq; (meo iudicio) hanc opinionem subuertit
4 illa ratio,ꝙ † auctoritate Regia fuerit priuatus possessione dictus Sancius, per ea quę dicuntur in l. iustè possidet.ff.de acquir.possessio.quoniam hæc ratio locum habet Rege vel Iudice procedente iuditialiter, etiam quòd iuris ordo seruatus nõ fuerit,secus autem est vbi omnino extraiudicialiter processit,vt in casu isto,ita declarant Docto. in d.l. iustè possidet, & in l.meminerint. C. vnde vi.& Dec. consil. 361. vbi allegat. Quinimmo in hoc casu Rex ad suam vtilitatem hoc fecit propter viginti mille ducatos, quos sibi Iacobus Carbonus promiserat. Et sic ipse Rex non fuit auctor spolij, sed spoliator, vnde succedit dispositio.c.cõquerẽti, de
5 restitu.spoliato, ꝙ † auctoritas superioris spoliantis nõ tollit interdictum recuperandæ possessionis, certũ est, ꝙ Rex ad suas manus redegit,& postea restituit Iacobo,licet in hoc vim aliquam non faciã, cum nulla præcedente cognitione fuerit facta illa restitutio,& sic da-

tur

tur interdictum seu remediũ restitutorium vt supra dixi, etiam quòd Rex aut Princeps fecerit, l.& si non cognitio. C. si contra ius vel vtilit. publi. maximè nulla publica vtilitate subsistente: quia iam Regnum erat diuisum & rex cogitabat de fuga, vnde cessat ratio. l. Item si vulneratus ff. ad leg. aquil. & quæ in l. fi. C. si contra ius vel vtilit. publ. cum similib. in ca. Quæ in ecclesiarũ, de consti. & per hæc circa hoc caput dico bene reclamatum per Ioannẽ de Hamudeo. Verum quia in hoc iudicio consensit, vt etiam de petitorio cognoscatur. Ideo transeo ad aliam dubitationem.

6 ¶ Circa secundum, an fuerit bene iudicatum in petitorio, circa quod sunt discutienda duo. Primum, an obstitisset successioni dicti Dominij, qualitas quia patruus, secũdum an fuerit infidelis. Circa primũ quęstio est satis ardua inspecto iure cõstitutionum Regni licet hodie decisa per ca. Regis catholici. Tamen quod attinet ad tempus Regis Ferdinandi Primi, quod tempus inspici debet, quãdo terram Padulæ ad se recepit, vt vr̃ opinio. gl. in cõsti. de successionibus. in Regno fuisse magis probatam q̃ opinio. Andre. ibi in c. 1. Imperator lotha. & secundum illam opinionẽ fuisse iudicatũ, refert D. Anto. de Alex. in Apostilla, & Luc. de Penna. in l. j. C. de impo. lucrati. descriptio. & D. Mathe. in d. constitut. vt de succcessio. & in d. cap. 1. Imperat. lothar. Quia immo recolendæ memorię Sigismundus Loffredus. in dicto cap. 1. Impetat. lothar. qui tenet opinionem Andre. pro patruo, etiam inspecto iure constitutionum Regni, dicit tamen, quòd Reges Aragonei in hoc conniuentibus oculis pertransibant, & sic licet non iudicauerint contra patruum, non tamen iudicauerunt pro patruo. Immo Rex Federicus in feudo Trentulæ cum Paulo Brancatio protestatus extitit, quòd volebat iudicare pro patruo. Mihi tamen in proposito hæc ratio non satisfacit, quia verior videtur opinio Andre. per rationes suas, quas breuitatis gratia omitto. Nec † considerandum est, quid fuerit obseruatum, sed quid obseruari debuerit, quia Reges huius Regni iurant obseruare constitutiones Regni, & ideo non possunt illas in pręiudiciũ singulorum & totius Regni mutare, vt in c. cum intellecto, de iureiur. cum similib. & propterea hæc ratio iudicatum infringere non debet.

¶ Circa secundum de ratione prętensæ infidelitatis quæstio est facti magis quàm iuris. Nã clarũ est de

7 iure, quòd † is qui est infidelis ex descendentibus primi acquirentis non censetur vocatus ad successionem, probatur apertè in cap. primo. §. Huius autem generis. in quibus cau. feud. amitta. & dicit Andre. in c. 1. §. porrò. quę sit pri. cau. benefi. amitten. ꝙ Dñs non tenetur inuestire sibi suspectum, allegat tex. in l. ij. C. de postu. Et alia circa

suspicionem vitanda: & dicit idē Andr.in c. Imperialē. in §.insuper. col.2.de prohib.feud.aliena.quòd Dñs potest dicere petenti inuestituram, tu fuisti ingratus, nolo inuestire, & habet rationē euidentem,
8 quia † cū fidelitas sit causa infeudandi, vt dicitur in ca.1.in fin.per
9 quos fi.inuesti. limitata † causa limitatū producit effectū.l.in agris. ff.de acquir.re.Dom.c.cū cessante. de appell.cū vulga.sed q̄ M^cus Domitius fuerit infidelis & rebellis Regis Ferdinādi primi, videtur(meo iuditio)ex primis & nouis probationibus satis apertè demostrari & probari. Nam vt dicitur in c.1.qui
10 sint rebell. Illi † nō dñr fideles, sed rebelles, qui contra honorē & fidelitatem Principis, opera rebellionis faciunt, vt in l.j.cum sequēti.ff.ad legem Iul. maiest.sed per oēs testes numero decē examinatos pro parte magnifici Iacobi Carboni in primo processu super articulis additis probatur, & sunt testes nobiles de visu, q̄ tempore belli, quod gerebatur per Ducem Ioānē Henricū possidebat terrā Padulę & Cast^m, fructus percipiendo mediante Domitio, qui erat Balius Henrici & omnia per ipsum gubernabantur, & hoc etiam fatetur ipse Iacobus tanquam principalis examinatus ad instantiam Hamudij: & terra Paduli cum castro fuit rebellis contra Regem Ferdinandum, vt probatur latissimè per testes Hamudij super 64. & 65. & Carbonus non inficiatur: ergo dictus Domitius tenuit castrum rebellatum contra honorem & fidelitatē Regis Ferdinandi Primi, & consequenter fuit rebellis & infidelis.d. c.1.qui sint rebel. & in d.l.j.ibi, Artem tenuerit. Item probatur per cōfessionem ipsius Iacobi, de qua in supplicatione & articulis factis
11 tempore Regis Caroli. Nam † illa acta licet non habeant vim actorum, propter defectum iurisdictionis, cum dictus Rex Carolus fuerit inuasor, & tyrannus tamen probabit illa confessio tanquam extra iudicialis facta parte presente, quia omnia fuerunt Alfonso intimata & notificata, & fuit geminata, immo sępissime reiterata, maxime in scriptura, quo casu absque oī difficultate plenè probat, vt tenet Bar. in l.cum scimus.C.de Agri.& censit. Paul.in l.publia.ff.depos.Fely. latè in c.si cautio. de fide instru. &
12 † confessio facta in iudicio licet nullo, nocet. Abb. in c.cū dilectus. de ordi.cogni. & tā in primo processu quàm in hoc postremo nunquàm Iacobus docuit de errore, vel probauit cōtrarium, immo non allegauit, quòd Domitius fuerit fidelis, & ista probatio est fundata in hac causa reclamationis, quia non apparebat in primo processu de omnibus supradictis qualitatibus fundantibus dictam confessionem: & licet producantur articuli dicti Hamudij, tamen non apparet de mandato in hoc, neq; quòd tantum habuerit, & eius exceptiones fuerunt relectæ & non probatę.

probatæ. Quo casu succedunt dicta per Docto. in c. cum venerabilis, de exceptio. in l. alio. ff. de his quib. vt indign. Felyn. in c. capitulum Sanctæ Crucis, de rescript. & sententia inde sequuta comprobauit veritatem rei, ideo ista probatio firma remanet. Tertiò probatur, quòd fuerit infidelis per testes examinatos inter easdem partes. Quartò, per testes examinatos per dictum Iacobum in anno 1504. Quintò per testes examinatos per dictum Hamudium contra Nicolaum Caracciolũ. Sextò, per testes in processu antiquo examinatos.

¶ Non obstat his probationibus, quòd Rex Ferdinandus Primus passus fuit, dictum Domitium possidere feudum Padulæ, vt pro parte Carboni asseritur: quoniam omissa responsione quæ in facto consi-
13 stit. Respondeo † ꝙ de iure per taciturnitatem solam cum possessione feudi absque præstatione seruitij & contrario actu, nõ inducitur remissio. Ita tenent Andre. & Bald. in d. §. insuper. & in §. præterea si vasallus, & in c. j. col. ij. de feud. sine cul. non amitten. Imol. in ca. ij. de feud. & Præpos. in c. j. colum. iij. quo tempore mil. Et dicit Andre. in c. j. §. porrò. quæ sit prim. cau. be-
14 ne amitten. Quòd † actio competens Domino contra vasallum ad repetendum feudum apertum ob felloniam, non terminatur tempore, nisi vt aliæ actiones, & certè donec vasallus & Dominus viuit, Docto. non dubitant, ꝙ non obstante lapsu temporis possit feudũ
15 vindicari à domino. Et † in feudis requiruntur triginta anni cũ præstatione seruitij, vt supra dixi, vt præscribatur, c. si quis per triginta, si de feudo. Et de iure constitu. Regni 40. vt in constitu. Quadrage-
16 nalem, & † in rebus fiscalibus de iure communi viginti anni, vt in l. in omnibus. ff. de var. & diuers. nisi in casibus, vt in l. j. §. j. ff. de iur. fisc. per Abba. & alios in c. cum nobis. de præscript.

¶ Non obstat assertum capitulum copiatum à trãsumpto: quia illud minimè probat, vt i authen. si quis in aliquo.

¶ Non obstat Priuilegium confirmationis functionum fiscalium: quia illud non potest applicari dicto Domino Domitio, qui in feudalibus non fuit hæres Iacobi sui patris, ex quo erat secũdogenitus, & non intelligitur de filijs primogeniti. Et propterea dicẽdum est, stante huiusmodi inhabilitate, non fuisse admittendum dictum Domitium ad succesionem Henrici & propterea bene reclamatũ. Ante publicationem partes se concordauerunt.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo si quis vel si qua, an habeat locum, patre vel matre existente in medio.*

2 *Consuetudo corrigens ius commune debet strictè intelligi.*

3 *Principium numeri non est numerus.*

4 *Verba legis vel consuetudinis cui non conueniunt, nec eius dispositio conuenit.*

5 *Consuetudines cessante habet locum ius commune.*

6 *Statuto stante excludente matrē propter agnatos, si supersint sorores vel fratres, potest mater admitti, cessante statuto.*

DECISIO XXXVIII.

1 AN † consuetudo siqs vel siqua, habeat locum, patre vel matre existente in medio, & similiter consuetudo. Et si testator. Neapod. vult q non habeat locum cōsuetudo, sed remaneat firma dispositio authen. defuncto. C. ad Tertullia. Probatur

2 eius opinio ratione. Quia † consuetudo corrigit ius commune & debet strictè intelligi, & sic ī casu simplici, quando quis decedit relictis collateralibus, non autem ascēdentibus simul cum collateralibus, qui est casus mixtus. Item quia consuetudo loquitur de proximioribus ex parte matris vel patris, non debet includi pater vel mater; quia sunt principia, non principiata, sicuti

3 † principium numeri non est nu-

4 merus, & † cui non conueniunt verba legis vel consuetudinis, non conuenit etiam dispositio.

¶ Istud declara quando pater vel mater aut alius ascendens cōcurrit simul cum fratribus defuncti secūdū terminos dictæ authen. defuncto, tunc succedunt omnes secundum terminos d. authen. Sed quādo ascendens concurrit cum alijs remotioribus, qui non comprehēditur in d. authen. tunc succedit solus ascendens sine illis, quia neque per consuetudinem vocantur stante ascendente per prædicta, neque de iure: quia secunda causa est ascēdentium & excludit collaterales, pter eos qui in d. authen. defuncto. authen. cessante. C. de legi. hæred.

¶ Hic dubitatur de duobus. Primò, si frater vterinus, q vocatur ad successionem per consuetudinem secundum Neap. concurrit cū ascendente: quia non est inclusus in d. authen. debeat excludi? Secundò, an possit decedens disponere in quem voluerit in præiudiciū ascendentis, & aliorum qui simul vocantur. Quò ad primum Neapoda. determinat, q succedit, quò ad secundum distinguit, aut vult disponere in præiudicium ascendentis, in fauorem extranei, & nō potest: quia fieret fraus consuetudini, & ita fuit decisum per sacrum Regium Consilium in causa Dominæ Ioannellæ Oriliæ, auiæ Ioannisantonij Ianuarij, aut vult disponere in fauorem ascendentis, & in præiudiciū eorū qui pñt cōcurrere cum ascendente per authen. defuncto. Et Neapoda. videtur sentire q non, in consuetu. Filiusfamilias, in prima gloss. in fin. ibi de alia medietate; Fuit decisum simpliciter in causa Ferdinandi Roberti, quòd postquam consuetudo non habet

locum

locum patre vel matre existente in medio, vel alio ascendente, quòd potest simpliciter & liberè filius disponere: quia † cessante consuetudine habet locum ius commune. Et pro hoc adducebatur auctoritas D. Stephani de Cayeta in apostilla, qui ita decidit, & vltra eum allego Bal. in l. illam. C. de colla. & Mathesillan. in tracta. de successio. ab intesta. q † stante statuto excludente matrem propter agnatos, si supersint sorores vel fratres, potest mater admitti cessante statuto. Et idem in simili decidit Bal. in l. quicunque, C. de seruis fugi. & Petr. de Anchara. in c. canonum statuta, versic. item consulo, de constitu. sequuntur Moder. in l. post contractum. ff. de donat.

SVMMARIVM.

1 *Fiscus an possit accusationem institutam prosequi.*

2 *Laycum nullum admitti ad accusandum de vsuraria prauitate, nisi ordinariè agendo.*

3 *Lex simpliciter loquens à nobis distingui non debet.*

4 *Pœnitentia sola plurima peccata delentur, excepto (et) propter quod extorta restituenda sunt.*

5 *Vsura crimen est, quod natura ipsa, atque euangelica lex maximè detestatur.*

6 *Vsuris quæ diripiuntur uerè miserabiles censendi sunt.*

7 *Vtilitati communi nec incongruum, ac diuinæ legi visum est, vt excrescente impiorum nequitia acrius procedatur.*

8 *Decreta sacri Consilij vicem legis obtinent.*

9 *Doctoris auctoritas probationem desiderat.*

DECISIO XXXIX.

CVm fœneratorũ abusus adeo frequens esset, vt iam in plurimos huiusmodi criminis notatos animaduerti deberet. Ne amplius in contemptum Diuinæ atque humanæ legis hoc scelus sustineretur, Hæsitatum fuit sæpius, an 1 † desistentibus accusatoribus, qui ad agẽdum ordinariè fuissent admissi, suam suorumque iniuriam prosequentes, possit fiscus accusationem ipsam prosequi, pœnasque ab his sumere quos deliquisse probasset. Et varias fuisse antiquorum sententias, quidam è senioribus affirmabant, cum alij non posse fiscum prosequi ex antiqua sapientum interpretatione dictauerint. Alij verò ex contestatione litis cũ accusatore facta ius fisco oriri cõprobauerint, cum autem hæc questio in causa cuiusdam Pictoris de Calatia, certam determinationem desiderasset in sacro Cõsilio adducta, oĩum consensu & authoritate veluti gñali quadam lege Sanciẽs definita extitit, vt cũ accusator admissus fuisset, tũc fisc⁹ admitti debuisset, ordinarieq; ꝓsequeretur,

 siue

siue ante contestatã litem, siue qui dem post accusator destitisset: Firmatur id primum ritus autoritate,
2 quo cautum est, nullum † laicum ad accusandum de vsuraria prauitate admitti, nisi ordinariè agẽdo, & tunc eo ipso, quòd admissus fuerit accusator fiscus quoque similiter admittatur, per ea quæ no. glo. in l. lecta. in l. tunc. ff. si cert. peta. & in l. iiij. §. fi. ff. de condit. & demon. in l. Gallus. in princip. ff. de liber. & posthum. Non est igitur ex illis verbis expectandum, an accusator desistat, an prosequatur, cum ea lex,
3 † quæ simpliciter loquitur, distingui à nobis nõ debeat. l. de precio. de publicia. Quod si dicatur lege distinguendũ, l. sed & si posteriores. ff. de legib. l. sciendum. ff. de his qui satisd. cog. iũcta authen. offeratur. C. de lit. contesta: fatendũ quippe est: sed non alia lege quàm Regni constitutione: per quam crimen hoc publicum redditur competitque propterea ius fisco vindicandi, vt si alio ritu corrigatur, ꝙ accusator pro sua suorumue iniuria sit: non erit publici iudicij qualitas correcta atque sublata in omnibus: sed quanto minus poterit. l. Præcipimus. C. de appella. l. Sancimus. in fi. C. de test. vt si accusator interueniat, legitimeq; instituta accusatione desistat, posSit fiscus prosequi: Nam dum accusatio præcessit, corrigenti ritui satis videtur factum, & dum fisco prosequẽdi potestas fit, id quod expresSè à constitutione sublatum atq; abrogatum non est, obseruatur, ita quidem in simili voluit tex. in l. vnic. §. his tãtum, ibi gloss. & Bald. C. de lati. liber. toll. glos. in authen. de hæredi. ab intesta. in verbo vacantib. Bart. in extrauagan. ad reprimẽ. in verb. non obstantibus. Roma. in consil. 57. & 332. Nulla igitur lege distingui debet ritus ille qui fiscum admittit, cum nulla sit, quò ad causæ prosequutionem Regni constitutio, quæ distingui patiatur, immo verũ si quis hoc diceret, correctionem extendi vellet, quæ omnino vitanda, est vbi aliter posSit. l. j. C. de inoffic. dot. c. cum expediat. de electio. in vj. ca. Ecclesia vestra, ibi Abba. in 6. nót. de electio. Barto. in l. iiij. §. erit. ff. vi bonor. rapto. Alex. in consil. 42. col. j. & sequent. vol. 3. Accessit quoq; huic determinationi, quòd partis loco fiscus alio ritu vocatus atque admissus videtur, cũ obseruari. l. libellorum, formam à fisci procuratore statuitur: obseruari quidẽ nõ poterit, nisi ad agendũ admittatur, argu. l. ędita. C. de eden. c. examinata. de iudi. neque non frustra id requireretur si cum accusatore procedi semper deberet cum illi id onus incumberet d. l. libellorum. & authen. offeratur. c. qualiter & quando, de accus. quinimmo accusatore desistente poterit alius à iudice accusatoris loco subrogari. l. ij. ff. de dolo. Bal. in l. j. C. qui accusa. non poss. Bart. in l. in eum. ff. de accusa. Specul. in titu. de accusat, §. j. versi. quòd si nullus. cur non ritus autoritate fiscus id poterit,

rit, quòd non minus ad publicam vtilitatem pertinet quàm quòd cętera omnia puniantur crimina?
4 quæ & si plurima † vel sola pęnitentia deleantur: hoc tamen minimè, nisi quod extortum fuerit restituatur. c. quia in omnibus, de
5 vsur. crimen † est quippe, quod natura ipsa atque euangelica lex maximè detestatur & horret. c. super eo. de vsur. c. quoniam mul-
6 ti. 14. q. 4. Nec ab re est † q̄ qui vsuris diripiuntur verè miserabiles censendi sunt. Sed Regni capitulum Pridem: initio prouideri instituit ex officio iudicantis his qui pro eorum miseria diriperentur, cur nō igitur accusatione præmissa id posit fiscus? Et hoc etiā communi iure probatum est, vt p Bar. in extrauagan. ad reprimen. in verbo, p denuntiationē. Bal. in auth. Ad hæc in fi. C. de vsur. & Iacobin. in Rubri. C. de iudi. qui quæstionē pęnè hanc in istam sententiam re-
7 soluunt. Nec † incongruum communi vtilitati ac diuinę legi visum est, vt excrescēte impiorum nequitia, & debacchante cupiditatis luxuria acrius procedatur. l. aut facta. §. fin. & l. capitalium. §. grassatores. ff. de pœn. not. per Abba. in ca. at si clerici, de iudi. Ias. in §. ex maleficijs, not. 8. institu. de actio. præsertim in eo qui versari in hoc crimine assuetus esset l. j. C. de superexacto. lib. 10. Ex quibus rectè iudicari debuit, vt etiam, si qua esset contraria lex, Sacri Consilij auctoritate abro-
8 garetur † cuius decreta vicem legis obtinent. l. fi. C. de legib. ne ea amplius præsidio esset fœneratoribus. argu. eorum quę dicuntur per Bar. in l. omnes populi. 6. quæstione. ff. de iusti. & iur. & in l. non dubium. C. de legibus. in l. j. C. de indict. viduita. tollen. & in l. j. in princ. C. de cadu. tollen. & in c. suggestum, ibi Abb. de decim.

¶ Huic sententiæ ità probatæ nequaquā obstat Parid. decis. in suo tracta. syndicat. vt eo casu procedere possit iudex accusatore desistente, cum aliàs ex officio potuisset, quoniam si lege ciuili fortasse constat, refragantur tamen Regni constitutiones & ritus, vel (quod satis probo) & si iudex procedere non possit, non inficiatur tamen fisci procuratorem partis loco subrogatum posse, immo id ex rationibus suis probatur & defenditur, nec sunt accipienda secus verba Iserniæ in constitutione prædicta, quæ habet initium, vsurariorum. Nam etsi neget publicari bona, accusatore desistente, non tamen inficiatur, fiscum ordinariè admitti posse, id enim vtrumque verum est, bona eius non publicari, si accusator desistat, & fiscum admitti debere ad prosequendum vt publicentur. Nam illud primum, ita quidem accipi debet, ex his quæ probauimus, si non ordinariè agendo, atque accusatoris loco accusationem prosequens publicari bona fiscus vellet. Si verò aliter illū sensisse quisquam putaret non efficiet vt discedendum sit à priore sententia,

9 tia, cum † doctoris auctoritas probationem desideret, non necessitatem inferat.

¶ Ab hoc decreto cum ad Proregē reclamatum esset, iterum votis omnium recensitis iustum omnibus ac expediēs reipublicæ visum extitit.

SVMMARIVM.

1 *Actor si debet exhibere instrumentū, & illud in promptu non habet, procedetur in causa.*

2 *Iuramento alterius statur, dicentis se non habere.*

3 *Intellectus l. fi. C. de fid. instru.*

DECISIO XL.

QVòd is qui debet exhibere aliquam scripturā excusetur, si illam non exhibeat, videtur apertè fundari auctoritate Inno. in c. j.
1 de probat. volentis, ꝙ † licet Actor debeat exhibere instrumentum, tamen si illud in promptu nō habet, procedetur in causa, & illam decisionem Inno. sequuntur Domini de Rota in decis. 34. in nouis sub titulo de probat. & tradit Specul. in tit. de instrumento. editio. §. nunc dicamus. versic. quid si in libello. Moder. in d. c. j. Et hoc videtur indubitabile.

¶ Difficultas tamen stat, qualiter debeat verificari istud, quòd non habeat in promptu seu de facili. Et ex verbis Inno. & prædictorum non videtur, ꝙ requiratur aliqua probatio nec verificatio. Domini de Rot. Abb. & alij in d. c. j. & Bal. in l. qui stipendia. C. de procurato.
2 tenent simpliciter † ꝙ stetur iuramento dicentis se non habere, nec requirunt casus fortuiti probationem vel amissionem, sed tantummodo dicunt, ꝙ statur iuramēto, etiam ꝙ altera pars dicat partem penes se habere. Et quia Inno. pro sua opinione nihil allegat, Domini de Rota allegant tex. in c. ij. de iuramen. calumniæ. lib. 6. & in ca. cum Ioannes. de fide instrumēto. & dicūt Domini de Rot. ꝙ Ægid. dicebat, hanc esse veram opinionē, & potest satis fundari per text. in l. fin. in fin. ff. de bon. auctorita. iudi. possiden. & ita etiam simpliciter sequitur Angel. in l. j. §. edenda. ff. de eden. & Areti. in d. c. j. col. pen. qui dicunt opinionem Innō. esse communem.
3 ¶ Non † obstat text. in l. fi. C. de fid. instru. quia ille tex. procedit in alijs fortioribus terminis, videlicet quando scriptura fuit producta in iudicio & remāsit exemplum: quia tunc originale exhibendum est, si de falso redarguendum est per partem. Nam apparet euidenter malitia, nisi probetur amissio, & ex quo productio originalis est de actis, in ipso originali est ius quæsitum parti, & consequenter eius reproductio peti potest, non obstante iuramento.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Filia an censeatur præterita, ex quo titulus institutionis non probatur per septem testes.*

2 *Institutionis titulus est quædam solennitas.*

3 *Solennitas voluntatis debet probari per tot testes, per quot ipsum testamentum probatur.*

DECISIO XLI.

Dubium est, quod explicandum videtur, An † filia censeatur præterita, ex quo titulus institutionis non probatur per septem testes. Nam
2 † vt dicit Iaco. de Aret. in l. illa institutio. ff. de hæred. instituen. titulus institutionis est quædam solennitas, quæ potest probari per duos testes, secundum Glos. in l. ij. C. de bonor. possessio. secun. tabu. quam gl. sequuntur omnes antiqui, & videntur sequi Pau. de Castr. & Alex. & quod sit solennitas, tenet apertè Cardin. Zabarel. in consil. suo 60.

¶Contraria tamen opinio in hoc casu videtur verior, considerando, quod istud testamentum nõ potest dici inter liberos, quo casu secũdum regulam communem debent septem testes adhiberi: l. hac consultissima. l. si vnus, cum vulga. Quando igitur septem testes requiruntur, communis est opinio, quòd septem testes probare debeãt titulum institutionis. Ita Bal. apertè in d. l. 2. versi. ex prædictis qui di-
3 cit, quòd † hæc est solennitas voluntatis, non solennitas probationis, & debet probari per totidem testes, per quot ipsum testamẽtum probatur: & ita etiam expressè distinguit Paul. de Castr. Philip. Corne. & Moder. & secundum hanc opinionẽ in propriis terminis consuluit Deci. in consil. 105. Et Andr. Sicul. in consil. 29. col. 5. & pro hac opinione adduco doctrinam Bal. in l. non codicillum. C. de testam. qui vult, quòd si filio aliquid relinquatur in testamento & in codicillis, dicitur quòd illud relictum intelligatur titulo institutionis, quod non propterea præteritio excusatur, quia in codicillis & sic per quinque testes titulus institutionis probari non potest: & hoc refert & sequitur Ias. in authen. Nouissima. col. 18. C. de inoffi. testam.

SVMMARIVM.

1 *Princeps potest de plenitudine potestatis tollere rem alterius illi quæsitum per modum iuris naturalis vel gentium.*

2 *Plenitudo potestatis est illa, cuius causa dicitur in Principe non esse rationem exquirendam, cur ita facis.*

3 *Silentium perpetuum illi imponi debet, qui venit ad impugnandum illud, quod ex certa scientia et de potestatis plenitudine Princeps facit.*

4 *Actio licet tollatur per Principem, tamen non tollitur naturalis iustitia.*

5 *Imperator aditus super executiõe obligatio-*

gationis naturalis, peccaret, si iustitiam non ministraret.

6 *Imperator licet solutus legibus obligatione naturali ligatur.*

7 *Defensio non potest tolli per Principem.*

8 *Princeps quòd obligetur ex contractu intelligitur sano modo.*

9 *Princeps sine causa non potest tollere quæsita de iuregentium, sed bene obstaculum.*

DECISIO XLII.

Væ conclusiones pro determinanda hac controuersia meo sunt iuditio faciendæ. Prima
1 conclusio est, ꝙ † Princeps potest de plenitudine potestatis tollere rem alterius illi quæsitam, etiã per modum iuris naturalis seu gentiũ.
2 Plenitudo † enim potestatis est illa, cuius causa dicitur, in Principe nõ esse rationem exquirẽdam, cur ita facis, prout dicit Bal. in l. ij. C. de seruitu. & aqua. & in l. Impetrata. C. senten. rescin. non poss. & dixit idem Bald. in c. j. §. siquis autem. in
3 tit. de pace Constan. ꝙ † debet imponi perpetuum silentium ei, qui venit ad impugnandũ illud, quod ex certa scientia & de potestatis plenitudine Princeps facit.
4 ¶ Secunda conclusio est, quòd † licet tollatur actio per Principem, & quis priuetur omni iure sibi cõpetenti, tamen non tollitur naturalis iustitia, per quam quis possit adire eundem superiorem, & per quam ipse superior debeat sibi iustitiam ministrare saltem in forma iuris gentium & manu Regia. Ita tenet Inno. Anto. de Butr. & Gemi. in c. quæ in ecclesiarum. de constitu. Io. de Imol. in clem. sæpe. de verbor. significa. penul. col. Paul. de Castr. in rubri. ff. si cert. peta. Et di-
5 cit Innocen. ꝙ † Imperator aditus super exequutione obligationis naturalis, pro qua nulla datur actio, peccaret, si iustitiam non ministra-
6 ret. Quia † sicut ipse solutus est legibus, ita obligatione naturali ligatur, vt ad iustitiam reddendam & audiẽdam cogatur ex debito officij, idem confirmant Cardi. & Felyn. in clementi. Pastoralis. iij. not. de re iudi. Et ideo ad propositum dixit notabiliter Bald. in l. j. ff.
7 de constitu. Princip. quòd † licet tollat aliquo casu exceptio legis 3. ff. quod quisque iur. intelligi debet sublata eius propositio & forma, non defensio & substantia, idem Bald. in l. quod Principi. eo. tit. dicit, ꝙ licet fiat ampla derogatio iurium per Principem, nunquã erit sublata obligatio proueniens ex naturali iustitia, & idem firmat in l. si vnus. §. pactus. versic. quid si in specie. ff. de pact. conuen. Moder. late in §. sed naturalia. institu. de iur. natural. & Bar. in l. fin. §. fin. ff. rem rat. habe. Deci. in l. pacta nouissima. C. de pact. Et ideo sublata appellatione, censetur sublata formalitas tantum, Abb. in c. j. de rescrip. Deci. in rubr. de appella.
8 ¶ Non obstat, quòd † ex contractu

Princeps

Princeps obligetur, vt non posit contrauenire. Nam non disceptando vtrum sit contractus vel concesio, saltem respectu illarum clausularum, quæ non veniunt ex natura contractus neque de consuetudine, si sunt communiter insolitæ. Tamen dato quòd esset contractus, illa regula limitatur per Hostiensem in cap. cum dilecti. de maiorita. & obedien. vt nō habeat locum, quando contractus noceret & esset in præiudicium tertij, quia non tenet nec propterea quod princeps se obligauit debet persistere in præiudicio subditorum: & illud confirmant Anto. de Butr. & Geminia. in c. Quanto. de iureiur. & Domini de Rota in decisio. 381. incip. Item quòd præpositus. Moder. in c. 1. de probat. & in cap. 1. de pact. Neque sit præiudicium tale, quod princeps facere nequeat. Nā tollitur obstaculum, vt audiatur, & † licet Princeps sine causa non

9 posit tollere quæsita de iure gentium, tamen potest tollendo obstaculum priuare aliquem iure sibi competenti etiam de iure gentium; quia restituitur res in pristinum statum. Gloss. in l. si vnus. §. pactus. ff de pact. & in c. Ab exordio 15. distinct. Curt. consi. 1.

SVMMARIVM.

1 *Clausulæ quibuscunque, veniunt etiam hi, qui aliàs non essent successuri.*

2 *Priuilegium probatur ex trasumpto in actis producto.*

3 *Exemplatione quoties quis lædi non potest non est citandus.*

4 *Registris stari debet.*

5 *Exemplum facit semiplenam probationem.*

6 *Testis de visu facit semiplenam probationem.*

7 *Probationes duæ semiplenæ iunguntur ad faciendam plenam probationem.*

8 *Vsusfructus est pars dominij.*

9 *Princeps omnia iura habet in scrinio pectoris.*

10 *Testandi facultas in his, de quibus testari non licet, strictè interpretanda.*

11 *Regula. l. boues. §. hoc sermone. limitatur.*

12 *Clausula, omni meliori modo, virtus. & nume. 13.*

14 *Testamentum quoties non valet in primo gradu incipit à secundo.*

15 *Dispositio de primo actu intellecta non consumatur per actum inualidum.*

16 *Princeps de his quæ in facto consistunt verisimilem notitiam non habet.*

17 *Inductum in augmentum non debet operari contrarium.*

DECISIO XLIII.

Titulus Mazei resultans ex inuestitura pōt cōsiderari dupliciter, Primò, vt hereditari & sibi competens tāquā heredi, Secundo, vt noua concessio, Alberic. in l. fi. C. de iur. emphi. Io. de Imol. in l. qui Romæ. §. duo fratres. & Ange. ibi. ff. de verb. obl. Alex. in consi. 554. Lud. de Ro. in

in consi.155. in secundo volumi.& in consil.17. vol.3. Quòd teneat vt titulus hęreditarius videtur fundari ex eo, quòd Comes habeat illa feuda pro se & hæredibus quibuscunque, cum potestate disponendi tā inter viuos q̃ in vltima volun-
1 tate &c. Et præsupposito quòd † ex clausula quibuscunq;, veniant etiā hi, qui aliàs non essent successuri, vt videtur omniū opinio, licet Deci. aliter sentiat in ca. in præsentia. de prob. Alexā. in consil.2.col.5.& in consil.x. inter consil. Brun. Ludo. in l. id tempus.§.fina.C.de vsur. & in l.quodcunque; de verbo.oblig. Quòd hanc potestatem atque priuilegium Comes habuisset probatur ex transumpto in actis producto, ad quod transumptum, licet
2 pars citata non reperiatur. † prout de iure requiritur, vt notatur in c. cum olim. de priuileg.& in c. cum dilecta, de cōfirma. vtil. vel inutil. per Docto. in autent. Siquis in aliquo documento. C. edendo & latè deducit Sicul. in consi.194. Tamen in hoc casu minimè videbatur, parte quæ erat Regia curia seu regius
3 fiscus citari debere: quia † quotiescunque per exemplationem quis lædi non potest, non opus est ꝙ in exemplatione citetur, ita tenet Bar. in l.quicunque.§.vbi decretum. ff. de offi.proconsul.& lega. Alex. in l. filiusfamilias. in §.Diui. col.3.ff.de leg.1.& ibi etiam Ias. col.8. sed Regia curia habebat pęnes se Registra priuilegiorum, ex quibus poterat veritas exempli cognosci, & ex exem-
4 plo minimè fraudari, cum † ipsis registris stari debeat secundum Angel. in §.fin. in auten. de tabellio.& Bal. in l.Imperatores ff. de statu homi. ideo minimè citari debebat. Et dato quòd citari debuisset, & propterea plenam fidem non faciat.
5 Tamen vera est conclusio, ꝙ † tale exemplum facit semiplenam probationem secundum glos. in l.2.ff. de fide instrumento. Bart. in l. Admonendi. in 8.oppositio. de iureiuran. tenent Ange.& Anto. de Alex. in d. autenti. Siquis in aliquo. Cum igitur sit examinatus vnus testis de
6 visu † qui etiam facit semiplenam probationem. l. iusiurandi. C. de testib. c. à nobis & c. in omni. eo. tit.
7 iunguntur † simul istæ duæ probationes semiplenæ & facient plenam probationem, per tex. in l. in bonefidei. C. de rebus.credit.& per Abb. in c.cùm causam. de proba.& Bar. quem omnes sequuntur in d. l. Admonendi. de iureiuran. & huius priuilegij veritatem satis mihi persuadeo ex inuestitura Regis Federici, qui verisimiliter nisi certus fuisset de potestate prædicta, non admisisset Comitissam ad vsumfructum feudorum, quo casu aut scin-
8 ditur feudum: quia † vsufructus pars dominij est l.4.ff.de vsufruct. aut certè onus imponitur, vt in l. rectè dicimus.ff.de verbo.sign. nec dictum Mazeum de dictis feudis inuestiisset, qui succedere non poterat. Aliàs sequeretur esse de ignorantia iuris redarguendum eum
9 † qui omnia iura habebat in scri-

nio

nio pectoris. Vndecum talis disponendi potestas sit cõprobata transumpto, sit verificata testibus & demũ per Regẽ ex certa eiusscientia cõfirmata, sequitur necessariò ꝙ institutio facta de Mezeo tenuit.

¶ Nec obstant duæ difficultates, quæ contra hoc opponebantur. Primò, ꝙ in concessione illius potestatis disponendi sit facta reseruatio assẽsus taliter, ꝙ nulla fuit di ipsõ nõ habito assensu añ mortẽ ipsius comitis. Secundò, ꝙ ista potestas sit consumpta per vnicum actum institutionis factę de vxore, taliter quòd post mortem vxoris, Mazeum instituẽdo, non valet institutio, cum talis potestas ad secundum actum non extendatur.

¶ Quò ad primam difficultatem, ommissis multis respõsionibus de clausula ex certa scientia, apposita in dicta inuestitura. Dico, quòd illa reseruatio assensus tãtummodo intelligitur facta, ad cognoscendũ personam, in quam fit alienatio: quia aliàs illa ampla facultas disponendi nihil operaretur. l. si quando cum filius. C. de inoffic. testam. & propterea si alienatio est facta in fidelem assensus debet haberi pro præstito, quia præstari debet secundum ea quæ traduntur in similibus casibus in constitu. Regni si quis post litem, & hanc opinionem in istis terminis tenuit Francisc. de Aret. in quodam suo consilio facto in causa Iulij de Altauilla de Castro Gambatese, & consuluerunt Domini Mathe. de Afflict. & Do. Par. de Put. prout aliàs didici ab excellente Domino Sigismundo Loffredo, & mihi semper visa est opinio in puncto iuris verissima.

¶ Quò ad secũdam difficultatem, quòd vnico actu videatur cõsum-
10 pta illa facultas, & † licet facultas testandi in his, de quibus testari non licet, sit strictè interpretanda secundum Angel. in l. si seruus cõmunis Meuij. ff. de stipula. seruo. & & Imol. & Bald. in l. si quando. C. de inoffic. testamen. & Andr. Sicul. in tracta. de prę stan. Cardin. q. 4. in prima colum. in princ. & in 3. col. in fin. & propterea in hac facultate disponendi in quemcunque, videatur dicendum quòd habcat locum Regula. l. Boues. §. hoc sermone ff. de verbo. signifi. l. cum pater. §. Pater certum. ff. de lega. 2. l. fideicommissa. §. si decem ff. de lega. 3.
11 cum simil. Tamen † illa regula communiter intelligitur & limitatur vt non procedat, quando effectus dispositionis minimè consumitur & completur in primo actu secundum mentem disponentis, etiam in materia stricta. Ita declarat Bald. in l. inuitus. in fi. C. de procurato. & in l. qui per salutem. de iureiurando, & Alexan. in l. veluti. §. hæc vox. ff. de edendo, & consuluit Deci. in consilio 77. columna quarta in meo primo volumine, & faciunt dicta per Ioan. Andre. in Mercurial. & Ioan. Monach. in capitolo innotuit. de electione. Sed effectus istius dispositio-

nis est secundum mentem concedentis expressam in præfatione intelligendus, iuxta tex. in l.item qa. ff.de pact. vt quicunq; hæredes in perpetuum habeant, ibi, pro se, hæredibus & successoribus in perpetuum &c. Per institutionem autem vxoris in vita, non haberent hæredes Comitis in perpetuum, ergo effectus non consumetur in institutione vxoris: ergo necessariò sequitur ꝙ porrigatur ad institutionem Mazei. Nec procederet in infinitũ: quia non excederet secundam vicem. vt in d.§. hęc vox.& in l.j.C.si pignus pign. per Fel.in c.licet, il 3º. de testib.& in c.2. de tregua & pac. & consuluit Alex.in cõsil.15.vol.2.

¶ Præterea in dicto testamento est apposita clausula, oĩ meliori mo-

12 do † ex qua clausula videtur testatorem voluisse, ꝙ si Comitissa non posset esse hæres, & Mazeus post mortem illius: ꝙ Comitissa habeat fructus iure legati, & Matheus intelligeretur solus hæres directò institutus, cum aliàs hæres esse non posset, pro hoc faciunt dicta per Bal.in l. quoties. C.de hæredi. insti

13 tu. ꝙ † licet testamentũ non valeat, in quo filio aliqd relinquitur absque titulo institutionis §.aliud quoque capitulũ, tñ ex illa clausula censetur institutus, & sic vnus titulus transmutatur in alium, per quem testamẽtũ substineatur, vt per multa consuluit in simili Paul. de Cast. in consi.25.pri.vol.Fulg. in cõs.90. & Deci.in d.conf.77.col.3.& ꝙ verba obliquentur & improprientur, vt testamentum substineatur, infinita sunt iura allegata per glo.in L cum pater.§. mãdo.ff. de lega.2.in l.quoties. C.famil.ercifcun.in l.eas causas.ff.de condit.& demon.cum similibus.

¶ Pręterea pro parte Ducis dicitur, ꝙ quando in persona eius qui vellet succedere ex clausula quibuscũque, reperiretur duplex improprietas, ꝙ tunc clausula quibuscunque non operatur, per multa quæ allegantur. Tunc sic, si in vxore reperitur duplex improprietas: quia fœmina, & quia in vltimo gradu successionis etiam in burgensaticis, sequitur quòd Mazeus hæres erit di-

14 rectò & solus. Nam † quoties testamentum nõ valet in primo gradu incipit à secundo tex.est.in l.3.§.fi. ff.de liber.& posth.l.si à primo.eo. tit.l.ex facto.§.Lucius.ff. de vulg.& pupil.l. non putauit.§. à primo, de bon.poss.contra tab. Sed in primo gradu institutionis factæ de vxore testamentum non tenet; ergo tenebit in institutione Mazei, & non erit fideicõmissarius, sed hæres directò & solus, & sic nõ habet locum dispositio d. §. hoc sermone, quia

15 dispositio † de primo actu intellecta non cõsumatur per actum inualidum. l.hęc conditio, la grande ff.de cõd.& demon. cũ multis quæ allegantur per Roma.in conf.540. Et per hæc vĩ, ꝙ titulus Mathei sit validus & firmus, cui cum magni Capitanei confirmatio accesserit, neque de iure ipsius Mazei atque confirmatione fuerit facta mentio

mentio Regi Catholico concedenti dicta feuda ipsi Magno Capitaneo. Nec † Rex Catholicus verisimi-
16 liter de his quæ in facto consistebant notitiam habuit, sequitur euidenter titulum Magni Capitanei in aliquo ipsi Mazeo non obstare, per ea quæ latè dicuntur per Socy. in consi.164. in 2. volum. Post scripta per Docto. in l. Præscriptione. C. si contra ius vel vtilit. publ. & in c. quæ in ecclesiarum. de constit. & in c.1. de iudi. & in c. Pastoralis de re iudi. Nec me mouet Albaranum, quia videtur non obstare:
17 quia † inductum in augmentum & fauorem dicti Mazei, & propterea non deberet contrariũ operari. l. Quod fauore. ff. de legib. & ex verbis ipsius satis constat. Et sic dictum Ducem condemnandum esse ad restitutionem dictæ terræ, salua meliori deliberatione quò ad fructus propter introitus perceptos.

DECISIONVM FINIS.

Clarissimi viri

BARTHOLOMEI CAMERARII REPETITIO

Cap. primi, An agnatus.

LICET *feudum sit ex pacto & prouidentia non hæreditarium; adhuc filius non faciens inuentarium tanquam filius obligatur ad onera hæreditaria, præterquàm si agnatis consentientibus tanquàm de nouo à Domino inuestiatur. Agnati non nisi de fructibus præmortui. h. d.*

SVMMARIVM.

1 *Patrem non posse filio in aliquo præiudicare in feudis.*
2 *Pater & filius vnum reputatur corpus.*
3 *Honor est cum hærede mori.*
4 *Pater an in ipso feudo filio nocere possit.*
5 *Fidelitas præsumpta patris feudum defert filio.*
6 *Feuda dantur iure iusti sanguinis descendentis.*
7 *Fidelitas ipsi sanguini hæret.*
8 *Feudo priuari, qui familiarem vel conuasallum Domini occiderit.*
9 *Cardinalis pars corporis Papæ censetur.*
10 *Fratrem domini secum habitantem offendens feudo priuatur.*
11 *Pater filium ingratum exhæredat etiam in lucris maritalibus à patre prouenientibus, nu. 12.*
13 *Consuetudines feudales solam præsumptionem infidelitatis strictius quàm leges ciuiles permittant.*
14 *Filius à patre non poterit exhæredari à feudo aui, quod post mortem à patre præmortuo iam non capit.*
15 *Feuda sicut militia à publico originem sumpserunt.*
16 *Pater ea ratione filio nocet, quia tenetur esse hæres ipsius.*
17 *Filius contra factum patris venire non potest.*
18 *Hæres successor vitiorum.*
19 *Agnati factum nullum agnato nocet.*
20 *Delictum patris principaliter in omittendo filijs nocere potest.*
21 *Iura in pœnalibus sunt restringenda.*
22 *Vasallus non petendo inuestituram minime agnatis nocet, sed filio.*
23 *Agnatorum consensus, ad quos feudum recasurum est, facit actum valere post mortem.*
24 *l. Statius Florus. §. Cornelio. de iu. fis. declaratio.*

25 *Prælatus in committendo minus nocet Ecclesiæ quàm in omittendo.*
26 *Feudum domino magis aperiri in omittendo quàm in committendo.*
27 *Pater vt noceat filio in feudo, tria requiruntur. & nu. 30.*
28 *Feuda hæreditaria transmissionem habent qualitatis hæreditariæ.*
29 *Ingratitudinis pœnam ipsi patri lex feudi reseruat.*
31 *Facta multa tenet, quæ facienda impediuntur.*
32 *Feudum capiens censetur capere pro se & hæredibus.*
33 *Exemplum quando noceat.*
34 *Feudum antiquum si pater alienat, in vita filius soluto pretio reuocat.*
35 *Feudum si quis capiat, & expressè de hæredibus mentionem non faciat, hæreditarium non est.*
36 *Rem iure hæreditario captam, quando ex aliqua coniectura non hæreditaria non apparet.*
37 *Feudi natura cum hæreditaria non sit, iure hæreditario data non censetur.*
38 *Expressum operatur, quãdo quod inest tacitè aliter operatur in expresso.*
39 *Intentio ab vna parte in mente retenta nihil operetur.*
40 *Feudalis rei natura est hæreditaria & non hæreditaria.*
41 *Hæres qui est primo, est hæres vltimo in vniuersalibus.*
42 *Feudum est quoddam vniuersum.*
43 *Feudum quasi Castrensi peculio comparatur.*
44 *Verbum hæredibus, in feudis intelligitur, idest filijs masculis.*
45 *Fœminæ regulariter in feudo non succedunt.*
46 *Hæredis appellatione venit frater quando à lege vocatur.*
47 *l. & pacto. §. fi. ad Treb. expositio.*
48 *Accidens potest adesse & abesse præter subiecti corruptionem.*
49 *Feudi naturam immutat qualibet alteratio.*
50 *Fidelitas sola est substantia feudi.*
51 *l. cum à matre. C. de rei. vind. an procedat in feudis. nu. 52.*
53 *Consequentia non tenet de maiori ad minus.*
54 *Exhæredatio causatur à culpa filij.*
55 *Patrem sine domini assensu feudum antiquum non posse obligare.*
56 *Filius vt sit hæres quandoque nocet vita ipsius filij duntaxat durante.*
57 *Alienatio feudi vt irritetur, requiritur, vt dominus offendatur.*
58 *Distinctio quædam not. subijcitur.*

1
Ppono: Imò † videtur patrem non posse filio in aliquo præiudicare ca. 1. de succ. feud. fol. Licet verba cõtextus illius (nulla ordinatione valente vel manente) plures habeant intellectus: vera tamen solutio hæc est. vt quod ibi dicitur, intelligatur, ne in feudo grauetur. Hic grauatur filius ex qualitate: quia filius:
2 quoniam si habet esse à patre † & vnum reputatur corpus. l. fin. C. de impub. & al. sub. patris item iusto sanguine, quem ei cõseruauit. post patrem feudum capit, recompen-
3 sat in hoc. vti Iser. dicit, vt † pater honoris sui cã cum hęrede moriatur.

tur. argu.§.1.institu.quibus ex cau. man.non licet, pro quo verba illa obseruanda sunt. Onera hæreditaria, atq; illa, nullo ei hæreditario onere imminente. Non ergo erat onus in feudo, vt in oppo.5. dicam.

4 ¶ Oppo.patrem † in ipso feudo filio nocere posse.ca.1. si vas.feu.pri. c.si vasallus culpam. si de feu. fue. contro. sol. Aut pater directè delinquit in dominum, & culpa patris nocet filio, vt in iur.contrarijs,
5 propter infidelitaté patris; ita † vt quemadmodum præsumpta fidelitas patris feudum defert filio: ita ex diuerso præsumpta infidelitas filij, quæ à patre infideli prouenit, illi feudum auferat.vt dicit Angel.
6 cósi.110.vol.1.col.2. Dátur † enim feuda iure iusti sanguinis descendentis.vt c.1. de nat.succ.feu.c.1.de grad.suc.c.naturales.& c.adoptiui. si de feu. fue. contro. simul iuncta
7 probant.ipsi † certè sanguini fidelitas hæret. c.1. §.fin. per quos fiat inuest.quoniam in infinitú in ipsa familia Dominus sperat.ca.1.§.fin. quibus ex cau.feu.amitt.qua cessante contraria infidelitatis præsumptio sanguinis oritur.c.1.an il. qui inter.frat. dom. sui. sic in simili in l.quisquis.§.filij. C. ad l.Iul maiest. dicimus.

¶ Retuli, culpam directè contra dominum commissam filio nocere, quid in culpa indirectè in dominum commissa? Ista quæstio examinatur in ca.1.de eo qui inter. fra.dom.sui. vbi concludunt, eum
8 † qui familiarem, vel conuasallum Domini occiderit, feudo priuari per l.omne delictum.§.si quis commilitonem. ff. de re mil.& ca.fœlicis.de pœn.in vi.quod loquitur in delicto commisso contrà Cardina-
9 lem † qui pats corporis Papę censetur.l. quisquis. C.ad l.Iul.maiest.
10 Vnde emergit, quòd † tametsi offendendo fratrem domini feudum non perdat; adhuc tamen priuetur, si frater habitat in domo domini,vel ostenderetur ad ostendendum dominum in fratré deliquisse secundum * communem omnium doctorum opinionem in d. c.1.de eo qui interf.fratrem domini sui,& in l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dam.infect.ita quidem, vt extra hos casus feudo non hæreditario filius nó priuetur.c.deniq; quæ fu.prim.ca.benef.amit.

¶ Oppo.vt etiam si sanguis patris non inficiatur,tamen adhuc in feudo pater filio nocere possit.ca.prædictis. q fue. pri.cau.ben.amit.sol.
11 ea de re lex feudi assistit, vt † pater filium ingratum exhæredet, secundum An.in c.1.de succ.feu.Quia ij & si feudum omnes beneficio primi acquirentis & dantis habent.vt c.1.de eo q sibi & hæredib.su. iuncta l.3.C.don.quæ sub mod.tamen filius habet esse ab eius patre, & etiam feudum quod à patre in fi-
12 lium descendit: nam † in lucris maritalibus, quæ à patre filij suscipiunt, pater exhæredat filium, licet illa ex necessitate filijs restituat.vt l. fi.l.hac edictali.in princip.l.fœmi-

næ & auth. hæres. C. de sec. nup. sola ratione: quia à patre post ipsius mortem illa recipiunt: tunc enim licet sanguis patris non inficiatur, quia tamē filius sanguinis præsumptione inficitur. Lex feudalis assistit, vt pater filium ingratum in re, quæ sua fuit priuare possit. Eum enim q̄ naturæ fuit ingratus, multò facilius præsumitur ingratum fore domino, præsertim cum con-
13 suetudines † feudales solā præsumptionē infidelitatis strictius quàm leges ciuiles permittant. ca. 1. an ille qui inter. frat. dom. su. ibi vt in curia sine dedecore stare non possit. Nec proinde solus Dominus ingratum filium feudo ea ratione priuare poterit: quoniam patri in recompensam suæ iniuriæ lex feudalis remisit, vt si pater non exhæredando, ei gratiam facit, pariter & Dominus de eo non conqueratur. l. omnimodo. C. de inoff. test. cui in hoc stamus: non enim contrariā in feudis legem videmus, arg. c. 1. de feud. cogn. & ita teneas, licet Iser. in c. præterea. col. 5. quę fue. prim. cau. ben. amitt. contrarium videatur dicere, cui in c. 1. de succ. feud. respondemus. Cumq; ea ratione pater in feudis exhæredet filium: quia copulatiuè concurrunt patria potēstas & res, quæ certo modo fuit pa-
14 tris, rectā rōne in feudo aui † quod post mortem à patre præmortuo iam non capit, minimè filius à patre poterit exhæredari. l. dedit dotem. de collat. bon. minimè quoq; pater exhæredat filium, si nominibus proprijs capit illud: quia sua contemplatione in vita patris habet id, quod ei nomine proprio datur. l. fina. C. de vsu. sed quid istud? Non ne Dominus ex omni culpa, quę esset sufficiens ad reuocandum vel exhæredandum, solus poterit filium feudo priuare. ca. prædictis. quæ fue. pri. cau. bene. amit. Quid enim patris omissio dn̄o poterat nocere? Nam id quod vnus Dominus omisit: alter perficere pōt vti Iser. in c. porrò. quę fue. pri cau. col. 4. cum alijs sequētibus probat. Tu verò dic illa intelligi. Si eadem commissa essent cōtrà dominum; non autem quādo commissa sunt contrà patrem, vt per Iser. in d. cap. porrò. col. 18.

¶ Oppo. vt etiam quando neque ex parte filij, neque ex parte patris aliquod delictum adest. Quo casu cessat infidelitatis præsumptio. adhuc pater in feudo hereditario noceat filio. c. imperialem. de prohib. feud. al. per Fed. sol. Delinquit pater: quia dum fidelitatem iurauit, honestum iurauit. i. circa iustitiam Domini in his quæ ad ipsum pertinent, in damno non esse. c. 1. de for. fidel. est autem in damno: quia
15 † feuda sicut militia à publico originem sumpserunt, vt in §. optimum. in auth. de exhib. reis. i. à patrimonio ipsius Regis. vt And. de Iser. in c. 1. §. Valuasores. de his qui feu. dar. poss. declarat. Quo fit, vt à Dn̄o debeant concedi. quì etiam confirmando dari. lege obuenire. ff. de verbo. sign. Vnde contrà fideli-

delitaté facit is, qui ex se dare vult. c. illud. quæ fue. pri. cau. ben. amit. maximè post iura recentiora, quia dominum contemnit. d. §. fin. quæ fuit pri. cau. nil mirum igitur si pater priuat, vt eodem modo infidelitas patris noceat filio.

¶ Oppo. nocebit ergo pater ipsi filio alienando feudum ex pacto & prouidentia non hęreditariũ, contrà tex. in c. 1. de succ. feud. & c. 1. §. si vasallus culpam. si de feud. fue. cõtro. sol. Vt semel loquendo caput hoc præiudicij, quod pater facit ipsi filio alienando feudum sine assensu. animaduertendum est: quia aut loqueris in feudo hæreditario, aut in non hæreditario. primo casu siue sit nouum, siue antiquum;
16 quoniam hæreditariũ est † semper pater ea ratione filio nocet: quia tenetur esse hæres ipsius l. ius sepul-
17 chri. C. de relig. & sumpt. fun. & † cõtrà factum patris venire non poterit. l. cum à matre. C. de rei vind. sicuti And. in c. 1. in prin. de alie. feu.
18 pat. declarat; tunc † enim hæres successor vitiorum erit & culpæ. l. eum qui. §. in hac. ff. de publ. secundo verò casu quando non est hæreditarium, aut est nouum, aut antiquum. Si nouum; quia ex capite occasionis vim hęreditarij habet; quemadmodũ paulò post in quæstione prima, quid sit feudum ex pacto & prouidentia dicã. Idem dicas in hoc quod diximus in hæreditario, itaq; intellige iura quæ dicant, quòd nocet patri, nocet filio: quando scilicet ei nocere potest, secundum Iser. in ca. 1. versi. & olim. de succ. feu. in verb. hodie. dum ait: patré alienando sibi, & descendentibus nocere posse, idest descendentibus hæredibus in feudo in quo nocere potest; non autem agnatis. in quibus hanc ob causam Iser. variat casum in feudo paterno non hæreditario. quasi de eo non intellexerit, sic oportet doctrinam Iser. quasi in torculari comprimere, vt eam intelligas, ne fortè cum mordace quodam tu quoque me accuses, qui dum ipse nec me, nec Iser. intelligit, plerumq; cõtrarium me ex Iserniæ doctrinis haurire asserit ab his quæ Iser. dixit: ne aliter intelligendo dicere compellamur. Andr. placuisse, vt in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario antiquo agnatos quoque priuet, cõtrà tex. in c. 1. si vas. feu. priu. & c. si vasallus culpam. si de feu. fue.
19 contr. nullum † equidem factum agnati agnato nocet, vt in capite agnatorum videbis, inter quos & filius connumeratur. l. filius ff. de suis & leg. hęred. qui licet sit deterioris conditionis quàm agnatus in delicto patris feudatarij, hoc verum erit in culpa, & sic in principali delicto in faciendo, iuxtà terminos d. c. si vasallus culpam. & c. si vas. feu. priu. non autem alienãdo, vt iura feudalia diuersa statuunt, cuius diuersitatis ratio est: quia is, qui alienat non aliter culpare in faciendo, sed magis dominum contemnere, & sic in omittendo. Item non principaliter, sed accessoriè: quia

quia necessitati suę voluit principaliter prospicere: in istis ergo casibus iura prædicta locum non habebunt secundum Andr. in cap.1. §.fi. quæ fue.pri.cau.ben. & c.1.§.& si libellus. de ali.feu.pat. cum concord. In casu ergo nostro nocebit filio pater, si feudum esset nouum, & ita c.imperialem.§.1.de prohib. feu.al.per Loth.& c.fi.quæ fue. pri. cau.ben.ami.intelligantur vt d.gl. in c.1.de succ.feu.in glo. mag.ª vel si esset antiquū hæreditarium, vel, alienando feudum antiquum non hæreditarium filio non faciente inuentarium:quia licet non sit hęres in feudo, est tamen hęres patri, vt diximus: ex quibus emergit,
20 vt tametsi † delictum patris principaliter in omittendo filijs nocere possit, nequaquàm ita sit, qñ omittendo nō principaliter in dñm deliquit, vt in casu nostro, vbi prima intentione voluit sibi prouidere, & consequenter negligendo domi-
21 num offendit:quia cum † simus in pœnalibus, iura restringenda sunt. l.sanctio legum. de pœnis. & cum non inueniatur iure cautum, vt pater noceat filio, nisi in culpa quando principaliter cogitauit delinquere: in accessoria omissione aliter dicemus; & de ea, tanquàm de casu omisso iudicabimus. Hinc certe c. imperialem. de proh. feu.alie. per Loth.& c.fin. quæ fue.pri.cau.ben. am.nullam mentionem succedentium faciunt: quia in feudo recto de quo loquuntur, eis talis omissio non noceret. Ita D.Iser.in c.fi.quę fue.pri.cau. Quæ verò in feudo hęreditario considerantur, vt noceat, ab argumento iuris ciuilis proueniunt.

¶ Nec obstat si diceres Iser. in c.imperialem.in §.firmiter. dixisse, in principali culpa in omittendo.§.illum non habere locum, vt alijs noceat: quia loquitur respectu agnatorum, quibus non nocet, vt ipse in d.c.fi.quæ fue.pri.cau.dicit, & non filio, qui à patre sanguinem & feudum suscipit, de quo se remittit ad dicta in ca.1.si vas.feu.priue.
22 vbi hoc firmauit, nempe † vt non petendo inuestiturā minimè agnatis noceat, sed filio dumtaxat. Id ipsum in c.1.de cap. Corra.dicit, &c. simile de agnato in c.1.§.fi. in fi.de pac.iur.fir. etiam confirmat. Et ratio principalis cōclusionis nostræ, quare magis noceat in hæreditario antiquo, quàm in non hęreditario, quod agnatis aperitur non domino, saltem in vita alienantis patet: quia alienando feudum hæreditarium antiquum, quod inuitis filijs & agnatis potest alienare secundū And.in c.1.ij.col. de alie.feu.pat. solum dominum offendit, si sine assensu alienat, vt in d.cap.imperialem, & ideo ei aperitur, sed quando non hæreditarium, sine assensu alienat, offenduntur Dominus & agnati, minus tamen dominus q̃ agnati, quia dominus non validat actum post mortem. ca.1. de al.fe. pat. sed illud quod poterat vasallus facere in vita, vt in cap. Titius.si de
23 feu. fue. contro. Consensus † verò agna-

agnatorum, ad quos feudum recasurum est, facit etiam actum valere post mortem. d. cap. 1. de alie. fe. pat. quo tempore de domini assensu non curabimus, vt ibi: Vnde magis offendit agnatos, quàm dominum: ista ergo. in hoc actu mixto præualeant, arg. l. iij. de test. tut. & l. quæritur. de sta. hom. Conuenit profectò, cum agnati magis offenduntur, vt eis in recompensam proprię iniuriæ feudū aperiatur, argu. l. iure succursum. ff. de iur. dot. ita sentit Iser. implicitè tamen in ca. 1. vers. & olim. de succ. feud. colum. 1. ibi hodie, &c. vbi dicit, quòd licet dominus contemnatur, tamen agnatis aperitur statim, sicuti à primo acquirente sunt vocati, alio de medio sublato, non expectata mort e alienantis. Vnde & hoc aliud e-
24 mergit, quippe † vt l. Statius Florus. §. Cornelio. de iure fis. locum non habeat in hoc casu, secūdum Iser. in d. versi. & olim. & in ca. Titius. si de feu. fue. contr. cuius veritatem in quæstione 17. videbis.

¶ His quæ scripsi obstare videntur ea quæ traduntur in c. fin. de capit.
25 Cor. vbi † in committendo minus nocet ecclesiæ quàm in omittendo, vt not. ī c. ij. de donat. Sol. omittendo consideratur vt administrator ecclesiæ, committendo autem propria ipsius consideratur persona.

¶ Obstat prętereà. c. imperialem. §.
26 illud. vbi † dicit magis aperiri Domino in omittendo quàm in committendo. Sol. semper vasallus punitur, sed omittendo ea ratione feudum aperitur mediato domino, committendo autem immediato, quia feuda non possunt alienari sine assensu directi domini. c. imperialem. in princ. & ca. 1. de proh. feu. al. per Loth. ibi. sine assensu illius domini, ad quem feudum spectare dignoscitur. Quando ergo alienatur, primus, dominus directus offenditur: nil mirum si ei aperitur, arg. c. fin. q̄ fu. pri. cau. ben. amitt. At quando delinquit contrà fidelitatem promissam aliquid committendo: quia propter reliqua fidelitas non præstatur maiori domino, sed minori, penes quem reliquiæ fidelitatis manent, secundum Bald. ibi, non quod in plus se habeat contemptus in omittendo, quàm culpa in faciendo. Imò potius: quia ipse vltimus Dominus offenditur ei apperitur.

¶ Oppo. contra prędicta, vt multò fortius pater non offendit filium in feudo nouo, quàm in paterno, si est datum patri & filio sub nomine proprio, puta Claudio, arg. l. 2. §. fratris. ff. si quis aliquem testari prohib. secundum And. hic in c. 1. de succ. feu. & in c. 1. si vas. feu. priu. & latius in ca. 1. §. & si libellum. de al. feu. pat. sol. Quando sic datur filij contemplatio attenditur, quod ī dubio pręsumitur. l. fi. C. de vsufr. vt per Iser. in c. 1. de succ. feu. col. 2. & in d. §. & si libellū. æquè datur filio sicut patri. l. quodcūque. §. si ita. de verb. oblig. l. si ita conuenerit. ff. de pact. dot. l. filio. & l. filius. §. cum

quis

quis erit.de leg.1.quo casu feudum nō venit ad filium ex præsumptione fidelis sanguinis patris, sed ex præsumpta fidelitate propria, quā principaliter attēdit dominus: qua cessante non plus est in filio quàm in omni agnato. cui non noceret. l.si patrem.§.fi.ff.quemadmodum ser.amit.vt bene Iser. in cap.1.§.& quia.col.1.in fi.de his qui feu. dar.

27 pos.declarat.Tria † planè requirūtur, vt pater noceat filio in feudo. Primum esse naturæ, vt dicimus, iure sanguinis feuda dari. Alterū, vt filius post patrem capiat. Tertiū vt feudum fuerit patris, secundum Iser.in c.1.col.2. si vasallus feu. pri. quorum vno deficiente, reliqua nō sufficiunt. At hic feudum non est patris, sed proprium: quia licet fuērit patris, tamen non succedit tanquam ad feudum patris, sed tanquàm ad feudū quod in vita patris fuit suum, ita loquitur Iser. in d.c. 1.si vas.feu.priu. in propriis terminis nostris. Quod alia quoq; ratione probo: quoniam aliter dicendo sequeretur, quòd ex delicto proditorio patris priuaretur filius feudo acquisito per filium, sed sic non intelliguntur iura feudalia, nec intelligi possunt, toto tit.C.ne filius pro patre.quia speciale est in crimine lęsę maiesta.l.quisquis.§.filij.C. ad l. iul.maie. vt feudo acquirendo ab alio quàm à patre priuetur, vt inf. dicam, ergo in contrarium est ius commune l. nam quod liquidè.§. fi.de pe.leg. sed cur aliud statuitur in feudo quod fuit patris, aliud in feudo filij quod patre medio non habet, cum vtrunq; à domino habeamus, vt in 1.q.probo; non ne eadem ratio in vtroque, vt secundum Franc.de Aret.in l. item apud Iulianum.§.si quis.de leg.1. omnino dicendum sit, vt pater delinquēdo in feudo non hæreditario nunquid noceat filio? Sol. subsiste

28 Lector, & cogita quia sicut † feuda hæreditaria transmissionem habēt qualitatis hæreditariæ secundum Andr.hic in §.quid ergo.de inuest. de re.al.fac.& in ca.1.de al.feu.pat. vt in 1. q. inf. latius ostendam. ob quā filijs nocemus.sic feuda ex pacto & prouid. non hæreditaria, si non habent transmissionem qualitatis hæreditariæ de vno ad aliū, habent tamen trāsmissionem sanguinis fidelis à patre in filium. cui cohærent feuda.c.1.§.1.de grad.succes. vt ad illum vadat feudum, ad quem sanguis fidelis descendit à primo in infinitum. vt latius in 1. quęst. inf. videbis. quo fit, vt nō propria: quia à domino feudum habet, negari possit, quin à patre quoque illud habeat. ca.1. de feu.Mar. ibi. per inuestituram patris & aui. ¶ Sed tunc iterum oppo. si in hoc feudo, quod filio nomine proprio datur delictum patris ei nō nocet, noceat ei saltem delictum propriū, ita vt si fuerit ingratus patri, similiter in hoc feudo exhęredetur, qa suspitio c.1.an ille interf.fra.do.sui & aliorum iurium ita militant in hoc, sicut in alio; ob quam exhęredationem permittit lex feudalis.c. præ-

prædictis, quæ fuit prima cau.ben. amit. Sol. lex feudalis in c. prædictis assistit legi ciuili, quòd in casibus in §. causas. in auth. vt cum de appell. cogn. enumeratis, permittit patri posse exhęredare filiũ, vt supra dixi: sed scdm ius ciuile pater non exhæredat filium in re filij, sed in eo quod habet à patre sine iudicio suo, siue legis etiam, vt in l. si arrogator. ff. de adopt. l. j. §. si impuberi. ff. de col. bon. iuncta l. omnimodo. C. de inoff. test. & l. dedit dotem. de col. bon. Cumque hoc feudum nominibus proprijs datum, non habeat filius à patre sed sua contemplatione. l. fina. C. de vsufr. minimè eum exhæredabit. Quamquam enim ratio c. 1. an il. qui inter. fratr. dom. fu. militet in isto casu: quia dñs pp futuram suspitionẽ ingratitudinis posset eum priuare: ea tamen ratione non fit: quia non est ingratus, si pater non declarat. d. l.
29 omnimodo. C. de inoff. test. hanc † enim pœnam ingratitudinis quando patri est ingratus, ipsi patri (vti de iure ciuili est) lex feudi reseruat, vt d. cap. prædictis. & cap. 1. de feu. cogn. iuncta d. l. omnimodò, habetur. Pater autem non potest: quia res à se non descendit post mortem: sed data est filio ante mortẽ. ob quod exhæredatione non tollitur. l. dedit ff. de col. bon. Neque etiam Dominus, quia patri competit: nemo ergo faciet.

¶ Oppo. de l. quisquis. §. filij & §. filias. C. ad l. iul. maiest. quę valde his quæ diximus obstat. Respon. illud
30 † ex atrocitate criminis statuitur, vt filio in re propria futura filij patris delictum noceat, secũdũ Andr. in ca. 1. si vasal. feu. pri. in prin. & in c. 1. §. præterea, quę fue. prim. cau. & vbique, non quidem quærimus tunc, an bona sint patris, sufficit quòd sit filius ex illo sanguine infecto, & bona acquirenda non acquisita, secundum glos. in d. l. quisquis §. filij, in verbo non valeant:
31 nam † multa quæ facta tenent facienda à lege impediuntur. l. patre furioso, de his qui sunt sui vel. al. iur. Qua de re, in capiendis, satis est filium ex patris sanguine descendere, vt in futurum infidelis præsumatur. Itaque talis perpetuatio impeditur & omne futurum ius euanescet, si spe, non autem re ius acquisitum sit. Hanc esse mẽtem Iser. dixerunt patres nostri, moti quia And. in d. §. præterea, ex hoc crimine feudum auitum filium perdere dicit. Vnde fit quòd etiam si propria contemplatione post mortem patris filius esset feudum habiturus, si illud non habuit antè crimen, omnino feudum amitat. ita Iser. in c. 1. §. & si libellum. de al. feu. pat. ita vt nihil in futurum capiant in d. §. filij. & ita intelligo glo. illam vbi dicit, ꝙ pater bona contulit. Quod not. quia alibi non legi. Hactenus de hac prima oppositione.
32 ¶ Oppono secundo: Capiens † feudum censetur capere pro se & hæredibus. c. 1. de duob. fratr. ca. 1. §. cum verò Cortadus. de his qui feud. dar. poss. & l. si pactum. ff. de prob.

ergo semper nocebit filio, per l. cũ à matre.C.de rei vind.Sol. Capere pro hæredibus, potest fieri tacitè & expressè, vt declarat Andr. in cap.prim. in quib. cau. feu. amitt. §.huius autem generis. col.secunda versi. si ergo non probatur, ita vt si dicatur, concedo tibi feudum simpliciter nulla hæredum facta mentione, intelligatur de hæredibus, sed non ministerio hominis, qui nihil dixit: est ergo ab intellectu iuris, sed quæ ius intelligit tacitè, vt ius vult intelligit.l.si cui.ff. de seruit. & l.quamquam.ff.de ritu nupt. idest in propria rei natura, & non aliter: fateor ergo, vt sic capiendo cogitauerit de hæredibus, idest vt non sit personale, prout in capitul. primo, quib. mod. feu. const. potest, vti semetipsum declarat Isern.in cap.prim.§.& quia. column. prima. de his qui feu.dar. poss. vbi dicit, quòd capiens feudum censetur pro se & filijs cœpisse, non tamen, vt sit hæreditarium, hoc est, vt vnus in infinitum sit hæres alterius, sed tantum hoc hęreditarij qualitatem in persona ipsius primi acquirentis retinebit secundum Andr. hic col. iij. versic. si diceremus datum. in cap. prim.colum.vltim. de alie.feu.pat. & in capit.Titius. in vltim.verbo. si de feu.fue.contro. itaque intellige tu omnia dicta Andr. quòd capiendo simpliciter, intelligatur de hæredibus, idest vt non sit personale & filij habeant vt hæredes respectu primi, & hoc qa occasione primi omnes habent, quam occasionẽ in primo acquirente And. considerat, vt vim hęreditarij habeat, & ideò primò hoc modo sumus hæredes, vt in prima quęst. videbis. pro quo allego casum in l. liberti.ff. de assig. libert. iuncta.l.j. Dico igitur, si quæris, an considerauerit habere hæredem, quem ipse acquirens valeat offendere, & dico quòd sic: ergo & vnus alteri in infinitum noceat ? nego consequentiam, nisi expressè constaret hoc ex mente concedentis procedere, vt in cap.pri.§.& si libellum. de alie. feu. pat. & in allega. locis Isern. dicit: & si rationem quæris, quare in primo acquirente ita statuatur, dic, ex eo: quia tacitè inest conditio inter ipsum dantem, & primum accipientem pro sequentibus in infinitum, vt in ca.1.§.hoc quoque de his qui feu. dar.poss.vt ita demum sequentes habeant, nisi ipse alienauerit in vita, secundum And.in cap.1.§.& si libellum. de al. feu.pat.col.3.& 4.per l.3.& l.quęsitum. ff.de ser.expor. in l.cum quis. ff.de sol. & l. qui Romæ. §.Flauius. de verb.obli.patet quoq; hoc; quia si lex feudalis in c.1.de al.feu.pat.& in c.1.§.& si res. per quos fi. inuest. & hic cũ concordantibus feudi pat. dispositionẽ vetant, apertè demonstrant in feudo nouo contrarium permitti.l.nam qđ liquidè.§.fi.ff.de pe.leg.hoc arg. vtitur Iser.in §.& si libellum.de al. feu.pat. column.iij. in princ.versic. item in summa, & eadem colum.ver. & cum in feudo

paterno.

paterno. & in 4. col. propè med. verſ.& quando eſt paternum. In cęteris ergo ſequentibus ibit feudum vt ius vult.i. iure ſanguinis, & in ſecundo in quo nūcupatur paternum, vt in c.1.§.1.de gradu ſucc.in fe. incipiet ſuam naturam operari non in ipſo acquirente, vt dixi, Sed quando capitur expreſsè pro ſe & hæredibus, iſtud expreſſum operatur, vti iura cumulata per Curtium in 3.col. probant. Quo caſu haudquaquā dicetur feudum hæreditarium ſola ſucceſſione, ſed etiam hæreditarium, vt talis ſit eius natura l.ſi quando ff. de leg. tranſmiſſione ad hæredes, quaſi ſic expreſſe capiendo vnus vt hæres alteri ſuccedat, vt declarat Iſer. in c.1. de al.fe. pat. in princ.& in §. & ſi libellum.col.3.in fi.verſ. ſed quid ſi acquiſiuit, vbi quò ad hoc. iſta ęquiparauit burgenſaticis, & in c.1.§.hoc quoq;, de ſucc.feu.in c.1. §. quid ergo. de inueſtitura de re alien. fac. & hic cum locis concordantibus. quod nota. & ſic dicendo, qui non eſt hæres, feudum non habebit, ſed Andr. in locis, alleg. & in v^a. oppo. dicam. ex-
33 preſſa † enim quandoq; nocent.l. nonnunquàm. ff. de cond. & demonſtr. vti perſpicuè vtrunq; in l. eius ſepulchri C.de relig. & ſumpr. fun. patet, hæc enim fuit mens Iſer. in c.1.§. & ſi libellum. de al.fe. pat. col. 3. verſ. ſed nunquid feudum nouum: itaque teneas ſpreta illorum opinione, quos Franciſcus Brunus conſilio 18. 24. & 25. aceruauit; quibus placuit vt expreſſe capiendo pro ſe & hæredibus, operetur vt primus duntaxat hæres ſit. Dicant, quæſo, quid expreſſum tamen operaretur, ſi in omni feudo hæredes ſumus primo? Sed tunc contrà de l.cum patronus.§. cum libertus.ff. de oper. liber. vbi quando tacitè capit feudū. filius tenetur eſſe hæres patris, & quando expreſsè capit pro ſe & liberis; non tenetur eſſe hęres patri. Sol. ſtipulatio ſimplex & tacita in d.l.cum patronus. fuit interpoſita ſuper re, quæ ſui natura eſt hæreditaria, vt ibi, & in glo. in l. ſi quis operas eodem tit. pręſupponendo ꝙ operę fuerint certæ: at feudum rectum de ſui natura non eſt hęreditarium; quandoquidē extra hæreditatē capitur, vt hic cum concordantibus. Hoc certè Iac.de Ardi.errare fecit, vt diſtingueret inter feudum ſimpliciter captū vel pro ſe, & liberis, id ipſum planè quantum ad naturam feudi attinet ſunt, cū aliter dicamus de feudo capto ſimpliciter, vel pro ſucceſſoribus, vel liberis, ſeu filiis, quàm de feudo capto pro ſe & hæredibus. primò tex. affero de iur. feud. in c.1. in fi. qui ſuc.ten. quod loquitur in feudo hæreditario, vt declarat Iſer. ibi in vlt. col. & ita eſt; quia cum miſterio litera illa in prin. loquitur per vocem ſucceſſores, in fi.verò per vocem hæredes, quaſi vellit inter hæreditaria & non hæreditaria diſtinguere, vt in alio tit. qui ſuc. ten. ſimiliter facit, nō cauillādo

literam, prout gl. facit, capiendo vocem (hæredes) pro filijs masculis; quia pro omnibus intellexit quotquot hæredes esse possunt, vti paulò post dicam, cui alterum tex. addo in ca. 1. apud quem vel quos ibi (nocebit hæredibus) nã licet sit immutatum, ne alienatio fiat sine assensu domini; non proinde sunt immutata iura illa, vt habito assensu possit alienare in præiudicium hæredum. Quod autem cap. 1. ap. quem vel quos, intelligatur in feudo hereditario, ex necessitate est, ne contradicat. §. sed & res. per quos fiat inuestitura, vbi dicit, quòd nec secundum antiquam consuetudinem alienabunt in præiudicium agnatorũ, dic tu in feudo ex pact. & prouid. non hæred. quoniam in hereditario nocebant, vt patet ibi, si ipse & hæredes sui sine hærede moriantur, nec potest dici vt in c. 1. apud quem, vel quos loquatur de filijs, & in §. sed & res. per quos fi. inuest. de agnatis, quasi filius semper sit heres, vt hic, quia si est hæres honoris causa est hæres, & multò fortius reuocat filius quàm agnatus. cap. Titius, si de feu. fue. contro.

34 Quoniam † si feudum antiquum per patrem alienatur, nedum post mortem, verùm etiam in vita soluto pretio reuocat, vt ibi. hæc ipsa veritas est, cui non obstat, si aliter distinguere voluerimus, vt §. sed & res, intelligatur in feudo antiquo non heredi. in quo non nocemus. capitulo primo apud quẽ, vel quos, in feudo nouo in quo nocemus: qa paterni feudi nõ noui iura feudalia alienationẽ vetant, vt d. Iser. in cap. primo de al. feu. pat. Non quidem literę contextuum illorum hoc aperiunt, & si vis iudicare, non debes. iuxta l. ij. de off. quæst. à communi discedere. Si vis disputare figo pedem, vt illud non sit: quia nouum: sed quia hæredit. vti litera dicit, maximè quia concordat cum omnibus supradictis simpliciter, si quis

35 † enim capiat feudum, & expresse de hæredibus mentionem non faciat, hæreditarium non est, quòd prætere a, quæ in medium produxi; patet etiam per not. in l. si tibi. §. si pactus sim. ff. de pact. dum in-

36 quit, tunc † esse rem iure hæreditario captam, quando ex aliqua coniectura non hæreditaria non apparet. Coniectura autem ex ipsius rei natura demonstratur secundum communem disputationem ibi, & in l. quod dicitur. de verbor.

37 obligation. Et † cum feudi natura hæreditaria non sit, vt in prima quæst. demonstro: ergo iure hæreditario. datum non censebitur, nisi expressè contrarium appareret, argum. l. in conditionibus. §. primo ff. de condit. & demonstration. aliàs nunquam esset feudum ex pacto & prouid. non hæreditarium: quia semper vnus capit, & sic intelligendo feuda in dubio iure sanguinis non essent, & tota feudalis machina corrueret, & ita teneas: quoniam glossa in lege vt iurisiurandi. §. si liberi.

liberi.in ver.si liberi operariū ī operibus incertis, q̄ patrono iure non hæreditario competunt, vt in l. si operarum. eod.titu. æquiparat ista quando simpliciter stipulatur, & quando pro se & liberis.; quo casu nulli dubium est ex pact.& prouid.: non hæredit.esse,vt in sua quæstione probamus.

¶ Sed tunc fortiter obst.l.iij. cum concord.ff. de leg.1.sol. qn̄ † quod

38 inest tacitè; aliter inest in expresso, expressum operatur. l. si ita legatū. §.illi si volet.ff. de leg.1. sed vt probaui, aliter est in expresso, quàm in tacito, ergo &c. Vel dic quòd licet sit in tacito, hoc erat à lege præter intentionem recipientis.& tunc si exprimitur, cessat tacitum l. talis scriptura.de leg.primò.

¶ Nec obstat si dicatur, vt verè fuerit in tacita voluntate sua, quo casu cessat expressum l.cum quid.ff.si cert.pet.siquidem non aliter in mēte sua erat, quàm in mente legis, & domini.d.l.si cui. ff.de ser. Rursus: quia si ipse acquirens hoc cogitauit, in voluntate domini dantis aliter erat.prout ius vult iure sanguinis secundum consuetudines feudales,ratione rei. vt inf.dico.Et

9 † intentio ab vna parte in mente rerenta nihil operatur.l.si repetendi C.de condictio.indeb. tum maximè: quia in feudis viuimus iure speciali consuetudinario feudorum, & tanquam speciale iudicari debet, ex doctr. Inno. in cap. dilecto. de offi. Archid. in quo expressum fuit, cessare tacitum in expresso.l.fina.C. de pact. conu. & cap.1. de fe. non hab. propter nat. fe.si ergo homo tacuit, non cessat lex, sed suos operatur effectus.d.c. 1.de fe.non hab. prop. nat. feu.sed si loquimur in eo, cessat lex, vt ibi patet. Tolle igitur quam volueris ex istis,& contrarium est solutum.

¶ Sed tunc iterum videtur obstare, quòd etiam quòd expresè capiat pro hęredibus non propriè efficiatur hęreditarium. Dic vt in oppo. quinta.

¶ Sed adhuc obstant omnia dicta per Alexand.in consi.21. in quinto volum. quòd expressio operatur, non tamen contra naturam rei; & si natura rei est non hęreditaria,

40 ergo &c. Sol.natura rei feudalis est hæreditaria, & non hæreditaria,vt pactum sonat: quia vtraque natura à feudo cogitata est, non hæreditaria vt in c.1.de succ.feud.& hæreditaria vt in cap. primo qui succ. tene.in fin.

¶ Oppono tertiò: si sic dicimus, quòd dans, & recipiens consentiunt, vt primo sint hæredes, si hæredes sunt primo ; hæredes erunt vltimo. l.fina. C.de hæredi.

41 institu.sol. Qui † est hæres primo, est hęres vltimo,intelligitur in vniuersalibus si vult,non quòd astringatur secundum And.hic col.3.ver sicul. si diceremus. pro quo allego tex.l.primæ.ff.de castr. pecul. quia

42 † feudum est quoddam vniuersum, secundum Andr. in cap.pri. quid sit inuest. in princip. in fin.

43 verbis. Quare.&c. Ac † etiam quasi

si castrensi peculio comparatur, vt dicit gl. in verbo. fructus. de duob. fratribus, quam cõmuniter sequuntur: cuicunque ergo comparetur, sufficit vt capiat illud vniuersaliter, vt Lud. Ro. in sing. 683. tenet, quod omnes approbant, & in suo loco apertius probabo.

¶ Oppono quartò, qui capit feudũ pro hæredibus, non facit feudum
44 hęreditarium: quia † ly hæredibus intelligitur. i. filijs masculis. c. j. §. & si clientulus. de al. fe. Sol. quoniam repetitio l. imperialem. de proh. fe. al. per fed. quę postea à me scripta fuit, ante hanc typis data fuit, ne forte morte præuentus hæc repetitio non imprimeretur, sua dote spoliata fuit, quæ ibi dicta sunt lege, vt rationem videas, cur de primo filio masculo hęrede intelligatur, & de omni alio masculo hærede à primo acquirẽte in infinitum
45 descedente: cum † enim fœminæ regulariter in feudo nõ succedant c. 1. §. hoc autem. de his qui feu. dar. poss. nec pater. ca. 1. de nat. succ. feu. c. 1. de grad. succ. §. 1. & collaterales in feudo nouo excluduntur. ca. 1. §. cum vero Corradus. de his qui feu. dar. poss. c. 1. de duob. frat. cap. 1. de grad. succ. c. 1. quib. mod. feu. amit. necesse est dicere; vt capiendo pro hæredibus feuda vadant ad filios masculos, vt in iuribus cõtrarijs, & sic sine hærede moriatur in feudis nouis, qui filium nõ habet masculum, vt in d. §. & si clientulus, nõ vt alij qui non sunt filij hæredes non sint; etenim ĩ feudo antiquo agnati hæredes sunt, vt declarat Iser. in ca. 1. de al. fe. pat. in 2. col. & melius in c. 1. de alie. feu. pat. in 2. col. & melius in c. 1. vers. fratri. de his qui feu. dar. poss. post glo. ibi dũ verba text. sine legitimo hærede, exemplificat in omni descendente, qui successurus est ab ĩtestato, vt ĩ c. 1 si vas. feu. pri. in fi. & c. 1. §. hoc quoq;, de succ. feu. & in puris terminis And. in c. 1. §. & si clientulus. de al. feu. verba illa verificat in omni agnato à masculo descendente. Idem in c. 1. §. & filius fratris. in 1. col. in prin. in titu. Imper. Loth. & ideò gl. in verbo partem, propè prin. in §. hoc quoq;, de succ. feu. dicit, quòd in §. & si clientulus. de al. feu. dum dicit, quòd si sine hærede masculo mortuus est, qui fecit liuellum, feudum deuenit ad dominũ in feudo antiquo, supplet quando scilicet sine filio masculo vel fratre mortuus est; quia existente fratre feudum reuertitur ad fratrem, vt in d. §. hoc quoque,
46 ergo † appellatione hęredis venit frater, quando à lege vocatur, & omnes vocati: quia tunc succedit Dominus quando non sunt agnati vel nolunt: secundum Isern. ibi col. 1. nõ quidem ab re hic dicitur, sine omni prole, ad ostendendum de omnibus qui possunt succedere: patet ergo, quòd si capit feudum pro se & hæredibus, ille est hæres, qui succedere potest, & non filius tantum. Sed ideo de eo tm̃ lex feudalis sentit, quia (vt vides) iure isto solus filius masculus succedit: qui si hæres est successione sub

nomi-

nomine filij vt hic; non propterea verè hęres non erit, feudo effecto hæreditario transmissione, vt hic, & cap. 1. de capit. qui cur. vend. re iam effecta hæreditaria, vt in seque
47 ti oppositione dicam. Non † obst. l. ex facto. §. fin. & ibi glo. communiter approbata, quoniam ex præsumpta mente testatoris illud euenit.

¶ Oppo. quintò. Qui capit rem pro hæredibus, intelligitur iure hæreditario, hoc est, si res est hæreditaria, aliàs non, arg. l. pro hærede. §. si quid tamen. ff. de acquir. hære. sed feuda competũt iure sanguinis, vt dixi: ergo hæreditaria non sunt. l. iij. de interd. & releg. & l. ius sepulchri. de relig. & sumpt. fun. sol. Notula hæres, quandoque est qualitas
48 † accidens, quæ potest adesse & abesse præter subiecti corruptionem, nec subiectum mutat. vt in ca. isto de filio hærede dicimus, qui non propterea feudum hæreditarium efficit, & ideo per inuentarium liberatur secundum Andr. hic & inf. dicam. Quandoque est qualitas cohærens substantiæ, quæ licet sit qualitas, est tamen inseparabilis à substantia; & si separaretur; subiectum mutaret, vt est qualitas hæreditarij in feudo, quæ immutat ipsius feudi naturam, vt in prima quæst. in capite hæreditarium. inf. vides, & latius in Porphyrij isagogicis habetur. Distingue ergo, aut vox (hæres) apponitur super re, cui potest adesse, vt qualitas accidens, & tunc procedit contrarium, quia substantia non mutatur, & ita intellige contrarium & omnia iura ciuilia citata per Iac. de Ardizono in sua summa in tit. de success. aut ly. hæres, apponitur in feudis, & hoc casu aliter est dicendum; quia stat, vt qualitas propriæ substantiæ feudi inseparabiliter cohærens, & subiectum in eo mutat, vt in cap. 1. de fe. nõ hab. prop. nat. fe. reliquit enim tunc primam naturam & secundam capit, vt Iser. in cap. 1. in 2. colum. dicit ibi, alia tamen ratione de al. feud. pat. & in d. cap. 1. de feu. non hab. prop. nat. fe. patet. Quo casu non filius vti filius, vt in §. si quid tamen. nec vt hæres primo & non morienti. Sed vt hæres etiam morienti feudum capit, vt supra in secunda oppositione demonstraui: Hoc certè Decium errare fecit in consi. 181. in 3. & 4. col. vbi dixit, rem non esse hæreditariam licet teneantur esse hęredes,
49 cũ † qualibet alteratio immutet naturam feudi. dict. ca. 1. de fe. non hab. propr. nat. feu. sed dicent ciuilistæ, si in cap. 1. de fe. non hab. prop. nat. feu. id quod exprimitur non est impropriandum, ideò est: quia datur licentia alienandi, ergo non est contra substantiam feudi; nos verò loquimur de hac voce hæredibus, quando apponitur in inuestitura, vt intelligatur secundum substantiam rei. Et per §. si quid tamen improprietur, sed breuiter respondeo ea de re hęc
50 nõ obstare, quia † sola fidelitas est substãtia feudi, secundũ Iser. in c. 1.

§. hu-

§. huius autem generis, in quibus cau. feu. ami. Cętera sunt natura lia, contraq; hæc pacta admitteban tur, vt in d.c. primo de feu. nō hab. pro.nat.fe.est ergo hæres; quia feudum non habebit, nisi sit hæres, & sic aut vtrunq; debet capere, cum illa qualitate hæredis, aut vtrunq; repudiare ea ratione, quam in prima oppositione dixi, & ita debent doctrinæ Iser. concordari, vt bene distinguit Bal.cons.82. col. prima, in primo vol.dùm dicit, quod licet filius teneatur esse hæres in feudo; non tamē feudum est hęreditariū, nisi datum esset filiis hæredibus, & ita intelligitur id quod dicunt Iac. de Ardiz.& glo.nempe filium esse hæredem in feudo, hoc est, quia licet propriè hæres esse non possit: quia alter extraneus hæres institutus est in burgensaticis; erit tunc hæres in feudo, itaq; hanc qualitatem implebit: ita Iser.in c.1.§.quid ergo. de inuest. de re alie.fac.post Iac.de Belu. hic & facto inuentario bonorum burgensaticorum feudū quoq; sibi debitum capiet.

51 ¶Oppono sextò: frustra † allegari.l. cū à matre.C.de re.vind.ī feudis, qa quòd filius sit hæres dicitur hic, & tamen in c.1.de feu.succ. clara est litera q̄ filius patris factum ratum non habebit, quod nō esset, si l.cū à matre, in hoc sibi locum vindica ret. Sol.lex cum à matre, loquitur in re hæreditaria, & licet filius semper teneatur esse hęres, vt in c.filius de cap. qui cur.vend. non tamen in c.1.de succ.feu. feudum erat hęreditarium, vt in 1.òpp.in princ.di xi. Sed tunc obstat: quia secundum Andr.& omnes hic, vt suo loco dicam, si iste filius non faceret inuentarium, obligaretur, & fieret exequutio etiam in feudo, si adest assensus, vel in fructibus, si assensus deest, vt ibidem probo, etiam si capit feudum non hæreditariū. Huic difficultati respondeo, quòd hoc casu exequutio causaretur ex volūtate filij, qui dum non fecit inuentarium hæreditatem soluendo esse dixit, & de proprio soluit, vt l.fi.C. de iure.delib.& l.i.ff.de acquir.hæred.magis ergo obligat ipsum proprium factum quàm natura feudi.

52 ¶Oppono septimò, quòd † adhuc l.cum à matre, in feudis locum nō habeat, probo: nam de feudo hære ditario an possit alienari loquūtur c.1.de fe.non hab.p. nat.feu.c.feu dum ea lege. Si de feu.fue. contro. c.1.de eo qui fi.fe.agn. vbi concedunt alienationem, sed tria concurrunt, primum: quia ei dedit, alterū: quia hæredibus; tertium, vt pro eo cui dederit acceptum sit: altero igitur ex his tribus deficiente, secus erit: Sol.aut quæris si potest aliena. re in præiudicium sequentium cū assensu domini, & prima duo sufficiunt, secundum Andr.in c.1.col. 2.de al.fe.pa.& ita intelligamus locum habere l.cum à matre.in actu valido, iux. doct.Iser.in l. imperialem.de prohi. feud.al. per Fed. aut quæris si potest. alienare in præiudicium Domini & sequentium sine assensu, & omnia illa tria requi-

runtur

runtur secundum Andre. in locis contrarijs.

¶ Oppo. octauo, vt pater saltē possit in præiudicium filij cum assensu domini pro aliqua parte obligare: nā si pater potest quod est plus, ergo poterit quod est minus: auth. multò magis. C. de sac. sanc. eccl. nocet filio exhæredando illum in totū. ca. prędictis, quę fu. pr. cau. ben. àm. nocet filio in feudo nouo, si in contemptum domini alienauit, vt iā cap. si vasallus culpam. si de feu. fue. cont. & omnibus alijs modis supra in prima oppositione dictis, ergo facilius valebunt ordinationes in feudo, quod in totum, vel in parte remaneat suum, sol. In omnibus supradictis iusta causa affertur, cur ità fiant, quę in re hac cessant, &

53 † sic de maiori ad minus cōsequentia non tenet. l. quòd si vno. §. fi. de in diem adi. Quod autem ratio cesset, patet: quia exheredationi feudi lex resistit, & assistit in re propria filij, in re item quæ aliorū cōtemplatione ei debetur, vt supr. in prima oppo. dixi. sed in obligando feudum in cap. 1. de suc. feu. simpliciter, & indistinctè, si est antiquū resistit: præiudicat ergo optima ratione exhæredando non aūt obli-

54 gando, pręsertim quia † exheredatio causatur à culpa filij, vt §. caus. in auth. vt cū de appellatione cog. obligatio & alienatio ex nuda patris voluntate, quę filium non inficit, vt in prima opp. dixi. & lex non debet alia via circumueniri. ff. de tuto. & cur. l. scire oportet, secundum Andr. in dicto §. & si libellus.

¶ Oppono ix. de tex. in c. 1. de prohib. feu. al. per Loth. & in l. imperialem. de proh. feu. al. p Fed. vbi aper-

55 tè patet, patrem † sine domini assensu nullo modo posse aut filium aut feudum antiquum obligare, & sic. c. hoc est hodie correctum. Sol. Quinque tempora consideranda sunt. primum consuetudinis antiquissimæ, secundum quam integrum feudum alienare licebat. ca. 1. apud quem vel quos cont. fe. defi. quę fecit postea Mediolanenses errare, vt inquit Obertus, in c. 1. de al. feu. §. Mediolanenses. Secundū, in quo medietatē tantum ex causa, aut in libellum alienare licebat, & hęc antiqua vocatur. cap. 1. §. 1. de al. feu. c. 1. §. 1. qual. ol. fe. pot. al. secundum quę tempora passim sine assensu domini is qui feudū tenebat agnatis pręiudicabat, secundum And. in c. 1. de eo qui fi. fe. agn. col. 1. ac etiam Domino agnatorū durante vita d. c. 1. apud quem. & ca. 1. qual. ol. fe. al. pot. hac tamen lege, vt personarum & rerum cōtra formam inuestiturę alteratio minimè fieret. ca. 1. §. similiter. de l. Corradi. Tertium tempus fuit Lotharij. c. 1. de proh. fe. al. per Loth. quæ consuetudo noua vocata est, per Ober. in c. 1. qualiter ol. fe. pot. al. quo tempore vasalli potestas obliterata fuit, ne domino ignorante feudum alienare posset. Quartum tempus fuit Federici vt c. imperialem. de proh. fe. ali. per Feder. qui omnem quoq; contractum pręter subiri feudationem

nem

nẽ prohibuit. §. callidis. eadem l. im perialem, fuere quoque alia tempora, de quibus dixi in d. l. imperialẽ. Quibus sic præfatis dicam iura cõtraria loqui in obligatione filij, vt pater habeat hæredem. Quod in omni feudo licet, atque hanc potestatem nullo iure esse correctam, imò eam perpetuò durare, vt per legis assensum filius honoris causa teneatur esse hęres patri, sicut in prima oppositione dixi.

56 ¶ Oppono x. contrà prædicta, vt † quandoque filius vt sit hæres noceat, vita dũtaxat ipsius filij durante. c. 1. ap. quem vel quos. ca. 1. de al. fe. c. 1. §. 1. qual. ol. fe. pot. ali. Sol. illo tempore antiquo hunc in modum inter feuda hęreditaria & nõ hæreditaria, noua & antiqua distinguebant, perpetuò vetando, ne pater in præiudicium filij de feudo antiquo etiam cum domini assensu disponeret. c. 1. de al. fe. pat. c. 1. de suc. feu. cum concord. sed iura recentiora aliter statuunt, vt vidisti.

¶ Oppono xi. vt in vita patris & in feudo non hæreditario antiquo pater noceat filio. ca. Titius. si de feu. fue. contr. Sol. sit ità: quid tũ deinde? nos loquimur, an ei post mortem noceat: hac enim ratione de fructibus perceptis in vita patris filius tenetur, vt hic: ratio autem diuersitatis, quare in vita valeat, post

57 mortem nõ; hæc est, quia † adhoc vt alienatio irritetur, requiritur, vt offendatur dominus, vel lex, aut feudatarius, vel agnati, & illo tempore in vita nemo offendebatur sed post mortem, eo quòd tunc in feudo ius ei competebat, vt in d. c. Titius. & §. sed & res, per quos fiat inuest. & c. 1. de al. feu. pat. nil mirũ igitur si tunc reuocant. Distingue

58 ergo, si quæris, an † pater possit filio præiudicare, aut sumus in feudo ex pacto & prouid. non hęreditario, aut sumus in hæreditario. Si sumus in non hæreditario; & tunc aut loquimur in delictis, aut in cõtractibus & vltimis voluntatibus, si in delictis, & tunc si ęquè principaliter datur filijs sicut patri, patris delictum filio non nocet. l. id quod nostrum. de reg. iur. iuncta l. quocunque. §. si ita, de verb. oblig. & l. ij. §. fratris. ff. si quis aliq. test. proh. si læsæ maiestatis crimen nõ esset; quo casu aliquibus placet, vt filius priuetur, quibusdam verò vt non priuetur, de quo dicã in quæstione propria super intellectu. l. quisquis C. ad l. iul. maiest. aut filio contemplatione primi acquirentis datur, vt regulariter præsumimus. ff. de an. leg. l. an. §. à Titio. ff. de condition. & demonstra. l. filio, & C. de iur. delib. l. cum aliquis, & tunc aut culpat in dominum aut in alium. Si in dominum, & tunc aut offendendo, aut cõtemnendo. primo casu indistinctè priuat, ca. 1. si vas. feu. priu. c. 1. §. si vas. cul. si de feu. fue. contro. & ca. præterea, quæ fue. pri. cau. ben. amit. Si vèrò contemnendo, aut est nouum, aut est antiquum; si nouum nocet. c. imperialem. iuncto c. 1. de al. feu. pat. si verò antiquum, aut est hęreditariũ;

vt

vt in sequenti capite, & nocet:quia vt nouum iudicatur, vt in prima quæstio.dicam, aut non hereditarium, & tunc aut est delictum in omittendo principale, vt puta non petendo inuestituram, & nocet filio, secundum Iser.in ca.1.colum.2. de cap.Cor.&c.1.Quo temp.miles. cum concord. aut est missio in cōsequentiam & nō nocet, vt in opp. dixi. aut non in dominum sed in alium deliquit, & tunc aut nulla suspitio infidelitatis nascitur Domino, & neque ipsi patri, si aliud inter eos non est conuentum, neque nocet filio.ca.1.de eo q inter.fr.do. su.aut aliqua susp. infidelitatis nascitur, & patri vt d.c.1.an il.qui inter frat. dom. su. & filio in quem infectus sanguis profluit, nocebit, vt suprà in opp. apertissimè demōstraui, aut pater non deliquit, sed filius, & tunc aut filius deliquit in domnum, aut in patrem, aut in alium: si in dominum termini nō sunt nostri, sed c. imperialem.§.insuper si filius, aut in patrem ingratus existens, & pater filium exhæredat, & in eo quod præ medio filius habet ipsum priuat, vt c.prædictis. quę fue.pr.cau.ben.am.aut in aliū, & in hoc an futura re priuetur, ad propriam quæst.inf.te remitto.Patre verò filiū non exhæredante, dominus nihil aget, sicut in oppos.dixi. Aut sumus in contractibus & vltimis voluntatibus, & tunc aut obligat filium, vt ei hæres sit, & tunc filium ut filium grauare potest, ut hic, & c.1.§.filius.d cap.q cur.ued. licet inuentario liberetur, per l.fin. C.de iur.delib.arg.l.sciendum, iuncta auth.offeratur.C.de litis cōtest. aut non vult obligare filium sed feudum, & tūc aut est nouum, aut antiquum, si nouum, & tunc similiter distingue, aut est æquè datum filio sicut patri, aut non, primo casu non alienabit d. l. id quod nostrum.ff.de reg.iur. iuncta.l.quodcunque.§.si ita, de uerb.oblig. Secundò uerò casu pater disponit cū sua contemplatione, ipse & sequentes habeant, ut in c.1.de al.feu.pat. Quòd patet, nam cum paternum obligari uetat, satis nouum obligari permittit, d.c.Titius.& ca.1.§.sed etiam res, per quos fi.inuest.argu.l. cum prętor.ff.de iud.& patet in l.3. ff.de interd.& rel.iuncta l.4.de iure patr. aut erit paternū vel antiquū, & tunc aut quæris si ī vita filio nocet, & potest d.c.1 de al.feu.pat.ca. Titius.cum sim.si de feu.fue. cont. aut quæris si post mortem, & tunc neque secundum hodiernam aut antiquam vel antiquissimam consuetudinem nocebit, ca.1.de succes. feu.c.Titius.si de feu.fue.contr.c.1. de alie.feu.pat.ca.1.§. sed etiam res. per quos fi. inuest. & hic nisi consentirent ipsi: quia tunc consentiētibus dumtaxat nocebit.ca.1.de al. feu.pat.c.1.de eo.qui fi.feu.agna.& cap.1.de refu.feu.aut sumus in hæreditario, & tunc siue nouum, siue antiquum sit, passim pater nocet filio.l.3.ff.de interd. & releg.l.cum à matre.C. de rei vind. & l. ius sepul. C.de reli.& sumpt.fun.quę omnia pri-

primeuo iure militabant, hodie autem ita demum procedent, si domini assensus vel legis, vt dixi in c. imperialem. habeatur; alioqui, id quod nullum pater fecit filius reuocabit, secundum Iser. in d. ca. imperialem. in princip. in add. vbi hoc quoque latè examinaui: aut quæris, an obligentur fructus, & tunc distingue tu, vt in quæstionibus fructuum facio, & semper repete, vt si non in hæreditario nocet, multò fortius in hæreditario præiudicet, & ita qualitas hæreditarij hæredes præmat, sicut onus feudi in nō hæreditario succedentes grauat, secundum Iser. hic addens, vt ea quæ de filijs natis dico, eadem de nascituris perpetuò intelligas, vt in prima quæst. dicam. Itaque tene posthabitis consilijs Alber. Bru. Alex. & Dec. qui in ipsa terminorum intelligentia errant, vt vides. Venio nunc ad caput agnati.

SVMMARIVM.

1 Hæres successor vitiorum.
2 Andreas Isernia Auriga in feudis.
3 Agnatus agnato in feudo non hæreditario nocet. nu. 22.
4 Feudum non hæreditarium æquiparatur rei ecclesiasticæ.
5 Prælatus in præiudicium successoris alteri concedit.
6 Perfectum non est, quod reuocari potest.
7 Actum valere in vita intelligitur tribus modis, vel duobus. nu. 11.
8 Iure datoris resoluto resoluitur ius acceptoris.
9 Inuestitura tria tempora habet.
12 Feudi alienationem agnati assensus non validat.
13 Agnatus si de feudo disponit cum consensu primogeniti, omnibus præiudicat.
14 Recipiens simpliciter pro hæredibus in infinitum recipit.
15 Gradus datur in agnatos de iure communi.
16 Lex noua ab antiqua interpretationem recipit.
17 Filia descendens dicitur.
18 Primogenitura non datur in feudo nouo in linea transuersali.
19 Testatorem pro parte testatum & pro parte intestatū ex post facto decedere non inconuenit. intellige vt num. 20.
21 Feuda, qui ex pacto primus hæredem habet, sine hærede non moritur.
23 Dictio si verò, debet aduersari in iure & in facto.
24 Gradus non habet locum in linea descendenti.
25 Filius proximus agnatus est.
26 Lex debet esse de dubitabili.
27 Lex quādo vocat agnatos, vocat agnatos succeptibiles.
28 Doctores qui interpretandi auctoritatem habent.
29 L. Statius. §. Cornelio. de iu. fisc. vt habeat locum in feudis.
30 Recedendum non est à cōmuni opinione in iudicando.
31 Interpretationem quæ certam habuerunt, minimè mutanda sunt.
32 Maior pars quæ vult non attenditur in personis, sed in saniori locutione.
33 Communis opinio illa erit, quæ pluribus ratio-

rationibus est suffulta.

34 *Feudo in hereditario succedimus ex prouidentia primi & dantis.*

35 *Consulentes pecunia obcęcantur.*

36 *Delictum omne an inducat feudi amissionem.*

37 *Distinctio auctoris pro reassumptione materiæ.*

Ppono primò, negãs Isern. & tuam doctrinam dum vobis placet, propter expressionem vocis hęredibus, agnatum posse grauari in feudo hęreditario, moueor ad hoc dicendũ ratione inconuincibili: quoniam
1 † hęres successor est vitiorũ & culpæ.l.cum hæres,ff.de diuer.& tempo.pręscript.& l. eum qui.§.in hæred.ff.de proba. debentur nobis ex pacto primi & prouidentia dantis sicut non hęreditaria.ca.1.de eo qđ sibi & hær.su.iuncta.l.iij. C.de doña.quæ sub mo.ergo vnus alteri nõ pręiudicabit.l. si arrogator.ff.de adoptio.Sol.fateor ꝙ tã in hæreditario, quàm in non hæreditario pactum primi & prouidentiã dantis concurrat,vt in j.q.habes.Atqui in vno differunt: quia nõ hęreditaria in sua sanguinis & propria stant natura. Quo fit, vt in illis si lex, si arrogator.locũ habeat;vt hicc.1.de alie.feu.pa.& c.Titius. si de feu.fue. contro. Hæreditaria vero in hæreditarię rei naturam sunt conuersa. c.1.de feu. non hab. pro.na.feu. vt supra in capite filiorum dixi: Vnde licet ex pacto & prouidentia ad nos veniant: fit tamen talis descensus sub natura hereditaria, quam retinent,secundum Iser.in c.1.in ij.
2 col.de alie.feu.pat.quem † tãquàm aurigam in feudis ea ratione habemus, quia ipse solus feuda nouit,fatetur nunquàm ipse in ca.1. de alie. feu.pa.hoc etiam verũ vestigio subiungens, sed alia ratione non reuocabit: ꝗa tenetur esse hæres; ergo quod per auctorem factum est, nõ reuocabit.l. cum à matre. C.de rei vind. itaque Andreæ subscribentes passim in regno nostro Neapolitano, vbi feuda in torculari ponuntur, iudicamus.

3 ¶ Oppono secundo, ꝙ † etiã in nõ hęreditario agnatus agnato nocet: casus est hic; ꝗa si pro onere hæreditario nõ põt,ergo pro onere feudi, sic arg.l.p^e.§.huius rei.ff. de offi. eius cui mand.est iur.Sol.Andr.hic in c.1.§.ꝗd ergo. de inue.de re alie. fa. fatetur contrariũ:tu verò considera duo capita:pr.an imbuere feudi sine assensu hoc possit fateri, & de hoc in c.imperialẽ.dico. Secundũ,an in pręiudiciũ agnati,& tunc iterũ considera duo capita.Alterũ, an sit tale onus feudi,quod obliget vasallum,& ipsius feudi corpus saltim in subsidiũ,vt pote maritare sororem,vt in consti.vt de successionibus.vel amitã,vt in cõst.ꝗ pluriũ, & in const.in aliquibus, fideiubere pro dño,vt in const.si dñs.de fideiusso.& his similibus,& hoc primo casu res cum suo transit onere.l. prima. ff. de actio. empt. Alterum si non obligatur feudũ in ipso cor-

pore, an exequutio post mortē tenentis feudum fiat in fructibus, & tūc quia fructus itā ex pacto & prouidentia sicut ipsum feudū successori datur, secundum And. hic columna iiij. satis ęquum videtur, vt ei imputetur, qui exequi non fecit: secus aūt quando onus esset feudi, quia pro onere feudi semper & contrà corpus, & in fructibus exequimur, eo quòd pro onere feudi feudū conuenimus, secūdum Iser. in c. imperialem §. firmiter. in vlti. col. pro quo est tex. apertus in cōst. consuetudinem. §. prædicta autem omnia. & l. imperatores. ff. de pu. & vect. qui etiam in vsufructuario loquitur, & in l. fin. ff. de cens. notatur, & satis in l. deniq;. ff. de iur. fisc., patet. Itaq; teneas, licet quidam prædicta non considerantes condictione ex l. feudi agendum esse dixerint, vt ff. de condit. ex l. l. j. & sic personali inst. de act. §. sic itaq; quæ personam tātum sequerentur. Datur enim contra quemcunque ratione rei, vt d. l. denique.

4 Oppono tertiò, feudum † non hæreditarium, vt istud, æquiparatur rei ecclesiasticę, secūdum Isern. in cap. pri. in vltim. col. qui success. te-

5 ne, sed sic est, q † prælatus in præiudicium successoris alteri concedit. cap. primo. qui succ. & cap. 1. de cler. qui inue. fec. ergo eodem modo vnus feudatarius in præiudiciū sequentis alienare poterit. Solutio. Prædicta intelliguntur de actibus perfectis in vita; quia tunc successores ligant, cleme. fin. de prob. & cap. ex tuarum. de fil. presbit. quo casu idem ī feudatario diceremus, vt bene per iura ab eo citata Isern. in cōst. mulier, quæ dotarium. probat, arg. l. fi. C. de sent. pass. & de satisd. l. prima, sed iste actus in vita

6 non perficitur; quia † perfectum non est, quod à domino, vel lege, vel alienante, vel agnatis reuocari potest, vt supra in capite filiorum in vltim. opp. latè dixi; Debet ergo taliter perfectus esse, vt reuocari nequeat. Sed tunc iterum oppono, nam alienatio feudi non hęreditarij perfecta est in vita. c. Titius. si dę feu. fue. contro. cap. primo. §. sed & res, per quos fi. inuest. ergo successori nocere deberet, non fit, ergo distinctio antecedēs falsa. Sol. Actū

7 † valere in vita intelligitur tribus modis, primò vt de se pfectus principio non fuerit, quando reuocari posset, sed postea in vita ita est perfectus, vt reuocari non possit. Secundò, vt de se actus in vita certo modo perfectus sit, sed resolui posse. Tertio, vt actus initio sit perfectus, & non resoluendus; exemplum primi, quia dedi tibi rem viuentis, postea in vita mea apertum capit. primo, qui succ. ten. & capitu. primo de cler. qui inue. fe. exemplum de perficiendo, puta, quia dedi tibi rem viuentis, quæ me viuo non est aperta, & tunc quia perficitur actus, postquàm ego morior, successorem nequaq̄ obligo d. ca. 1. de cler. qui inuest. fe., exemplum de actu perfecto, & non reuocando; quia excadentias ap-

tas

tas iam subinfeudaui, vt in 3ª. sua q^ne. dico: hoc enim casu regula il-
8 la locū sibi vindicat, resoluto † iure datoris, resoluitur ius accceptoris. c. rursus. qui. mo. feu. amit. & l. peto §. prędium. ff. de leg. 2. Solue igitur. Actum in vita perfectum, qui non resoluitur, successorē obligare, post mortem perficiendus aut resoluēdus minime, & ita Andr. ī d. c. 1. qui succes. te. vt intelligas videbis. sed subsiste paululum: qa ꝙ actum esse perfectum dicimus, licet exequutio actus oīno perfecti in tempus successoris trahatur. tex. est in ca. 1. qui success. tene. vbi inuestitura, quæ aliàs non ligaret successurum, obligat ipsum, si cōsentiente eo qui tenet feudum est immissus in possessionem. Quę est ratio? dices fortè: quia cōsentiendo is, q̄ tenet feudū, ius suum transtulit? minimè. Quę igitur? num vt dicas, qa successori non nocet, vti Isern. dicit, nequaq̄.
9 Sed quoniam inuestitura † scdm Din. in c. 1. de reg. iur. tria tempora habet, pri. ipsam feudi cōcessionē, secundū, ipsam inuestiturā in scriptis redactā præcedentis concessionis confirmationē. Tertium, ipsam inductio. in possessionem: & quia possessio inuestiturę c. 1. quib. mo. feu. abusiua, adhuc est consti. poss. Quo fit vt cum quò ad dn̄m omnia consummata sint, nil obest, si exequutio quæ poterat ipsi tenenti feudum prodesse differatur in tempus successoribus, pro quo est text. in l. quod dicitur ff. de mi. in prin.
¶ Oppono quartò. Feudum non hęreditarium, vt istud, ęquiparatur rei ecclesiasticæ secundum Iser. in c. 1. in vlt. col. q. succ. ten. Sed sic est,
10 quòd † prælatus in præiudiciū successoris alteri concedit, c. 1. qui succ. ten. & c. 1. de clerico, qui inuest. fec. ergo eodē modo vnus feudatarius in præiudicium sequentis alienare poterit: Solut. Prædicta intelliguntur de actibus perfectis ī vita; quia tūc successores ligant, cle. fi. de pro. & c. ex tuarum. de fil. presbi. quo casu idem in feudatario diceremus, vt bene per sua iura Iser. in cōstit. mulier quæ dotatium, probat. arg. l. fi. de sent. pass. & de sati. l. j. sed iste actus in vita non perficitur: quia perfectum non est, quod à Dn̄o, lege, alienante, vel agnatis reuocari potest, vt suprà in c. filiorum. in vlt. oppos. latè dixi, debet ergo taliter perfectus esse, q̄d reuocari nequeat.
¶ Sed tunc fortiter oppono, nam alienatio feudi non hæreditarij perfecta est in vita. capitu. Titius. si de feu. fue. controuer. & capitulo primo. §. sed & res, per quos fiat inuest. ergo successori nocere deberet; nō fit ergo distinctio antecedens falsa, Solut. Actum † vale-
11 re in vita intelligitur duobus modis, primo, vt de se sit perfectus, & non resoluendus, exemplum de actu perfecto in vita; quia dedi tibi rem viuentis in vita mea apertam. capit. 1. qui success. tene. & capitu. primo, de cleri. qui inuest. fe. exemplū de perficiendo, puta dedi tibi rem viuentis, quę me viuo nō est aperta, perficitur tūc actus quā-

do ego morior, nec successorem obligo.d.ca.1.de cler. qui inuest.fe. exemplũ secundum de actu perfecto & non reuocando: quia excadẽtias subinfeudaui, vt in tertia sua quæstione dico, & ita contrarium intelligo; exemplũ de eo quod est perfectum, sed post mortem reuocandum, si fortè feudum subinfeudaret, secundum Iser.in c.1.§.sed & res. per quos fiat inuest.vel si feudũ obligaret, vt ibi,& in c.Titius.si de feu.fuer.contro. Quia datoris iure resoluto, acceptoris ius resoluitur. c.rursus. quib.mo.feu.amit. & in l.peto.§.prædium.ff.de leg.2.cũ concord.clarè patet. Solue ergo, quòd actus in vita perfectus, qui non resoluitur, successorem obligat post mortem perficiendus, aut resoluendus minimè,& ita And.in d.c.1.qui succes.tene.tu intelligas, ꝙ quando & qualis sit in quęst.an excadentialia subinfeudare liceat videbis.

¶ Oppono quintò,quòd nec in vita alienare liceat, vt in c.imperialẽ. de proh.feu.alien. per Feder. Solut. Prædicta intellige, si assensus adest, aliàs actus esset nullus, de quo nos non quęrimus.

¶ Oppono sextò, quòd etiam post mortem filio & agnato noceat ca. Titius.si de feu. fuer.contr.Sol.nos loquimur à principio, ibi ex postfacto per viam,de quo ad vtrumque caput inf.in quest.dictum.

¶ Oppono septimò,quòd offendat post mortem, capitu.primo, de eo qui fin.fec.agn. Solut. refutauit ibi & suis hæredibus, & cui ipse dederit. Vnde magis ei suus assensus, q̃ agnati factum nocet, arg.ca. quod semel.de reg.iur.in sexto.

12 Oppono octauò, ꝙ † agnati assensus feudi alienationem non validet c.1.de alien. feud.pat. Sol.aut quæris,si validat, vt ei noceat,& nocet. c.Titius. si de feu.fuer. contro.aut respectu tertij, & ei non officit.c.1. de alien.fe.pater.

13 ¶ Oppono nonò, ꝙ † si agnatus de feudo cũ consensu primogeniti disponit oibus præiudicat, secũdũ And.in c.1.§. hoc quoq; in 2.col.de succ.feu. Solu.illa locum hñt in feudo, in quo iure Frãcorum viuitur, hæc in feudo recto,vt in ca.omnes filij. si de feu.fue.contr. vel de iure longobardo.l.si pater.de succ.in lõbarda.& rõ diuersitatis ex quatuor patet;primò,q̃a si in c.1.de alie.feu. pat.reuocãt; ex eo est: quia omnes succedunt, vt in d.cap. oẽs filij; ex quo,nõ minus vni, q̃ alteri datum censetur.l.liberorum.ff. de verbor. sign.Sed vbi iure Francor. viuitur, solis primogenitis est datum,vt in const,vt de successionibus; nimirũ si cæteri non reuocant, arg.l.adigere.§.q̃uis.ff.de iur.patro. Secundò, ius consti.vt de successionibus, dat successionẽ fratri & nepoti in eo qđ inuenerit in hæreditate fratris, vel patrui,ius reuocãdi rẽ alienatã, non ergo alterũ negatur.l. cũ Prętor.ff.de iudic. Tertiò lex, vel inuestitura primogenitos vocauit,nihil dedit alijs,& si q succedũt ex pſona primogeniti uenirent. Si primogenitus consentit ipsis, quod pri-

primogenito obstaret, nocet.leg.
quod ipsis.ff.de regul.iur.
¶ Quartò, quia in casu cap.primi.
de alie feu. pater. in quo reuocatio
datur non minus primogenitis q̃
omnibus in infinitum est conces-
sum. Quia † simpliciter recipiens
14 pro omnibus in infinitum recipit.
c.1.§.hoc autem.de his qui feu.dar.
poss.& c.1.si vasall.feu. priu.sed qñ
primogenitis dat, ex quo gradum
restringit, omnibus non dedit l.si
liberorum.§.1.ff.de verb.sign.cessat
ratio, ergo & lex. In hoc duo faciã
capita. Primum, an primogenitus
alteri suo primogenito noceat. Se-
cũdũ, an secundogenitis in infini-
tum officiat. Primo casu dubium
aliquod non video: quia si pater
ei: quia primogenitus, non nocet,
eodem modo ipse suo filio; quia
primogenitus, non nocebit: quia
si ex lege, aut pacto & prouidentia
sic vocantur, tunc omnes primo-
geniti vocãtur.l.liberorũ.ff.de ver-
bor.signifi.eadem ratio in vno, si-
cut in alio, ergo idem ius.vulg.l.il-
lud.ff.ad l.Aquil. Secũdo casu, cum
tanta sit penes me nostri patris
Andr. reuerentia, vix loqui audeo.
Sed quoniam eiusdẽ And.dictis, vt
videbis, contraria confundũtur, cre
do præcedentia argumenta fuisse
modernorum, quos (vti sępissimè
solet) sub silentio transit.
¶ Tolle responsiones, & simul con
trariam partem firma. Non obstat
primum: quia cõstitutio vocat ne-
potes & alios in numero plurali, nõ
primogenitum tantum, sed ætatis

maioritas alios spetialiter excludit.
Ita dicebat Iser.in c.1.§.præterea. in
pen.col.ver.vnde satis videtur, quæ
fuit j.cau.ben.amitt. & patet ex di-
ctis per eundem Andr.in c.1.Impe-
rator Lotharius.in §.& filius fratris
in 2.col.vers.ad alia respondet, vbi
dicit, ꝙ non priuatur, sed impedi-
tur, & res ad ipsum reuertitur, tan-
quàm sua, & quòd defuncto pri-
mogenito secũdogenitus succedẽs,
reuocare possit. Probo quia sicut in
viuentibus iure Francorum cõside-
15 ratur ętas, ita † de iure communi
inter agnatos datur gradus, vt in
c.1.de grad.succ. Pone, quòd vnus
gradus aliũ excludat, nõ propterea
quando vlterior gradus admitti-
tur, non æquè & succedet, & re-
uocabit, vt in capit.primo.de alie.
feu.pat. capitu.primo. §.sed & res
per quos fiat inuest. & cap. Titius.
si de feu. fuer. controu. ita & hoc
casu, ex quo primogenitus repellit
agnatum sola ratione gradus. Fi-
lium autem secundogenitum, qui
in eodem est gradu, vt declarat
Iser. in capit. primo.§.hoc quoque
de his qui feu. dar. poss. sola ratio-
ne ætatis. Idem ergo dicemus in
ætate respectu secũdogeniti, quod
de gradu diximus in agnato. Non
obstat secundum: quia in eo quod
inuenerit, nõ dicit litera. Et si sim-
pliciter dat successiones, & non
ius reuocandi, ex quo, ex pacto pri
mi, & prouidẽtia dantis feudũ hẽt,
si ita succedit. reuocabit.c.1.de alie.
16 feu.pat.& † lex noua ab antiqua in
terpretationẽ accipiet, arg.l.sciẽdũ

ff.qui satisd.cog.iuncta auth.offera tur.C.de litis contest. & satis est de mēte And. in cap.1.§.præterea.quæ fuit pri.cau.ben.amitt. in pen. col. ver.vnde satis:& ibi, nec est verisimile. Tertium minimè erit contrà; quia,aut consideras legem, & constitutio omnes vocat, vt in prin.illius constitutionis patet. Aut consi deras inuestituram,& tunc,aut om nes vocat,& intentum habes. Si vo cat primogenitos, & tunc nō propterea alij sunt exclusi, qui succedunt,vt ius vult, primò ex auctoritate And.in c.1.in fi.priu.de eo,qui sibi, & hæred.suis. Dum in simili dicit, φ si capitur simpliciter feu. pro masculis,non propterea fœminæ in regno, vbi à constitutione vt de successionibus,vocantur, erunt exclusæ. Secundò: quia si pro primogenitis tantùm recepisset, secun dogenitus respectu tertij, & sic de singulis primogenitis in infinitū, vt iamiam probabo dicitur. Nec veniunt tunc ex persona primogeniti, sed propria, vt in l.2.C.de libe. præte.notatur. Quartum, Nequaquàm obstat, quia lex liberorum.§. 1.tunc ità intelligitur, quando certos vocat, vt cæteros excludat, vt ibi patet: quod non est hic, vt dixi, qa impediuntur magis,aliàs vltra primogenitum successio nō daretur, quod est falsum, vt in d.const.vt de success.& c.regni cōsiderantes, nec morienti tunc succedunt. Sed primò, à quo descendunt,& vt descen dentes vocantur, & vt de patruo, idem Andr.dicit in titu.Imperator Lothar.§.fratris,& vt dicimus de so rore, quæ in feudo plano, & de tabula succedit fratri, per constit.in aliquibus, quæ vocat descendentes, 17 & † filia descendēs dicitur. Ex quo, ex sua persona primò patri successit.c.1.de eo, q sibi, & hæred. suis. Quinimò vnum, quod est plus, dico; vt iste secundogenitus verè sit primogenitus à lege, vel inuestitura vocatur: quia respectu tertij erit primus, quod hoc medio probo. 18 Certum est, quòd † in linea transuersali in feudo nouo non datur primogenitura, secundum And.in consti.vt de successionibus. Datur tamen in feudo paterno, vt est tex. in cap.considerantes, & And. in d. const. ergo si moritur primogenitus, qui successit, ius primogenituræ inter alios locum habet, & recta ratione; quia, vt in pr.quæst.declaro morienti non succedimus, sed primo acquirenti.c.1.de eo, qui sibi & hæred.suis. & isti collaterales magis respectu primi descendentes dicun tur.d.c.1.de eo qui sibi & hæred.& Andr. in titu. Imperator Lothar.§. fratris, probat. Vocabitur ergo iste secūdus ad hæreditatem primi acquirentis tamquàm primogenitus, qui licet sit secundus, erit tamē primus respectu tertij; cùm lex, vel inuestitura primogenitos vocauerit, omnem qui primum locum ha bet vocarit, non enim primogenitum, sed primogenitos consti.vt de succession. admittit.

¶ Nec obstat si diceres, ergo omnes venient. dic, quòd omnes veniunt,

sed non simul, cum ætatis prærogatiua, vt suprà dixi temporaliter excludantur. Iste ergo de vocatis erit, & sic alienatam rem, eo non consentiente reuocabit. ca.1. de alie. feu. pat. c. Titius. si de feu. fuer. contr. & c.1. §. sed & res. per quos fiat inuest. Pro quo satis facit, quòd idem And. in c.1. §. hoc quoque, de succ. feu. firmat, quòd nascituris nunquàm nocemus. Sufficit, quòd futurus quis sit primogenitus à primo descendẽte; quia vtili sua rei vindicatione feudũ reuocabit d.l.3. C. de donat. quę sub modo, iũcto. ca.1. de eo qui sibi & hęre. suis, vt in 3 quęst. dico. Et ista est vera mens And. quam in §. præterea, quæ fuit. 3. cau. ben. am. firmat, & cum maxima iactantia And. in §. hoc quoque, ad §. prætereà se remittit.

¶ Oppono decimò, contrà tex. si agnatus capit feudum, hæreditatẽ verò non, succedet quòd moriatur testator pro parte testatus & pro parte intestatus. Contrà l. ius nostrum ff. de reg. iur. Sol. gl. in const.
19 vt de successionibus. dicit † quòd non est inconueniens; quia ex post facto euenit. l. circa. ff. de inoff. test. tu autem dic, quòd intestatus nõ moritur in eo, quod nõ est suum: sunt enim in feudo nõ hæreditario tot donationes, quot sunt personæ ad tempus, & post tempus factę, & sua vtili rei vindicatione capit feudum l.iij. C. de don. quæ sub mo. vt infr. in pr. q. dicam. Quare etiam in feudo hæreditario militant, cũ ęquè ex pacto & prouidentia nobis detur, secundum Andr. in c.1. de alie. feu. pa. col. ij. & inf. in d. pr. q. pro. bo. Et casu quo eundem pro parte intestatum mori, tu vis dicere, dic secundò quòd quis moriatur pro parte testatus, & pro parte intestatus,
20 † quandoque oriuntur ex eodem fonte, idest ex iudicio defuncti, & tunc fieri non potest. l. pen. ff. de in. iu. rupt. & irr. test. aut ex diuersis fontibus, & tunc secus, ita dicit l. circa. ibi diuersi iuris. Cumque feuda à dante & primo omnia originem habeant, vt in pr. q. vides, but gensatica à moriente tantùm, meritò l. ius nostrum. in aliquo non ob
21 stabit, nec † sine hærede moritur, qui ex pacto primi hæredem habet in feudo, secundum Andr. in c.1. §. quid ergo, de inue. de re alie. fac. in fin. & in const. si quis post litem, & ĩ ipso feudo qualitates hęreditariæ operatur vires suas, sicut si in certa parte hæres esset ipse institutus; vnde licet non possit capere alia, non ex hoc toleratur; quia non potest esse hæres alio instituto, vt dicit Bald. in c.1. an agnati, sed quia in feudo erit hęres secũdum And. vbi sup. & ita teneatis vos: nam si ea ratione, quia sine Domini assensu nõ posset ĩ feudo hæreditario hæredẽ facere, vt in c. imperialem; diceremus, quòd pro parte intestatus moreretur, nullum testimonium valeret, quod ante à nostris patribus est prætermissum, aut ita tenendũ est, & si partes sunt inequales in hæreditate; sunt eo inuito æquales in feudo, secundum Iac. de Ardi. in sua

sua su.an feu. diui.po.& per glo.in c.1.quib.mo. feu.ami. in verbo ad dominum, & glo. in verbo frater in c. primo. §. & quia. de his qui feu.da.po. dùm dant hæredes in feudo, quando alter instituitur in burgensaticis, secundum Iaco. de Belu. & alios hic: pro quo facit doctr.Iser.in cap.1. §.quid ergo. in fin. dum dicit, ipsum hæredem in feudo.

¶Oppono vndecimò, quòd agnatus agnato noceat, vt in cap.imperialem. §.firmiter. & §.callidis. in cap.1. de pace iuramento firman. & in cap.fin. quæ fuit prima causa benefi.amit. Sol.illa iura intelliguntur in feu.nouo, vt suprà in capite filiorum in prima oppo. dixi, in quo non quærimus de agnatis. cap.1.de gra.succ. & cap.1. §.Corradus. de his qui feu.dar.poss.quia
22 † in feudo antiquo non sic agnatus agnato nocet.

Sed tunc contrà de cap.denique quæ fuit prima cau.benefi.amitt. & cap.1.an ille qui inter. fra.domini sui. Sol. & illa etiam intelliguntur in feudo nouo, secundum gl. in cap.1. §.hoc quoque. de success. feud. in verbo partem. & malè, quia glo. in d.§.denique. aliter dicit, quòd ibi loquatur de feud.paterno. & bène, quia licet principium illius tex.posset intelligi in nouo; tamen in fine clarum est, quòd intelligitur de paterno, ibi, si tamen paternum sit; cumque
23 dictio † illa, si verò debeat aduersari in iure & in facto.l.j. C.qui. & aduer.quos restit.in integrum postula. patet quòd in principio loquitur etiam de feud.pat. & rectè; quoniam dubium text.non est, si est paternum, sed si in dominum, vel non, & non posset respondere ad text. in cap.1.an il.qu.int.fratr. dom.su.quin loquatur in antiquo, quia quæstio erat inter fratres: ergo antiquum.cap.1.§.Corradus.de his qui feu.dar.poss. Secundò quia expressè dicit, si paternum fuerit; & tertiò: quoniam loquitur de gra
24 du † qui non habet locum in linea descendenti. §.j. institut.de nupt. vnde alij dicunt, vt fuit glo. ibi, & Isern. quòd feudum paternum non vadit ad proximos, idest filios, quia ipse proximus est. l.proximus.ff.de verb.sign. qui licet sit
25 filius † proximus agnatus est. l.filius. ff.de su.& le. & loquitur litera in vtroque loco, quòd non vadit ad proximos, quãdo delictum est in dominum, idest ad descendentes, præsupponendo quòd in illo casu nõ affuerint agnati: quoniam si affuissent illi succederent. cap.1. si vasall.feud.priu. & cap. si vasallus culp. si de feud.fuer.controuer. ista positio confunditur, quoniam si ita poneretur, esset dare casum, quòd quando ex culpa, non in dominum, sed in alium pater priuatur feudo. non priuaretur filius, contra eundem Andr. de Iser. in dicto cap.1. si vasall.feu. pri. & in cap. si vasallus culpam, ac vbique. Secundò esset diuersificare casus de principio ad finem

illorum

illorum iurium, vt quandoque in nouo, quandoque in antiquo loquerentur, nec esset bona diuisio distinguendo si in dominum vel nõ, consideratis diuersis personis & nõ vna, alternatiua illa, seu disiunctiua debet stare in eadem persona, nec diuinare debemus.l.si putator. ff.ad l.Aquiliam. Ac vltimò, quia frustra diceretur in filio in vtroq; capitulo, si paternum fuerit, cum in nouo & in antiquo pariter succedat.ca.1.de gra.succ.& c.1.§.Corradus.& §.hoc autẽ. de his qui feu. dar.poss. & pariter ex culpa patris in delinquendo priuatur.c.si vasallus culpam.si de feu.fuer.contro.& c.1.si vas.feu.pri. vnde alij, vt fuit gl.in d.§.deniq; an.& Host.in summa de feu.aliter dicunt, quòd rigor vel & vt si delictum est cõmissum in dominum, quod possit dominus aduocare feudum, arg.l. p^e.C. de reuo. dona. & l.2.C.de liber. & eorum lib.tam ratione, vt ibi dictis iuribus, quàm consuetudine, vt in illis capitulis: sed ęquitas non suadet, vt priuetur agnatus qui nec sãguinem, nec feudum ab agnato habet l.sanctio legum, & l.interpretatione ff.de pœnis. Vnde de æquitate aperitur agnato, etiam quòd cõtrà dominum alter agnatus delinquat. dic. c. si vasallus culpam. & cap.1. si vas.feu.priuetur. Hæc positio stare non potest: quia tex. in c. primo.si vas.feu.priu.dicit, ꝙ quandoque agnatus feudum habet.ergo est dare casum, in quo feudum alteto agnato delinquente nõ habeat: Quod non posset considerari si de æquitate semper succedit. Et si diceres, non habebit quando est vltra septimum gradum vel alterius lineæ: tunc respondeo, quòd ibi nõ tractamus de succ. agnat. quia de hoc dixit in c.1.de gra.success.cum concor. ibi quæritur si in casu in quo ipse succedit, si admittitur agnato delinquẽte. & loquitur per

26 ly quandoque: aliàs † esset c^m. illud super indubitabili, contra l.q̃d Labeo ff. de car. edic. & quando

27 † lex vocat agnatos, vocat agnatos successibiles, vt in §.hoc quoque de success.feudo. & ibi Bald. & alij. Secundò; quoniam si vasallo de æquitate competit, concurrente iuris rigore contrà ipsum & ęquitate; pro ipso sententia ferenda erit secundum æquitatem.l.placuit.C. de iudi. & tamen Obertus testatur, & sibi credendũ est, vt firmant Doct. in l.j.ff.de leg. quòd vidit sic iudicatum secundum terminos c. deniq; & nõ secundum capitulum, si vas. culpam. Et tertiò; quoniã si æquitas concurreret pro agnato, etiam & iuris rigor concurreret: nam si sunt plures donationes ad tempus, & post tempus factæ, idest vnicuique ad vitam, vt decla.Iser.in cap. imperialem.§.præterea Ducatus.columna.4.& in vnoquoque proposito & non alieno stat iure.l.3. C. de do.q̃ sub.modo. vt Iser. etiã in c.1. §.hoc quoque de success.feu.in fin. Quis rigor vult, vt in bonis subiectis restitutioni necessariæ vnius delictum noceat alteri? l.3.ff.int. &

rel.

rel. Vnde alij moderniores dicunt, quòd c.denique, habet locum de iure antiquo, hodie per c.fin.in cap. extraordi. aliter deciditur, quod in domino aperiatur, si in dominum commisit delictum, hoc est, donec viuit agnatus delinquens, & ità intelligatur cap. denique, & c. primum, an ille qui inter.fratr. dom. su.post mortem delinquentis capit agnatus: qui à primo fuit inuestitus post mortem ipsius delinquenquentis; nunc, vt in prima q. declaro, & sic debent intelligi ca. si vasallus culpam.si de feu.fue.cōtro. & c.pr.si vas.feu.priuetur, istud secundum quosdam stare nō potest; qa capitula illa sunt apocrifa, secūdum Bald.in ca.1.de gra.succ. idest non autorizabilia.ca.1. xvj.dist.ità ꝙ nec vt lex scripta, nec vt consuetudo allegari potest, ex quo nescimus &c. sed dic tū ꝙ si cap. illud

28 nunquam extaret, Doctores † qui interpretandi auctoritatem habēt; possunt, & debent sic interpretari, vt facit Iser.in c.denique, quæ fuit pr.cau.ben.ami.in c.si vas.culpam. si de feu.fue.contr. & in ca.1. si vas. feu.pri.& hæc positio dependet ab

29 illa † an l.Statius Florus.§.Cornelio Felici ff.de iur.fi.habeat locum in feudis, vt in xvij.quęst. vbi concludimus quòd sic, per ca.fin.de cap. Corra. quod ipsi non ponderant; & ita intelligūtur iura ista in §. denique, quæ fu.pr.cau.ben.am.& in ca.1.an ille qui inter.fratr.dom.su. quod aperiuntur domino reuocabiliter, idest in vita delinquentis, quando in dominum, & post mortem restituit agnato.c si vasal. culpam, & c.1.si vas.feu.priu.vt patet per c.fin.de cap.Corr. quia Iser.in cap.1.qui succ.ten. in vlt.col.æquiparat agnatum in feudo non hęreditario ipsi clerico, & hæc est ipsa veritas, in qua Iac.de Ardi.sibi contrarius in rub. vtrū feu.possit compensare, firmat: Alij, vt Iac.de Ardiz.in summa sua quib.mod.feud. ami.cum quo concurrunt omnes isti exemplatores, q. quicquid in buccam venit dicūt, simpliciter distinguūnt, ꝙ si culpa est in dominum, domino aperitur.c.denique, q̄ fuit prima cā, & cap.primo, an ille qui inter.auth.in alium, & tūc aperitur agnato, vt ibi, & ita intelligantur iura in cap.si vas.culpam.si de feu. fue.contr.& in cap.primo, si vasal. feu.priu. Quid dicemus nos maximè iudicando, cū pro ista parte videatur esse communis* cōclusio, à

30 qua † in iudicando recedendū nō

31 erit.l.j.ff.de off.quæstor.cū † minimè sint mutanda, q̄ certam habuerūt interpretationem. l.minimè.ff. de ll.sed quoniam memor sum gl. in c.ea noscitur, de his q̄ fuit à præ

32 la. sine con.cap. quę vult † vt maior pars non attendatur in personis, sed in saniori locutione: vnde & rectè moderni Mediolanenses in l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verbo. oblig.col.8.dicūt, ꝙ communis opin.erit glo. & Bar. quando simul concurrūt. Quamobrem & Imol. etiam in cle.ij.de elect. dixit, quòd

33 † communis opinio illa erit, quæ pluri-

pluribus rationibus est suffulta. Vnde si nos dicemus, quòd nedum gloss.& Andr. tantum sit communis opinio, sed solius Andreæ rectius forte dicemus; in quo si non concurrunt quidam minuti feudistę, qui aptiores ad possidendũ feuda, quàm ad illa interpretandum essent, euenit quoniam an[m]. non intelligũt,& dum eorum ignorantiæ illa attribuere nequeũt,dicũt an resupinum obscurum, & quòd ipse ipsiusmet dicta nõ intelligebat, profiteantur,queso,eorũ ignorantiam hac saltem ratione, cùm in hoc regno, & in regno Siciliæ à tempore Bar[ti]. cuius tempore fuit ipse, fuerunt ad minus sexcenti peritissimi viri,qui non passi fuissent eundem euangelistam nominari,si talia non mæreretur, nec ipsum aurigam in feudis acutissimi ingenij ille Frãciscus de Aretio appellaret, nec summum feudistam cęteri illũ esse confiterentur: & si fortè vnum dicam, quòd maior sit an. quàm Oberti authoritas; errare non putabo, cum Obert. malas, vel bonas consuetudines nobis cumulauit, Iser.ignota iura vel quæstiones à iure ciuili ad feudum transportauit; Concurro igitur cum ipso,quòd §. deniq;,intelligatur,quòd aperitur domino quando in dominum, & in cap.primo. an ille qui inter.frat. dom.su.pariter dicamus, sed aperitur Domino reuocabiliter,scilicet vt post mortem vasalli delinquentis restituat alteri vasallo.c. si vasal. culpam. & si vas.feu.priu.ca.1.& ly quandoque,dic, idest aliquo tẽpore, quando in dominum scilicet post mortem vel si non in dominum statim, & pro ista distinctione facit tex.in c.fi.de cap.Corra.arguendo de illo clerico ad feudatarium, ex pac. & prouid.non hæreditario antiquo, vt facit ipse Isern. in cap.primo in vlt.col. qui success. tene. & si non es contentus auctoritate omnium tenentium hanc partem,quos cumulo in xvij q. prim. disputemus; tunc dico quòd aliter intelligo iura illa, præsupponen-
34 do, ꝙ † in feudo hæreditario succedimus ex prouidentia primi & dantis,secũdum Iser.in cap.primo. in ij.col.de alie.fe.pa. sed hoc aliud habeo, ꝗa propter qualitatem hæreditariam trãsmittitur de illo moriente ad me feudũ, secũdũ ipsum in cap.primo. §.quid ergo.de inue. de re alie.fac.& in prima quæst.prima.& secũda dico.Or modo capio tex.in c.deniq;.ab vna parte vbi ponitur regula generalis, secũdum ꝙ debet intelligi cap.primũ, an ille q̃ inter.fra.dom.su.vbi ponitur casus specialis, & capio ab alia parte tex. in cap. si vasall. culpam, & distinguo sic; si quæris, an agnato culpante & in dominum feudũ reuertatur ad dominũ,& distinguo.Aut loquimur in feudo hæreditario, & aperitur domino,& ita intelligatur c[m].deniq; , vbi litera dicit, ꝙ erat successor vasalli,& sic in feudo hæreditario; ꝗa in feudo hæreditario tantùm succedimus morienti & nõ in feudo non hæreditario, vt dixi

Aut

Aut loquimur de feudo non hæreditario, & hoc aperitur agnatis, d. c.si va sallus culpam. Et si tu dicis, ergo agnatus non nocet agnato in feudo hęreditario in delicto in aliū quàm in dominum, dic disputatiuè quòd non nocet, quando ipse non disponit; quia tex in c.deniq; hoc dicit, quòd capio feudum hæreditarium non obstante delicto: in quo tu non inuenires tex.contrarium in iure feudorum, & fortiter consistam in ista opinione & dabitur conflictus in intelligēdo, teneo igitur cum And. Sed sic tenendo dico, quòd ista etiam est communis opinio * secundum ipsos: qui dū nesciunt terminos, fatuè loquūtur. nam omnes indistinctè in d.§. denique, & Cur.in suo tract.in 6.parte.q.j.dicūt, quòd ista eorum conclusio non haberet locum, si inuestitura esset facta de vno in alium; sed sic est, quòd in feudo ex pac.& prouidentia semper inuestitura fit de vno in aliū, vt in j.q. probo apertissimè, ergo nunquàm iura ista habebunt locum in feudo ex pacto & prouid.non hæreditario: & quando iura per me pōderata hoc non dicerent, dicendum est ex necessitate terminorum, & limitationis eorum vt vides. Secundò, non nè Bal. ibi, & cæteri dicunt, quòd fallit, si feudum esset datum generi, sed sic est, quòd feuda nō hæreditaria semper dantur generi simpliciter, vt in d.prim. quæstione probo; quia in dubio cohærent sanguini, ergo nunquàm in feudo non hæreditario habebunt locum iura ista; Pręterea & tertio, ipsi non dicunt, ꝙ si filius veniret ex stipulatione propria non haberet locum in ipso, certè sic: ergo cùm agnatus nihil commune habeat cum agnato.c.1. an agnatus, nunquàm habebit locum in agnato. Præterea & quartò, quis reuelauit eis, quòd à principio concessionis feudi videtur actum, quòd vno existente infideli in dominum, debeat reuerti ad dominū in præiudicium aliorum: nam videmus in vno homine infideli respectu partis feudi, quòd in alia parte ei nō nocet, vt in c.illud.quæ fuit prima cau.ben.amit.& si dicis, quòd est infidelis, & fidem non seruauit, si in vna persona hoc non consideratur quomodo considerabitur in diuersis personis. Cæterū si hoc esset verum, quòd vna persona existente infideli omnes priuarentur, qui ab eo feudum non habent, filius priuaretur feudo aui: qn̄ pater fuit rebellis, quod tamen ipsi negant; & cum Andr. omnino teneas, nec ab eius dictis discedas, tū maximè cum in effectu idem concludant ipsi omnes in limitationibus eorum, & nesciuerunt per veros terminos loqui, & cum Andr. habes glos.& Hostien.& alios quos in illa quæst.cumulaui.in d.quæst. xvij. nec cures de recitatoribus &
35 consulentibus, quoniam † consulētes pecunia obcęcantur. alij ex debilitate stomaci, quæ in feudis sunt non digerunt.

36 ¶ Oppono xii. quòd † omne delictum

ctum inducat feudi amissionem, quando criminaliter cõdemnatur feudatarius; quia consuetudines feudales intelliguntur quando ciuiliter agitur ad feudum, & non quando criminaliter condemnatur, secundum Bal.in cap.1. an ille qui interf. fratr.dom.su.Sol.secundum quosdam quòd capitulum illud intelligitur indistinctè postquam generaliter loquitur vulg. l. de pretio.de publi.sed dic tu, quòd aut sumus in feudo ex pacto, & prouidentia antiquo, quod à generatione habemus, vt in prima quęstione dico: & quia nullum delictum agnati agnato nocet, vt supra vidistis, quomodocunq; priuetur. etiam ex delicto ei non nocet. l.iij. ff.de interd. & releg. quia postquàm restitutioni subiacent, secundum Iser. in cap.1. de eo qui sibi & hære. suis, & in cap.1. §.hoc quoq;, de success.feu.in casu restitutionis delictum non nocet. vt in l.Statius Forus.§.Cornelio Felici.ff. de iur.fi. cum concor. vt in præc. oppositione diximus, aut sumus in feudo nouo non hæreditario, vel hæreditario antiquo, & ista quęstio dependet ab illa quæstione, an in publicatione bonorum veniat feudum, & cui aperiatur, de qua in quæstione videas.

¶ Reassume ergo quando quæris,
37 an † agnatus noceat agnato, aut loqueris in delictis, & de hoc dic vt in xj.oppositione dixi, ne longam illam hic recitemus distinctionem, aut in contractibus & vltimis voluntatibus quæris, & tunc aut contrahit sine assensu, aut cum assensu; si sine assensu; & tunc aut alienauit, aut alienationi consensit; Si alienauit, nocet ei, vt in cap.imperialem. Sed non agnatis, vt in cap. primo, si vasallus feu. priu. & cap. si vasal. culpam. Si de feu. fue.contro.aut alienationi consensit, & ista quæstio ab illa dependet, an in consensu requiratur assensus: de qua in d.cap.imperialem, dicam: in regno autem nemini, vt in const. constitutionem diuæ memoriæ. Aut cum assensu contrahit, & tunc aut feudum est hæreditarium, aut non hæreditarium, primo casu agnato quatenus feudum tangit nocet, l.ius sepulchri.C. de reli. & sump. fun. & l.cum à matre.C.de rei vind.Secundo casu, aut quæris an noceat sibi, aut alteri, sibi perpetuò nocet.c.1. de alie. feu. pat. & cap.1. de eo qui fin. fec. agn. Aut alteri, & tunc aut quæris, an noceat alteri in vita ipsius alienantis, aut etiam post mortem: in vita nocet. cap.1. de ali. feu.pa.cap.Titius.Si de feu.fue. contro. & cap. primo.§. sed & res. per quos fi. inuest. Aut post mortem, & tunc aut quæris in fructibus, aut in corpore ipsius feudi.primo casu distingue, vt in sua quæstione inf. Secundo casu, si in corpore quæris, & tunc aut quæris, aut noceat de per se, aut si potest prębere causam nocendi, puta per viam pręscriptionis, de ipsa dic vt in propria quæst. vbi intellectũ.c. Titius.

si de feud.fue.contr.disputauimus. Aut si nocet de per se, & tunc distingue: aut qui alienauit hoc, fecit cum consensu primogeniti aut non, secundum quosdam: secundum nos indistinctè non nocet, & tunc si post mortem alteri nocet, iterum distingue: quia aut facit actum perfectum in vita non perficiendum nec resoluendum post mortem, aut facit actum perficiendum vel resoluendum, primo casu potest secundum And.in const. mulier, quæ dotarium. Secundo verò casu non, vt in c.1.de cler. qui inuest. fe. & c.Titius. si de feu. fue. contr. secundum Andr.in c.1. Qui succ. ten. in vlt. col. & hæc tam de natis quàm de nasciturис intellige, secũdum Andr.in c.1.§. hoc quoq; in vlt.col.de succ.feu.& infra dico. preterquàm si esset onus feudi, secũdũ Iser. hic & in §.quid ergo de inue.de re.alic. fac. vt supra dixi, & hęc si nocet; si autem iuuat, sic, vt per Andr.in c.1.§.è contrario de inue.de re.alie. fac. in c.1.§. præterea. col.2.de cap. Corra.in c.imperialé. col.vij.& in c.1.§. siue vsum. in additione, an ille qui inter.fratr.dom. su.& in const.constitutionem, quę licet loquatur in domino, idem in agnato nos dicamus. Et hæc in feudo nõ hæreditario, in hæreditario secus, vt in prima oppositione.

SVMMARIVM.

1 *Feudum ex pacto & prouidentia quod.*
2 *Prouidentia est duplex. nu.3.*
4 *Prouidentia hominis voluntaria & necessaria.*
5 *Feuda ex prouidentia multiplicia.*
6 *Principaliter quod operatur attendendum.*
7 *Feudum est gratia.*
8 *Lex interpretando, restringendo & ampliando suos operatur effectus.*
9 *Feuda aut sunt hæreditaria, aut ex pacto & prouidentia.*
10 *Feuda paterna quædam sunt hęreditaria quædam non.*
11 *Feuda ex pacto & prouidentia in dubio præsumuntur omnia. nu.17.*
12 *Inuestitura omnis regulatur à lege.*
13 *Filij masculi non succedunt in feudo iure successionis.*
14 *Causa coniungendorum actuum.*
15 *Feudum regulariter donatur.*
16 *Fratri vt stipulemur speciale in feudo.*
18 *Feudum ex pacto & prouidentia quod.*
19 *Feuda quædam recta, quædam conditionata. nu.20.*
21 *Feuda donata sub qualitate hæreditarij sunt ex pacto & prouidentia.*
22 *Qualitas hæreditaria non prohibetur, concurrere cum qualitate sanguinis.*
23 *Feudum numquam habebit, qui non est hæres morienti; quando verbum hæredibus est appositum.*
24 *Stipulandi modum non personam stipulantis attendimus.*
25 *Patrem posse præiudicare filio in feudo nouo.*

Omnes

26 *Omnes in infinitum sequentes contra factum primi venire non possunt.*
27 *Res omnis per quascunque causas nascitur, per easdem resoluitur.*
28 *Probationes veræ admittuntur contra præsumptiones.*
29 *Filius honoris causa tenetur esse hæres patris.*
30 *Hæredem esse in feudo intelligitur dupliciter.*
31 *Feudum in dubio vnusquisque, censetur pro se & hæredibus accepisse.*
32 *Pater quando emit feudum illud erit simpliciter hæreditarium.*
33 *Pactum legis commissoriæ improbatur in pignore feudi.*
34 *Feuda pecunia acquiri non debent sed beneuolentia.*
35 *Feuda venduntur.*
36 *Donatio onerosa, donatio est.*
37 *Inuestiri de feudo potest quis tribus modis.*
38 *Ius patronatus qui acquirit propter naturam rei, iure hereditario acquisiuisse non censetur.*
39 *Lex cum non distinguit, nec nos distinguere debemus.*
40 *Sanguinem, gradum & qualitatem hæreditarij in feudis habemus.*
41 *Frater fratri in feudo nouo non succedit.*
42 *Gradus in linea descendenti non datur.*
43 *Sanguis in feudo successionem causat.*
44 *Feudum mixtum an detur.*
45 *Res vna eademq; non debet diuerso iure censeri.*
46 *Feudum varijs modis in esse deducitur.*
47 *Consensus præsentium in feudo ex pacto & prouidentia vt possit præiudicare nascituris.*
48 *Filij concepti nati censentur.*
49 *Posthumus potest intelligi multis modis.*
50 *Incapaci qui donat, futuro tamen capaci, valet.*
51 *Liberis qui dat, familiæ & generi dat.*
52 *Feuda iusti sanguinis descendentis dantur. nu.88.*
53 *Feuda ad tempus & post tempus dari.*
54 *Feudatarius de feudo post mortem disponere non potest.*
55 *Actus vnus occultari celeritate coniungendorum actuum.*
56 *Reuocatio facilius conceditur ratione futurorum quàm præsentium.*
57 *Lex vna per aliam suppletur.*
58 *Alienatio quando vetatur pacto dominium transfertur, quando lege, nequaquàm.*
59 *Alienans reuocare nequit.*
60 *Actione vtili vel directa agatur, parum refert.*
61 *Pater an præiudicet filio in feudo aui.*
62 *Priuatio præsupponit habitum.*
63 *Infidelitas patris nocet omnibus descendentibus.*
64 *Filius quod patris medio non habet, nunquam ei nocet pater.*
65 *Feudum verè à patre ad filium veni re debet, vt patris delicto priuetur.*
66 *Lex quando præsumit contra quosdam eos enumerando non extenditur vltra.*

67 *Liberorum appellatione omnes veniunt.*

68 *Interpretationem quę certam habuerunt minimè sunt mutanda.*

69 *Feuda ex præsumpta fidelitate dantur.*

70 *Patris delictum non nocet nepoti in feudo aui.*

71 *Contemplatio omnis an possit causare, vt feudum possit alienari in pręiudicium sequentium.*

72 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*

73 *Feudum potest habere respectu diuersarum personarum naturam mistam.*

74 *Assensus præsens ad futura dirigitur.*

75 *Pactum omne & onus apposita per primum obligant successores.*

76 *Contemplatione propria quòd feudum detur, quomodo cognoscitur.*

77 *Filius faciens inuentarium an possit præcipuum detinere feudum patris.*

78 *Filius si simpliciter adit, omnibus hæreditarijs oneribus obligatur.*

79 *Lex feudalis in expressis seruanda est.*

80 *Filius non est hæres in feudo tamquam in re hæreditaria.*

81 *Lex noua recipit interpretationem ab antiqua.*

82 *Lege feudali quod non est prouisum, ciuili sanctione determinetur. nume. 121.*

83 *Feudum est quid vniuersale.*

84 *Feuda hæreditaria veniunt in petitione hæreditatis. nu. 85.*

86 *Priuilegium ad hæredes non transeunt.*

87 *Fœmina si acquirit feudum, non propterea filia fœmina ex ea poterit succedere.*

89 *Inhabiles in quocunque iudicio etiam summarijssimo repelluntur.*

90 *Feudum in fideicommisso inter extraneos non venit.*

91 *Feudum venire in hæreditate est tanquam qualitas.*

92 *Hæres feudi tenetur esse hæres in ipso feudo.*

93 *Verbum hæredes, omnes comprehendit, nisi certos hæredes lex vocaret.*

94 *Feuda non hæreditaria habemus successione, hæreditaria transmissione.*

95 *Pater an possit præiudicare saltem in fructibus feudi.*

96 *Fructus pendentes pars soli sunt.*

97 *Inuentarium non liberat hæredem à re hæreditaria.*

98 *Feudi dispositionem validam non habemus sine assensu.*

99 *Intellectus. §. his consequenter.*

100 *Fructus pendentes post mensem Martij cuius sint.*

101 *Pater an possit diuidere feudum.*

102 *Feudi natura alterare soli domino permittitur.*

103 *Pater an possit nocere filio per viam subinfeudationis.*

104 *Feuda an præscribantur.*

105 *Alienari prohibita ratione certarum personarum sunt præscriptione longissima præscriptibilia.*

106 *Restitutioni quod subiacet minimè alienari potest.*

107 *Præscriptio est vnus modus litium finiendarum.*

Delictum

108 Delictum patris non nocet nepoti in feudo aui.
109 Generalitas non debet corrigere specialiter prouisa.
110 Andreæ Iserniæ auctoritas in feudis maxima.
111 Correctio vbi euitari potest, euitetur.
112 Accessiones dantur, quando vnus habet causam ab alio.
113 Negligentia vnius nocet alteri.
114 Filius, instituto alio hærede in burgensaticis, an in feudo tantùm hæres erit.
115 Filius si in vita patris renunciauit cum iuramento hæreditati paternæ feudo non priuabitur.
116 Pater an noceat eo mortuo, si filius vult succedere agnato.
117 Filius an capiat feudum renunciatum per patrem.
118 Pater vbi præstat ministerium nudum & aliquid acquirit filio ex beneficio concedentis, nullo pacto nocebit filio.
119 Pater recipiens emphyteusim pro se & filijs, non soluendo potest illis præiudicare.
120 L. Statius. §. Cornelio. de iu. fis. an locum habent in feudis.
122 L. Feudalis duplici modo successuris feudum defert.
123 Mors ciuilis regulariter non æquiparatur morti naturali.
124 Feuda inalienabilia.
125 Fidecommissum si fieret cum assensu de restituendo illud poterit ne nocere huic futuro successuro.
126 Concessio, saluis iuribus nostris &c. quid operetur.
127 Consensus, qui potest se extendere ad duo, si exprimatur in vno non extenditur ad aliud.
128 Feudum in tantū quis in alium transmittit, in quantum ipse habet.
129 Ablatiuus absolutus resoluitur in conditionem.
130 Consensus rei mihi debitæ sub conditione non impedit, si consensi vt alienaretur, eueniente conditione quin efficiatur mea.
131 Concessio quando est dubia, censetur concessum, quod est minus damnosum.
132 Agnati delicto in Dominum, aperitur agnatis & non Domino.
133 Separatorum separata ratio, connexorum eadem. nu. 134.
135 Patris delictum & agnati non nocet filio & agnato.
136 Mater rebellis an noceat filiæ suę in dote & paragio vsque ad legitimam.
137 Feuda in dubio an sint hæreditaria, vel ex pacto & prouidentia non hę reditaria.
138 Pater qui non est de sanguine filij non succedit filio.
139 Feuda à natura propria non sunt hæreditaria.
140 Feuda in dubio præsumuntur ex pacto & prouidentia.
141 Feuda recipiunt pacta contra naturam suam.
142 Receptio tacita regulatur à iure, expressa à pacto hominis.
143 Feuda dantur familiæ.
144 Natura feudi à pacto regulatur, non è contra.

145 *Contractus vtrum præsumatur emphyteuticus vel censualis.*
146 *Feuda in regno omnia sunt hæreditaria.*
147 *Actus à speciali lege interpretationem assumit.*
148 *Successor in feudo, nec ex testamento, nec ab intestato verè illud capit.*
149 *Hæredis appellatione de iure communi intelligitur de filio masculo.*
150 *Inuestitura dat substantiam ipsi feudo.*
151 *Consueta non præsumuntur in substantialibus, nisi ostendantur.*
152 *And. Iser. Nicol. de Nep. Luc. de Pen. in regni iuribus venerantur.*
153 *Veritas præfertur præsumptioni.*
154 *Successor in feudo tenetur pro oneribus feudi.*
155 *Obligatio defuncti ex hæredum persona immmutationem non recipit.*
156 *Feuda militiæ causa constituta sunt.*
157 *Mulieribus in subsidium promissum est, ne remaneant indotatæ.*
158 *Onus feudatarij pro portionibus hæreditarijs diuiditur.*

QVæro primò, ne super incognito procedatur, quod † est feu-
1 dum ex pacto & prouidentia: Respon. nisi hæc simplicia, pactum scilicet & prouidentiam cognosces, compositum ignorabis; quæro igitur quid est pactum & quid prouidentia in materia ista? Respon. proui-
2 dentia † est duplex, quia quædam est prouidentia legis, quædam ho-
3 minis, item prouidentia † legis duplex: quia quędam voluntaria, quędam necessaria: prouidentia legis voluntaria est quando lex statuit vnum, si homo vult; puta lex xij. tabularum & inde ciuilis vocant filium. inst. de hæred. quæ ab intest. def. §. primo. intelligitur si homo vult, idest si pater vltrà legitimam non disponit, vt l. parentibus. l. omnimodo, & l. quoniam in prioribus C. de inoff. testa. Prouidentia legis necessaria, aut auth. de nupt. §. soluto, est illa, quæ velit, nolit homo, in eo quod dicit ipsa disponit, vt de legitima quæ ex prouidētia diui Pij, vt in l. j. §. si impuberi. ff. de collat. bonor. nobis debetur, velit nolit testator. l. si arrogator. ff. de adop. di-
4 cimus. Prouidentia † hominis similiter voluntaria & necessaria pro vt statutum fuerit esse poterit, vt ex prędictis & sequentibus tu colliges. Et hæc hominis prouidentia stat vt prouidentia & vt pactū. Vt prouidentia, idest munificentia dantis, qui nedum primo sed omnibus descendentibus donare voluit, vt infra patebit, & si simul ac semel stat vt pactum; quia vasallus recipiens, sic etiam recepit pro omnibus sequentibus in infinitum, vt in ca. 1. de duob. fratr. iuncto c. 1. §. penult. de his qui feu. dar. poss. c. 1. si vasal. feu. priu. & c. 1. §. hoc quoq;. de success. feu. ità quòd licet idem sit prouidentia quod pactum, congruit tamen ly prouidentia ipsi Principi seu alteri danti. Item congruit ly pactum priuato, ita dicit Andr. in cap. 1. §. fratri, de his qui feud. dar. poss.

poss. dum prouidentiã exemplificat in concedente, & patet in gloss. ibi in verbo frater. quam prouidentiã exemplificat in Principe, & non negat quin etiam ex pacto maiorum habeatur, vt dicit etiam glo. hic in verbo retinere, ex quibus simplicibus fit hoc compositum, & nuncupatur feudũ ex pacto & prouidentia, quod mixtum erat à lege feudi incognitum, sed cum substantia & effectus bene cognosceretur pro clariori intelligentia magistraliter à Pileo & Bulgaro adinuẽtum fuit, vt post summam Isern. attestatur hic.

Iterũ ꝓ iunioribus discurramus, quòd † quędam feuda dicuntur ex prouidentia legis tantùm, quędam ex prouidentia hominis tantum, quędam ex pacto tantùm. Exemplum in feudo ex legis prouidẽtiã tantùm. Rex concessit feudum primo acquirenti pro se & filijs suis masculis & fęminis. ita quòd masculis extantibus fœminæ non succedant, quo mortuo adest frater consobrinus ex patruo, vt ego fœmina ex parte meo, vult masculus per capitulum primum de eo qui sibi & hæredibus suis me fœminã excludere: ego sum fœmina, cui stante masculo ex primo acquirente dominus non dedit. dic. ca. 1. de eo qui sibi & hæred. suis, nec pater me vocauit stãte masculo in linea: excludar ego? certè non, sed masculis non extantibus succedam in regno ex sola prouidentia constitutionis vt de successionibus, & constitutionis in aliquibus, ita notanter probat Andr. in ca. 1. primo, de eo qui sibi & hęred. suis, in prin. in 2. col. in fin. nàm prouidentia legis multum operatur secundum Isern. in c. 1. de success. feu. col. prima, vbi ipse hanc legis prouidentiam considerat in feudo antiquo, quòd det successionem descendentibus, & pactum primi recipientis reguletur à lege post quàm non aduersatur legi, vt infra dicemus, nam constit. interpretatur ex sua prouidentia, quòd stantibus masculis, fœminæ non succedunt, idest in eodem gradu, dic. constit. vt de succ. lex feudi idest si in familia non sunt masculi. cap. primo, de eo qui sibi & hær. suis, & quia in regno primo attenditur constitutio const. exemplum in prouidentia hominis tantũ, vt vidi. Rex aliàs motu proprio donauit patri & filio feudum aliquod; propterea filij contemplatione nõ minus erit ipsius filij, quàm fuerit patris. l. quodcunque. §. si quis ità. ff. de verbor. obliga. iuncta. l. dedit dotem. ff. de colla. bon. & l. fi. C. de impu. & ali. sub. & tunc non ex pacto & contemplatione patris, sed ex sola prouidentia dantis, vt concludit Iser. in c. 1. §. & si liuellus. de alie. feu. pat. in 1. 4. 5. & 6. col. & cap. primo. §. hoc quoque, col. pen. de succ. feu. & in princ. erit ergo suum ex sola prouidentia dantis, exemplum in pacto tantùm dicit Isern. in ca. imperialẽ. §. præterea ducatus. in iiij. col. de proh. fe. alie. per Fede. vbi loquitur de feudo antiquo empto. &

in c.1.§.quid ergo. in vlt.col.de inue.de re alie.fact.quod respectu dantis tunc consideratur prouidentia, quando donat, sed si vendit, vel q̃d simile facit, noluit donare successoribus, vel magis emẽti vendere qua si pecunia magis attendatur: Pone ergo fratrem emisse feudum pro se & fratre; quia emit, nulla domini prouidentia ipsum vocat, quia feudum est nouum nulla legis prouidentia ipsum admitteret.c.1.§.Corradus. de his qui feu.dar. poss.c.pr. de duob.fratr. & cap.1.§.1.de grad. success. ex pacto tantum igitur veniret. Nec propterea erres, q̃ semper omnia non concurrãt; quia si pater non accepisset, lex ipsum non vocaret, si dominus nõ dedisset, frater non acquireret; si lex resisteret, omnes priuarentur. Sed sic
6 dico, vt † quod principaliter operatur, attendamus, arg.l.iij.ff.de testa.tu.& l.queritur.ff.de sta.hom.
7 vt dicimus etiam, quòd † feudum est gratia: & tamen si consideraremus seruitium, non deberet simpliciter dici gratia; tamen quia plus habet gratiæ quàm oneris, gratia est, secundum Perusinos in præludijs quæst.iij. & i l.Arist.ff.de don. ad cognoscendum contractum do cto.notant. Ex his simplicibus fit, feudum ex pacto & prouidentia, vt in l.ij. ff.de verb.oblig. dicimus, in quo pactum & prouidẽtia æquè
8 concurrunt. Inter quæ lex † interpretando, restringendo & ampliãdo suos operatur effectus, secundũ Iser.in c.1.§. hoc quoq; in pen.col. de succ.feu. in §.prætereà ducatus. in v.col. & in c.1.§.huius autẽ generis, in quib.ca.feu.amit. dum regulat verba inuestituræ in quantum potest, conseruando, ipsam necessariam legis prouidentiam restringit, donec à pacto expresso reguletur ipsa.c.1.de duob.fratr.& c.1.de feu.fem.iuncto.c.1.de feu. non hab. propriam naturam feu.

¶ Quæro ergo iterũ, quod est feudum ex pacto & prouidentia. Respon. omne feudum, in quo pactum & prouidentia concurrunt: sed tunc contrà, si hoc verum esset, daretur contrariũ in obiecto, contrà l.ius nostrũ.ff.de reg.iur.ex quo Iser. hic & in.c.1.§.hoc quoque, de succ.feu. ac vbique scribẽtes distin
9 guũt, quòd † feuda aut sunt hæreditaria, aut ex pacto & prouidẽtia: & tamen feuda hæreditaria à prouidentia dantis & pacto primi accipientis nos habemus, vt declarat Iser.in ca.1.in ij.col.de alie.feu.pat. & sic idem essent, & vnica esset definitio vtriusque: ob quod præsens definitio confunderetur. Or attende, vt more Iustiniani in l.cũ multæ.C.de donat.ante nupt.hanc barbaricam locutionem corrigamus, q̃ feuda nesciunt ita distinguunt, credentes quòd feuda hæreditaria ex pacto & prouidentia non sint, sed grauiter errant, loquitur sic Iser.vt breuiter inter hæreditarium & non hæreditarium distinguat, & feudum non hæreditarium vocat ex pacto & prouidentia: hæreditarium verò vocat simpliciter hæredita-

ditarium, non quòd feuda hęreditaria ex pacto & prouidentia non sint; vt in d.c.1.de alie.feu.pa. ipse dicit. vnde concludamus, quòd quædam feuda sunt ex pacto & ꝓuidentia nõ hæreditaria: quędam verò ex pacto & prouidentia hæreditaria, & duo faciamus capita sicut Iser.dicit in c.1.qui succ.tene. in fin.in c.1.de alie.feu.pat.§.& si li

10 uellus. & hic, quòd † quædam feuda paterna sunt hæreditaria.quędã verò nõ hæreditaria, vt clarius etiã in c. Titius.si de feu.fue.contro. dicit feudum ex pacto & prouidẽtia non hæreditariũ. & quò ad primũ caput feudi nõ hæreditarij pręmittendum est, secundum Ardiz.ĩ sua summa. quem Andr. in c.1.§.hoc quoque,col.vlt de success.feu.sequitur, quòd feuda dari possunt vsque ad certum tempus, vt in c.1.de feu. guard. c.1.de feu.march. c.1.quib. mo.feu.const.po.& post.certum tẽpus, vt in c.1.qui success. ten. c.1.de cler.q inu. fec.c.moribus.si de feu. fue.contro. & ĩ alio tit. qui success. tene.ità vt nõ sit vna donatio facta primo & sequentibus, sed plures:& quot sunt personæ totidem cẽsean tur donationes, secundum And.in §.hoc quoque. de success.feu.col.3. & §.præterea ducatus.in c.imperialem. col.4.vni ad vitam feudũ donemus & alteri post primi mortẽ similiter ad vitam concedamus, & vnusquisque ex propria donatione feudũ capiat. arg.l.2.& C.de don. quæ sub mo.ità vt feuda ipsa de vno ad aliũ, post cuius mortẽ restitutioni subiaceant, secundum Iser. in c.1.col.2.de eo qui sibi & hæred. suis, in cap.2.si vas.feu.priu.& in c. prætereà.in pen.col.quæ.fu. prima cau.Nec propterea mirũ erit, si vasallus vita comite de feudo disponit, post mortẽ non. c.Titius, si de feu.fuer.cõtr.c.1.§.Sed ẽt res, ꝑ quos fiat iue.& c.1.de alie.feu.pa.cũ sim.

Iterũ præmitte aliud, quòd si primus capit, & dominus pro omnibus in infinitum dedit, vt dixi c.1. §.pen.de his qui feud. dar.poss.c.1. §.hoc quoq;, de success. feu.& c.1. si vas. feu. priu. non tamen vna est donatio facta primo, & omnibus sequentibus, sed quot personę erũt, tot donationes dicentur, ita Iser. in c.1.§. hoc quoq;, de success.feu. col.3.& §.pręterea ducatus.in c.imperialem. col.4. ad tempus & post tempus factæ, idest vnicuiq; vsque ad vitam, & alteri post morientis vitam, & in vniuscuiusq; persona non alieno sed proprio stabit iure. arg.l.2.& 3.C.de don.quę sub mo. quasi restitutioni subiaceãt, vt Iser. in c.1.col.2. de eo qui sibi & hær. su.prob.in c.1.col.2.si vas. feu.priu. & in §.prætereà, in pen.col.quę fuit prima cau.ben.amit.& dic tu restitutioni, i.quando vasallus nõ alienat feudũ, nec delinquit, vel alienat & iustè, vt supra dixi, eo vt tũc restituat post mortem, secundum glo.& Iser.in d.verb.& olim, vel si delinquit in dominum, tunc etiam post mortem aperitur cum effectu ipsi agnato c. denique, quæ fuit prima cau. bene. am. & c.1.an

ille

ille qui inter. fra. domi. su. iuncto c. si vasallus culpam. si de feu. fue. contro. & c.1.si vas.feu. priu. quia in vita agitur domino, vt in xj.oppo.supra dixi:item subiacent restitutioni in vita quando non contra dominum delinquit, dicit c.denique, quæ fuit prima causa bene. am.& c.1.an ille qui inter.fra.do.su. vel si iniustè alienauit secūdū And. ind.ver. & olim.col.1.& i c.Titius. si de feu. fue. contr.col.1.quia tūm etiam statim in vita aperitur.

Quibus sic præfatis respondeo,
11 quòd † feuda ex pacto & prouidentia non hæreditaria in dubio præsumuntur omnia, ex quo eorum natura hæreditaria non est, sed iure iusti sanguinis descendentis ad nos masculos sic vocatos veniunt, c. adoptiui: & c. naturales. Si de feu.fue.contro.c.1. de nat.succ. feu. & c.1.de gra.success.ex quo necessariæ restitutioni lex feudalis feuda ipsa supposuit, vt dixi, propter quā
12 legis prouidentiam necessariam † omnis inuestitura regulatur à lege secundum Iser.in locis supra alleg. & melius in c.1.in princ. de success. feud.col.1. nisi pactum expressum repugnaret legi, quando natura de non hæreditaria alteratur, & efficitur hæreditaria, vt infrà dicam, quæ & si alterari possent, & quinq; modis effici hæreditaria secundum quosdā, vt dicemus infra. nō tamē in dubio præsumuntur, nisi expressè hoc agatur c.1. de feu. non ha. pro.na. feu. Quinimò primus qui feudū recepit pro se & filiis liberis vel primogenitis, omnibusq; etiā nascituris, de per se proprioq; iure feudum acquisiuisse dicemus d.l.3. C.de do.quæ sub mo.qui & si tunc nati non sunt, vnde incapaces dici possent, sufficit postquàm verba sunt apta illos comprehendere, quòd suo tempore capaces possint effici. arg.l. si ita quis. ff. de leg.ij. Or modo hoc intellecto considera, quòd si dominus vni ad vitam donasset & non alteri post mortem suam, vasallo mortuo feudum sua directa vindicatione dominus repeteret. l.3.C. de do. quæ sub mo. in princ. Pone iterum alteri post mortem primi feudum concessisse, certè cum actio directa à domino remoueri nequeat, l.iij. ff.pro soc. hæc directa huic sequenti modo aliquo cōpetere suo nomine nō posset; sed bene sua vtili rei vindicatione ageret, d. l.3. C. de don.quæ sub mo.in 2°. respon. ita per Andr. in c.1.§. hoc quoque, de succ. feu.& in §. præterea ducatus. vt declaro in 4.col. magistraliter declarata, & hæc in effectu dicere voluit Soc.in consilio 19. in primo vol. col.v^a. dum hæc aurea verba
13 euomuit, videlicet, Quinimò † nec filij masculi succedunt in feudo iure successionis, sed titulo proprio & singulari donatione seu benefitio domini concedentis, non autem titulo vniuersali, & titulo pro hærede: quia feudum à cęteris bonis temperatur, & non potest possideri nisi beneficio domini: quod quidem si ipse ratione non probat,

bat, verumtamen est, & hoc clarum iam tu vides. fingit enim lex: quia tot sunt donationes quot personæ, vt dixi, & dominus dans ab omni moriente ipse reuocauerit, & sequenti dederit. d.l.3.C.de do.quæ sub mo.arg.l.si duobus.§.vendidi.
14 ff.de diuer.& temp.præscr.& † causa coniungẽdorum actuum, arg.l. singularia.ff.si cer. per.& l.3.de do. inter vir.& vxo.vnus actus occultatur, idest vt concessio morientis cõiungatur cum donatione facta sequenti; cui dominus æquè dedit; vnus actus occultatur, hoc est, quòd dominus reuocet, fingitur hoc ita factum & sequenti datum; vnde sine alio ministerio sequens sua vtili rei vindicatione competente sibi ob suam propriam donationem feudum reuocabit. d.l.3.C.de do.quæ sub mo. ita per Andr.in locis iam dictis declarata.

Itaque tu l.illam intellige, tum
15 propter donationem feudi † quæ regulariter donatur.c.1.de feud.da. inuicem.l.commiss.si rationem illam donationis nos attendimus, vt apertius in quinto cap. demonstramus, tum etiam quia in feudi concessione etiam onerosa est regulare hodie, vt ita l.illa intelligatur secundum Iser.qui, & quod antiquis incognitum fuerat, & Imperatori visum solus nobis hodie declarat, quod ex eo patet: quia Bar. & communis * scola in l. quòd dicitur, in fi.ff.de verbor.oblig. non negant, vt in re futura mea vel duratura mea alteri nos stipulemur, arg.l. publia. ff.de po.quod melius per d.l.3. ab Iser. declaratam hodie tu vides, & certum est, quòd siue tu attendas stip. patris recipientis pro omnibus in infinitum; quia est duratura sua, stipulatur successuris, siue stipulationem domini: quia & duratura est sua quo ad directum dominium, & etiam quãdo (vt dixi) semper text. fingit, quod ad ipsum reuertatur, futura est sua quo ad vtile consolidandum cum directo, & clarius in feudis nobis patet, vt ex prima stipulatione veniat, per tex. in c.1. de feu. fęm.c.1. de duo. fratr. c.1. §. Corradus. de his qui feud.dar.poss. & melius in cap.1. de eo qui sibi & hæred.suis & in cap. similiter. de cap.qui curi. vend. ex quibus iterum inferas, & damna illos qui dicebant, quòd
16 † vt fratri stipulemur, speciale esse in feudis: dic tu quòd omnibus stipulamur, siue dominum, siue primum acquirentem tu considerabis: quia domino duratura est sua, vt dixi, ergo &c. Et hac de causa Andr.glo. & omnes exclamant, vt magis beneficio dantis quàm patris feuda habeamus omnes; quia si plures sunt donationes ad tempus & post tempus factæ, vnicuique dedit dominus. Quod si patre medio, qui recepit & sua occasione omnes habemus, non in omni patre sed in primo est, vt in sequenti spetie dicemus. Et ideo ex pacto & prouidentia vocatur, ex quo ita primi pactum, vt in capi.1. de eo qui sibi & hæred.suis, sicut

sicut dantis prouidentia concurrunt.d.leg.3.C.de do.quæ sub mo. Magis tamen à domino regulariter habere dico, arg. in l.quæritur de stat.hom. ff.postquàm regulariter donantur.

His sic dictis, si quæris, quod est feudum ex pacto & prouidētia; Respon. quòd in dubio sunt omnia; quoniam aut cōsideramus sanguinē, iustum descendentem, cui cohęrēt c.1.de nat.succ.feu.c.adoptiuus. & c.naturales.si de feu. fue.contro. quoniam ad sequentes deuenire necesse est.l.1.C.de pri.eo.qui sac.pal. mil.& vnus alterum non offendit l.3.ff.de inter.hęreditaria nō sunt. Aut consideras feuda tanquā donata: quæ cum ex stipulatione primi acquirentis & domini dantis vnicuique acquiratur.dic l.3.C.de do. quæ sub mo. & restitutioni subiacent, secundum Iser. in c.1. si vas. feu. priu. c.1.de eo qui sibi & hær. suis.& c.prætereà.col.pen.quæ fuit pr.cau. ben. am. vt per aperta iura superius tibi demonstraui, nequaquam hæreditaria iudicabuntur, auth. res quæ. C.cōmunia de lega. quæ & si alterari possent,& quinq; modis secundū quosdam effici hęreditaria, vt infra dicā, non tamen in dubio fit repugnante legis prouidentia necessaria, quæ in suæ naturæ forma pacta semper interpretatur,& restrigit, vt dixi c.1.de feu. non ha. propriā naturam feu.quia tunc est illud, quando pactum legi est contrariū, vt ibi. & nō aliter acquisiuit, ergo primus ꝑ se.d.l.3.C. de do. quæ sub mo. qui & si tunc sunt incapaces feudi, sufficit ꝙ suo tpe capaces possint effici.l.si ità qs.

17 ff.de leg.& in dubio † feuda ex pacto & prouidentia nō hæreditaria esse affirma, prout And. noster auriga docet, cū quo teneas: quia omnes aliqua, ipse solus omnia dixit:

18 Quęro qđ † est feudum ex pacto & ꝓuidētia hęreditarium. Breuiter

19 re absoluendo dic, ꝙ † quędā sunt feuda recta, quæ in propria stant natura, vt in c. 1.§.fi.quid sit inue. nota. & in c.1.quib.cau. feu am. §. fi.& regulariter non sunt hęreditaria, vt in præcedenti specie dixi.

20 Quędam † verò dicuntur feuda cōditionata, vt in d.§.fin.quæ sic glo. fin.in ca.fin.de capit.qui cur.vend. appellat.& feuda non habentia propriam naturam feudi efficiuntur,

21 quæ in tantùm alterantur, in quantum expresse dicitur & omnes qualitates recipiunt, etiam contrà feudorum naturam & feuda remanēt, si sub hoc feudi nomine sunt data, vt in c.1.de feud.non hab. pro.natu. feud.

Videndum est ergo quando alterantur, in quibus casibus hæreditaria efficiantur. Declarabo igitur primò quomodo possunt esse feuda ex pacto & prouidentia ac hæreditaria, & inde faciam tibi capita quinque ad ostendendum, quando feuda sunt hæreditaria.

Quò ad primum respondeo

21 quòd si quæris an † feuda donata sub qualitate hæreditarij sint ex pacto & prouidentia; & dico quòd sic,

sic, ex quo concurrit prouidentia dantis, qui sibi & hæredibus suis dedit d. l. 3. C. de do. quæ sub mo. çquè etiã principaliter & recipientis pactum, qui pro hæredibus accepit, erit ergo ex pacto & prouidẽtia, vt suprà declaraui, licetq́ue vtili actione agam, quia pater stipulatus est pro me in re futura sua l. Publia. ff. depo. ita per Bart. in l. quod dicitur. ff. de verb. obli. interpretata, & dans ita dedit in re duratura sua quò ad directum, vt in cap. 1. §. fin. in quibus cauſ. feu. amitt. & futura quò ad vtile, vt in d. l. 3. C. de don. quæ sub modo vt supra in præcedenti capite dixi: non propterea non erunt hæreditaria: quia ista stant simul, quòd sint ex pacto & prouidentia, & sint hæreditaria, secundum Andr. in cap. 1. de alienatione feu. pat. in secunda colona in cap. 1. qui succeſſ. tene. col. vlt. & hic, ac aliqualiter in §. & si liuellus. de alie. feu. pa. in secunda & 4. col. nam
22 qualitas † hæreditaria non prohibetur concurrere cum qualitate sanguinis, super quo prouidentia legis necessaria fundabatur, secundum Franc. de Are. Iaſ. & alios in l. quod dicitur ff. de verborum oblig. vt est tex. in l. cum patronus. §. cum libertus. de ope. liber. & patet in omni filio in feudo nouo, quod ex prouidentia legis verè sanguinis habet, cap. 1. §. cum yerò Corrad. de his qui feu. dar. poſſ. in quo filius non venit contrà voluntatem defuncti ratione occasionis, vt infra, ita etiam & ratione qualitatis hæreditariæ, sed sanguis primò regulabat pactum, nũc regulatur à pacto, vt per quinque oppositio. in oppositionib. pbaui, & licet Iser. in consti. hac edictali lege in perpetuum, videatur facere differentiam inter feud. ex pac. & prouidentia & hæreditarium, non negabat ipse illud, esse ex pacto, sed propter qualitatem hæreditarij debatur dispositio ibi plus in hæreditario, quàm in non hæreditario. Et si quæris de ratione. responsio est in promptu: quia eo ipso quòd de hæredibus mentionem fecit, prima natura non hæreditarij in naturam hæreditarij transfunditur c. 1. de feud. non ha. propr. na. feud. & statim quod dixit hæredibus, hæreditariũ est effectum, secundum Andr. in cap. 1. de suc. feu. §. hoc quoq;, col. 2. & hic in prima & col. 2. & in c. 1. §. huius autem generis. in qui. cau. feu. am. & per Bar. in l. vt iurisiuran di. §. si liberi. ff. de ope. liber. & hoc est quod voluit Andreas dicere in cap. 1. in secũda col. de alie. feu. pat. quòd licet feudum datum pro hæredibus nobis debeatur ex prouidentia dantis, & pacto recipientis, alia tamen ratione non reuocabit; quia tenetur esse hæres quasi prima natura, si naturam habet, in hanc secundam sit transfusa. d. c. 1. de feu. non ha. pro. na. feu. vt apertius supra in quinta oppo. in capite filiorum demonstraui, & tunc quando ly hæredibus, est appositũ

23 † nunq̃ feudũ habebit qui non est hęres morienti ſcdm Andr. hic in d.§. hoc quoque. & conſequens cõtra factum ſuum minimè venire poteſt.l.cum à matre.C. de rei vind. Ita declarat ipſe in d.cap.1. de alie. feu.pa.idem dicebat in c.1.§. huius autem generis, in quibus cau. feu. am. in 3. col. verſiculo quando verò.dicit, quòd licet feudum datum pro te,& liberis nominibus expreſſis ſit ex pacto & prouidentia non hæreditarium etiam in primo, vt in ſua ſpecie infra videbis.ſi tamen datum eſt pro te & liberis nominibus expreſſis hęredibus, hæredita-
24 rium eſt ſemper; quia † non attendimus perſonam ſtipulantis; ſed modum ſtipulandi l.Seia.ff.de do. præle. hoc idem voluit idem Iſer. in cap.1.§. quid ergo.in vlt. col. de inue. de re alie. fa. quòd licet feudum datum pro te & filiis ſit non hæreditarium, vt infrà patebit; ſi tamen eſt datum pro te & filiis ſicut hæredibus, ideſt, quia dedit pro filiis hæredibus, hæreditarium efficietur,pro quo addo tex. ſingularem aliàs ad hoc non ponderatum in cap.1. qui ſucceſſ. tene. ibi hærede eorum, quaſi quòd in feudo, quod capiunt iure hæreditario ſucceſſor teneatur ſtare facto defuncti, quod ſecus eſſet vbi iure proprio venirent, ſecundum Iſer. in vlt.col. & omnes ibi. Ergo in feudo hæreditario minimè contrà prędeceſſoris factum quis venire poteſt, nam cum miniſterio in principio illius capituli loquitur per ly ſucceſſores, quaſi nemo ſit hæres in laycis per ly hæredes eorum, & ita communis eſt* concluſio Andreæ & omnium: nam eo ipſo ꝙ appoſitum eſt ly hæredibus, hæreditarium efficitur tranſmiſſione ad hæredes, & vnus alteri fit hæres, vt ſupra in oppoſi.vſque ad 6. probaui, quaſi quòd licet & à dante & primo acquirente feudum habeāt: non tamen primo ſuccedunt, vt nihil vltrà ſanguinem iuſtum deſcendentem à moriente habeant, vt in non hęreditario dicimus, ſed de vno etiam ad alium ratione qualitatis hæreditariæ, vt infra videbis, feuda tranſmittuntur, & ſanguini hæreditario tunc dantur, vt dixi: Nec oportet dicere hæredibus, ſicut hęredibus, quia aliàs intelligeretur de filiis, vt quidam dicunt, ſed ſufficit dicere hæredibus, vt in iiij. contrario in capite filiorum dixi, & ita Andreæ doctrina in dicto §. quid ergo,eſt intelligenda; & ratio omnium ſupradictorum eſt: quoniam ſic faciendo, prouidentia legis à qua regulabatur pactum prius neceſſaria, efficitur voluntaria, vt ſupra dixi, & à pacto regulatur, vt ſicut in non hæreditario eo inuito ad ſequentes venit, in hæreditario veniat niſi pręceſſor cum aſſenſu diſpoſuerit, & ſic primum quęſitum ac primum caput declarata habes, quę mille mediis tibi probarem, niſi indubitabilia ipſa reputaſſem, ſuper quibus inſiſtere non conſueui.

Secun-

Secundum caput illorum, quę hæreditaria dicuntur in effectu, nō quòd natura rei sit hereditaria, vide Spe. in titulo de loca. in §.nunc aliqua. ver. 158. est, si consideras feudum non hæreditarium in persona primi acquirentis, nam in hoc primo vim habet hereditarij; quia quod operatur ly heredibus, in pręcedenti capite operatur occasio seu contemplatio in isto, secundum Saly. in l.omnimo. §. imputari. C. de inoff. testa. & Bal. in cap. inter dilectos. col. 3. de fi. instru. ex quo nemo reuocabit quod factum est ab eo, cuius occasione feudum nos habemus, secundum glo. in verbo inuestire. in cap. 1. §. hoc quoque, de success. feu. in fi. dum † in feudo nouo patrem posse pręiudicare filio dicit, & communiter ibi ab omnibus approbatur, Andr. in cap. 1. §. & si liuellus, in vltima col. de alie. feu. pa. hic in 3. col. in cap. Titius. in vltimis verbis, si de feudo fuerit controuersia, in capitolo primo colūna secunda si vas. feu. priuetur. in cap. 1. §. quid ergo. col. vlt. de in. de re alie. fac. in cap. 1. §. huius autem generis. col. 3. versiculo sed in quæstione, in quibus cau. feu. amitt. & in constit. cōstitutionē diuę memoriæ in princ. & in c. 1. col. 4. de natura succ. feu. ibi quid ergo. vt in l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. & pup. & l. qui proprio. §. procurator vt in certis. ff. de procur, cui addo tex. not. in l. 3. ff. de inter. & relegatis. iuncta l. 4. ff. de iurepatr. quasi ideò in l. 3. in libertis noceat, quia & si sub iure hæreditario non veniūt, vt in quinto capite dico; occasione tamen patris filius haberet, propter occasionem ergo nocet eis, quod clarius patet in l. j. iuncta l. liberti. ff. de assi. libertis. sed sic est quòd omnes primi occasione feudum habent cap. 1. de eo qui sib. & hær. suis. & l. 3. C. de dona. quæ sub modo, cum sim. vt hic & in locis allegatis. Iser. confirmat, ergo
25
26 † omnes in infinitum sequentes cōtra factum primi venire non possunt, & occasionis ratione tenentur esse hæredes, tex. est clarus in l. cùm patronus. ff. de ope. liber. §. primo, vbi in operibus promissis, & sic in nouo tenetur filius esse hæres, in antiquis non vt coutic. l. si operarum.

Nec obstat intellectus Iacobi de Ardiz. in sua summa. de succ. feu. in duobus locis, ad d. tex. in l. cum patronus, dum intelligit, quòd tunc sint hæredes, quando simpliciter datur feudum, secus si expressè dicitur pro se & liberis, dictu, quòd dubium in illa lege non erat istud; sed quoniam appositione hæredis intelligitur in operibus de primo tantum, vt in lege sciendum, in fi. de verborum significatione, dubitabant, quòd hoc tunc intelligitur, quando est expressum nomen hæredum, quasi secus esset, dicto tex. nihil ibi dicit; quòd non, quod intelligitur de liberis, etiā ꝙ nō dicatur, sed ꝗa ipse ꝗsiuit, liberi erūt heredes. Et

aduerte, ne cum errantibus erres, quòd nedùm primus, qui succedit primo, erit ei hæres, sed omnes in infinitum ei hæredes erunt, idest qualitatem hæredum, vt facta per ipsum non possint reuocare; retinebunt: quia si occasio istud operatur, omnes occasione primi habent, vt dixi. Exemplum: pone enim primum acquirentem seruitutem imposuisse cum assensu in feudo, qui succedit non reuocaret quia eius occasione feudum habet, cæteri minimè; tùm quia omnes primi occasione feudũ habent; tùm etiam quia iure factum est, ex quo paterni feudi alienationem non noui vetat capitulum primum de alie.feu.pat.cap. Titius. si de feu.fue.contr. cap.1.§. sed & res. per quos fiat inue. & hic ea ratione: quia occasione primi omnes feudum habent, secundum Andr. in cap.1.de alie.feu.pat.§.& si liuellus: nulla distinctione habita si simpliciter cępit, vel pro se & liberis, vt considerat Iacobus de Ardiz. quoniam si cessaret qualitas hæreditaria, non cessat occasio, propter quam de feudo disponimus; vt hic dico: inest enim semper illa qualitas, vt ad descendentes vadat, etiam quòd hæreditaria non sit, nisi acquirens vocauerit in vita, secundum Iser. in locis supra allegatis, arg.l. cum quis. ff.de solu.& l.fi.C. si manc. ita alie. fue. vt man. de quo in l. qui Romæ.§. Flauius.ff. de verb. oblig. & nos inf. in decimasexta quæst. dicemus. Quia (vt inquit Bal. in cap. inter dilectos, de fi. instru. col.3.)

27 omnis † res per quascunque causas nascitur, per easdem causas resoluitur, & non per separatas, quia ab eisdem, & per eosdem ortus & occasus, & datur generatio, & corruptio feudorum. Quam obrem respectu filij, vt ei noceat in omni feudo, etiam non hæreditario nouo intelligimus capitulum imperialem, vt supra in prima oppositione dixi. ex quo sequitur, quòd si captum esset feudum pro se & hęredibus ex suo corpore legitimè descendentibus, gradus & sexus prærogatiua seruata, ita quòd masculis non extantibus agnati sibi collaterales admittantur, iste agnatus hæres erit huic primo acquirenti; quia occasione sua omnes habent, sequentibus non: & hoc si propria contemplatione agnati non esset quæsitum; quia tunc nec primo hæres erit, vt Andr. in d.§. & si liuellus. per 4. col. declarat, vt infra in propria quæstione occasionis patebit; quia non omnis occasio sufficit vt nocere possit, vt infra in septima quæstione dico, & ideo quando pater stipulatur pro se & filiis, nocemus eis, secundum Iser. in cap.1.de successione feu. quia contemplatione patris habituri sunt, etiam quòd res non sit hęreditaria, sed si stipulatur nomine proprio, quo casu non censetur cōtẽplatione filij datũ.l.fi.C.de vsufr. secus, & semper aduerte, vt in facto cōsideras,

ras,cuius contemplatione fiat:quia
28 † contra has præsumptiones admittuntur veræ proba, secundum Iser. in cap.1. de succ. feu. cap.1. de alie. feu.

Tertium caput hæreditarij con
29 sideratur in filio † qui causa honoris tenetur esse hæres patri, & naturam, ac sanguinem, quem ab eo filius habet, recompensare ei, vt hic & in cap. filius. de cap. qui cur. vend. vt latè nos in prima oppo. in capite filiorum diximus.

Sed tunc contra de eo, quod dicit glo. hic & Iser. & idem Iser. in cap.1.versi. & filius fratris, in verbo item loquimur, in tit. Imperator Lotharius, in cap. pri. qui success. tene. col.vlt. ac vbique, quòd filius capit feudum ex pacto & prouidentia, etiam quòd patris non sit hæres. Sol. non est hæres patri in feudo non hæreditario, sed in hæreditate burgensatica vt hic, qua nõ existente feudum absque quòd esser hęres caperet, vt in viij. & xiiij. quęst. infr. probo, ob quam, si inuentarium non facit vltra burgensatica, ipse tenetur, vt in sua quęst. inuentarij infr. dico.

Nec obstat, quod dicitur hic per Iser. quòd est hęres in feudo; quia
30 † esse hęredem in feudo intelligitur dupliciter, vt supra in quinta oppo. in capite filiorum dixi. & stant simul, quòd capiat rem vt hęres, & non tamen iure hęreditario, vt in l.pro hærede. §. si quid. ff. de acquir. hær. secundum Bal. in cons. 82. in primo vol. Et possesetiam dicere, quòd est hæres in feudo, idest quia dum feudum cum ista qualitate accidenti habet, vt si hæres nõ faciendo inuentarium, esset hæres in feudo, hoc est quòd obligaretur vti filius, & vti feudatarius omnimodo, quo obligatio super feudo valeret, si ipse vellet, quod vel intelligeretur tacitè, si non facit inuentarium, quod nota, non tamen quòd feudum sit hęreditarium. Vel vltimò, & melius dic, quòd nunquam isti considerant quòd feudũ sit hæreditarium. Sed quòd propter feudum filius est hæres patri, quasi vnum sine alio non capiat.

Quartum caput est, quod alij
31 considerant; quia † in dubio vnusquisq; censetur pro se & hæredibus feudum accepisse, vt in l.si pactum ff. de prob. & cap.1. de duob. fra. putantes quòd ly hæredibus sic à lege interpretatũ significat, idest iure hæreditario, sed grauiter errant; quia debet intelligi, vt non sit personale, vt in secunda oppo. principali supra in capite filiorum cum duabus sequentibus dixi: quia censetur cæpisse vt ius vult. l. si cui. ff. de serui. & l. quanquam ff. de rit. nupt. vt ibidem probaui.

Quintum caput & vltimum est,
32 quando † pater emit feudum, permutauit, vel quid simile fecit. hoc casu ex prouidentia non erit sed simpliciter hæreditarium, ex quo nulla prouidentia dantis consideratur, cum dominus non donauit, sed vẽdere voluit, & loco prouidẽtiæ consideratur pecunia patris, ob quã

hęreditarium diceretur, secundum And. in c.1.§. præterea ducatus, in 4.col. de proh. feu.alie. per Fed. & in c.1.§.quid ergo, in vlt.col.de inue. de re al. fac. vt declarat ipse in c.1.§.profectò, in tit.quid iur. sit si post alie. in fi.in quo Andr. deceptus est autoritate Odof.in summa sua, quem in 4. & 7. col. Bal. refert in c.1. de his qui feu. dar. poss.§. & quia, & non approbat, & nos in c.1.in §.hoc quoq;. in nostra repetitione successionum reprobauimus; quia adhuc ex gratia habetur in feudo, quod emitur, vt est tex. in const. vt de success.§. in omnibus. sed quo ad punctum, de quo quærimus quid dicemus? Certè Andr. bene dixit, quòd ista feuda non sint ex illa prouidentia dantis, prout est quando simpliciter donat, vt dixi, sed magis erit tunc ex pecunia ementis, & sic videtur mihi vt Lucas etiam in l.1. C. de impo: lucr. descr.col.x.in fi.lib.x.ibi, quid enim si feudum, attestatur, non tamen per hoc minus prouidentia dantis consideratur de secundaria saltem intentione; quia Rex non vendidisset ei à quo fidelitatem nō speraret, & propter pecuniam & ob fidelitatem dedit simul. Quia pecunia sola non fuit in causa, vt dicit Hosti.in titulo de feudis. versiculo quis possit constitu.feudum. in fi. & vt patet etiam in cap.1. de feu.dat.in vicem l.commiss. patet,
33 quòd † tanto magis in pignore feudi pactum legis commissoriæ improbatur, quāto quòd fœneratores considerant lucrum tantùm, & nō honorem domini, quasi quòd vtrūque considerari debeat, vt est in venditione, quæ permittitur. Sed quòd propterea dicantur hæreditaria (cum reuerentia patris nostri Andr.) satis videtur absurdum;
34 quia † licet feuda pecunia acquiri non debeant sed magis beneuolentia, c.1.de feu.dat. in uicem l.commiss.fateor, ergo, si est emptum sub nomine feudi, non est feudum:
35 nego consequentiam: quia † feuda venduntur. in cap. Titius. si de feu. fue. contro.cap.1.§. sed & res, per quos fiat inue. cap.1.§. porrò. qual.ol. feu.alie. po.cap.1. quemad. feu. ad fil. pti. c.1.de inue. in mari. fact. cap.1. de ben. fra.cap.1.§. primo, de nat. feu. licetque in prima feu. natura non stet; quia emptum & non simpliciter donatum, cap.1. §. fi. in quib. cau. feu. amit. & d. c.1.de feu. da. in vicem l.commiss. non propterea si datur in feudum, desinet esse feudum, vt in cap.1. de feu. non hab. prop.nat. feu.& Andr. in cap.1. de nat. feu. firmat. Est ergo feudum non habens in hoc naturam feudi, si in hoc alteratur eius natura, in cæteris eadem natura firma manet, d.cap.1. de feu. non hab. prop.na.feu.vt supra declarauimus pluries, & expresè firmat Iser.met in cap.1. de feu.da. in vi.l.com. vnde licet ex capite prouidentiæ primariæ intentionis dici posset, quòd non efficiatur non hæreditarium, cum non ęquè principaliter concurrant, vt dixi, efficitur

citur

citur tamẽ nõ hæreditariũ de secundaria intentione, quæ sufficit, arg. l.si absentis. C.si cert.pet.cum aliàs videmus in l.qui Romæ.§. Flauius.
36 ff.de verbor. obli. quòd † donatio onerosa tamen donatio est, vt ibi not. Bar.& patet toto titulo. C.de dona. quæ sub mo. Considerauit enim qui vendidit de primaria intentione habere pecuniam & secundariò habere fidelitatem, & ab omnibus sequentibus, quibus ęquè donauit, considerauit habere fidelitatem, & ideo pro eisdem donauit, donauit ergo illis de secunda-
37 ria intentione. Nam † tribus modis potuit inuestiri, quia aut emit pro se & filiis hæredibus, & in hoc non esset dubium, ex quo expressit hęredibus, vt supra dixi. Aut & secundo modò emit simpliciter, aut & tertio modo emit pro se & liberis: si simpliciter cõsiderauit quod ius vult, vt paulò ante declaraui; secundum quod non hæreditariũ esse conclusimus, si pro se & liberis, tunc arguo sic. Qui sic feudum emit, voluit generi suo prouidere in infinitum. l. liberorum. ff.de verborum signi. & in simili arguit Andr.in cap.primo §.hoc quoque. in 3. col. de success. feu. ergo vnus alteri in illis non præiudicabit.l.3.ff.de interd.& releg. iũcta.l.4.ff.de iur.pat.& l.liberti.ff.de assign.lib. erit ergo hoc casu non hæreditarium, non principaliter ex prouidentia dantis, sed ex prouisione sua in re futura sua.d.l. publia. ff. depo. ac secundariò ex prouidentia dantis; Quæ prouidentia non propterea minus attenditur, quia pecuniam recipit; quoniam aliàs ex quo seruitia recipit, feudũ non esset gratia, & tamen gratia est secundum Perusinos in præludijs quæst.3. vt dixi, & vt in simili adducit quàmplura Alex. consi.9. in quinto volu.quæ per vos videre poteritis. & à natura etiam ipsius
38 rei, quod patet; nàm † qui ius patronatus acquirit propter naturã rei iure hæreditario acquisiuisse nõ censetur, vt l.pro hærede.§.si quid tamen. ff.do acquir.hær. & ideò ad extraneos non vadit, vt l.si non sortem. §.libertus. ff.de cond. indeb. & melius in l.si operarum iudicio, & ibi glo. ff.de ope.lib. nec distinguit lex emptum sit vel donatum ius patronatus, seu an liberti
39 sint † nec & nos distinguere debemus, vulgata.l.de pretio.ff.de publi. vt in simili arguit Andr. hic. col.3.versi.vnde si hanc.Ita & similiter qui emit feudum propter naturam rei feudalis, quę à natura sua hęreditaria non est, vt in pręcedenti capite probaui, alio in contrarium non apparente, quod expresse naturam alteret, vt dixi, iure. non hæreditario emisse censeantur & vt ius vult, vt supra in 2. vsque ad 6. apertisimè probaui; præsertim cum hęc natura domui suæ prosit. ex quo ipse acquirens, vt dixi, alienat, & sequentibus ita capiẽdo interdicetur: ob quod in familia perpetuò perdurabit.

Nec obstat, quòd quidam dicunt,

cunt, Andream excusantes, quòd Andr. intellexit in primo emēte: nā licet ī §. quid ergo, de inue. de re al. fac. posset de hoc dubitari, tamen in. §. prætereà. in c. imperialem. satis apertè loquitur in feudo antiquo ibi, & descendentes vixerunt vt Franci. Conclude ergo, vt dixi, prò quo est tex. clarus in l. filius. ff. de obse. præsta. quem reputo ad hoc singularem. & in l. 1. C. de bo. liber. & l. etiam. C. de obse. præsta.

¶ Quæro secundò, quid est hoc dicere, quod in feudo hæreditario capimus feudum à moriente, in non hæreditario succedimus primo.

40 Hor adeste, nos habemus tria † sāguinem, gradum & qualitatem hæreditarij: si consideras sanguinem iustum descendentem. c. adoptiui. & c. naturales. si de feu. fue. contr. c. 1. de gra. cog. & c. 1. de nat. succ. feu. hunc capimus à primo acquirente & non à collaterali moriente. c. 1. de eo qui sibi & hær. suis. & c. 1. de feu. marchiæ. ibi. per inuen. aui. Patet

41 quia † frater fratri in feudo nouo non succedit. c. 1. §. Corradus. de his qui feu. dar. poss. c. 1. de duo. fratr. & tamen succedit fratri in feudo antiquo. cap. 1. §. primo, de grad. succ. inter quæ nulla ratio reddi potest; nisi quia in feudo nouo de sanguine fratris non est; in feudo antiquo, si non est de sanguine, sufficit quòd sit de sanguine primi acquirentis, vt in cap. 1. de eo qui sibi & hæredibus suis, & in d. c. 1. de gra. succ. sanguinem ergo capimus à primo, & hoc si consideramus acquisitionem feudi; si verò consideramus amissionem ipsius feudi, tunc consideratur sanguis tenentis feudum, & non primi, nisi esset feudum nouum, puta filius à patre, vt hic, & in cap. filius, de cap. qui cur. vend. vt clarius in prima oppo. in capite filiorum dixi, dum sanguinem infectum amissionem feudi causare conclusimus. In quo aduertendum est: quia iste sanguis hoc modo consideratus, vt supra dixi, in acquirendo feudum ità habet locum in hæreditario, sicut in non hæreditario; quia in non hæreditario. sanguis est solus, in hæreditario adest sanguis, 37 & qualitas hæreditaria, ex quo ista simul stare non prohibentur, secundum Franc. de Aret. & Ias. in l. quod dicitur. ff. de verbo. oblig. sed plus operatur qualitas hæreditaria, ex quo causat feudi amissionem in filio & in omni agnato, vt supra in quinta oppos. probaui, ex quo prima natura trasfunditur in secundam, vt ibi dixi.

Vnde si tu diceres, quòd in feudo hæreditario capimus sanguinem à moriente, dum agnatus nocet agnato, vt supra diximus in oppositionibus agnatorum: Respon. quòd quæ dicimus propriè stant in feudo nō hæreditario, & etiam starent in hæreditario; sed alia ratione postea repellitur, & nō reuocabit feudū, scilicet quia tenetur esse hæres, Ità Iser. in c. 1. col. 2. de ali. feu. pat. ibi. alia tamen ratione non reuocabit, vnde vides quòd non est

sanguis

sanguis tenentis feudum, qui causat amissionem feudi: quia de sanguine suo nõ est, sed qualitas ipsa hæreditaria; quam nos nunquam negamus; si consideras gradum
41 † quia in linea descendenti non datur. §. j. institu. de nupt. in infinitum descendens à primo succedit. cap. 1. §. hoc quoque. de his qui feud. dar. poss. cap. 1. §. hoc quoque. de success. feud. & cap. 1. si vasal. feu. priua. quia considerando sanguinem solum; excedit limitationis gradum; etiam si essemus in millesimo gradu, dum tamen constet, quòd à primo descendat, secundum quòd de Regibus succedentibus in Regno in constitu. vt de success. notatur. Considerabitur ergo in linea collaterali de iure antiquo vsque ad quartum, cap. 1. §. j. de success. feud. cum concord. hodie vsque ad septimum, vt in cap. 1. §. hoc quoque. de his qui feu. dar. poss. in Regno vsq; ad tertium inclusiuè, vt in constitutione vt de successionibus in feudis quaternatis, in planis, & de tabula, vt ius istud vult. Capimus ergo gradum à moriente, & hoc voluit dicere Isern. in cap. 1. §. & filius fratris. in quarta colum. in tit. Imperator Lotharius. ibi. eo non existente, vel mortuo veniat ad descendentes eius, cui facta fuit concessio, & proximior est in gradu licito, scilicet septimo eius cui succeditur, quasi à moriente gradũ capiat, & in hoc ci succedere dr: ꝑ quo vt ab vltimo capiatur iste gradus, & proximitas, est tex. sing. in cap. 1. §. fi. de natura successi. feu. ad omnes qui ex illa linea sunt, ex qua iste fuit, qui iam mortuus erat, vt supra in præceden. versiculo dixerat: si verò consideras qualitatem hæreditarij, aut consideras primum acquirentem, qui sua occasione feudum habet, & ei tam in hæreditario quàm in non hæreditario semper hæredes sumus, vt in capite hæreditarij in prima quæstione supra dixi, aut consideras alios descendentes & in feudo non hæreditario à solo patre, vt hic, in feudo autem hæreditario hanc qualitatem ab omni moriente capimus; quia qui hæres non est; feudum non habebit, l. ius sepulchri. C. de relig. & sump. fun. Con-
43 clude igitur † quia sanguis in feudo successionem causat. arg. c. adoptiuus. si de feu. fue. contro. quod tam in hæreditario, quàm in non hæreditario in acquirendo feudũ sanguinem capimus à primo. sed in ipso omittendo à tenente feudum tantum, in quo differt ab hæreditario, cum in illo in acquirendo, & omittendo qualitatem hæreditariam capimus ab vtroq;, quæ qualitas in plus se habet respectu amissionis & nocumenti in feudo quàm ipse sanguis, in quo memor esto eorum quæ in prima quæstione dixi, vt hæreditaria cognoscas, & ab omni moriente gradum, quæ ita demùm vera esse dicas, nisi pro se & descẽdẽtibus feudum captum esset: quia tunc ab

vtroque

vtroque ſanguinem caperet, & ab
vtroque deſcendere deberet ratione pacti, ſecundum Andr. in cap. 1.
§. quin etiam. in prima col. Epiſc.
vel Abb. de cuius veritate, quia longa diſcuſſione egent, ad ea quę ibidem dico me remitto. Et adde hæc
procedere de iure communi, in regno in feudo nouo quaternato ſolam familiam attendimus ſine ſanguine, vt in conſti. vt de ſucceſſ. vbi
frater in feudo nouo ſuccedit ei,
quando ſimpliciter eſt datum.
44 ¶ Quęro tertiò, an † detur feudum
mixtum partim hęreditarium, partim verò ex pacto, & prouidentia
non hæreditarium. Reſpon. Aut
quæris ſi hoc mixtum ſit conſiderandum reſpectu eiuſdem inueſtituræ, aut eiuſdem rei, aut reſpectu
diuerſarum perſonarum. Quò ad
prima duo capita non conuenit
diſputare: quia eſſe hæreditarium
& non eſſe hæreditarium implicāt
contraria, & ſic ſimul non ſtabunt. l. ſi per errorem, ff. de iuriſd.
45 om. iud. & l. 1. ff. manda. nec † debet vna eademque res diuerſo iure
cenſeri, l. eum qui. ff. de vſuca. maximè cum mixtum vnam teneatur in eodem ſubiecto aſſumere naturam, vt communiter ſcribentes in
l. quęritur ff. de ſtat. hominum concludunt, & hæc vera in feudis rectis: feuda autem conditionata in
eadem re diuerſam habent naturam, licet non in eodem indiuiduo & obiecto. tex. eſt clarus in ca.
1. de feu. non ha. propr. natu. feu.
Reſpectu autem diuerſarum perſonarum idem feudum, eademque
inueſtitura eſſe poterit naturę mixtæ, ita ſentit Andr. in cap. 1. de eo
qui fi. fec. agn. col. 2. verſi. Secundus caſus eſt. dùm determinat inconueniens non eſſe, vt idem feudum reſpectu vnius ſit nouum, reſpectu alterius antiquum. Idem
Andr. in cap. 1. col. 3. verſi. & hoc videtur verius, ſi vaſ. feud. priu. dùm
feudum nouũ reſpectu feudatarij
ex vi pacti facit antiquum in agnato, & nouiſſimè hunc tex. pondero
dùm filiò dat qualitatem hæreditarij, & in eodem feudo, agnato non.

Nec obſtat quòd ratione adiuncti, ideſt allodialium procedat:
quia ſufficit quoquomodo mixtam habeat naturam in effectu, vt
nos quærimus, & huius opinionis
fuit Petrus magnus feudiſta Siculus conſilio ſuo . . . non tamen
per hæc quæ diximus. Vnde concludo, quòd ſi Rex hodie in iſto regno concederet feudum ſub communi inueſtitura pro te & hæredibus tuis ex tuo corpore legitimè
deſcendentibus &c. & adderet
ita quòd maſculis deficientibus talis agnatus & deſcendentes ſui ſuccedant, in illis eſſet feudum non
hæreditarium, & in capiente & heredibus ſuis eſſet verè hereditariũ,
quod nota.

¶ Quæro quartò vltra theoricam
poſitam in prima qõ. quia Andr.
varijs modis loquutus eſt, quando
46 † feudum pro ſe & filijs, vel pro ſe
& liberis eſt captum, & quandoque

que hęreditarium, quandoque non hæreditarium ipsum appellat, si est hæreditarium vel non. Hor nota, quia nolo te inuolere; distinctas species ferè quadraginta, super hoc posui in meis præludijs, ibi videas, sed prò nunc vnicam difficultatem soluam. Andr. in cap. quid ergo, de inue. de re alie. fac. & in c. imperialem. in §. prętereà ducatus. in 4. col. de proh. feud. alie. per Fede. dixit, quòd est hæreditarium: sed aduerte: quia non ideo dixit esse hæreditarium: quia pro filijs captum erat, sed quia emptum, considerans quòd omne feudum emptum sit hæreditarium, & in hoc (iudicio meo) errauit, vt in prima quæstione principali in secundo capite declaraui. Idem Andr. in c. 1. an agnatus. in prima col. dixit, quòd si est datum feudum tibi & liberis, est ex pacto & prouidentia non hęreditarium, in capi. 1. §. & si liuellus. de alie. feud. pat. per tres col. quandoque dixit, ꝙ est hęreditarium quandoque non, vnde videtur, quòd sit sibi contrarius. Hor attende: Andr. considerat filios primi acquirentis, & alios filios sequentes. Respectu filiorum primi acquirentis dixit, quòd feudum ē hęreditarium. i. quòd habet vim hæreditarij, ex quo contemplatione patris primi acquirentis habent, vt in 1ª. quęst. in secundo capite principali hæreditarij declaraui in secunda specie, & in hoc multum Andr. in d. §. & si liuellus. laborauit, vt si filijs sua contēplatione an patris datum esset filij cognoscerent, & ita intellige quæ dixit in c. 1. §. huius autē generis. col. 3. versi. quando verò dixit, quasi parificet ly hæredes & liberos: in primo, respectu verò aliorum filiorū vltra filios primi, & inter ipsos filios dum fratrum successio tractaretur, nunquàm non hæreditarium esse Andr. negauit, vt per tot oppositiones in primo capite filiorum nos probauimus, & in quæstione 6. apertius probabo, & si in cap. 1. de succ. feu. col. 2. dicat ꝙ est hæreditarium, non sunt verba sua sed modernorum.

47 ¶Quæro quintò, an † in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario consensus vel alienatio præsentium possit pręiudicare nascituris? Respon. ista quæstio habet quatuor capita. Primum, an sint concepti tempore alienationis, & nati post alienationem. Secūdum, an sint concepti post alienationem, sed nati in vita. Tertium, an sint concepti in vita, sed nati post mortem. Quartum, an sint concepti & nati post mortem, hæc quatuor capita examinauit Andr. in c. 1. §. hoc quoque, de success. fe. in fi. pen. & vlt. col. ita confuse, quòd noluit intelligi. sed videamus si poterimus eundem intelligere. Quò ad primum de conceptis tempore alienationis, & nati post alienationem in vita alienantis, aliquod non est dubium: quia si in præiudicium natorum non potest fieri, ca. 1. de alie. feu. pat. & cap. 1. de success. feud. minime fiet in præiudicium conce-

48 conceptorum † qui nati censentur l.qui in vtero.ff. de stat. hom. Circà secundum magnum est dubiū, ex quo & tertium determinatur; quia si sufficit esse natos in vita, sufficit esse conceptos.d.l.qui in vtero. De quarto dicam per separatam quæstionem, ad hoc vt corruptum & intelligibilem intelligas Andream: Venio igitur ad secundum, & quòd nascituris præiudicemus arguo primò de tex. in l.2. C.de lib.& eo. li. secundò de tex.in l. ex facto. ad trebell. Tertiò, quia si in præiudicium agnatorum alienatio non valet cap.1. de alie. feud. pat. debet intelligi de præsentibus. l.cui liberorum. §. affinitatis.ff. de po. Quartò vltra Andr.obs.tex. in cap.1. de alie. feu. pa. dum dicit, quòd cum consensu omniū agnatorum valet alienatio, & certè nascituri in infinitum non possent tunc assensum præstare, intelligitur ergo de præsentibus. Quintò & vltimò de tex. in cap. Titius. si de feu. fue. contro. ibi. filios non habens: considerauit ergo tempus præsens, quare &c.

Quòd non noceamus, probatur primò per tex. in l. si cognatis. ff.de reb. duob. quæ de futuris intelligit: secundò facit ineuitabile fundamētum Andreæ, quòd dùm moderni Neapolitani non intellexerunt falsa referunt, & tenent. ly.

49 posthumus † potest intelligi posthumus, idest post mortem. vt communiter interpretatur: Item potest largè intelligi de omni nascituro vel concipiendo post actum, qui fit tunc. l.placet, cum l.sequenti.ff. de lib. & posth. & l.3.ff. de iniust. rupt. test. His sic parificatis, consequentia tenet, quòd futuris nos non noceamus: quia qui non nocet natis, minimè posthumis nocet, l.ij. in fin. primi resp.ff.de iniust. rupt. test. nascituri dicuntur posthumi, vt d.l. placet, ergo si non nocemus posthumis, minimè ipsis nascituris nocebimus, quodque ità Andr.hanc consequentiam intellexerit, pondera verba sua in d.§.hoc quoque, ibi multò fortius si tempore alienationis erat conceptus: dubium ergo erat de concipiendo post, & clarius patet ibi, dic (vt mihi videtur) idem de nascituris, quod hoc modo ipse probat, & quod dicit propè finem ibi posthuma aliqua.Tertiò facit,quia

50 † qui donat incapaci tunc, futuro tamen capaci, valet, cum erit capax.l.si ita quod.ff.de leg. secundò ergo futuris in feudo non hæreditario non nocebimus:Consequentia patet; quia, vt declaro infra, ista non est vna donatio primi & sequentium, sed tot sunt donationes, quot sunt personæ, vt in prima quæstione dixi, ergo primus & dans donauit vltimo nascituro.c.1. de eo qui sibi & hær. su. & l.3.C. de don. quæ sub mo. licet ergo futurus non sit capax tunc, quando erit capax, donatio valebit, & per consequens in eius præiudicium non alienabit; quia liberis dando, omnibus dedit, l.liberorum.ff. de verbo-

verb. signif. & sic vnus alteri non præiudicabit l. 3. ff. de inte. & releg.
51 Quartò. qui † dat liberis, familiæ & generi dat. l. liberorum. ff. de verborum significatione, & si omnibus dedit, non tamen ita vt omnes veniant, sed prout quisque in gradu erit, capitulo primo de gra. suc. l. cum ita. §. fideicommisso. ff. de leg. ij. l. hæredes. §. fin. ad trebell. l. cum pater. §. à re. & l. peto. §. fratre. ff. de lega. ij. ergo vnus gradus alteri quando ei debebitur non nocebit, l. 3. ff. de interd. & releg. iuncta l. iiij. ff. de iur. patro. Quin-
52 tò, quòd † feuda iure iusti sanguinis descendentis dantur cap. 1. de grad. succ. cap. adoptiui & cap. naturales. si de feu. fue. contro. iuncto cap. 3. de alie. feu. pat. ergo ad alios deuenire est necesse l. j. C. de priu. eo. qui in sacr. pal. mil. Sextò, quia Iacob. de Ardiz. in sua summa in titulo vtrum feuda ad certum tempus dari possint. Ad
53 † tempus & post tempus feuda dari posse determinat, vt in cap. 1. qui success. ten. & l. 3. C. de don. quæ sub mo. iuncto etiam cap. 1. de feu. guar. cum concor. si post
54 mortem feudatarius † de feudo disponere non potest. vt in cap. Titius. si de feu. fue. contro. & c. 1. de alie. feu. pat. ergo vnicuique feuda non hæreditaria ad vitam data censentur, ergo quod feudum habebit dantis beneficio habebit, l. si arrogator. ff. de adopt. & l. cum patronus. ff. de lega. ij. & patet in capitulo 1. de eo qui sibi & hær. suis

capitulo primo. si vasall. feu. pri. & capitulo primo. ibi, per inuestituram patris. de feud. march. & sic finita prima donatione, censebitur iterum apertum Domino lege si duobus. §. vendidi. ff. de diuers. & tempor. præscri. & à Domino datum iterum ordine suo, secundum Andr. in capitulo imperialem. §. præterea ducatus. in quarta columna. de prohib. feud. alie. per Fed. & clarius per dict. l. iij. C. de don. quæ sub mo. demonstra
55 tur, sed † celeritate coniungendorum actuum, vnus actus, idest q ad dominum vadit, occultatur l. singularia. ff. si cert. pet. & l. 3. §. fi. ff. de don. inter vir. & vxor. tenetur ergo ex voluntate domini vnus alteri post mortem restituere, & sic vtili vindicatione aget. d. l. iij. C. de don. quę sub mo. Quæ sic nũcupatur directa ab Andr. in d. versic. & olim; ideò dicitur directa, vt dignoscatur quòd est illa, quæ directò competit sibi ex persona sua, & non ex persona defuncti, non autem quòd sit illa directa, quę competit domino, quia omnes vasalli semper agunt vtili rei vindicatione, quæ dicitur directa quò ad hoc, vt directò & principaliter competat vnicuique eorum. Clarissimè ergo patet, quòd si hæc procedunt, præsentes in futurorum præiudicium non alienabunt, authent. res quæ. C. commun. de leg. & ità teneas tu quicquid grossi moderni dixerunt,
56 tũ maximè cũ facilius † reuocatio rõne futurorũ q̃ præsentiũ conce-

datur; præsertim si ex causa lucratiua esset l. si vnquàm C. de reuo. don. & cogita vltra alios, quòd de hoc est casus formalis in cap. I. de aliena. feu. pat. ibi, ad quos beneficium quandoque sit recasurum: non dicit natis, vel non natis, sed non natis: simpliciter ergo intelligatur l. de pretio. ff. de publi. quia certum est ad hos futuros feudum recasurum esse.

Nec obstat. l. secunda, quia sumus in libertis, qui statum capiunt à patre. l. diuo Marco. ff. de quæst. licet quando alter parentum est liber, capiat à matre. l. fin. C. de libe. cau. At hoc feudum non habet à moriente, & lex illa argueret à patre ad filium tantum, non etiam contra agnatum, qui nihil ab eo habet. Nec obstat. §. affinitatis, quia priuilegium illud postulandi non erat in fauorem affinium, sed ipsius postulare volentis, cui erat interdictum, ob quod salarium petere posset, vt l. I. §. in honorariis. ff. de var. & extra. cognit. & ideò sic strictè interpretatur, quod non est hic. Et similiter ad. §. ex facto, respond. quia loquitur de peruenientibus à patre, quod non est in quæstione nostra, & tex. in capitulo primo de alienatione feu. pa. facit pro ista opinione, vt dixi. Nec obstat capitulum Titius, quod & si dicit, filios non habens, sic erat de facto, ex quo ad agnatos deuoluitur successio, nec propterea contra nasciturós determinat, &
57 vna † lex per aliam suppletur, vt in l. prima C. de Sacr. sanc. eccle. notatur.

Quæro de quarto capite, an concipiendi & nasciturí post mortem reuocare possunt; quia futuri sunt agnati? Hor aduerte: quia antiqui dubitabant, vt istud quartum caput non haberet dubium, ex quo est impossibile, vt casus occurrat, & arguebant sic: si ego alieno, aut habeo alium agnatum viuum, aut non: si viuum habeo, non est quæstio nostra: quia in vita viuit; si non, quomodo in feudis dabitur mihi agnatus, qui à primo acquirente non descendat, capitulo primo. §. primo de grad. success. & quis fiat mihi agnatus tempore mortis meæ l. prima §. si quis proximior. ff. de gra. affi. Nam hoc casu, vel dominus succederet, si sine assensu alienassem, cap. imperialem, de proh. feu. alie. per Fed. vel Domino consentiente perpetuò penes emptorem staret secundum Iser. in cap. I. col. 4. qui succe. tene. & in d. versiculo & olim. dicit Iser. quòd iste casus duobus modis considerari potest. Primo modo, quòd agnatus meus, qui consensit alienationi meæ, vel etiam non consensit, vixit me viuo. Moritur post me relicta vxore grauida ante mortem meam saltem vnius diei. Certè fit mihi iste agnatus post mortem meam extra vterum, qui fuit agnatus antè mortem in vtero, cui patre non reuocante, reuocatio competebat, capitulo primo de alie. feu.

feu. pat. cap. Titius. si de feu. fue. controuersia & cap. 1. §. sed & res. per quos fiat inuest. nam sufficit in quæst. proposita quòd quandocúque sit mihi agnatus, sufficitque si eo viuente per vnum diem conceptus sit, quia si non homo, animal tamen est, l. diuus. ff. de var. & extraord. cogn. quia sufficit quòd animal sit; ex quo, pro eius commodo pro nato habetur, d.l. qui in vtero, nec oportet quòd sit homo, vt in l. in lege. ff. ad.l. falc. quæ in suo casu intelligitur, vt per iura allegata patet, vel & secundò potest poni casus, quòd agnatus meus, qui non consensit post mortem meam, genuit filium, qui per omnia dicebatur futurus nasciturus, qui suo tempore reuocare potest, non obstante l. prima §. si quis proximior. ff. vnde cogn. cui respódeo duobus modis, primo modo, videlicet, quia loquitur in hæreditate, quæ simpliciter erat morientis. At feudum non hæreditarium ex pacto & prouid. ita non iudicatur, vt toties in hac & prima quæstione diximus. Sunt enim istæ donationes plures; ad tempus, & post tempus factæ, & sua vtili rei vindicatione nasciturus iste, & non patris, iure feudum reuocabit, vt in prima quæstione & supra declaraui, & infra videbis. Et secundò non obstat, quia si etiam iure nouissimo posthumus alienus institui potest, vt insti. de lega. §. posthumus. quòd de omni nato post mortem verificari potest, vt supra dixi, nam habuit agnatum viuentem tempore alienationis; quia facere potuit primò conserua re iura sua, secundò generare filium in vita agnati saltem quòd esset animal, qui etiam reuocaret, & tertiò post mortem alienantis generare filium, cui tantum sanguinem dedit, & cætera iure proprio capit, & succedit & reuocat, vt in prima quæst. dixi. ita vt non minus filius genitus post mortem alienantis ab agnato qui consensit similiter reuocare possit, quàm genitus ab agnato qui nō cōsensit per prædicta: quia suo iure & non patris reuocat, secundum Iser. in d. vers. & olim. Quamobrem, nulla distinctione habita reuocare poterunt; quia sufficit, quòd eo tempore capaces possint effici, l. si ita quis ff. de lega. secundo, & postquā primo succedimus, vt in cap. 1. de eo qui sibi & hæredibus suis, & generice capitulum primum de succes. feu. alienationem & capitulū primum de alie. feu. vetant. quid vltra quærendum?

Sed tunc incidenter quæro, vt per difficillimum intelligamus Andr. quâ actione, qui potest reuocare, reuocabit? Respon. secundū
58 Andr. in d. §. hoc quoque, aut † alienatio vetatur pacto, aut lege, dominium non transfertur. l. dubium. C. de legi. si verò ab homine, dominium transfertur, l. ea lege. C. de cond. ob cau. & ibi glo. Hoc modo dic, quòd aut quæris, quæ actio competit huic ex persona

alienantis, aut patris sui, vel quæ actio competit ex propria persona. Si patris, vel alienantis personam consideras; illorum ei competit actio, ex quo à iure est vetita & non per pactum, vt in d. l. ea lege. & per consequens nullo dominio translato directo iure reuocaret. Si consideras actionem competentem ei ex propria persona pariformiter & sua vtili rei vindicatione agere posset, l. 2. & 3. C. de don. quæ sub mod.

Sed his videtur obstare: quia alienatio respectu alienantis non fuit nulla. cap. Titius. si de feu. fuer. contro. & cap. 1. de alie. feu. pat. Respon. fit nulla hodie per capitulũ imperialem de proh. feu. alie. per Fed. sed pone interuenisse assensum; tunc dic, quòd ex proprio iu

59 re veniet; quia † alienans reuocare nequit, vt in d. cap. Titius. iuncto cap. imperialem. idemq; si sine assensu venderet: quia reuocandi ius non ei sed agnato vel domino competit, vt in d. cap. imperialem. latè dicimus, bene quod Andr. dicit, in regno locum habere poterit, vbi per const. constitutionem diuæ memoriæ, ipse idem reuocat, & iura adducta per Andr. in feudis non militant, ex quo si eidem reuocatio de iure ciuili conceditur in feudis ad alios transfertur, vnde feudorum iuribus stamus, arg. cap. 1. de feu. cogn. Aget ergo sua vtili, quę proprio iure sibi competit, vt in prima quæstione latius

60 declaraui, & † postquàm reuocat, vtili vel directa hoc faciat, parum refert, argumento legis actio. ff. de neg. gest.

61 Quæro sextò in casu † in quo pater prçiudicat filio in feudo suo, an præiudicet ei in feudo aui? Distingue; aut sumus in contractibus & vltimis voluntatibus, aut in delictis; primo casu dico, quòd aut est hæreditarium aut non hæreditarium, si non hæreditarium, & tunc nulli dubium quòd non. sicut nec in feudo proprio ipsius filij, vt toties in oppositionibus filiorum diximus, cap. 1. de success. si verò est hæreditarium, & tunc aut pater est mortuus ante auum, aut post, si ante nulli etiam dubium est, quòd nepoti non noceat, qui ex propria persona venit, vt in l. 1. C. de lib. prçt. & principali prouidentia, vt in prima quæst. declarauimus, qui vt hęreditarij qualitatem adimpleat, erit tunc auo hæres, aut premoritur auus, & tunc iterum distingue: quia aut pater est in tali statu, quòd hæredem habere nequit, & dubium non est quòd auo patris hæreditate repudiata succedat; quia quòd sim hæres, intelligitur si possum, secundum Iac. de Belu. & omnes hic & in sua quæst. clarè hoc probamus, aut potest hæredem habere, & tunc aut erat patri feudum hoc quæsitum, & dubium nequaquam est, vt patri succedat l. fin. C. de hæred. inst. & ei noceat tanquã in feudo ipsius patris, vt pluries in oppositionibus ꝓbauimus, aut

non

non erat quæsitum, & tunc aut iste pater filius aui non repudiauit feudum, aut repudiauit, si non repudiauit, obstat huic nepoti: quia pater est ante ipsum. vt C. de inofficio. testamento l. si quis filium. & vnam sine alia non capiet, arg. l. sed si plures. §. filio. ff. de vulg. & pup. secundum Iser. hic col. 3. aut repudiauit, vel renuntiauit, & tunc dic vt infra in decimasexta quęstione, vbi quęrimus, an filius capiat feudum renuntiatum per patrem. & ita distingue tu, quicquid Perusini in l. qui se patris. C. vnde liber. dicant. Aut sumus in delictis, & tunc distinguũt quidam, si fuerit natus, vel conceptus saltem ante delictum, vt facit glo. in l. non quæritur. ff. de senat. Quod non placet Iser. quia non refert quòd nascatur antè vel post, vt infra dicam: Quia ponendo quòd succedat auo filius iste qui dicitur nepos, vtili sua rei vindicatione aget. l. 3. C. de don. quæ sub mod. vt in prima quęstione dixi; Quamobrem, distinctionem hanc si nascatur ante vel post; in meis oppositionibus omisi. Quidam vero, an patri quæratur, distinguunt: quia si de iure antiquo, vt in l. placet, ff. de acquir. hær. vel hodie, vt in l. fi. C. de bon. quæ lib. aliquo modo acquireretur patri vsufructus, & tunc quia lex non debet alia via circumueniri. ff. de tut. & cur. da. ab his l. scire oportet. patri non quæritur, quò ad illud, aliàs sic, & ista distinctio est etiam vana respectu corporis feudi, solum quò ad fructus esset hesitandum; de quo in cap. 1. §. hoc quoque. de his qui feu. dar. poss. dixi. Alij, & verius, aliter dicunt, quòd si feudum est aui, ergo feudum est antiquum, cap. 1. §. primo de grad. success. in quo pater non nocet filio. l. 3. ff. de interd. & releg. sed bene in nouo: ita And. in cap. 1. §. præterea, quæ fuit prima cau. bene amitt. col. 3. versiculo per quę feudum nouum &c. Vnde feudum antiquum aui per delictum patris nepos non amitteret. Quæ doctrina videbitur tibi prima fronte contra ea quæ conclusimus in nostris oppositionibus, dùm patrem filio nocere posse etiam in feudo antiquo diximus. Sed considera, quòd vnum ibi ponderauimus, quòd in eo quod fuit patris veniebat, hic in eo quod fuit aui, & ita Andreæ dicta distingui debent. Sed tunc huic distinctioni obstat, quòd semper saltem spe, hoc feudum aui fuit patris. l. in suis. ff. de lib. & posth. spes ergo sit in consideratione. Qua de causa dicebat Andr. quòd melius & æquius statuerunt leges feudales, quòd iste filius & omnes descendentes ab eo repellantur, capitolo si vasal. culp. si de feu. fue. contro. capitolo primo si vasallus feu. pri. & c. denique. quæ fuit prima cau. ben. am. nullo modo distinguentes in feudo proprio vel aui. Item nec si nepos erat natus tempore delicti nec ne, sufficit quòd sit

de sanguine illo infecto, & postquàm à patre iste filius nepos aui habet esse, & vnnm reputatur corpus.l.fi.C.de imp.& alijs subst.noceat eis patris macula, quasi quòd vult arguere à terminis.l.Quisquis. §.filij C.ad.l.Iul. maie.in feudis, in felonia, extra illos terminos, vt facit glo.in verbo ad proximos.in d. §.denique, postquàm dicit text. in cap. si vasallus culpam, quòd filius & omnes descendentes eius perdunt feudum, quasi macula patris noceat filio, per.l.diuo Marco. C. de quæstio. Mihi autem cum reuerentia patris nostri Andreæ videtur, quòd opinio illa, quam æquam ipse appellat, sit iniqua, & quòd verior opinio sit illa præcedens, cum leges istæ feudales satis distinguant; Quia si vellent loqui indistinctè (vt ipse dicit) diceret in habilitamus hunc deliquentem & descendentes: sed sic non dicunt: Capiamus ergo singula iura, & ponderemus illa: text.in cap.si vasallus culpam, si de feu.fue.contro.dicit quòd feudum, quod amittere debet, non habent filij neque descen-

62 dentes; ergo erat suum; quia † priuatio præsupponit habitum, & sic tollitur ponderatio, an quòd ipse & descendentes priuētur feudo quod

63 habebat, & † infidelitas patris noceat omnibus descendētib. dic tu, in feudo videlicet, quod erat suum, & non in acquirendo, in ca.1.si vasallus feud. priu. dicitur quòd feudum erat ipsius delinquentis, in §. denique. quæ fuit pr.cau.ben.amit. loquitur etiàm in feudo delinquentis, ibi à feudo cadente. Plus dico, quòd text. qui vltrà ius ciuile punit feudatarios propter solam præsumptionem infidelitatis, loquitur in feudo proprio & non alieno, vt in cap.1.an ille qui interf.fratr. dom. su.ibi, beneficium amittit; & ibi, si paternum fuerit, erat ergo in persona sua; quoniam si in persona aui stabat, frustrà dubitasset si paternum erat, hæ enim leges sunt pœnales, & vltrà casum suum nō egrediuntur. leg. interpretatione. ff.de pœ. quia si speciale est in terminis l. quisquis. ergo in contrarium est ius commune.l.nam quod liquide. §.fi.ff. de pen.leg.& debet in specie demonstrari hoc idem esse in acquirenda, quæ nūquàm fuit sua; Quod quidem in iure feudorum demonstrabitur nunquàm. Et Iser. non respondet ad argumentum cauilantium, quod erat hoc. Nam quando iste filius offendit dominum, non erat eius vasallus: quia non habebat feudum, quod post mortem patris ad ipsū ire debebat; sed sic est, quòd tex.in cap.1.si vas.feud.pri.& cap. si vasallus culpam. si de feud. fue.contro.& in §.denique.quæ fu. pr.cau.benef. am.loquuntur in vasallo: ergo in eo qui non est vasallus locum non habebunt, & tex.in l.3.ff.de interd.& releg. malè per ipsum soluitur.

Nec obstat si diceres, ergo nunquàm filius priuaretur; quia semper iura illa loquuntur in vasallo, & viuo patre delinquente, per quòd filius

filius priuatur feudo, filius non est vasallus. Respon. quòd lex exprimit tunc de filio etiam quòd non sit vasallus, & non punit filium in feudo alterius, sed statuit hoc i feudo patris, & nunquàm in feudo aui satisque referr capere feudum, quod re ipsa fuit patris vt infra dico.

Nec obstat glo. in §. denique. dùm arguit à terminis. l. quisquis. quia allegat simile in illo tantùm de præsumpta infidelitate transferenda, & non in alijs, quod sufficit esse simile in illo, & non per omnia, vt not. in l. fi. C. de colla. & Andreas est sibi contrarius, quoniam in ca. 1. si vas. feu. priue. in 2. col. in
64 princ. dicit quòd † in eo, quod filius patre medio non habet, nunquàm ei nocet, sed in eo quod post mortem patris, & à patre habiturus est, pro quo facit. l. dedit dotem. ff. de coll. bon. sed hoc, auo medio habet, ergo nec consideratur illud esse naturæ & sanguinis; quoniã, vt in prima oppositione dixi, sola natura & sanguis non ostendũtur in feudo, quod filius non habetà patre, nec etiam cõsideranda est spes, vt ipse dicit: quoniam spes patris non est spes filij, quæ venit ex propria spe sua, vt in. l. 2. de lib. præte. C. & cap. 1. de succ. sic considerata à primo dante per. l. 3. C. de do. quę sub mo. vt in prima quęst. declara-
65 ui: debet † ergo feudum verè à patre ad filium venire; vt patris delicto priuetur, & non in eo quod re ipsa non est suum, secundum Andr. ibi, & bene: quoniam si spes patris attenderetur in terminis. l. quisquis. illi qui admittuntur, vt infra dico reiicerentur, ex quo bona illa spe fuisset patris, quod patet esse falsum: quantò fortius in terminis nostris, in quibus crimen ità enorme non iudicatur, per quæ soluitur motiuum Andr. super spe ipsa; quinimò dico vobis, quòd differt l. feudi à l. quisque. C. ad. l. iul. ma. quia ibi inhabilitatur in omni re futura, hic in l. feudi. si nolumus iura cauillare in simplici felonia transmittit hanc præsumptionem infidelitatis in filium, & descendentes, & facit ipsum incapacem feudo, quod fuit patris, & non in eo quod competit filio ex successione aui ex propria ipsius ne potis persona, cum non inuenitur iure cautum, quòd filius priuetur feudo à patre non proueniẽte, aliàs feudo proprio filium priuaret con trà communem intellectum ibi. vt supra in prima oppositione in capite filiorum conclusimus. Et si rationes Andr. attẽderemus, de odio domini in filio, vt ibi ipse dicit, pariter filius feudo proprio, si illud ab eodem Rege haberet, priuandus esset, & tamen nec in terminis l. quisquis. hoc admittitur, secundum glo. ibi. stent ergo leges pęnales vt sonant, & non extendantur. l. cum quidam ff. de lib. & posth. Non priuabitur ergo nepos feudo aui, si auo succedit, patre de medio sublato. Quoniam capitulum primum, an ille qui inter. fra. dom.

dom. su. cum concordantibus in feudo aui non loquitur. & est pœnale arg. d.l. interpretatione ff. de pœn. spetialeque est in terminis l. quisquis.§.filij.C. ad.l.iul. maie. vt feudo auito priuetur: in contrarium est ergo ius commune.l. nam quod liquidè.§.fin.ff. de pen. lega. & tunc vt re propria acquirenda vt dixi; à qua opinione tanto minus recedendum puto, quanto quòd Iac. de.Ardiz.in summa sua. in tit.quib. mo.feu. amitt. hoc idē concludit Iac.de Beluis.& cęteri in cap.1.§.hoc quoque. de succ. feud. Bart.& cæteri in l.3.ff.de interd.& releg.& idem Iser. sibi cōtrarius in cap.1.in 2.col.si vas.feu. priu.ibi in eo &c. vbi vult, ꝙ in eo quod debet habere filius post patrem, & à patre ei noceat, & non aliter, ergo copulatiuè requiruntur.

Et si tu subtilis iterùm diceres, quòd si verba iurium feudorum non priuant nepotem sed filium, & deinceps descendentes in infinitum, ratio autem priuat illos:quia si ex præsumpta infidelitate priuatur: iam effectus est infidelis præsumptione,postquàm pater fuit infidelis:dico tibi vnum,quo cum silere debes,quòd † quando lex præsumit contrà quosdam enumerando personas & res, non extenditur vltrà, vt patet in consti. Federici de qua per §.pen. in d.l.quisquis.quæ restringit. l.illam in certis personis: cumque lex feudalis præsumat contrà filium in feudo patris,vltrà non egredietur,& hæc est ipsa veritas, vt in simili dicimus de nepte in terminis d. l. quisquis. Nec natus sit ante vel post distinguamus, vt quidam faciunt: quia sola præsumptione causatur illud,vt in d.§.filij. quasi proditio insit à natura, quæ eadem præsumitur anteà, postquàm eadem præsumitur posteà in eodem & descendentibus,& patet ibi:quia lex non distinguit inter natos & nascituros,& in hoc bone dicit Iser. in. §. præterea. col. 5. & dùm de filijs mentionem facit, eos natos magis quàm nasciturs præsuponit.Patet etiam:quia quando ex suspitione futuræ proditionis vasallus feudo priuat. l.feudalis cap.1. an ille qui inter. fratr. dom. su. priuat filium etiam viuentem, & agnato illud concedit.Et hęc clara sunt in felonia,quòd non priuetur;item & clarum est, quòd propter crimen lesæ maiestatis priuentur, in quo aliqui decipiuntur per extrauagantē Federici, quam Cyn. in d.§.filij recitat,dùm in liberis lo-

66 67 quitur † quorum appellatione omnes veniunt. l.liberorum.ff.de verborum sign.

Dubium remanet in filia rebelli,& nepote ex ea in hęreditate aui; in quo attende, quia licet velint omnes, quòd nepos ex filia non repellatur. argu.cap.statutum. de hære.lib.6. arguendo de hæresi ad ad hoc crimen. item licet quidam velint, vt in filia nequaquā sibi vindicet locum, ex quo sumus in pœnalibus.d.l.interpretatione. ff.de pœn. & quia minor debet esse sen-

se sententia sua, ac postremò quia à paternis priuatur, & à maternis certo modo in cæteris fęminis est permissum l. cum prætor. ff. de iudi. Videndum est ergo, an in feudalibus ità hæc iura interpretanda veniant? loquar igitur de filia delinquentis, & post modum de nepte in hæreditate aui vel proaui, & certè legendo (vt facimus) audacter tenerem contrarium, quia omnes pœnas enumerauit, vnum casum scilicet falcidiæ per ly tantum excipit, quo casu.l.cum prætor.cōtra sic interpretantes retorquetur, & eisdem pœnis mulier puniretur;
68 tamen † quia quæ certam interpretationem habuerunt, minimè sunt mutanda l. minimè. ff. de leg. & à communi iuxta l.primam de offi. quæst. nunquam recedere intendo, vt in feudis vigeat fortius re-
69 stringo. Nam † feuda ex præsumpta fidelitate dantur. c.1. §.fi. per quos fi.inue.& cap.1.§.fi. in quibus cau. feu. amitt.& ex præsumpta in fidelitate tolluntur. c.1. an ille qui interf. fratr. dom.sui. si minus prę sumit contra fęminam Imperator in d.§. ad filias, condecens est, vt mitius puniatur, & auitum feudum habeat. Præterea videmus, quòd in vno gradu plus præsumitur quàm in alio, patet, quia per constit. Federici, quam Cyn. in d. §.filij. recitat vsque ad secundam generationem prædicta lex sibi locum vindicat. item minimè in materna in nepote masculo. §.ille locum habet cap. statutum, de hæret.in sexto, non est ergo inconueniens, vt ista pręsumptio certo tempore, & in certis personis limitetur, cumque non idem dixerit contra fœminas, quàm contra masculos, æqua interpretatione vtimur, si in filia, & ex ea nepote masculo aliter iudicamus.

Nec obstat, quòd quidam dicunt, quòd infamis est filia vel neptis, quo casu in curia sine dedecore stare non poterit. cap. 1. an ille qui interf. fratr.dom. sui, quia si concludimus, quòd pœnę enumeratæ contra masculos non sunt numeratæ contra fœminas in §. ad filias. nullam inuenimus infamiæ notam, sed patris, & matris certo modo eandem hæreditate priuatam. Cessat ergo infamia. Nec inuenio in iure feudorum
70 cautum, vt † delictum patris noceat nepoti in feudo aui sed in feudo quod ipse tenet, itaque priuant etiam nepotem in feudo delinquē tis; vt in cap.1.si vas.feu. priu.ca.si vasal.culpam.si de feu.fue.contro. & in ca.1.an ille qni int.fratr.dom. su. Condecens ergo est, vt in cæteris seruemus ius commune sic interpretatum etiam in feudis, cap.1. de feu.cog.vt vltrà terminos.l.quis quis.nepotes non priuentur ex prę sumpta infidelitate, eo quòd non fuit patris, postquàm sic leges non dicunt, cum ipsum aliàs sequeretur absurdum, quòd si hanc infamiā perpetuò sanguini coherere dicemus, in perpetuum essent infames, hoc est falsum, quia etiam in termi-

nis

nis.l.quisquis. vsque ad secundam generationem, vt dixi, ergo & antecedens falsum. Durabit ergo (vt prędiximus) & prędictam conclusionem.l.Quisquis.in hæreditate auita in ipsa matre filia rebellis, & in eius filia sine filio limitabimus: In cęteris verò criminibus vltrà terminos.l.quisquis. nunquàm nepos ex filio ab hæreditate aui excludatur, ex quo in eo extēderur successio & restringitur præsumptio vitij; quia si in casu.l. quisquis, est speciale, in contrarium est ius commune d. l. nam quod liquidè.§.ff.de pen. leg.

¶Quæro septimò; Quia diximus in prima quæstione, quòd sua contemplatione habet feudum illud cum assensu domini etiam quòd non hæreditarium sit in prę iudicium sequentium alienare potest.

71 quæro † an omnis contemplatio possit hoc causare? Respon. Aut quis habet feudum propria contēplatione, & ipse est primus, nec secundus futurus successor propria contemplatione habiturus est, & de hoc intellige, quę diximus in prima quęst.& Andr.in c.Titius, si de feu.fue contro. Aut non est primus sed secundus, qui propria contemplatione habet, sed est restituturus tertio etiam sua propria contemplatione, & tunc secundus non alienabit in præiudicium tertij, nec primus in præiudicium secundi, qui propria contemplatione feudum habebit, & ita intelligo Andr. in cap.1.§. & si liuellus, si de feud.fue. contro, in vltima col. Aut est secundus vel tertius qui propria contemplatione habent, & dubitatur an in præiudicium aliorum, qui propria contemplatione habituri non sunt feudum, alienare possint; & dicendum etiam quòd sic, & ita intellige dicta Andr. in d.§.& si liuellus. in vltima col. Sed pone tertio, esse datum propria contemplatione, ità tamen quòd primus possit de feudo disponere, an cum consensu Domini iste primus vel secundus possint sine assensu tertij disponere? Distingue, aut expresè est dictum, quòd possit sine assen-

72 su tertij hoc facere, & nulli dubiū † cùm ex conuentione contractus legem accipiunt.l.prima.§.si conueniat. ff. depo. Aut est dictum tantùm vt possit disponere, & tūc quidam videntur sentire quòd non: quia semper natura eadem videtur durare, nisi expressè innouetur.ca. 1.de feu.non hab.prop.nat.feu. ibi Iser.sed cōtrarium est verum; quia

73 vt in tertia quęst.dixi, feudum † potest habere respectu diuersarū personarum naturam mixtam, & sic non est incōueniens, vt vna persona possit ex pacto feudum alienare, alter non. Præterea satis habemus sequentis consensum, qui sic

74 accepit, vt alienaretur, quia † præsens assensus ad futura dirigitur, secundum Andr.in ca. imperialem. col. pen.& l.si consensu.§. fin. qui pot.in pign.ha. Ac postremò quia

75 † omne pactum & onus apposita per primum obligant successores, vt prima quæstione dixi. & pactū alię-

alienandi, si cum assensu sequentis intelligeretur, nihil operaretur. l.si quādo.ff.de leg.1.sed quoniam tu posses dubitare & quærere; scio theoricam, vellem nunc scire pra-
76 cticam, quomodo † cognoscitur quòd propria contemplatione detur? Vide quæ per quatuor colū. Iser. dixit in cap.1.§.& si liuellus.de alie feud.pat.ibi recurre.
77 ¶Quæro octauò, An† filius faciens inuentarium possit præcipuum detinere feudum patris? Dic quòd aut sumus in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario, aut in hæreditario: primo casu videtur prima fronte, quòd frustra disputemus; quia & si inuentarium non faceret, feudum haberet præcipuum. per tex.in c.1.de succe.feud. sed respon.quòd per istum tex. corrigitur; quia feudum non habebit patris burgensatica hæreditate repudiata. Vel melius sol. si pater disponeret de feudo, nulla esset eius ordinatio.d.cap.1.de feu.succ. sed quia filius per hoc capitulum compelli-
78 tur esse hæres, si † simpliciter adit ipse omnibus hæreditarijs oneribus obligatur, in quo concordat cum.l.fin.§.1.C.de iur.del. sine inuentario ergo non liberatur. Videamus ergo si cum inuentario liberatur: Et oppono quòd non, ex quo
79 † lex feudalis in expressis seruanda est, etiā si legi ciuili sit contraria, c. 1.de feu.cog. sed in cap. isto grauat feudatarium, si vult feudum, vt sit hæres, ac vt onera hæreditaria sentiat, ibi in text. nullo hæreditario onere imminente agnato, ergo filio: sic ergo concludendum est, quòd feudum nō habeat, si aliqua via hæreditaria onera non sentit. Præterea videmus (vt toties in oppositionibus probauimus, & patet hic & in cap.1.§.præterea.quæ fuit pri. cau.ben.amit.) filium peioris conditionis esse quàm agnatum, nimirum si text. iste verè grauat filium quòd sit hæres in feudo, quo existente hærede per inuentarium nō liberabitur. Præterea & tertiò capitulū hoc fuit per Obertum de Orto cōpilatum post.l.fin. C.de iure deli. vt And. arguit hic, potuit de facili illud considerare; non fecit, ergo censetur omissum.arg.leg. vnicę.§. sin verò non omnes C.de cad. toll. cūq; simpliciter loquitur, simpliciter intelligatur. vulg.l.de pretio. ff. de publ. Præterea & quartò, qui capit feudum, in dubio censetur capere pro hæredibus in ipso feudo. cap.1.de duo.fratr. cap. 1.§.Corradus.de his qui feud.dar. poss.& l.si pactum.ff.de prob. & si primo tantùm tenerentur esse hęredes, nunquàm ei hæredes erunt, quin & vltimo essent hęredes.l.fin.C.de hęr. inst. Erit ergo feudum in hæreditate, & per inuentarium precipuum non habebitur, vt infra dicam.

Hor attende: quia hæc argumenta quandoque & peritissimos fallunt. Solue tu & dic, quòd non obstat primum argumntum quia
80 † filius non est heres in feudo tanquàm in re hęreditaria, nec grauatur

tur vti hæres & feudatarius, sed vti filius honoris causa, ne pater sine hærede moriatur, inst. quib. ex cau. man. non lic. §. primo iuncta. l. prima. §. quoties. ff. de iniur. secundũ Andr. hic, & supra in oppositionibus diximus, sed clarius solue tu, præsupponendo quòd contraria non dantur in iure, quæ simul vigeant. l. ij. C. de vet. iu. enu. Nam qđ cap. prim. de feu. succ. nullam ordinationem patris in feudo admittat & quòd in isto capitulo grauet filium vt hæredem in feudo, stare hæc non possunt. vnde sic nõ sunt interpretanda. Et si tu subtilis diceres. in c. illo in genere prohibet grauamen, hic in specie permittit, hoc est si ei burgensatica relinquit, & hoc casu bene stabunt: quia in specie corrigitur & nõ per omnia, stabit ergo vtrumque. ff. de pœn. l. sanctio legum. Quod etiã patet, quia quando burgẽsatica habere nequit, hoc capitulum sibi locum non vindicat, secundũ Iac. de Belu. hic arg. l. si quis priore. ff. ad trebel. vbi notatur & l. quoties. C. de hær. instit. & l. prima. §. si ex fundo. ff. eod. Tunc vnde tu intelligas medullam istius tex. Dico quòd iste text. non dicit, quòd filius sit hæres in feudo tamquam in re hæreditaria. item neq; tex. iste, neque cap. filius, si de feud. fue. contr. dicunt, quòd soluit onera feudi ordinata per patrem, iste probat onus esse in hæreditate burgẽsatica. dum dicit, ibi. nullo ei hæreditario onere imminente. Cumq; hæc iura feudalia nil aliud inducat, præterquàm quòd grauant filium, vt non repudiet hæreditatem burgẽsaticam patris, satis ista simul stare possunt, quòd adeat hæreditatẽ, & nihilominus non priuetur beneficio. l. fina. C. de iur. delib. quia

81 † lex noua recipit interpretationẽ à l. antiqua. l. sciendum. ff. qui satisd. cog. iuncta authent. efferatur. de litis cont. Cumque feudum facto inuentario in hæreditate non reperiatur, præcipuum illud retinebit, & sic non obstat tertium argu. quia satis cogitauit hoc Obertus, si in l. erat scriptum, ex quo in capitu. primo de feu. cogn. genericè dicit, quòd

82 † etiam illud quod feudali lege nõ est prouisum, ciuili sanctione determinetur, & sic patet etiam responsio ad secundum argumentũ. Non obstat quartum fundamentum: quia tunc erit hæres vltimo, qui vult esse hæres primo, quando sumus in successione rerum particulãrium, sed si sumus in vniuersalibus, satis est quòd capiat rem illam à primo acquisitam, tex. est in l. prima. ff. de castr. pecu. Cumque feu-

83 † dũ sit quid vniuersale, vt declarat Iser. in c. pri. in principio in vltim. verbis, in tit. qđ sit inuest. ergo &c. Non erit ergo hæres patri morienti, nisi velit in ipso feudo, secundũ Iser. hic col. 3. sed tantum in burgẽsaticis, bene tamen erit in feudo hæres primo, de quo cogitauit primus scilicet, Iser. hic, nisi probetur ꝙ de omnibus cogitauerit. Quod tamen non præsumitur secundum Andr. in ca. 1. §. & si liuellus, de alie. feu.

feu.pat.in vlt.col.& sic non obstat hoc quartum fundamentum.

¶ Pro qua conclusione faciũt,quæ latius diximus supra in capite filiorum, secũda & tertia opposit.& de opin.Iac.de Beluis. videbis. Moderni Patauini aliter sentiunt hic post Bald. quòd tres fiant casus, quia aut feudum est simpliciter captum, aut pro se & hæred. expressè, & in istis duobus casibus intelligitur hoc capitulum, aut est datum pro se & liberis, & tunc etiam quòd non sit hæres, filius capit feudum. argumen. l.si operarum. ff. de oper. liber. & ff. de verborum obligation. l.quodcunque.§.si ita, & allegant ita Iaco.tenentem in capitulo primo.de eo qui sibi & hæred. suis, & Andr. hic, & in capitulo primo. de succ. feud. post Iacob. de Ardiz. Dic tu quòd ipsorum doctrina est falsa, primò quia parificant, quando simpliciter est datum feudum & quando expresse pro se, & hæredibus, vt probaui in secunda oppositione principali, in capite filiorum supra. Item ipsi non intelligunt Andr. ex quo Andr. in princip. dum dicit verba, quæ ipsi ponderant, non intendit declarare text. sed magis naturam feud. hæreditarij, & feudi ex pacto & prouidentia. Quinimò Andr. quando vult declarare tex. in principio,quõ intelligatur, posuit exemplum in feudo non hæreditario pro se & liberis, & dicit ipsum hæredem patris, & quod dicit de agnato dicendum in casu filij, vt eadem sit qualitas feudi, postquàm facit differentiam inter agnatum & filium. vt bona sit differentia inter ipsum agnatum & filium, in quo agnato clarum est quòd loquitur de feudo non hæreditario. Item confunditur eorum doctrina ex dictis Iacob. de Belui. in dict. capitulo primo, de eo qui sibi, & hæred. suis, & Bal. ibi vbi facit differentiam, quòd concedatur feudum tanquam rectum, & sub propria natura, vt hic, vel ꝙ dicatur pro se & hæredibus, quasi ꝙ hic non sit ita datum. Tene ergo, ꝙ in feudo non hæreditario filius non potest hæreditatem burgensaticam repudiare, sed tenetur esse hæres patris, non in feudo secundum Andr. in constitu. si quis post litem, vbi expresse hoc dicit, & quia faciendo inuentarium, feudum non inuenitur in hæreditate, habebit illud præcipuum, in quo, quoniam dubitari poterit, quando feudum in sua specie non sit hæreditarium, vide supra in prima quæst. & latius in præludijs meis.

¶ Veniamus modo ad feudum hęreditarium, in quo aduerte, quia siue simus in feudo hæreditariò in omnibus siue in non hęreditariò in primo acquirente; quia vt hæreditaria iudicantur, vt in j.q.prin. in secundo capite plenè declaraui: in vtroq; distingue; q̃a, aut pr̃ cũ assensu regio ĩ vita apposuit opus

in feudo & tunc nulli dubiū est, quòd per inuentarium nullo mō liberatur; quia potuit pater in præiudicium filij hoc facere, per l. cum à matre. C. de rei vindi. & supra in capite filiorum in secūda oppositione principali dixi, & inuentarium non liberat ipsum, vt hic per Iser. & in cap. imperialem. in prin. in vltim. colum. & vbique. Aut sine assensu, & tunc clarum etiam est, quòd non obligat corpus feudi deficiente assensu, vt in c. imperialem. de proh. fe. al. ali. per Fede. & tunc dubium stat, an noceat in fructibus, qui burgensatici sunt cap. isto, & ex re quæ à patre deuenit percipiuntur, de quo distingue & dic vt ī sua propria quæst. infra an pater noceat in fructibus? aut non contraxit in vita, sed in vltima voluntate, & tunc aut cum assensu,

84 & in hoc † cum ista feuda hæreditaria veniant in petitione hæreditatis, secundum gl. in l. item videndum. ff. de pet. hęr. vt in sua quæst. infra concludimus, vt ceteræ res burgensaticę iudicantur, postquā Dominus consentit, & successores non possunt reuocare, vt supra in secunda oppositione. Cumque inuentarium res hæreditarias, & in hæreditate existentes non liberet. l. fin. C. de iur. delib. minimè ergo feudum liberabitur, vt ibi latius dico, & ideo in hoc operatur inuentarium in feudo hæreditario, vt non teneatur vltra quàm sit in feudo. Aut sine assensu, & tunc corpus non obligatur, vt in cap. imperialem, sed bene fructus in casu, & eo modo vt in sua quæstione fructuum dicemus, & hoc causat inuentarium, quod si non fieret, tam filius quàm agnatus actione personali tenerentur, ex quo tenentur in feudo hæreditario hęredes esse, vt in secunda oppositione probaui, & non faciendo inuentarium, per omnia tenerentur. l. fin. C. de iur. delib. & omnia quæ habent locum in inuentario repete hic. Et aduerte quia Doctores limitant multis modis, quòd filius non teneatur esse hæres, vide infra in proprijs quæstionibus; quia hæc quæstio deseruit nobis in casu, in quo tenetur esse hæres, ideò hic non pono.

85 Quæro VIIII. an † feuda veniant in petitione hæreditatis? Dic vt dixi in capitulo primo. de success. feud. super text. videtur primò

86 quòd non, quia † priuilegia ad hæredes non transeunt. l. prima. §. fina. ff. de const. princ. sed sic est quòd feuda dicuntur priuilegia, vt in capitulo primo. §. final. in quibus cau. feud. amittan. & melius declarat Isern. in capitulo imperialem. §. præterea ducatus. de prohibi. feud. alien. per Fed. col. 2. ergo &c. Sol. si feudum simpliciter diceretur priuilegium, quod in capitulo imperialem, negauimus, tunc dic aut priuilegium cohæret personæ, vt fauor, tunc habet locum contrarium, aut stat vt alicuius rei donatio, & tunc nisi natura rei repugnet, semper

transit ad hæredes, l. si pactum.ff. de probat.Cumque feuda stent secundo modo cap.primo. §.fin.in quib.cau.fe.amittan.bene ad hæredes ibút feuda cap.primo. de duo. fratr. vbi expressè patet, argum. etiam l.pr. in fin. ff.de iure immu. Dixi nisi natura rei repugnet, vt dicimus de feudo guardiæ & similibus.capitulo primo. de feu.guar. & hæc sanè intelligas,vt sint transitoria ad hæredem, idest si hæres est habilis, argumen.l.pr.C.de sacrosan.eccle.ob quod certè dicebat Isern. in capitulo primo.§.& quia. in secunda colum.de his qui
87 feud. dar. poss. quòd † si fœmina acquirit feudum; non propterea filia fœmina ex ea poterit succedere, cum sit incapax capitu.primo. §.ad filias.de grad.succ. & cap.1.§. primo.de succ. fe. quasi cogitauerit,quod ius vult.l.si cui.ff.de seru. & l. quanquàm. ff. de ritu nupt.
88 Ex quo inferas tu, quòd † cum feuda dentur iure sanguinis descendentis, vt in cap. primo. de gra.succ.iũcto cap.primo. de nat. succ.feu.iũcto etiam capitulo adoptiui. si de feud. fuer.controuer.ac etiam sanguinis iusti,vt in cap.naturales.eod.tit.omnes extranei hęredes instituti quamuis sint de sanguine non descendentes à primo inhabiles iudicantur,& eos lex feudalis non vocat d.c.1.de grad.succ. & cap.1.§.Corradus, de his qui fe. dar.poss. vt bene declarat gloss.in verbo frater. in cap.1.§.& quia.de his qui feud.dar.poss.quoniam restringitur ly hæres,vt in §.emphiteusi. in auth. de non alie. nisi pacto,& inuestitura in spetie illos vocet, dict.§. cum verò Corradus.c.1. de fe. fęm. & capitulo primo. §.filia,de succ.fe.cum concor.Quamobrem conclude, quòd si quærimus,an feuda veniant in petitione hæreditatis, dic, quòd inter extraneos & incapaces hæc quæstio est indubitabilis; quia quantumcunque sint hęredes vniuersales, siue à lege, siue instituti, in tali petitione hæreditatis non veniunt feuda: quia eo ipso quòd
89 constat hos esse inhabiles † in quocũq; iudicio etiam summarissimo repellentur,vt ff. de car.edic. l.3.§.causæ,& §. sequen.ex quo rectè dixerũt Din. & Bart. in l. si pa-
90 tri, quòd † in fideicommisso inter extraneos non venit feudũ, & edictum diui Hadriani habere locum inter personas, quæ aliàs succederent secundum annulatos in quæstione hac edictali. In proposita igitur quæstione Respon. ꝙ aut sumus in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario, aut in feudo hæreditario. Primo casu, aut loquimur in petitorio, aut in possessorio; in petitorio nulli dubium est, quòd hæres non habebit feudum, vt patet in cap.isto de agnato, & si de feu.fuer. contr. §. inter filiam. & est glo. in verbo ad dominum,quib.cau.feu.amitt. & cum ista opin. transit Gui. de Suzaria & Albe. in l. item videndum. §. & non tantum. ff. de

petitione hær.per iura sua, quoniã Si vt communiter concludunt in cap.1. de succes.feud. hæc feuda nec ex testamento, nec ab intestato nobis debentur, nulla est hæreditatis petitio in illis secũdũ Goffe. in tit. de pet. hær. etiam rogo consentiẽtes capitulo primo. de alien. feud. pat. & ideo agnatus capit illud sine hæreditate in titulo isto.

¶ In possessorio verò tã in vniuersalibus iudicijs, vt declarat Iser. in c.1. si de feu. fue. contr. q̃ in particularibus, in casu. §.1. si de feud. fue. contr. bene venire possunt, vt in d.§. inter filiam, nisi in promptu ostenderetur inuestitura repugnans, secundum Andr. in d.§. inter filiam. arg. l. si is. §.1. vt in poss. leg. & d.l.3.§. causam, cur §. sequen. ff. de car. ed. quia hæc priuilegia primò attenderentur, secundum Abb. in capitulo primo. de confirm. vtili vel inutili. Et hoc considerando ipsum iudicium possessessorium, in quantum à præmoriente fuit possessum corpus illud nulla discussione iuris habita, secundum Iacob. Butr. & Guli. Aut loquimur in feudo hæreditario; & antequàm respondeam, ad vnum attende, quod nolui tibi in præcedenti quæstione dicere; ex quo magis congruenter cadit hic.

91 Dubitant plerique, quod † venire in hæreditate est tanquam qualitas, non ꝙ feudum sit de per se, & in propria substantia hæreditarium, quo casu adimplendo illam qualitatem, quòd sit hęres per inuentarium, liberabitur: quia capiet feudum, quod non est sui substantia hæreditarium, sicut dicimus in filio in feudo ex pacto & prouidentia in cap. isto, & capitulo filius. de cap. q. cur. vend. Dic tu quòd verè feudum capit hanc qualitatem hęreditarij, vt probaui in secũda & quinta oppo. supra in capite filiorum, & in prima quæstione in secundo membro principali. ibi quęro quod est feudum ex pacto & prouidentia hæreditarium. quamobrem conclude, ꝙ ipsum feudum est hæreditarium, & in ipso feudo est hęres, ita notanter concludit Iser. in ca. primo. 3 §. quid ergo, in vltimis verbis de inue. de re al. fa. Pro quo faciunt dicta Andr. in capitulo imperialem. §. pręterea ducatus, dum dicit, secũdogenitum non esse hæredẽ in feudo, quasi primogenit⁹ sit hęres in feudo, & satis apertè sentit ipse hic, pro quo facit glo. in verbo ad dñm. in c.1. quib. mo. fe. am. glo. in c.1. in verbo frater. de his q. fe. dar. poss. dum dicit, ꝙ si alter instituitur ĩ hęreditate, frater erit hęres in feudo, quod clarè fatetur And. hic in 3. col. & satis sentit Bal. in c.1. de his qui feud. dar. poss. §. & quia, in secũnda colum. versi. nota, satisq́; fuit etiam de mente Bald. ĩ consil. lxxxij. incip. Proponitur, quòd inuestitura. in primo volumine,
92 vbi dicit, quòd † hæres feudi tenetur esse hæres in ipso feudo, vt clarè etiam probat Alexand. in consi. vigesimooctauo. in v. volu. col.

col.pen. Nec aliter esse posset, vt in secunda & quinta Oppo. probaui in capite filiorum, & in pr.qu. in 2.membro principali. Erit ergo hæres in feudo, si feudum est hæreditarium, & ita intellige omnes istas doctrinas, & cætent quicquid velint Curt. in suo primo consilio columna sexta, & cæteri, qui hæc non penetrãt. Est enim in hoc rei feudalis natura alterata, & transmutata, feudi naturam retinens in ceteris cap. primo, de feu. non ha. propr. na. feu. Pro quo est casus in l. ius sepulchri. C. de relig. & sump. fun. Et ideo in feudo dicebat And. quòd est hæres in regno, vbi communis inuestitura facit ipsum feud. hæreditarium, ita dicit ipse in capit. primo. in fi. verb. de inue. de re alien. fa. quoniam ex illa inuestitura feudum est effectum hæreditarium. Hæc ergo feuda veniunt in petitione hæreditatis, dicit Isern. & non alia, in capitulo pri. §. & olim. in col. secunda versicu. si feudum datum. de succ. feu. & in constit. hac edictali. & ita est intelligenda gloss. in l. item videndum. §. nunc veniamus. ff. de peti. hæredit. tam in filio quàm in agnato, quicquid ibi dixerit Raynaldus de Forliuio, quòd intelligatur in filio: Quoniam licet attentari, & malè possit in feudo non hæreditario, vt supra dixi, in feudo hæreditario filius & agnatus in nullo differunt, vt supra in oppositionibus tu colliges. Quem sequitur idem. Andr. hic & in cap. primo. in vltima col. qui succes. tene. de aliena. feu. pa. cap. primo, col. secunda. & in ca. 1. §. donare. qual. ol. feu. alie. po. in vj. col. in c. 1. §. huius autem generis in quib. cau. feu. ami. in 3. col. & vbique, & totus mundus, vt latius cæteros Cur. in suo primo cõsilio cumulauit, dictorum tantum cumulator, & non terminorum fidelis ponderator. Et damna illos, qui tenebant, quòd glo. in l. item videndum. §. nunc videamus, sicut illam intellexerunt Iacobus Butrig. & Guil. non dicit, quòd feuda veniunt in petit. hæreditatis, sed quòd filius succedit in illo ex conditione capitulorũ feudalium, nam gloss. illa præsupponit, quòd filius capiat hæreditatem, & quærit, an in ea veniat feudum, in quo respondet quòd sic.

¶ Et si tu subtilis diceres, si in hoc ꝙ sint hæreditaria, assumit naturã hæreditarij, quare ad extraneos nõ

93 ibunt? Respon. ly † heredes, omnes comprehenderet, nisi certos hæredes lex vocaret, vt in authen. de non alie. §. emphiteusi. Cumq; lex feudalis certos vocet, c. primo. §. & si libellus. de alie. feu. pa. capitulo 1. de gra. succ. feu. per totum, & capitulo primo. §. & quia, cum sequenti, de his qui feud. dare poss. quantumcunque capiat pro hæredibus, de illis hæredibus videtur sensisse. dict. §. emphiteusi. oportet, in hoc capere pro hæredibus quibuscunque secundum

quosdam, de quo in suo loco suc-
cessionum dicam.
¶ Et si vlterius quæreres, quare hoc
feudum, quod habemus ex pro-
uidentia dantis, & à primo etiam
quòd sit hæreditarium secundum
Andr. in cap. primo de alie. feu. pa.
venit in petitione hæreditatis; &
feudum non hæreditarium non
venit in petitione hæreditatis; eo
quia à primo dante habemus, vt
latè in prima quæstione declarauj-
mus: Respon. quòd omnia feuda
à primo acquirente & prouidentia
dantis habemus, secundum Andr.
in capitulo primo de alie. feu. pate.
& in prima quæstione probaui;
94 Sed † feuda non hæreditaria habe-
mus successione, quo casu primo
succedo, feuda autem hæreditaria
habemus transmissione, idest quòd
licet beneficio primi, & dantis ha-
bemus; inest tamen qualitas, vt à
moriente in nos transferatur tam-
quàm res sua hæreditaria non ra-
tione rei sed ratione illius qualita-
tis hæreditariæ, istis terminis vti-
tur Iser. in cap. r. §. huius autem ge-
neris, in quibus cau. feu. am. in ca-
pitulo primo colum. secunda de
alie. feu. pat. in cap. primo. §. prim.
de refut. feu. & in cap. primo. de eo
qui finem fe. agn. & hic magis de-
clarat. colum. iij. nimirum si aliter
statuitur in vno quàm in alio. Et
hæc tibi sufficiant pro huius quæ-
stionis dote.
95 ¶ Quæro x. an † possit præiudica-
re saltem in fructibus feudi? & in
hac quæstione quicquid dixerint

Pan. & cæteri in l. pro hærede, §. si
quid tamen. ff. de acquir. hære. vbi
veris feudorum terminis non vtun-
tur: tu secundum Isern. nostrum
dic, quòd aut loqueris contrà eun-
dem, aut contra dominum, aut
contra tertium, aut contra hære-
dem, vel filium. Respectu ipsius,
& tunc aut loqueris si sine assensu
celebratur actus, aut si cum assen-
su. Primo modo, aut quæris quo
ad ipsos fructus, an denegari pos-
sit ipsorum perceptio feudario, vt
sudio affectus soluat, & hoc casu
dic, vt latè dixi in l. si finita. §. si de
vectigalibus. ff. de dam. infec. con-
currendo cum Dino, Bar. Imo. &
Ludo. in d. l. si finita §. si quę sine.
Aut quæris si res ipsa, & sic fru-
ctus, & commoditates possint ca-
pi per tertium, cui sine assensu nõ
conceditur, & sic habere ius perci-
piendi illos fructus, & dic quòd
non, capitulo imperialem, & cõst.
constitutionem diuæ memoriæ,
vt declarat Bald. in l. is quem. C. de
præd. mino. & in capitu. primo de
vas. decre. æta. & melius per Mar.
& Bald. in §. donare. qual. ol. feud.
alie. pot. nisi infra quinquennium
fructus locarentur, vt in d. constit.
habetur, & non vltra, secundum
glo. & Iser. ibi. & nos in cap. impe-
rialem. in illa quæstione, an fructus
feudi locari possint, latius demon-
strauimus, vel ad vitam indefinitè,
vt ibi dico: Aut quæris an eo con-
demnato personali actione, verum
possit fieri exequutio in fructibus;
& tunc aut quæris si potest exequi,
vt

vt illud ius pcipiēdi fructus possit exequi, aut si ipsi fructus cohærentes solo possunt exequi, aut & tertiò si separatis fructibus à solo super illis fiat executio. Primū casu dic vt in præcedenti capite dixi, se-
96 cundo casu dic idem; quia † fructus pendētes pars soli sunt. l. fructus pendentes. ff. de rei vind. sed tunc contra, quia si aliud non habet feudatarius, bene in fructibus exequitur, argu. l. commodis. ff. de re iud. & l. impendia. C. de except. rei iud. vt dicimus in fructibus ecclesiæ. c. peruenit. extra. de fid. Sol. aut consideras illos fructus vt partem soli, quādo tunc transferantur in creditorē, & hoc fieri non posset, & ita intellige quod dico, aut consideras illos fructus vt percipiēdos, & bene concedit hoc exequutio in ipsis, quasi quoddā ius, quod competit feudatario super fructibus separandis transferatur in creditorem, tex. est singularis ad hoc non ponderatus in cap. primo. §. consequenter. hic finitur lex. si consideras fructus cohærentes solo, & quā transiuerat mēsis Martij, ob quod ius percipiendi competeret ipsi feudatario & suis hæredibus, iudicatum de ipsis fructibus ac si nō essent pars feudi, quod in dominū transit, & sic fructus etiam transirent. Aliud est ergo si consideras ipsos fructus vt partem rei, aliud si vt separandos, quod nota, & ita exequenre, obtinendo mandatum contra colonos, & detentores, vt minimè de illis fructibus separandis alteri

respondeant. Et aduertas semper, quod hæc ita demum vera sunt, si feudatarius, nihil aliud haberet, se- 97
cundum Iser. in const. si quis post litem; & doct. in §. si de vectigal. l. si finita. ff. de dam. infec. vide cumulata per Alber. Bru. in consi. xviij. in v. col. aut cum maxima difficultate in alijs posset exequi, vt bene declarat Bald. in l. fin. ff. si cert. pet. & Bart. in l. iij. ff. de app. recipi. & moderniores in allegatis locis etiā confirmant. Aut & tertiò quæris, an super fructibus separatis à solo possit exequi, & tunc dic q̄ principaliter in illis possit exequi, ex quo dicuntur burgensatici cap. isto, & const. si quando. §. fructus, de pen. feudi. & Iser. in c. i. in fin. de duob. fratr. de nou. bene. inuest. Hic eadē renent tres difficultates, prima, si alter percipit fructus, an vasallus teneatur seruire; & hanc quæstionē latissimè in l. si finita. §. si de vectigalib. ff. de dam. infec. disputaui, an an saltem sit tantum relinquendū huic, vt possit militare, sicut dicit de clerico Gemi. in cap. si Papa. de rescrip. in sexto. de quo in quæstione illa, an patri competat vsusfructus in feudo dixi, & bene ex præcedenti quæstione patet, hic non repeto. Item, & tertiò considera si ea ratione, quia vasallus non seruuit, Dominus feudum vindicat, vt declarat Iser. in cap. primo. §. præterea. de cap. Corra. & in c. imperialē §. illud. de proh. feu. alien. per Fed. an iste creditor priuetur hac commoditate percipiendi fructus. & dicit

vt

vt dicam infra in domino. Aut loquimur in casu, in quo feudum a-
95 peritur domino, & † quia resoluto iure datoris, resoluitur ius acceptoris. cap. primo. §. rursus. quibus mod. feu. amit. distingue semper vt in cap. primo. §. consequenter, hic finitur lex. si ante Martium, vel post, ex quo feudum sub certa lege datum ab initio concessionis eadem lege aperitur Domino, etiã quòd facta esset exequutio, secundum Andr. in cap. primo. §. quid ergo. de inue. de re alien. fac. col. j. Aut & tertio casu quæris respectu tertij, puta agnati, & tunc distingue; quia aut sumus in feudo non hæreditario, & quę diximus de domino repete in agnato; quia dominus & agnatus quò ad hoc, parificantur, vt in cap. isto. Aut sumus in feudo hæreditario, & dic vt dico in filio in feudo hæreditario, aut consideras tertium, qui forte emit feudum; & quia resolutum est ius vendentis; minimè dubitabit res sua, dict. cap. rursus. quib. mo. feu. am. Aut & quartò quæris, si in præiudicium filij, & tunc distingue: quia aut sumus in feudo non hæreditario, aut in hæreditario. Primo casu, aut est nouum, aut antiquum, si antiquum, aut filius fecit inuentarium, vt in sua quæstione inuentarij, & iudicatur tanquam agnatus, vt ibi probauimus, & dic, vt de agnato & domino dixi. Aut non fecit inuentariũ, & sumus in casu, in quo in allodialibus tenetur esse hæres, & tunc quã simpliciter adeundo quasi contrahit cum hæreditarijs creditoribus? l. item apud Iulianum. §. fina. ff. ex quib. cau. in poss. eat. Quo casu, in omnib. tenetur l. fi. C. de iur. delib. & tũc omnia quæ diximus in principali, repete in filio, & tanquàm de in feudo filij. Aut sumus in nouo, qd filius contemplatione patris habet, vide in lec. x. Aut loquimur in feudo hæreditario, & breuiter me expediendo dico, quòd aut non fecit inuentarium, & rationib. antedictis tanquàm in suo feudo, idem multò fortius dicendum. Aut fecit inuentariũ, & tũc idem etiam dic in hærede, sicut in ipso etiam principali, q eius factum impugnare nequit. l. cũ à matre. C. de rei vind. secũdum. Isern. in cap. i. §. qd ergo in quæst. sed an iudiciale pignus vers. alioquin missio. in j. col. de inue. de re alie. fac. & illa actio personalis bene descendit in hæredem, secũdum Andr. i c. Imperialem. in princ. i pen. col. de proh. feu. alie. per Fede. & i const. si qs post litẽ. post dic. §. qd ergo. Et ratio prædictorum
96 est: quia † inuentarium non liberat hęredem à re hæreditaria, vel in eo quod ex re hæreditaria venit, vt in d. l. fi. C. de iur. deli. communiter concludũt. Cumquè fructus isti perueniant ex re hęreditaria, licet dispositionem validam omni tempore feudi sine assensu non habeamus. ca. imperialem, de proh. feu. alie. per Fed. fructuum separandorum, qui burgensatici dicuntur, vt hic in cap. isto, commer-

mercium bene habemus, & tamquam ex re hæreditaria bene exequuntur. Sed tunc contra; quia nõ veniunt fructus mortuo patre ex feudo patris, sed ex feudo filij. l. fi. C. de inoff. testa. cum concor. Sol. si feudum est filij, non tamen haberet illud nisi hæres esset. l. ius sepulchri. C. de reli. & sump. fun. & supra toties declaraui. Cumq; fructus hos habeat vt hæres, meritò igitur illos precipuos non habebit d. l. fin. C. de iur. delib. Secundo verò casu principali quãdo adest assensus regius, aut sumus in feudo non hæreditario, aut hæreditario, primo casu distingue in primo anno, vt in §. consequenter, etiam quòd adsit assensus domini: quia in cæteris idem esset de fructibus, quod de corpore feudi, in quo assensus non nocet cap. pr. de alie. fe. pat. & ita distingue in istis fructibus, sicut fecimus supra in oppositionibus de corpore ipsius feudi, aut sumus in hæreditario & in corpore feudi, etiam exequeretur cõtra omnes, etiam contra fiscum, vt in cap. pr. qui succe. tene. declarat Andr. & ibi dixi. Ex quo sequitur

98 correlariè, quòd † cum sine assensu feudi dispositionem validã non habeamus c. imperialem. de proh. feu. alie. per Fed. & const. Constitutionem diuæ memoriæ, ius quod habet creditor in fructibus non est considerand. illos vt feudales, sed vt burgensaticos, vel futuros burgensaticos donec feudum est suum vel hæredis, & ita intelligi debet illud quod spirituale non potest vendi cap. querela; & capit. consulere. de simo. & tamen fructus venduntur, vt in c. vestra. extr. locati, cum sim. & adde quòd illud quod dicimus de fructibus feudi, idem esset dicendum de animalib. & mobilibus existentibus in feudo secundum Bald. in consi. 33. & consi. 422. in primo vol. Quod verum est, nisi feudum illis esset instructum, arg. l. ij. C. de verb. obli. vt Iser. in cap. 1. §. & plaustrorum, quæ sint rega. dicit; quia tunc vim feudalium haberent respectu collectarum.

¶ In hac materia fructuum est exa

99 minandus † intellectus. §. his consequenter, & quare ita statutum sit vide Alex. in l. diuortio, col. 2. & distingue vt ibi fit, & quid in pascuis, vt in consi. Ancharani.

¶ Incidenter inde quærendum est

100 hic, an † fructus pendentes post mensem Martij, quo tempore moritur pater, sint filiorum, vel fratris primogeniti heredis in feudo, quidam dicunt quòd sunt burgensatici per §. his consequenter. hic finitur lex, & cap. pr. an agnatus, sed tu distingue aliter: quia aut quæris si illo tempore fructus sunt hæreditarij vel nõ: & dico quòd sunt hereditarij, vt in d. §. his cõsequenter, aut quæris si ex hoc quia hæreditarij habeant qualitatem burgẽsaticam, & dico ꝙ non: quia habent qualitatem rei, vt in l. fructus pendentes. ff. de rei vin. nec tenen. consequentia: sunt hereditarij, ergo

go sunt omnium? quia sunt hæredes feudi: quia & feudum etiam est hæreditarium, & tamen non debetur nisi primogenito, vt in const. vt de success. item si attento quòd sunt separandi; iudicarentur vt burgensatici, & omnium, non solius hæredis feudatarij, vel successoris in feudo non est hæreditario, sicut creditores exequuntur, vt supra dixi in omnibus fructibus futuris, exequerentur etiam & filij, quia burgensatica communia sunt, quod est absurdum. Sunt enim burgensatici in bonis solius feudatarij, inquantum iudicantur vt separandi & feudales, vt cohærentes solo, quę si inde separantur, soli feudatario spectant, ad quod vltimò aduco: quoniam si isti fructus non iudicarentur vt feudatarij, quomodo dominus in omni parte anni caperet medietatem illorum pro releuio, vt in c. primo §. similiter. de ca. qui cur. vend. vbi Isern. & tamen non petitur in burgensaticis releuium, oportet ergo vt tempore mortis patris sint separati, & per omnia iuxta terminos d. l. fructus pendentes. iudicentur, & ita intellige glo. & dicta in l. defuncta. in glo. magna. ff. de vsufru. quòd transmittit ad hæredes supple secundum qualitatem suam, & si in §. consequēter, transmittit ius, quod ipse habet in illis fructibus, ei q non habet ius in feudo, transmittit ius suum quod habet contra dominum causatum in persona sua, & quod ab ipso acquiritur, transmittitur ad quos vult, suo tempore quando sunt capaces, in recompensam ammissi feudi, sed rectius dicemus, vt isti fructus diuidantur cum fisco propter releuium, & reliqua pars sit communis inter omnes filios; quia licet. §. consequenter, loquatur inter hæredem feudi, & dominum. cap. pr. an agnatus, loquitur cum hærede feudi agnato, & dicit, ꝙ fructus post mensem Martij non sunt sui, sed sunt hæreditatis burgensaticæ, de quibus disponit moriens. Et ratio est: quia iudicantur post illud tempus vt temperandi, & ideò burgensatici sunt, facit const. si quando. aliquem foriudicamus. in §. fi. & tex. in l. defuncta, intelligit Iser. in fructibus separatis à solo in const. post mortem, & dicit ꝙ vadunt ad extraneos hæredes.

101 ¶ Quæro xi. an † pater possit diuidere feudum, ita quòd eius diuisioni stetur post mortem in præiudicium succedentium, & quoniam vnicus casus est dubius, cætera bene studentibus satis sunt clara. Distingue, ꝙ aut sumus in feudo sui natura indiuiduo, aut in feudo diuiduo, quæ qualia sint in c. imper. §. præterea ducatus. habes, Primo casu dic, ꝙ aut diuisio fit cum assensu, aut sine assensu, si sine assensu, & tūc aut sibi datur licentia alienandi sine assensu, vt in cap. pr. de fe. non hab. propr. nat. feu. vt in consi. 14. Alber. Bru. aut sibi non est data talis potestas, & distingue, si pater vult dare feudū nouum

nouum vni ex filijs, vel antiquum hęreditarium, tamen sine assensu secundum Iser. in cap. pr. de natu. succ. feu. in v. col. ibi. quis ergo, de quo vide addit. meam in cap. pr. de alie. fe. pat. in princ. Alber. Bru. in consil. 18. in vj. col. voluit, quòd in feudo hęreditario non obligentur fructus, quando simpliciter pro hęredib. datur, & error est à primo fundamento, in quo ipse ibi errat in quinta col. in fin. & limitat ibi in fine illius col. hoc esse in feudo, quando debitum est ex onere patris & creditoris; secus si lucratiuũ, & malè, & an facta exequutione in feudo contra patrem pro fructibus, duret contra filiũ. Alber. consilio 37. nulli dubium est, quòd talis diuisio numquàm nocet, quoniam sine assensu fieret dominus qui non est, secundum gl. & And. in constit. constitutionem. in cap. imperialem. §. pręterea ducatus. & in cap. omnes. si de feu. fue. contr.
102 cum concor. esset † enim alterare naturam feudi, quod soli domino permittitur. vt in cap. pr. de feud. non hab. propr. nat. fe. habetur, & nocere futuris, quibus nec dominus posset, nisi consentirent, vt supra in v. quæstione dixi. Aut diuisit cum assensu, & tunc aut est indiuiduum non hæreditarium, aut hæreditarium. primo casu, aut est nouum, aut antiquũ, si nouũ, idem dic de nouo, sicut de hæreditario antiquo; quoniam ex quo occasione sua habet; vim hæreditarij censetur habere, vt ff. de assi. lib. l. pr. & per tot. & inst. eo. iuncta l. 3. ff. de interd. & releg. vt in puris terminis concludit Isern. in const. constitutionem, in princ. & nos in prima quęst. in sua specie propria clarius demonstrauimus. Si verò est antiquũ, vana est quæstio: quoniam nec cũ assensu potest nocere non consentientibus. ca. pr. de suc. fe. iũcto cap. pr. de alie. fe. pat. vbi etiam Iser. hoc idem dicit, & in v. quæstione supra patet, & fatuus est intellectus illorũ, qui dicebant, quòd cap. pr. de succ. fe. intelligitur ibi nulla ordinatione valente, vel manente respectu extraneorum, non inter filios; quia, vt litera sonat, de succedentibus loquebatur, aut est indiuiduũ hæreditariũ & sine assensu, dic idem, si verò cũ assensu diuidit, & potest tam nouum, quàm antiquũ, ex quo tam filius quàm agnatus tenentur esse hęredes. l. ius sepulchri. C. de relig. & sump. fun. & toties in oppositionibus probauimus. Quamobrem factũ ipsius impugnare nequibũt. d. l. cũ à matre. C. de rei vind. Aut & secũdo casu principali sumus in feudo sui natura diuiduo & tũc, aut est ex pacto & prouidentia nõ hęreditariũ, aut hæreditariũ, si nõ est hęreditariũ, nedũ si sine assensu diuideret, sed si cũ assensu idem dic in isto diuiduo, sicut dixi in indiuiduo, per tex. in cap. primo. de succ. fe. iũcto cap. pr. de alie. feu. pa. & bene etiam probatur in l. liberi. ff. de assi. libe. & l. vt iuris. in fin. ff. de oper. liber. & l. 3. §. si plures.

res.ff.ne quid in frau.patro.aut sumus in feudo diuiduo, & hæreditario, & tunc similiter distingue; quòd aut fecit cum assensu, vel sine eo; si cum assensu, sic diuisionem valere: quoniam si valet in indiuiduo, ergo multo fortius in hoc diuiduo: & si posset alienare in extraneos; multo fortius inter suos, secundum Alber.Bru.cōsi.14. Aut diuisit sine assensu, & in hoc eligimus dubium, de quo intendimus disputare, & quoniam si diuideret in extraneos nihil faceret, vt in cap. imperialem, restringamus quæstionem in patre diuidente inter filios, si plus vni, quàm alteri dedit, & primò quòd possit patet: quia filij erant immediatè successuri, cum quibus poterat de feudo ad libitum disponere. cap.primo. de alie.feu.pat. & cap.1. §.sed & res, per quos fiat inue. per quę inter ipsos filios sic limitatur supradicta. Secundò patet ex authoritate Andr. sic determinantis in cap. omnes filij.col.2. versic.item si vasallus assignat. si de feu. fue.contr. Tertiò patet, ex d.c.omnes filij, pōderando quòd fratres in præiudicium filiorum suorum faciebant diuisionem, ergo pater diuidendo filio nocere potest, & facere quòd diuisione feudum ad vnum vadat, arg.§.cum pater l.filius.ff.de leg.1. l.pater filium ff.ad l.Falc.l. vnum ex familia, in princ.in §.si duos. & in §.rogo.ff.de leg.secundò.& l.cū quidam, eod.tit.

¶ Contrarium est verum; oportet respondere argumentis limitantibus conclusionem nostram. Non obstat quòd in cap.1. de alie.feu. pa.permittatur alienatio per liuellum in §.sed & res, permittitur vēditio: quoniam tu non negas, q̄ inter immediatè successuros illud fit, & tunc cuiuscunq; contractus nomine fiat, semper refutatio dicetur.text.ergo singularis in d.c.1. de alie.feu.pat.in §.& liuellum, vt latius in cap.imperialem.in prima oppositione probo, & si refutatio est, non transfert ius de nouo nō cogitatū à primo, & domino dante, operabitur ergo refutatio ista, vt loco tantum cessisse videatur, in quo alter subingreditur, cā.primo de eo qui fi.fec.agna.& ibi Iser. Nimirum si immediate successurus capit illud, eodemque modo si pater refutaret feudum, omnes filij caperent, & si diuideret per æquales partes sub nomine diuisionis fieret vt tāquam refutatū caperent. At si pater vellet inæquales partes facere; contraheret cū non immediatè successuro; qui sic, & in tanta portione non erat successurus, & esset aliter ordinare quàm lex statuit; & ideo non valet.d.c.1. de succ.feu.& ita intellige iura prędicta, vt liceat tenenti feudum cū immediate successuris contrahere, in eo scilicet quòd post mortem eius habituri essent, & non aliter. Non obstat doctrina Andreæ, q̄a aut intellexit cum assensu in feudo hæreditario antiquo, vel non hæreditario nouo; vt in l.3. ff.de interd.

terd. & releg. & l. assignare ff. de assig. lib. aut malè loquitur per l. quartam. ff. de iure patron. iuncta l. liberi. ff. de assig. liber. ac iuncto etiam capitulo imperialem, & sic intelligendo non contradicit, supradictis, aliàs, cum ipse legem non adducat, & capitulum omnes filij (vt patebit) non obstat, nullo modo euaderet, quin sibi ipsi contrarius non esset; quoniam in capitulo omnes filij, diuisionem permitteret, & in locis superius allegatis, ne fiat dominus, qui non est, semper exclamat, & contra ipsum tenuit Iacob. de Ardiz. in sua summa in titulo vtrum Rex possit vni ex filijs feudum assignare, & Bald. in capitulo imperialem, columna quarta ac omnes. Nec obstat si diceres tu, quòd illud quod dicit Isern. debet intelligi in feudo indiuiduo, & non in feudo diuiduo; quoniam in feudo indiuiduo fieret Dominus, qui nullo modo est dominus: At in feudo diuiduo fit dominus qui aliqua ex parte est dominus; Certè hæc ponderatio pluries turbauit spiritum meum, sed nunc realiter respondeo, quòd Andr. non loquitur in patre diuidente inter filios, vt quærimus nos, sed inter ipsos filios, (quod nos non negamus) Quinimò sentiens Andre. quòd diuisio permissa in capitulo omnes filij, esset hodie correcta per capitulum imperialem, quoniam vnusquisque filiorum in vnaquaque parte glebæ partem habet, vt ff. qui potio. in pigno. hab. l. tertia. §. post diuisionem. Quamobrem vnus alteri partem propriam tradendo magis vendere aut permutare diceretur, vt ff. de rer. per. l. prima iuncta. l. prima. C. commu. vtriu. iudi. quod per capitulum imperialem, est inhibitum, in dict. §. præterea, euomuit hoc notabile verbum, quòd ideo permittatur; quoniam diuisio fit ex necessitate, & capitulum imperialem, non habet locum in actu necessario, supple, qui fit inter vocatos à domino. Vnde responde, quòd aut capitulum omnes filij. est correctum, aut necessitas hoc permittit, quæ non est considerabilis in patre. Nec obstat tertium fundamentum, & cogita tria, quòd primum dubium fuit in feudis non hæreditarijs, an liceret in præiudicium sui ipsius vita durante feudum alienare, & conclusum est quòd sic; vt in capitulo Titius, si de feud. fuer. controuer. Secundò, an in præiudicium sequentium posset alienare, & dictum est quòd non, vt ibi, & in §. sed & res, per quos fiat inuestitu. hæreditaria sic, vt in oppositionibus declarauimus. Tertio, si in præiudicium domini, duobus modis; vno modo quoniam contigerit aperiri, vt in capitulo primo, apud quem vel

quos, & alio si eo insçio alienaretur, vt in dict. capitulo imperialem, & capitulo primo. de proh. feud. alien. per Lothar. & in vtroque loco concludunt quòd non. His ergo sic præfatis, dico, quòd diuisio capitul. omnes filij: permittitur inter eos, non tamen futuris nocet, reuocabunt ergo filij futuri, ad quos quandoque recasurum est feudum, sicut in refutatione permissa à lege conceditur successuris ius reuocandi, capitulo primo. de alien. feud. pater. non ergo nocent ibi futuris: quoniam reuocabunt. Nec obstat doctr. Isern. in dict. §. præterea, vbi dicit, quòd fraudulenta diuisio reuocatur, vera non, quoniam loquitur respectu Domini, vbi intendebant in feudo aperiendo præiudicare ei, quod non possunt, vt dixi. Nec obstant iura ciuilia. l. pater filium. cum concordan. quoniam in casu illarum legum sufficiebat rem stare in familia, nec refert, ad vnum vel ad plures vadat. At hic loquimur in re, quæ ad omnes pro partibus; quia sic data est, deuenire habet; quoniam vltimo in infinitum dedit dominus. capitulo primo. §. hoc quoque, de his qui feud. dar. poss. iuncta. l. tertia. C. de donatio. quæ sub mod. sicque lex duodecim tabularum interpretatur, vt in l. prima. C. si cert. petat. & lege reos. §. cum in tabulis. ff. de duo. re. ob quod patri inhibitum est contrarium in capitulo primo. de feud. success. maximè post tempus Federici in dict. capitulo imperialem, & Lothar. vt in dict. capitulo. de prohiben. feud. alien. per Lothar. vbi omne commercium est inhibitum. Cumque vt ius vult, recepisse censeatur l. quanquàm ff. de ritu nuptiar. & l. si cui. ff. de seruitut. sic accepisse dicendum erit, & post mortem eodem modo illud relinquere tenetur, vt in dict. l. liberi. ff. de assign. lib. & l. tertia. ff. de interd. & releg. in quo caderet pulchrum dubium.

¶ Quid si cęteri filij consentirent? Quoniam in refutatione iuris quęrendi aßensus non requiritur, sed dic vt in capitulo imperialem, dixi. Concludę igitur, quòd pater sine aßensu nullum feudum diuidit, licet fratres inter se diuidere poßint, & nec pater filijs, nec fratres descendentibus per diuisionem in feudo ex pacto & prouidentia non hęreditario nocent. Item pater nec in hęreditario, fratres aũt sic: quia pater dũ ex necessitate non facit, minimè põt diuidere, fratres verò, q̃ ex necessitate faciunt, & actus valet, operatur qualitas illa hęreditaria, vt minimè quod rite factũ est per succeßorẽ impugnetur, postquàm tenentur esse hęredes, & ita intellige c. omnes filij, distinguendo, an sit feudum hæreditarium, vel non, ad quod pauci aduertunt, & hoc si illã opinionẽ tenes, q.c.

omnes

omnes filij, non sit hodie correctum, licet contrarium dicere non esset os in cœlum ponere; quoniam per And. non probatur, disparem diuisionem ex necessitate fieri, sed magis ex voluntate, quod per capitulum imperialem, sine assensu inhibetur. Quicquid tñ sit, sufficit tibi ꝙ in patre sponte diuidēte text. ille locũ habebit, & de huius vltimæ cõclusionis veritate in d. §. præterea. per extēsum dicimus.

105 ¶ Quæro xiii. an saltem per viam subinfeudationis possit pater nocere filio, aut agnatus agnato? Et videtur quòd indistinctè de iure communi sit dicendum, quòd sic, vt in capitulo imperialem. §. calidis. de prohib. feud. alien. per Fede. ac etiam in regno in casu constitutionis, constitutionem diuæ memoriæ: sed tu latius distingue, quòd aut sumus in corpore ipsius feudi, considerando totum feudum, aut partem tanquàm rem, quæ in demanio tenetur per subinfeudantem, & dico quòd non, vt in quarta oppositione in capite agnati dixi, & nullatenus in hoc est dubitandum; quia ad hæredes obligationes talium feudorum minimè transeunt, vt Isern. in capitulo primo, qui successor. tene. in fin. hic in capitulo Titius. si de feud. fuer. controuer. & in capitulo primo. §. sed & res. per quos fiat inue. apertè declarat, tum maximè cum restitutioni subiaceant, & vnicuique ad vitam censeantur data, vt in prima quæstione declaraui. Nec obstant capitulum imperialem, & constitut. constitutionem diuæ memoriæ; quia aut consideras si in præiudicium domini sine assensu sit licita subinfeudatio, & dico quòd sic, per illa iura, aut consideras an in prœiudicium sequentium, etiam si cum assensu in feudo non hæreditario hoc possit facere? Et tunc dico quòd hoc non statuit capitulum imperialem, sed iura per me allegata illud determinant. Conclude ergo quòd non. Aut consideras non feudum totum, non partem, vt demanialem; sed vt excadentialem, vel vt solitam infeudari, & in istis dico quòd subinfeudatio benè permittitur. Ad quod primò moueor ex authoritate Andr. in constitut. mulier, quæ dotarium. dum per iura sua concludit, quòd mulier, quæ pro dotario tenet feudum, & est administratrix, tantum potest excadentialia subinfeudare. Secundò, quia hoc feudum & ecclesiasticum per Andr. in capitulo primo, qui succelsor. tene. æquiparantur quò ad alienationem in vltima columna, & administrator ecclesiæ ista facit, capitulo primo, de his qui feud. dar. possu. vbi latè hæc diximus, & successor minimè illud reuocabit, argument. capitul. fina. extr. de solu. ergo &c. Nec obstat, quòd resoluto iure datoris, resoluitur ius acceptoris.

capitulo rursus. quibus mod. feu. amitt. quia dans non dat ei ius quod ipse habet, sed dum administratoris iure fungitur, rem sibi apertam, aut aliter permissam subinfeudat, quod cum iure fiat, vt Andr. in dict. constit. mulier, quæ dotarium probat, minimè successor reuocabit, dict. capitulo final. de solu. & satis in capitulo primo, qui successo. tene. & in capitulo primo. de cler. qui inue. fe. demonstratur.

104 ¶Quæro XIII. an † hęc feuda pręscribantur ita quòd vnius præscriptio noceat alteri? Ista materia est multum ampla; quia distinguendum est de pręscriptione cum titulo, vel sine, & de titulo putatiuo; item an pręscribatur feudum vel inuestitura, item an totum, vel pars, item an vt feudum, vel vt res burgensatica. item an corpus, vel seruitus, quę oĩa pono in c. 1. §. si qs per xxx. si de fe. fue. cõtr. nolo transplantare materias; hic tãtũ pono, an in casu, in quo præscriptio nocet vni, ex illo inferatur præiudiciũ sequentibus, & tunc distingue; qa aut q̃ris, si nocet sibi, aut si nocet dño, aut si nocet filio, aut si nocet agnatis. Quòd sibi noceat non est dubiũ, vt in c. 1. §. q̃d ergo. de inue. de re alie. fac. & ibi Andr. & in cap. impetialé. §. præterea. in 3. & 4. col. & ita intellige Andr. in ca. 1. §. hoc quoq;, de succ. feu. in fi. 3. colum. ibi. non tamen quòd esset præscriptum, scilicet in præiudicium tenentis feudũ alienãtis vel negligentis, ex quò Andr. ibi considerat, an filius natus post possit reuocare, & concludit, quòd si alienauit, consensit, vel non reuocauit tanto tempore, quòd contra ipsum sit pręscriptum, sua vtili actione feudum reuocaret filius, per quæ tacitè respondet, quòd illa præscriptio non nocet filio; quia si est præscriptum contra vnam actionem, non extenditur ad aliam separatam, existentem in persona alterius. Secundo 101 verò casu, si quæris an noceat domino, dic vt in d. §. quid ergo; & in c. si vasallus. si de feu. fue. contr. Tertio verò casu đ filio distingue, quòd aut non fecit inuentarium, & respectu ipsius feudum hoc iudicatur vt hæreditarium, secundum Andr. in capitulo primo. §. quid ergo, de inue. de re ali. fa. in vltim. column. versiculo item & quando filius, aut fecit inuentarium, & tunc ęquiparatur agnato. vt in capitulo isto, & supra in sua quæstione firmauimus; ita quòd omnia quæ diximus in agnato in feudo hæreditario, repete in filio non faciente inuentarium, & quæ dicimus in feudo non hæreditario ex pacto & prouidentia, repete in filio faciente inuentarium. Quarto verò casu, si quærimus an noceat agnato, & tunc distingue, quia aut feudum est hæreditarium, aut non hæreditarium. Primo casu dicit Iser. in d. §. quid ergo, pręscriptionem nocere; hoc idem firmat in ca.

ca.imperialem. §.prӕtereà ducatus in 4.col.quod intellige tu in casu, in quo currit prӕscriptio, & semper hoc subaudi, vt in d.ca.si quis per triginta.si de feu.fue.contr.dixi, & in hoc non est dubium; quia si pręscriptio est alienatio.l.alienationis.ff.de verbo.sign.certum est, quòd omnis alienatio cum assensu regio nocet sequentibus, vt supra in prima quęstione & in capite filiorum in secunda opp. principali probaui, & quod operatur in illo assensus Regis; operatur in hoc assensus legis const.consuetudinem. §.si quis per xxx.& §. prӕterea.de cap.Corrad.argum.cap.1.de alien.feu.pat.& hӕc est communis opinio summarum & omnium. Aut sumus in feudo non hӕreditario ex pacto & prouidentia, & tunc distingue; quia aut sumus in pręscriptione, per quam acquiritur aliquid feudo, & de hac non loquimur nos, vide Andr.& quӕ ibi diximus in capitulo imperialem.§.pręterea.in quarta col.& in §. è contrario. de inuc. de re al.facta, quę amplissimè per me discutiuntur in c. imperialem, super tex. Aut sumus in prӕscriptione, per quam aliquid amittimus, & de ista loquimur nos, & tunc distingue, quia aut sumus in feudo nouo, aut in antiquo, si in nouo, & dic idem quod diximus in feudo hęreditario, secundum Andr.in d.§.quid ergo. nam dum antiqui alienatio vetatur, in capitulo 1. de alien.feu. pa. noui permittitur, vt latè supra in prima quӕstione probauimus. Si verò sumus in feudo antiquo, & tūc quia in hoc antiquiores nostri periti variarūt, ad partes quӕstionem hanc examinabo. Et quòd prӕscriptio noceat sequentibus patet. Primò per constit. consuetudinem, per quam in regno satis videtur clarum, primò quia generaliter prӕscribentem tutum reddit, generaliter ergo intelligatur, vulgata l. de pretio.ff.de publi.Secūdò, quia constitutio in fine §. prӕcipimus. dicit, & exceptionem contra petētem quēmlibet indulgemus. Considerauit ergo lex illa, quòd iste possederit tanto tempore cū qualitatibus illis, nec curauit cui ius inde ex titulo competeret. Secundò certum est, quòd ista prӕscriptio currit contra dominum, vt in d. constit. consuetudinem, si de vtili dominio vasalli agitur, vt in cap.si vasallus de feudo suo, & ibi Isern. supra si de feu.fue.contro. ergo sicut obstat domino, sic obstabit causam habentibus à domino, vt l.quod ipsis.ff.de reg.iur.& l.in his §. non debeo. ff. ad vell.l.fina. §.si creditor, sed sic est, quòd vnusquisque dicitur habere à domino, vt supra in prima quęst.declaraui, ergo quod obstat domino, obstat eis. Tertiò, certum est, q̄ Dominus vteretur accessione vasalli, arg. l.Pomponius. §.prӕterea. ff.de acquir.poss. ergo domino obstaret exceptio rei iudicatӕ contra vasallum.l.si à te.§.Iulianus.ff.de exc.rei

iud. secundum Io. & Azo. sic è contrà quod obstat domino, debet obstare vasallo sequenti, arg. l. in causæ. ff. de proc. Quartò, & fortius, in prima quæst. conclusum est & rectè, quòd quot sunt personæ, tot donationes censentur ad tempus & post tempus factę, & quòd semper censetur apertum domino, & ab eo datum sequenti, & causa cōiungendorum actuum vnus actus occultatur, idest quod reuertatur ad dominum & sua vtili rei vindicatione feudum habeat, vt in prima quæstione declaraui: si ergo hoc feudum vnusquisque nūc censetur capere à domini manu, ergo quod obstat domino obstabit ei, arg. d. l. quod ipsis, sed domino obstat vt d. const. consuetudinem, & c. si vasallus de feudo suo, ergo &c. Quintò certum est, quòd à patre ad filium datur accessio. l. vnica. §. pro secūdo. C. de cad. toll. sic ergò è contra d. l. in causæ. ff. de proc. factum ergo vnius obstabit alteri. argu. d. l. si à te §. Iulianus ff. de excep. rei iudi. Sextò videmus, nedū per dic. constitutionem, sed de iure communi feudorum certas dari præscriptiones in feudo ex pacto & prouidentia contra sequentem, vt patet in cap. Titius. si de feu. fue. contro. quomodo ergo dicemus in feudo ex pacto & prouidentia præscriptionem nō nocere sequēti? Septimò nos in secunda oppo. principali in capite filiorum latè conclusimus, feuda in dubio non esse hæreditaria, ergo in dubio dicentur ex pacto & prouidentia, ergo iura in c. si quis per xxx. in §. prę terea. de cap. Corra. militabunt in feudo ex pacto & prouidentia, & sic omnibus nocebit præscriptio.

105 Octauò; nam † prohibita alienari ratione certarum personarum, sunt præscriptione longissima prę scriptibilia, vt in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de leg. pr. & in l. fina. C. in quib. cau. rest. & doctores apertè probant. Sed ideò feuda sunt prohibita alienari respectu sequentiū, ne sequentibus noceat. cap. primo. de alie. feu. pater. ergo bene erunt præscriptibilia, vt in specie tenuit Iser. in hoc feudo ex pacto & prouidentia. in cap. primo versic. & olim, de succ. feu. in fin. ibi. nisi sit præscriptum. Per quæ clarè prima fronte videtur liquere hanc præscriptionem sequentibus nocere.

¶ In contrarium adducitur quòd non, & primò, quia si nulla expressa ordinatio valet in hoc feudo cap. primo, de feu. suc. nec ergo & tacita, argum. l. cum quid. ff. si cer. per. Secundò ad hoc facit ca. 1. §. quid ergo, de inue. de re alie. fac. sic inducendo, quòd dominus, filius faciens inuētarium & agnatus in isto tex. æquiperantur: non nocet domino etiam per longissimā pręscriptionem, sic etiam nec & filio facienti inuentariū. aut agnato.

109 Tertiò, qđ † subiacet restitutioni minimè alienari potest, auth. res quę. commu. de leg. C. sed feuda data pro se & filijs intelliguntur, vt vnus post alium feudum habeat.

beat.l.fina.C.de verbor.sign.ff.de leg.2.l. cum ita.§.in fideicom.& l. cum pater.§.à te.& ff. ad Trebell.l. hęres.§.fi. vt melius in prima quęstione declaraui, ergo minimè alienabunt, nec per consequens præscribentur, arg.l.alienationis.ff.de verbor. obligat. Quartò ad idem, pater ita demum præiudicat filio, vel agnatis, si expresè cōsentiunt cap.1.de alie.feu.pat.& si vnus consentit sibi; non alteri præiudicat, vt ibi,& in cap.primo.§.hoc quoque, de succ.feu.Iser.declarat. Quomodo ergo tenens feudum futuris, qui nec tacitè nec expresè consenserūt, pręiudicabitur, sic etiam vnius negligentia alteri minimè obest, d.§.quid ergo.ibi.pretio, dolo, vel iniuria. Quintò, pone enim hunc alienasse cum assensu Regis, certè talis alienatio post mortem non valeret, vt in cap. Titius.si de feu.fue.contro.& toties in oppositionibus supra probauimus. Quia ergo via post mortem præscriptio valebit? certè nulla, arg.l.lex vecti-
107 gali. ff. de pigno. Sexto † pręscriptio est vnus modus litium finiendarum contra negligentes & eorū hæredes.l.fina. C.de anna.exc. sed nemo istorum est hæres, vt in prima oppositione in capite filiorum & in prima quæstione probaui. Item nemo negligens; quia nemo ante alterius mortem feudum habere potest, secundum Iser. in c.1. §. hoc quoque, de succ.feud.& supra in prima quæstione dixi: ergo nemini præscriptio obstabit.

Septimò, secundum quosdam mo derniores in d.§.quid ergo.arguēdo de delictis ad contractus, vel
108 pręscriptionem; quia † delictum patris non nocet nepoti in feudo aui, ita nec etiam pręscriptio in feudo, quod à patre non habet; alleg.Bart. in l. emancipatam. §.si quis.ff. de sent.de quo dixi in sexta quæstione,& illi termini non sunt isti; quia si feudum esset apertum patri, quantumcunque fuisset aui; noceret nepoti, vt diximus in oppositionibus in capite filiorum in prima oppo. & sic esset contra.

¶ Quid tenendum? teneo cum Andr.quòd præscriptio vnius minimè alteri noceat, per supradicta argumenta,& per ordinem ad obiecta respondeo. Non obstat primum argumentum const. consuetudin. secundum Andr. primò,
109 quia † illa generalitas non debet corrigere specialiter prouisa, vt in authen. quib.mo.nat.eff.sui. §.tribus, & constitutio illa debet intelligi in feudo hæreditario, vel si intelligitur in feudo ex pacto & prouidentia, debet intelligi in feudo nouo quod sine cōsensu filiorum alienari potest. cap.1. de alie.feud. pa. vel si intelligi posset in feudo antiquo; esset in filio non faciente inuentarium, vt supra diximus, aliàs non. Præterea constitutio se dirigit contra negligentes, ibi, sine interruptione, sed huic non potest imputari negligētia, arg.l.pe.C.de anna.except. ex quo non est suum in vita alterius, ergo de illo nō videtur

detur loqui, cum de eo non cogitauit. argum. l. qui cum tutoribus. ff. de transa. & ff. de exception. rei iudi. l. si ex testamento. Certè
110 † auctoritas Iser. est tanta in feudis, quòd ab eo nedum in claris, sed in dubijs minimè est recedendum, sed turbant viscera mea illa vltima verba, & exceptionem contra petentem quemlibet: Vnde ego aliter respondeo, quòd constitutio illa facta est ad corrigendam prauam consuetudinem, quæ erat consuetudo? nil aliud erat nisi quòd vbi non apparebat titulus, nemo sua possessione erat tutus; corrigit hoc constitutio. Quid est hoc dicere? Hor attende: quandoque præscribitur ipsum feudum principaliter, quandoque verò præscribitur inuestitura præsumpta, vt præsumatur inuestitura, vt in c. 1. §. si quis per xxx. si de feu. fue. cōtr. & ibi Iser. & in d. §. quid ergo. in vltim. colum. ac vbique inducitur per illam constitutionem, quòd præsumitur titulus, quo se defendit contra quoscunq; & agit; non tamen dicit illa constitutio, quòd alienatio feudi ex pacto & prouidentia non hæreditarij possit hodie fieri, vel quòd contra iura præscribatur, quod non est præscripti-
111 le. Cumque talis † correctio euitari possit; euitetur, argum. l. præcipimus. C. de appell. & l. vnica. C. de inoff. don. & ista est vera respōsio vltra illam, quam Isern. dicit, quòd illla verba debent intelligi secundū terminos. l. si qs emptionis. C. de præs. xxx. vel 40. annorum & alias responsiones Andr. subpradictas. Non obstat secundum motiuum, quòd illud quod obstat domino, obstat vasallo; quia verum est si post præscriptionem vasallus haberet causam à domino; sed hoc non est, quia à principio vnicuique dominus dedit, per ordinem l. fin. C. de verb. signifi. & supra in prima quæstione probauimus, non ergo habet causam vt ex nunc, sed vt ex tunc; dicit Iser. in d. §. quid ergo, sed huic responsioni obstat, quod dicimus in quatto argumento, quia semper vt ex nunc censetur apertum domino. Hor nota: licet feudum censeatur apertum, simul & semel censetur etiam alteri concessum à principio concessionis, vt vnus post mortem alterius habeat, vt in prima quæstione declaraui. Cumque talis subinfeudatio valeat, vt l. 3. C. de don. quę sub mo. minimè hoc medio tempore concedens reuocabit, vt Iser. optimè probat. in ca. 1. qui succ. ten. nequaquàm ergo factum domini huic obstabit, & hoc voluit dicere Iser. in d. §. quid ergo, in pen. col. versiculo hoc videtur verum, ibi, sed non potest, quia alij cōcesserat antè præscriptionē per ordinem scilicet, vt dictum est, & sic non reperuenit; quia si reperuenisset & sibi obstaret, & si postea concessisset, obstaret concessionario, & hoc tendit ad solutionem argum. 2. postea volens soluere quartum, dicit, quòd concedenti

denti domino non possit aperiri; sit aliquis de agnatis, patet in c.1. in fine princ. qual. olim feu.alien. pot.& sic agnatus licet habeat causam à domino; quia ei censetur apertum & ipsi datum; non tamẽ vt ex nunc, sed vt ex tunc à principio concessionis. Nec obstat tertiũ
112 arg. quia † accessiones dantur, qñ vnus habet causam ab alio, vt in d.l.Pomponius. de acqui.poss.notatur, sed isti vnus ab alio causam non habent; quinimò omnes à primo & cócedente ius habent in d.§.quid ergo, dicit Iser.& nos latè in prima quæstione probauimus. Nec obstat quartum, vt dixi in secundo. Nec obstat quintum vt dixi in tertio; Nec obstat sextum de cap. Titius, quia propria præscriptio ei nocet, causata ex negligentia sua, vt in d.ca.Titius.patet; quę præscriptio non noceret alijs non negligentibus,& ita est quęstio nostra. Non obstat septimum; quia nos non negamus, quòd ista feuda sui natura sint præscriptibilia, sed bene negamus, quòd
113 † vnius negligentia noceat alteri; procedant ergo illa iura contra illum, contra quem est præscriptum & sic non obstat octauum fundamentum; quia quatenus de iure procederet, de quo ad ibi dicta me remitto, nolo ciuilia hic tractare; nocebit illis, contra quos est præscriptum, & non alijs. Concludo ergo, quòd ista feuda præscribuntur, sed in vnoquoque pręscriptio est attendenda,& si Iser.in versi.& olim, euomuit illud verbum (dum tamen non sit præscriptum) potuit ibi errare; sed credo quòd nõ errauit; quia in fine dicit, quòd vnusquisque proprio iure aget, & se remittit ad dicta per eum alibi, prout fuit in §.quid ergo. & in §. præterea.in c.imperialem.

¶ Quæro XIIII.quia qui habet feudum, est necesse quòd sit hæres, vt in prima quæstione conclusimus,
114 item filius est hæres, quid † si aliũ instituit heredem in burgensaticis an in ipso feudo tãtum hæres erit? vel si non est hæres in alijs, priuetur feudo? Et videtur quòd non, ex quo feudum habere nõ potest, qui non est hæres, secundum Iser. hic & in capitulo primo, de succes. feu. & supra in secunda & quinta oppo.hoc conclusimus, pro quo facit l.quicquid astringendę.& l.si ita stipulatus. §.Crisogonus.ff.de verb.oblig.in fin. Pręterea conclusimus etiam in prima oppositionę principali, quòd filius exhęredatus feudum non habebit: ergo qui non est hæres minimè feudum habebit.

¶ Contrarium tamen est verum. Et primò patet; quia quòd sit hæres in feudo hæreditario, non est qualitas accidẽs extra feudum: sed inest ipsi feudo, vt in quinta oppositione, in capite filiorum supra dixi. Sufficit ergo tunc quòd sit hæres in feudo, vt Iser.in cap.primo. §.quid ergo.in vltima colum.in fi. de inuest.de re alien.fa.& hic affirmat, quem relati per me in 9.quęs

sequun-

ſequūtur, nec debet lex alia via circūueniri.ff.de adm.tut.l.ſcire oportet, vt ſine aſſenſu pater priuet filium ſuo feudo, & ſi in alijs teneretur eſſe hæres; intelligitur ſi poteſt, ſed ſi non poteſt, quia alter eſt inſtitutus ſecus,arg.eorum quę habentur. ff. ad Trebell. l. ſi quis priore.C.de hære.inſti.l.quoties.& ff.eod.l.prima. §. ſi ex fundo.l.vt iuſiurandi.§.ſi liberi. ff.de oper.libe.ff.de ope.lib.& C.eo.l.ſi liberti. 11 erit tunc hæres in ipſo feudo, maximè cū ſit quoddam vniuerſum, in quo de per ſe qualitas hæc hæreditaria eſſe poteſt, vt ſupra in capite filiorū opp.3.& vt non diſputemus, tolle hoc vltimum motiuū vltra iura iam adducta. Filius ſi vellet adimplere, & etiam eſſe hæres; nullum eſſet dubium, non poteſt facto patris qui alium inſtituit: ergo quo ad patrem, cenſetur hoc adimpleuiſſe: etiam quòd non adimpleat, arg.l.in exequutione.§.fin.ff.de verb.oblig.Capiet ergo hoc feudum, ac ſi fuiſſet hęres; & dic in iſto ſicut in alijs. Ex quo infero, quòd cum filius alia ratione etiam in feudo nō hæreditario teneatur eſſe hæres,quòd ſi non facit inuentarium: licet in alijs non ſit hæres, tenebitur ita in hoc feudo non hæreditario, & ſuo, ſicut in hæreditario, poſtquàm debet eſſe hęres, ſecundum quoſdam, mori; quoniam qui debet eſſe hæres in allodialibus, ſatis dicitur eſſe hæres in ipſo feudo, ſecundum Iſer.hic col.3. verſiculo item. hæc repudiatio. quod eſt falſum: quia Iſern.voluit dicere, quòd qui vult capere feudum, non oportet quòd capiat feudum tantum, ſed ſimul cum hæreditate allodij. Vtitur ly hæres, ideſt ſucceſſor, non quòd voluerit Iſer.determinare, ꝙ in feudo ſit hęres, aliàs malè loquęretur,quia ſemper dicit ipſum non 11 hæreditarium, dum dicit in ſecunda colum. quòd in ca.iſto non eſt qualitas, quòd inſit feudo, ſed magis filius: quia filius, vt in prima oppoſitione in capite filiorum dixi, item non grauatur filius vt hæres in feudo, ſed bene, quòd non capiat feudum niſi ſit hæres in allodialibus, vt patet in cap. iſto,& ſupra in octaua quæſtione latius diſputaui,& hoc onus non erit regulare; quia poſtquàm iure hæreditario feudum non capit, ſed magis p primam inueſtituram, vt in capitulo primo, de eo qui ſib.& hęr.ſuis, poſſet repudiata hęreditate feudum retinere, vt C. de don. inter vir. & vxor. l. prima. & C. de inoff. teſt. auth. vnde, & C. de don. l.qui patri ſuo, pro quo facit.C.de leg.l.cum reſponſo ſimilia, ſed eſt irregulare appoſitum filio, vt non capiat feudum, ſi non vult burgenſatica capere; ſicut in ſimili dicimus.in l.hæredes. C.de omni agr. deſ. in l. quidam elogio. C. de iur. del. & in auth.quib.mo.na.eff.ſui §.& caſu. Tunc ergo dicemus filium nolle, quando ſi vellet, poſſet; non poteſt quia alter inſtitutus, ergo non dicitur nolle. l.eius. ff. de reg.

reg.iur. Intelligitur hoc si potest per iura supradicta, & non facto inuentario non teneretur, quando allodialia habere nequit, argu.l. si operarum iudicio.ff.de oper.lib. ex quo sequitur, quòd si nil aliud habet feudatarius, vel alium instituit hæredem; quòd non propterea filius feudo suo priuandus venit, secundum Iacob.de Beluis.hic & omnes: ex quo etiam sequitur, ꝙ si in certa re filius est institutus, non propterea feudo priuabitur, post quàm in totum non potest esse hæres, nec propterea feudi portio diminuetur.l.vt iusiurandi.§.si liberti.ff.de op.lib.& ff.de bon.lib. l.si ex modica. Ex quo etiam infertur, quòd † si in vita filius cum

115 iuramento renunciauit hæreditati paternæ, quod potest arg.ca.licet, de iureiur.lib.vj. & l. si pactum.C. de colla.& l.fi.C.de pact.vbi notatur, quòd licet hæreditatem non habeat; non propterea feudo priuabitur, & ex hoc patet, quòd qui statuto ab allodialibus excluditur; non propterea à feudo excluditur, arg.l.pater filium,& l.si is qui.ff.de inoff.testa. ex quo rectè illud diximus, quòd filius præteritus, absq; quòd sit hæres, feudum habere possit; ex quo fauore suo posset testamentum annullare. non est ergo compellendus, arg.l.si iudex.ff. de mino.l.non tantum.§.planè.ff. de contratab.& C. de contratab.l. posthumo, ex quo sequitur, falsam esse opinionem quorundam malè sentientium, quòd etiam ꝙ alter esset hæres, filius debita saltem patris facta sine hæreditate acceptare non cogitur, tum maximè quòd feudum sine bonis burgensaticis non habebit, dicit text. illis submotis, cessat omnis textus dispositio; præsertim cum ratio, ob quam filius tenetur esse hæres, quam in prima oppositione diximus, in casu nostro cesset, quia hæredem habet, quare &c. Nec obstat illud argumentum, de exhæredatione; quoniam inter non instituere & exheredare longè interest, vt dicit tex.in l.si operarum iudicio.ff.de oper.lib.

¶ Quæro xv. in casu in quo pater

116 nocet filio in feudo suo, an † noceat eo mortuo, si filius vult succedere agnato? In hac distingue, & dic vt diximus in vj.q.supra, & quoniam Andreæ verba in §.præterea, quæ fuit prima cau.ben.am. in illa opin.quam tenemus, nō declaraui, dic in versi.& hoc, de his, quæ à patre, & dū loquitur de feudo nouo, dic patris, dum loquitur de antiquo, dic non existente in persona patris, prout format quæstionem, dum loquitur in crimine lęsę maiestatis, dic de vtroque: sed quid patre viuente? Recurre ad dicta Andr.in d.§.pręterea.in 3.columna, ibi quantum ad primam quęstionem, non pono hic, quia dependet ab illa, an patri detur vsusfructus in feudo; nolo materias transplantare.

117 Quæro xvi. an † filius capiat feudum renunciatum per patrem? Distin-

Distingue; aut feudum est nouũ, aut antiquum: si nouum: quoniam ciuilistæ parum ad feuda animaduertentes in nouo non distinguunt, an propria vel patris contemplatione habeant, volo tibi hodie omnes ipsorum varias doctrinas cum feudis concordare: quoniam ipsi non distingnendo passim illis in vtroq; casu vtuntur. Nam pleriq; dubitauerunt, quòd pater in feudo nouo semper possit prȩiudicare filio, quoniam donatio in vita non est: quia fieri non potest, per l. filiæ C. fam. ercis. & si mortis causa est, satis reuocari potest, vt in l. mortis causa donationem, & l. qui mortis causa donauit. ff. de don. cau. mor. ergo &c. Quamobrem vt hoc obiectum soluant, dicunt quidam auctoritate Bar. in l. mortis causa capitur: Dic tu, quòd Andr. de Isern. solus hoc intellexit: nam cum feuda ad vitam & post vitam dentur, vt in prima quæstione declaraui, à dante habeo, vt ibi dixi, sed mediante stipulatione patris, per l. 3. C. de don. quȩ sub mo. & l. Publia vbi Bar. ff. depo. & tunc aut dominus principaliter dedit filijs, aut filijs contemplatione patris: primo modo nihil habét à patre prȩter actum stipulandi, sed magis à domino, & ita intelligatur tex. in l. quodcunque. §. si ita. ff. de verbor. oblig. cum sim. secundo modo, idem est habere à parte post mortem, sicut cætera bona patris; quia contemplatio idem operatur, vt dixi & probaui in prima quæstione 2. membro principali, ibi, quȩro quod est feudum ex pacto & prouidentia hæreditarium in 2. capite principali, ibi. secundum caput illorum, quæ hæreditaria dicuntur supra, & hæc multò fortius si captum est feudum pro se & hȩredibus, vt ibidem in primo capite dixi, non repeto. Non præiudicabit ergo in eo quod propria contemplatione filij haberent. licet per stipulationẽ patris, secũdũ Iser. in cap. primo. §. & liuellum, de alie. feu. pa. cum concord. & ex hac theorica confunditur etiam aliud motiuum ipsorum, dum conside rant, quòd per patris stipulationẽ filio saltem acquiritur, (vt fatemur) ob quod contraria pȩnitentia tolli potuisset. arg. l. 3. ff. de ser. expor. vbi notatur; ac etiam notatur in l. prima C. si manc. ita fue. alie. & considerant ipsi, an sit acquisitum ius re, vel spe, si re, non reuocat, si spe, reuocare potest. Dic tu, quòd illa habent locum in his, quæ stipulátis occasione habemus & sic fundant theoricã nostram. & ita intellige tex. in l. qui Romæ in §. Flauius. ff. de verb. obli. & per hȩc etiam resoluuntur notata Bar. in l. vt iusiurandi §. si liberi. ff. de oper. liber. & in l. 3. de interd. & releg. & in l. Gallus. §. primo. ff. de lib. & posth. cum sim. quia distinguendum est inter antiqua & noua, vt in oppositionibus in capite filiorum ego feci: item in nouo, an propria patris cõtẽplatione,

vel

vel propria filiorum filij habeant, vt in prma quæstione latisimè disputaui, & pariformiter confunfuntur doctrinæ dicentium, ꝙ quando pater recepit pro se & filijs; do minus ita dedit filijs sicut patri, vt fatemur. Cumque filij consensu vtriusque & patris, & domini feudum habeant: ergo in dissoluendo vterque debet consentire, per l. sicut. C. de oblig. & act. l. in diem. & l. seq. ff. de aqua plu. arce. quoniā si consideramus dissolutionē contractus inter dominum & recipiētem vera est opinio; si gratia vtriusque feudum est concessum, vt in capitulo primo. de vasal. qui contra const. Loth. sed habito respectu ad illud quod à patre ex voluntaria prouidentia filij habituri sunt, vt in prima quæstione declaraui; quia verè à patre habent, quod eius occasione acquirunt, probat Isern. in capitulo primo. §. & liuellum. de alien. feud. pat. per infinita iura: frustra in hoc voluntatem domini requirunt, nisi in quantum feudum sine assensu ipsius alienari non potest, vt in capitulo imperialem. de prohib. feud. al. per Fede. & ex his damnantur, quòd † pater vbi
118 præstat ministerium suum nudū, & aliquid acquirit filio ex beneficio concedentis, nullo pacto nocebit filio, per l. si post mortem. §. fina. ff. de contratab. hæc enim intelligenda sunt, vbi nullum factum patris consideratur, non vbi sua contemplatio principaliter attenditur, & per hæc falsa etiam esse patent argumenta illorum, qui dicebant, quòd in iure patronatu vni ex filijs pater assignat libertos. l. prima. ff. de assi. liber. est enim in suis libertis nouis, non antiquis. l. liberti. ff. eodem vt patet etiam ex distinctione l. 3. iuncta l. iiij. ff. de iure patr. Hac ratione errant allegantes text. in l. vnum ex familia. ff. de lega. primò cum concord. nam in iuribus illis non omnibus ordine successiuo, vt in prima quæstione declaraui; sed ad vnum res peruentura erat, per hæc etiam patet responsio ad considerata per Ciuilistas, quòd
119 † pater recipiens emphiteusim pro se & filiis, vt consuluit Pau. de Castr. consilio 161. non soluendo potest in præiudicium filiorum amittere rem emphiteuticam. Sūt enim dicta illa intelligenda, quando patris contemplatione filij habent, quod patet in lege si cum dotem. §. si pater. ff. solu. matr. vbi in acquisitis filiæ propria contemplarione aliter iudicamus. Et per hæc etiam grauiter errare iudicabis; dicentes, quòd pater diuidendo feuda potest vni in præiudicium aliorum totum feudum assignare. Dic tu, quòd distinguendum est inter feuda noua, & antiqua, cuiusue occasione acquirantur, vt ego supra in vndecima quæstione feci: Quibus sic præfatis, ad propositam quæstionem me conuerto, & Ciuilistæ distinguunt in lege qui se pa-

tris. Præsertim Perusini colum.vij. quòd aut pater voluit præiudicare sibi, aut sibi & filio, primo casu, puta simpliciter consentiendo; filio non nocet. ff. quor. leg. col. prima. §. quod ait, vel si renunciat, vt not. glo. in l. fin. ff. de bon. liber. etiam quòd promitteret non contrauenire; quia de se tantum intelligeretur. ff. de leg. secundò. l. cum pater. §. hæreditatem. & ff. de leg. 3. l. paulo. §. primo. Secundo verò casu quando voluit nocere filijs, distinguendum est, vt in l. fina. §. in computatione. C. de iure delib. & l. cum à matre. C. de rei vindi. ista distinctio non valet; quóniam vera est in feudo non hæreditario tantum: in feudo verò hæreditario confunditur; per ea quæ diximus in secunda oppositione principali, & in viij. quæstione supra, & in hæreditarijs indistinctè actiuè & passiuè de filijs cogitamus. l. si pactum. ff. de prob. & capitu. primo. de duo. fra. Alij distinguunt in l. prima. C. de reuo. dona. quòd aut sumus in feudo nouo, & repudiatio patris nocet filio, aut sumus in antiquo, & tunc aut filius adit hæreditatem patris, aut repudiat illam: primo casu nocet ei per l. quæ à patre. C. de test. mil. & C. de reb. alien. non alien. l. venditrici: quæ iura non probant nisi iuncto capitulo hoc. Secundo verò casu: quia repudiare ei non licet, vt in capitulo isto passim ei nocebit. Dic quòd ista distinctio peccat in capite feudi noui, quoniam distinguendum est, an propria contemplatione filij, vel tantum respectu patris filij habeant, vt ego supra pręmisi; & in locis per me allegatis. Primo casu pater non præiudicabit filijs, etiam in feudo nouo, & ita intelligantur omnia iura & dicta Ciuilistarum. in l. idem Iulianus, aliàs l. cum seruus. §. si quis alicui. ff. de leg. primò. ac etiam Canonistarum, in capitulo potuit. loca. ex quibus fundantur omnes consulentes pro hac parte: pro quo faciunt omnia dicta per me in oppositio. supr. in capite filiorum. Secundo verò casu bene loquitur, sic distinguens, quando contemplatione patris filij haberent, vt in locis superius allegatis patet: Quo verò ad secundum membrum principale de feudo antiquo nequaquam distinctio sic indefinitè est vera; quoniam si esset hęreditarium, etiam cum inuentario noceret ei, vt supra in viij. quæstione firmaui, & satis in secunda opposi. in capite filiorum probaui, est ergo distinguendum prout ego facio, quòd aut est feudum nouum, aut antiquum: si nouum, aut filij habent contemplatione patris, & pater nocere potest, aut propria contemplatione filij habent, & tunc dic vt diximus supra in oppositionibus in prima oppositíon. versiculo. Oppono contra prædicta, ꝙ multo fortius pater: Secũdo

verò

verò casu distingue inter hæreditatium, & non hæreditarium, vt in hæreditario noceat; in non hæreditario non, vt in capitulo isto; & semper repete, vt quando non nocet filio, sit distinguendum cum inuentario, per ea quæ in viij. quęstione supra dixi; & cogita, vt in d.l. qui se patris faciunt si casus occurreret, quòd filio præiudicare nollet; quoniam in tali casu cessat distinctio nostra.

120 ¶ Quarto xvii. An † lex Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iur. fisc. locum habeat in feudis? Cui quæsito, prima (vt aiunt) fronte respondendo fatendum esset, vt ea ratione in feudis seruari deberet;
121 quoniam † iure ciuili in omnibus stare debemus, quæ aliter de iure feudorum determinata non sunt; capitulo primo. de fe. cog. Tu verò dic ex diametro iuri feudorum hunc. §. aduersari; quandoquidem in dic. §. Cornelio Felici, duæ assignantur rationes; Altera, quia ille, ad quem res peruentura erat, poterat præmori; itaque in re illa non succederet; Altera, quia ille qui condemnatus fuerat; capax fructuum acquirendorum erat. Quæ ambæ in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario cessant. Prima, quia iura feudalia Isern. & omnes Docto. in capitulo primo, si vas. feud. priu. c. si vasall. 21 culpam. si de feud. fue. contro. & in capitulo denique, quę fu. prima cau. ben. am. clara ratione concludunt, vt vasallo delinquente in dominũ, in præiudicium filiorum feu. aperiatur domino. non autem in præiudicium agnatorum; quibus statim patrato delicto feu. aperitur: inde emergit, prout ita in feudis, sicut in burgensaticis, vt in d. §. Cornelio Felici mors expe-
122 ctanda sit. Duplici † enim modo lex feudalis successuris feudum defert; Altero rebus existentibus in eodem statu, hoc est vnoquoque existente fideli, vt vnus post mortem alterius feudum capiat, quemadmodum in prima quæstione supra post Isern. in cap. preterea. quæ fue. prima ca. ben. am. dixi. Altero, vt feudum quod ob fidelitatẽ datur, quæ substantia feudi est, vt dicit Isern. in cap. porrò, quæ fuit prima ca. col. 4. & 8. & in c. primo. §. huius autem generis, in quib. ca. feud. amitt. eatenus in persona tenentis feudum duret, quatenus ipsa fidelitas conseruatur. cap. primo de for. fid. cap. primo. in quib. ca. feud. ami. & capitulo primo, quid præcedere deb. fid. an. inue. ita vt fidelitate cessante feudum statim aperiatur agnato, vt dixi; nec possit vita delinquentis durante à domino possideri. Nec obseruanda Iser. doctrina est, quam in 21 c. Titius, col. prima. si de feu. fuer. contr. scriptam nobis reliquit, nõ obstante. §. Cornelio Felici. idque ipsum in cap. 1. de succ. feud. §. hoc quoque. versicu. & olim. in prima col. confirmauit, & hoc quidem rectè alia euidenti ratione; quia nouit lex feudalis, quum oportuit di-

dicere vt in vita delinquentis à Domino, non autem à successore feudum capiatur: quando scilicet clericus feudo ecclesiæ priuatur in vita, non autem beneficio, vt in capitulo fina. de cap. Corrad. Quibus perspicuè patet primam rationem. §. Cornelio Felici, omnino esse exclusam. Cessat quoque & secunda, nimirum: quia vasallus delinquens poterat in vita fructus feudi acquirere, hæresis certè damnata in feudis hæc esset, vt in fellonia cum infidelitate commissa infidelis vasallus fructus feudi post delictum retineat, rem planè ob infidelitatem perdit, capitulo primo. si vasall. culp. cum concord. paulo ante citatis, ergo & fructus, ne dicamus fructus fideli paratos, infideli deberi; qui cum sine dedecore in cur. stare non possit, omnibus priuatur, vt nil vita comite consequatur, capitulo primo, an ille qui inter. fra. dom. su. & hoc tanto magis, quando crimen læsæ maiestatis esset: propter quod omnium incapax redditur. l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Mors certè ciuilis hæc est, quæ ea de re in casu isto debet morti
123 naturali æquiparari, quia † & si mors ciuilis regulariter non æquiperetur morti naturali secundum cumulata in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posth. tamen cum mors ciuilis eundem producit effectum: vt mors naturalis; mors ciuilis morti naturali æquiperatur, vt tenuit Imo. in l. si cum dotem. ff. sol. matr. colum. 3. post. glos. ibi & in leg. insulam. ff. eo. quibus hæret Neapodanus in consuetudine viro mortuo. ver. sed quid de deportato: quibus text. satis apertum in sui ratione addo, in leg. si quis posthac. C. de bon. dam. Nemo quidem inficiare poterit, quin mors ciuilis, quæ ostendit propter fidem non seruatam tenentem feudum eo priuari, vt sequenti agnato statim aperiatur, d. c. capitulo primo. si vasall. feud. priu. idem quo ad hoc operetur, quòd mors naturalis, in quo Isern. Iacob. de Ardi. hæret, qui in summa quib. mod. feu. am. sub parua rubrica, quando feud. reuer. ad agna. huius opin. fuit. & vtrique Iaco. de Are. & Bal. in d. c. si vasallus culpam. Alua. in cap. Titius. quæ fuit prima cau. in 11. & 25. conclusio. spretis illis qui contrarium tenuerunt, & ante eum Iac. de Belu. Bald. & Mar. vbi Alua. & Alexan. idem tenent in d. capitulo primo. §. hoc quoque, de succes. feud. p° q° contemptum afferunt in capitulis extraordinarijs, vbi nos quoque multa addidimus lec. septima, hoc idem multis rationibus confirmauit Paul. Castr. in l. insulam. ff. solut. matr. & doctores alij communi sententia in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de damn.
124 inf. dum inquiunt, feuda † inalienabilia, prout sunt ista, public. non posse, quicquid Specul. & sequaces dixerint; contra quos hanc opin. tenet Iser. in c. primo. si

vas.

vasal.feu.priu. colum.3. vbi alij.& idem Iser.in capitulo denique.quę fuit prima cau.licet in capitu.prætcrea.eo.tit. col.prima, nihil ausus sit statuere; quibus adde & illa quæ excludendo Speculatoris opinionem cumulauit Afflic.in decis. 282. prope finem.

Quæro xviii esto quòd conclusum sit, quòd in feudo hæreditario noceamus filijs & agnatis cũ assensu secundum Isern.in capitulo primo.col.secunda. de alie. feu. pat.& supra in oppositionibus di-
126 ximus; quid † si fieret fideicommissum cum assensu de restituendo illud; poterit ne nocere cum assensu huic futuro successuro? Hoc aduertatis; nos non habemus text. de feudo hæreditario, in quo valeamus nocere successuris, nisi in capitulo primo, qui suc. ten.in fin.& doctrinas Isern.sic loquentis cum secta sua, sed, si bene consideras, loquuntur, quando habemus solam inuestitutam sub natura hæreditaria & vnicam, sed quando vltra primam inuestituram datur fideicommissum, & in præiudicium fideicommissi cum assensu noceamus sequentibus; hoc non repetitur in corpore iuris feudorum, nec Andre. dixit: remanet ergo in dispositione iuris communis. capitulo primo.de feud. cogni. secundum quod nec per contractum, vt in authent.res, quæ C.communia de lega. nec per delictum, vt in l. Statius Florus. §. Cornelio Felici cum concord. res subiectę restitutioni amittũtur, quòd patet; quoniam videmus in primo acquirente, cuius omnes tenẽtur esse hæredes, vt hic per Isern. quòd ratione occasionis suæ nocet omnibus sequentibus, vt hic, & in capitulo Titius.si de feu.fuer.contro.in fin. sed si successuri sunt habituri propria contemplatione, nec primus nocet sequentibus secundum Iser. in capitulo primo.§.& si liuellum. de alie.feu.pa. in vltima columna in fin. per quæ clarè patet, quòd cùm restitutio fiat fauore nominati, cui restituitur, quòd propria nominati occasione censetur facta, l.secunda.§.fina.ff.si quis aliquem test. prohib. & latius per Isern. in dict. §. & si liuellum. per quatuor colum. Quamobrem dixit semper Isern. in capitulo primo, de eo qui sibi & hæred.suis; in capitulo primo.si vasal.feud.priu. colum.secunda, & in capitulo prætcrea.quæ fuit prima cau.ben.am. ac vbique, quòd in istis feudis subiectis restitutioni alter alteri non nocebit; quæ si vera sunt in restitutione facienda futuris, de quibus non ità in specie considerarunt, quanto fortius hoc verum erit in illa restitutione facienda illis, de quibus in specie est cogitatum.authen. multo magis.C.de sacrosf.eccles. per quę concludamus, ꝙ prouidentia illa hæreditaria sit trasfusa de voluntaria restitutione in necessariã, si dictum esset, natura feudi in aliquo non mu-

mutata intelligeretur, pręterquam in expressis capitulo primo de feu. non ha.pro. na. feud. & feudo remanente in sua natura; dispositio tantùm interdiceretur huic tenenti feudum, postquam necessariæ restitutioni est subiectum, quod nota, quia pauci super hoc animaduertunt.

¶ Quæro xix. Nos ponimus, quod feuda debentur sequentibus, & infidelitas vnius alteri non nocet, per capitulum si vasallus culpam, si de feud.fue.controu. & capitulo
126 primo si vasal. feu. priu. quid † si dominus concessit, saluis iuribus nostris & fidelitate nostra semper reseruata, an stante tali clausula ex vnius infidelitate aperiatur domino? & sic in tali casu vnus noceat alteri? Et pro ista parte; quòd non valeat in præiudicium domini, facit: quia ista sunt duo separata, quòd succedat; & quòd non obstante infidelitate succedat, si vnum concessit & aliud reseruauit: quod est reseruatum, non censebitur con-
127 cessum: quia † concensus qui potest se extendere ad duo, si exprimitur in vno, non extenditur ad aliud, capitulo cum inter, extr.de elec.§.fina. & capitulo cum inter. eod.titul.l.de pupillo. ff. de oper. no.nunc.§.si in pluribus, & ff. ad turpill.l.prima. §. si plura. Secun-
128 dò, in tantũ † quis in alium transmittit feudum, in quantum ipse habet, capitulo primo.§. profectò de leg. Corrad. sed commissa culpa, statim ipse perdit feudum capitulo si vasallus culpam. si de feud.fuer.contr.& capitulo primo si vasal. feud. priu. ergo post infidelitatem suam in aliud feudum non transmittet, argumen.l. traditio.ff.de acquir. rerum dom. & prima quæst. vij.capitulo Dai-
129 bertum. Tertiò quia † ablatiuus absolutus resoluitur in conditionem l.à testatore ff. de condit. & demõ. ergo vr̃ concessum, donec durant in fidelitate, & sic data vnius infidelitate sub contraria conditione censetur ademptum. Quartò arguo ex authoritate glo. in l. si à substituto. ff. de leg. pri-
130 mò, vbi † consensus rei mihi debitæ sub conditione non impedit, si consensi vel alienetur, eueniente conditione, quin efficiatur mea; vt Bart. & cæteri in l. qui Romæ. §. duo fratres, quæstione duodecima concludunt: ergo Rex concedendo, quòd res vadat de vno ad alium, quæ sub conditione est efficienda domini, non præiudicat ei conditione adueniente, vt in capitulo denique, quæ fuit prima cau. ben. amitt. & capitulo primo, an ille qui interf. frat. domin. sui. Quintò & vltimò
131 clarum est, quòd † semper quando concessio est dubia; censetur concessum, quod est minus damnosum, l. si cui. ff. de ser. ergo sequitur, quòd cum ista clausula possit interpretari, quòd ex infidelitate vnius reuertatur ad dominum,

minum, in quo minus læditur Dominus, vt ita interpretari debeat.

¶ Contrarium tamen est verum. Et præsupposito quòd hæc feuda sine ista clausula sunt naturæ,
132 quòd † ex delicto agnati in dominum aperitur agnatis, & non domino, vt supra in vndecima opposit.in capite agnatorum dixi. Quare dico quòd hæc reseruatio, fidelitate tamen nostra reseruata, intelligetur ciuili modo l.si cui. ff.de ser.& l. quamquàm. ff. de ritu nupt.idest vt vnicuique noceat, sed quòd infidelitas vnius noceat vnicuique in feudo hæreditario fateor; ergo quòd noceat filio in re non hæreditaria ratione sanguinis fateor: ergo quòd noceat agnato non hæredi, nego consequentiam; quia l.feudalis in dict.capitulo primo.si vasall.feud. priu.& c. si vasallus culpam. si de feu.fue.contr. non sic intelligunt, licet de essentia ipsius feudi sit ipsa fidelitas.cap.primo.quid præcedere debeat fid.an.inue. ca.primo de for.fid. & cap.1.§.fin. in quibus cau.feu.am.& ita iudicamus ex au thor. Andr. in omnibus supradictis locis, præsertim in cap.primo si vas.feud.priu.quæ post.gloss.ibi ita intellexit tex.illum. Vnde,cum ista fidelitas non aliter exprimatur, quàm erat in tacito, satis dicemus nihil operari, argum. l.3. ff. de leg. primo, & per hęc patet responsio ad primum argumentum, cui fortius respondeo, quòd
133 † regula illa dēt intelligi in separatis, sed in connexis, vel habentibus cōsequentiam inter se, quod fit in vno, extenditur ad aliud l.etiam.C.de iur. dot. sed sic est, quòd in casu nostro, siue exprimatur, siue taceatur, capiens cœpit pro omnibus in infinitum.capitu lo primo. di duob. fratr. à cap.inue.iuncto capitulo primo. §. hoc quoque, de his qui feud.dar.poss. cui primo capienti succedunt omnes,capitulo primo,de eo qui sibi, & hæred.suis: ergo sequitur,quòd donatio erit facta omnibus.l.3.C. de do. quæ sub mo. & vnicuique, de per se; in quibus sicut donatio vnius non est alterius, secundum Iser.in cap.primo. §.hoc quoque, de succ.feu. & in §.præterea ducatus,ca.imperialem.sic etiam reseruatio contra vnum non extendetur contra alium, argum.l.3.ff.de
134 interd.& rele.cum † separatorum separata debet esse ratio.l.inter stipulantem. §.sacram. ff. de verbor. obligation. Præterea, si concludimus in crimine læsæ maiestatis in terminis l.quisquis. C.ad l.Iul.mai. §.filij, agnatum agnato non nocere: qua rōne nocebit in feudis? Et si diceretur,ī feudis est aliter decisum; nonne & in feudis conclu-
135 dimus, quòd † patris delictum & agnati non nocet filio, & agnato, quando rem non habent à patre? Certè sic in prima opposítio.supra, & in vndecima in capite agnatorū:Diabolicū ergo esset dicere, ꝙ agnatus, qui nedū feudū,

sed

ſed nec etiam ſanguinem habet à moriente, quòd ex ipſius delicto perdat feudum ex reſeruatione iſta, quæ vt ius vult, interpretari debet; Et ſic non obſtat ſecundum argumentum; quoniam intelligitur de his, quæ à feudatario ad alium perueniunt; nos loquimur de his quæ à domino ex propria conceſſione ad alium veniunt. l. tertia. C. de donatio. quæ ſub mod. & per Iſern. in §. hoc quoque. de ſucceſſ. feud. in fin. penultim. column. & ſimiliter eſt reſolutum tertium argumentum de ablatiuo abſoluto, vt dixi; quia apponitur ratione tenentis feudum, & non alterius. Nequaquam obſtar quartum, quia fateor, quòd conditio, quòd reuertatur ad ipſum, purificatur; ſed non propterea abſoluitur dominus dare ſequenti, cui promiſit & dedit à principio. l. tertia. C. de donatio. quę ſub mod. quoniam fingitur ita reuocatum, & ſequenti datum, ſecundum Iſer. in capitulo imperialem. §. pręterea ducatus. columna quarta, ratione coniungendorum actuum, vt vnus actus occultetur; quoniam, ſi ex eo quòd domino aperitur, non debetur, ſequenti nunquàm deberetur; quoniam per mortem etiam aperitur domino, ſecundum Iſern. in dict. §. prętereà, & in capitulo primo. §. hoc quoque, de ſucceſſ. feu. & tamen tenetur ſequenti dare, vt in dict. §. hoc quoq;. per l. tertiam. C. de donatio. quæ ſub mo. Non obſtat vltimum argumentum, quà videtur dediſſe, vt minus lędat in vnoquoque, cui dedit, ſed non propterea reuocat ab illis, quibus dedit, vt ſupra in vndecima oppoſione probo; quæ tanto fortius locum haberent; quando prop. & contemplatione capientis feudum daretur; puta per fideicommiſſum, vt ſupra quæſtione xviij. ſecundum communem concluſionem in §. denique. & per moderniores tractatur.

136 Quæro xx. an † mater rebellis noceat filiæ ſuę in dote de paragio vſque ad legitimam, quam reſeruauit ſibi. §. ad filias. l. Quiſquis. C. ad l. Iul. maieſt. Et videtur primo dicendum quòd ſic: quoniam ſi indefinitè in crimine lęſę maieſtatis filiæ reſeruat legitimam. * *Deſunt aliqua*

137 Quæro xxi. an † feuda in dubio ſint naturę hæreditarię vel ex pacto & prouidentia non hæreditaria? Diſtingue, aut ſumus extrà regnum, vbi attenditur ius commune feudorum, aut ſumus in regno: Si ſumus extra regnum, conſiderate, quòd feuda dantur iure ſanguinis iuſti deſcendentis; nam eo quia filius adoptiuus non eſt de ſanguine, non ſuccedit, capitulo adoptiuus, ſi de feud. fuer. contr. quia ſanguis non eſt iuſtus, naturales non ſuccedunt, capitulo naturalis. eodem titu. & quia frater non eſt de ſanguine fratris, in

in feudo nouo non succedit capitulo primo. §. Corradus. de his qui feu. dar. poss. Nepos qui non est de sanguine patrui: & è contra adinuicem non succedunt, capitulo primo. de grad. succ. & capitulo primo in titulo Imperat.
138 Loth. Pater † qui non est de sanguine filij, non succedit filio, sed bene filius succedit patri, qui est de sanguine suo capitulo primo. donat. succ. feud. Ex his ergo dicere cogimur, quòd feuda dantur nobis iure sanguinis iusti descendentis. Qua propositione verificata: iterum considerate, quod supra in secunda opposit. & in prima quæstione conclusimus, quòd feudum esse hæreditarium causatur expreßione hominis, qui voluit hanc naturam dare feudo, secundum Isern. in capitulo primo. §. huius autem generis. in quib. cau. feud. amitt. Iterum & tertiò considerate, quòd quot sunt personæ; totidem censentur esse donationes ad tempus & post tempus factæ, & quòd vnicuique dominus dedit ad vitam, vt dicit Isern. in capitulo primo. §. & olim. de succ. feud. per tex. in l. tertia. C. de dona. quæ sub mod. etiam authoritate Iacob. de Ardiz. vt latius supra in prima quæstione demonstrauimus. Itaque vnicuiq; ex propria stipulatione feudum acquisitum esse censetur, argum. l. quodcunque. §. si ita. ff. de verborum obligation. Et ex his conclude-
139 tis, quòd † feuda à natura propria non sunt hereditaria: quia in dubio præsumitur propria natura, nisi probetur esse alteratam, secundum Bald. in capitulo primo. §. præterea. in titulo quid sit inue. Quamobrem nulla defuncti ordinatio in eis valet, vt in capitulo primo. de suc. feud. & hoc etiam si dominus assentiret, vt toties supra diximus; quia feudum in eo, in quo non alteratur, semper in sua prima natura residet, capit. 1. de feud. non hab. propri. na. feu. & hoc est, quod Iser. dixit in capitulo primo. column. prima. de suc. feud. quòd natura feudi regulatur à lege, nisi ex pacto altera-
140 tur, quasi quòd † in dubio feuda præsumãtur ex pacto & prouidentia nõ hæreditaria. Patet etiam quia omnes feudistæ attestantur, ꝙ text. in capitulo primo, de alie. feu. pater. in capitulo isto, & in §. sed & res, per quos fiat inuest. loquuntur in feudo ex pacto & prouidentia, & quòd loquantur in feudo ex pacto & prouidentia iuribus istis nil aliud habemus, nisi quòd feudum erat paternum, cuius alienatio erat inhibita, postquàm in nouo tantum dabatur potestas alienandi, vt in prima quæstione conclusimus: vnde feudum ex pacto & prouidentia ipsum nominant, non quòd omnia feuda etiam hæreditaria non sint ex pacto & prouidentia, vt in prima questione demonstraui; sed quia non possum illa alienare, vt ibidem diximus: & si ea ratione

dicuntur

dicuntur feuda ex pacto & prouidentia: quia non possunt alienari; vidistis etiam supra, quòd feuda dantur iure sanguinis, vt etiam dicit Iacob. de Ardiz. in tit. de succ. feud ca. primo. §. item quæritur. & si dantur iure sanguinis, nullum potest in eis in dubio inferri præiudicium l. 3. ff. de interd. & releg. ergo in dubio ex hac causa omnia sunt ex pacto & prouidentia. Cui non aduersatur doct. Iser. in cap. 1. §. & si liuellum. de alien. feud. pat. quòd in dubio non præsumatur datum pro liberis; dic tu scilicet, propter liberorum contemplationem, prout præmiserat in antecedentibus verbis suis, quasi quòd in dubio præsumatur datum contemplatione primi acquirentis, quamobrem filium exhæredare
141 potest, sed † quia feuda recipiunt pacta contra naturam suam: ca. 1. de feu. non hab. prop. na. feud. hac de causa euenit, vt de non hæreditarijs efficiantur hęreditaria illis modis, quos supra in prima quæstione vobis demonstraui. Er ita intelligatis hunc passum: quia si vnusquisque censetur capere pro se & hęredibus. ca. primo. de duo. fra. & l. si pactum. ff. de proba. hoc argumentum soluitur ab Isern. in capitulo primo. §. huius autem generis, in quibus cau. feud. amitt. vt aliter dicamus in tacita receptio-
142 ne † quæ regulatur à iure quàm in expressa quæ regulatur à pacto hominis, vt supra in secunda opposit. vobis declaraui. Nam si aliter interpretaremur, hi venirent,
143 quos lex non vocauit; & † quia familiæ dantur feuda, vt in cap. 1. §. 1. de his qui feud. dar. poss. cap. 1. de grad. succ. & cap. 1. de nat. succ. feu. capiendo tacitè pro illis cępisse intelligitur & cum propria natura arg. l. pro hærede. §. si quid tamen. ff. de pet. hær. quod si expressit de alijs personis vel cum natura hæreditaria ex ea ratione, quam supra aduximus, quòd feuda sunt naturæ, quod admittunt pacta contra propriam naturam, dicemus tunc q in personis, & in qualitate hæreditaria alterentur; non à na-
144 tura rei sed ex pacto: quia † in expresso non regulabitur pactū à natura, sed natura à pacto; vt d oibus est tex. in cap. primo. de feud. non ha. pro. na. fe. cum concord. Videtur ergo in dubio, quando quis capit feudum, cœpisse pro se & hæredibus, scilicet vt non sit personale, sed non cum natura hæreditaria, nisi illam exprimant; sed si
145 non est feudum, an † pręsumatur contractus emphiteuticus, vel censualis; vel qd pręsumatur, vide cumulata in dec. 129. Dec. cōsi. 138. & in consi. 164. & aliqua per Bald. in iudicia. C. de rei vind. Aut sumus in regno. & in feudis regni, inter me & alios Moderniores magna insurrexit super hoc dissensio.
146 Dicebant ipsi, quòd † in regno omnia feuda sunt hæreditaria, & sic in dubio præsumi debent, ad quod probandum ponderabant, quòd in regno habemus ius di-

stin-

ſtinctum & ſpeciale conſtitutionum in aliquibus. & conſti. vt de ſucceſſionibus, vt Iſer. in d. conſti. vt de ſucceſſionibus, & in capit. 1. de eo qui ſib. & hæred. ſuis. in fin. prin. & in §. 1. atteſtatur. Ergo ſecundum illud in dubio inueſtituræ ſunt interpretandæ, vt dicit Hoſti. in titulo de teſta. §. qualiter conſtituatur, verſiculo verum ſuper hac materia, Bal. in ca. primo verſiculo ſi qua controuerſia. de pac. Conſt. in cap. primo. de feud. da. in vicem l. commiſ. & in c. cum veniſſent. de eo. qui mi. in po. & per Bar. & alios in l. ſi tibi decem. §. ſi pactus. ff. de pact. verſicu. quomodo autem. cum alijs infinitis,

147 quæ adduci poſſent, quòd † actus ab hac ſpeciali lege interpretationem aſſumat; ſed ſic eſt, quòd per conſtitutionem, vt de ſucceſſionibus, quæ in Regno dat formam ſuccedendi in feudis, omne feudum eſt naturæ hæreditariæ, vt dicit Iſern. & periti interpretantur d. conſt. quia conſtitutio dicit, quòd in feudo ſuccedunt, ergo in vniuerſum ius l. quædam. §. nihil. ff. de eden. l. hæredis appellatio. ff. de verbor. ſign. & l. nihil aliud. ff. eod. titu. & ſic iure hęreditario, ergo ſequitur, quòd in dubio omne feudum in Regno pręſumitur hęreditarium, quod ſtrictius quàm ipſi dicant ponderare potes, dum tex. dicit, quòd ſuccedunt fratri, & ſic ei hæredes erunt, quaſi quòd in Regno ſuccedamus morienti & non primo acquirenti, ſed quia prædictis obſtabat concluſio, quã firmauimus ſuprà, & extra Regnũ omnia feuda non præſumantur hęreditaria: Reſpondebant ibi, ꝙ extra Regnũ habemus leges, quæ vocant ſucceſſores ſine qualitate hæreditaria, vt eſt in §. cum verò Corrad. & in §. & quia vidimus, & in §. hoc quoque. de his qui feud. dar. poſſ. vbi patet, quòd lex ſine qualitate hæreditaria ad deſcendentes tranſmittit, ſed in Regno nullam aliam habemus legem, quæ feudatariũ ad feudi ſucceſſionem admittat, niſi hanc conſtitutionem. per quam, & frater, & ſoror admittuntur ad ſucceſſionẽ feudi noui per verbum ſuccedant, & ſic vt hæredes.

¶ Quid dicemus nos in hoc ſecundo capite? Dico quòd ſua conſideratio per omnia corruit, ex quo maximum fundamentum, quod pro parte ſua adducitur, eſt; quoniam conſtitutio vocat fratrem & ſororem per verbum ſuccedant, à quo verbo feuda in Regno hæreditaria iudicantur, arg. l. quędã. §. nihil, cũ concor. Quæ conſequentia falſa eſt: quia in cap. 1. de ſucc. feu. in cap. 1. §. Corradus. de his qui feud. dar. poſſ. & in cap. 1. de natu. ſucc. feu. quæ intelliguntur in feudo ex pacto & prouidentia, vt ipſe in eodem loco fatetur, loquuntur per ly ſuccedat, & tamen non ſunt hæreditaria: Quinimò in cap. primo. de gra. ſucc. per totum cap. ſemper loquitur de ſucceſſione, & tamen non ſunt hęreditaria;

ria; quia ly succedere, non capitur in sua propria significatione in feudis, vt dixit Andr. in cap.1. §. & quia.col.2.supra de his qui fe. da. poss. in princ. & quòd consti. vt de success. intelligatur in feudo tantũ sine illa qualitate vniuersali hæreditaria, & in feud. ex pacto & prouid. tenuit in specie Iser. in capitulo præterea, quæ fuit prima cau. col.pen.ibi, vel quod melius videtur, per tex. in l.etiam si in rem.ff. de iureiur. vbi ipse hoc idem notat. Vnde non est ponderandum illud ly succedere fratri; quia dum succedimus, nisi esset occasio primi acquirentis,considerando solam naturam rei,succederemus fratri, & primo acquirenti etiam sine qualitate hæreditaria, vt in prima quæstione dixi; Quia aliter dicendo, & Prælatus, qui successor vocatur in capitulo primo qui success. tene. esset hæ-
148 res,quod est falsum, ex quo † qui succedit in feudo, ex testamento, nec ab intestato verè illud capit, sed iure successor feudorum,vt dicit Bal.in capitulo primo col.2. de succ. feud. & sic frustrà ponderamus hoc verbum succedant,quia succedimus primo, & succedimus morienti secundum naturam rei, à qua regulatur illud verbum,non autem, quòd natura reguletur à verbo; sicut & verbum relinquo, impropriatur quandoque vt probat Iser. in capitulo primo §.donare, qualiter olim feud. alie. po. col.2. tertia & quarta. Ex quibus vides, quàm vanũ sit dicere, quòd ex hoc feuda dicantur hæreditaria; quin potius contra: quia feuda iure successorio capimus, & si non sumus hæredes, vt ibi patet. Item confunditur doctrina sua; quia ipse allegat Iser. & peritos, qui talia non dixerunt, neque hos peritos videmus, & si periti, quos refert ibi Iser.super hoc suam interpretationem posuerunt in d. const.non fuit super hoc, sed quia duo erant dubia. Primum, quid si inuestitura diceret, concedo tibi feudum, & hæredibus tuis, an veniant frater & soror, & videbatur quòd non; quia appellatione
149 † hæredis de iure communi intelligebatur de filio masculo, & non de fratre, & sorore, vt in cap. & si clientulus. de alie. feud. Secundum erat dubium & maius, quid si simpliciter esset datum fratri, nihil dicto de hæredibus, an tunc succederet frater, vel soror, qui de iure antiquo in feudo nouo repellebantur, vt in capitulo primo §. Corradus. de his qui feu. da. poss. Et periti regni, & Iser. rectè interpretantur, quòd vtroque casu veniant & frater & soror, quia postquàm constitutio voluit dilucidare materiam successionis, & simpliciter voluit fratrem, & sororem, & non distinguit inter feudum nouum & antiquum, sic indefinitè intelligi debet; arg. l. de pretio.ff. de public. vt intelligatur in omni feudo & nouo & antiquo quia postquam simpliciter vocantur,

tur, appellatione hæredis ipsi comprehenduntur, & si nihil diceretur adhuc ipsi à constitutione illa vocarentur, nisi pactum repugnaret alterando legis prouisionem, vt dixi supra arg. capituli primi de feu. non hab. prop. na. feud. puta si datum esset feudum pro se, & hæredibus ex suo corpore: quia filij tantum vocarentur, & non frater: & soror in feudo nouo secundum Iser. & peritos ibi. vana quoque fuit distinctio inter ius Regni, & extra Regnum, quia per. §. Corradus. & alia iura superius adducta non determinant, quòd feuda sint ex pacto & prouidentia vel hæreditaria, vt ipse ponderauit, sed magis declarant feuda non esse personalia, vt in primo capite diximus. Et vltimò, quia si constitutiones nihil ante constitutionem, vt de successionibus, prouidissent, vt ipse prætendit, quod est falsum, vt patet in const. foriudicatorum bona. in const. si quando, & in const. ob filiorum culpas, & in aliis constitutionibus, quæ super successione feudi ab eodem Federico promulgantur: satis erat, quòd de iure communi feudorum erat prouisum: quia si ius feudorum capit interpretationem à iure ciuili, vt in capitulo primo de feud. cogn. ius Regni in feudis capit interpretationem à iure generali feudorum, vt ibidem diximus, quo iure, vt videtis, ex pacto & prouidentia præsumebantur. Tertij dicebant, quòd si nulla inuestitura appareret in Regno, quòd tunc licet Iser. dicat in const. illa & in capitulo primo §. huius autem generis, in quib. cau. feud. am. quòd nisi ostendatur inuestitura non præsumitur pro se & hæredibus ex suo corpore, & rectè, per ea quæ ipse examinauit in d. capitulo primo §. huius autem generis: tamen bene præsumeretur data pro se, & hæredibus simpliciter, pro quo dicebant esse tex. in cap. considerantes. in ca. Regni: quia in illo capitulo non tractatur vnum tantum de clausula illa ex tuo corpore &c. sed tractantur duo scilicet, an in dubio feuda debeant esse hæreditaria, & dicit quòd sic, vt patet in text. ibi. pro se, ac suis hæredibus, & in tex. ibi. & in perpetuum similiter concedentur: ac hæredibus eorum, & nunquàm dicit litera aliquid de illa clausula ex tuo corpore &c. per quæ in dubio feuda censentur data pro se, & hęredibus: & secundò, quia multoties in inuestitura apponi etiã cõsueuerat clausula illa ex suo corpore, per quam dubitabatur si is, qui succedebat, debebat esse de corpore morientis tunc, an verò si sufficiebat esse de corpore primi acquirentis, & hoc etiam resoluit ca. illud. per quod dicebãt ipsi probari opinionem Iser. esse veram, vt illa inuestitura ex tuo corpore, nõ præsumatur, & simul etiã probari, ꝙ in dubio p̃sumitur in Regno feudũ esse

datum pro se & hæredibus postquam litera vult, quòd præsumatur alia scilicet pro se & hæredibus, quamobrem Neapolitanus in consuet. & si testator.in titulo, de successi. mor. sine filijs, auctoritate illius capituli expresse firmauit, quòd in dubio in regno feuda præsumuntur hæreditaria, quem minuti feudistæ Regni huius sequuntur, per auctoritatem Isern.in capitulo primo.§.nec alia quæ fuit prima causa ben. amitt. columna quarta,& in capitulo primo.§. quid ergo. de inuest. de re alien.fac.cum dixit, quòd præsumitur dedisse pro hęredibus. Sed vos tenete contrarium; quia Iser. hoc non dixit, quòd illud sit ex expressione hominis, vt supra declarauimus, sed bene dixit, quòd illud est ex interpretatione iuris, vt per Isern.in dict.§.huius autem generis, scilicet quòd non sit personale; & cum reuerentia tantorum patrum capit. considerantes neutrum ex supradictis dicit, sed dicit, quòd in feudo antiquo paria sunt feudum esse datum pro se & hæredibus, vel pro hæredibus ex suo corpore; quia sufficit, quòd sit de corpore primi acquirentis, licet non sit de corpore illius qui moritur tunc, vt in capitulo primo de eo qui sibi & hæred. suis, & non dicit, quòd in dubio feuda præsumantur hæreditaria, vt bene notauit ibidem vir ille acutissimi ingenij Nicolaus de Neapoli, vt patet in additione ibi posita, vt in specie declarat etiam Isern. in consti. vt de successio. in verbo filij autem fratrum.colum.penul.ibi, simile quæritur, per quæ vides, quòd magis est expressum in Regno, quòd succedamus primo, quàm fuerat prouisum de iure communi feudorum, & sic ponderatio nostra pro illa parte adducta minimè obstare potest, & ita teneamus, illa præsertim ratione, quia in hoc concurrit natura ipsius rei, quæ de iure cõmuni non erat hæreditaria, & per iura Regni nequaquam vidimus quòd sit effecta hæreditaria, & si non ad minus,cõcurreret natura frequentioris inuestituræ, qua vtimur in regno, vt ipsi volunt, & propterea considerant, quòd in dubio feuda sint hæreditaria; dic, quòd in hoc concursu præsumptionis naturæ ipsius rei & pręsumptionis naturę causatæ à solita inuestitura, dicit Iser. in d.§.huius aũt generis,& in d.const.vt de successionibus,quòd non præsumitur natura frequentiæ inuestituræ sed præsumitur natura rei, quocirca meritò dicemus, vt hęc frequentia inuestituræ non attendatur per ea quę per Iser.ibi adducuntur, & alijs ineuitabilibus duabus rationib. Pri-
150 ma † quia inuestitura dat substantiam ipsi feudo, vt in capitulo primo. de feud. non hab.prop. nat. feud.& secunda; quia est meræ facultatis ipsius domini, vt per Iser.in const.si quis post literam,&

in

in versiculo nec dominus.in capi-
151 tulo imperialem. & † in substantialibus & his, quæ sunt meræ facultatis non præsumuntur consueta, nisi ostendantur, vt latè ex quotis adductis per Fel.in cap.cum M. colum.tertia & quarta.ex.de cõsti. videre poteritis. Ex quibus reassumendo me concludo, quòd si nõ appareret inuestitura, feuda non præsumuntur hæreditaria, & ita vltra Andr. de Iser. in locis allegatis & Nicol.de Neap.vbi supra tenuit vir ille maximæ auctoritatis Lucas de Pen.in l.prima.colum.xi. & xiii. C. de impo. lucra. descri.
152 quam † horum humanam trinitatem i iuribus Regni veneramur, sed non credamus in hoc eorum auctoritatibus; credamus rationibus, quas omnino sequi cogimur, vt vidistis. Quodque ex omni capite imaginatio eorum confundatur, hoc euidentissimo argumento demonstratur; nam posito quod eorum opinio esset vera (quod negamus) & quod præsumeretur feudum datum pro se & hæredibus, vel pro se & hæredibus ex suo corpore, contra ea quæ firmauit Isern. ex hoc illud tantum resultat, quòd inuestitura sic facta præsumatur, atque ex inuestitura quæ non apparet, & si appareret induceret feudum esse hæreditarium, & quòd in dubio feudum præsumatur hæreditarium, non autem quòd naturam ipsius feudi sine hac inuestitura hæreditariam dicamus, vt clarè supra declarauimus. Vnde si constaret, vt ponimus casum, quòd Rex inuestiuit Titium, & nil aliud dixit de hęredibus: quia veritas præfertur præsumptioni.cap.si.extra de præsump.dico quòd tunc feudum non præsumitur naturæ hæreditariæ, & frater qui succedit in feudo per constitu. vt de successionibus. capit feudum secundum naturam propriam, & si fratri est hæres, non erit à natura rei; sed quia fratris occasione feudum nouum habet, vt in prima quæstione in capite occasionis ostẽdimus. Et hæc est ipsa veritas; quia si Isern. noster Auriga talem habuisset sensum, dum tantum laborauit, vt ostenderet nobis, quòd datur feudum hęreditarium, & vt videtis in secunda oppositio. & in sequentibus ea tantum ratione hoc probat; quia homo ille verbum illud hæredibus expressit, sciuisset vtique sine tanto labore distinguere inter feuda Regni & extra Regnum in tantâ & tali re maximæ importantię à qua tota machina feudalis destruitur, & cum de hoc toties loquatur, nec ita distinguit, vt per constitu. vt de successionibus. in Regno omnia feuda sint hæreditaria, vt ipse nouissimè nullius auctoritate conatur constitutionem illam interpretari, aperta ratione patet, quòd talem non habuit intellectum. Qua equidem consideratione, si nil aliud pro hac parte adduceretur ad sic dicendum impellor, ne

confiteri compellamur, quòd aut hoc Isern. ignorauerit, aut illud nobis dolosè occultare voluerit, postquàm nullibi nisi in loco prętenso illud reuelauit: nec velitis Gramaticorum more verba Iserniæ per partes ponderare, sed ipsum legatis totum, maximè ibi in versiculo. Vnde si esset datum feudum per Imperatorem fratri &c. vbi clarè ea quæ nos dicimus ipse firmat: & ita teneatis tam in Regno, quàm extra Regnũ, quicquid dixerit Alex. consi. xviij. in quinto volum. & consi. xix. in prin. secundæ colum. eod. vol. Et videte pro hac nostra conclusione Ias. in l. quod dicitur. la secunda. ff. de verbor. oblig. Nec auctoritate Neapolitani in d. consue. curetis, quia eodem in loco &c. eisdem verbis aliam dixit hæresim, scilicet quòd paria sunt, dare feudum pro se & successoribus, & pro se & hæredibus, quòd hæreticum esse in prima quæstione demonstrauimus. His ergo dimissis Isern. nostrum vti solemus nunc sequamur.

¶ Quæro xxi. Quidam ære alieno oneratus, creditoribus personaliter se obligauit, & in testamento feudum primogenito, si viuebatur iure Francorum, vel alteri ex filijs, si feudum erat hæreditarium cum assensu dereliquit, quosdam verò ex eis in burgensaticis hæredes instituit; eo mortuo creditoribus inde agentibus, quomodo fiet exequutio contra hos filios, & videtur primò dicendum, vt distinguamus inter onera feudi & feu-

154 datarij; quia † pro oneribus feudi tenetur successor i feudo, etiam in feudo ex pacto & prouidentia, secundum Iser. in c. isto. Pro oneribus verò feudatarij tenentur filij, qui possident burgensatica, arg. l. si certarum. ff. de test. mil. & l. hinc quæritur. §. potest. ff. de pecul. & ita tanquàm de casu indubitabili consuluit Alber. Bru. consilio. 104. Cui addo, quòd idem tenuit Paul. de Castr. in d. §. potest, & pro eo adduci etiam potest; quia si in patre diceremus, quòd non fiat exequutio contra ipsum in feudo nisi in subsidium, vt dicunt Docto. in l. commodis, ff. de re iudi. & nos supra in decima quæstione firmauimus, ergo idem dicamus in plu-

155 ribus hæredibus; quoniam † ex hæredum persona immutationem non recipit. l. secunda. §. ex his. ff. de verborum obligation. & sic dicamus, vt donec adsunt burgensatica, minimè contra feudum fiat exequutio, vt d. l. si certarum, & alia iura concordantia declarant, dum Iureconsultus vult, quòd licet respectu testatoris vtrumque patrimonium sit obligatum, tamen cum hæredibus exequutio permissa contra vnum patrimonium non fit in alio, nisi in subsidium, vt in dict. l. si certarum, & l. cum filius. eodem titulo. ff. de militar. testam. cum concordan. Quodque feudum sit distinctum patrimonium à burgensaticis, patet in feudo

ex

ex pacto & prouidentia in ca. isto, & patet in feudo hæreditario: quia etiam in feudo hæreditario instituti ex inequalibus partibus in burgensaticis æqualiter succedunt in feudis, secundum Iacob. de Ardiz. in sua summa, in titulo vtrum feud. diuid. pot. & Alexan. consilio xxij. in quinto volumine, ac cæteros, vt in articulo de diuisione feudi per capitul. omnes filij. si de feud. fuer. controuer. latius diximus. Quid dicemus? Dico quòd tota vis quæstionis huius ab illo dependet, si feudum est separatum patrimonium à burgensaticis. In quo distinguamus inter feuda hæreditaria & non hæreditaria, quæ ex pacto & prouidentia nuncupantur; quia si in feudo ex pacto & prouidentia hæc quæstio ita determinari potest, ex quo tale feudum non est in hæreditate; tanquàm corpus hæreditarium sed tamquàm patrimonium distinctum, vt in capit. isto, & nulla exequutio fit contra eum, vt supra toties diximus, in quo casu indubitabili haberent locum recitata per Albert. Bru. præterquàm filio non faciente inuentarium, vt supra in propria quęstione diximus: Quo casu in fructibus feudi tanquàm in re propria exequeretur: in quo non connumeratur feudum, vbi viuitur iure Francorum, quòd dicatur ex pacto & prouidentia, vt moderni Neapolitani tenent in const. in aliquibus, & in terminis huius quæstionis in cap. imperialem. de prohi. feu. alie. per Fede. in §. præterea ducatus. colum. fi. quia hoc hæreticum est, vt supra in propria quęst. vidisti. Feudum tamen hæreditarium licet habeat qualitatem feudalem separatam à qualitate burgensaticorum, est in hęreditate tanquàm corpus hęreditarium; cuius dispositionem cum assensu domini tanquàm de re burgensatica habemus, vt supra in octaua quæstione firmauimus, & sic falsa est propositio illa, quòd feudum hæreditarium & burgensatica stet in persona patris; quando viuebat, tanquam duo patrimonia diuersa, cum (vt vides) idem sint. Quia & si per testatorem non potuerunt inæquales partes fieri in feudo hæreditario, vt supra in contrarium adducitur; non est à natura rei, sed ex deficientia assensus domini, vt in capit. imperialem. de proh. feu. alie. per Fede. probamus, Quo taliter præmisso, non obstant iura contraria. l. si certarum, & §. potest. cum concordan. quia loquuntur in patrimonijs diuersę naturæ, quę vt diuersa stabant in persona patris tempore quo contraxit; non autem in his quę sub eadem natura retinebantur per patrem dum contraxit, & post mortem sunt distincta inter filios; quia tunc non curamus quòd tempore exequutionis stent distincta, sed quòd tempore obligationis fuerint vnita, & iuxta valorem vniuscuiusque fiat

çſtimatio, & cõtribuãt in onerib⁹ creditorum, l. ex facto. §.1.ff.de hær.inſt.per quẽ tex.ita dixit Bart. in d.l.ſi certarum.Guli.de Cun. Alber.& Fulg.in d.§. poteſt Ioan.de Imol.in d.l.ex facto.col.penul.& Alex.conſi.xxxı. in primo volum. Quibus, ita vt nos facimus declarando, nequaquam aduerſatur doctrina Pau.in d.§.poteſt,ex quo Paulus conſiderauit illa bona capi poſſe ſine qualitate hæreditaria, quod nos in feudo hęreditario negamus: Itaque concludamus, vt diuiſio oneris ipſius feudatarij; pro portionibus hæreditarijs trãſmittatur in hos filios hæredes,iux. l.eos. §.cum in tabulis.ff.de duob. reis, poſtquàm illum tex. in feudis allegauit Iſer.in cap.imperialem.§. præterea Ducatus. col.ij.de prohi. feu.alie. per Fede. & Soci.in cõſi. 165.col.8.verſiculo quintò reſpondetur. in ſecundo vol. in quo non obſtat contrarium formatum ſupra, quòd in ſubſidium ſemper exequutio fiat in feudo; quia illud eſt intelligendum cõtra eundem, qui tenet feudum & burgenſatica, non autem reſpectu diuerſarum perſonarũ,prout etiam nõ immutatur hæc qualitas contra eundem filium ſuccedentem in feudo,quin prius exequatur contra ipſum in alijs bonis,& poſtea in feudo. Et ratio patet: quia quòd exequatur in ſubſidium contra feudum,non eſt natura obligationis quę ita reguletur,vt primò cenſeantur obligata burgenſatica, & poſtea obligentur feudalia, ex quo, (vt vides) nullo modo res eſt obligata; ſed fit exequutio virtute obligationis defuncti, quæ tranſit contra eos, & in conſequentiam contra bona l.prima.C.de hære.act. Nec etiam eſt hoc inductum fauore perſonæ ipſius feudatarij, ergo magis erit fauore ipſius rei & domini, vt fructus ſtent parati pro militia,

156 † cuius cauſa feuda conſtituta ſunt,vt in d.l.commodis.notatur. Et ſi res eſt in cauſa, recta ratione nunquàm capitur res feudalis,quæ tenetur ab vno filio,ſi aliç burgenſaticæ adſunt eiuſdem filij, ſed tunc demum quando nihil adeſt in burgenſaticis illius, fit exequutio in feudo: ex quibus vides, ꝙ ita hoc obſeruatur in perſona hæredum, ſicut in autore obſeruaretur, in his quæ vnuſquiſque hæredum tenet. Sed ſi ex hoc vellemus etiam dicere, quòd antequam capiatur feudum vnius; fiat exequutio in omnibus alijs bonis burgenſaticis cohęredum,& quòd hoc extendatur etiam ad bona cohæredum,reſpectu obligationis perſonalis, quæ inter hæredes iam diuiſa eſt, iſtud non conceditur, poſtquàm nulla obligatio realis conſideratur principaliter, ſed tantum in ſubſidium exequitur in bonis, quando hæredes ſoluere recuſant, vt in l. à diuo Pio.§.ſic quoque.ff. de re iudi. & ſic nullo modo burgenſatica cohæredum, niſi pro vnius cuiuſque parte, vti obligatio perſonalis defuncti diuiſa eſt

in

in beneficium alterius cohæredis capi potuerunt, ex quo si talia con cederemus, esset plus exequi; & sic plus soluere quàm à lege obligentur. Quod absurdum reputamus, quoniam si tale priuilegium huic agenti competere dicemus; oporteret tunc considerare ipsam obligationem realem cum assensu respectu feudi, vel etiam sine assensu respectu burgensaticorum, ob quam hypothecam creditor in solidum (nulla facta discussione bonorum burgensaticorum & feudalium) ageret suo arbitrio vbi vellet, in quibuscunque bonis obligatis, vt in l.creditoris arbitrio, & l.quamdiu.ff.de distrah.pign.l.distractis, & l. vlt. C. de act. & obl. & ibi per Docto. & in l. Moschis. post Bar.ff.de iure fisc.nec eadem consideraremus in ipsa hypotheca, quę considerauimus in actione personali; quia licet habeat locum beneficium diuisionis in pluribus possidentibus bona qui conueniuntur virtute obligationis personalis, vt fiat diuisio pro æquis portionibus, vt in l.apud eos.§.& quia C.de debit.ciui.lib.xi.& l.j.C.quo ordi.quis conuen.eo.lib. Cessat tamen hoc beneficium in actione hypotecaria, secundum glo. Bart. & Ioan.de Plat.in d.§.& quia, & in hoc non recederemus etiam in feudis, quando adest assensus ab hac iuris ciuilis decisione, postquam contrarium in feudis non determinatur, argumen.cap.primo.de feud.cognit. Cumque in casu nostro de hac hypotheca non tractamus, meritò concludamus, quòd diuidatur obligatio personalis inter cohæredes, vt in d.§.cum in tabulis, & prius exequutio fiat in burgensaticis proprijs pro rata sua quàm in feudo; non autem in burgensaticis alterius cohæredis q̃ in feudo proprio: nec vteremur pietate fiscalium nostri temporis, qui per l.si ego.ff. de iure dot. & per ea quæ moderniores Neapolitani adducunt in consti. si quis in posterum. in quinto not. Semper creditoribus, & mulieribus agentibus curabant in subsidium super feudis assistentias pręstare, vel ita mulieres fatigare, vt contra alios se dirigerent pro dote; quia hoc bene verum esset in capitulis Neapolitanorum, & in casu dictę legis,
157 si ego, vbi † in subsidium mulieribus: ne remaneant indotatæ est prouisum, quia si aliunde dotantur, cessat ratio, & per consequens lex.argu.l.adigere.§.quamuis.ff.de iure patr.sed vbi in specie habet assensum Regis; non video hanc æquitatem non scriptam, quæ sit similis illi; de qua in l.placuit.C.de iudic. & l.secunda.C.de pigno.quæ ibidem pro tali æquitate allegatur per Affl.loquitur quãdo primus creditor simul habebat generalem & specialem hypothecam, vt sit contentus illa speciali, per quam sibi prouidere studuit, non autem loquitur quando habebat generalem tantum: quia sine distinctione caperet rem specialiter

liter alteri posteriori hypothecatam, vt dicunt Bar. Bald. & Saly. in d.l.secunda. per l.qui generaliter. in fi.ff.qui potio.in pigno.ha. sicut esset in casu quando vnus haberet generalem, alter verò haberet aliam generaliorem anteriorem, quia tunc prima generalior præferretur, ex quo æquitas quæ idem suaderet scripta non reperitur, vt dicit Cor.consil.247.incip. licet in præsenti. colum.penult.in primo volumine,& rigor prelatio nis reperitur scriptus in d.l.qui generaliter: est enim dict.l.secunda, tanquàm exorbitans intelligenda in casu suo, secundum Soc.in con silio 198. & per consequens illa lex nullo modo in casu nostro attendi potest; quia non loquitur nisi quando concurrunt duo habentes hypothecam: non autem si concurrunt habens hypothecam, & possessor rei sine hypotheca, dum fortè iure hæreditario illam possidebat, secundum Soci. in loco allegato. Conuenienter, & melius potuisset Affli.allegare: quia etiam vbi de rigore hypothecaria sequitur quascunq; res, tamen de æquitate non capiuntur possessa per tertium, donec alia adsunt bona principalis, de quo in auth. hoc si debitor. C.de pigno.& ibi per Doct. & in locis concordant. sed quia clarum est, quòd hoc beneficium non habet locum in hærede, secundum gloss.in l.mulier.ff.qui potio. in pign.hab.& ibi per Docto. & in l.prima. C. si vnus ex plur. ne etiam ciuilia contra morem recitare cogar, illa omittamus: pariterque cætera ab eodem Afflic.ibidem adducta omittam, cum non loquantur in hypoteca, quæ rem sequitur. Diuiditur ergo hoc onus
158 † feudatarij actionis personalis ipsius auctoris in feudo hæreditario pro portionibus hæreditarijs iuxta.l.reos.§.cum in tabulis.ff.de duo.re.& l.prima. C.de hær.act.& fiet æstimatio rerum tam feudalium quàm burgensaticarum, secũdum Gulie.in d.§.potest, etiam exequutio quæ fit in fructibus feudi, erit in subsidium secundum Isern.in capitulo primo.§.quid ergo.de inue.de re alie.fac. Quod si nulla alia ratione tibi persuadere potes; hac saltem ratione illud teneas; quoniam in paragio, quod debetur filiæ exclusæ per consti.in aliquibus, pro quo datur actio personalis, hoc modo exequitur, vt æstimatis feudalibus & burgensati cis, ab vtrisque bonis integrum paragium pro portione earum mulier exclusa habeat, secundum Doc.ibi,& hæc notate nedum pro exequutione, quę fit in feudo, sed etiam in casu consuetudinis Neapolitanæ incip. si quis, vel si qua, vbi in bonis maternis succedunt coniuncti ex parte matris,& in bonis paternis coniuncti ex parte patris: Quia hoc casu ex debitis soluendis, ad quæ actione personali compelluntur, non fiet diuisio pro numero hęredum, puta si duo essent, quòd vnusquisque teneatur

tur

tur pro medietate, ſed pro quantitate bonorum, quę ſecundum Gulie. in d. §. poteſt, æſtimari debent, & multò fortius in caſu dictę conſuetudinis, vbi nulli dubium eſt, quòd tempore contractæ obligationis vnicum fuit patrimonium in perſona morientis. l. ſed & ſi plures. §. filio. ff. de vulga. & pupill. Quòd ſi poſt eius mortem tempore ſolutionis diuiſum reperitur à Iureconſulto in l. ex facto. §. 1. ff. de her. inſtit. non conſideratur, & ſic l. ſi certarum. in eo caſu locum non habebit. Quæ ſufficiant vobis quò ad hanc actionem perſonalem.

¶ Quid autem in reali, ſi contra vnum exequitur, an inter cohæredes habeat locum exceptio cedendarum & beneficium diuiſionis? Quia punctus eſt per omnia ciuilis, Ciuiliſtis me remitto. Et ab hac iuris ciuilis determinatione illud etiam determinabimus; quid ſi pater vendidit annua centum ſuper feudo, & pro tertijs ad quas obligabatur, hypothecauit bona burgenſatica. Poſtmodum patre mortuo creditor egit contra burgenſatica pro tertijs debitis poſt mortem patris: nam hoc tempore feudum non eſt amplius patris, ſed dicitur feudum filij, ſecundum Iſern. in cap. imperialem. in addi. arg. l. fin. C. de inoffi. teſtam. & l. per procuratorem. ff. de acqui. hæred. & ſic termini non ſunt pares pro tertijs poſt mortem debitis, ſicut pro tertijs ante mortem decurſis, quia poſt mortem patris ita dicemus in hoc caſu ſicut ſi pro debito fratris feudatarij exigeretur alter frater poſſidens burgenſatica in proprijs debitis eorum, pro quo vide cotas in locis cumulatis per Doc. in l. ij. §. item ſi in facto. ff. de verbor. oblig. præſertim per Papien. col. pen. & fin. cum alijs à Ciuiliſtis ſuper hoc ponderatis, ne ciuilia contra morem recitemus.

FINIS.

Venetiis, Excudebat Petrus Dehuchinus.

Series chartarum,

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn

Oo Pp Qq Rr.

Omnes Terniones, præter Cc, duernionem.

VENETIIS, ANNO DOMINI 1576.

Expensis IACOBI ANIELLI Bibliopolæ Neapolitani.

